

Avanç de Pla

PLA ESPECIAL DE PROTECCIÓ DEL MEDI NATURAL I DEL PAISATGE

Parc Natural de la Serra de Collserola

Document aprovat per la Comissió Institucional del Pla, en la sessió de 18 de desembre de 2014

Promou

Generalitat de Catalunya / Àrea Metropolitana de Barcelona / Ajuntaments de municipis amb terme municipal dins del Parc / Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola

Comissió institucional del Pla especial de Collserola

Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural [DARPAiMN] / Departament de Territori i Sostenibilitat [DTES] de la Generalitat de Catalunya

Diputació de Barcelona [DIBA]

Àrea Metropolitana de Barcelona [AMB]

Consorci del Parc natural de la Serra de Collserola [CPNSC]

Ajuntaments de Barcelona, Cerdanyola del Vallès, Esplugues de Llobregat, Molins de Rei, Montcada i Reixac, el Papiol, Sant Cugat del Vallès, Sant Feliu de Llobregat i Sant Just Desvern.

Comissió redactora

Antoni Trasobares, director general del Medi Natural i Biodiversitat, [DGMNiB]

Joan Puigdollers, diputat d'Espais Naturals i Medi Ambient de la Diputació de Barcelona, [DIBA]

Ramon Ma. Torra, gerent de l'Àrea metropolitana de Barcelona [AMB]

Lluís Balaguer, biòleg, DGMNiB

Francesc Cano, enginyer de forest, DGMNiB

Sergi Canto, ambientòleg, DTES

Jose Maria Carreras, arquitecte, AMB

Carles Castell, biòleg, DIBA

Camil Cofan, arquitecte, DGU

Albert Cortina, advocat i assessor jurídic del pla

Enric Lambies, advocat, Aj. Bcn

Joan Llorca, arquitecte, Aj. Bcn

Marià Martí, biòleg, CPNSC

Ramon Minoves, psicòleg, DIBA

Oriol Monclús, advocat, AMB

Juan Carlos Montiel, arquitecte, BR

Ignasi Rodríguez,¹ enginyer de forest, DGMNiB

Secretaria tècnica

Antoni Alarcon, biòleg, BR

Albert Beltran,² arquitecte, DIBA

Antoni Ferrero, enginyer de forest, AMB

Equip redactor

Antoni Alarcon, biòleg, BR

Batlle i Roig, arquitectes, col-laborador extern

Albert Beltran, arquitecte, DIBA

Lluís Cabañeros, enginyer tèc. agrícola, CPNSC

David Carrera, biòleg, DIBA

Carles Castell, biòleg, DIBA

Jacob Cirera, ambientòleg, BR

Albert Cortina, advocat, col-laborador extern

Carles Dalmasas, biòleg, DIBA

Lígia Espejo, arquitecte, DIBA

Antoni Ferrero, enginyer de forest, AMB

Loles Herrero, arquitecta, AMB

Josep Lascrain, biòleg, col-laborador extern

Marià Martí, biòleg, CPNSC

Josep Mascaró, arquitecte, CPNSC

Xavier Mayor, biòleg, col-laborador extern

Oriol Monclús, advocat, AMB

Marc Montlleó, biòleg, BR

Isabel Raventós, economista, CPNSC

Eugènia Vidal, arquitecta, AMB

Jordi Vila, arquitecte, AMB

Suport gràfic

Javier Alarcón, arquitecte, AMB

Joaquim Calafí, arquitecte, BR

Eduard Cuscó, geògraf, col-laborador extern

Patricia Garcia, biòloga, col-laborador extern

Daniel Lorca, dibuixant, BR

Pere Manubens, arquitecte, AMB

Elisa Marchante, arquitecta, AMB

Ferran Morales, dibuixant, DIBA

Raul Retuerta, arquitecte, AMB

Raimon Reventós, geògraf, CPNSC

Helena Valls, estudiant d'arquitectura, AMB

Participació

Workshop I_9/05/2014: Quin model de Parc natural volem?

Carles Castell, Enric Batlle, Josep Espigulé, Francesc Giró, Josep Lascrain, Marià Martí, Xavier Mayor, Miquel Morell, Alvar Garola, Manuel Ferrer, Joan Pino, M. José Pujol, Kika Sauquet, Albert Cortina, Marc Montlleó, Albert Beltran, Antoni Ferrero, Antoni Alarcon

Workshop II_8/10/2014 : Discussió memòria informativa PE Collserola

Albert Cortina, Xavier Mayor, José Lascrain, Marc Montlleó, Lluís Cabañeros, Joaquim Calafí, Raimon Reventós, Antoni Alarcon, Antoni Ferrero, Eugenia Vidal, Oriol Monclús, Jordi Vila, J. Carbó, Loles Herrero,

Workshop III_3/11/2014: Discussió memòria d'ordenació PE Collserola

Marià Martí, Raimon Reventós, Lluís Cabañeros, Antoni Ferrero, Eugenia Vidal, Oriol Monclús, Jordi Vila, J. Carbó, Loles Herrero, Xavier Mayor, Albert Cortina, Carles Castells, Claudi Racionero, Marc Montlleó, Antoni Alarcon, Joaquim Calafí

¹ Membre de la Comissió redactora fins el novembre de 2014

² Membre de la Secretaria tècnica fins el juliol de 2014

Avanç de Pla

PLA ESPECIAL DE PROTECCIÓ DEL MEDI NATURAL I DEL PAISATGE

Parc Natural de la Serra de Collserola

Document aprovat per la Comissió institucional del Pla, en la sessió de 18 de desembre de 2014

D'acord amb la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, totes les referències que en aquest document es facin a l'ISA preliminar s'entenen efectuades en relació amb el document inicial estratègic, tal i com recull l'apartat IV. Documentació ambiental: document inicial estratègic.

I.OBJECTIUS GENERALS	7
II. MEMÒRIA INFORMATIVA	8
1.Antecedents	8
2.Definició de l'àmbit del Pla Especial i el seu encaix territorial	11
2.1 Encaix territorial	11
2.1.1 Situació del parc en relació a la xarxa d'espais oberts i protegits	11
2.2 Definició de l'àmbit	16
2.2.1 Propostes d'ajustos de límits	17
3.Marc legal	18
3.1 Formulació i tramitació del PEPNat	18
3.1.1 Avanç de Pla	19
3.1.2 Aprovació inicial	20
3.1.3 Aprovació provisional	20
3.1.4 Proposta d'aprovació definitiva	21
3.2 Figures de protecció en relació a la preservació dels valors naturals	21
4. Síntesi de l'estat actual	23
4.1 Estat i evolució dels valors ecològics del Parc	23
4.1.1 Factors abiòtics	23
4.1.2 Factors biòtics	27
4.1.3 Riscos	49
4.1.4 Dinàmica de les cobertes de sòl i paisatge	50
4.1.5 Serveis ecosistèmics	53
4.1.6 Síntesi i diagnosi de l'estat i evolució dels valors ecològics	55
4.2 El context social i econòmic	57
4.2.1 Usos i activitats	57
4.2.2 Infraestructures i serveis	77
4.2.3 El patrimoni arquitectònic, arqueològic i paleontològic	90
4.2.4 Síntesi i diagnosi del context social i econòmic	99
4.3. El planejament territorial, sectorial i urbanístic dins de l'àmbit del Parc Natural	103
4.3.1. El planejament territorial i sectorial	103
4.3.2. El planejament urbanístic	108
4.3.3 Síntesi i diagnosi del planejament territorial, sectorial i urbanístic	132
5. Conclusions de la diagnosi	135
III. MEMÒRIA D'ORDENACIÓ	139
6. Objectius específics i línies estratègiques del Pla	139
6.1 Objectius específics	139
6.2 Línies estratègiques	143
7. Anàlisi i avaluació d'alternatives	147
7.1 Alternatives considerades	147
7.1.1 Alternativa 0	147
7.1.2 Alternativa 1	147
7.1.3 Alternativa 2	148
7.1.4 Alternativa 3	148

7.2	Descripció i justificació de l'alternativa escollida	149
8.	Model estratègic de la proposta d'ordenació	151
8.1.	Preservació i millora dels valors ecològics del parc	151
8.1.1	Preservació de la biodiversitat	151
8.1.2	Processos ecològics	155
8.1.3	Pertorbacions	156
8.1.4	Serveis ecosistèmics	156
8.1.5	Paisatge	157
8.2.	Regulació d'usos i activitats	160
8.2.1.	L'ús de lleure	160
8.2.2.	Els usos forestals	161
8.2.3.	Els usos agropecuaris	162
8.2.4.	L'ús cinegètic	163
8.3.	Patrimoni construït	164
8.4.	Infraestructures del Parc	165
8.4.1.	Xarxa viària i ferroviària	165
8.4.2.	Xarxa de camins	165
8.4.3.	Infraestructures de serveis	165
8.5.	Espai funcional adjacent al PEPNat	166
8.5.1.	Les vores del Parc i la connexió amb la trama urbana	166
8.5.2.	Els nuclis urbans dins l'àmbit territorial de la Serra de Collserola	166
8.6.	Espais de regulació especial (ERE) i altres realitats existents al Parc	167
8.6.1.	Delimitació dels ERE	167
8.6.2.	Assentaments edificatoris fora d'ordenació	168
8.6.3.	Horts marginals i barraques	168
8.7.	Directrius per a la regulació urbanística	169
8.8.	Desenvolupament del pla i gestió econòmica	171

IV. DOCUMENTACIÓ AMBIENTAL: DOCUMENT INICIAL ESTRATÈGIC 173

0.	Context de l'avaluació ambiental del PEPNat de Collserola.	173
0.1.	Abast territorial	174
0.2.	Antecedents	174
0.3.	Marc legal	178
0.4.	Relació del PEPNat amb altres plans i programes	180
1.	Contingut i Objectius del Pla.	182
1.1.	Objectius específics i línies estratègiques del Pla	182
2.	Síntesi dels continguts de l'Avanç de Pla	185
2.1.	Model estratègic de la proposta d'ordenació	185
2.2.	Desenvolupament previsible del pla	200
3.	Diagnosi ambiental dels entorns del Pla	201
3.1.	Medi físic	202
3.2.	Medi biòtic	205
3.3.	Medi humà	210

3.4. Impactes ambientals i canvi climàtic	219
4. Objectius ambientals	220
4.1. Objectius ambientals	220
5. Avaluació ambiental de les alternatives	224
5.1. Descripció de les alternatives	224
5.2. Avaluació ambiental de les alternatives	225
5.3. Justificació de l'alternativa escollida	233
6. Plànols	239
V. PROGRAMA DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA	263
1. La Participació Ciutadana en el Consorci del Parc de la Serra de Collserola	263
2. La participació ciutadana en el desenvolupament del PEPNat de Collserola	265
3. Organització i procés de treball del PEPNat de Collserola	267
4. Estructura del Programa de Participació Ciutadana del PEPNat de Collserola	269
VI. DOCUMENTACIÓ EN DVD	271
Índex documentació gràfica	272

I. OBJECTIUS GENERALS

El Decret 328/1992, de 14 de desembre, aprovà el Pla d'espais d'interès natural, incloent-hi part de l'espai de l'anomenada Serra de Collserola. En desenvolupament de l'anomenada Xarxa Natura 2000 l'Acord del Govern de la Generalitat GOV/112/2006, de 5 de setembre, designa les zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA) i aprova els llocs d'importància comunitària entre els que s'inclou la Serra de Collserola.

Finalment, aquesta línia de protecció de la Serra desemboca en el Decret 146/2010 de 19 d'octubre de Declaració del Parc natural de la Serra de Collserola i de les reserves naturals parcials de la Font Grogà i de la Rierada – Can Balasc.

Per tal de fer efectiva la protecció que estableix aquest darrer decret, és necessària la formulació, redacció, tramitació i aprovació d'un pla especial de protecció del medi natural i del paisatge, segons preveu l'article 5 de la Llei 12/1985 de 13 de juny, d'espais naturals, en concordança amb el Pla d'espais d'interès natural i amb l'article 67 del text refós de la Llei d'urbanisme, aprovat pel Decret legislatiu 1/2010, del 3 d'agost, així com la formulació, redacció, tramitació i aprovació d'una Modificació del Pla general metropolità d'acompanyament al Pla especial.

L'objectiu d'aquests instruments és la protecció, conservació i millora del

patrimoni natural i dels valors geològics, biològics, ecològics, paisatgístics, etnològics, agrícoles i culturals, així com la ordenació i regulació dels usos i les seves intensitats, en l'àmbit del Parc natural de la Serra de Collserola, i de les seves possibles extensions a espais vinculats o propers, que resultin afectats a aquella ordenació i usos.

El nou pla especial, el Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc natural de la Serra de Collserola [PEPNat], esdevindrà una revisió del Pla especial d'ordenació i protecció del medi natural del Parc de Collserola [PEPCo], és a dir, l'aprovació definitiva del nou pla especial comportarà la derogació del PEPCo vigent.

Finalment, pel que fa a la tramitació i aprovació del document, i tal com es va aprovar en el Document de Directrius,¹ es considera convenient iniciar l'Avaluació Ambiental Estratègica amb la redacció de l'Informe de Sostenibilitat Ambiental (ISA) preliminar, així com el procés de participació ciutadana amb la inclusió dels criteris per a la seva promoció ja en la fase d'avanç de pla.

¹ Directrius per a la redacció del nou Pla Especial del Parc natural de la Serra de Collserola, aprovat en la sessió de 19 de desembre de 2012 de la Comissió Institucional

II. MEMÒRIA INFORMATIVA

1. Antecedents

La discussió del paper de la Serra de Collserola en relació a la ciutat ha estat constant al llarg del segle XX; des de les propostes d'en Pearson, fins a les dels plans urbanístics més moderns, passant per les d'en Rubió i Tudurí.

A continuació es descriuen breument els principals antecedents de protecció i el marc legislatiu bàsic vigent:

1954 : Pla Comarcal de Barcelona

El Pla Comarcal de Barcelona sorgeix de la necessitat d'articular la comarca de Barcelona com àmbit de l'urbanisme i gestió de serveis. El Pla preveu la protecció del paisatge, el patrimoni i la sistematització dels espais oberts amb caràcter vinculant, com és la protecció de l'àmbit de Collserola (parc del Tibidabo) o la qualificació agrícola del delta del Llobregat.

1966 : Pla Director de l'Àrea metropolitana de Barcelona

El Pla Director de l'Àrea metropolitana de Barcelona introdueix una precisió gràfica inèdita fins a aquest moment en el planejament. La principal innovació del Pla és la gestió fragmentada que permet executar el pla per parts segons un projecte global vinculant. El pla director s'aprova al juliol de 1968, encara que de forma fragmentada i es publica només com a avanç de pla

provisional. No obstant això, el Pla director és el referent per a l'orientació dels plans posteriors, especialment, en relació a la protecció dels espais naturals.

1976 : Pla General Metropolità (PGM)

El PGM és un pla d'ordenació urbanística general plurimunicipal. Atorga la qualificació de sistema de parc forestal a un conjunt d'espais oberts de l'àrea metropolitana de Barcelona, dels quals la major part se situen a la Serra de Collserola, d'acord amb les següents qualificacions urbanístiques:

- Parcs forestals que cal conservar en àrees de bosc existent (clau 27).
- Parcs forestals que cal repoblar en àrees que antigament foren boscos o susceptibles de convertir-s'hi (clau 28).
- Parcs forestals que hagin de ser protegits com a reserva natural (clau 29).

Tots aquests espais de parc forestal, sotmesos també a la legislació específica de protecció de les masses forestals, estan preservats de la urbanització i no podran ser destinats a usos que impliquin la transformació del sòl i la pèrdua dels valors naturals.

1987 : Pla especial d'ordenació i protecció del medi natural del Parc de Collserola (PEPCo)

En desenvolupament de les previsions contingudes en el PGM es va elaborar el Pla especial d'ordenació i protecció del medi natural del Parc de Collserola (PEPCo), que té el caràcter de pla especial urbanístic. És una protecció impulsada des dels instruments legals vigents en aquell moment, amb l'aprovació d'un pla especial de protecció de naturalesa urbanística, que regula els usos i aprofitaments dels sòls qualificats de parc forestal, però que a la vegada conté mesures de protecció i conservació del medi natural.

Es desenvolupen unes Normes urbanístiques que complementen les del PGM i que tenen com a objectius:

- Formalitzar la ciutat metropolitana.
- Mantenir l'estabilitat dels sistemes natural.
- Preservar la diversitat biològica.
- Preservar el patrimoni cultural i paisatgístic.
- Oferir noves oportunitats per al lleure

1992 : Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN)

En desenvolupament de la Llei d'espais naturals, Llei 12/1985, es va aprovar el Pla d'espais d'interès natural que inclou la Serra de Collserola, que té el caràcter de pla territorial sectorial. Es tracta d'una

protecció bàsica en la qual s'aplica d'una manera preventiva el règim del sòl no urbanitzable fixat per legislació urbanística. L'àmbit de protecció de la Serra de Collserola és el mateix que el del PEPCo excloent les zones qualificades de sòl urbà i de sòl urbanitzable pel planejament urbanístic. Representa un reconeixement dels valors naturals a protegir més enllà de la protecció urbanística tot i que el PEPCo continua essent l'instrument de gestió i protecció del Parc de Collserola.

2002 : Resolució parlamentària 1347/VI sobre la protecció de l'espai natural del Parc de Collserola

Amb aquesta resolució el Parlament de Catalunya insta el Govern a fer un estudi, abans de la fi del 2002, que avaluï estratègicament l'efecte sinèrgic dels diferents projectes que es volen portar a terme a l'espai natural del Parc de Collserola, i a pronunciar-se, d'acord amb el dit estudi, sobre la possible revisió del Pla especial d'ordenació i protecció del medi natural de Collserola per a augmentar-ne el grau de protecció actual.

2004 : Estudi de mesures addicionals per a la protecció de la Serra de Collserola

Estudi elaborat a instància del Parlament de Catalunya, segons Resolució 1347/VI, de 24 d'abril de 2002, per la Direcció General de Medi Natural de la Generalitat de Catalunya i la Universitat

Autònoma de Barcelona, amb la col·laboració del Consorci del Parc de Collserola. La finalitat d'aquest estudi era proposar mesures addicionals de protecció en resposta als importants problemes estructurals del Parc de Collserola, partint de tres grans estratègies: 1) Protegir els sistemes i garantir les funcions naturals de la serra; 2) Regular l'oferta de lleure i les noves formes de freqüentació, i 3) Implantar les activitats de custòdia ambiental.

2006 : Xarxa Natura 2000

La Directiva relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres, preveu la creació d'una xarxa ecològica europea de zones especials de conservació: la xarxa Natura 2000. Aquesta xarxa estarà formada per les zones que cada estat membre proposi a la Comissió Europea sempre que continguin hàbitats o espècies considerades d'interès comunitari d'acord amb l'inventari i criteris que la mateixa Directiva estableix. La Generalitat de Catalunya incorpora en la proposta catalana la Serra de Collserola, que correspon a la totalitat de l'espai inclòs en el PEIN. La proposta de 2006 inclou l'aprovació i publicació de les directrius per a la gestió dels espais de la Xarxa Natura 2000.

2010: Pla territorial parcial de la Regió Metropolitana de Barcelona

En desenvolupament del Pla territorial general de Catalunya i amb coherència amb el planejament sectorial, el Pla territorial metropolità de Barcelona estableix determinacions per als tres sistemes territorials bàsics en què s'estructura:

- El sistema territorial d'espais oberts, que són de referència prioritària per la planejament urbanístic.
- El sistema territorial d'assentaments en què s'estableixen directrius que els plans urbanístics han desenvolupat.
- El sistema territorial d'infraestructures de mobilitat en interacció amb la planificació sectorial, per tal d'establir una xarxa que estructurari el territori.

Pel que fa al sistema d'espais oberts, distingeix tres tipus bàsics de sòl, entre els quals el sòl de protecció especial, que en el cas de la Serra de Collserola incorpora l'espai protegit pel PEIN i xarxa Natura 2000. El Pla territorial inclou les Normes d'ordenació territorial i les Directrius del paisatge.

2010: Parc natural

La declaració de Parc natural delimita definitivament l'EIN Serra de Collserola, a la vegada que es declaren les Reserves naturals parcials de la Rierada- Can Balasc i de la Font Groga. També queden modificats els límits de la xarxa

Natura 2000 d'acord amb la delimitació de Parc natural. La declaració suposa reforçar l'objectiu de conservació enfront de la protecció merament urbanística. Tanmateix, això no implica que quedin derogats tots els instruments urbanístics o territorials amb incidència sobre la Serra de Collserola, com és el cas del PGM i l'aplicació del PEPCo que continuen plenament vigents. El règim del sòl és el del no urbanitzable, per la qual cosa es prohibeix la urbanització però no l'edificació, que haurà de desenvolupar-se d'acord amb els objectius de protecció del Parc natural i amb els requeriments d'integració paisatgística.

2. Definició de l'àmbit del Pla Especial i el seu encaix territorial

llevant). No obstant això, el context metropolità del parc en limita la connectivitat i incrementa l'aïllament amb els espais circumveïns.

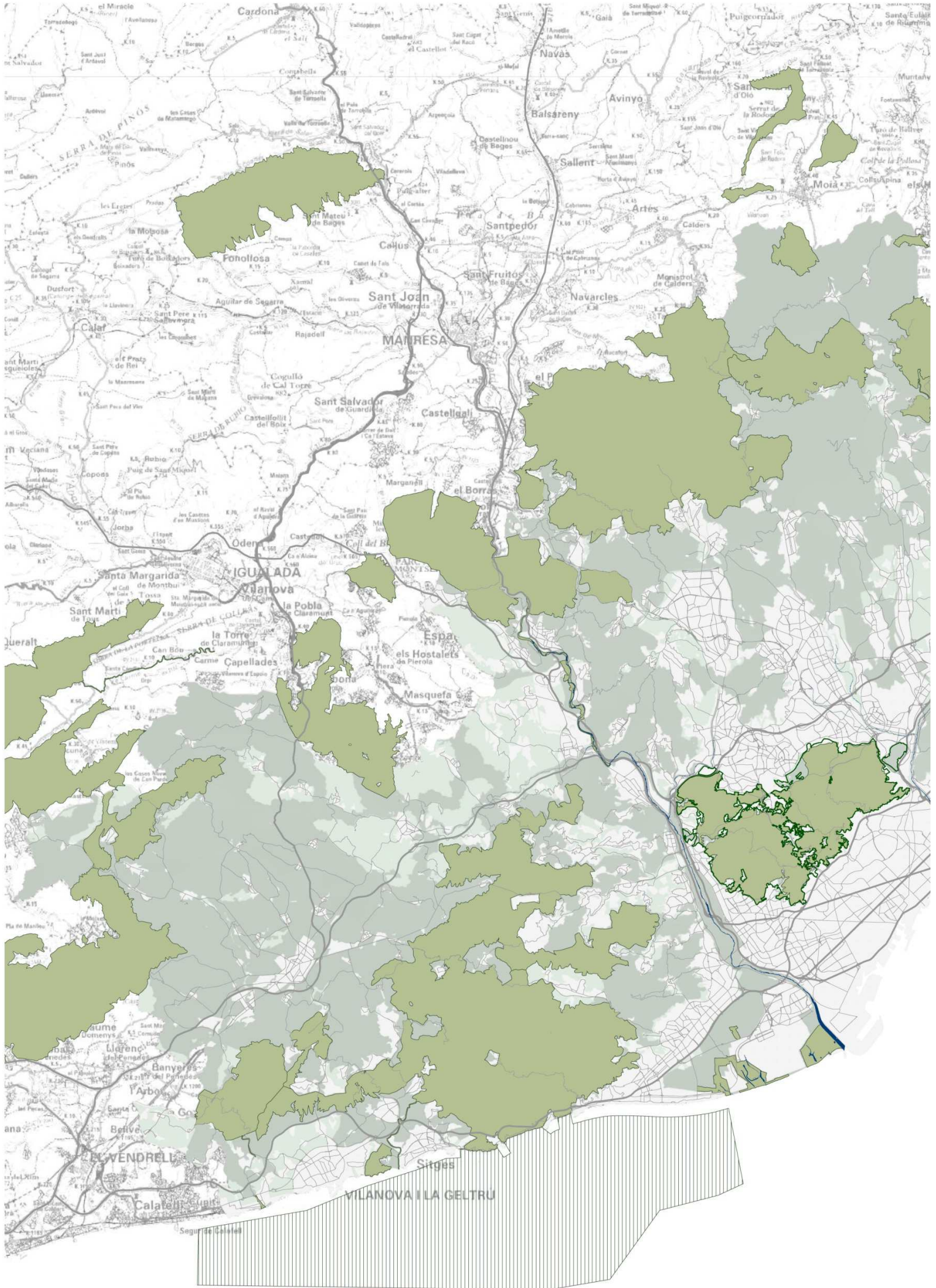
2.1 Encaix territorial

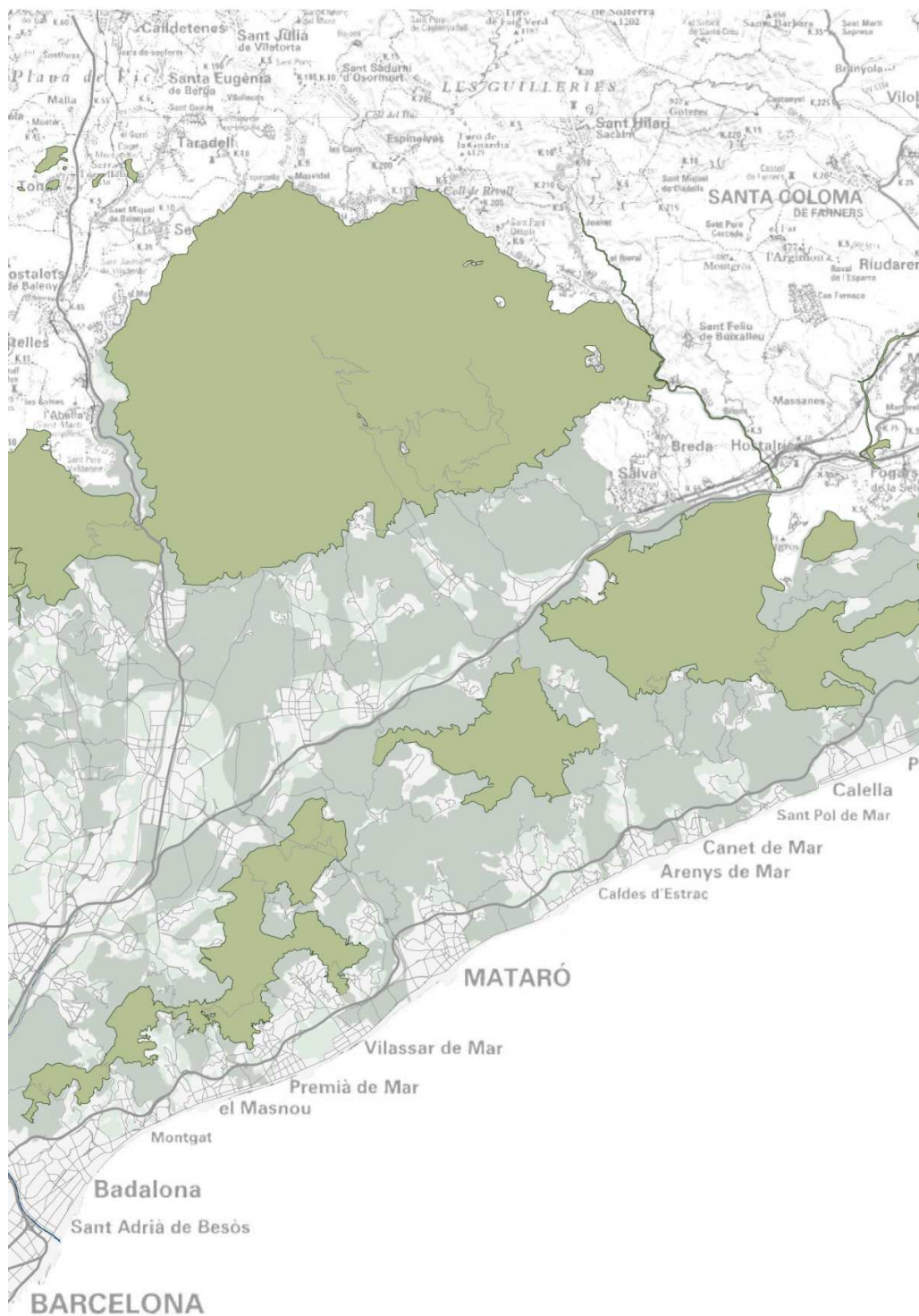
Collserola és un fet geogràfic important; la seva posició entre els rius Besòs i Llobregat, separant les planes del Vallès del Pla de Barcelona, ha configurat la peculiar estructura d'anella de l'àrea metropolitana de Barcelona.

El seu relleu, de major pendent respecte dels espais més planers que l'envolten, l'ha preservat del creixement urbà indiferenciat i avui, al mig d'una àrea densament poblada i congestionada hi trobem un territori biodivers, agrícola i forestal, ben conservat, que pot ser un factor crucial en l'equilibri ambiental i ecosistèmic menys antropitzat de les ciutats que l'envolten.

2.1.1 Situació del parc en relació a la xarxa d'espais oberts i protegits

Quatre dels grans connectors ecològics definits pel PTMB fan referència al Parc natural. Es tracta del corredor de la serralada Litoral (Collserola/ serralada de Marina i serres de l'Ordal i el Garraf), el corredor occidental (Collserola/ entorns forestals de l'Obac Montserrat), el corredor central (Collserola/ Sant Llorenç del Munt i l'Obac), i el corredor oriental (Collserola/ Sant Llorenç del Munt, espais forestals del Moianès i espai agroforestal de

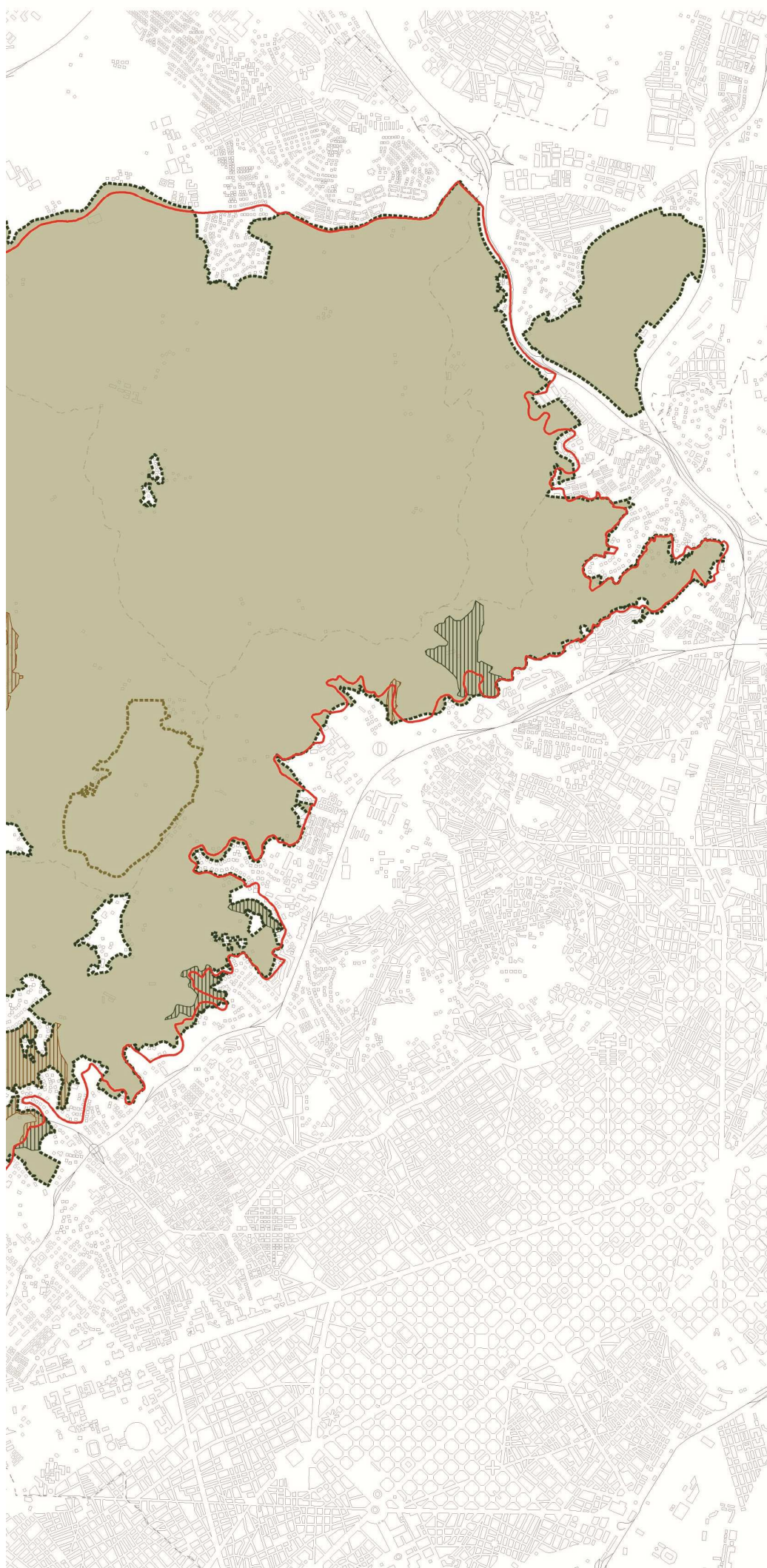

Encaix territorial

- Espais de protecció Especial (PTMB)
- Espais de protecció Preventiva (PTMB)
- Espais PEIN
- Espais PEIN: Costes del Garraf
- Limit Parc Natural

Font:
 Institut cartogràfic i geològic de Catalunya
 Departament de territori

Àmbit del pla especial

- ERE 1: Àmbit d'ordenació específica
- ERE 2: Àmbit d'enllaç
- Límit Parc Natural
- Límit PEPCo
- Límit Reserves

Font: AMB

2.2 Definició de l'àmbit

L'àmbit del PEPNat correspon a la delimitació definitiva de l'espai d'interès natural de la Serra de Collserola, aprovada pel Decret 146/2010, de 19 d'octubre, de declaració del Parc natural de la Serra de Collserola i de les reserves naturals parcials de la Font Groga i de la Rierada-Can Balasc, d'acord amb la descripció escrita i gràfica publicada al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, número 5745, de 29 d'octubre de 2010. Això no obstant, d'acord amb el Document de criteris i metodologia per a l'ordenació del Parc natural de la Serra de Collserola, l'àmbit d'anàlisi i de treball és més ampli atenent el context metropolità del Parc, per tal d'assegurar, mitjançant instruments diversos, aspectes clau com la correcta integració de l'àmbit i la connectivitat amb els espais naturals de la regió metropolitana.

Cal tenir present que el veïnatge del parc amb la conurbació metropolitana comporta una convivència difícil i sovint mal resolta, en la qual la pressió de la urbs gairebé sempre s'acaba imposant. El risc és particularment alt en la franja de contacte entre ciutat i muntanya, on el parc adquireix caràcter suburbà, amb totes les connotacions que comporta el terme.

L'àmbit del PEPNat està format pels terrenys declarats com a Parc natural de la Serra de Collserola, delimitats d'acord

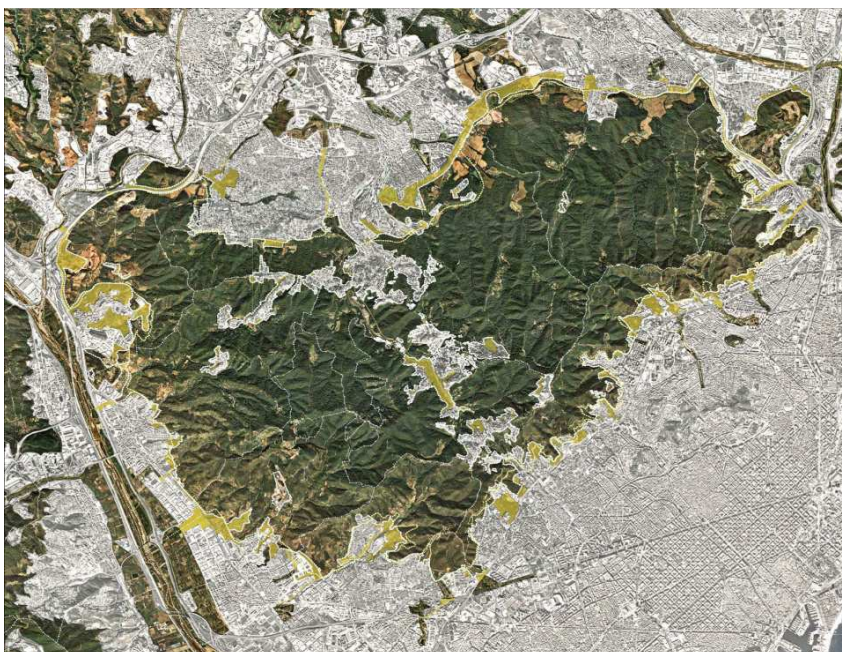

Diagrama 01: En color groc l'espai funcional a estudiar Font: Batlle i Roig / AMB

amb els plànols a escala 1:5.000 i la descripció literal dels annexos 2 i 3 del Decret 146/2010, amb les correccions d'errades dels àmbits assenyalats en l'apartat 1.3.2.

Formen part del Parc natural:

- Àmbit de les reserves naturals parcials. Comprèn els terrenys declarats reserva natural parcial de la Rierada-Can Balasc i de la Font Groga, delimitats d'acord amb els plànols a escala 1:5.000 i la descripció literal dels annexos 2 i 3 del Decret 146/2010.
- Espais de regulació especial. Correspon a les àrees delimitades amb caràcter indicatiu a l'annex 1.1 del Decret 146/2010. El PEPNat ha d'incloure la delimitació definitiva, sense que el Decret especifiqui en quina escala.

Sense perjudici de l'anterior s'estudia també un espai funcional exterior al PEPNat que comprèn totes aquelles zones a l'exterior o a l'interior de la serra de Collserola que, o bé per la seva qualificació urbanística o bé per la seva funcionalitat, siguin susceptibles d'organitzar-se establint sinèrgies amb el territori estricte del Parc natural, en ordre a potenciar un bon encaix territorial, prioritzar la connexió de les infraestructures verdes de les ciutats metropolitanes (connectors, corredors verds, parcs i jardins...) el parc i facilitar l'ús social per part de la ciutadania.

2.2.1 Propostes d'ajustos de límits

El 'Document de criteris i metodologia per a l'ordenació del Parc natural³ va recollir les propostes d'ajustos de la delimitació del Parc natural d'acord amb les demandes dels ajuntaments inclosos dins del seu àmbit territorial.

La Direcció de Polítiques Ambientals del Departament de Territori i Sostenibilitat, en les observacions al Document de criteris emeses mitjançant informe de 18 de març de 2014, ha assenyalat que no es considera justificat modificar en aquests moments cap límit del Parc natural establert al Decret 146/2010, ja sigui els anomenats ajustos d'escala o les possibles correccions d'errades. No obstant això, l'escrit de Polítiques Ambientals reconeix un error parcial a l'enclavament de la Rierada a Molins de Rei. Així mateix, s'ha detectat una segona contradicció menor, també en terrenys adscrits al sòl urbà, a la proposta d'ajust de límit situada al barri de Torre Baró de Barcelona, que va ser debatuda a la Comissió redactora del dia 1.07.2014.

Per tant, el PEPNat assumeix com correccions d'errades i en aquest sentit incorpora parcialment a la delimitació de Parc natural els àmbits corresponents a Barcelona Torre Baró Codi I.9 i Molins de Rei La Rierada Codi I.13 del

Document de criteris i metodologia. En relació a la resta de propostes d'ajustos de límits que implicarien una ampliació de la superfície del parc, el PEPNat proposa un espai funcional que inclou aquests sòls, per la qual cosa ja es dota de coherència la delimitació de Parc natural en aquests terrenys. Finalment, pels canvis de model urbà en relació al Parc, s'assumeix el criteri de la Direcció de Polítiques Ambientals que el PEPNat no és l'instrument legal per a modificar els límits del Parc natural establerts pel Decret 146/2010.

Pel que fa a la delimitació dels Espais de regulació especial, d'acord amb les observacions de la Direcció de Polítiques Ambientals, l'avanç de Pla proposa els criteris d'ordenació d'aquestes espais, mentre que el PEPNat inclourà la delimitació gràfica definitiva.

³ Document aprovat per la Comissió institucional en data 11 de febrer de 2014

3. Marc legal

3.1 Formulació i tramitació del PEPNat

El Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya, és l'administració que actualment té atribuïdes les competències de formulació del Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc natural de la Serra de Collserola (PEPNat), en col·laboració amb l'òrgan gestor del citat Parc natural, els departaments de la Generalitat corresponents i les corporacions locals de l'àmbit del Parc. Aquest Pla especial es tramita d'acord amb els articles 5, 21.2, 29.3 de la Llei 12/1985 de 13 de juny, d'espais naturals, previ informe de l'òrgan gestor del parc abans de la seva tramitació administrativa que culmina amb l'aprovació definitiva del Pla especial per part del Govern de la Generalitat de Catalunya.

En relació a les citades competències del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural per formular el Pla especial, cal fer esment del que determina en aquest sentit, l'article 3.9.6 del Decret 200/2010, de 27 de desembre, de creació, denominació i determinació de l'àmbit de competències dels departaments de l'Administració de la Generalitat, que atribueix al Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural l'exercici de les

atribucions pròpies de l'Administració de la Generalitat en l'àmbit del medi natural i del que estableix l'article 8.1 del Decret 146/2010, de 19 d'octubre, de declaració del Parc natural de la Serra de Collserola i de les reserves naturals parcials de la Font Gropa i de la Rierada-Can Balasc.

El Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, a l'àmbit metropolità de Barcelona, té atribuïdes competències d'aprovació definitiva de figures de planejament urbanístic mitjançant el conseller o consellera competent en matèria d'urbanisme o bé mitjançant la comissió territorial d'urbanisme corresponent, d'acord amb allò que s'estableix als articles 79 i 80 del text refós de la Llei d'urbanisme, aprovat pel Decret legislatiu 1/2010, del 3 d'agost, modificat per la Llei 3/2012, del 22 de febrer, en relació amb la disposició transitòria primera de la Llei 31/2010, del 3 d'agost, de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. El Departament de Territori i Sostenibilitat és també el competent per a l'avaluació ambiental dels plans i programes, d'acord amb el que preveu el Decret 342/2011, de 17 de maig, de reestructuració del Departament de Territori i Sostenibilitat.

Pel que fa a l'aprovació definitiva del Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc natural de la serra de Collserola (PEPNat),

cal tenir en compte que el Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural atribueix al Govern l'aprovació dels plans especials previstos a l'article 8.5 del mateix Decret.

L'Àrea Metropolitana de Barcelona, creada per Llei 31/2010 de 3 d'agost, té atribuïdes competències de formulació, tramitació i aprovació de planejament urbanístic de caràcter plurimunicipal, que inclou entre d'altres la competència per a la formulació i tramitació dels plans especials per a la millora d'àmbits rurals i per a la protecció i millora dels espais agrícoles i forestals, els espais fluvials, el medi natural i el paisatge. Aquesta competència s'estén a la formulació i tramitació de les modificacions del planejament urbanístic general de caràcter plurimunicipal, tot això d'acord amb els articles 31 i següents i la disposició transitòria segona de la llei esmentada.

D'altra banda, d'acord amb l'article 1.2 dels Estatuts del Consorci del Parc natural de la Serra de Collserola, aprovats per l'Assemblea General del Consorci del parc en la sessió de 28 d'abril de 2011, els membres del Consorci són l'Àrea Metropolitana de Barcelona, juntament amb la Diputació de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i els Ajuntaments implicats, administracions totes elles consorciades en el Consorci del Parc natural de la Serra de Collserola, encarregat de la gestió de l'àmbit del Pla

especial d'ordenació i protecció del medi natural de la Serra de Collserola (PEPCo), aprovat definitivament en data 1 d'octubre de 1987 i actualment vigent.

El Decret 328/1992, de 14 de desembre aprovà el Pla d'espais d'interès natural, incloent-hi part de l'espai de l'anomenada Serra de Collserola. En aquesta línia de protecció l'acord del Govern de la Generalitat GOV/112/2006 de 5 de setembre designa les zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA) i aprova els llocs d'importància comunitària entre els que s'inclou la Serra de Collserola. Finalment aquesta línia de protecció de la Serra, desemboca en el Decret 146/2010 de 19 d'octubre de Declaració del Parc natural de la Serra de Collserola i de les reserves naturals parcials de la Font groga i de la Rierada – Can Balasc.

Aquesta darrera protecció necessita d'un desenvolupament específic d'aquest territori per a una utilització racional del sòl com a recurs natural i com a contenidor de biodiversitat. Aquests objectius requereixen la formulació, redacció, tramitació i aprovació d'un pla especial de protecció del medi natural i del paisatge, segons preveu l'article 5 de la Llei 12/1985 de 13 de juny, d'espais naturals, en concordança amb el Pla d'espais d'interès natural i amb l'article 67 del text refós de la Llei d'urbanisme, aprovat pel Decret legislatiu 1/2010, del 3 d'agost, modificat per la Llei 3/2012, del 22 de febrer, així

com la formulació, redacció, tramitació i aprovació d'una Modificació del Pla general metropolità d'acompanyament al Pla especial.

Com a conseqüència, conflueixen sobre aquest espai, diverses formes i mecanismes de protecció que coincideixen en l'ordenació dels usos sobre el territori, matèria aquesta que constitueix l'objecte específic de la Llei d'urbanisme d'acord amb el seu article 1, apartat 3, lletres c) i d).

En aquest sentit, l'article 1 de les Normes Urbanístiques del vigent Pla especial d'ordenació i protecció del medi natural de la Serra de Collserola (PEPCo), aprovat l'1 d'octubre de 1987, estableix que aquest pla es formulà en desenvolupament del PGM de 1976 i en compliment, entre d'altres, dels articles 3, 4 i 5 de la Llei 12/1985, d'espais naturals de Catalunya, per a la protecció del medi natural i del paisatge del Parc de Collserola.

A més, la Disposició transitòria tercera del Decret 146/2010 preveu que mentre no s'aprovi definitivament el Pla especial per a la protecció del medi natural i del paisatge, la regulació d'usos i activitats en l'àmbit del parc es regeix provisionalment pel que estableix el citat Decret, pel vigent Pla especial d'ordenació i protecció del medi natural del Parc de Collserola (PEPCo), per les Ordenances del Parc de Collserola i per la resta del planejament urbanístic i territorial. D'aquesta disposició es desprèn que el nou Pla

especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc natural de la Serra de Collserola (PEPNat) substituirà al vigent Pla especial d'ordenació i protecció del medi natural de la Serra de Collserola (PEPCo).

Aquesta regulació fonamenta la tramitació coordinada del PEPNat, així com que la seva aprovació definitiva derogui al vigent PEPCo.

En aquest sentit, en data 1 d'octubre de 2014 s'ha signat el Conveni interadministratiu de col.laboració per a la formulació, redacció i tramitació del PEPNat i modificació puntual del Pla general metropolità d'acompanyament al PEPNat i s'han adoptat els respectius acords de formulació del PEPNat per part del Consell Metropolità de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (22/07/2014) i de la Conselleria d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural (28/11/2014).

3.1.1 Avanç de Pla

La Comissió institucional elevarà l'Avanç de Pla simultàniament al Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya i a l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

Aquest Avanç de Pla, a més del contingut fixat per la legislació urbanística i sectorial vigent, continuarà específicament:

a) La documentació ambiental requerida per a l'avaluació

ambiental estratègica de plans i programes.

b) Els criteris per a promoure la participació ciutadana.

El Conseller d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya, previ informe del Consorci del Parc natural de la Serra de Collserola donarà conformitat a l'Avanç de Pla en els aspectes relacionats amb la protecció, ordenació i gestió dels recursos naturals, mitjançant una resolució que s'ha de comunicar a l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

El Consell Metropolità de l'Àrea Metropolitana de Barcelona ha de realitzar els tràmits següents:

- a) L'aprovació prèvia de l'Avanç de Pla.
- b) L'exposició al públic de l'Avanç per a la recepció de suggeriments.
- c) Prendre en consideració, en la forma que consideri més adient, l'inici del procés d'implicació ciutadana que s'estableixi en els criteris per a promoure la participació ciutadana inclosos a l'Avanç del Pla.
- d) Lliurar l'Avanç de Pla i la documentació ambiental necessària al Departament de Territori i Sostenibilitat per tal que aquest iniciï el procediment d'avaluació ambiental estratègica i emeti el document de referència i l'informe territorial i urbanístic previ.

La publicació de l'Avanç al DOGC i al BOP ha d'incloure la resolució del Conseller

d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural i la resolució del Consell Metropolità de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

3.1.2 Aprovació inicial

La Comissió institucional elevarà la documentació del Pla especial simultàniament al Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya i a l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

El Conseller d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya, previ informe del Consorci del Parc natural de la Serra de Collserola donarà conformitat als criteris, objectius i alternativa resultant del procés d'exposició pública de l'Avanç i a l'aprovació inicial del Pla especial mitjançant resolució que s'ha de comunicar a l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

El Consell Metropolità de l'Àrea Metropolitana de Barcelona ratificarà els criteris, objectius i alternativa resultant del procés d'exposició pública de l'Avanç i aprovarà inicialment el Pla especial juntament amb l'Informe de Sostenibilitat Ambiental, acordarà exposar-lo al públic un mínim de 45 dies amb l'objecte de fer les consultes a les administracions públiques afectades i al públic interessat, per tal de complir amb el procediment d'avaluació ambiental estratègica i sol·licitarà els informes preceptius d'acord amb la legislació urbanística i sectorial vigent.

La publicació de l'acord d'aprovació inicial al DOGC i al BOP ha d'incloure la resolució del Conseller d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural i la resolució del Consell Metropolità de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

En aquesta fase es desenvoluparà el procés d'implicació ciutadana d'acord amb el Programa de participació ciutadana que s'aprovarà i publicarà en qualsevol moment anterior a l'aprovació inicial del Pla especial, d'acord amb el que estableix l'article 105.1 del Decret 305/2006, de 18 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei d'urbanisme.

3.1.3 Aprovació provisional

Documentació prèvia a l'aprovació provisional

La Comissió institucional elevarà la documentació del Pla especial simultàniament al Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya i a l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

El Director General del Medi Natural i Biodiversitat del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya donarà conformitat al document previ (el qual inclourà la memòria ambiental) per a l'aprovació provisional del Pla especial, mitjançant una resolució que comunicarà a l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

El Consell Metropolità de l'Àrea Metropolitana de Barcelona es donarà per assabentat dels aspectes introduïts en els documents a partir de les al·legacions i informes sectorials i acordarà remetre els documents al Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya per tal que emeti la resolució corresponent en relació amb el procediment d'avaluació ambiental estratègica del Pla i la Comissió Territorial d'Urbanisme emeti el seu preceptiu informe previ a l'aprovació provisional.

Documentació per a l'aprovació provisional

La Comissió institucional elevarà la documentació del Pla especial simultàniament al Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya i a l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

El Conseller d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya, previ informe del Consorci del Parc natural de Collserola donarà conformitat a l'aprovació provisional del Pla especial mitjançant una resolució que comunicarà a l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

El Consell Metropolità de l'Àrea Metropolitana de Barcelona aprovarà provisionalment el Pla i acordarà remetre simultàniament els documents al Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural i al Departament

de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya per a la seva aprovació definitiva.

3.1.4 Proposta d'aprovació definitiva

El Conseller d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural i el Conseller de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya elevaran al Govern de la Generalitat la corresponent proposta d'aprovació definitiva del Pla especial.

3.2 Figures de protecció en relació a la preservació dels valors naturals

D'acord amb el desplegament històric de la protecció dels espais naturals i als valors naturals que acull aquest territori, hi ha diverses figures de protecció que s'encavalquen en l'àmbit del *Decret 146/2010, de 19 d'octubre, de declaració del Parc natural de la Serra de Collserola i de les reserves naturals parcials de la Font Gropa i de la Rierada-Can Balasc*.

Així, a més de ser un espai de protecció especial segons la categorització de la Llei d'Espais Naturals de Catalunya, també forma part del Pla d'Espais d'Interès Natural com a *Serra de Collserola* al *Decret 328/1992*, i està designat com a Lloc d'Interès Comunitari (i en breu com a Zona d'Especial Conservació) de la Xarxa Natura 2000 amb el Codi ES5110024 arrel de l'*Acord del Govern de la Generalitat GOV/112/2006*.

També el vigent *Pla Especial d'Ordenació i de Protecció del Medi Natural del Parc de Collserola* de 1987, protegeix l'espai com a Sistema de Parc Forestal d'acord amb l'article 208 de les normes urbanístiques del *Pla General Metropolità* de 1976.

En l'àmbit del parc hi ha també implicades altres figures de protecció d'abast territorial parcial que tenen relació molt directe amb la preservació i gestió dels valors naturals. La

informació bàsica al respecte d'aquestes figures és la següent:

Àrees d'interès faunístic i florístic

En l'àmbit del parc es troben 3 Àrees d'interès faunístic i florístic. 3 d'elles es situen en una zona central del parc cap a la meitat sud. N'hi ha una a la zona de les Planes de 5,1 ha; una a la zona de la Budellera de 1.3 ha; i una darrera a l'oest del cim del Tibidabo de 1,8 ha (aquesta última pràcticament en la seva totalitat queda en una zona exclosa del parc).

Àrees de gestió cinegètica

Quant a àrees de gestió cinegètica, la taula 11 recull en síntesi les diferents modalitats i la seva ubicació orientativa en l'àmbit del Parc.

IBA (Important Bird Areas)

No n'hi ha cap.

L'Índex de Concentració d'Ocells (Institut Català d'Ornitologia) mostra que la meitat oest presenta més riquesa d'espècies que la meitat est, concentrant-se la màxima presència d'espècies al sud-oest.

Pla de recuperació i conservació de la fauna amenaçada

Actualment hi ha un pla de recuperació del gripau d'esperons (*Pelobates cultripes*).

Àrees Prioritàries de reproducció, alimentació, dispersió i concentració local de les espècies d'aus amenaçades

No se'n troben dins l'àrea del parc.

Zones de Pesca Controlada

Cap dels cursos d'aigua de Collserola presenta Zones de Pesca Controlada.

Aqüífers protegits

No hi ha cap aqüífer protegit dins el Parc natural (Vegeu apartat 2.3 Hidrologia).

Inventari de Zones Humides

Hi ha una única zona humida de l'inventari (vegeu apartat 3.2 Inventari de Zones humides).

Llista Ramsar

No es troba cap zona humida inclosa en la Llista Ramsar.

4. Síntesi de l'estat actual

4.1 Estat i evolució dels valors ecològics del Parc

4.1.1 Factors abiòtics

Relleu

La serra de Collserola es troba al sector central de la Serra Litoral Catalana, aixecant-se entre els plans que constitueixen la fossa del Vallès i el pla del litoral. Limita per l'est amb el riu Besòs, per l'oest amb el riu Llobregat, pel nord amb les rieres de Sant Cugat i de Rubí i pel sud amb el pla de Barcelona. La seva llargada és d'aproximadament 17 km i l'amplada de 6 km.

El relleu de la serra es caracteritza per alçades discretes i formes suaus resultat de l'antiguitat d'aquesta unitat geogràfica, si bé els pendents són força asimètrics, tendint a ser més pronunciats a la vessant orientada a mar, mentre les carenes orientades al Vallès són llargues i amb un descens més suaus. El punt més alt del massís és el cim del Tibidabo,

Diagrama 02: Inventari d'espais d'interès geològic: en marró fosc els geotops i en clar, les geozones. Font: Generalitat de Catalunya.

situat a 512 m.

Quant als pendents del Parc Natural, s'observa que més del 30% de la superfície del parc té pendents superiors al 20%. També que les zones amb pendents baixos són menys del 10% de la seva superfície (veure taula adjunta).

Geologia

Collserola es troba dominada per roques metamòrfiques de l'era paleozoica afectades per l'orogènia herciniana en diferents fases de deformació.

Les roques més abundants

són, doncs, les pissarres paleozoiques amb filons de quarsites, que ocupen el 57,7% de la superfície del parc.

D'aquesta era també es troben en una proporció important fil·lites cornubianites, en un 10,49% de l'àmbit, així com apareixen, de forma més puntual, afloraments de roques calcàries com per exemple al Puig d'Olorda o al Turó de Montcada.

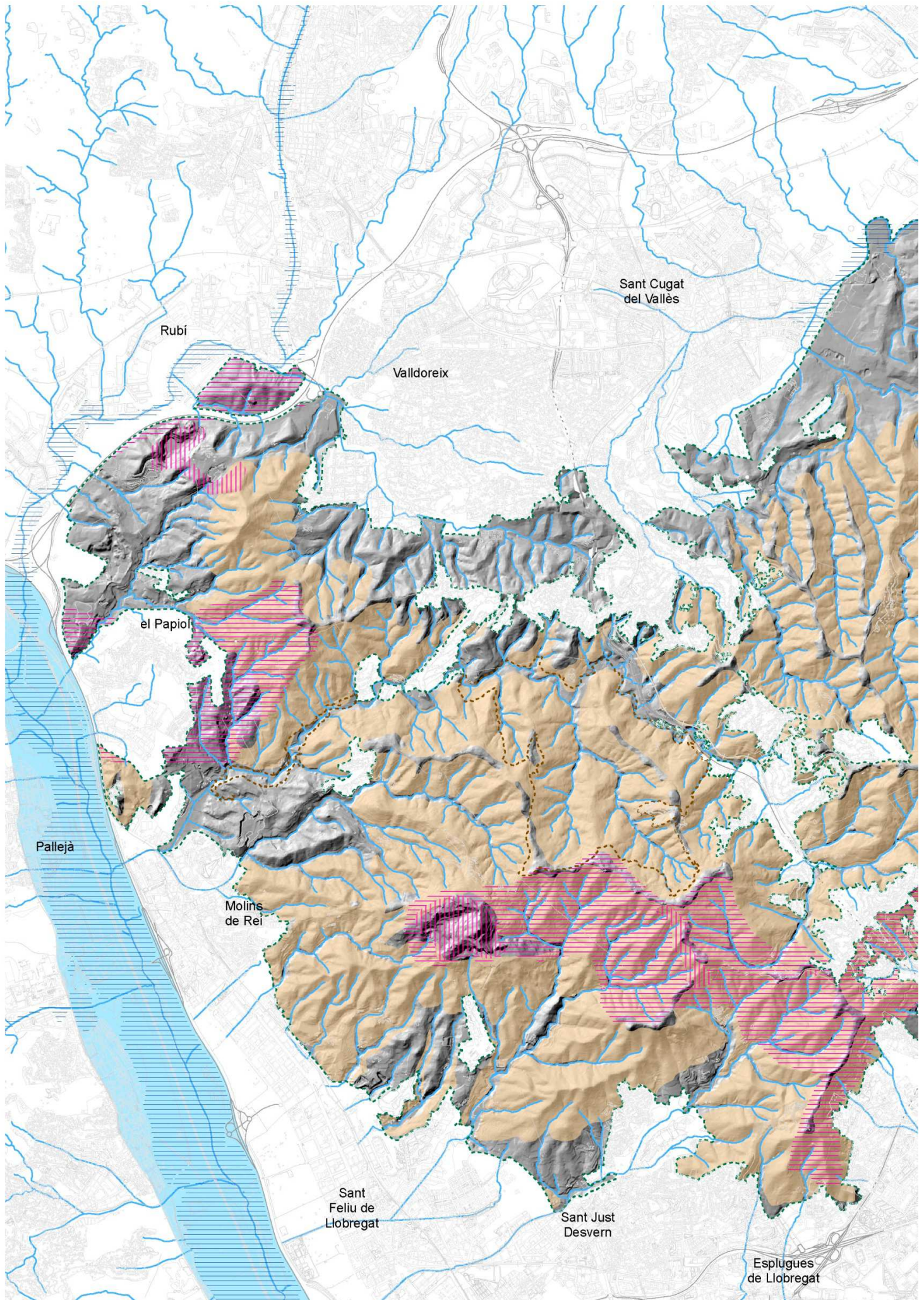
Durant l'orogènia alpina tingué lloc l'aixecament de les serralades costaneres i la unitat de Collserola va estar afectada per falles inverses. Posteriorment, durant la fase de distensió neògena, es van produir una sèrie de falles normals que delimiten la unitat de Collserola i la configuren com un bloc alçat.

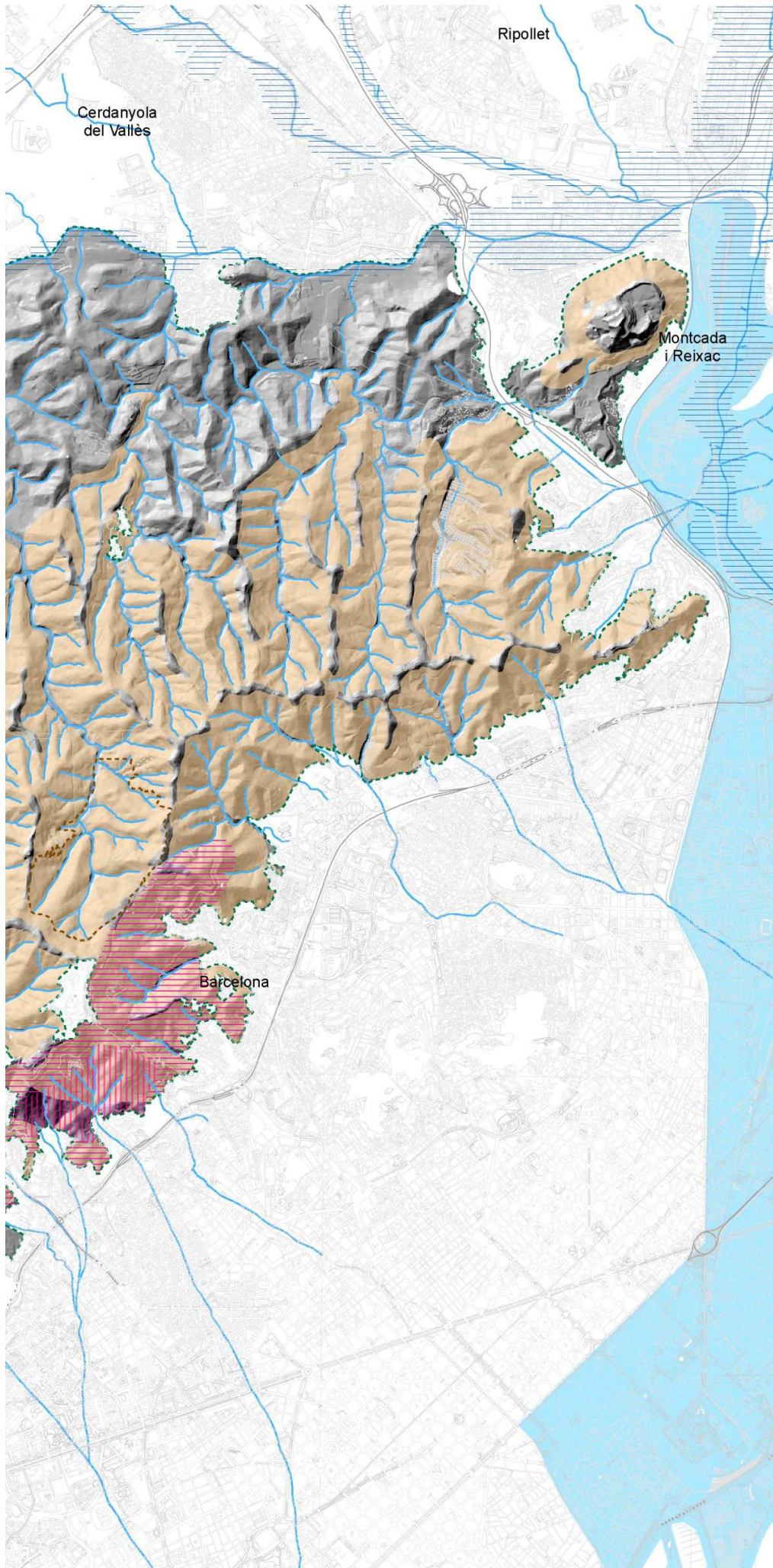
Més recentment, durant el període quaternari, la serra ha estat erosionada i a les zones més deprimides s'hi han anat sedimentant materials detrítics.

Pendent (%)	Ha	%PEPCO
0-5	766	9,04%
5-10	1144	13,51%
10-15	1598	18,88%
15-20	2061	24,35%
>20	2897	34,22%
	8465	100%

Taula 01

Pendents del Parc natural de Collserola.
Elaborat a partir del límit del PEPCo de 1987

Conservació i millora dels processos del medi físic

- Zones d'alta erosibilitat del parc
- Zones d'inundabilitat
- Aqüífers protegits
- Xarxa hidrogràfica
- Geozona
- Geòtop
- Delimitació del parc natural de la serra de Collserola
- Delimitació de la reserva natural parcial

FONT:

Generalitat de Catalunya

Aquests han donat lloc a graves i sorres que ocupen el 14,8% de la superfície del Parc.

La majoria de les roques esmentades són poc permeables, com correspon a les pissarres i les fil·lites, representant en conjunt un 81,5% de la superfície del parc recoberta per roques d'aquest comportament hidrològic. No obstant, existeixen a Collserola tres tipus d'aqüífers: aquífers al·luvials, aigües subterrànies procedents del Besòs; aquífers neògens, disposats entre materials d'origen detrític sedimentats a les valls de rieres i torrents; i aquífers paleozoics, aigües que es mouen a través de les esquerdes de les roques seguint el pendent del terreny

Espais d'interès geològic

El Parc natural engloba gran part de quatre geozones de l'Inventari d'Espais d'Interès Geològic de Catalunya (IEIGC) de la Generalitat. La més gran d'aquestes inclou dins seu quatre geòtops inventariats més.

Les geozones 336 "Successió miocena inferior de Puig Pedrós i Molí Calopa" i 338 "Escletxes del Papiol - Can Puig" són les més interessants, seguides del geòtop 337 "Pedres i mina Berta".

L'interès de les geozones 336 i 338 és tant geològic com paleontològic, donat que presenten unes associacions molt característiques de la biocronozona de mamífers d'Europa Occidental. Des d'aquest punt de vista tenen un valor científic patrimonial d'àmbit internacional.

El geòtop 337 constitueix una localitat mineralògica de primer nivell per la qualitat i diversitat d'espècies minerals. Amb uns 90 minerals descrits, és un jaciment únic a Catalunya. A més de l'interès mineralògic, l'interès didàctic i científic és molt elevat per la gran diversitat d'elements geològics que mostra. L'explotació de granits de la mina està activa, però tanmateix gaudeix d'una restauració integrada.

Com a impactes negatius i amenaces que afecten els diferents Espais d'Interès Geològic inventariats destaquen: l'ampliació i gradual ocupació de polígons industrials, els abocaments incontrolats especialment en aquells sectors on existien explotacions d'argiles (algunes d'abandonades en diferent estat de restauració i d'autorecuperació) o granitoids i de roques calcàries; la freqüentació intensa; l'espoli per part de col·leccionistes de fòssils; i els projectes de construcció de noves infraestructures.

Hidrologia

La xarxa hidrològica de la serra de Collserola és de dimensions reduïdes. En general, es caracteritza per donar lloc a uns torrents i rieres de poca entitat i longitud relativament curta. L'ampli recobriment forestal i les característiques d'impermeabilitat de la roca afavoreixen la retenció de l'aigua en el sòl i l'escolament lent cap a les rieres. També trobem una certa circulació subterrània que aflora en nombroses fonts.

Es poden diferenciar 4 vessants de la serralada de Collserola: el vessant oest, que aboca al Llobregat (ja sigui directament o a la riera de Rubí); el vessant est, que aboca al Besòs; el vessant nord, que vessa les aigües a la Riera de Sant Cugat (que a la seva vegada aboca a la conca del Besòs); i el vessant sud, que vessa al Pla de Barcelona, on l'aigua travessa la xarxa de clavegueram de la ciutat fins arribar al mar.

La vessant del Pla de Barcelona és la més susceptible de patir problemes en relació a l'escorrentia superficial donat que presenta els majors pendents mitjans ponderats, 24,4%, així com la menor cobertura de boscos, un 30,7% de mitjana ponderada, tal i com es pot observar a la taula adjunta. D'aquesta manera la seva capacitat de retenir aigua és menor.

Dins l'àmbit del Parc natural es poden diferenciar 99 subconques hidrogràfiques de superfícies força variables, que van des de 0,1 ha fins a 1.894,3 ha a la conca de la riera de Vallvidrera. Aquesta conca constitueix el principal sistema hidrològic del parc Natural, essent la riera de Vallvidrera l'únic curs en tot l'àmbit del parc amb cabals circulants gairebé tot l'any.

Aquest sistema és tributari de l'aqüífer de la Vall Baixa del Delta del Llobregat, aquífer protegit.

Segueixen la riera de Vallvidrera en superfície el torrent de Sant Medir, el torrent de Sant Iscle, el torrent de Can Cara-

bassa i la riera de Sant Just. Aquestes cinc principals conques representen un 59% de l'àmbit d'estudi.

Les cinc conques amb cabals més importants són, en ordre descendent: la riera de Vallvidrera, el torrent de Sant Iscle, la riera de Sant Just, el torrent de Can Carabassa i la riera de la Salut.

La conca de la riera de Sant Cugat és el principal sistema hidrològic tributari de l'aqüífer del Delta del Besòs, també protegit.

Hi ha set conques de superfícies prou importants (més de 50 ha), amb més d'un 20% de superfície de sòl urbanitzat o poc permeable.

Les conques del pla de Barcelona són les que aporten més aigua, seguides de les del Besòs, mentre que les que aboquen al Llobregat són les que tenen una menor aportació unitària. Això és conseqüència de la tipologia de la pròpia conca pel que fa al pendent i la mida, juntament amb els tipus de cobertes i la permeabilitat dels sòls. No obstant, la conca del Llobregat és la més important en extensió.

Qualitat ecològica fluvial

Les dades de qualitat ecològica fluvial només es troben disponibles per a la riera de Vallvidrera-Rierada. L'índex d'estat ecològic utilitzat és l'ECOSTRIMED, que es basa en dos índexs: l'IBMWP, un índex de qualitat de l'aigua, i el QBR, índex de qualitat del bosc de ribera.

L'any 2003 l'estat de qualitat ecològica era molt diferenciat en funció dels trams. En general les parts altes dels cursos estan en bon estat mentre que la qualitat descent a mesura que es descendeix i s'acosten als espais periurbans i urbans de la vora del Parc.

Per tant, els trams més malmesos coincideixen amb la pressió d'infraestructures de transport i proximitat amb nuclis urbans, mentre que l'únic tram de qualitat ecològica elevada és el del torrent de les Tres Serres.

El projecte de restauració engegat pel consorci entre la primavera de 2009 i la del 2011, centrat en el tram alt, els més deteriorats en aquest cas, ha millorat la qualitat del bosc de ribera, l'hàbitat fluvial i la qualitat paisatgística en els trams en què s'ha actuat. No obstant, la

disminució en la càrrega total de nutrients a l'aigua no ha assolit els objectius esperats, de manera que cal focalitzar esforços en veure quin paper tenen els abocaments no controlats d'aigües residuals (Rieradevall, Fortuño i Cid, 2011).

Aqüífers protegits

No hi ha cap aqüífer protegit dins el Parc natural, tanmateix el seu sistema hidrològic té incidència en dos d'ells: l'aqüífer de la Vall Baixa i Delta del Llobregat i l'aqüífer del Delta del Besòs.

4.1.2 Factors biòtics

Biodiversitat

Tots els documents estratègics i directors referents a la conservació de l'entorn se centren precisament en la conservació de la diversitat biològica. Ja la considerada primera Estratègia Mundial per a la Conservació (UICN, 1980), en la declaració de principis, feia incidència sobre la conservació dels recursos vius per a un desenvolupament sostingut.

L'estratègia fixava com a objectius el manteniment dels processos essencials, la preservació de la diversitat genètica i l'aprofitament sostingut de les espècies i els ecosistemes. Per primera vegada es plantejava la preservació des d'una perspectiva de fonaments ecològics. El Conveni sobre la Diversitat Biològica (CNUMAD, 1992), va consolidar precisament aquesta nova visió. El Conveni reconeix el valor de considerar la pluralitat, la varia-

Vessant	Pendent mitjà ponderat	Cobertura mitjana ponderada			Cabal (m ³ /ha)
		Bosc	Altres cobertes permeables	Urbanitzat i poc permeable	
Besòs	10,80%	56,70%	29,00%	14,30%	0,239
Llobregat	5,90%	57,00%	28,00%	15,00%	0,132
Pla de Barcelona	24,40%	30,70%	61,30%	8,10%	0,373
Riera de Sant Cugat	6,70%	76,50%	15,60%	8,00%	0,145

Taula 02. Resum de les característiques principals dels 4 vessants diferenciats.

Font: Estudi hidràulic de les principals rieres i torrents situades dins l'àmbit del Parc natural de Collserola i la seva relació amb les àrees de contacte, Novembre 2013, Àrea Metropolitana de Barcelona.

bilitat implícita del terme diversitat biològica.

Així defineix la diversitat ecològica com "la variabilitat d'organismes vius de tota mena, inclosos, entre altres, els ecosistemes terrestres, marins i altres ecosistemes aquàtics i els complexos ecològics dels quals formen part; això inclou la diversitat dins de les espècies i en els ecosistemes". Amb posterioritat tots els documents que han tingut cura d'establir les directrius sobre preservació de l'entorn han acollit el concepte com a eix director i objecte principal.

La presència d'espècies en un territori determinat s'explica per la conjugació de diferents factors:

- Que l'espècie(s) hi sigui present, bé perquè la població a la qual pertany ja està en aquests territoris de manera prèvia, bé perquè hi hagi arribat i s'instal·li en ell (en un procés de colonització), o perquè hi és de pas.
- Que l'espècie(s) trobi les condicions ambientals (temperatura, humitat, pH, salinitat, etc.) que li són necessàries per tal de poder executar el seu cicle vital completament.
- Que l'espècie(s) trobin els recursos (nutrients, radiació solar, refugi, etc.) necessaris per tal de completar el seu cicle vital.
- Que l'espècie(s) trobi en el territori en qüestió les interaccions biològiques (que els anomenarem camps

d'interacció) que requereix per a completar el seu programa biològic (el cicle vital).

El conjunt d'espècies d'un lloc determinat on les condicions ambientals, els recursos necessaris i les interaccions estan assegurats constitueixen un ecosistema estable. L'estabilitat d'un ecosistema no és un estat estacionari i amb caràcter d'immobilitat, l'estabilitat és una situació d'equilibri dinàmic i durador. Tanmateix, aquestes circumstàncies es veuen alterades pel que anomenem perturbacions. Les perturbacions afecten els ecosistemes, i ho fan en major o menor mesura depenent de la seva tipologia, intensitat i durada. També diferents ecosistemes tenen diferent capacitat per resistir els efectes de les perturbacions i, si és el cas, diferent capacitat de recuperació després d'haver estat afectats. El règim de perturbacions és especialment important per entendre que, en un lloc determinat, les espècies presents poden veure's afectades sí la perturbació o perturbacions alteren l'estat ecològic (condicions, recursos i interaccions) que els permet realitzar el seu cicle vital.

És important destacar la dificultat de conèixer amb exactitud i precisió les espècies existents en espais determinats. Això és així d'una banda per la diferència amb el caràcter de conspiciuïtat de cada espècie, que pot tenir a veure amb la grandària o amb la seva conducta. Però també en el període de mos-

treig o observació, cas de les espècies migratòries, les que fan desplaçaments dins del seu *home range* (espai de desenvolupament vital), o senzillament perquè adopten formes de resistència davant períodes desfavorables (eixut, fred, etc.). Naturalment, també té a veure amb la intensitat del mostreig o mostreigs efectuats amb aquesta finalitat.

Una manera eficient i sòlida de considerar la biodiversitat potencial d'un àmbit territorial és recórrer al Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya (BDBC). Aquest banc de dades és un recull de la presència potencial de les espècies en el territori. Aquest banc de dades per tant té valor de representació de la biodiversitat d'un lloc determinat i la seva fiabilitat es veu reforçada en aquelles zones on l'esforç de mostreig és més rellevant. Aquest és el cas que ens ocupa ja que pocs llocs a Catalunya tenen un nivell de coneixement del seu contingut biològic tant alt com Collserola. Per tant, considerem les dades de BDBC com un molt bon estimador de les espècies presents en el lloc d'estudi i considerarem la potencialitat de la presència d'espècies.

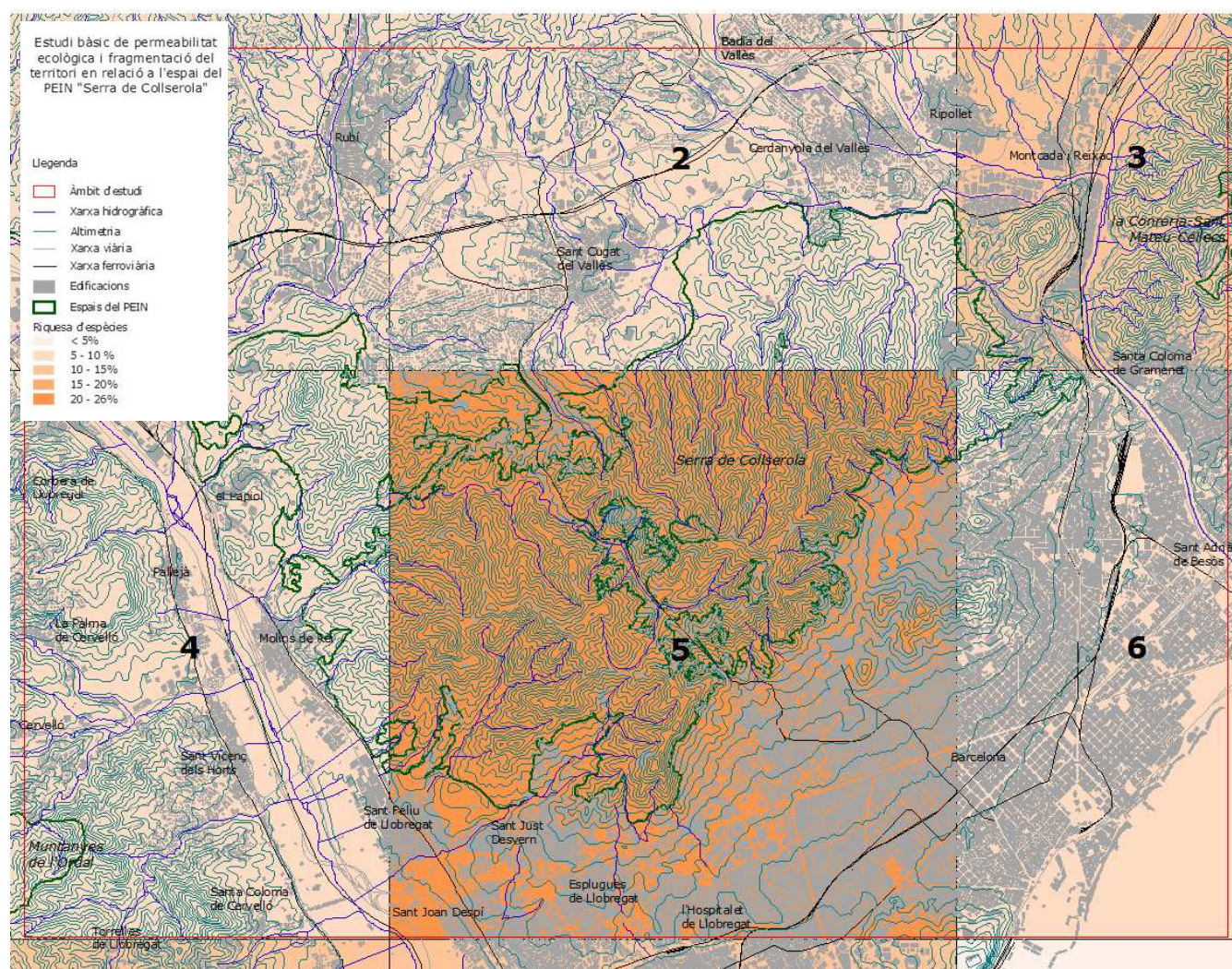

Figura 01. Valor de biodiversitat potencial dels diferents quadrants que interessen el Parc de Collserola.
 Font: Mayor i Belmonte, 2003.

	1	2	3	4	5*	6
Flora	648	646	1068	829	1396	713
Fongs	2	242	47	99	693	87
Artròpodes	92	319	158	106	889	122
Vertebrats	109	111	211	108	168	97
Total	851	1308	1484	1142	3146	1019
Comunitats vegetals	24	14	36	27	45	9

Taula 03. Dades de biodiversitat per grups biològics dels diferents quadrants que interessen el Parc de Collserola. Font : Xavier Mayor.

* El quadrat número 5 és el que conté una major superfície pertanyent al Parc de Collserola, per tant, segurament representa una millor aproximació a la biodiversitat que conté l'espai.

	valor absolut	%
Vertebrats	238	12,04
Invertebrats no artròpodes	35	1,77
Invertebrats artròpodes	628	31,78
Líquens	5	0,25
Flora	671	33,96
Briòfits	10	0,51
Algues	Sense dades	Sense dades
Fongs	389	19,69
Nº total d'espècies	1976	100

Taula 04. Resum del número total d'espècies que es troben a Torre Negra segons dades del BDBC. Font: Mayor, 2013 a partir de dades del BDBC

* Depenent de si s'agafen les dades de les estadístiques o de les llistes taxonòmiques els valors varien lleugerament.

Les dades de la Base de Dades de Biodiversitat que es presenten provenen de l'estudi de Mayor i Belmonte (2003) es presenten a partir de quadrats de 10 x 10 km. La zona d'estudi se situa en 6 d'aquests quadrats, els quals hi queden englobats total o parcialment (vegeu Figura). Hem considerat aquestes dades com una bona aproximació a la diversitat de la zona d'estudi, especialment pel que fa a les espècies que hi han dintre del parc i a les espècies que es troben en els espais que l'envolten. Cal notar, però, que la font de les dades fan referència especialment sobre la flora, el vertebrats, els artròpodes i els fongs (vegeu taula adjunta).

Existeix una valoració més recent (Mayor, 2013) de les dades de BDBC en relació al quadrant 2. Aquesta indica la presència d'un total de 1.976 espècies (tall UTM 31T-DF-29), que corrobora els nivells de biodiversitat existents en el quadrants, per bé que el valor absolut és una mica superior al copsat l'any 2003, en part per la consideració d'algun grup biològic més. En la taula adjunta. es pot veure la distribució per taxons de les espècies.

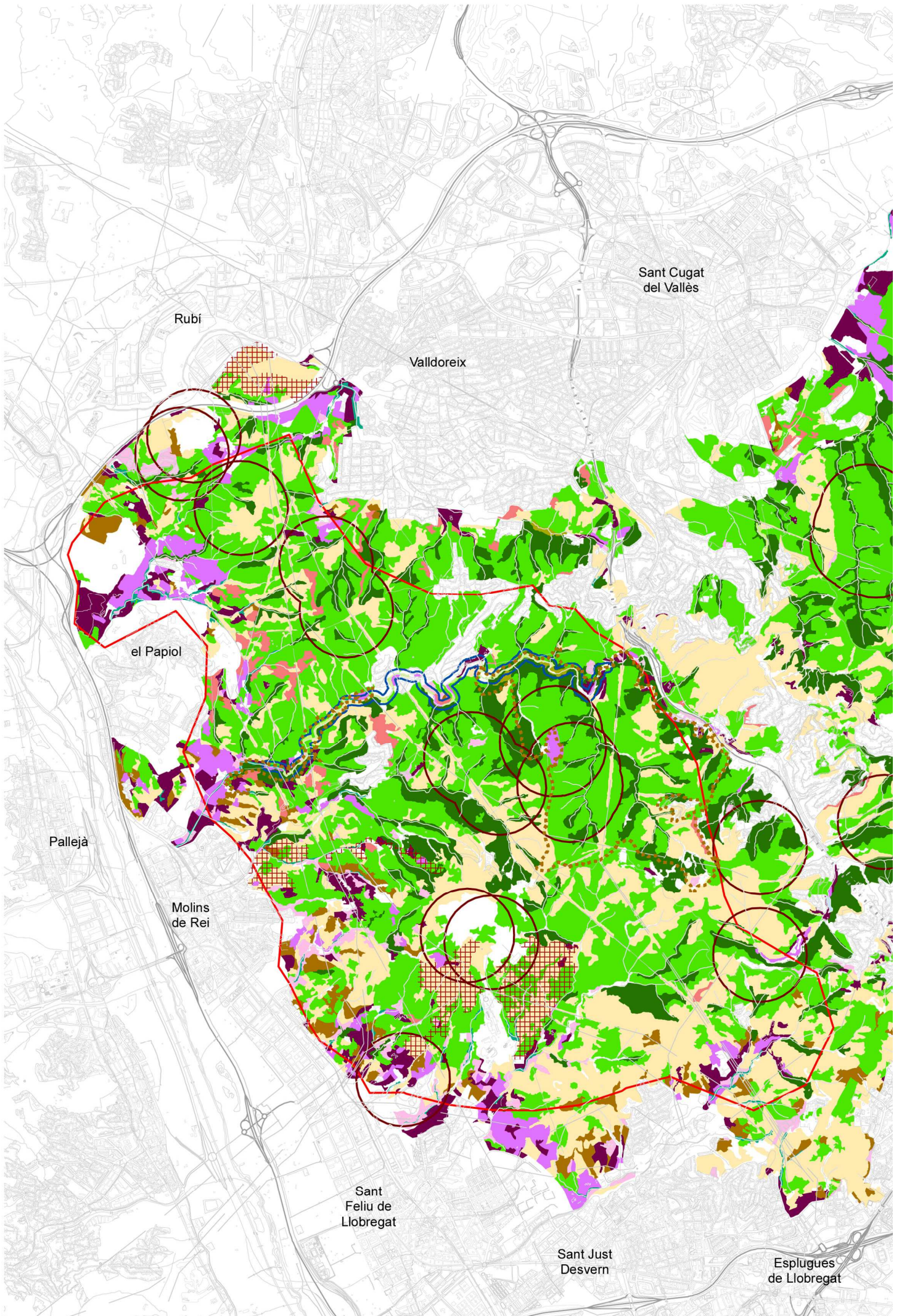
Fongs

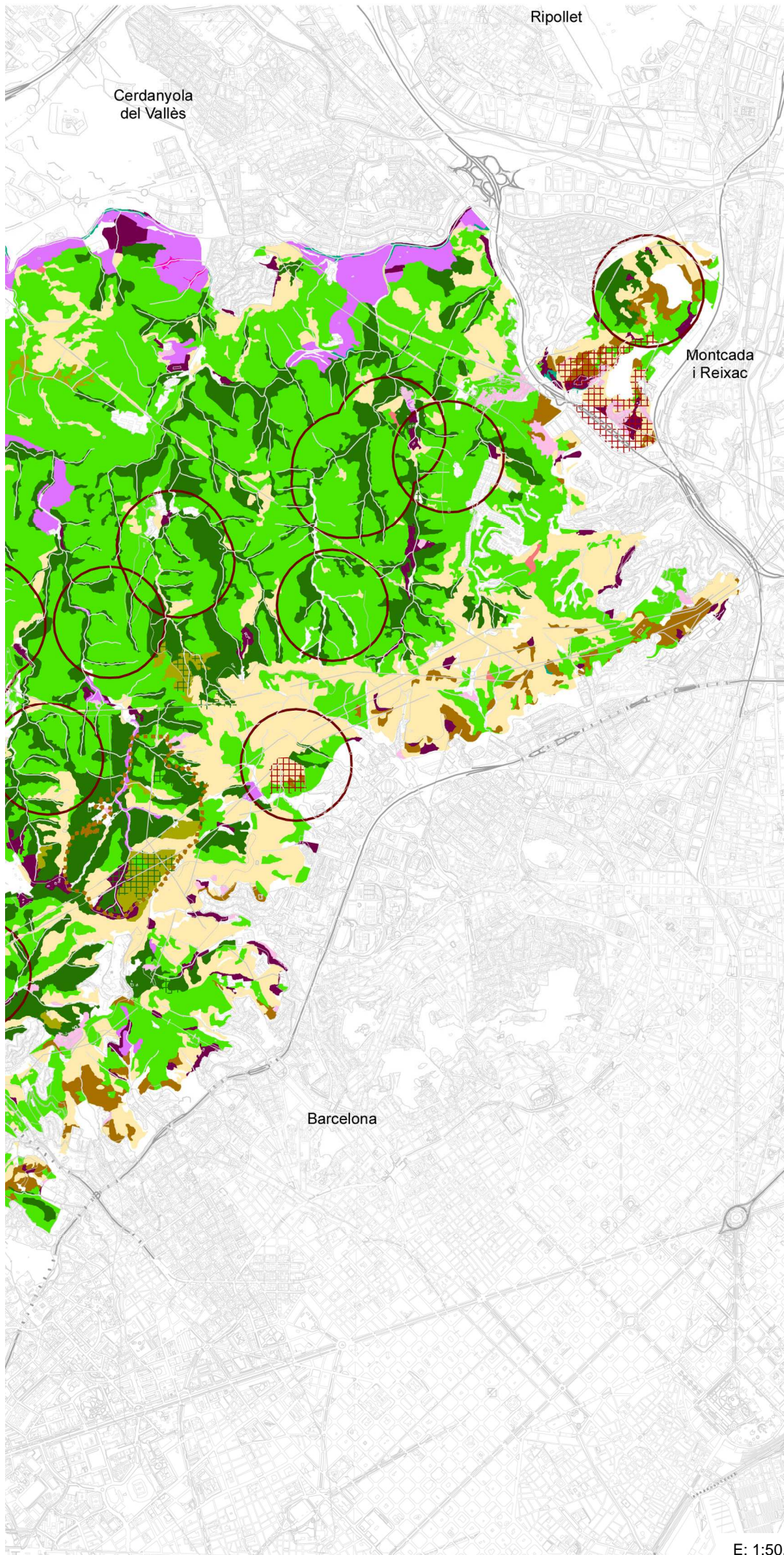
Al Parc natural es conserva una riquesa notable d'espècie de fongs. A més a més, algunes d'elles presenten un elevat interès dins l'àmbit català. Tanmateix, la situació d'algunes de les espècies d'interès es vulnerable (vegeu Taula adjunta i Annex 1).

En el cas de les dues espècies de macromicets, *Myriostoma coliforme* i *Entoloma bloxamii*, la seva distribució es redueix a un únic indret. Mentre que l'espècie destacada de líquen, *Waynea stoechadiana*, es troba ben distribuïda als alzinars madurs del Parc. A banda d'aquesta espècie prioritària, recentment s'ha descrit una nova espècie de líquen al Parc, *Bacinia* sp., la qual és inèdita per a la ciència.

Existeixen 3 localitats d'elevada singularitat fúngica destacades al parc. Els valors principals són els següents:

- Torrent de les Tres Serres: és una comunitat amb líquens, especialitzada i diversa.
- Font d'en Sert: és un ecosistema ric en diversos fongs vulnerables d'extinció a nivell català.
- Sant Medir: és d'interès pels seus líquens, d'entre els quals figura la nova espècie descoberta per la ciència anomenada anteriorment.

Conservació i millora de la biodiversitat

Zones d'interès faunístic

Àrees sensibles de rapinyaires forestals-(a)

Àguila marcenca

Fauna psicícola-(b)

Inventari de Boscos Singulars de Catalunya

Habitats d'interès comunitari prioritari-(d)

Habitats CORINE-(e)

Boscos

Boscos esclerofil·les

Boscos i bosquines de ribera

Boscos aciculifolis

Boscos caducifolis, planifolis

Vegetació arbustiva i herbàcea

Bosquines i matollars

Prats

Terres agrícoles i àrees antròpiques

Parcs urbans i jardins

Conreus, plantacions i camps de cultiu

Bosquets isolats enmig de zones agrícoles

Camps abandonats, ermots i àrees ruderals

Molleres i Aiguamolls

Canyars

Àrees talades o cremades

Àrees talades o cremades

Aigües continentals

Aigües dolces estagnants

Delimitació de la reserva natural parcial

FONT:

a) Consorci del parc natural de la serra de Collserola

b) Oficina tècnica de planificació i anàlisi territorial-DIBA

c) CREAM, 2010

d) Departament de Territori i Sostenibilitat (DTES) i Universitat de Barcelona (UB)

e) Grup de geobotànica i cartografia de la vegetació, UB, 2012

Flora

Es conserva una riquesa notable d'espècies de flora al Parc natural. A més a més, algunes d'elles presenten un elevat interès dins l'àmbit català.

Tanmateix, la situació de moltes espècies d'interès mostra la pressió i aïllament a què es veu sotmès l'espai natural de la serralada de Collserola (vegeu taula 9.5 de l'Annex 4).

A la taula adjunta es resumeix l'estat de conservació de les espècies de flora determinades com a prioritàries per diferents figures de protecció (Directiva Hàbitats, Catàleg de flora amenaçada de Catalunya vigent,

modificació de Catàleg de flora amenaçada de Catalunya en procés de tràmit i Flora vascular prioritària de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona).

La situació de les poblacions de les espècies de flora de què es té constància recent, *Carex grioletti* i *Cheilanthes tinaii*, és molt vulnerable. Mentre que per l'endemisme del parc catalogat, *Taraxacum stenospermum*, les dades existents són antigues i la categoritzaven en situació crítica d'extinció, però no se n'ha fet un seguiment posterior.

Així mateix, també hi ha 21 espècies de flora considerades

d'interès local en diferents situacions de coneixement del seu estat. Per les conegudes, l'estat de conservació i vulnerabilitat és dispar (vegeu taula adjunta).

Existeixen dues *localitats d'elevada singularitat florística* destacades al parc. Els valors principals són els següents:

- Torrent de les Tres Serres: és una comunitat briòfits hidròfils, especialitzada i diversa.
- Mina Juanita: destaca per la concentració de falgueres amenaçades a nivell tant provincial com local.

Grups taxonòmics	Nombre d'espècies	Estat de conservació
Fongs	2	2 estat vulnerable a Catalunya
Líquens	1	1 bon estat

Taula 05. Estat de conservació de les espècies de fongs i líquens amb protecció.

Font. Diagnosi del medi natural per el Pla Especial de protecció del Parc Natural de la Serra de Collserola (DIBA 2014)

Grau de protecció	Nombre d'espècies	Estat de conservació a Collserola
Espècies prioritàries	9	3 extingides
		4 en estat desconegut
		2 vulnerables
Espècies d'interès local	21	2 extingides
		1 en estat desconegut

Taula 06. Estat de conservació de les espècies de flora designades com a prioritàries.

Font. Diagnosi del medi natural per el Pla Especial de protecció del Parc Natural de la Serra de Collserola (DIBA 2014)

A Collserola no hi ha cap arbre inclòs al Catàleg d'arbres monumentals de la Generalitat de Catalunya. Tanmateix, s'està duent a terme el procés de catalogació d'arbres singulars a l'àmbit del parc que es preveu que conclouï a finals del 2014. En el moment de redacció d'aquest document, són 233 exemplars llistats, quan encara resta prospectar el municipi del Papiol i part de Sant Cugat del Vallès.

Pel que fa a la flora al·lòctona d'elevat potencial colonitzador, el nombre d'espècies de flora al·lòctona presents a Collserola depassa el centenar, i un mínim de 39 són d'alt potencial colonitzador. Aquesta aparició de flora al·lòctona té una estreta relació amb l'adjacència al Parc natural de la trama urbana de diferents nuclis.

Aquesta problemàtica s'està encarant de forma sistemàtica mitjançant el *Pla de gestió de les espècies vegetals exòtiques invasores al Parc Natural de la Serra de Collserola*, actualment en fase d'elaboració. Les actuacions plantejades presenten com a mesura més destacada de prevenció la prohibició de plantar aquestes 39 espècies en l'àmbit del Parc natural i en una franja perimetral que pot englobar els nuclis urbans. En aquest sentit, el Parc està treballant des de 2004 en el control de les poblacions de: *Ailanthus sp.*; *Arundo donax*; *Agave sp.*; *Opuntia sp.*; *Phyto-*

lacca sp.; i *Senecio hecterophormes*.

Fauna

Collserola és un espai que allotja nombroses espècies de fauna, especialment si es consideren les seves dimensions i el seu context metropolità.

Entre aquestes espècies destaquen les designades per la Directiva Hàbitats i la Directiva Ocells (un total de quatre invertebrats, un mínim de vint-i-cinc vertebrats no ocells i nou ocells), que han representat un valor molt important a l'hora de formar part de Xarxa Natura 2000. En l'Annex 1 es llisten i justifiquen les espècies de la fauna de més interès.

Un total de 35 espècies de fauna són considerades Espècies d'Interès de Conservació Prioritàries de Collserola. Una proporció important d'aquestes han desaparegut de l'àmbit del parc. Així com també s'han detectat una sèrie d'espècies en estat vulnerable, enfront les quals caldria prestar una atenció especial.

En les taules següents es detalla el nombre total d'Espècies d'Interès de Conservació Prioritàries per grups taxonòmics designades pel *Diagnosi del medi natural per el Pla Especial de protecció del Parc Natural de la Serra de Collserola (DIBA 2014)*, i quantes d'aquestes que es consideren actualment

extingides o sense presència recent.

L'aïllament del Parc natural enmig d'un continu urbà i la pressió de la perifèria són factors que es poden relacionar amb aquesta desaparició d'espècies, de la mateixa manera que succeeix en la resta d'espais naturals propers al nucli de l'àrea metropolitana de Barcelona, també amb percentatges de desaparició local d'espècies elevats.

A continuació es sintetitza informació significada en relació als diferents grups faunístics i algunes de les seves espècies.

Invertebrats

Existeixen importants llacunes de coneixement de nombrosos grups d'invertebrats a Collserola, malgrat ser un dels espais naturals catalans millor conegut en aquest aspecte.

Com a indicador de la biodiversitat que allotja el Parc, Collserola compta amb 431 tàxons entre espècies i subespècies d'heteròpters. Xifra que representa el 40,5% de la riquesa coneguda d'aquest grup d'insectes per a Catalunya.

Entre els hàbitats d'interès per al grup d'invertebrats destaquen els boscos madurs per a les espècies de coleòpters emparats per la Directiva Hàbitats, i els prats d'albellatge per a dues espècies d'insectes de gran interès, *Brachycrotaphus tryxalicerus* i *Vibertiola cinerea*.

Grau de protecció	Nombre d'espècies	Estat de conservació a Collserola
Espècies prioritàries	11	2 extingides
		3 no retrobades
		6 presents
Espècies d'interès local o d'altre tipus d'interès	9	1 extingides
		5 en estat desconegut
		1 en regressió
		2 presents

Taula 07. Nombre i estat de vulnerabilitat d'invertebrats d'Interès de Conservació Prioritària del Parc. Font: Diagnosi del medi natural per el Pla Especial de protecció del Parc Natural de la Serra de Collserola (DIBA 2014)

Peixos

Per al grup dels peixos, la protecció i millora del curs mitjà de la Rierada és prioritària a causa de la presència de l'única població autòctona al Parc natural, el barb cua-roig (*Barbus haasi*).

Amfibis

La única espècie prioritària per als amfibis, el gripau d'esperons (*Pelobates cultripes*), es va extingir en el Parc. Actualment està en procés de reintroducció en diversos indrets del sector occidental del Parc.

Rèptils

Per als rèptils, la única espècie prioritària amb presència al Parc, el llargardaix ocel-lat (*Timon lepidus*), es considera en regressió.

Ocells

De les 13 espècies prioritàries d'ocells de les qual es té constància que han criat al Parc, com a mínim dues ja no es consideren reproductores: l'òliba (*Tyto alba*) i el botxí (*Lanius meridionalis*). En canvi,

cada cop hi ha més indicis de cria del falcó mostatxut (*Falco subbuteo*).

Del grup cal esmentar que els rapinyaires, tant pel seu paper ecològic, com per la seva especificitat i vulnerabilitat, necessiten condicions de baixa perturbació ambiental. A més a més, en el cas d'espècies com l'àguila marcenca (*Circaetus gallicus*), l'aligot (*Buteo buteo*) i l'astor (*Accipiter gentilis*), es requereix una gestió forestal curosa que respecti franges de seguretat en un ampli radi al voltant del niu, i un mosaic forestal amb conreus, pastures i altres ambients oberts que cada cop són més escassos.

L'abundància d'algunes rapinyaires, com el mussol (*Athene noctua*) ha disminuït en els darrers anys. Altres rapinyaires rupícoles i aquelles que requereixen mosaics agroforestals també presenten poques parelles i una situació delicada, com és el cas del falcó pelegrí (*Falco peregrinus*) i el duc (*Bubo bubo*). En el cas del falcó pelegrí, però, recentment ha experimentat una certa millora i nia al Parc.

Per altra banda, en els darrers anys s'ha documentat el retorn d'espècies forestals exigents (per exemple, píccids), la qual cosa mostra la millora d'aquest tipus de formacions com a resposta de la millora dels ecosistemes forestals del Parc.

Una part rellevant de la riquesa d'espècies d'aus (i també de les espècies més amenaçades) és a la perifèria, on la diversitat de paisatges acoblats és superior, si bé es sol tractar d'ecosistemes més perturbats.

A més a més de les espècies que venen a criar i a hivernar, el parc és una baula rellevant en les rutes migratòries d'Europa Occidental.

Mamífers

El grup més destacat pel que fa a espècies prioritàries a nivell de la xarxa Natura 2000 és el dels ratpenats, com a mínim amb quatre de les espècies presents al Parc. Són indrets d'alt interès en la conservació dels quiròpters la mina de Can Rabella, la Rierada i els pantans de Can Borrell i Vallvidrera.

Grup taxonòmic	Nombre d'espècies	Nombre d'espècies extingides a Collserola
Peixos	2	1
Amfibis	1	1 (reintroduïda)
Rèptils	2	1
Ocells	13	0
Mamífers	5	1

Taula 08. Nombre i estat de vulnerabilitat de vertebrats d'Interès de Conservació Prioritària del Parc. Font: Diagnosi del medi natural per el Pla Especial de protecció del Parc Natural de la Serra de Collserola (DIBA 2014)

D'un mínim de sis espècies de mamífers prioritàries, l'eriçó clar (*Atelerix algirus*) sembla definitivament desapareguda, probablement a causa dels efectes de barrera que comporten la xarxa viària i la seva densificació, així com per la pèrdua d'ambients ecotonals.

Tot i no estar considerada amenaçada a una escala més global, el toixó (*Meles meles*) ha mostrat una tendència al declivi de la seva abundància als últims anys. Aquest fet es troba vinculat a diverses causes, entre elles la pèrdua dels espais agrícoles a Collserola, l'aïllament d'altres poblacions de la regió, la seva caça, els atropellaments o la competència amb el porc senglar (*Sus scrofa*). Serien especialment prioritàries per aquesta espècie determinades àrees com són les vessants del Llobregat, com també d'altres vessants amb més vinculació amb les àrees agrícoles de la plana del Vallès, a més d'espais agrícoles interns.

Per altra banda, la població de porc senglar s'ha anat incrementant al Parc, especialment durant la darrera dècada, ja

que forçada per el creixement poblacional i l'aïllament ecològic del parc ha esdevingut una espècie sinantròpica, aprofitant l'oportunitat de obtenir recursos tròfics d'origen antròpic de la perifèria.

La seva presència a zones urbanes, comporta conflictes diversos que requereixen una gestió complexa, tant pel risc d'accidents amb vehicles, pels danys que ocasiona a finques i conreus, per riscos sanitaris; com perquè una abundància excessiva de senglar als espais biodiversos pot comportar una sobrepressió sobre alguns elements fràgils (plantes bulboses, fongs, predació sobre fauna sensible, competència tròfica amb d'altres espècies, etc.).

Com a *localitats d'elevada singularitat faunística* cal destacar el paper de la xarxa de torrents i fondals com a ambients especialment rellevants per la fauna vertebrada terrestre i també per nombroses espècies d'ocells i invertebrats. Aquests espais es consideren essencials en la gestió, tant per servir d'àrees de refugi i/o alimentació, com per garantir la interconnexió entre diferents territoris.

Hi ha localitats concretes amb ambients d'elevat interès biològic agrupats per cinc tipologies, estratègicament per a conservar la biodiversitat del parc Natural. Els principals són:

Àrees d'alt interès piscícola: curs mitjà de la Rierada, el darrer reducte del barb cua-roig (*Barbus haasi*).

Localitats amb alta diversitat d'amfibis: pantans de Vallvidrera i de Can Borrell, així com les pedreres Can Perera, Mina Berta i Santa Creu d'Olorda i Can Farrès.

Localitats amb alta diversitat de rèptils: Sector del Terral (Molins de Rei).

Localitats d'alt interès per als ocells rupícoles: pedreres de Can Perera, Mina Berta i Santa Creu d'Olorda i Can Farrès; escletxes, pedreres i bòviles del Papiol; talussos de Can Canaris, Can Perera i talussos del torrent del Duc; i ambients rupícoles del turó de Montcada.

Localitats d'alt interès per als ocells forestals: territori de l'àliga marcenca i àrees sensibles de rapinyaires forestals.

Localitats d'alt interès per als quiròpters: Can Rabella i pantans de Vallvidrera, la Rierada i Can Borrell. Quant a la *fauna al·lòctona d'elevat potencial colonitzador*, la ubicació del parc al cor de l'àrea metropolitana, facilita la irrupció crònica de nombroses espècies al·lòctones, algunes de les quals poden trobar condicions adients i tenir caràcter colonitzador. La majoria de les espècies animals al·lòctones tenen forta presència en ambients més o menys humanitzats. Cal destacar el rossinyol del Japó (*Leiothrix lutea*), per la capacitat de poblar i assolir densitats considerables en ambients poc pertorbats que l'han portat a distribuir-se pràcticament per la totalitat del parc.

Un aspecte a considerar en el context actual és el de com el Canvi Climàtic pot afectar les poblacions de fauna, especialment aquelles amb *preferències* ambientals més constrenyits. Es fa difícil predir els efectes del Canvi climàtic, especialment a la mediterrània, sobre les poblacions en general, també en les de fauna.

S'estimen com a més probables un augment de les temperatures i alteracions en la dinàmica de les pluges de sentit divers, per tant cal estar a l'expectativa doncs a aquestes tendències per tal de preveure els efectes d'aquests i, en conseqüència, orientar les prioritats de conservació de la biodiversitat actual.

Aparentment, i en contrast a l'esperable, les espècies que actualment estan en procés de regressió són les més mediter-

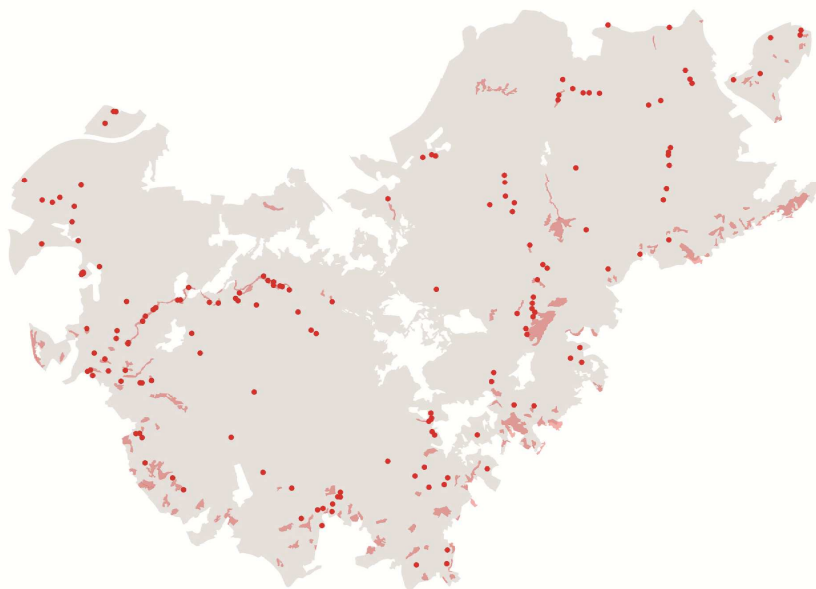

Diagrama 03: Hàbitats de conservació prioritària. Font: Servei de Planificació i anàlisi territorial-DIBA.

rànies, mentre que augmenten, tant en densitat com en nombre d'espècies noves, les espècies més forestals, de caràcter eurosiberià.

Hàbitats

Un dels elements més bàsics d'interès per poder fer una bona política de preservació de l'entorn és relacionar els elements essencials (p.ex. les espècies, les poblacions) amb elements ecològics d'abast territorial, la qual cosa ens permetrà plantejar accions de preservació definides en el territori. Un element que integra molts elements de l'entorn és l'hàbitat. Conèixer la distribució i l'abundància dels diferents hàbitats és una aproximació de molt sentit territorial, però també de molt sentit ecològic.

Actualment en el nostre àmbit són un element i un objectiu

essencial en les noves tendències de conservació de l'entorn.

Els hàbitats són aquelles zones terrestres o aquàtiques diferenciades per les seves característiques geogràfiques, abiòtiques i biòtiques. Per aquest motiu tenen un interès especial des de la perspectiva de l'ecologia ja que defineixen territorialment una característica abiòtica i biòtica de cada espai que porta associada una qualitat d'interpretació ecològica fruit de les capacitats d'un territori determinat. Els hàbitats són doncs els espais contenidors de diversitat biològica i llocs on es desenvolupen els processos relacionats amb les interaccions entre els organismes i entre aquests i el medi abiòtic. Les espècies constitueixen els hàbitats i els hàbitats proveeixen de condicions ambientals, recursos i camps d'interacció per a les espècies, cadascuna

Bosc	Vegetació arbustiva i herbàcia	Àrees forestals sotmeses a tala intensa	Roques, tarteres, glaceres, coves	Molleres i aiguamolls	Aigües continentals	Terres agrícoles i àrees antròpiques
6	47	1	6	3	17	29

Taula 09: Nombre d'hàbitats per tipus d'hàbitat que es troben en l'àmbit de Collserola.
Font: Universitat de Barcelona, 2012

atenent als seus requeriments i el seu cicle biològic.

A la serra de Collserola s'han identificat (Universitat de Barcelona, 2012) un total de 109 hàbitats CORINE (classificació estandarditzada europea CORINE). La taula adjunta representa el nombre d'hàbitats per les categories generals d'hàbitats que es troben al parc (vegeu per més detall l'Annex 1).

Tanmateix, a nivell d'ocupació superficial, destaquen clarament els hàbitats composts per màquies i boscos (71%) i si hi afegim la resta de matollars i bardisses la proporció supera el 83%. Els espais oberts (prats, conreus,...) representen un 9% aproximadament.

Més detalladament, podem observar com els boscos aciculifolis (40%), les bosquines mediterrànies (24%) i els boscos esclerofil·les (15%) són, en aquest ordre, els hàbitats més representats, superant per molt la resta d'hàbitats. Aquests tres tipologies d'hàbitats són els que representen les formacions de tipus mediterrani. La vegetació que acull flora eurosiberiana (boscos caducifolis, bardisses i boscos de ribera) tan sols representa el 3,6%.
Hàbitats d'Interès Comunitari (Xarxa Natura 2000)

la Directiva 92/43/UE, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres, coneguda com a Directiva hàbitats té per objectiu general la conservació de la biodiversitat al territori de la Unió Europea, mitjançant la conservació dels hàbitats i les espècies de flora i fauna silvestres. Mitjançant la Directiva 97/62/UE s'adapten al progrés científic els hàbitats naturals i les espècies dels annexos I i II de la Directiva 92/43/UE.

La Directiva hàbitats defineix com a hàbitats d'interès comunitari aquells que compleixin alguna d'aquestes característiques, per tant, no són tots els hàbitats presents a la UE sinó una selecció d'aquests:

1. Estan amenaçats de desaparició en la seva àrea de distribució natural en la Unió Europea.
2. Tenen una àrea de distribució reduïda a causa de la seva regressió o a causa de la pròpia naturalesa.
3. Són exemples representatius d'una o diverses de les sis regions biogeogràfiques en què es troba la UE (alpina, atlàntica, boreal, continental, macaronèsica i mediterrània).

La Directiva defineix els hàbitats prioritari, entre els hàbi-

tats d'interès comunitari, com aquells amenaçats de desaparició presents en el territori de la UE, la conservació dels quals suposa una especial responsabilitat per a aquesta a causa de la importància de la proporció de la seva àrea de distribució natural inclosa en el seu territori. Els hàbitats d'Interès Comunitari apareixen en un llistat a l'Annex I de la Directiva 97/62/CE.

A Collserola hi són representats 13 hàbitats d'interès comunitari (HIC), dels quals 4 són considerats *prioritaris*. A Catalunya han estat identificats 94 hàbitats d'interès comunitari, dels quals 22 són prioritari. Això fa que a Collserola hi estiguin representats un 14% aproximadament de tots els HIC de Catalunya, i un 18% dels considerats prioritari. A més, quant a la representació superficial, en conjunt ocupen el 66% del territori, en bona part gràcies a que molts dels boscos i màquies esclerofil·les són HIC. Els més abundants són el 9540 Pinedes mediterrànies (39%) i el 9340 Alzinars i carrascars (27%), que inclouen també les màquies d'alzina. La resta són menys representats i ocupen una superfície inferior a l'1% de l'àmbit. D'aquests, set tenen superfícies molt petites i molt poques localitats, factors que els fan molt vulnerables; tant per l'isolament que pateixen, com per les elevades probabilitats de desaparèixer davant petites perturbacions locals.

Les Directrius per a la gestió dels espais de la xarxa Natura 2000 de l'Acord de Go-

vern/112/2006, de 5 de setembre, pel qual es designen zones d'especial protecció per als ocells (ZEPA) i s'aprova la proposta de llocs d'importància comunitària (LIC) determinen com a objectius principals de conservació per als espais de muntanya litoral, entre els quals es troba la Serralada de Collserola, quatre dels hàbitats presents (5330, 9330, 9340 i 9540).

Sobre l'estat de conservació dels 13 HIC, es disposa de la següent categorització qualitativa:

- **M- Mal representat.** Basses temporeres (3170*), prats de teròfits (6220*), jonqueres (6420), vernedes (91E0), i suredes (9330). En aquesta categoria es troben 3 HIC prioritaris.
- **B-Ben estructurat.** Costers rocosos calcaris (8210) i silicis (8220), coves (8310) i pinedes mediterrànies (9540), tots en bon estat. També hàbitats en situacions intermedies com són les màquies amb llor (5230*), les alberedes i gatelledes (92A0), i els alzinars (9340).
- **NC- No constatat.** Matollars termomediterranis que no han pogut ser valorats.

Hàbitats de conservació prioritària del Parc natural

Dels hàbitats del Parc natural, 20 hàbitats CORINE es consideren prioritaris atenent diferents disposicions legals i de planificació de la conservació prioritària al Parc natural (vegeu Annex 2).

D'aquests, 16 es corresponen amb hàbitats d'interès prioritari de la Xarxa de Parcs Naturals

de la Diputació de Barcelona, i s'han afegit quatre més, tres dels quals combinen tenir una superfície molt reduïda al parc amb acollir espècies de flora o fauna exclusives d'aquests ambients.

Molts d'ells es corresponen amb Hàbitats d'Interès Comunitari, i aquells que no en són cal considerar que les *Directrices de conservació de la Red Natura 2000 en España*, permeten en els instruments de gestió dels espais de Natura 2000 la inclusió d'altres tipus d'hàbitats diferents als tipus HIC, si es considera que tenen rellevància en l'àmbit geogràfic de l'instrument de gestió. I aquest és el cas.

Destaquen especialment els hàbitats associats a ambients humits (11 en total), des de petits degotalls a boscos de ribera. En quan a la seva vulnerabilitat, 8 dels 20 hàbitats tenen superfícies menors a 100 m² i es desenvolupen en menys de quatre punts.

Sobre l'estat de conservació dels 20 Hàbitats de conservació prioritària del Parc natural (HCPPN) es disposa de la següent categorització qualitativa, basada en el percentatge de la superfície total de l'hàbitat per cada categoria d'estat possible (DIBA, 2014):

1. M- Mal representat. 8 hàbitats, que tenen molta o tota la superfície amb representacions mal constituïdes, entre els que dominen formacions aigualoses i riberenques.

- Altres comunitats de petites herbes (*Juncus bufonius*, *Lythrum spp...*), de llocs tem-

poralment xops o humits de terra baixa (22.3418). Considerat molt amenaçat (superfície inferior a 2 m2).

- Herbassars amb cua de cavall (*Equisetum telmateia*) i càrexs (*Carex pendula*, *C. remota*)..., de fons de còrrecs i sòls xops, al territori catalanídic septentrional i central (37.26+).
- Jonqueres de jonc boval (*Scirpus holoschoenus*) i herbassars graminoides, higròfils, de terra baixa (i de la muntanya mitjana) (37.4).
- Vernedes (de vegades pollancredes) amb ortiga morta (*Lamium flexuosum*), de la terra baixa plujosa i de l'estatge submontà (44.3432+).
- Alberedes (i pollancredes) amb vinca (*Vinca difformis*), de la terra baixa (i de la muntanya mitjana) (44.6111+).
- Freixenedes de *Fraxinus angustifolia*, de terra baixa (44.637+).
- Suredes amb sotabosc clarament forestal (45.2161+).
- Comunitats dominades per *Carex cuprina*, de vores d'aigua i llocs humits, de la terra baixa i de la muntanya mitjana (53.2192). Considerat molt amenaçat (superfície inferior a 2 m2).

2. B-Ben estructurat. Són de tipologia molt dispar (prats, brolles boscos riberencs, i rouredes); i quatre hàbitats en situacions intermedies, també de tipologia dispar.

- Avellanoses (bosquines de *Corylus avellana*), amb *Polystichum setiferum*..., mesohigròfiles, dels barrancs i fondals molt ombrívols de terra baixa (i de l'estatge submontà) (31.8C2+).

- Estepars de *Cistus crispus*, silicícules i xeròfils, de les contrades mediterrànies marítimes (32.346).
- Prats de teròfits, calcícoles, de terra baixa, a la Mediterrània occidental (34.5131).
- Prats sabanoides d'abellatge (*Hyparrhenia hirta*), de vessants solells de les contrades marítimes (34.634).
- Boscos de roures (*Quercus pubescens*, *Q. x cerrioides*), sovint amb alzines (*Q. ilex*), de terra baixa (41.714).
- Gatelledes (boscos, generalment baixos, de *Salix atrocinerea*), amb *Equisetum telmateja*, *Carex pendula*..., de fons de barrancs i depressions, amb sòl xop, al territori catalanídic (44.128+).
- Omedes de terra baixa (44.62).
- Roques calcàries ombrejades, amb vegetació comofítica de molses i falgueres, de les contrades mediterrànies (62.1115).
- Roques calcàries humides i degotalls, amb falzia (*Adiantum capillus-veneris*), de les contrades mediterrànies (62.51).
- Coves i avencs (65.4).

3. NC- No constatat, els estepars d'estepa ladanífera que no han pogut ser valorats.

- Estepars de *Cistus ladanifer*, silicícules, d'indrets secs de terra baixa (32.335)

Boscos singulars

A l'Inventari de Boscos Singulars (CREAF, 2008), s'han identificat dins el parc 9 boscos que, per llurs valors, complei-

xen els criteris per ser catalogats (vegeu Annex 1). Es reparteixen de forma desigual per les comarques. Al Barcelonès hi ha 3 boscos singulars (130061 Font d'en Canet 130141 Alzinar dels vivers de Can Borní, 1301471 Can Cuiàs). Al Vallès Occidental n'hi ha 5 (400111 Torrent Bonet, 400141 Torrent de les Costes de Sant Medir, 400601 Font de Can Lloses (sic1), 400701 Font Grogà, 400702 Font Grogà II, 400711 Torrent de Valldaura). I cap al Baix Llobregat. La distribució al parc també és desigual, doncs només un es troba al sud de l'Eix dels túnels de Vallvidrera, mentre que la resta es concentren sobretot a les proximitats de la Reserva Natural Parcial de la Font Grogà i en tres casos dins la mateixa reserva.

En resum, els rodals inventariats ocupen en total 54,8ha. (les superfícies de cada bosc varien entre 1,5 i 16,7 ha.) i les espècies dominants són roures i alzina. Els valors/interès pel qual s'han catalogat són: 1 únic bosc per biodiversitat (Torrent Bonet, amb un valor baix); 4 per maduresa (destaquen per valors màxims de fusta morta en peu Can Cuiàs i Font de Can Lloses); 5 per producció (destaquen amb valors màxims pel model de gestió sostenible Can Cuiàs i Font de Can Closes, i per "bosc catedral" el darrer i Font Grogà); i 8 per social (amb valors màxims Font de Can Closes i Font Grogà sobretot per tenir "bosc cate-

dral", i a més el primer, alzines de grans dimensions).

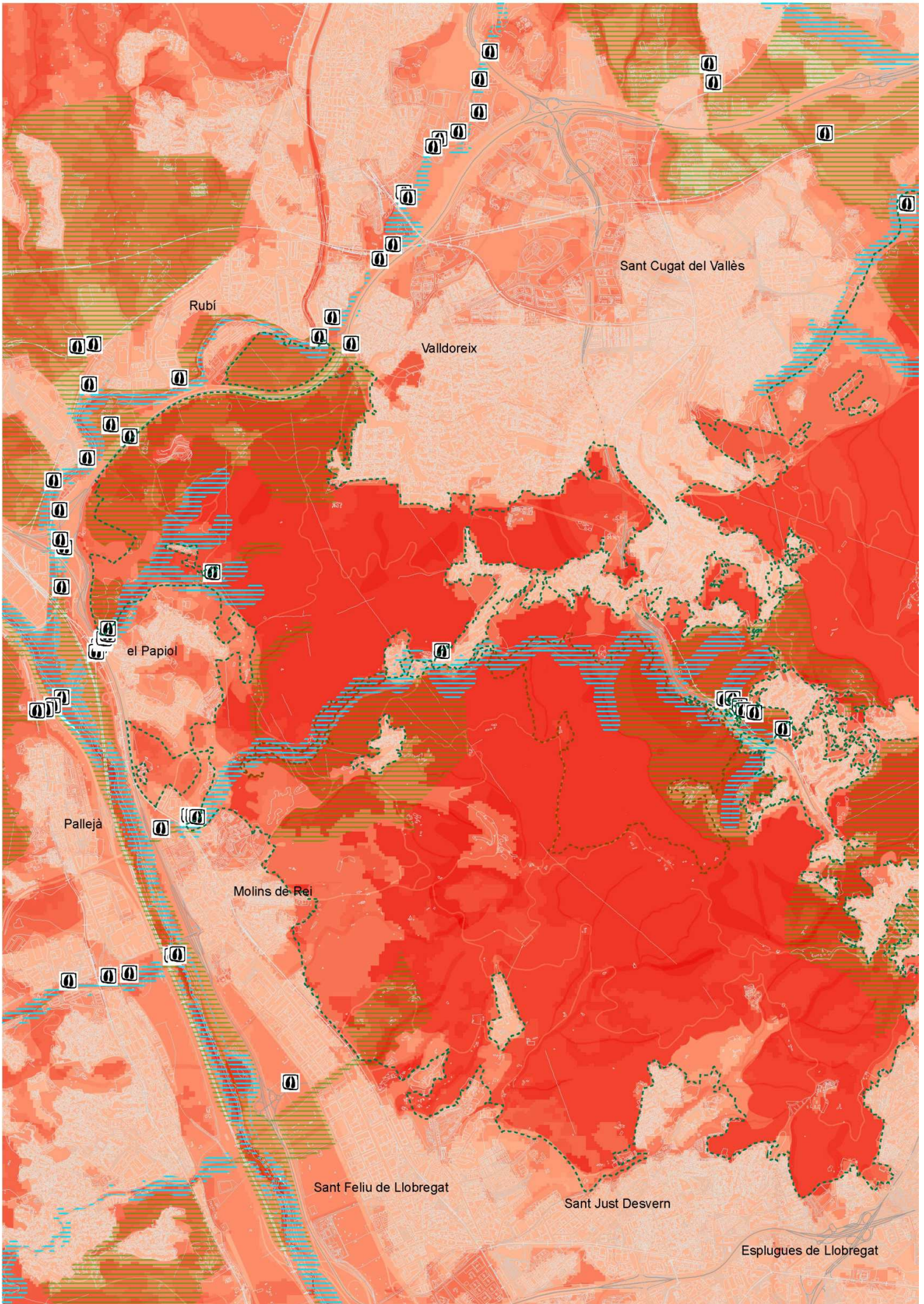
Els 2 rodals que reuneixen valors més alts de tres àmbits són Font de Can Lloses (sempre amb el valor màxim) i Can Cuiàs, seguits de Font Grogà, amb valors màxims en producció i en social.

Finalment, dins l'àmbit estudiat en aquesta diagnosi però fora del parc, hi ha 2 boscos més catalogats: 400391 Torrent de Can Cornellera i 400901 Can Fatjó del Xiprers. El primer està molt aïllat de grans àrees naturals, però en el segon cas, val la pena tenir-lo en compte en relació al manteniment i millora del sector connector entre els termes municipals de Sant Cugat del Vallès i Cerdanyola del Vallès.

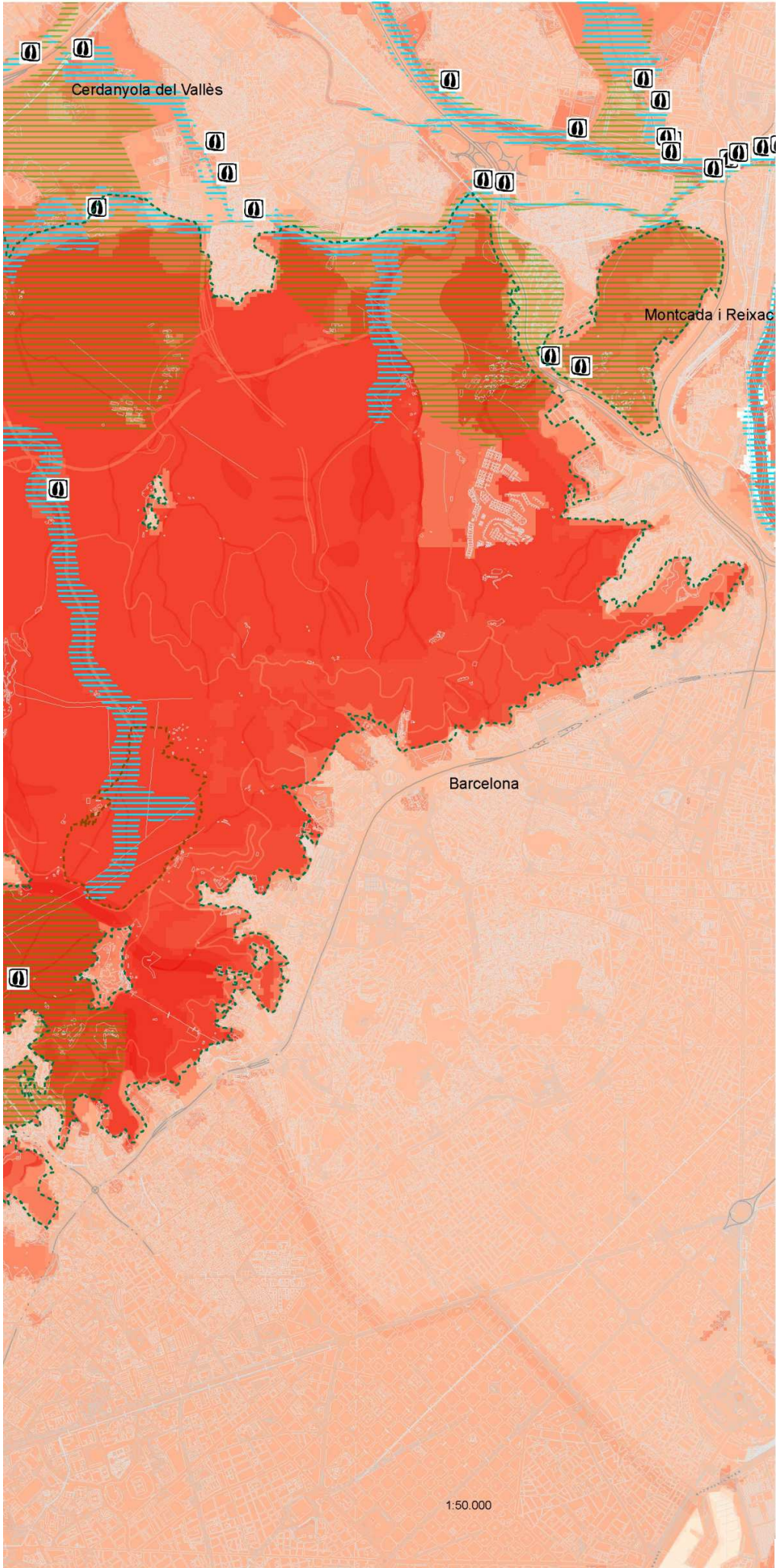
Zones Humides

Dins el Parc natural, hi ha una única zona humida catalogada a l'Inventari de Zones Humides de Catalunya, el Pantà de Can Borrell, i una altra de destacable malgrat no figurar en inventaris, el Pantà de Vallvidrera.

El Pantà de Can Borrell presenta actualment un estat de conservació bo, degut a les intervencions recents que s'han efectuat tan pel que fa als accessos com a la vegetació que l'envolta i l'estructura de la presa, convertit l'indret en un nou espai de lleure i d'ús públic. S'hi troba una comunitat forestal de ribera ben estructurada així com presència d'espècies de flora i fauna dels

Conservació i millora dels processos ecològics

Green hatched lines: Zones d'especial interès connector

Blue hatched lines: Xarxa hídrica d'interès connector

Permeabilitat

Light orange: Poca

Dark red: Molta

Black icon: Passos de fauna

Green dashed line: Delimitació del parc natural de la serra de Collserola

Yellow dashed line: Delimitació de la reserva natural parcial

FONT:

Generalitat de Catalunya, Territori i Sostenibilitat
Xavier Mayor Farguella
Barcelona Regional

1:50.000

E: 1:50.000

annexos II i IV de la Directiva Hàbitats i d'espècies de flora i fauna dels annexos 3 i 4 del Decret 328/1992.

Malgrat no estar catalogat, el Pantà de Vallvidrera, té un elevat valor natural, tant per les espècies animals d'interès que acull, com a nivell de vegetació, atès que permet l'existència d'hàbitats exclusius que manquen a la resta del parc o hi són molt rars. Entre aquests hàbitats destaquen les dues úniques representacions de l'espai de l'Hàbitat d'Interès Comunitari prioritari 3170 *Basses i tolls temporers mediterranis*.

Edafologia

Collserola presenta diferents tipus de sòls depenent de la roca que els ha originat. Així, hi predominen els sòls situats sobre pissarres i altres roques silíciques, que són predominantment argilosos i de pH més aviat àcid. Aquests es troben poblats per espècies vegetals amb clara tendència cap als sòls silícics o de naturalesa inespecífica.

Els sòls calcaris hi són més aviat escassos, reduint-se a zones concretes situades sobre roques calcàries. S'hi troben, doncs, espècies calcícoles. Presenten aquests sòls els ja esmentats anteriorment puig d'Olorda i Turó de Montcada, així com d'altres indrets del front del Llobregat o sobre diversos turons barcelonins.

A la façana costanera, les roques granítiques, com la granodiorita, han donat lloc a sòls sorrencs de sauló. General-

ment són poc profunds i poc evolucionats, amb un molt bon drenatge però una baixa capacitat de retenció d'aigua. Hi predomina la vegetació herbàcia.

Connectivitat ecològica

Molt probablement la serra de Collserola és l'espai protegit pels seus valors de major dimensió amb un estat d'aïllament ecològic més important de Catalunya. L'àmbit del parc està immers en territori metropolità i, per tant, immers en la problemàtica d'ordenació del territori de l'àmbit metropolità. Donada la intensa ocupació del sòl per activitats d'origen antròpic, les zones d'especial interès per a la connectivitat biològica estan molt i molt condicionades a la disposició d'aquests elements antròpics. Efectivament, la connectivitat ecològica presenta una problemàtica complexa. Està molt compromesa en molts llocs, on les estructures antròpiques formen barreres potents que redueixen dràsticament la probabilitat que siguin traspassades per moltes espècies. Es combinen negativament un estat de pertorbació relativament elevat sobre uns espais no exempts de valors potencials juntament amb un estat de fragmentació del territori molt elevat a causa de l'ocupació urbana i de la implantació d'abundants i poc permeables vies de comunicació.

Quant a la permeabilitat ecològica interna de la serra de Collserola, en general aquesta és alta. Tanmateix, a excepció feta d'alguns àmbits més peri-

fèrics o en els espais urbanitzats que, en forma de digitacions o illes interioritzades, es troben inclosos dins de l'àmbit. Igualment, la permeabilitat ecològica en relació a l'exterior decau força sobtadament en depassar els límits de l'espai protegit.

Pel que fa a la fragmentació amb efecte de barrera ecològica de l'espai, hi ha una potent estructura anular que la envolta per la disposició d'un continu d'infraestructures viàries i d'espais urbans i urbanitzats que circumden pràcticament tot l'espai.

Això fa que la connexió ecològica entre la serra de Collserola i els espais circumveïns en relació a la xarxa d'espais protegits de Catalunya es trobi molt compromesa. I que cal establir un Sistema de Connectivitat Ecològica de l'espai "Serra de Collserola que estableixi quins espais i elements són especialment rellevants per a garantir la connectivitat ecològica entre el parc i els espais d'interès propers.

Diferents estudis de la connectivitat ecològica de Collserola (destaquem els de Mayor i Belmonte, 2003; Mayor *et al.*, 2003 i 2004; i, especialment, el de Barcelona Regional, 2013, que actualment és el document referent en aquesta matèria) han determinat 4 àmbits d'interès per tal d'assegurar aquesta funcionalitat ecològica de l'àmbit amb altres espais protegits circumdants (Muntanyes de l'Ordal, Sant Llorenç del Munt i l'Obac – aquest amb dos àmbits de connexió importants possibles - i La Conreria-

Sant Mateu-Cèlecs, essencialment). Aquesta aproximació és coincident en gran mesura amb la que en posterioritat va establir el Pla territorial metropolitana de Barcelona (PTMB), que establí 4 grans connectors ecològics que interessaven la serra de Collserola:

- El corredor de la Serralada Litoral, que connecta Collserola amb la Serralada de Marina i amb les Serres de l'Ordal i el Garraf.
- El corredor occidental, que connecta Collserola amb els entorns forestals de l'Obac Montserrat.
- El corredor central, que connecta Collserola amb Sant Llorenç del Munt i l'Obac.
- El corredor oriental que connecta Collserola amb Sant Llorenç del Munt i els espais forestals del Moianès a través de l'anomenat espai agroforestal de llevant.

També aquests estudis han posat de manifest la problemàtica de connectivitat ecològica interna que té l'espai. Van determinar 2 eixos de fragmentació interna de l'espai.

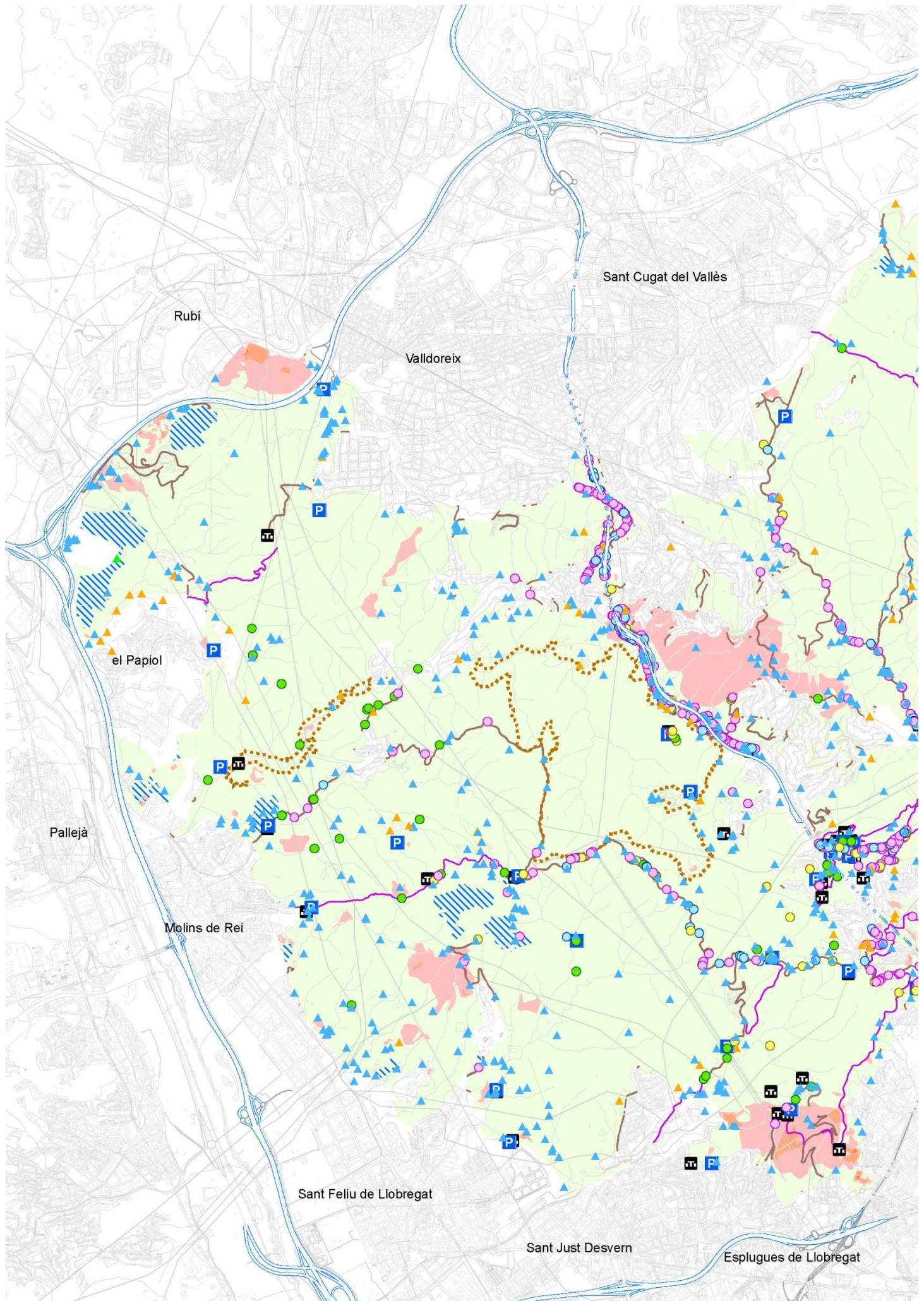
Un primer nord-est - sudoest que fragmenta en dues meitats de grandària similar l'espai, constituït per un cert continu urbà i infraestructures viàries lineals, principalment. En aquest eix de fragmentació poden jugar un paper important els espais que abasten des de Les Planes de Vallvidrera fins a Vallvidrera (passant per damunt del túnel de Vallvidrera) i l'espai comprès entre La Floresta i les Planes de Vallvidrera. El segon, no consolidat, entre Can Llobet i Molins de Rei, de caire més urbanístic que viari, procurant no generar continus urbans entre els nuclis urbanitzats de Vallpineda, La Rierada i Sant Bartomeu de la Quadra.

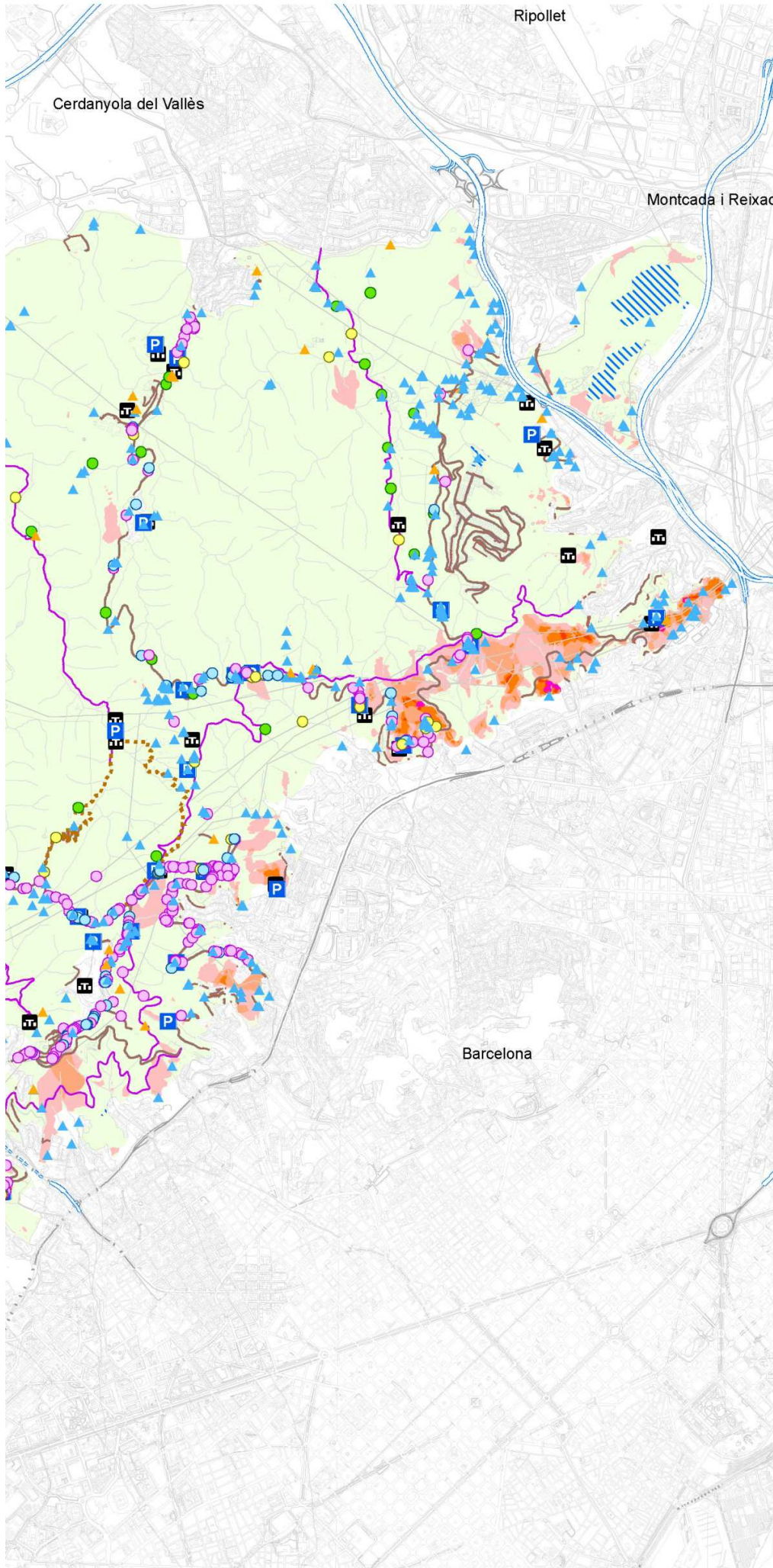
També van determinar la importància i la necessitat d'un tractament específic de l'anella perimetral de l'espai (com a element de continuïtat perimetral que circumval·la el espai) i la importància de diversos passos a mode de porus de permeabilitat ecològica (o amb aquest potencial si s'adeqüen convenientment) lligats a la xarxa viària i a rieres i torrents amb la possibilitat d'assolir

espais biodiversos adjacents a l'espai.

És per tot això que, el sistema de Connectivitat Ecològica de la serra de Collserola es basa en dos aspectes principals. Primer, garantir la possibilitat que, en determinades zones estratègicament disposades i més permeables ecològicament, s'asseguri la connectivitat ecològica en relació a altres espais protegits circumdants. Segon, assegurar la connexió ecològica interna de l'espai ja que es troba compromesa per dues barreres que travessen l'espai.

Per això l'estudi de Barcelona Regional (2013) determina els principals connectors ecològics i el que anomena passeres d'hàbitats, i també fa una caracterització exhaustiva de les problemàtiques, les situa geogràficament, i n'estableix les mesures a aplicar per categories de planejament, restauració i gestió, convenientment prioritzades.

Manteniment i control de les pertorbacions ambientals

Xarxa viària

- Autopistes
- Carreteres
- Camins més freqüentats

Abocaments

- ▲ Abocadors controlats
- ▲ Dejeccions
- ▲ Residus urbans i industrials

Atropellaments

- Aus
- Amfibis
- Mamífers
- Reptils

Àrees

- E Àrea d'estada i de lleure
- P Aparcaments

Freqüència del nombre d'incendis des de 1990

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- ▨ Activitats extractives
- Delimitació del parc natural de la serra de Collserola
- Delimitació de la reserva natural parcial

FONT:

Consorti del parc natural de la serra de Collserola

Nom	Superfície
Parc Tibidabo; Serra d'en Rabassa	56,59 ha
Ca n'Amigonet, Turó del Quirze, Can Company, Can Portell i Castell Ciuró	240,78 ha
Can Calopa	153,40 ha
Can Furriol	89,09 ha
Parc Tibidabo	19,24 ha
Sant Pere Màrtir	34,39 ha
Serra d'Agudells i Montbau	21,35 ha

Taula 10. Forest públiques i la seva superfície del Parc. Font : CPNSC / DGMNiB.

Tipus	Nom	Situació
Refugi de caça	Can Catà	Meitat est. Oest de Can Cuiàs – C58
Reserva natural parcial	Rierada – Can Balasc	Meitat oest. 2 parts: riera de Vallvidrera i Serra de Can Balasc
	Font groga	Meitat est, centre sud
Zona de caça controlada	Collserola-Baix Llobregat	De nord a sud al límit oest del Parc
	Collserola-Vallès Occidental	Límit sud de Sant Cugat, Serra de Sant Medir, al voltant de la urbanització Can Cerdà (meitat oest)
Zona de seguretat		Tota la resta
Àrea privada de caça	Can Domenech	Sud de Castellbisbal, oest de Valldoreix. Límit nord oest del Parc
	Can Costa	Meitat est. Límit nord est del Parc. Entre Sant Cugat i Cerdanyola
	Can Ferrer	Meitat est. Oest del cementiri de Collserola

Taula 11. Àrees de gestió cinegètica per tipus, i la seva localització aproximada de l'àmbit del Parc. Font : Font : CPNSC / DGMNiB.

4.1.3 Riscos

Els riscos ambientals principals considerats són els d'incendis, les inundacions i els relacionats amb la inestabilitat geològica. També cal fer esment que, en els darrers anys, s'han donat episodis rellevants de ventades, nevades i glaçades fora de l'època habitual, probablement vinculades al procés de canvi climàtic.

Aquests riscos són de fet el reconeixement de perturbacions que tenen una importància i incidència no habitual però si amb certa probabilitat contrastada, amb conseqüències importants quan ocorrent tant en el medi com en les persones. Tanmateix, hi ha altres perturbacions que incideixen en el parc, com són les derivades de la freqüentació i activitat antròpica, que s'aborden en altres apartats diagnòstics d'aquest Pla

Risc d'incendis

El risc d'incendi a Collserola és, en general, elevat, presentant inflamabilitats altes arreu del Parc, a causa del grau de recobriment vegetal i el tipus d'espècies presents. A més a més, el clima mediterrani i sobretot la pressió antròpica són factors que juguen en contra d'aquest risc.

Des de l'any 1990 fins al 2012 la mitjana d'incendis a Collserola ha estat de 48,57 a l'any (amb un total de 1.163 incendis

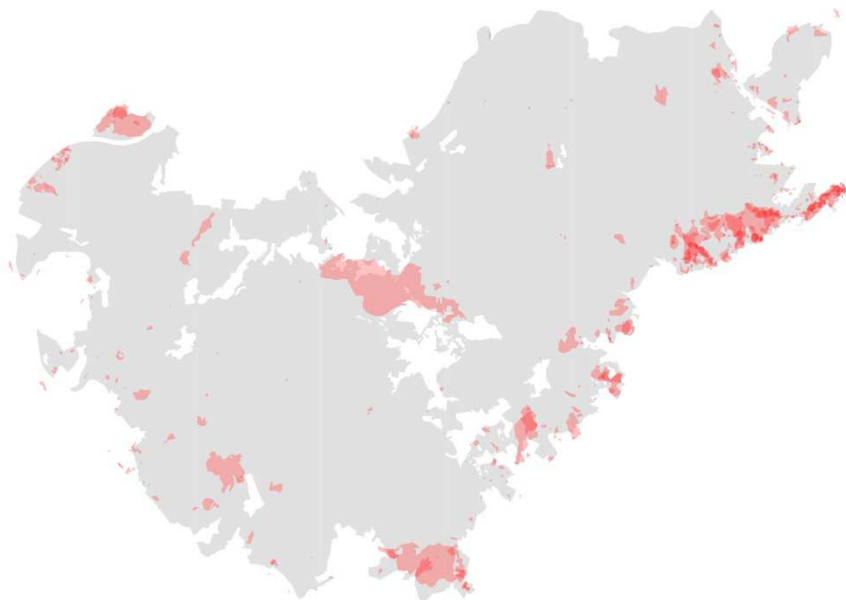

Diagrama 04 : Superposició incendis 1990-2012. Font : Servei del medi natural i Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola (CPNSC)

acumulats). La superfície total cremada durant aquest període ha estat de 707 ha, de les quals 263 ha eren arbrades.

Quant a la tipologia de les causes, durant l'any 2013 es van produir a la serra un total de 31 focs. En total es van cremar 5,21 hectàrees, la majoria matollars.

En els darrers vint anys les causes d'incendi al parc han estat principalment antròpiques, ja sigui per negligència o provocats, en més d'un 90% dels casos. D'entre les causes naturals la més comuna són els llamps.

Risc d'inundacions

El risc d'inundació als diferents cursos d'aigua del parc és baix,

donada la seva morfologia i els pendents elevats. Les úniques àrees on s'han diagnosticat possibles riscos per inundacions es troben a l'extrem nord-est del Parc, al llarg de la riera de Sant Cugat al seu pas per Cerdanyola del Vallès.

Les conques tampoc presenten problemes rellevants de manca de capacitat en els punts de contacte de l'aigua amb estructures i endegaments.

Únicament pel període de retorn de 500 anys, s'ha estimat que les capacitats de diversos punts de contacte en la riera de Vallvidrera, la riera de la Salut i la riera de Sant Bertomeu podrien ser insuficients (Àrea Metropolitana de Barcelona, 2013).

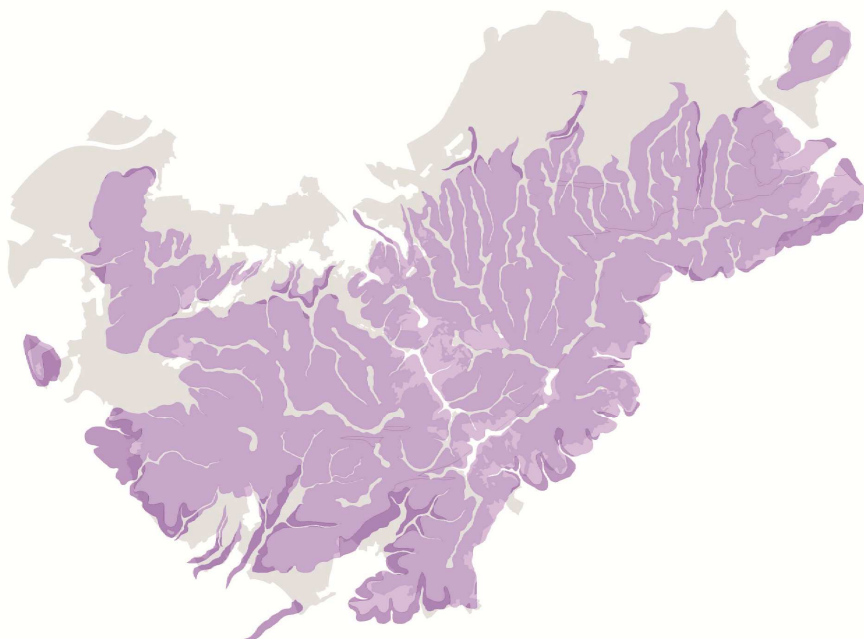

Diagrama 05 : Risc geològic gravitatori potencial. En fosc les petites esllavissades i en clar la caiguda de roques. Font: Generalitat de Catalunya.

Risc de desprendiments i esllavissades

Les zones amb risc potencial de caiguda de roques recobren gairebé tot el Parc de Collserola, exceptuant els terrenys de poca pendent que apareixen als vessants nord est del parc, als municipis de Sant Cugat del Vallès, Cerdanyola del Vallès i Montcada i Reixac; així com a l'extrem nord oest, al Papiol i Valldoreix. Per l'interior del Parc, també existeixen diverses zones de poca extensió sense risc de desprendiments que corresponen a les valls de diversos torrents.

Al parc també apareixen zones amb risc potencial de petites esllavissades de caràcter molt més puntual. Les més extenses apareixen a la perifèria del Parc, al vessant sud oest a diverses valls, essent les zones

de risc potencial més extenses als municipis de Sant Just Desvern, Sant Feliu de Llobregat i Molins de Rei. També existeixen indrets amb risc potencial de petites esllavissades a les falques del Tibidabo però són de dimensions reduïdes.

4.1.4 Dinàmica de les cobertes de sòl i paisatge

L'anàlisi sintètica de les cobertes del sòl (2009) del parc determina dos grans àmbits més naturalitzats on dominen arbrat i brolles, i una franja perifèrica més o menys estreta on hi ha restes de conreus i herbassars. La coberta més abundant al parc és de boscos de pi blanc, amb un 45% de recobriment. La segona posició l'ocupa l'alzinar, amb un 13%, i els segueixen els matollars, amb un 12,5%. Pel que fa a la den-

sitat de les formacions, la massa forestal densa ocupa aproximadament el 60% de la superfície, mentre que la massa forestal més esclarissada ocupa al voltant del 15% (vegeu taula adjunta).

Quant a la dinàmica del paisatge, els canvis en les cobertes del sòl dins de l'àmbit del PEPCo (comparació per l'àmbit del PEPCo pels períodes 1956-1993 i 1993-2009) s'han determinat a partir d'una classificació en 4 grans grups: aforestació, abandonament agrícola, deforestació i urbanització.

Per al període 1993-2009, un 5,25% de la superfície del PEPCo va patir canvis en els usos del sòl. El major percentatge de canvis correspon a processos d'urbanització, amb un 3,18% de superfície amb canvis d'usos. L'aforestació ha afectat per aquest període un 1,18% d'aquest territori, mentre que l'abandonament agrícola ha afectat un 2,4 % de la superfície del Parc. En els espais circumdants l'evolució de les cobertes ha seguit una pauta molt semblant.

Cobertes del sòl	Superfície (ha)	Àrea (%)
Aigües continentals	0,7	0,01
Arbrat clar	228,6	2,7
Arbrat dens	5618	66,37
Conreus	394,6	4,66
Improductiu artificial	827,0	9,77
Improductiu natural	20,4	0,24
Matollars	1.213,6	14,34
Prats i herbassars	162,4	1,92
Total	8.465,4	100

Taula 12. Cobertes del sòl l'any 2009 dins els límits del Pla Especial d'Ordenació i de Preservació del Medi Natural del Parc de Collserola.

Font: Diagnosi del medi natural per el Pla Especial de protecció del Parc Natural de la Serra de Collserola (DIBA 2014).

És remarcable que els canvis s'han donat eminentment a la perifèria i el sector de l'eix dels túnels de Vallvidrera, vinculats sobretot als processos d'urbanització. L'aforestació i l'abandonament agrícola es concentren a la perifèria del Parc, especialment al seu vessant meridional. La deforestació i la urbanització, en canvi, tenen un patró menys definit.

La comparació permet veure en termes generals que l'abandonament agrícola segueix creixent (davant només un 4,66% de superfície amb conreus), amb una reducció de la mida de paisatges oberts, conreus, prats i herbassars que afecta a més de la meitat de les clapes. Tanmateix l'aforestació s'ha frenat força envers el període anterior. Per la seva banda, la minimització de la deforestació, mostra l'èxit en la política de prevenció d'incendis.

Tot i que dins de l'àmbit del PN, que comprèn només el sòl no urbanitzable, la qualificació de

sistema de parc forestal ha permès preservar aquestes àrees de la urbanització, es constata que dins de l'àmbit del PEPCo la taxa d'urbanització ha augmentat de forma clara. Aquest procés sembla causat, sobretot, per la densificació del sòl urbà per construcció en parcel·les buides, l'aparició d'estructures associades a activitats de sòl no urbanitzable (hípiques, centres de jardineria i vivers, etc.), i també, en molt menor part, a l'expansió dels assentaments fora d'ordenació.

Amb això, el paisatge de Collserola està caracteritzat (CREAF, 2004), per dos aspectes principals: l'aïllament de les unitats paisatgístiques funcionals del Parc natural en un entorn dominat per unitats urbanes força compactes i la fragmentació dels dos mosaics més biodiversos del parc per la franja de teixit urbà dispers, vertebrada per l'eix de comunicacions que engloba la carretera BV-1462, i trams de la línia Barcelona-Vallès dels Ferrocarrils

de la Generalitat i de l'autopista E-9/autovia C-16.

Una altra aproximació a la dinàmica del paisatge és l'ús d'indicadors biòtics que es basen en el seguiment de canvis de distribució i nombre d'alguns grups d'organismes vius com a reflex de les transformacions en les condicions del medi. Els resultats obtinguts per les xarxes de seguiment de papallones i ocells mostren una rudeçalització general dels diferents ambients en les darreres dècades, així com que s'han incrementat les espècies forestals i han disminuït les espècies pròpies de prats mediterranis i conreus.

Unitats del paisatge de Catalunya

El Catàleg de Paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona (pendent d'aprovació, i per tant aquesta informació té cert caràcter provisional, per bé que tècnicament és sòlida per a l'àmbit) és la referència en relació a les Unitats del Paisatge.

Aquest catàleg defineix uns objectius de qualitat paisatgística i unes propostes de mesures i accions que caldria –els que tenen a veure amb Collserola- incorporar al PEPNat.

El parc es troba inscrit quasi en la seva totalitat amb la Unitat Collserola i només de forma molt marginal amb les de Plana del Vallès i Vall Baixa del Llobregat.

El Catàleg identifica 8 elements principals de la unitat de paisatge 19. *Collserola*. Aquests són:

- Crestalls i cims que delimiten el carener sud de la serralada i el límit de l'expansió barcelonina: Sant Pere Màrtir, Turó de Muntanya, Turó de l'Espinagosa, Turó d'en Cors, Turó de Mont, Turó de Santa Maria, Turó de la Magarola, Turó de Valldaura, Turó de les Roquetes.
- Miradors d'excepció sobre la ciutat i el Pla de Barcelona: Sant Pere Màrtir, Passeig de les Aigües, coll del Portell, Vallvidrera, torre de Collserola, Portell de Valldaura, carretera alta de les Roquetes.
- La fita de la torre de telecomunicacions de Collserola i el Tibidabo.
- Roureda i bosc de la Font Grogà.
- Castells i torres de defensa, en estat divers de conservació: Castell de Canals, Castellciuró, Torre de Sant Pere de Romaní, Torre Negra, Castell d'Olorda, Torre o Castell de Picalquera.
- Restes de poblats i construccions ibèriques: Penya del Moro, Turó de Can Oliver,

Forn ibèric de la vall de Gausac.

- Ermites de muntanya: ermita de Sant Medir, Sant Adjutori, Sant Iscle de les Feixes, la Salut, Santa Maria de Vallvidrera, Santa Creu d'Olorda.
- Construccions modernistes i noucentistes de Sarrià, La Floresta, Vallvidrera, estacions de ferrocarril, etc.

El Catàleg també determina 5 paisatges d'atenció especial (PAE) per estar sotmesos a dinàmiques de transformació rellevants. Dos d'ells afecten el Parc: el PAE 4. *Congost de Montcada* i el PAE 1. *Mosaic agroforestal del Vallès*. El PAE 5. *Corredor del Llobregat* no té encavalcaments amb el Parc, tanmateix, cal tenir en compte que les actuacions en els sectors limítrofs amb Collserola siguin coherents amb les estratègies definides pel Catàleg.

Identifica també 115 miradors en total, dels quals 20 són de la Unitat de Collserola. Dels 16 itineraris a peu i dels cinc itineraris motoritzats que es consideren de més importància, dos i un respectivament passen en gran part per Collserola. Per altra banda, aquesta unitat paisatgística és considerada un dels vuit fons escènics emblemàtics de tota la RMB.

En contraposició, les amenaces que afecten el parc recollides en el Catàleg són: la homogeneïtzació derivada de la pèrdua d'activitat agrícola i ramadera extensiva amb la consegüent disminució de la diversitat de paisatges; les claus urbanístiques del Pla general metropolità d'ordenació urbana que possibiliten operacions de nous

equipaments de caràcter urbà i les que atorguen potencials de sostre edificable força elevats; el risc d'augment de la fragmentació de la massa forestal, fruit de possibles projectes (túnel d'Horta, via de Cornisa, etc.); la pèrdua de la connectivitat amb els espais agroforestals vallesans, per la compactació dels creixements urbans i d'infraestructures; la pèrdua del patrimoni històric, rural i cultural per abandó o canvi d'ús de les construccions; i la banalització, degradació i pèrdua de qualitat del paisatge per l'enorme pressió de la freqüentació.

Tractament dels paisatges de Collserola

Com a principis generals a l'hora de intervenir en un territori amb tanta personalitat paisatgística com es el parc, podríem dir que un és el de la mínima intervenció. Això vol dir intervenir allà on siguin realment necessaris. Un altre és l'enfocament qualitatiu per a complir els objectius de qualitat paisatgística. Un altre és el de supeditar les intervencions (el seu caràcter, el seu disseny) en als sistemes naturals per tal de ressaltar els elements de natura i així reforçar-ne els seus atributs.

A partir d'això, les podríem agrupar en diversos blocs, que passem a descriure a continuació:

- Un primer es ajudar, protegir, consolidar i mantenir la biodiversitat, tant dels sistemes naturals com dels agrícoles, mitjançant tractaments silvícoles, gestió de la fauna, protecció i promoció de la activi-

tat agrícola tradicional, i també amb la senyalització i la informació.

- Un altre és la restauració de sistemes, àmbits i elements que per diverses causes han patit agressions, deteriorament o erosions, com ara pedreres, torrents, talussos, camins, fondals i hàbitats alterats.
- Un altre, aquest fonamentalment en les vores del parc i l'eix central de la riera de Vallvidrera, que consistiria en mantenir nets i protegits sobretot els àmbits on el flux de gent és més intens i per tant, amb més possibilitat d'haver-hi deixalles i erosions, i també en situar-hi els futurs equipaments per a l'ús públic.

4.1.5 Serveis ecosistèmics

Segons l'entorn que tinguem disposarem de determinats *serveis ecosistèmics* i, contràriament, d'altres no. Això ens posa en un nivell de autoresponsabilitat sobre com seran o no els serveis ecosistèmics del Parc. En aquests cas, no podem derivar la responsabilitat del que tenim com a territori a una suposada virtut o manca de virtut de la natura. Entendre bé quines potencialitats i limitacions tenim en cada territori i com desenvolupem les nostres interaccions en ell és la millor garantia de poder disposar amb un cert caràcter permanent dels *serveis ecosistèmics* que requerim pel nostre benestar.

L'*Avaluació dels Ecosistemes del Mil·lenni* (2005) classifica els *serveis ecosistèmics* en

quatre categories: de suport, d'aprovisionament, de regulació i culturals.

Quant als serveis de suport, determina els corresponents a la interacció del clima i la vida, els que proveeixen la biodiversitat i el funcionament dels ecosistemes, els subministrats pel sòl, els que subministren els pol·linitzadors, i el control que fan sobre les plagues i l'agricultura. Aquests serveis són proveïts pels diferents ecosistemes i fent-ne una classificació de gra gruixut es tracta dels ecosistemes marins, els d'aigua dolça, i els forestals i de pastures.

El Parc natural Collserola genera aquests serveis al llarg de tota la seva extensió, tant pel que fa emplaçar els cicles de nutrients, formar i mantenir els sòls, proveir hàbitats per espècies, mantenir de la diversitat genètica, etc.

Quant als serveis d'aprovisionament, són *serveis ecosistèmics* que descriuen els productes materials o energètics procedents dels ecosistemes. Entre ells s'inclouen els aliments, matèries primeres l'aigua i altres recursos.

Un gruix important d'aquests tipus de serveis es basa en l'aprofitament d'una de la producció primària dels ecosistemes (agricultura; ramaderia; i aprofitaments forestals de tipus divers com fusta, fruits i bolets, etc.). Altres serveis d'aprovisionament, també de caire extractiu són l'extracció de materials minerals i l'obtenció d'aigua. Collserola en

major o menor mesura ofereix un ampli ventall dels serveis explicats.

Una primera aproximació a la funcionalitat del territori per proveir de serveis productius primaris, ens la proveeix els treballs sobre dinamisme agrari realitzats (Unió de Pagesos, 2013). Aquest mostra el dinamisme en base a tres tipus de recursos: agrícola, prats i pastures i forestal. Dels tres àmbits de producció rural, el més consolidat és el forestal, i els polígons amb un dinamisme sòlid es concentren a la perifèria de la Reserva Natural Parcial (RNP) de Can Balasc - Rierada i a l'est extern de la RNP de la Font Grogà. Respecte al dinamisme de prats i pastures domina el mitjà, el qual es concentra al vessant barceloní que va des dels Penitents fins a la Trinitat. A la provisió agrícola també domina el nivell de dinamisme mitjà i, ultra uns pocs espais dispersos a l'interior del parc, el gruix dels polígons agraris es concentren a les rodalies dels nuclis urbans del Papiol i de Sant Feliu de Llobregat, al sector de la Torre Negra, i al límit del parc amb el nucli de Cerdanyola del Vallès.

Pel que fa als aprofitaments forestals, el Consorci del Parc natural ha apostat per implementar l'aprofitament energètic de la biomassa en les finques de titularitat pública. Dins l'*Estudi del potencial d'aprofitament forestal al Parc Natural de la Serra de Collserola* (CREAF, 2010), a més de quantificar el potencial d'aprofitament, es fan consideracions del punt de vista silví-

cola i el punt de vista ecològic per tal de garantir la seva compatibilitat amb unes masses forestals sostenibles i biodiverses.

Quant als Serveis de regulació, són els serveis que els ecosistemes proporcionen en actuar com a reguladors, per exemple, dels hàbitats per les espècies, del manteniment de la diversitat genètica, de la regulació de la qualitat de l'aire i del sòl, del segrest i emmagatzematge de carboni, de la resistència a perturbacions, del control biològic o del control de les inundacions i les malalties, etc.

El parc ofereix aquests serveis en dos aspectes. D'una banda, el conjunt dels ecosistemes naturals de Collserola actuen, com una illa no urbana de mitigació de diversos factors que perjudiquen la salut humana com els contaminants atmosfèrics, el soroll, els camps electromagnètics, l'efecte climàtic local anomenat "*illa de calor*" dels grans nuclis urbans, etc.

Per altra banda aquest espai natural té un paper important en la regulació de diversos cicles naturals. En primer lloc, la producció primària dels ecosistemes genera oxigen i emmagatzema diòxid de carboni, contribuint a regular el clima a nivell local i global, i a esmoreir el canvi climàtic. En segon lloc, augmenten la infiltració d'aigua en els aqüífers, moderant alhora el risc d'avingudes fluvials. En aquest sentit, també contribueixen a la pol·linització dels conreus encara romanents a la perifèria i minimitza l'erosió del sòl.

Quant a aquest servei de protecció del sòl, cal remarcar que el parc presenta una relativament alta erosionabilitat a la major part de la seva superfície. Aquest fet, fa preveure un paper protector del recobriment vegetal molt elevat, si bé, la manca de d'estudis edafològics detallats no permet una aproximació quantitativa.

Quant als serveis culturals, s'inclouen els beneficis no materials que les persones obtenen del contacte amb els ecosistemes. Inclouen els beneficis en la salut física i mental de les activitats recreatives i el turisme, estètics, culturals, els psicològics com l'experiència espiritual i el sentit de pertinença, beneficis econòmics locals, la generació de paisatge identitari, etc.

El Catàleg de Paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona fa un recull d'alguns d'aquests serveis en els llistats de miradors i itineraris. També destaca valors que podríem assimilar a la categoria de culturals i s'hi troben classificats com valors socials, històrics i estètics.

Malgrat que són serveis difícils de valorar, resulta il·lustratiu veure el nombre de visitants anuals per copsar quina rellevància tenen sobre la població circumdant. El nombre d'usuaris del parc, agregant vianants i ciclistes es va estimar en més de dos milions (entre 2.056.284 i 2.153.497) per a l'any 2008 (Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona, 2007 i 2008). Durant els darrers anys

el nombre d'usuaris segueix augmentant, estimant-se que al 2014 se superaran els 2,5 milions d'usuaris, de manera que, d'una banda, posa en valor la importància en termes quantitius i qualitius del servei que dóna als habitants i visitants de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, malgrat que, d'altre banda aquesta enorme i creixent pressió sobre el medi natural requereix un gran esforç de gestió per a una regulació adequada de la demanda.

4.1.6 Síntesi i diagnosi de l'estat i evolució dels valors ecològics

En aquest apartat és fa una síntesi dels elements de diagnosi pensant en la projecció d'aquests especialment en la contribució a la definició del model d'ordenació que l'Avanç de Pla ha de proveir per tal d'acomplir amb els objectius, criteris i línees estratègiques del Pla. Aquests elements han de poder ser coordinats i conjoinats amb els elements d'altres apartats de la diagnosi del parc en relació als usos, activitats, urbanisme, infraestructures, etc.

Factors abiòtics

(vegeu Plànol 1- Conservació i millora dels processos del medi físic)

- El Pla especial ha de considerar el relleu, la qualitat i les propietats litològiques de l'àmbit, especialment pensant en la integració de les infraestructures, dels nous equips, dels serveis, i les activitats. També en la resolució dels problemes urbanístics en la seva concreció, especialment en les zones de peu de mont perimetral pel que fa a la transició Parc-teixits urbans adjacents.
- El Pla especial ha de considerar l'estat de les condicions ambientals i les particularitats relatives a la contaminació atmosfèrica, electromagnètica, lluminosa i acústica, conseqüència de la ubicació del Parc.
- Tant pel context de clima mediterrani com per les rellevants implicacions ecològi-

ques, el Pla especial ha de procurar establir les bases per a aconseguir la millora en la qualitat ecològica i ambiental dels espais fluvials, bé siguin estacionals o no. Igualment ha de considerar la preservació del cicle de l'aigua, especialment la circulació i infiltració per tal que es mantingui amb els millors nivells d'eficiència.

Factors biòtics

(vegeu Plànols 2- Conservació i millora de la Biodiversitat, i 3-Conservació i millora dels processos ecològics)

- L'objectiu més rellevant que el Pla especial enfronta és la preservació de la biodiversitat. No hi ha valor ecològic més substancial que aquest, ja que la resta de valors ecològics i ambientals deriven directament de la presència o no d'espècies. I actualment parlar de preservació no significa un blindatge dels elements biològics sinó el manteniment de l'equilibri dinàmic de les poblacions que conformen la biodiversitat. En el cas del parc el nombre d'espècies implicades és important, i el nombre de grups biològics representats també. El Pla especial ha de tenir en compte aquest valor en qualsevol dels models d'ordenació que apliqui i en qualsevol de les decisions o accions que contempli.
- El model d'ordenació que plantegi el Pla especial serà determinant per a l'èxit en la preservació dels valors ecològics del Parc. En aquest sentit el Pla especial ha de determinar quins àmbits cal establir o

consolidar (p. ex. de continu forestal, de clarianes, de mosaic,...) per tal de preservar les espècies, els processos ecològics, els valors ecosistèmics, i quin règim de perturbacions és el convenient en ells.

- En general la majoria de les espècies que configuren el Parc, i que constitueixen els hàbitats i els sistemes ecològics, no tenen una situació de vulnerabilitat important, per la qual cosa la seva preservació s'ha de basar més en accions preventives.
- Tanmateix, hi ha espècies que per haver estat especialment perturbades, per tractar-se d'espècies al·lòtones d'alta capacitat colonitzadora, o perquè són rares (en sentit ecològic), mereixen un tractament específic. En aquests casos cal que el Pla, considerant un coneixement actualitzat de l'estat de conservació i distribució dels tàxons prioritaris, estableixi un sistema de protecció especial per raó de la seva vulnerabilitat, en concordància, amb la protecció jurídica ja existent per a moltes espècies i alguns hàbitats.
- El Pla a de considerar que els espais perimetrals tenen una importància cabdal per acollir determinades espècies, també per tal d'assegurar certa funcionalitat i, especialment, per facilitar la permeabilitat ecològica cap als espais circumveïns. Això és especialment important en les zones i punts d'especial interès per a la connectivitat ecològica, tant externa com interna del Parc.

Riscos

(vegeu Plànol 4 - *Manteniment i control de les perturbacions ambientals*)

- El Pla especial ha de definir el règim de perturbacions que és compatible amb la preservació dels valors i processos ecològics en relació als usos i activitats que admetran en el Parc. Conjuminar sòlidament la preservació dels valors ecològics i l'ús públic determinarà en bona mesura l'èxit del Pla.
- Especialment, el Pla ha de considerar activament l'ús públic (visitants i activitats) com a una font de perturbació per a la qual s'ha d'acceptar certs nivells però també certes limitacions.
- El Pla ha de posar especial atenció en els riscos per la seva incidència, no habitual però sí amb certa probabilitat contrastada, i establir les determinacions i mesures necessàries per a prevenir-los i controlar-los.

Paisatge

- Els paisatges de Collserola els ha modelat el pas del temps, els cicles naturals, la història de la activitat humana, l'atzar, la planificació urbanística, les infraestructures. Tots aquests aspectes, entrellaçats, conformen i caracteritzen multitud de paisatges dins el parc, de gran riquesa i varietat, que a un nivell d'integració més alt conformen el paisatge de Collserola. Els objectius de les polítiques paisatgístiques consisteixen a contribuir al benestar i protegir i preservar el patrimoni; a condicionar el desenvolupament i ordenar el territori, i a gestionar l'entorn.
- Amb aquesta finalitat, a l'hora de intervenir en un territori amb tanta personalitat paisatgística a escala general i tanta diversitat paisatgística a escala local com es el del Parc, cal considerar els criteris de: la mínima intervenció; un enfocament qualitatiu per a complir els objectius de qualitat paisatgística; i posar les intervencions (el seu caràcter, el seu disseny) en funció dels sistemes ecològics per tal de ressaltar els seus elements i així reforçar-ne els seus atributs.
- El model d'ordenació conjuminarà i modularà l'estat dels valors ecològics i ambientals del parc amb els usos i activitats (tipologia i intensitat) que es puguin desenvolupar a la seva empara. Per tant, a partir del paisatge actual, l'aplicació del Pla en farà la corresponent modulació. I aquesta modulació ha de mantenir i/o millorar les característiques del paisatge existent, sense subvertir-lo ni banalitzar-lo i en tot cas incrementant-ne el valor.
- El Pla definirà els nous paisatges de Collserola, respectant els valors existents, tot enfrontant els nous reptes que suposen una nova comprensió de la preservació dels espais biodiversos i dels sistemes ecològics; dels valors ecosistèmics; de les solucions i concrecions urbanístiques que cal abordar; de la implementació de menor afectació i major integració paisatgística de noves infraestructures i de la reestructuració de part de

les existents; i de la freqüentació i usos que la pròpia ordenació defineixi o consideri possibles.

Serveis ecosistèmics

- Un repte transcendent del Pla és considerar els serveis ecosistèmics com a principis rectors essencials pel desenvolupament del model d'ordenació, i conseqüentment, per a la definició d'usos i activitats propis del Parc.
- Tot i que han d'estar en l'esperit de les decisions i accions que el Pla estableixi, serà un objectiu primordial desenvolupar en la seva aplicació el coneixement i la informació necessària per tal de poder prendre decisions de gestió en els propers anys.
- El reconeixement per part del Pla de la importància present i futura dels serveis ecosistèmics és clau per tal de possibilitar el desenvolupament d'una economia verda del Parc. Una economia que incentivi i modeli positivament el desenvolupament d'activitats públiques però també privades compatibles i que reverteixin principalment en el propi Parc.

4.2 El context social i econòmic

Els objectius del Pla Especial del parc de Collserola i la posterior declaració del Parc natural anaven dirigits a preservar els sistemes naturals, la biodiversitat, el paisatge i el patrimoni cultural d'un territori amb un baix nivell d'urbanització oferint, al mateix temps, noves oportunitats de lleure pels ciutadans de l'aglomeració metropolitana, de manera que contribuís decisivament a configurar la ciutat metropolitana i a millorar la qualitat de vida dels seus habitants.

Més enllà de l'ús social de lleure, el parc de Collserola constitueix un territori complex sotmès a moltes activitats, pressions i impactes. El seu interior inclou usos residencials, infraestructures i serveis de tota mena associats a la seva situació estratègica, al bell mig de l'Àrea metropolitana. És també un territori propens a ocupacions il·legals del sòl, a rebre abocaments de residus i a patir incendis forestals i altres perturbacions. Per això es necessita d'una gestió activa del territori que faci viable el compliment dels objectius fixats.

Els nuclis residencials de l'interior del Parc acullen a més de 15.000 persones i són una mala opció territorial, perquè degut a la baixa densitat de població ocupen el sòl de forma extensiva i els assentaments no aconsegueixen la suficient

massa crítica a per finançar els serveis requerits. A més, aquesta manca de serveis provoca que difícilment puguin generar activitat econòmica.

Els usos i activitats que es poden desenvolupar dins del Parc vénen regulats pel vigent PEPCo i el Decret del Parc natural. La gestió i el compliment de les regulacions és responsabilitat de les administracions competents i del Consorci del Parc de Collserola.

Actualment no hi ha activitats econòmiques d'alta rendibilitat i que tinguin un potencial significatiu en la generació de llocs de treball. Les que generen més activitat són les terciàries i, especialment, les associades a la restauració. Les activitats industrials estan representades sobretot per les activitats extractives que han generat un fort impacte ecològic i paisatgístic dins del parc i que actualment es troben en recessió: només hi ha tres explotacions actives malgrat l'existència de drets miners dins del Parc que són els que figuren a la taula corresponent.

El finançament de la gestió és un dels grans reptes per assegurar el futur del Parc i és fa difícil pensar que un espai d'aquestes característiques pugui generar recursos econòmics suficients per garantir una estructura territorial equilibrada.

Collserola és avui en dia, pel damunt de tot, un proveïdor de serveis ecològics i socials que cal mantenir per assegurar l'equilibri metropolità.

L'aportació de qualitat ambiental com a valor a la ciutat metropolitana contribueix a fer-la més competitiva i ajudarà a atreure activitats econòmiques amb valor afegit. Per mantenir aquestes funcions és precisa d'una gestió on s'incentivin activitats que vagin encaminades a la conservació de la biodiversitat, la preservació dels processos ecològics i la prestació dels serveis ambientals necessaris per mantenir i millorar la qualitat de vida de les persones.

4.2.1 Usos i activitats

Ús social

Amb l'aprovació del PEPCo l'any 1987, es va iniciar un procés per donar a conèixer Collserola com a espai natural metropolità. Fins aleshores, la serra de Collserola, com a tal, era força desconeguda. Els ciutadans de l'àrea Metropolitana del vessant Barceloní, potser parlaven del Tibidabo, com a molt, la gent del Vallès, de Sant Medir per allò del l'Aplec i poca cosa més. La cultura de la natura encara era cosa de pocs.

El PEPCo va descriure i analitzar les activitats de lleure que es donaven a la serra en aquells moments que eren, bàsicament, l'excursionisme, els recorreguts a cavall, el motocròs, la caça, el pícnic, les passejades, l'anada a dinar i el parc d'atraccions del Tibidabo, tot fent lleugeres valoracions i proposicions. Finalment reflexionava sobre la necessitat de plantejar altres formes d'usar la serra estimulant la sensibilitat del ciutadà envers una utilització del Parc respectuosa amb els seus valors ecològics i ambientals.

Així es va iniciar una etapa de desenvolupament del PEPCo, en la que un dels seus objectius era donar a conèixer els valors d'aquest patrimoni natural i facilitar-ne l'accés ciutadà amb una bona xarxa de pistes i camins i la inauguració dels primers equipaments a Vallvidrera, i un pioner Centre d'educació ambiental, a Cerdanyola del Vallès.

Estem parlant d'una etapa en que encara es parlava poc de termes com "educació ambiental" o ús públic, avui substituïts per educació per a la sostenibilitat i per ús social.

L'any 2017 es compliran 30 anys de gestió, constatant que la situació de l'ús del Parc de Collserola per part del ciutadans ha evolucionat molt.

En la primera etapa de desenvolupament del PEPCo, que va, aproximadament, des de la seva aprovació fins als Jocs Olímpics de Barcelona, amb l'objectiu de conciliar l'ús ciutadà per al lleure amb una

bona gestió de la conservació dels sistemes naturals, es va potenciar un Programa per donar a conèixer el Parc en funció del seus destinataris: el públic en general i el públic escolar. En aquesta etapa es varen invertir molts recursos econòmics per oferir un conjunt de programes i activitats a les escoles en aquells temps en què, els currículums escolars, no incloïen matèries relacionades amb el coneixement del Medi o l'educació per a la sostenibilitat que, actualment, són matèries transversals de gran importància.

Malgrat que, avui en dia, aquestes matèries estan integrades en els currículums escolars, el parc continua sent un centre d'educació ambiental àmpliament reconegut que col·labora amb les escoles, institucions i administracions.

El parc de Collserola per tradició i per la seva ubicació estratègica al bell mig de l'àrea metropolitana de Barcelona, és un dels principals centres d'Educació ambiental de Catalunya amb més de 50.000 visitants a l'any.

El PEPCo considera que l'educació ambiental –entesa com un procés d'observació, interpretació i comprensió del medi, potenciador d'unes actituds responsables envers ell – és un element clau en les activitats a realitzar en el Parc.

Pel que fa als programes dirigits al públic en general, a les famílies, etc., es varen oferir activitats de tota mena amb l'objectiu principal de donar a conèixer Collserola i els seus ambients. Així activitats com el Bus al Parc, les nits d'astronomia, les passejades guiades per Voluntaris, o les visites a l'exposició permanent al Centre d'Interpretació del Parc apuntaven clarament en aquesta direcció.

És també remarcable la feina del Consorci del Parc pel que fa a la seva contribució a la recerca, donant suport als investigadors i universitats amb les seves instal·lacions, o signant convenis de col·laboració com és el cas del Centre de Recerca de can Balasc. Collserola s'ha convertit en un laboratori objecte de gran quantitat d'estudis i investigacions que han contribuït notablement, tant al coneixement científic català com a enriquir les bases de dades ecològiques del parc.

Però des d'un punt de vista sociològic, el canvi de segle també va portar alguns canvis en la manera en què els ciutadans es relacionen amb la natura: si bé hi ha un segment d'usuaris que es manté estable, com el sector escolar, els esports, els casals d'estiu, l'excursionisme o les famílies

amb nens petits, s'ha produït un veritable "boom" en les practiques esportives en el medi natural.

Analitzant aquest fenomen una mica més ens trobem, per una banda, que els Jocs Olímpics varen despertar en molts ciutadans el gust per la pràctica de l'esport i, per altra banda, el sistema sanitari ja té dades dels beneficis de la pràctica esportiva en la salut de les persones. Sense oblidar les expectatives d'activitat econòmica que això comporta.

D'aquesta manera, la utilització del parc va anar augmentant progressivament i, a l'any 2.000, les circumstàncies van forçar que s'aprovés el text articulat de les Ordenances del Parc de Collserola. Aquest text intenta abordar i ordenar totes

les activitats, utilitzant els referents legals existents (lleis, ordenances, decrets, etc.) fent referència a la necessitat de tenir un marc sancionador i omplir tots els buits no coberts per la legislació existent. Així arribem al 2010, moment en què Collserola és declarat Parc natural.

Els comptadors automàtics, juntament amb altres estimacions, ens indiquen que, actualment, les xifres de visitants se situen més enllà dels 2,5 milions a l'any. La bicicleta de muntanya s'ha popularitzat molt i la Xarxa d'ús ciclista a Collserola, de prop de 200 Km, de vegades es satura. Alguns ciclistes envaeixen altres espais com corriols i rieres interferint amb d'altres activitats i usuaris. Les normes urbanístiques descriuen molt

lleugerament quines activitats de lleure tenen cabuda a les diferents zones del Parc i es fa necessari revisar-les.

Una nova activitat s'ha anat consolidant amb molta força, es tracta dels corredors de muntanya o *runners*. Va començar com una activitat minoritària en alguns llocs localitzats, com el Passeig de les Aigües però, en els darrers anys, ha crescut de forma exponencial, tant a nivell individual com, sobretot en la forma d'activitats competitives multitudinàries.

Aquest fenomen ha de portar als gestors del Parc a reflexionar i a definir el nou model d'ús social al Parc, sobre quin tipus d'activitats es poden dur a terme, a on, en quina densitat i en quines èpoques de l'any. Es tracta de definir i calcular la capacitat de càrrega dels sistemes naturals de Collserola on totes aquestes preguntes han de tenir una resposta i venir acompanyades de les corresponents regulacions.

Un cop establert el model d'ús social, elaborat amb la complicitat de les institucions i entitats del territori, caldrà explicar-ho a la ciutadania amb l'important objectiu de despertar actituds de col·laboració que haurà d'entendre com va directament relacionat el seu gaudi saludable amb la salut dels ecosistemes de Collserola. L'objectiu ha de ser l'equilibri entre conservació, ús social i també sostenibilitat econòmica.

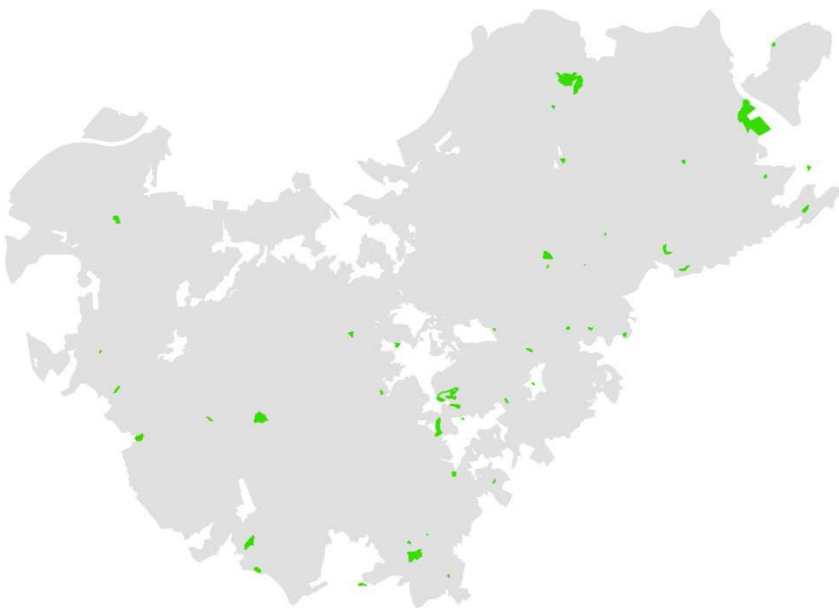

Diagrama 06 : Àrees de lleure i estada. Font : CPNSC.

Després de 27 anys de l'aprovació del PEPCo hi ha moltes propostes que continuen sent vàlides, però d'altres han hagut de ser modificades substancialment. Així doncs, moltes de les àrees de tractament específic més importants previstes, no s'han pogut desenvolupar i l'ús del parc ha anat decantant-se del pícnic i la costellada (àrees amb barbacoes) cap al gaudi i el contacte amb la natura i el paisatge, la qual cosa significa un ús més difús del parc i menys concentrat en indrets concrets, per tant, amb menys requeriment de construir zones organitzades d'acollida de multituds.

Tot i que les tradicionals zones de concentració de gent (pots de mel) continuen tenint una afluència massiva, avui el ciutadà vol passejar, fer excursions, badar, córrer per tot el territori, dispersar-se per tot arreu.

No respectar els itineraris dissenyats és una actitud negativa que pot tenir un impacte molt fort sobre la biodiversitat, doncs al alterar la tranquil·litat de l'entorn, fa que algunes espècies modifiquin el seu comportament o fins i tot que marxin, alterant a la baixa els indicadors de la qualitat ambiental del territori.

Actualment el Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola dedica una important part del seu equip i pressupost a la Regulació de l'ús públic.

Els instruments aplicats pel parc per la gestió de l'ús social són els següents:

Autoritzacions per activitats col·lectives

Fruit de l'experiència de la gestió s'han establert criteris consensuats amb les principals entitats que organitzen activitats de lleure col·lectives al parc, i s'han anat afinant paràmetres d'acord amb les negociacions entre les diferents parts interessades i el Consorci. Així per exemple, es recomana que les pedalades o altres activitats en bicicleta no sobrepassin els 200 participants per esdeveniment, i que les curses a peu no superin els 500 participants. A més totes aquestes proves, si es desenvolupen en cap de setmana, s'autoritzen preferentment en dissabte per evitar la saturació dels diumenges i si es preveuen impactes importants, és obligatori dipositar una fiança en metàl·lic que es recupera amb posterioritat a la celebració una vegada certificat el compliment de les condicions fixades.

Canalització, filtratge i adaptació de les noves iniciatives

En aquests moments hi ha un "Boom" de noves iniciatives de participació massiva, moltes d'elles nocturnes. La gestió d'aquesta demanda passa per rebutjar, ajustar, restringir els itineraris, fraccionar els grups, intentar concentrar el gruix de l'espai logístic que generen aquestes activitats a la zona urbana, fora del parc.

Projectes participatius amb els actors clau

Un exemple d'aquesta línia d'actuació ha estat el projecte de "Bones pràctiques en bici a Collserola" on s'han agrupat tots els col·lectius directa i indirectament implicats amb l'ús de la bicicleta a Collserola, creant un espai de diàleg i de debat en què, de manera conjunta ha permès valorar totes les opinions i punts de vista i definir itineraris en bicicleta "sostenibles" pel Parc.

Convenis de col·laboració

Aquesta estratègia permet establir punts d'acord amb les entitats organitzadores per compatibilitzar el desenvolupament de les activitats amb els objectius del Parc expressats al PEPCo i al Decret del Parc Natural. Dos objectius s'assoleixen amb la signatura de Convenis: el primer, el compromís dels organitzadors per implicar els participants en un bon ús del Parc i el segon, implicar als organitzadors en el manteniment del Parc natural a través d'una aportació

econòmica que contribueixi a millorar la gestió del parc.

Taula permanent d'ús públic amb tècnics municipals

La gestió de l'ús social no pot ser una responsabilitat exclusiva del Consorci del Parc de Collserola. Amb la vocació de sumar esforços i coordinar tot allò que fa referència a l'ús social del Parc, s'ha constituït una taula tècnica amb els responsables de les diferents administracions amb competències dins del territori inclòs en el Parc amb l'objectiu de consensuar estratègies i coresponsabilitzar a les diferents administracions.

Utilització de les noves tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC)

L'objectiu és incorporar a les Xarxes Socials i altres eines Virtuals, (Facebook, Twitter, Youtube, etc) per aconseguir arribar a comunicar a un gran volum de possibles usuaris els missatges associats a les bones pràctiques i detectar les convocatòries "clandestines", negatives i òbviament no autoritzades que, sense la utilització d'aquests mitjans, serien molt difícils de detectar.

Avaluació i tipificació d'usuaris

Per quantificar l'aforament de visitants es duen a terme recomptes ens els equipaments del Consorci i també es disposa d'una petita xarxa de 8 aparells, per comptar usuaris a peu i en bicicleta.

Periòdicament també s'actualitzen les dades amb

estudis de capacitat de càrrega, de percepció i de freqüentació que permeten anticipar-se a situacions conflictives de difícil solució.

Incorporació d'elements identificadors i orientadors del Parc

L'òrgan gestor del parc ha anat creant un model de *mobiliari, senyalització, tancaments, elements constructius*, etc., que ajuden a gestionar l'ús públic del Parc.

En un principi, les dotacions més nombroses foren les vinculades a les activitats de lleure passiu, com els berenadors i els restaurants. Més recentment ha aparegut un creixent interès pels equipaments destinats a la divulgació dels valors naturals i paisatgístics, com les escoles natura i els recorreguts divulgatius. El desenvolupament del programa de divulgació i educació ambiental ha comportat la creació d'una xarxa d'equipaments destinats a aquestes tasques, d'entre els que destaca can Coll. Altres dotacions (cases de trobada, rehabilitació de toxicòmans, ajut a joves) s'han ubicat a la serra per la necessitat de disposar un entorn natural adequat. Quan la instal·lació s'ha desenvolupat de manera sensible i coherent amb el territori, els resultats han estat positius perquè s'ha evitat el possible abandó de la colonització tradicional.

En aquests moments a Collserola podem trobar un

mínim de 12 equipaments (escolars, d'integració, d'acollida, terapèutics, etc.) que acullen 1.200 persones, a més a més dels professionals que hi treballen.

Val la pena destacar, com a exponent de la dimensió de recerca universitària o tecnològica, el projecte de la masia de Can Valldaura, vinculat a l'Institut d'Arquitectura Avançada de Catalunya, en la qual s'ubica el "Green Fab Lab", un laboratori de fabricació digital que utilitza recursos naturals i està associat amb la xarxa de Fab Labs internacional liderat pel MIT de Boston (EUA) i part de la xarxa Nacional de laboratoris Plan Avanza a Espanya.

Manca, però, una reflexió global sobre els instruments per a afavorir les sinergies entre el parc i el sector privat. Seria desitjable que s'establís un mecanisme, al nivell que toqui, que permetés que part de la fiscalitat d'aquelles activitats ubicades dins del parc revertís directament en el territori que les acull.

Les dotacions del parc

Un dels instruments del PEPCo per a la gestió i protecció del parc va ser l'establiment d'unes àrees especials. La classificació d'aquestes àrees és la següent:

- Àmbits de tractament paisatgístic en general
- Àrees de tractament específic fortament organitzades
- Àrees de tractament específic en àrees d'especial protecció

En les dues primeres es podien desenvolupar activitats de lleure, en un grau superior – quantitativa o qualitativament- a la resta del parc. En aquests àmbits, que corresponen tant als indrets tradicionals del lleure a la serra (com Santa Creu d'Olorda) com a la creació de noves àrees (àrea del torrent de Can Coll l'Administració ha invertit en projectes d'ordenació i dotació dels serveis essencials per a l'activitat tradicional associada als berenadors: taules, barbacoes, serveis sanitaris i establiments de quiosc-bar-restaurant. Eren àrees que proposaven els llocs idonis a ser desenvolupats, i alhora, que limitaven aquestes intervencions fora d'aquests terrenys. Segons l'equip tècnic del parc, el fet d'haver determinat una gran superfície d'àrees de tractament específic ha permès tenir molt de marge de maniobra a l'hora de desenvolupar espais organitzats i poder generar ocupació i sostre. La pròpia gestió continuada ha anat posant límits al seu desenvolupament, alhora que es posava en qüestió la ubicació d'alguna d'elles.

Les intervencions dutes a terme en relació a la infraestructura del lleure poden classificar-se en:

- Elements d'identitat, com ara la senyalització i el mobiliari
- Miradors i portes del parc
- Parcs, àrees de lleure i l'aprenentatge i àmbits d'estada
- Fonts
- Camins i itineraris organitzats.
- Edificis d'equipaments

L'experiència ha corroborat la bondat del model en la protecció del parc. Si bé no s'han desenvolupat la totalitat de les àrees de tractament específic previstes, aquestes han esdevingut espais que han complert la seva funció de canalitzar part de les necessitats de lleure de la població de l'àmbit metropolitana a la vegada que servien de contenció i ordenació per a l'accés a l'interior del Parc. En general, s'han desenvolupat les àrees de tractament específic més estratègiques situades a l'interior del parc i resten per materialitzar les àrees de vora, tant dins com fora del parc. Es considera important poder disposar d'una reserva de superfície per a implementar, a mesura que es manifesti la seva necessitat, instal·lacions i equipaments de suport per l'ús del parc, sense que s'hagi de determinar exactament a priori les seva ubicació.

Les principals intervencions realitzades per el desenvolupament del PEPCo les podríem classificar en els següents tipus:

Miradors i portes de parc

Les portes de parc compleixen una important missió identificadora, informativa i de control. Se'n podrien adequar més, amb la senyalització corresponent.

Aquests son els realitzats:

- *Mirador de La Rabassada*
- *Mirador de Sarrià*
- *Mirador del turó d'en Cors*
- *Miradors de la Font Groga*
- *Mirador de Torre Baró*
- *Mirador deis Xiprers*
- *Mirador de can Cuiàs*
- *Observatori d'aus del turó de la Magarola*
- *Porta dels Esfèrics*
- *Porta del Terral*
- *Porta de Mas Lluhí*
- *Porta de can Cuiàs*
- *Porta de Penitents*
- *Porta de Torre Baró*

Parcs, àrees per al lleure i l'aprenentatge i àmbits d'estada

Creiem que ja s'ha construït la major part de les grans àrees de lleure i parcs. Restarien encara per fer intervencions de restauració ambiental i d'adequació per a un lleure tou en els següents indrets:

- *Àrea del Terral*
- *Àrea del Cassino de la Rabassada*
- *Pedres del Puig d'Olorda*
- *Cim de Sant Pere Màrtir*
- *Coll de can Cuiàs*
- *Les Escletxes*
- *Parc de la Riera de Vallvidrera*

Les àrees organitzades existents son:

- Parc de Canaletes i riera de Sant Cugat
- Parc de can Cuiàs
- Parc de Vallvidrera
- Àrea de lleure de Sant Pere Màrtir
- Àrea de lleure de can Coll
- Àrea de lleure de la Salut de Sant Feliu de Llobregat
- Àrea de lleure de Santa Creu d'Olorda
- Àmbit d'estada de Castellciuró
- Àmbit d'estada de l'ermita de la Salut del Papiol
- Àmbit d'estada i mirador de Montbau
- Plaça de la Font del Mont

Fonts

Elements de gran importància en l'ús del parc. Llocs de trobada, de pícnic, situats generalment en ambients humits i frescals, molts d'ells amb història al darrere. El seu arranjamant i/o restauració és una de les millors inversions que es poden fer pel que fa a l'ús del parc i també per afavorir la biodiversitat.

Fonts arranjades:

- Font de la Budellera
- Font Muguera
- Font de la Rabassada
- Font d'en Ribas
- Font de Sant Pau
- Font del Manyo
- Font de la Beca
- Font de la Mitja Costa
- Font de l'Espinagosa
- Font de can Llevallol
- Font dels Maduixers
- Font de can Castellví

- Font de can Lloses
- Font de la Salamendra
- Font de mas Guimbau
- Font de Sant Ramón
- Font del Bacallà
- Font del Ferro
- Font del Canet
- Font d'en Sert
- Font Furriola
- Font Grogga
- Font Joana
- Font Nova
- Font de Santa Bàrbara

Caldria actualitzar els estudis ja realitzats per determinar, de totes les fonts censades, quines d'elles s'hauria de plantejar el seu arranjamant i/o recuperació en el desplegament del proper Pla Especial.

Camins i itineraris organitzats

Aquests camins tenen una funció pràcticament d'àrees de lleure lineals. Per les seves característiques (miradors, fondals,...), solen tenir més fluxos de visitants. Necessiten manteniments i neteges mes intensos dels habituals.

- Passeig de les Aigües
- Camí de Sant Medir
- Porta i camí de can Catà
- Camí d'accessibilitat universal a Vallvidrera

Restauració, recreació i protecció de paisatges i sistemes naturals

S'ha intervingut, al llarg dels anys d'aplicació del PEPCo, en les següents àrees afectades per activitats extractives, per

implantació d'infraestructures, per ocupacions il·legals, etc.:

- Pedrera del Puig d'Olorda
- Pedrera de les Argiles del Papiol (Santa Teresa)
- Pedrera dels Ocells (Santa Creu d'Olorda)
- Pedrera de Montbau
- Pedrera del turó de Montcada
- Riera de Vallvidrera (col·lectors de Sant Bartomeu de la Quadra i la Rierada)
- Torrent del Generet
- Vall del Cerdanet
- Vessants del Turó de Montcada
- Pantà de Can Borrell
- Entorns del Pantà de Vallvidrera
- Torrent de Tapioles
- Torrent de l'Espinagosa (col·lectors i bassa de laminació)
- Urbanització Pirineus
- Santa Creu d'Olorda (Cases de la SANSON)
- Font Baliarda

Aquest és un capítol que ha de tenir continuïtat en el temps. S'ha de determinar quins àmbits continuen afectats i com s'hauran d'intervenir en el temps en els següents anys.

Recuperació i rehabilitació del patrimoni construït

Al llarg d'aquests anys, i amb la col·laboració d'altres administracions, s'han recuperat i/o rehabilitat els següents elements:

- Pantà de Vallvidrera
- Poblat ibèric de ca n'Olivé
- La Penya del Moro
- Viver de can Borní

- *Ermита de Sant Adjutori i Forn Ibèric*
- *Pont sobre el funicular del Tibidabo*
- *Masia i ermita de la Salut de Sant Feliu de Llobregat*
- *Torre Baró*
- *Vil·la Joana*
- *Can Ferriol*
- *Can Baró*

En el capítol de patrimoni arquitectònic s'aborda amb més profunditat l'estat global del patrimoni i les necessitats de fer front en els propers anys.

Equipaments del parc

Aquestes són les edificacions que, de nova construcció o, mitjançant rehabilitació de patrimoni, han servit per dotar al parc dels equipaments necessaris per a la seva gestió.

- *Centre d'informació del Parc de Collserola i edifici annex*
- *Can Coll, Centre d'Educació Ambiental*
- *Estació Biològica del Parc de Collserola (Can Balasc)*
- *Espai d'interpretació del Pantà de Vallvidrera*
- *Centre d'establació d'ovelles a Montcada i Reixac*

Forestals

Una part important dels boscos de Collserola són conseqüència de l'abandonament de l'agricultura entre finals del segle XIX i mitjans del segle passat. Moltes de les masses forestals que varen ser plantades com a substitució de la vinya afectada per la fil·loxera i explotades per fusta de construcció i la producció de fusta per la indústria i la calefacció foren abandonades també pel canvi ocasionat per la introducció d'hidrocarburs en la calefacció i la cuina i del ciment en la construcció d'habitatges. Ens trobem doncs, amb unes masses boscoses que han crescut sense cap mena de gestió forestal ordenada i que ha donat peu a una acumulació desmesurada de combustible vegetal, amb productes de molt poc valor econòmic però d'alt valor ecològic, que varia segons les circumstàncies concretes del lloc, la qualitat de les formacions del grau d'evolució i els danys soferts pel foc i altres perturbacions.

Les ventades i les nevades dels anys 2009 i 2010 van provocar la caiguda i trencada de branques de centenars de milers d'arbres. Aquesta perturbació va provocar talls a totes les carreteres i camins del Parc, la interrupció del subministrament elèctric, telefònic i l'aturada dels ferrocarrils. Una gestió forestal continuada disminueix la vulnerabilitat d'aquests boscos front adversitats com aquestes, equilibra la competència per l'aigua, els nutrients i llum. Es

tracta d'aconseguir uns boscos adaptats per resistir aquests episodis atmosfèrics i més preparats per fer front als efectes del canvi climàtic.

Tot i reconèixer la necessitat de gestionar la vegetació, que deixada al seu desenvolupament espontani ocasiona problemes importants de desequilibris, homogeneïtzació, colonització d'espècies al·lòctones i acumulacions de grans quantitats de combustible, les activitats forestals són molt petites i la seva aportació a l'economia del parc en termes monetaris és irrellevant. La gestió de la vegetació suposa uns costos molt elevats que, a mig termini són inassumibles sense una estratègia per la valorització dels productes.

A tall d'exemple, les ofertes de les empreses que s'han presentat als concursos públics els darrers anys per a l'execució de treballs forestals, concretament per a la realització de franges de baixa combustibilitat, rondaven els 3.000 € per ha de mitjana. Aquests alts costos, lligats a les Normes Urbanístiques del Pla Especial d'Ordenació i de Protecció del Parc de Collserola (Article 26) tiren enrere qualsevol iniciativa de gestió forestal tant a nivell privat com públic. Donat que la titularitat dels boscos del parc es majoritàriament privada, 3.204,04 ha que representen un 57% de la superfície, per plantejar qualsevol proposta en la gestió d'aquests boscos és imprescindible una estratègia de col·laboració públic – privat.

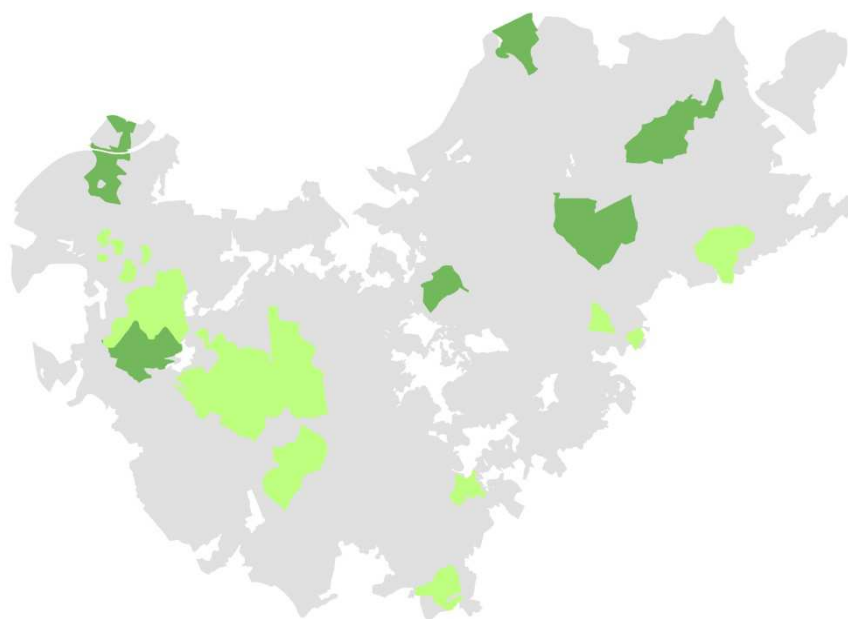

Diagrama 07 : Explotacions forestals: en verd fosc les privades i en clar les públiques. Font:CPNSC.

Cal recordar que la crisi real ambiental del territori, la pèrdua del mosaic agroforestal, la pèrdua de biodiversitat a gran escala i l'inici dels cicles de grans incendis forestals va començar quan el camp i les zones rurals es van abandonar massivament com a conseqüència de la migració del camp a la ciutat, quan van començar a desaparèixer els pagesos, que de fet eren les persones que es feien càrrec del territori.

Aquesta situació només es podrà revertir si aconseguim valoritzar els productes agraris o establir un sistema pel pagament dels nombrosos serveis ambientals i poder, així, disposar d'un territori amb una població vinculada i, per tant, un espai rural, mantingut i controlat. Aquesta solució no passa forçosament per l'adquisició pública de sòl i la gestió dels terrenys per part de l'administració ans, al contrari, aniria més en la direcció d'aconseguir acords amb els propietaris dels terrenys per potenciar una gestió compartida entre l'administració i els privats.

Dins del parc, gràcies a la utilització de biomassa com a combustible per a calderes, s'ha trobat una activitat forestal que pot cobrir les despeses d'explotació i d'aplicació dels plans de gestió i millora forestal. És important reivindicar l'explotació forestal

com a eina de millora dels boscos així com de protecció del conjunt del territori.

Actualment, amb la valorització de la biomassa s'obra la porta a una gestió forestal amb un equilibri molt precari encara, fins que no es generalitzi la utilització d'aquest tipus de combustible, però que permet fer la gestió sense que el titular hagi de posar diners o poca quantitat en relació als números anteriors.

La superfície a gestionar també és un punt clau a tenir present, per aquest motiu des del Parc s'ha promogut que els titulars de les finques públiques adscriuïn la gestió al Consorci per tal de fer Concessions mínimes de 500 ha, per un període de 15 anys més pròrroga de 5, amb el condicionant que han de redactar conjuntament amb els tècnics del Consorci els IOF necessaris. La durada de la concessió és llarga per dos motius: Perquè es facin com a màxim 100 ha any per concessió i d'aquesta manera no afectar a tot el territori de cop i minimitzar els impactes i per altra que les empreses concessionàries disposin de temps per amortitzar la maquinària, fet que implicarà menys costos per la execució de les tasques.

També des dels serveis tècnics s'ha promogut l'associació de propietaris forestals de Collserola perquè puguin

arribar en conjunt a unes condicions contractuals semblants o iguals a les concessions de les finques públiques.

Agropecuàries

Les activitats agrícoles de secà, ramaderes i forestals han estat els principals usos de la serra des de temps immemorials. L'evolució d'aquestes activitats ha viscut diferents etapes al llarg de la història, alternant períodes d'expansió d'unes en detriment de les altres. Actualment, cap d'aquestes activitats és significativa. Avui, la poca agricultura que queda se situa a la perifèria del parc, al vessant del Vallès i la vall del Llobregat, on el pendent és menys pronunciat. Durant els darrers vint anys hi ha hagut un significatiu abandonament d'explotacions agràries, especialment en els conreus fruiters per la seva baixa rendibilitat.

Amb la potenciació de les activitats agropecuàries endegada en els darrers anys per part del Consorci es vol trobar un punt d'equilibri on, sota la base de la protecció del territori, els seus ecosistemes i els seus valors ambientals; es puguin generar activitats que creïn riquesa i que contribueixin a la gestió i preservació del parc, donant així lloc a un model més assequible, compartit, dins del qual el Consorci exerceix la tutela del parc i la propietat privada i altres administracions propietàries de terrenys o amb

competències sobre l'agricultura, actuïn de forma complementària i sinèrgica. Aquesta voluntat obliga a reflexionar i a redescobrir sectors i valors que, el seu dia, es varen abandonar i que ara es volen recuperar. Actualment, amb la crisi econòmica, hi torna ha haver gent disposada a tornar al camp, treballar la terra o a fer de pastor. En aquest context, la dimensió de natura i la producció agrícola de proximitat (Km 0), el valor de la traçabilitat dels productes per assolir una producció ecològica

de qualitat, de no agressió al medi, en zones ubicades al bell mig de l'Àrea Metropolitana de Barcelona constitueix una alternativa per fer les coses de manera diferent, per intentar millorar el nostre entorn i generar una ocupació social que pot incidir en o sobre col·lectius amb risc d'exclusió. Aquest tipus d'activitats també ofereixen un marc per l'educació, el lleure i el turisme dins d'un marc de conservació de la biodiversitat.

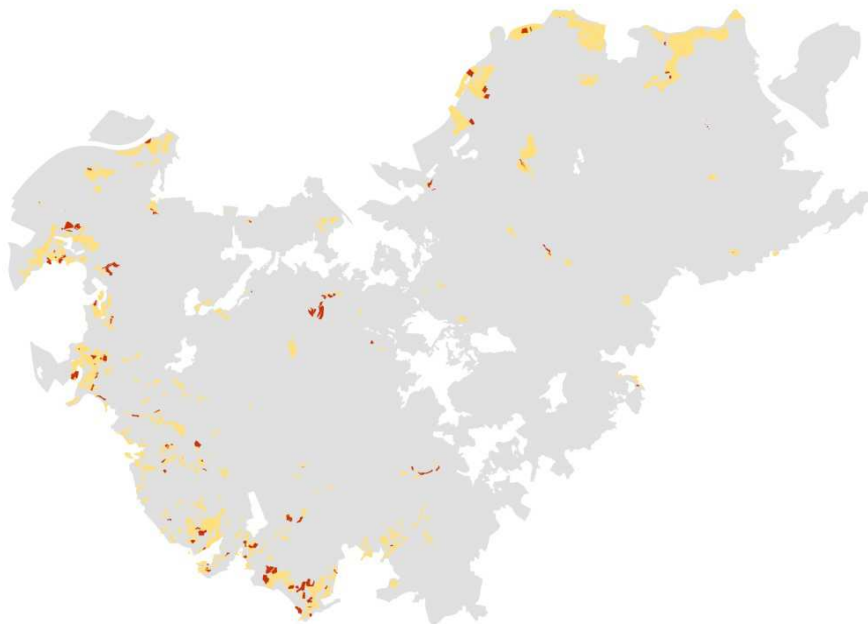
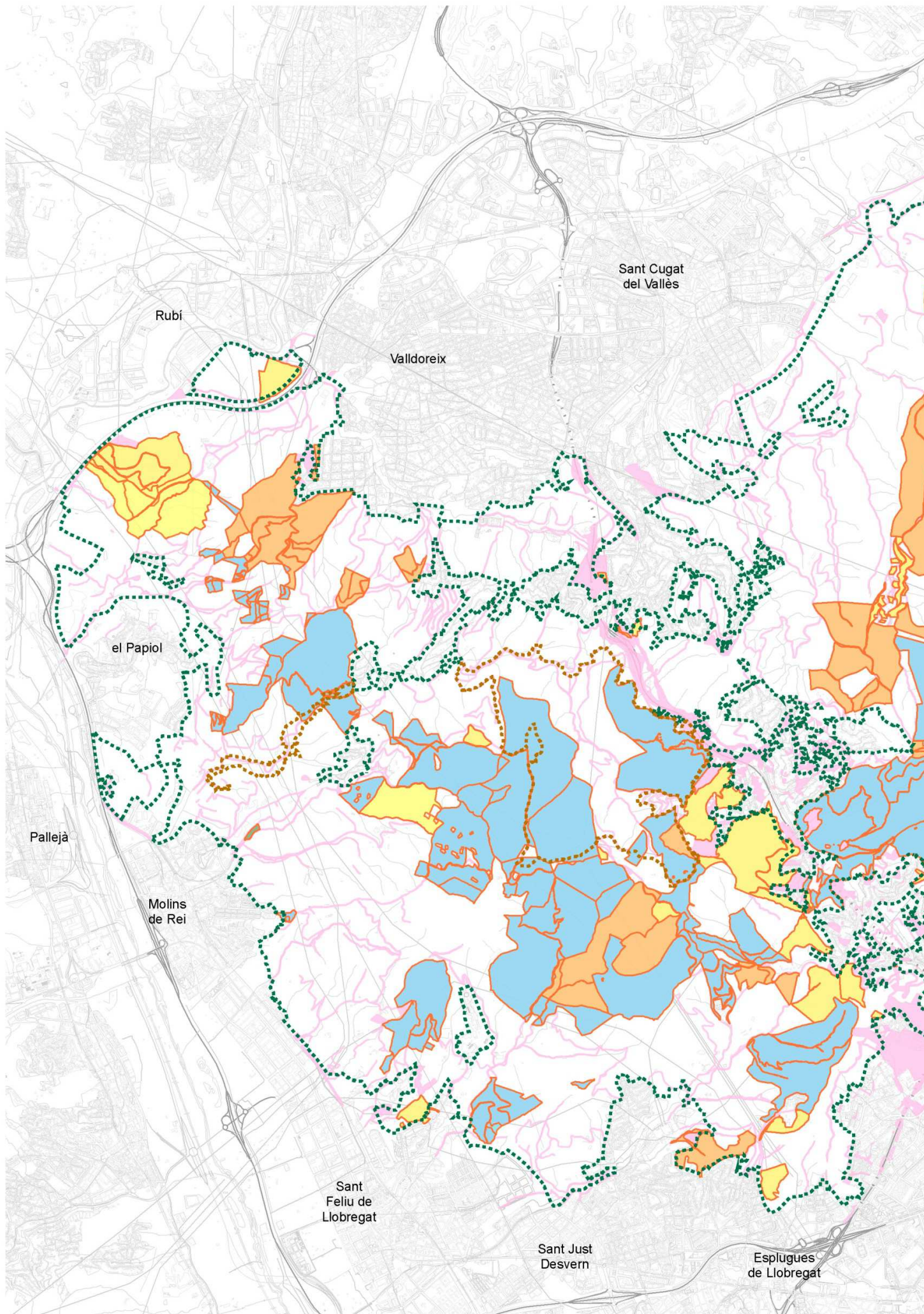
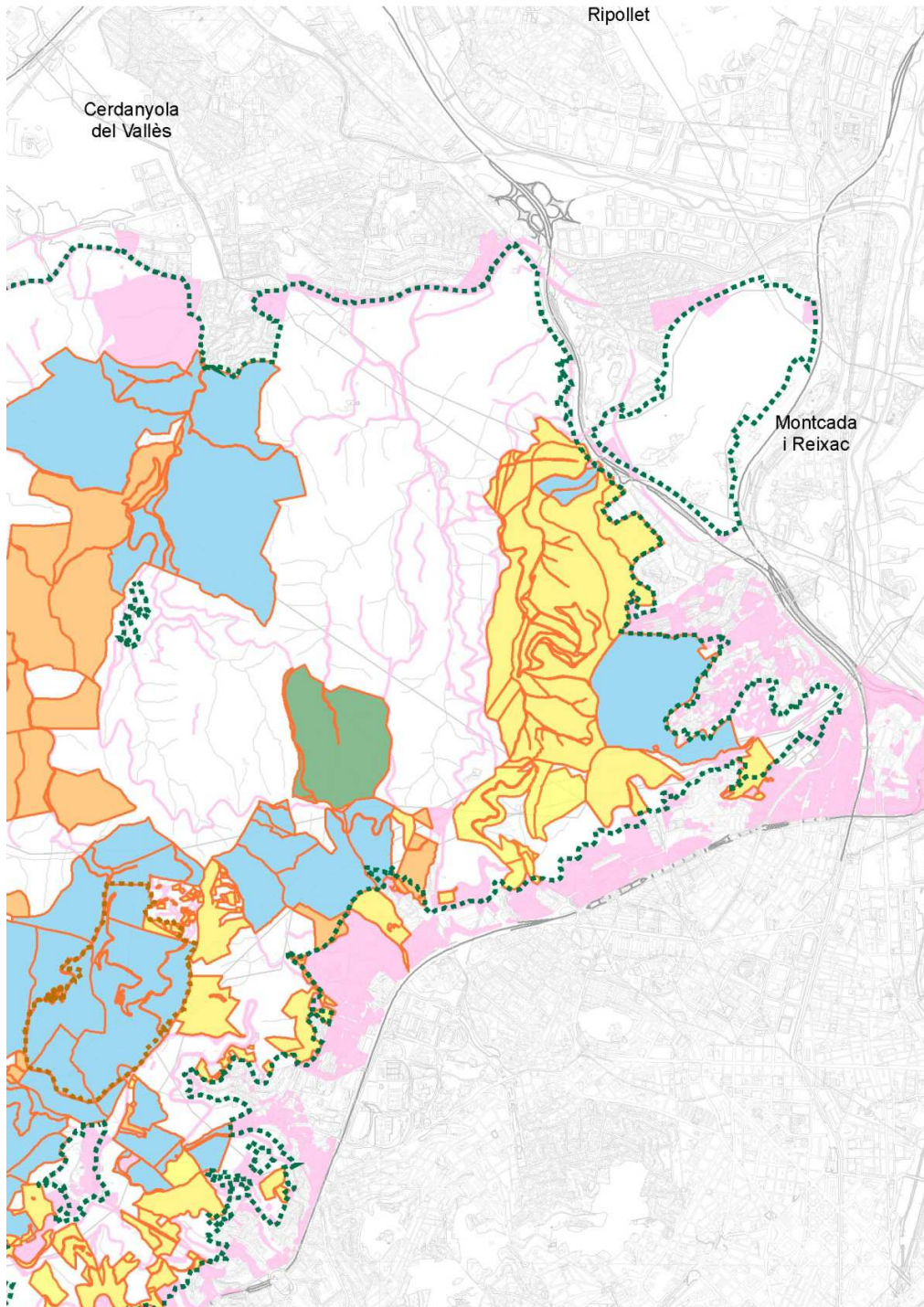

Diagrama 08 : Explotacions agrícoles: en groc les actives i en vermell les temporalment inactives. Font : CPNSC.

Gestió de les finques públiques

Formes de gestió de finques públiques

- Propietat del CPNSC
- Cedides o adscrites al CPNSC
- En Tràmit d'adscripció de l'ús a favor del CPNSC
- En Estudi
- Altres finques públiques
- Delimitació del parc natural de la serra de Collserola
- Delimitació de la reserva natural parcial

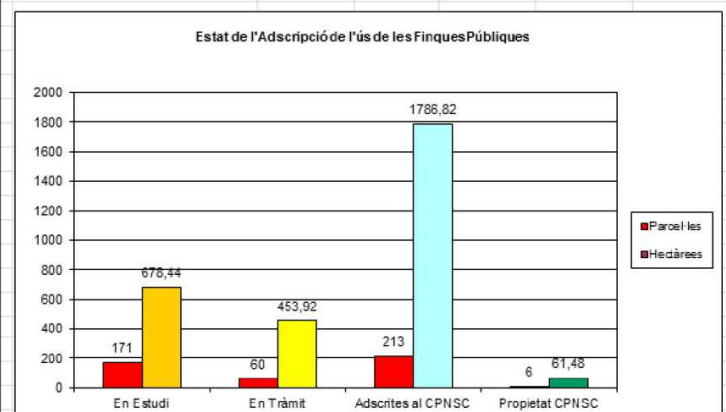
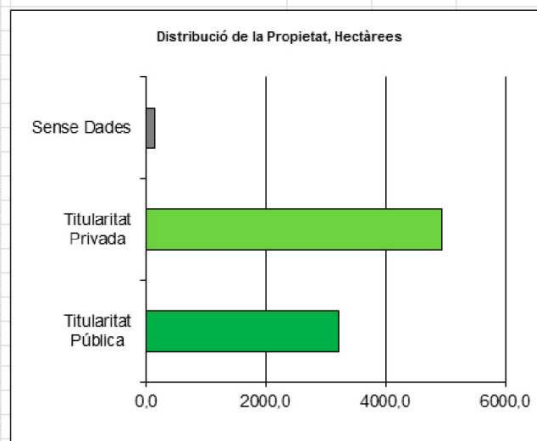
FONT:

Consorci del parc natural de la serra de Collserola, Oficina virtual del cadastre, municipis consorciats, DIBA, GENCAT

E : 1:50.000

	Hectàrees	
Superfície Parc Natural Collserola	8.295	% PN
Titularitat Pública	3212,7	38,73%
Titularitat Privada	4932,2	59,46%
Sense Dades	150	1,81%
Total	8.295	100%

Gestió Patrimonial de Finques	Parcel·les	Hectàrees	%PN
En Estudi	171	678,44	8,18%
En Tràmit	60	453,92	5,47%
Adscrites al CPNSC	213	1786,82	21,54%
Propietat CPNSC	6	61,48	0,74%
Total	450	2980,66	35,93%

El desembre del 2013, l'Assemblea General del Parc de Collserola va aprovar el pla agropecuari on s'estableixen les bases per fomentar i promoure l'activitat agrícola al parc. No es pretén crear minifundisme però sí hàbitats i paisatges agraris diversos en forma de mosaic. Aconseguir prou superfícies per assegurar una certa rendibilitat, implicant sobre tot els agricultors, oferint-los la possibilitat d'augmentar, amb finques abandonades, la superfície de les explotacions per tal de millorar la rendibilitat.

Una de les actuacions previstes en el pla agropecuari és la creació d'un distintiu de qualitat de 'Producte de Collserola'. És un segell que identificarà els productes que s'hagin produït dins l'àmbit geogràfic de la serra de forma ordenada i amb

un seguiment per part dels serveis tècnics del Consorci.

Per a que les activitats agrícoles es consolidin, és necessari que tinguin una dimensió d'explotació mínima que garanteixi la seva rendibilitat. La normativa del parc ha de permetre adoptar les mesures necessàries per garantir la seva viabilitat dins de la compatibilitat amb els objectius del parc.

Els cinc ramats d'ovelles i cabres existents fan una gran tasca en la reducció de la biomassa reduint el perill d'incendi i mantenint les franges de baixa combustibilitat a baix cost. A part d'això hi ha poques explotacions ramaderes més. Les més destacades són les apícoles, amb aproximadament 30

explotacions registrades i les hípiques amb setze instal·lacions, algunes de les quals consumeixen farratge produït al parc.

Cinegètiques

El PEPCo regula la caça dins del parc en el seu article 28. La intenció és la d'ordenar aquesta activitat de forma compatible amb les altres activitats que es desenvolupen al parc. Des de aleshores les figures d'ordenació cinegètica han evolucionat força i també les altres activitats socials han augmentat i s'han diversificat molt.

Un altre factor que ha variat és la sobre població de determinades espècies, la més evident, i que ocasiona més problemes en la seguretat vial i l'equilibri ecològic, és el senglar.

S'ha d'entendre la caça al Parc natural de Collserola com una eina de gestió pel control de la població d'aquelles espècies que puguin causar alarma, danys o riscos a la societat i evitar la transmissió de patologies a altres espècies o entre els membres de la mateixa. No ha de tractar-se, per tant, com una activitat esportiva sinó com una mesura pel control i equilibri de les poblacions prèvia realització dels censos corresponents.

L'elevat nombre d'usuaris que freqüenten el parc desaconsella la pràctica de la caça com a activitat esportiva per tal d'evitar possibles accidents amb armes de foc.

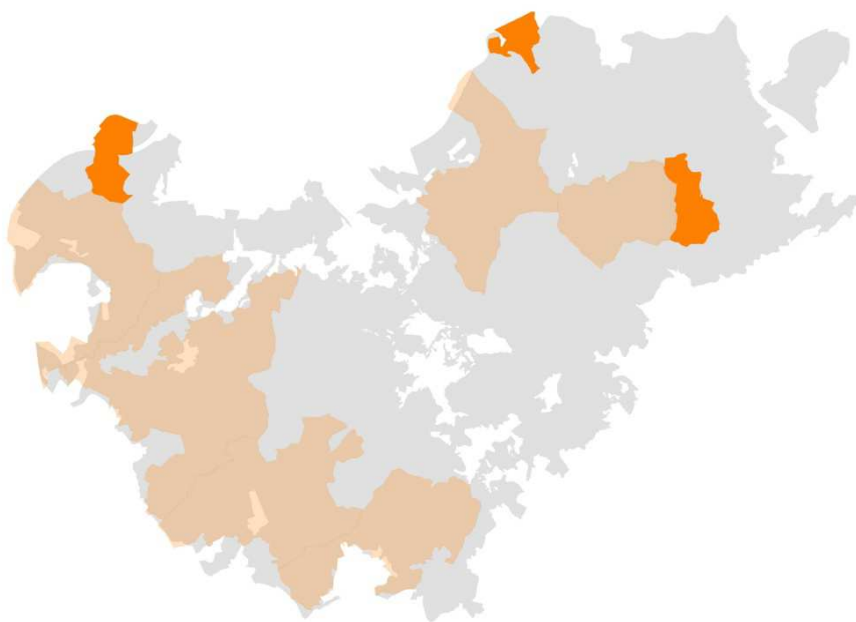

Diagrama 09 : Àrees de gestió cinegètica: en fosc les privades i en un to més clar les zones de caça controlada. Font : CPNSC.

Actualment hi ha dues zones de caça controlada (ZCC), la del Vallès Occidental i la del Baix Llobregat i entre les dues sumen 3.021 ha. També hi ha 3 àrees privades de caça (APC); Can Costa (B-10077) 54 ha, Can Doménech (B-10088) 95 ha i Can Ferrer (B10036) 100 ha, que sumen un total de 249 ha. Els dies de caça menor són 20, 12 dijous i 8 dissabtes compresos entre el 16 d'octubre i el 31 de gener i els de caça major diürna (batudes) són 10 dissabtes compresos entre el 4 d'octubre i 14 de febrer. (Dates de la temporada 2014-2015).

Zona de Caça Controlada	NOM_COMAR	CODI_LINE	TOTAL HA	Ha(Dins Parc)	%Parc	Perímetre(m)
Molins de Rei	Baix Llobregat	8123	873,20	849,00	10,24%	31873,5
Sant Feliu de Llobregat	Baix Llobregat	08211	557,83	538,12	6,49%	16157,0
Sant Cugat del Valles	Valles Occidental	08205	478,46	469,35	5,66%	12987,7
El Papiol	Baix Llobregat	08158	464,82	410,90	4,95%	16090,6
Sant Just Desvern	Baix Llobregat	08221	413,38	404,76	4,88%	15041,8
Cerdanyola del Valles	Valles Occidental	08266	288,70	288,70	3,48%	7677,4
			3076,37	2960,83	35,69%	99828,1

Taula 13. Distribució de les zones de caça controlada. Font: CPNSC.

Municipi	Total Ha	Ha (Dins Parc)	%Parc	Ha (Fora Parc)	% Zseg/muni	
Barcelona	1880,82	1636,38	19,73%	244,45	2,95%	
Sant Cugat del Valles	1683,10	1448,05	17,46%	235,04	2,83%	Inclou antiga APC Can Barba (desapareguda)
Cerdanyola del Valles	1043,17	1002,80	12,09%	40,37	0,49%	Inclou Reserva de Can Catà
Molins de Rei	250,75	178,19	2,15%	72,56	0,87%	
Montcada i Reixac	227,37	213,18	2,57%	14,19	0,17%	
Sant Feliu de Llobregat	89,28	68,61	0,83%	20,67	0,25%	
Esplugues de Llobregat	65,16	61,49	0,74%	3,67	0,04%	
Sant Just Desvern	53,65	33,57	0,40%	20,08	0,24%	
el Papiol	49,68	45,29	0,55%	4,39	0,05%	
	5342,985	4687,56	56,51%	655,42	7,90%	

Taula 14. Distribució de la zona de seguretat de caça (A Cerdanyola s'inclou la Reserva de Can Catà dins de les zones de seguretat). Font: CPNSC.

MUNICIPI	RECURS EXPLOTAT	NOM DE L'EXPLOTACIÓ	DATA CONCESSIÓ
El Papiol	Argiles	SASA	
El Papiol i Sant Cugat del Valles	Graves i roques	Mina Berta	
Montcada i Reixac	Licorelles	Lafarge	2022 més dos renovacions de 30 anys cadascuna

Taula 15. Activitats extractives actualment en explotació dins del Parc. Font : CPNSC.

TITULAR	NREC	RECURS	NOM	SITUACIÓ	HECTARES_ PN	Actives
L'ARBREDA D'ORIÉ, SL	10093	Geotermic	Geomagma	TRAMIT	126,024	Mina Berta
LAFARGE CEMENTOS, SA	3911	Pissarra	Turo de Montcada	ATORGAT	121,404	Lafarge
SUMINISTROS DE ARCILLAS, SA	1513	Argila	Silvia + 2031	ATORGAT	51,357	SACESA
CEMEX ESPAÑA, SA	00107	Calcària	Sanson	CADUCAT	50,937	
L'ARBREDA D'ORIÉ, SL	10093	Geotermic	Geomagma	TRAMIT	33,614	Mina Berta
JAIME FRANQUESA, SA	9	Granodiorita	Berta	ATORGAT	22,166	
SUMINISTROS DE ARCILLAS, SA	00652	Argila	Las Torrenteras	ATORGAT	10,832	SACESA
CANTERAS FOJ, SA	1105	Argila	Diluvial	CADUCAT	5,782	
SUMINISTROS DE ARCILLAS, SA	1513	Argila	Silvia + 2031	ATORGAT	0,001	SACESA

Taula 16. Drets miners constituïts dins del Parc. Font : CPNSC.

Extractives

Les activitats extractives que resten en explotació dins del Parc són 3 (veure taula adjunta a la pàgina anterior). Totes aquestes explotacions es troben també en procés de restauració.

Els drets miners constituïts dins del Parc són els descrits en la taula de l'esquerra.

Edificacions i urbanització

El procés urbanitzador dins del Parc de Collserola té en les urbanitzacions fora d'ordenació, com a fenomen general, i en les edificacions fora d'ordenació aïllades, com a fenomen particular, una de les realitats més complexes i problemàtiques.

En la formulació del PEPCo es va reconèixer l'existència d'aquest fenomen d'edificació i fins i tot d'urbanització en sòl de parc forestal. Així, l'apartat I.3.3.2 de la Memòria del PEPCo intitulat "El procés urbanitzador a l'interior" enumera, d'una banda, la presència d'urbanitzacions que foren reconegudes pel PGM, com el cas dels nuclis de la Floresta o la Rierada, i de

Diagrama 10 : Explotacions extractives en actiu: en lila les que compten amb restauració integrada i en magenta on no s'ha iniciat la restauració. Font : CPNSC.

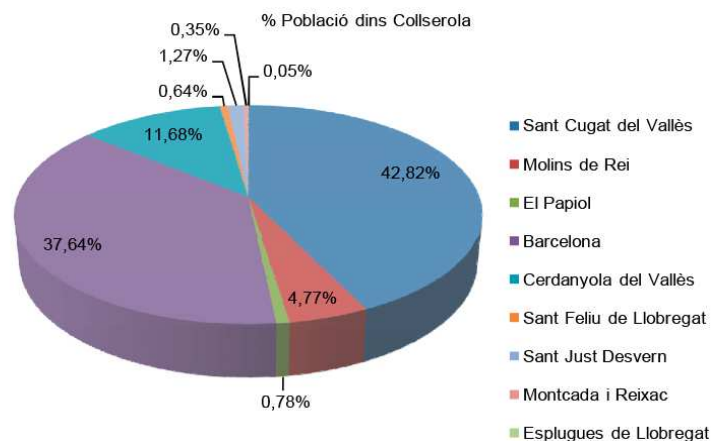
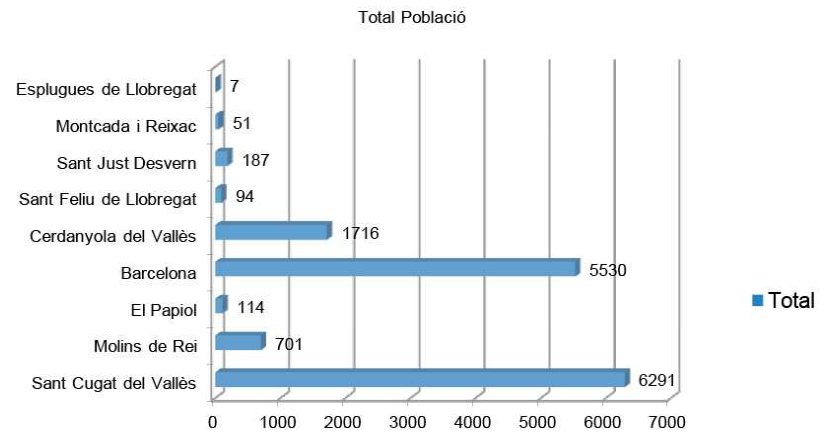
Municipi	Barri	PobPM H	Font	Any	Estat	Hectarees	Hab_Ha
Barcelona	Cal Notari	34	Servei Estudis AMB	2012	Estimació,Demanat IMI	2,505	13,57
Barcelona	Can Castellví	66	22 edificis, orto 2012	2012	Estimació	3,530	18,70
Barcelona	Font del Mont	210	PMH AJ BCN Districte Vè	2013	Rebut	4,239	49,54
Barcelona	Mas Guimbau	363	PMH AJ BCN Districte Vè	2013	Rebut	15,715	23,10
Barcelona	Mas Sauró	316	PMH AJ BCN Districte Vè	2013	Rebut	10,643	29,69
Barcelona	Peu Funicular	670	Servei Estudis AMB	2012	Estimació,Demanat IMI	29,683	22,57
Barcelona	Rectoret	777	PMH AJ BCN Districte Vè	2013	Rebut	46,330	16,77
Barcelona	Tibidabo	228	PMH AJ BCN Districte Vè	2013	Rebut	17,263	13,21
Barcelona	Vall Parc	49	Servei Estudis AMB	2012	Estimació,Demanat IMI	3,764	13,02
Barcelona	Vallvidrera	2543	PMH AJ BCN Districte Vè	2013	Rebut	55,326	45,96
Cerdanyola del Vallès	Can Cerdà	75	25 edificis, orto 2012	2012	Estimació	3,560	21,07
Cerdanyola del Vallès	Montflorit	1520	OAC Aj Cerdanyola del Vallès	01/01/2014	Rebut, inclou disseminats	36,542	41,60
Disseminats	Serra de Collserola	1040	Masies i Equipaments Pepco i Servei Estudis		SCV+MR+EP+BCN+CV+SFL+ +SJD+MRC+ELL	8073,540	0,13
el Papiol	Cases del Puigmadrona	51	OAC Aj El Papiol	10/07/2014	Rebut	5,197	9,81
El Papiol	Pi del Balç	33	OAC Aj El Papiol	11/07/2014	Rebut	1,553	21,25
Molins de Rei	La Rierada-Cases de Can Castellví	188	OAC Aj Molins	08/07/2014	Rebut	17,709	10,62
Molins de Rei	Sant Bartomeu de la Quadra	234	OAC Aj Molins	08/07/2014	Rebut	15,407	15,19
Molins de Rei	Vallpineda	196	OAC Aj Molins	08/07/2014	Rebut	45,953	4,27
Sant Cugat del Vallès	Can Bell-Torre Negra	62	Servei d'Informació Corporativa-Aj SCV	2013	Rebut	10,815	5,73
Sant Cugat del Vallès	Can Borrull	78	Servei d'Informació Corporativa-Aj SCV	2013	Rebut	1,464	53,28
Sant Cugat del Vallès	Can Cortés	217	Servei d'Informació Corporativa-Aj SCV	2013	Rebut	26,043	8,33
Sant Cugat del Vallès	Col·lònia Montserrat	169	Servei d'Informació Corporativa-Aj SCV	2013	Rebut	8,230	20,53
Sant Cugat del Vallès	La Floresta	4453	Servei d'Informació Corporativa-Aj SCV	2013	Rebut	157,062	28,35
Sant Cugat del Vallès	Les Planes	963	Servei d'Informació Corporativa-Aj SCV	2013	Rebut	27,838	34,59
Sant Cugat del Vallès	Mas Fortuny	16	Servei d'Informació Corporativa-Aj SCV	2013	Rebut	5,761	2,78
Sant Cugat del Vallès	Sòl i Aire	115	Servei d'Informació Corporativa-Aj SCV	2013	Rebut	22,738	5,06
Sant Cugat del Vallès	Urbanització Sant Medir	25	Servei d'Informació Corporativa-Aj SCV	2013	Rebut	15,017	1,66
		14691				8663,427	1,70

Taula 17. Percentatges de distribució de la població per municipis. Font : CPNSC.

Població dins Collserola: es calcula que en l'àmbit del Parc de Collserola viuen censats prop de 15.000 habitants en els diferents barris i nuclis urbans existents. La major part viuen en els termes municipals de Sant Cugat del Vallès (43%) i Barcelona (38%).

Municipi	Total	Font	M+E	%
Sant Cugat del Vallès	6291	PMH-Catàleg Pepco	193	42,82%
Molins de Rei	701	PMH-Catàleg Pepco	83	4,77%
El Papiol	114	PMH-Catàleg Pepco	30	0,78%
Barcelona	5530	PMH-Catàleg Pepco	274	37,64%
Cerdanyola del Vallès	1716	PMH-Catàleg Pepco	121	11,68%
Sant Feliu de Llobregat	94	Servei Estudis	94	0,64%
Sant Just Desvern	187	Servei Estudis	187	1,27%
Montcada i Reixac	51	Servei Estudis AMB	51	0,35%
Esplugues de Llobregat	7	Servei Estudis AMB	7	0,05%
	14691		1040	100%

Taula 18. Percentatges de distribució de la població per municipis. Font: CPNSC.

l'altra, nuclis d'edificació fora d'ordenació però amb taques importants d'ocupació del sòl, com Sol i Aire, Sant Medir, Pirineus, Turó del Quirze i Santa Creu d'Olorda.

Un cas singular és el del nucli de Les Planes, el qual ha tendit a consolidar-se en posteriors modificacions del PGM.

Pel que fa als assentaments fora d'ordenació, el PEPCo expressa la voluntat que a curt termini en el sòl parcel·lat es produeixi un procés de restitució de l'espai natural i a llarg termini es retorni aquest sòl al destí de parc forestal, continuant la tasca iniciada per l'extinta Corporació.

Cal tenir en compte que en el moment de l'aprovació del PEPCo la Corporació Metropolitana de Barcelona, en tant que administració competent per a executar el PGM, havia dut a terme un programa molt ambiciós en aquest terreny. L'any 1984 es va constituir al sí de la Corporació l'Equip de Gestió i Tractament de les Urbanitzacions Il·legals. Aquest Equip va treballar a partir d'un programa d'intervenció per executar el planejament i fer complir la legalitat urbanística sobre les 9 parcel·lacions més importants detectades en el seu àmbit territorial d'actuació. La seva tasca consistia bé en l'expropiació de les parcel·lacions il·legals en sòls de sistemes generals o bé mitjançant la requalificació de terrenys modificant el PGM en els casos en què la problemàtica social i la menor

qualitat de l'espai natural així ho aconsellaven.

Actualment, Sol i Aire i Sant Medir continuen existint, pel que fa a la dels Pirineus existeix un compromís del Consorci de fer-se càrrec de l'enderroc en el marc d'un acord preferent de compravenda, en avançat estat de tramitació i pendent de la tercera i última fase; la del Turó del Quirze fou enderrocada per l'extinta Corporació Metropolitana de Barcelona mentre que de la de Santa Creu d'Olorda només resten dues edificacions, atès que la propietat ha assumit, en un procés temporal llarg però continu el seu enderroc.

Les àrees urbanitzades dins del parc ocasionen tot una sèrie de problemes que tenen una transcendència significativa en la qualitat ecològica i paisatgística del parc. Entre altres, esmentarem les captacions il·legals d'aigua, els abocaments, la accessibilitat, els serveis i les qüestions associades a les franges de protecció d'incendis.

De la lectura del PEPCo es desprèn que no és un objectiu bàsic d'actuació la problemàtica dels assentaments fora d'ordenació, que té un abast més enllà fins i tot de l'àmbit metropolità. En canvi, el PEPCo si que tracta la dimensió més particular del mateix fenomen, com és el cas de les edificacions fora d'ordenació. Així, tenint en compte el context històric en el qual s'elaborà, les Normes Urbanístiques del PEPCo disposen de forma expressa

que en el sòl qualificat de parc forestal totes les edificacions existents que no quedin incloses en cap catàleg actual o futur de protecció han de desaparèixer i retornar el sòl al destí original de parc forestal. Tanmateix, es podrà atorgar un dret de superfície pel menor termini possible sempre que no dificulti el desenvolupament del PEPCo i en les condicions fixades per la Disposició transitòria primera de les Normes Urbanístiques del PGM, és a dir per un màxim de 75 anys. Per bé que no es disposa expressament, és raonable exigir que aquest termini es computi des de l'aprovació del PGM i no des de la constitució del dret de superfície. Finalment el PEPCo determina que totes les edificacions situades en qualificacions de parc forestal, incloses o no en els llistats esmentats, podran ser expropiades d'acord amb l'article 206 de les Normes Urbanístiques del PGM i amb les precisions que s'estableixen en aquestes Normes per a l'activitat agrícola.

En aquests supòsits, tant es troben autoconstruccions amb materials de rebuig industrial com ocupació d'edificacions fora d'ordenació en un estat arquitectònic de ruïna o molt precari.

En el decurs dels darrers 27, anys l'ens gestor del Parc ha impulsat diverses accions d'enderrocaments d'edificacions fora d'ordenació i manifestament il·legals, ja sigui amb els recursos propis o amb la col·laboració dels ens locals

vinculats al territori. Com exemples es poden citar els següents: barraques i horts il·legals a la riera de La Salut, al terme municipal de Sant Feliu de Llobregat; les cases dels treballadors de la SANSON, a Sta. Creu d'Olorda, terme municipal de Barcelona; diverses edificacions fora d'ordenació al torrent de Batzacs, al terme municipal del Papiol; els berenadors de Los Pinos i Las 4 Niñas, al pantà de Vallvidrera, al terme municipal de Barcelona; barraques a Torre Baró, al terme municipal de Barcelona; barraques a Can Cuiàs i al torrent d'en Tapioles, al terme municipal de Montcada i Reixac; o edificacions de la urbanització Los Pirineos, al terme municipal de Cerdanyola del Vallès.

És remarcable el nombre d'entitats de reinserció, institucions amb finalitats socials i altres dotacions que, tradicionalment s'ubicaven fora de la ciutat i, de les quals, encara en queden dins del parc. Entre altres, podem esmentar el Centre de menors de Mas Pins, el Centre d'educació especial de Vilajoana, el museu Mentora Alzina, el Centre de Sant Medir, o Torre Bertran.

4.2.2 Infraestructures i Serveis

Principals infraestructures i serveis que travessen el Parc

El gran nombre d'infraestructures que voregen i travessen el parc comprometen seriosament la connectivitat

dels ecosistemes naturals la qual cosa provoca fragmentació dels hàbitats i incrementa el seu aïllament ecològic. Així mateix, per la seva situació estratègica dins de l'Àrea Metropolitana de Barcelona es troba sempre al centre de noves necessitats i requeriments de la ciutat que augmenten la demanda del pas de noves infraestructures i serveis.

Cada dia travessen per les diferents infraestructures viaries del Parc, gairebé un total de 50.000 vehicles, dels quals destaquen els túnels de Vallvidrera amb uns 33.000 vehicles diaris en els dos sentits Barcelona-Vallès. La carretera de l'Arrabassada (BV-1417) o la de Vallvidrera (BV-1462) tenen un trànsit considerable amb prop de 8.000 vehicles cadascuna d'elles en els dos sentits de la marxa. Pel que fa a l'accessibilitat amb els Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya cada any travessen el parc de Collserola més de 30 milions de passatgers.

L'experiència de gestió per part del Consorci del Parc ha assolit molt bons resultats en el diàleg i la negociació amb les principals companyies de serveis arribant a acords i solucions tipus que minimitzen les perturbacions de les infraestructures i els serveis.

Un altre aspecte important és el que fa referència a les pròpies necessitats d'infraestructures del parc per ordenar i donar un nivell de servei adequat a la

demanda creixent en ús públic i activitats socials.

La instal·lació de noves infraestructures i el manteniment de les existents és un aspecte central en ordre a la conservació i al control de les perturbacions del Parc. A continuació passem a analitzar les més importants

Xarxa viària i transport col·lectiu

Quan es va començar a estudiar el tema viari, en l'elaboració del PEPCo, fa més de 30 anys, apareixien tot un seguit d'incògnites, conseqüència de la progressiva implementació del PGM encara de recent aprovació i poc madur en la seva execució, i també entorn del concepte d'un espai protegit en el cor de l'àrea metropolitana de Barcelona, en un territori que no disposava d'antecedents en aquest sentit i que per tant, sobre el mateix, es feia una nova i atrevida aposta.

Per aquest motiu en el document del Pla Especial d'Ordenació i Protecció del Medi Natural del Parc de Collserola, aprovat l'any 1987, es fa una anàlisi molt exhaustiva del tema viari, tant a la informació, com a les determinacions i a l'estudi Econòmic - financer i es plantegen jerarquies, tipificacions, definicions, qualificacions, etc. 30 anys després d'aquests estudis i amb 27 anys de funcionament efectiu de l'espai protegit i gestionat amb un òrgan gestor creat "ad hoc", havent assolit la declaració de Parc natural l'any 2010, i quan ja es treballa per la redacció d'un nou Pla Director Urbanístic (PDU) de l'àrea metropolitana de Barcelona, les coses esdevenen molt més clares i senzilles a l'hora de plantejar el

model de xarxa viària que volem per al Parc de Collserola, doncs moltes d'aquelles hipòtesis que es varen plantejar s'han concretat, d'altres s'han esvaït per irrealis o perquè la realitat ha anat cap a una altra banda.

Actualment la xarxa viària del parc es desenvolupa segons la següent tipologia:

Xarxa rodada principal

Esta formada per les principals vies de comunicació carreteres i autopistes; travessa el parc i comunica nuclis urbans situats tant a l'exterior com a l'interior. Les vies que formen part d'aquesta *xarxa rodada principal* sumen una longitud de 55,9 Km i són les següents:

- C16 (túnels de Vallvidrera)
- BV-1415 (Horta – Cerdanyola del Vallès)
- BV-1417 (de Gràcia a Sant Cugat)
- BV-1418 (del Tibidabo – Vallvidrera)
- BV-1462 (Sarrià – Vallvidrera– Sant Cugat del Vallès)
- BV-1468 (Vallvidrera – Molins de Rei).

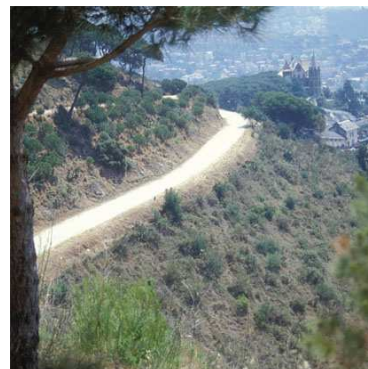
A més a més, hi ha 2 carreteres que pengen de les anteriors i que tenen un estatus incert, atès que no estan sota titularitat de les administracions que ostenten aquesta competència. Aquestes carreteres són:

- La Carretera del cementiri (BV-1415– N150)

- La carretera La Floresta – Sant Bartomeu de la Quadra (BV-1462 – BV 1468).

Així tenim que la vialitat arterial / intermunicipal metropolitana prevista al PGM ha anat a menys. De totes les previsions plantejades, la única que s'ha fet realitat ha estat el Túnel de Vallvidrera (C16), inaugurat l'any 1991, no s'han executat el Túnel Central ni el Túnel d'Horta i està en tràmit de desprogramació la Via de Cornisa.

Xarxa rodada secundària d'accés lliure

Es tracta d'un seguit de vials que comuniquen nuclis habitats a l'interior del parc, ja sigui entre nuclis pròpiament dits o entre carreteres de la xarxa primària i els propis nuclis habitats, i que per tant admeten circulació rodada. S'estén al llarg de 50,8 Km. Es tracta de vials de circulació lliure, on hi ha una convivència entre vehicles i usuaris del parc i en la que es dona prioritat a favor dels usuaris del parc.

En l'elaboració del PEPCo vigent (als anys 80) es va plantejar que aquestes carreteres que creuen el parc haurien d'anar-se convertint paulatinament en carreteres de parc, és a dir, que no es fessin servir per comunicar poblacions de l'àrea metropolitana entre si, si més no, en dies festius. Això no s'ha aconseguit en absolut, només s'ha assajat una secció que compatibilitza vianants i ciclistes a la carretera de Vallvidrera al Tibidabo, i valdria la pena d'estudiar la seva possible implementació (respecte a això, es recorda que certes vies vehiculars importants -la Cota 1000 a Caracas, altres a Bogotà, etc.- es tanquen els caps de setmana als cotxes i s'obren als vianants i ciclistes. Segurament això seria un element de conscienciació de la gent i tindria un èxit indubtable).

NOMVIA	Km	
Túnels de Vallvidrera-E-09	6,43	Trams a Cel Obert
BV-1415	9,24	
BV-1417	10,04	
BV-1418	2,04	
BV-1462	8,22	
BV-1468	10,93	
Carretera de la SANSON	3,30	Sense Titular
Collserola	5,29	Sense Titular
La Rierada	1,13	Sense Titular
	56,64	

Taula 19. Tancaments de trams o camins DPI . Font : CPNSC.

Tancaments trams-camins DPI	Km
Obert	40,02
Tancat-Cadena	138,49
Tancat-Nocturn	4,03
Tancat-Pedres	0,43
Tancat-Reixa	2,45
Tributari de Cadena	21,11
	206,52

Taula 20. Carreteres principals dins del Parc natural. Font : CPNSC.

Passeig Mirador de les Aigües		Km
En servei		19,01
En projecte		2,57
		21,58

Taula 21. Passeig mirador de les Aigües. Font : CPNSC.

Longitud Xarxa Ferroviària		Km
FGC-Línia del Vallès	2,50	Trams a Cel Obert
Funiculars	1,43	Trams a Cel Obert

Taula 22. Longitud de la xarxa ferroviària. Font : CPNSC.

Xarxa Bàsica DPI		Km
Primari		34,10
Secundari		135,39
Terciari		37,03
		206,52

Taula 23. Xarxa Bàsica DPI. Font : CPNSC.

Tipus		Km
Altres Camins Públics		49,34
Restringit Fprivada		5,45
Restringit Fpublica		4,64
Itineraris senyalitzats		
Infantil Bicicleta		22,29
Itinerari Bicicleta		301,51
Itinerari GR		172,29
Itinerari a PEU		135,45
Itinerari Temàtic		73,98
		764,95

*Trams d'aquests itineraris discorren sobre trams d'altres tipologies

Taula 24. Altres camins registrats (no DPI). Font : CPNSC.

Xarxa secundària estratègica d'accés restringit. Camins de passejada

Té una longitud de 245 Km i consisteix en un conjunt de camins de paviment tou d'amplada variable, fins a d'uns 4 m on el pas de vehicles està restringit als veïns i vehicles de servei. Aquest ha estat un dels grans èxits del parc limitant la circulació de vehicles a motor i preservant l'accés massiu a les zones de més valor. Són les vies de passejada formada per camins que, en la seva majoria, estan tancats amb cademat i estan especialment destinats a l'ús de lleure, els serveis del parc i la prevenció d'incendis. Les tasques de manteniment d'aquests camins va a càrrec del parc. És una xarxa dissenyada per a absorbir i canalitzar el lleure dels ciutadans de manera compatible amb els valors ambientals i la preservació dels ecosistemes i espècies del parc.

El tancament dels camins del parc a la circulació motoritzada ha estat un dels grans èxits en la gestió del parc. D'aquesta manera s'han evitat abocaments de residus, s'ha reduït la contaminació acústica, de pols i ha beneficiat clarament als usuaris que van a peu o en bicicleta i a la fauna, en general.

Entre aquests camins destaquen aquells que tenen una funció pràcticament d'àrees de lleure lineals, com serien el Passeig de les Aigües o el Camí de Sant Medir. Aquestes

vies, per les seves característiques (miradors, fondals,...), solen tenir més fluxos de visitants i requereixen manteniments i neteges més intensos.

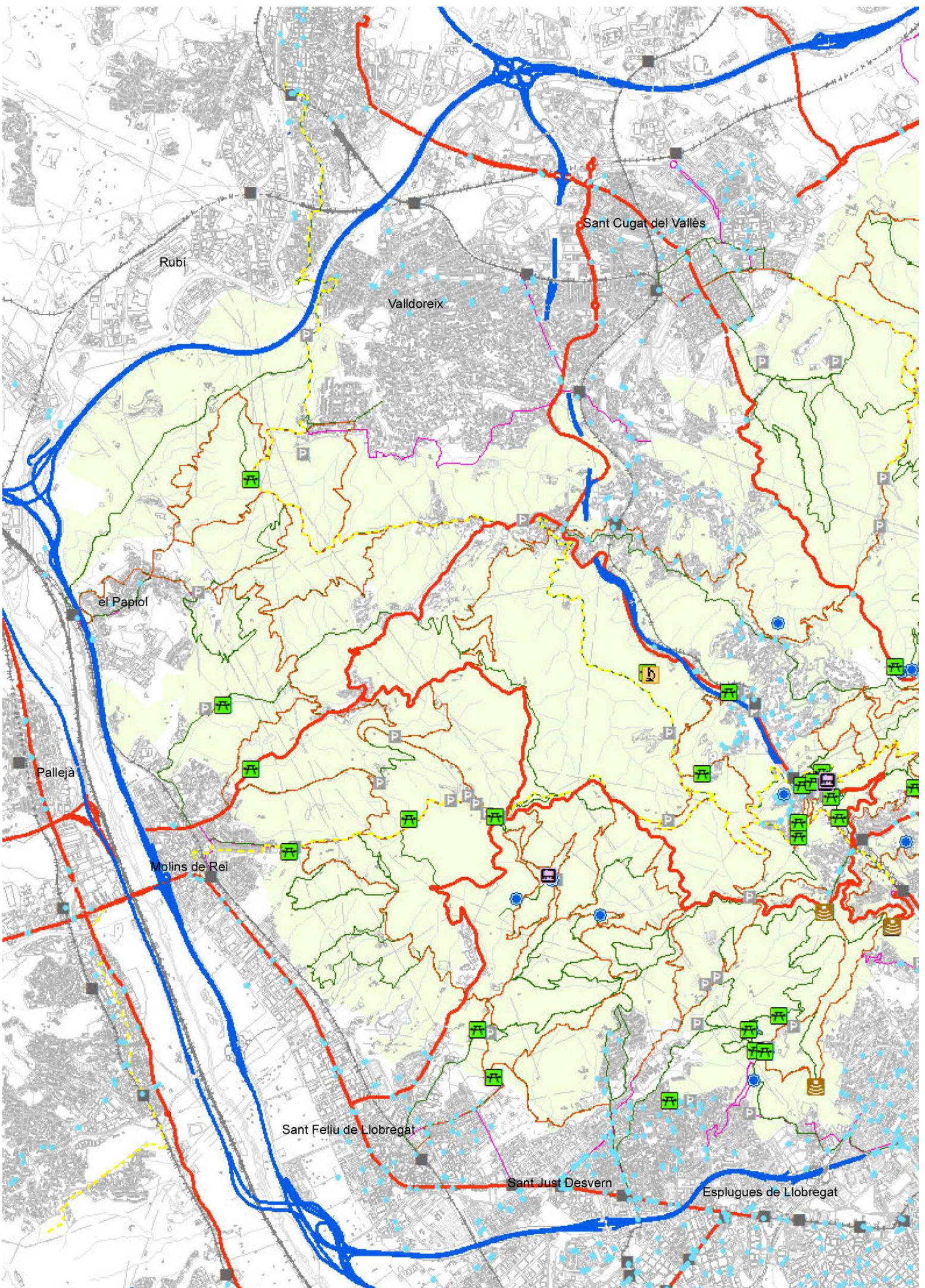
És important aprofundir en la normativa i condicions d'ús d'aquests camins, establint quins són els que admetent activitats col·lectives de gran format i quins haurien de ser restringits únicament a grups reduïts; en quines èpoques de l'any poden ser usats o no; analitzar les activitats o usos poden tenir determinats camins i veure si s'han de segregar usos en funció de les activitats o dels horaris de coincidència. Això darrer fa referència a l'increment que s'està manifestant darrerament en l'ús nocturn del parc.

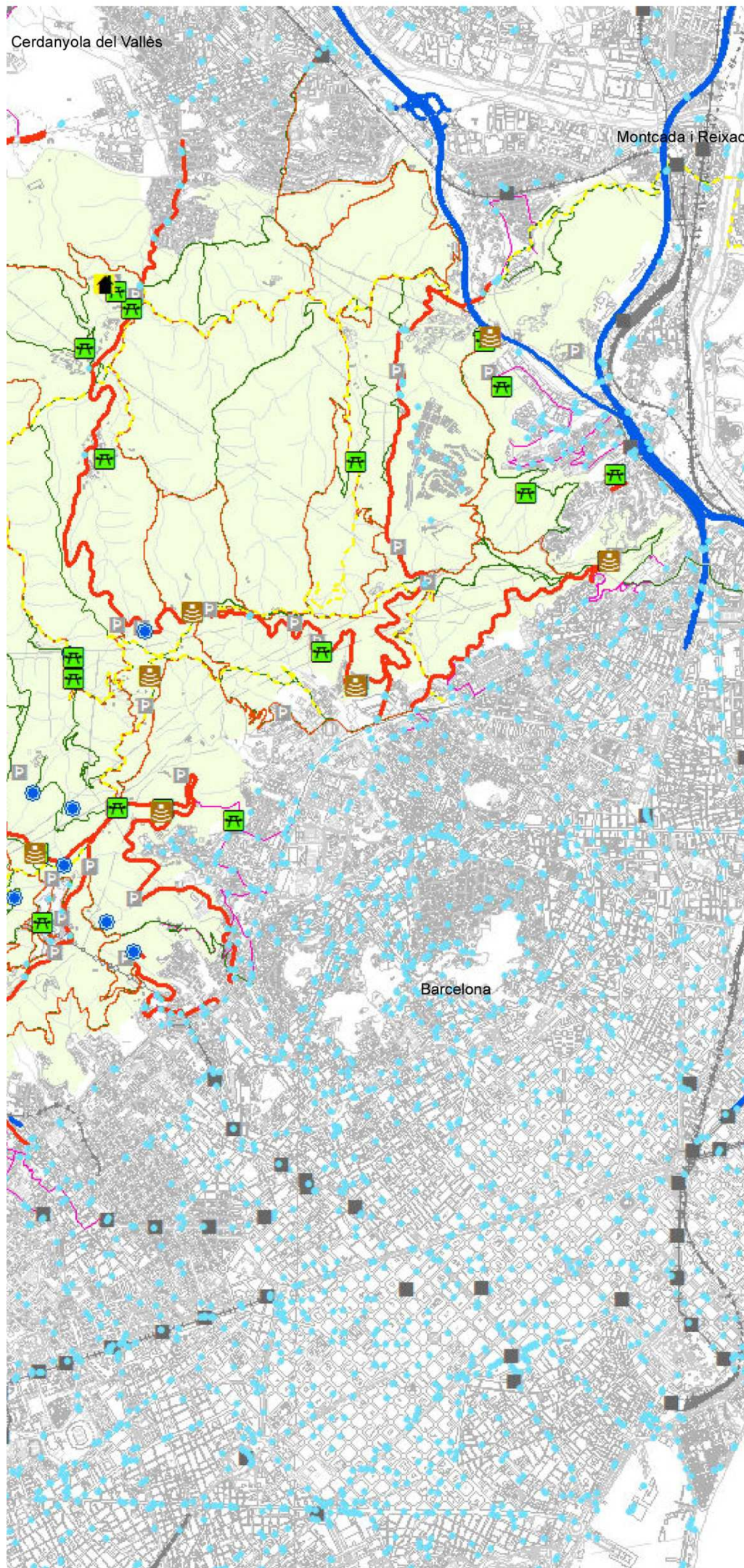
La gestió d'aquesta xarxa de camins correspon al Consorci del parc de Collserola i suposa uns costos d'aproximadament 120.000 euros/any. En els camins oberts el manteniment és aproximadament el doble dels tancats. La secció general és d'uns 4 metres d'amplada i el paviment majoritari és de terra, amb alguns trams pavimentats. Les cunetes també són de terra encara que alguns tenen cunetes de formigó, com en el cas de la carretera de les Aigües, el camí antic de Vallvidrera, el camí de Vilajoana al Rectoret.

Altres camins i itineraris senyalitzats

Es tracta de camins per bicicletes, senders de gran recorregut, itineraris temàtics i

altres vies senyalitzades que ocupen una longitud de més de 700 Km (veure taula adjunta)

Transport públic i dotacions

P Aparcament i Estacionament

Parades transport públic

- Autobus
- Ferrocarril
- Accesos a les estacions
- - - ItinerarisGR
- Itinerari Bicicleta
- ItinerarisPeu
- Miradors

Dotacions

- Equipament educatiu
- Equipament científic
- Administració pública
- Àrea d'estada i de lleure
- Font Acondicionada
- Delimitació del parc natural de la serra de Collserola

FONT:

- a) Autoritat del Transport Metropolità
- b) Consorci del parc natural de la serra de Collserola

Diagrama 11 : Xarxa elèctrica: línies elèctriques (110kv-400kv) i estacion transformadores. Font :Barcelona Regional.

Les pistes de més de 5 m. d'amplada, juntament amb la xarxa viària primària i els vials de nivell secundari, constitueixen la "xarxa viària bàsica de prevenció d'incendis", aptes per a la circulació de vehicles de vigilància i d'extinció.

L'operativitat d'aquesta xarxa de camins ha d'estar garantida pel Consorci, especialment en l'època de risc d'incendis, tant pel que fa a l'estat del paviment, a l'obertura de caixa de vegetació (pas), com a la menor càrrega de biomassa (franges de baixa combustibilitat) en part dels seus marges.

Tota la xarxa viària pròpia del parc estarà codificada i senyalitzada i expressada a nivell cartogràfic.

En el context d'una utilització del parc el menys agressiva possible i el màxim de sostenible, per a aquelles persones que no accedeixen al parc de forma autònoma (a peu o amb bicicleta), és important fomentar l'ús del transport públic, per la qual cosa, amb la col·laboració i implicació de tots els municipis, cal facilitar l'accés al parc des de les terminals (parades, estacions, baixadors,...) dels diferents mitjans de transport públic (metro, autobús, FGC, RENFE, funicular, tramvia). Per això cal potenciar la informació, la senyalització o les actuacions conjuntes, per adaptar i facilitar aquesta connexió del parc amb la zona urbana.

Línies elèctriques

El subministrament elèctric de Barcelona i el seu entorn es fa a través de línies de 220 kV i 110 kV respectivament. Collserola, per les seua ubicació estratègica i naturalesa d'espai lliure, ha concentrat molts dels traçats de les línies aèries d'alta tensió. Al Parc hi ha 211 km de línies elèctriques d'alta tensió repartides entre les de transport i distribució d'acord amb el quadre adjunt. Les infraestructures de transport d'electricitat són de connexió travessera. La pròpia llibertat de col·locació de les torres de suport als turons de la serra ha donat una xarxa indiferenciada, excessivament dispersa, que uneix les estacions transformadores col·locades a les voravies de les ciutats. La lògica de la implantació actual correspon a una adquisició més econòmica del sòl i a un recorregut més curt del traçat.

La titularitat de les línies que passen per Collserola es reparteix entre les empreses FECSA ENDESA i REE. Hi ha moltes línies que, fruit de l'intercanvi de titularitat entre companyies estan duplicades però que es mantenen per

raons de seguretat en el subministrament.

La gestió del consorci i els acords assolits amb les companyies s'han materialitzat en la retirada de 36 km de línies i en el soterrament de 14 km de línies de 25 kV. S'han fet millores a les torretes per evitar electrocucions i s'han col·locat salvaocells als cables per evitar col·lisions.

Un aspecte interessant és el compliment de les mesures a aplicar en les línies elèctriques per a la prevenció dels incendis forestals. En aquest sentit s'acompleixen els corresponents Plans triennals de manteniment i, des de fa anys, com instrument complementari s'ha redactat un "plec de prescripcions tècniques per a la regulació dels treballs forestals vinculats a les actuacions en línies elèctriques" amb l'objecte de preservar el màxim els valors naturals. Aquest plec es podria incloure al Pla Especial i també als plans triennals de la Direcció General de Medi Natural i Biodiversitat de la Generalitat.

Les noves propostes haurien d'anar acompanyades amb un programa de racionalització. Es proposa un criteri de traçat per a les noves implantacions, en el sentit de resseguir l'anella viària metropolitana i de no creuar més la serra per l'interior. Així mateix, es planteja la reconsideració d'alguns traçats especialment agressius en relació a l'entorn.

D'entre els possibles projectes de futur que caldrà valorar

destaca la proposta de la Red Eléctrica de España [REE] d'unir Santa Coloma de Gramenet i Sant Just Desvern amb una línia de molt alta tensió (MAT) aèria per Collserola.

Companyia	Tensió en kV	Longitud en Km
Cia de ciments Molins	25	2,59
ENDESA	11	13,57
ENDESA	25	76,83
ENDESA	66	9,1
ENDESA	110	38,17
ENDESA	220	10,34
REE	220	53,97
REE	400	6,35
TOTAL		210,91

Taula 25. Total línies elèctriques segons gràfic facilitat per Endesa al 2010. Font : CPNSC.

Tensió en kV	Longitud en Km
11	13,33
110	10,87
TOTAL	36,2

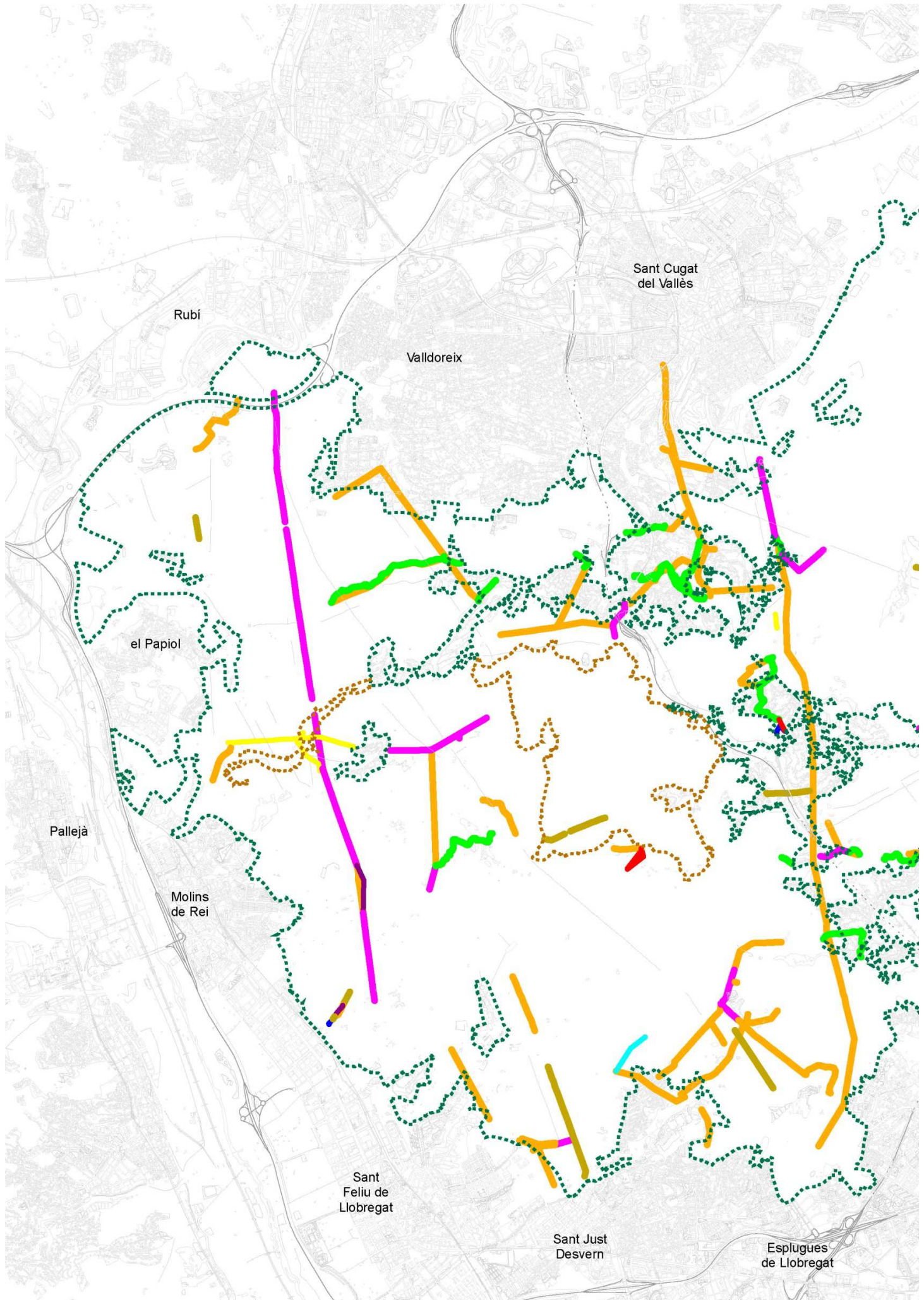
Taula 26. Longitud de les línies elèctriques retirades. Font : CPNSC.

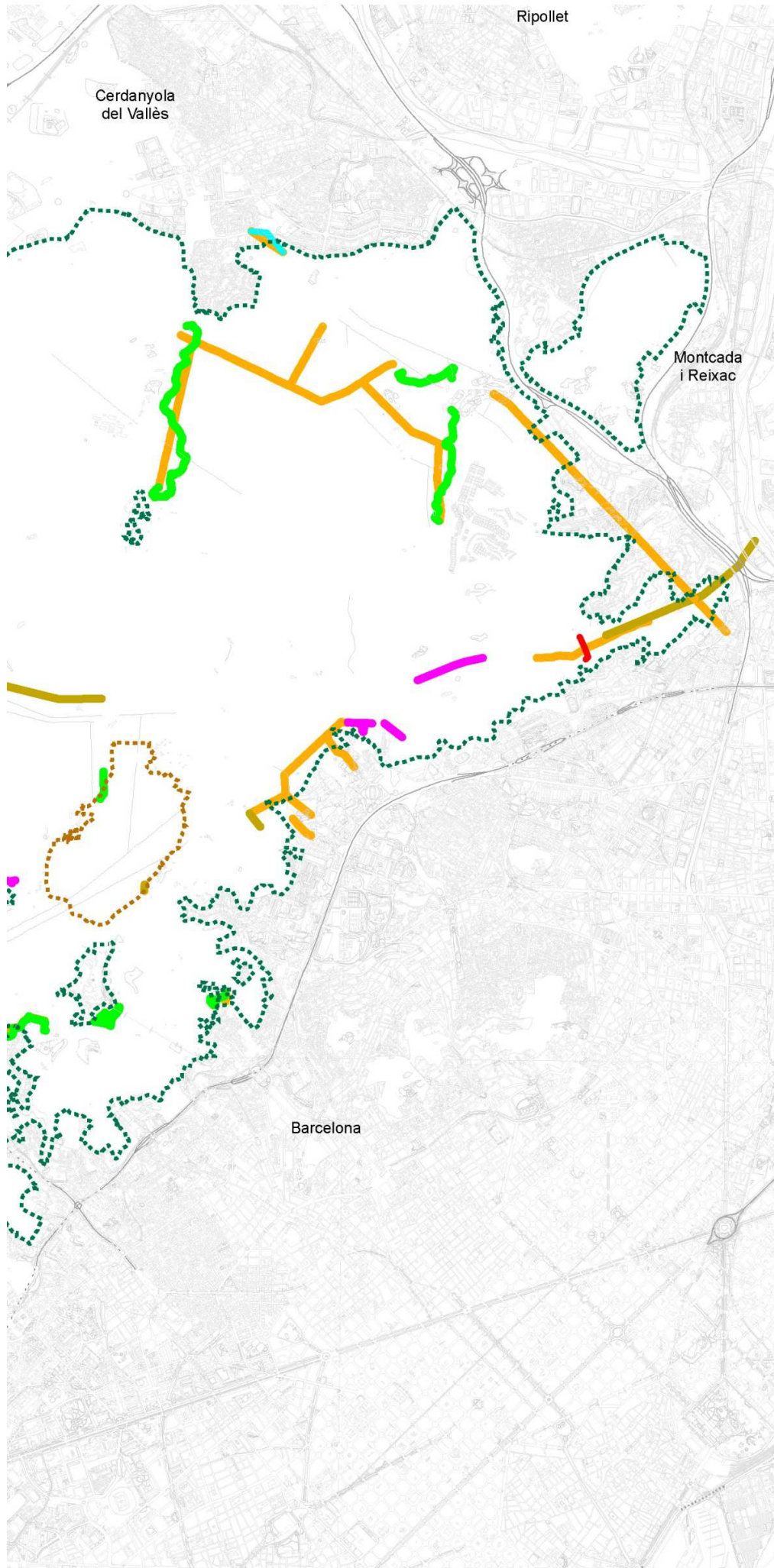
DESCRIPCIÓ	Elements	Metres
Dipòsit d'ATLL	2	
Xarxa d'ATLL En servei	29	20211
TOTAL	31	20211

Taula 27. Subministrament d'aigua. Font : CPNSC.

TIPOLOGIA	Trams	Metres
Gravetat	35	10326
No definit	5	770
TOTAL	40	11097

Taula 28. Sanejament Font : CPNSC.

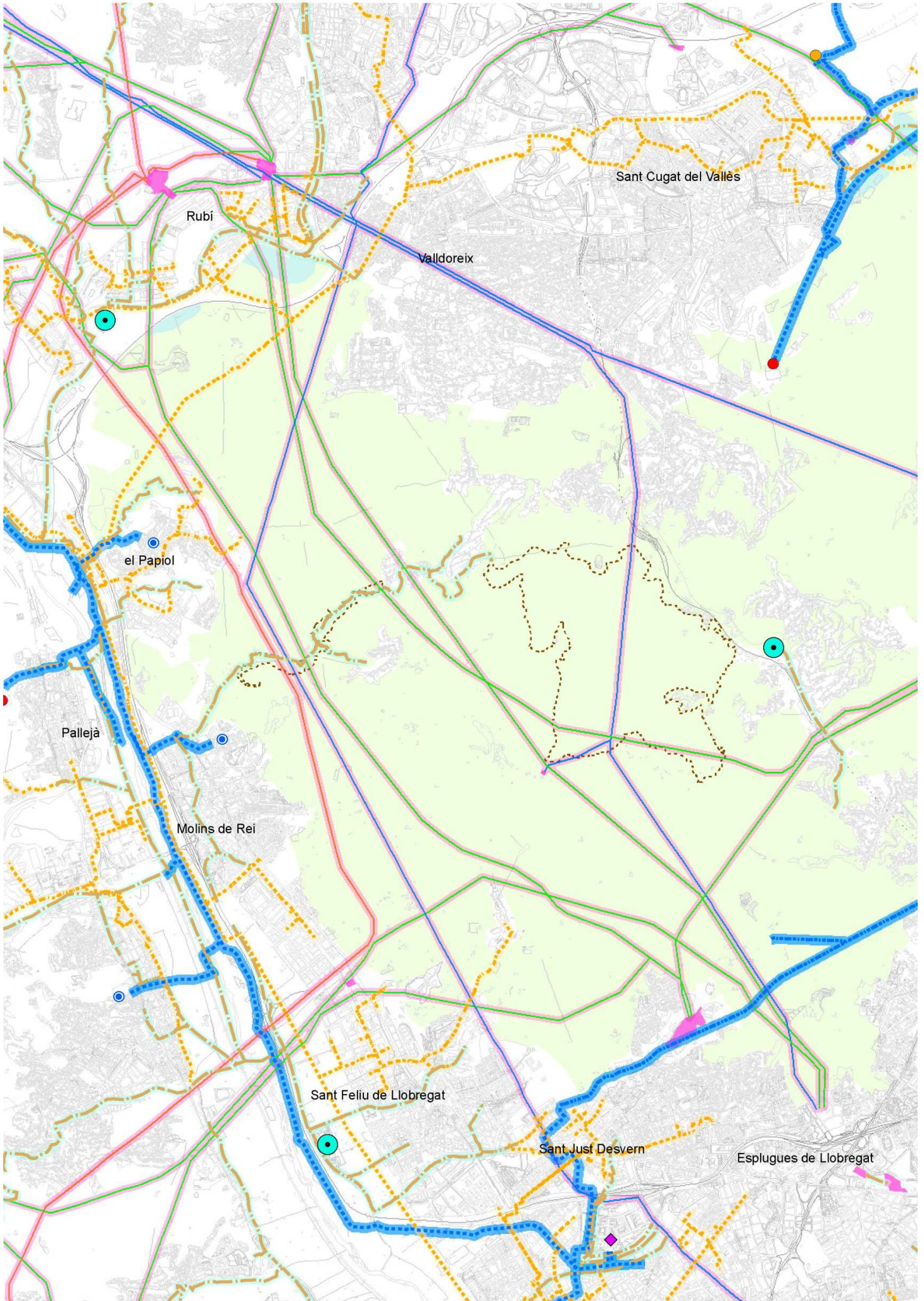

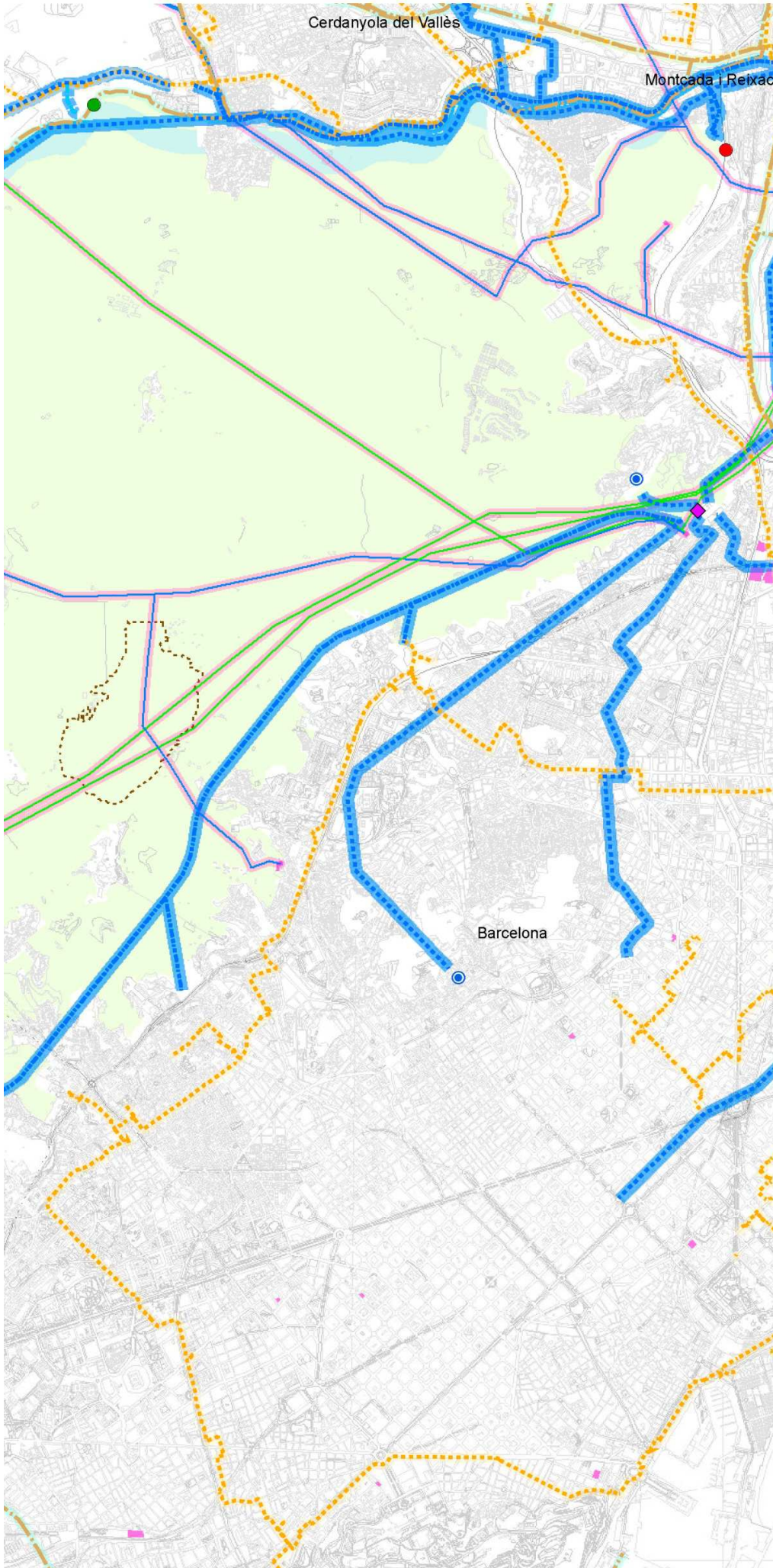
Actuacions en la xarxa elèctrica

- Eliminació Línia Aèria
- Línia Nova Soterrada
- Modificació-Carvi Suports
- Modificació-Milleres Generals Línia
- Soterrament de Línia Existent
- Nova Línia Aèria MT
- Conversió de Tensió MT a BT
- Desplaçament Tram de Línia
- Nova Línia Aèria AT
- - - Delimitació del parc natural de la serra de Collserola
- - - Delimitació de la reserva natural parcial

FONT:

ENDESA, REE,
 Consorci del parc natural de la serra de Collserola

Infraestructures de serveis

- Cicle de l'aigua**
- ◆ Estació depuradora
 - Dipòsit municipal
 - Dipòsit d'ATLL
 - Dipòsit en construcció
 - Dipòsit en projecte
 - EDAR (Estacions Depuradores d'Aigües Residuals)
 - Xarxa d'ATLL en servei
 - Xarxa en construcció
 - Xarxa en projecte
 - Àrea de servitud d'ATLL
 - Àrea de servitud de xarxa ATLL en projecte
 - Col·lectors
 - Àrea de servitud dels col·lectors
 - Àrea de servitud de la policia ACA
- Conduccions de gas**
- Xarxa de gas natural
 - Àrea de servitud de la xarxa de gas
- Xarxa elèctrica**
- 110 i 132 kV
 - 220 kV
 - 400 kV
 - Estacions transformadores
 - Àrea de servitud elèctrica
 - Delimitació del parc natural de la serra de Collserola
 - Delimitació de la reserva natural parcial

FONT:
Barcelona Regional

Infraestructura de prevenció d'incendis

El parc de Collserola disposa d'un Dispositiu de prevenció d'incendis, pioner a Catalunya, des de l'any 1984.

Aquest dispositiu respon a una estratègia coordinada pel Consorci del parc que estén el seu efecte més enllà del parc amb un radi de cobertura en vigilància de més de 60.000 ha, de forma coordinada amb la Generalitat, la Diputació de Barcelona i resta d'administracions locals; en particular els bombers de Barcelona i les guàrdies urbanes dels diferents municipis involucrats.

La infraestructura associada al Dispositiu es pot classificar en:

Infraestructures de prevenció passiva.

Dins d'aquest capítol destaquen les franges de baixa combustibilitat, en zones urbanitzades i a banda i banda dels camins de la xarxa viària bàsica (més de 200 km); els hidrants i les basses per recarrega d'helicòpters bombarders (6 grans dipòsits amb hidrants i 12 basses per helicòptes) i un programa coordinat de control dels usos perillosos

Infraestructures de prevenció activa.

En relació a la prevenció activa, hi ha un sistema d'alerta meteorològica coordinat amb els bombers de Barcelona i un servei de vigilància format per 13 torres de vigilància fixa -set dins del parc, 3 a la serralada de Marina i 3 a l'altra banda de

la vall del Llobregat- i diversos equips de vigilància mòbil integrats per la guarderia del parc, els mossos d'esquadra i les guàrdies urbanes dels municipis.

Tot el Dispositiu està coordinat pel Consorci del Parc de Collserola i hi estant integrats els principals agents responsables de la prevenció i extinció d'incendis.

Altres serveis tècnics

Les infraestructures d'aigua segueixen un esquema d'anella incomplet, amb un element travesser per la vall de la riera de Vallvidrera. Els nuclis interns es proveeixen o bé mitjançant els pous de captació o bé per la xarxa de distribució que circula pel traçat central de la riera de Vallvidrera.

La situació central del massís de Collserola en relació a Barcelona i al seu entorn metropolità i la posició topogràficament privilegiada que té la carena del Tibidabo han configurat aquest sector com un suport estratègic d'instal·lacions de telecomunicació. Entre aquestes instal·lacions destaca la Torre de Collserola, la torre de telecomunicacions inaugurada el 1992 amb motiu dels Jocs Olímpics de Barcelona.

En aquest tipus d'instal·lacions també ens trobem en què, encara que moltes vegades l'objectiu de fer-ne una de nova és el de concentrar i, per tant, reduir la dispersió d'elements sobre el territori, la realitat és que ens trobem que això no es

produeix i el que succeeix és que cada nova instal·lació que es col·loca té un efecte acumulatiu.

Finalment, pel que fa a les infraestructures de telecomunicacions, entenem que, al parc, el transport per cable de línies telefòniques hauria d'anar soterrat.

4.2.3 El patrimoni arquitectònic, arqueològic i paleontològic

Donada la seva proximitat als assentaments humans al llarg dels segles, Collserola compta amb un patrimoni ric i divers, que abasta des del poblament ibèric de la Creu d'Olorda (segle IV aC) fins a mostres d'arquitectura contemporània, com la Torre de Telecomunicacions de Collserola. A més, tal i com recull la introducció del Decret 146/2010, a la serra de Collserola és fàcil trobar-hi indicis de la utilització humana a través del patrimoni construït, amb alguns exemples històrics molt valuosos que incrementen l'interès arqueològic del Parc, com són l'església romànica de Sant Adjutori, el forn ibèric a Sant Cugat i can Canaletes a Cerdanyola del Vallès.

En una primera aproximació al patrimoni arquitectònic, arqueològic i paleontològic, caldria considerar el ventall ampli d'activitats i usos que l'origina:

- Activitat agrícola: masos, magatzems, sistemes d'irrigació, camps de conreu amb murs, vivers, murets de

- pedra seca, cisternes, aqüeductes, camins, etc.
- Activitat militar: castells, fortins, punts de defensa, torres de vigilància, etc.
- Activitat industrial: fabriques, embassaments (subministrament d'aigua), fonts (explotació de brolladors), pedreres, etc.
- El lleure: fonts, casinos, mansions ("quintas") d'estiueig, jardins, etc.
- Elements religiosos: ermites, esglésies, convents, monestirs, etc.
- Comunicacions i infraestructures: camins, túnels, ponts, viaductes, aqüeductes, torres d'aigua, torres de comunicacions, etc.
- Restes de poblats de l'antiguitat.

Tots aquests elements configuren les singularitats i subratllen les qualitats de Collserola. El seu reconeixement permet:

- Incrementar la vàlua del conjunt de l'espai natural protegit.
- Aconseguir una major protecció global.
- Explicar, entendre i assumir la història del territori.
- Visualitzar la percepció social del conjunt.

El binomi patrimoni natural i històric fa més atractiu el parc i incrementa el seu valor global, i en conseqüència, la protecció. El nou PEPNat hauria de recalcar la importància del patrimoni històric i arquitectònic considerant que aquesta és una característica important del parc.

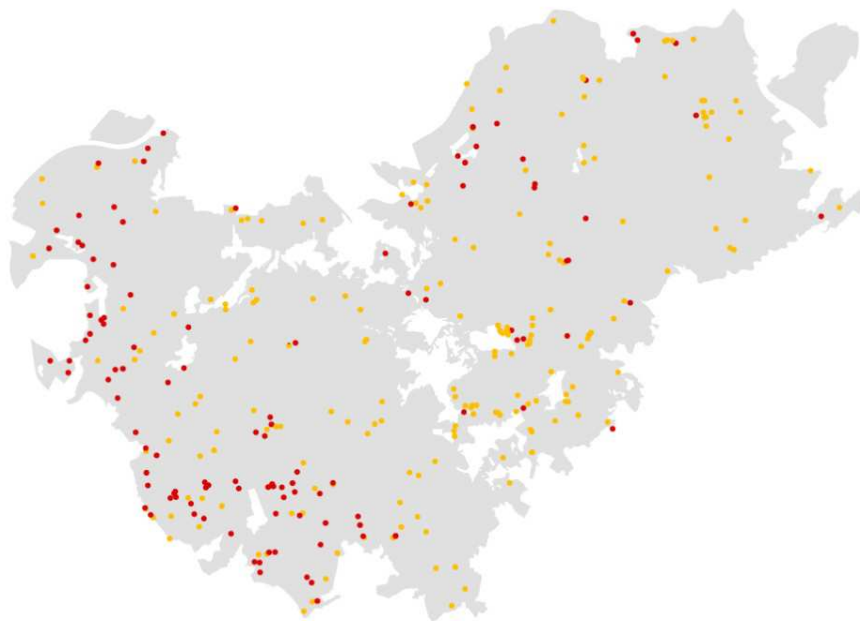

Diagrama 12 : Patrimoni arquitectònic i arqueològic: en groc l'inclòs en el PEPCo i en vermell el nou. Font : CPNSC.

Figures de protecció

El PEPCo identifica un patrimoni construït de més de 200 elements, entre xarxa viària, edificació agrícola i elements d'interès històric. Més concretament, a l'annex II de la Memòria, es llisten 38 elements de patrimoni històric – artístic, 151 edificacions tradicionals (que tot i representar una determinada colonització del territori, no totes elles tenen un valor patrimonial), 13 edificacions dotacionals, 31 elements construïts d'interès i 22 elements afegits.

No obstant això, dels 5 objectius primordials que estableix el PEPCo, el de la preservació del patrimoni cultural i paisatgístic és justament el que té menys pes en el document. És evident que

el PEPCo no fa un desenvolupament detallat de les línies d'actuació en aquest àmbit, però també és cert que manifesta molt clarament quins són els principis bàsics que caldrà tenir en compte.

L'adquisició d'edificacions

El PEPCo, més enllà de promoure una actuació d'adquisició de sòl, dissenya una política d'adquisició d'edificacions enfocada, no només a la protecció d'un patrimoni de valor cultural, sinó també de proveir al parc d'una sèrie de dotacions convenientes per al seu funcionament.

Les edificacions considerades per a l'adquisició són en general les de tipus tradicional (masies) i altres residències amb cert valor arquitectònic o històric.

<i>Edificacions adquirides</i>	
En bon estat	15
Cal rehabilitar	13
TOTAL	28

<i>Edificacions no adquirides</i>	
Masies en clariana agrícola	41
Masies en zones agrícoles	13
Altres	41
TOTAL	95

Es defineix un mínim de 30 edificacions "imprescindibles" per a acollir-hi les dotacions necessàries per al correcte funcionament del Parc. Tenint en compte que la distribució territorial de les masies de propietat pública no és la més adequada, es preveu l'adquisició de més edificacions. L'escenari mínim seria el següent:

Reutilització: 15 masies adquirides en bon estat.

Adequació: 5 masies adquirides i per rehabilitar.

Adquisició i adequació: 10 masies més distribuïdes per la serra.

La valoració econòmica de l'escenari mínim era de 750 M ptes.-1987. L'escenari màxim que abastaria incorporar les 123 edificacions es valorava en 5.676 M ptes.-1987. El pla marcava uns criteris de prioritat d'adquisició.

Però les previsions del PEPCo no s'han complert. Aquest doll de diners no ha arribat mai, però tampoc ha semblat justificat ni necessari desenvolupar aquesta multiplicitat d'equipaments per a fer realitat el Parc. Es preveia un ús major d'equipaments per al picnic i la costellada, però el pas del temps ha manifestat

una evolució cap a un lleure més vinculat amb el gaudi de la natura.

L'any 1995 i a petició del Patronat Metropolità del Parc de Collserola, el Servei de Patrimoni Arquitectònic Local [SPAL] de la Diputació de Barcelona, va fer un Inventari - Catàleg del Patrimoni Arquitectònic del Parc de Collserola, en el que va identificar 175 elements (des de ruïnes amb poc valor fins a edificacions privades en molt bon estat de conservació, passant per fonts, aqüeductes, jaciments arqueològics que figuren en la Carta arqueològica de la Generalitat de Catalunya o esglésies com el Temple del Tibidabo). D'aquí va sortir un llistat i elements d'edificis que es reduïa a 87, sobre els quals es proposava crear un catàleg i recomanava que es redactés un Pla Especial de Protecció. Aquest estudi va permetre, d'una manera realista i científica, posar al dia l'estat dels elements amb més valor i prioritzar les actuacions.

Curiosament, les actuacions de recuperació de patrimoni que s'han produït al llarg del temps, s'han fet indistintament tant en elements que formen part del llistat del catàleg com en elements que en resten fora (com per exemple la masia de can Baró, a Sant Just Desvern). La realitat pressupostària ha fet que l'estratègia d'actuacions no hagi pogut desenvolupar-se segons un pla sistematitzat establert, sinó que ha calgut trobar les oportunitats, complicitats, col·laboracions i

sinèrgies, tant amb les administracions com amb privats.

Des de l'aprovació del PEPCo, els municipis amb territori dins del parc han anat aprovant plans especials de protecció i catàleg del seu patrimoni arquitectònic.

L'article 8 del Decret estableix que el PEPNat de la Serra de Collserola ha d'incloure, entre d'altres determinacions, l'inventari i la valoració de l'estat de conservació del patrimoni cultural, amb les mesures de protecció adequades per a la seva conservació, millora i restauració.

En la memòria justificativa del decret es defineix el patrimoni cultural i paisatge de la serra de Collserola de manera àmplia i s'inclou tant el patrimoni arqueològic, arquitectònic i monuments històrics, com el patrimoni etnològic i antropològic, i les àrees d'especial interès paisatgístic.

Intervencions

Les actuacions de recuperació de patrimoni públic han tingut la voluntat de convertir aquests elements en equipaments del Parc de Collserola, bé com a contenidors de les pròpies activitats que desenvolupa el parc o fins i tot, els ajuntaments (Can Coll, Can Balasc, Mas Pins, Viver de Can Borni, Vil·la Joana, Can Solé,...), o bé com a elements culturals o museístics del propi parc (Font de la Budellera, Castellciuró, Font de Can Ribes Poblat Iber de Ca n'Oliver, Poblat Iber i

Torre Medieval de la Penya del Moro,...). Així mateix, un tercer grup han volgut donar vida i funcionalitat al seu entorn (can Calopa de Dalt, Pantà de Vallvidrera, Can Baró,...). En aquest darrer apartat hauríem d'incloure les activitats previstes pel PEPCo (restauració, hípica,...) desenvolupades per iniciativa privada en algunes masies com a complementàries de l'agricultura. La generació d'una activitat comercial en aquestes masies privades, ha incidit positivament en la restauració i

millora del patrimoni construït així com en el manteniment de l'agricultura al parc. A continuació s'exposen algunes de les actuacions dutes a terme a Collserola al llarg dels darrers anys:

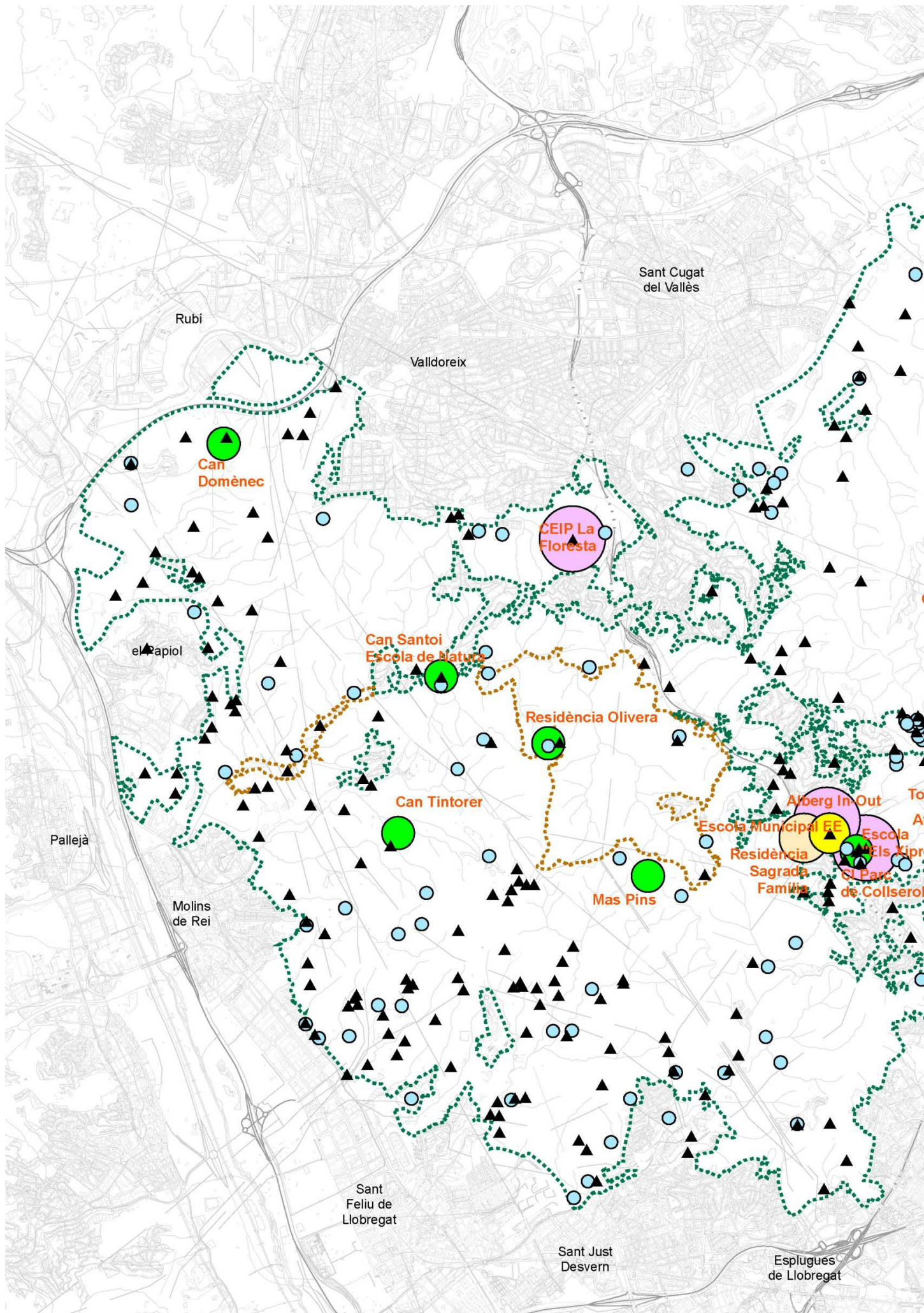
- Masia i capella de La Salut (Sant Feliu de Llobregat): Masia d'origen al s. XV que acull un restaurant del Parc de Collserola. (finalització 1985)
- Can Coll (Cerdanyola del Vallès): Masia d'origen al segle XV convertida en

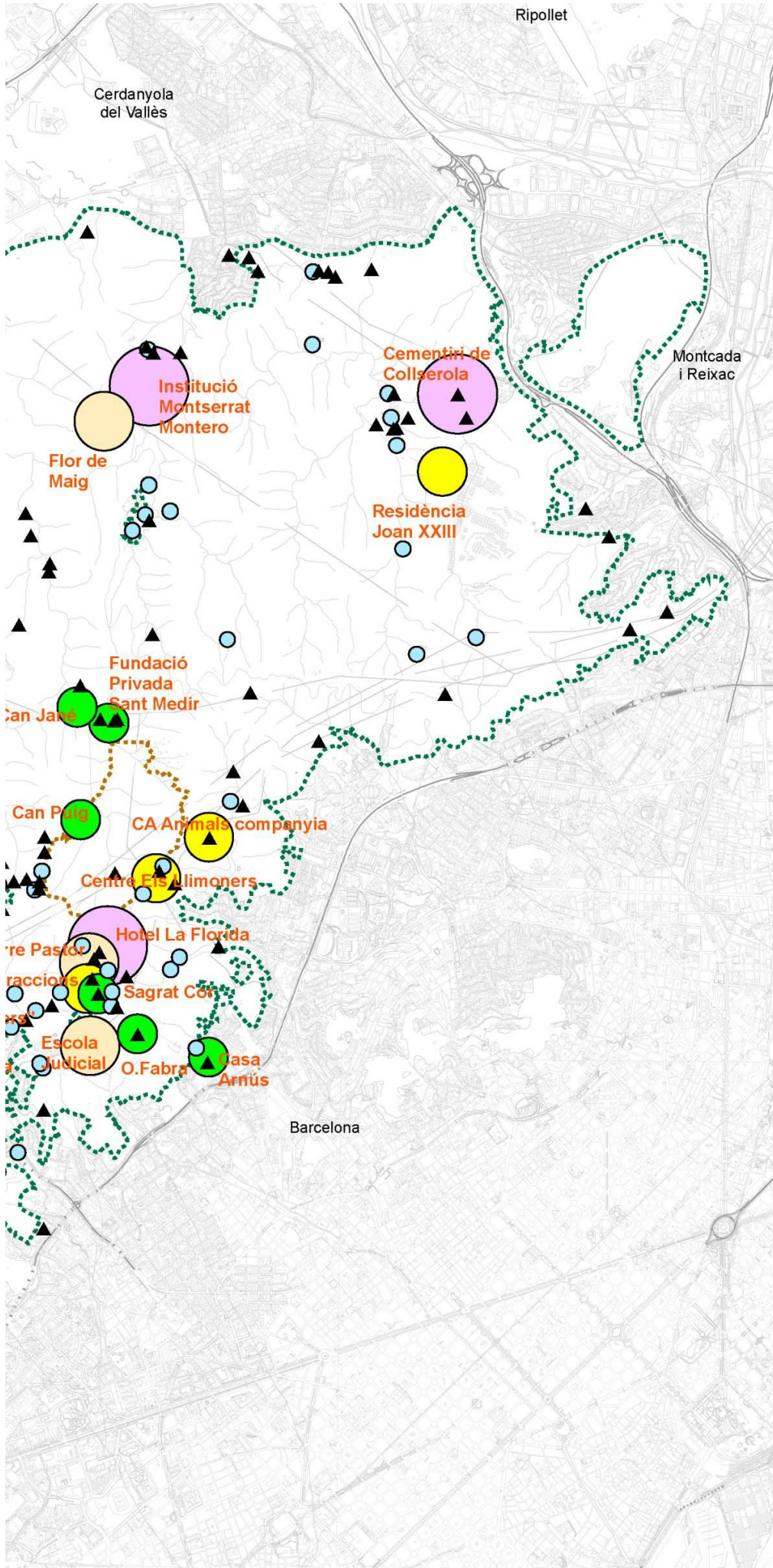
museu i centre d'educació ambiental (finalització 1993)

- Can Balasc (Barcelona): Masia d'origen al s. XVI esdevinguda estació biològica i centre de recuperació de fauna salvatge (finalització 2000)
- Mas Pins: Casa de principis del segle XX, esdevinguda centre d'acollida.
- Can Valldaura. Masia del segle XIX, convertida en equipament de l'IAAC.

Municipi	Llistat d'elements			Elements que queden fora de catàleg			Proposta d'elements pel catàleg		
	Privat	Públic	Total	Privat	Públic	Total	Privat	Públic	Total
Barcelona	34	30	64	16	15	31	18	15	33
Cerdanyola del Vallès	16	2	18	7	1	8	9	1	10
Molins de Rei	22	2	24	12	1	13	10	1	11
Montcada i Reixac	0	1	1	0	0	0	0	1	1
El Papiol	6	0	6	3	0	3	3	0	3
Snat Cugat del Vallès	26	8	34	17	2	19	9	6	15
Sant Feliu de Llobregat	11	3	14	6	0	6	5	3	8
Sant Just Desvern	11	3	14	5	3	8	6	0	6
Total	126	49	175	66	22	88	60	27	87

Taula 29. Inventari de patrimoni arquitectònic del Parc de Collserola (DIBA). Font : CPNSC.

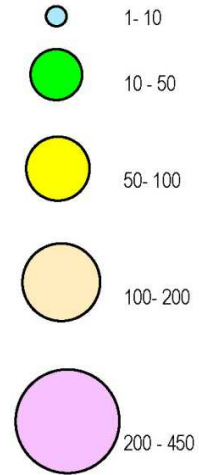

Població resident i flotant en els elements del catàleg de patrimoni

▲ Catàleg de Patrimoni (No Habitats)

Elements (Habitats o amb activitat)

Total residents o població flotant

----- Delimitació del parc natural de la serra de Collserola

----- Delimitació de la reserva natural parcial

FONT:

Consorti parc natural de la serra de Collserola

Can Coll (Cerdanyola del Vallès)

- Fonts diverses. Elements importants en el lleure i en la pròpia identificació del parc, amb interès històric, artístic, social, ambiental.
- Torre del Baró. Element de principis del segle XX, amb una clara voluntat de fita identificadora del àrea nord-occidental del parc i alhora de la ciutat de Barcelona. Restaurada per l'ajuntament de BCN.
- Viver de Can Borni (Barcelona): Viver creat per Nicolau Maria Rubió i Tudurí l'any 1919. Avui centre logístic del Consorci del Parc de Collserola i espai museístic obert al públic (finalització 2006)
- Can Soler (Barcelona): Masia del s. XIX, convertida en centre logístic d'una agrupació d'horts familiars, i futura porta de parc de Collserola (finalització 2008)
- Poblat Ibèric de ca n'Oliver (Cerdanyola del Vallès): Jaciment arqueològic S VI – III aC. convertit en museu a l'aire lliure (finalització 1999).
- Poblat ibèric i torre medieval de la Peña del Moro (Sant Just Desvern): Jaciment arqueològic S VI – V a III aC.

- convertit en museu a l'aire lliure (finalització 2002).
- Pantà de Vallvidrera (Barcelona): Obra de l'arquitecte Elies Rogent (1864), per fornir aigua a Sarrià. Avui reserva d'amfibis i aula de natura (finalització 2006)
- Font de la Budellera (Principis s.XX): Jardí creat per l'arquitecte - jardiner francès Jean Claude Nicholas Forestier, avui àmbit d'estada (finalització 1988)
- Can Calopa de Dalt (Barcelona): Masia del s. XVI, convertida en centre de producció vinícola de l'Ajuntament de Barcelona (obres de millora en marxa)
- Can Cuiàs (Sant Feliu de Llobregat): Masia del s. XVII convertida en seu social del Club de Golf Can Cuiàs (finalització 2000).

Al llarg d'aquests anys s'han dut a terme moltes actuacions, algunes de molta envergadura amb finançament propi, sobre tot al principi, quan era necessari crear els equipaments essencials del Parc, però posteriorment, ha calgut cercar l'oportunitat i el moment adequat, tot implicant els ajuntaments per tal d'inserir projectes de rehabilitació de patrimoni arquitectònic en altres actuacions de major abast territorial, o dotant-les com equipaments de la pròpia ciutat, amb una percepció social i política molt directa. Els acords de col·laboració amb el sector privat també ha tingut molta incidència.

D'altra banda, en els darrers anys, el parc ha promogut la recuperació i restauració de les fonts i altres elements tradicionals com les barraques de vinya. Amb els mitjans propis dels parc, a través de convenis institucionals, com el dut a terme entre la Diputació i la Caixa, o donant suport a entitats i associacions locals implicades en la conservació del parc, moltes d'aquestes fonts i el seu entorn s'ha vist millorat significativament. L'arranjament d'aquests elements tradicionals, com les fonts, les barraques de vinya, els murs de pedra seca i les mines d'aigua, comporta

Titularitat	Estat correcte	Estat insuficient	Estat deficient	Summa
Pública	13	11	3	27
Privat	30	23	7	60
Total	43	34	10	87

Taula 30. Síntesi de l'estat dels elements proposats pel catàleg de la DIBA (a dalt) i relació detallada dels mateixos (pàgina següent). Font : CPNSC.

millores en l'ús del parc i afavoreix la biodiversitat. La xifra de fonts ronda les 250 i es calcula que encara avui en dia resten un centenar de barraques de vinya. No obstant això, caldria actualitzar els estudis realitzats per tal d'establir un pla d'actuació.

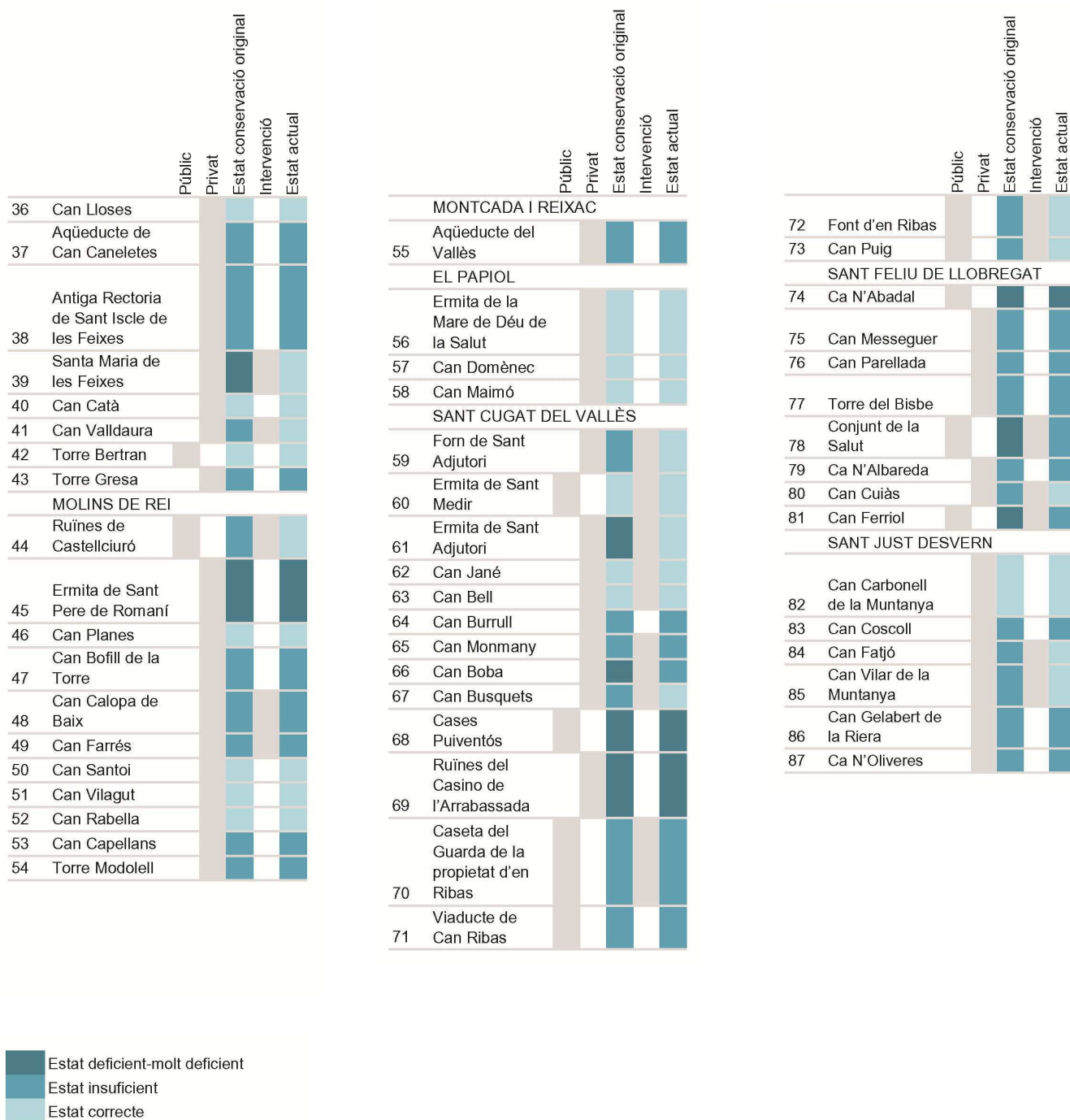
Estat del patrimoni

La única valoració de què disposem sobre l'estat del Patrimoni és la valoració del Catàleg d'elements del Patrimoni efectuada per la Diputació de Barcelona que és la que es reproduïx en les taules adjuntes.

BARCELONA		Públic	Privat	Estat conservació original	Intervenció	Estat actual
1	Parròquia de Santa Creu d'Olorda					
2	Santa Margarida de Valldonzella					
3	Ruïnes del Monestir de Sant Jeroni de la Vall d'Hebrón					
4	Església de Santa Maria de Vallvidrera					
5	Can Balasc					
6	Can Calopa de Dalt					
7	Can Castellví					
8	Can Masdeu					
9	Vil·la Joana					
10	Ermita de Sant Cebrià d'Horta					
11	Aqüeducte del Vallès					
12	Pantà de Vallvidrera					
13	Can Gener					
14	Font de la Budellera					
15	Fita de Terme					
16	Torre de les Aigües de Dos-Rius					
17	Vil·la Rosa					
18	Casa Evarist Arnús					
19	Temple del Sagrat Cor de Jesús del Tibidabo					
20	Pavelló de safareig i desinfecció "El Castell"					
21	Observatori Fabra					
22	Mentora Alsina					
23	Mina Grott					
24	Torre Pastor de Cruïlles					
25	Granja de Can Llevallol					
26	Baixador de Les Planes					
27	L'Elèctric					
28	Vil·la Paula					
29	Instal·lacions Recreatives del Parc del Tibidabo					
30	Pavelló de Ràdio Barcelona					
31	Hotel La Florida					
32	Torre Baró					
33	Creu de Llevallol					
CERDANYOLA DEL VALLÈS						
34	Sant Iscle i Santa Victòria de les Feixes					
35	Can Coll					

Estat deficient-molt deficient
 Estat insuficient
 Estat correcte

Taula 31. Estat dels elements proposats pel catàleg de la DIBA i relació detallada dels mateixos. Font : CPNSC.

Taula 31. Estat dels elements proposats pel catàleg de la DIBA i relació detallada dels mateixos. Font : CPNSC.

4.2.4 Síntesi i diagnosi del context social i econòmic

Usos i activitats

Collserola s'ha consolidat com el parc natural de l'àrea metropolitana de Barcelona, amb un retrat sociològic molt diferent del que hi havia fa 27 anys. Això és important per entendre i abordar la gestió social del parc. L'ús social del Parc ha evolucionat notablement, la freqüentació ha augmentat molt i han sorgit noves activitats com les marxes nocturnes, el running, la bicicleta, el segway, etc, que requereixen de noves mesures de regulació.

En situacions pròximes a la saturació com les que ens trobem avui en dia, al parc s'aguditzen els conflictes entre activitats. Les activitats cinegètiques amb caràcter esportiu i les de lleure o les bicicletes i excursionistes en són exemples.

Cal un replantejament de la organització de les zones definides al PEPCo de forma coordinada amb la realitat de les activitats socioeconòmiques i les realitats de l'ús social.

És remarcable, però, l'èxit aconseguit en l'ordenació de l'ús social del Parc durant tots aquests anys mitjançant una gestió acurada de les autoritzacions, la canalització i filtratge de les activitats, el convenis amb entitats, les taules amb tècnics municipals, la utilització de TIC's i la utilització d'elements fortament identificadors del Parc.

Les masses forestals actuals són conseqüència de l'activitat antròpica que precisen d'una gestió activa, tant en els terrenys públics com en els privats. En aquest sentit la complementaritat entre l'activitat forestal, agrícola i ramadera pot ser una bona estratègia en la direcció del Pla Agropecuari del Parc, recentment aprovat.

Per la valorització dels productes agraris hi ha dos línies endegades pel Consorci que caldria incentivar, es tracta dels aprofitaments energètics de les masses forestals i de la potenciació de productes que portin la marca Collserola com un valor afegit garantia d'un procés i d'una qualitat que ve validada per l'òrgan de gestió del Parc.

Entre les múltiples qüestions i problemes que afecten la gestió i la protecció del nostre espai natural destaca la problemàtica associada a l'ocupació il·legal del territori. Per resoldre aquesta qüestió cal, per una banda, una forta implicació de totes les institucions responsables amb una aportació dels recursos necessaris per poder garantir les mesures de vigilància i disciplina; i, per una altra, buscar mesures de col·laboració público privada per lluitar contra l'abandonament dels edificis i les finques.

Per estimular la gestió i conservació de les finques i els edificis de titularitat privada del Parc cal reformular els usos i normativa de manera que es

pugui facilitar l'activitat en aquests indrets. Això vol dir reestudiar el règim d'usos i normativa de les actuals qualificacions urbanístiques del PGM. Per tant, és en aquest context de l'elaboració d'un nou Pla Especial on s'ha d'encabir, de forma equilibrada, el desenvolupament d'activitats que generen riquesa i que ajuden a gestionar el territori i contribueixen a preservar els ecosistemes, la biodiversitat i el paisatge.

En concret caldria revisar tant el reconeixement i major definició dels paràmetres urbanístics dels edificis dotacionals no vinculats directament als objectius del Parc com la concreció dels usos dotacionals admesos en la transformació de les edificacions tradicionals, especialment en les noves modalitats de turisme i de lleure respectuosos amb l'espai natural, que han demostrat la seva utilitat com a font d'ingressos i de manteniment del territori a l'interior del Parc. Una altra qüestió és la revisió de la necessitat que aquestes dotacions siguin de titularitat pública o privada només quan no tinguin finalitat de lucre. La rendibilitat econòmica és l'única que pot incentivar a la iniciativa privada per a assumir els enormes costos d'una restauració i manteniment del patrimoni construït, a la vegada que la presència de l'activitat humana a l'interior del Parc és l'eina que s'ha demostrat més eficaç per a una conservació de l'espai natural.

També caldria revisar l'obligació de vincular l'ús residencial de les edificacions tradicionals a l'activitat agrària (que també caldria redefinir), a més de posar al dia les previsions sobre el dret de superfície a les edificacions fora d'ordenació. En definitiva, cal iniciar una política clara de gestió del patrimoni públic que, juntament amb els nous instruments legals i de planificació, serveixin per aconseguir de forma més eficient els objectius superiors de conservació i protecció del Parc Natural de la Serra de Collserola. Si els darrers anys s'ha posat sobretot l'accent en la realització de moltes i diverses obres de millora i revalorització de l'espai natural, els propers anys s'ha de donar un impuls cap a la consolidació d'un patrimoni públic del sòl com a millor garantia per a la conservació del Parc cap a les futures generacions.

Pel que fa als recursos del lleure, tot i la bondat del model del PEPCo, es constata la rigidesa de la zonificació prevista. En general, s'han desenvolupat les àrees de tractament específic més estratègiques situades a l'interior del parc i resten per materialitzar les àrees de vora, tant dins com fora del parc. Es considera important poder disposar d'una reserva de superfície per a implementar, a mesura que es manifesti la seva necessitat, instal·lacions i equipaments de suport per l'ús del parc, sense que s'hagi de determinar exactament a priori les seva ubicació.

Infraestructures i Serveis

Les infraestructures viàries, energètiques i altres d'interès general poden provocar un fort impacte dins del Parc i, per tant, el control de les perturbacions associades a aquestes infraestructures és una de les línies prioritàries de gestió. El nou Pla Especial ha de donar instruments per tal que es puguin gestionar els informes i les mesures associades a la implantació i manteniment d'aquestes instal·lacions.

Un aspecte important en la gestió de les infraestructures és introduir el concepte de que les noves instal·lacions no s'acumulin indefinidament, de manera que la implantació de noves infraestructures contempli la restauració de les obsoletes i la racionalització i compactació de traçats.

Cal aprofundir en la normativa i condicions d'ús dels camins, establint quins són els que admetent activitats col·lectives de gran format i quins haurien de ser restringits únicament a grups reduïts; en quines èpoques de l'any poden ser usats o no; i veure si s'han de segregar usos en funció de les activitats o dels horaris de coincidència.

El patrimoni arquitectònic, arqueològic i paleontològic

Al llarg d'aquest anys de protecció efectiva del Parc de Collserola, tot i que el patrimoni arquitectònic i arqueològic ha format part de l'estratègia d'ordenació i estructuració del parc, aquesta no ha estat la primera prioritat en quant a la inversió (es consideraven prioritàries altres àrees). D'altra banda, tant pel que fa a l'adquisició d'edificacions com a les actuacions de recuperació de patrimoni, no s'han seguit les estratègies previstes. Quant als escenaris d'adquisicions del PEPCo, es constata una manca de recursos i una disminució de la necessitat d'edificis de dotació. Aquesta reducció es deu en part a un canvi en les activitats de lleure. Les actuacions s'han produït de manera oportunística en elements que no necessàriament foren proposats al catàleg.

El PEPNat ha d'abordar una revisió del catàleg del patrimoni construït. S'han de revisar els elements patrimonials a conservar, més enllà de les masies tradicionals, i verificar l'estat actual de moltes de les edificacions. També cal valorar la possibilitat que els edificis que actualment estan destinats a dotacions però que no tenen un valor arquitectònic s'excloquin de la protecció per raons arquitectòniques.

Així mateix, la revisió del catàleg dels elements protegits no només hauria de posar al dia les edificacions que ja han estat enderrocades o que estan

en situació de ruïna, sinó també coordinar-se amb els catàlegs locals existents tant arquitectònics com arqueològics.

La protecció dels elements històrics més valuosos és difícil i econòmicament costosa, per tant, convé una política comuna d'administracions i institucions privades que promoguin les seves restauracions i divulgació cultural. Així mateix, els grans equipaments, infraestructures i/o empreses, ubicades en el context territorial del parc són elements que tenen una incidència important i, en menor o en major mesura, un impacte. Caldria definir un marc de relació i vinculació amb el parc, amb repercussions econòmiques en vers la millora de la gestió i protecció del parc, bé sigui amb accions directes o bé amb aportacions monetàries per a dur a terme aquestes actuacions.

4.3. El planejament territorial, sectorial i urbanístic dins de l'àmbit del Parc natural

4.3.1 Els planejaments territorials i sectorial

Per tal de dotar el Pla Especial de coherència amb la resta de plans, en aquest apartat es realitza una anàlisi dels plans territorials i sectorials que poden tenir una clara incidència a Collserola, tant a nivell territorial com en temàtiques sectorials relacionades amb els espais oberts, l'aigua, el medi ambient, la mobilitat, entre d'altres.

Seria un error pretendre que aquest capítol fos una síntesi precisa sobre les polítiques públiques en vigor i que cal desenvolupar en l'àmbit de Collserola. Més aviat, aporta una matriu de referència que facilita la coherència espacial i temporal d'aquestes polítiques amb el present Pla Especial.

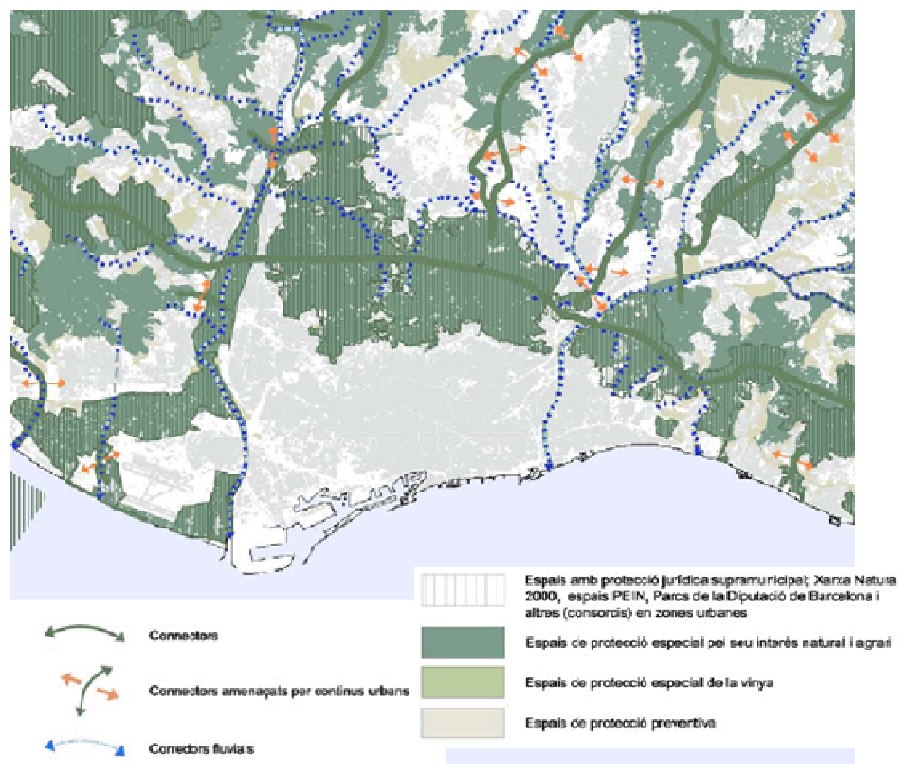
a. Encaix territorial del PEPNat

El planejament territorial té una posició jeràrquica superior al planejament urbanístic municipal o supramunicipal al qual dona normes d'aplicació directa, directrius que aquest haurà de desenvolupar i concretar obligadament i recomanacions. D'aquesta manera, el planejament territorial coordina i harmonitza a una escala superior els diversos plans urbanístics que es puguin formular.

El Pla territorial general de Catalunya (PTGC) regula a nivell català els plans territorials parcials i, per tant, regula les determinacions del PTMB, pla que alhora estableix el marc d'ordenació territorial per la RMB on s'inscriu Collserola. Del PTGC se'n deriva també la reflexió sobre els criteris pel planejament territorial en els que s'han basat els plans territorials parcials, dels quals podem citar els més vinculats als objectius de preservació de Collserola: afavorir la diversitat del territori i mantenir la referència de la seva matriu biofísica; protegir els espais naturals, agraris i no urbanitzables en general com a components de l'ordenació del territori; preservar el paisatge com un valor social i un actiu econòmic del territori; moderar

el consum de sòl; facilitar el transport públic mitjançant la polarització i la compacitat dels sistemes d'assentaments; atendre especialment la vialitat que estructura territorialment els desenvolupaments urbans.

El Pla territorial parcial de la regió metropolitana de Barcelona (PTMB) atorga a la serra de Collserola la categoria de protecció especial pel seu interès natural i agrari dins del sistema d'espais oberts de l'àmbit metropolità. Els espais de protecció especial han de mantenir la condició d'espai no urbanitzat, i amb aquesta finalitat, serà classificat com a sòl no urbanitzable pels plans d'ordenació urbanística municipal. Els nous elements d'infraestructures que s'hagin d'ubicar necessàriament en

espais de protecció especial, com també la millora dels que hi ha en aquesta classe d'espais, han d'adoptar solucions que minimitzin els desmunts i terraplens, i han d'evitar interferir els connectors ecològics, corredors hidrogràfics i els elements singulars del patrimoni natural i cultural. L'anàlisi i valoració de la inserció de les edificacions o infraestructures en l'entorn territorial ha de demostrar que les construccions i els usos que es proposen no afecten de forma substancial els valors de l'àrea d'espais de protecció especial on s'ubicarien. Dins l'Avaluació ambiental estratègica del PTMB es determinen propostes referents a espais d'interès per la connectivitat ecològica de les quals set afecten de manera directa als entorns de Collserola.

b. Projectes d'abast metropolità amb incidència sobre el Parc natural

D'altra banda, el planejament sectorial, està específicament destinat a ordenar un aspecte de la realitat territorial: els espais d'interès natural, cicle de l'aigua, la producció i distribució d'energia, etc.

Els plans sectorials en relació amb els espais d'interès natural, cal destacar el Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) que el 1992 va incloure bona part del Parc de Collserola amb l'objectiu que, de manera preventiva, s'apliqués el règim del sòl no urbanitzable fixat per la legislació urbanística. L'àmbit

de protecció de la serra de Collserola és el mateix que el PEPCo exclouent les zones qualificades de sòl urbà i de sòl urbanitzable. El 2010, amb la declaració com a Parc Natural, s'incorpora 39 sectors d'ampliació al límit del PEIN que comporta l'ampliació de la superfície protegida pel PEIN en 779,29 ha.

El 1997, la Proposta Catalana a la Xarxa Natura 2000 va incloure la serra de Collserola en la Xarxa Natura 2000 com a Lloc d'Importància Comunitària (LIC) dins de la tipologia d'espais de muntanya litoral. La serra de Collserola acull importants poblacions i mostres d'espècies i hàbitats d'interès comunitari en molt bon estat de conservació, i, a més, disposa d'una situació estratègica pel que fa a la millora de la connectivitat ecològica de la xarxa.

Els terrenys de Collserola al estar inclosos en espais naturals protegits i espais d'interès connector, el Pla General de Política Forestal (PGPF) delimita la serra de Collserola com a terreny forestal d'especial interès i estableix un règim de compatibilitat d'activitats i usos forestals. El PGPF constitueix el nivell superior de planificació de la superfície forestal de Catalunya i s'haurà de desenvolupar a través del Pla d'ordenació dels recursos forestals (PORF). Aquests PORF d'àmbit regional (per la RMB encara s'ha de redactar) esdevindran, al seu torn, el marc de planificació obligatori dels instruments d'àmbits

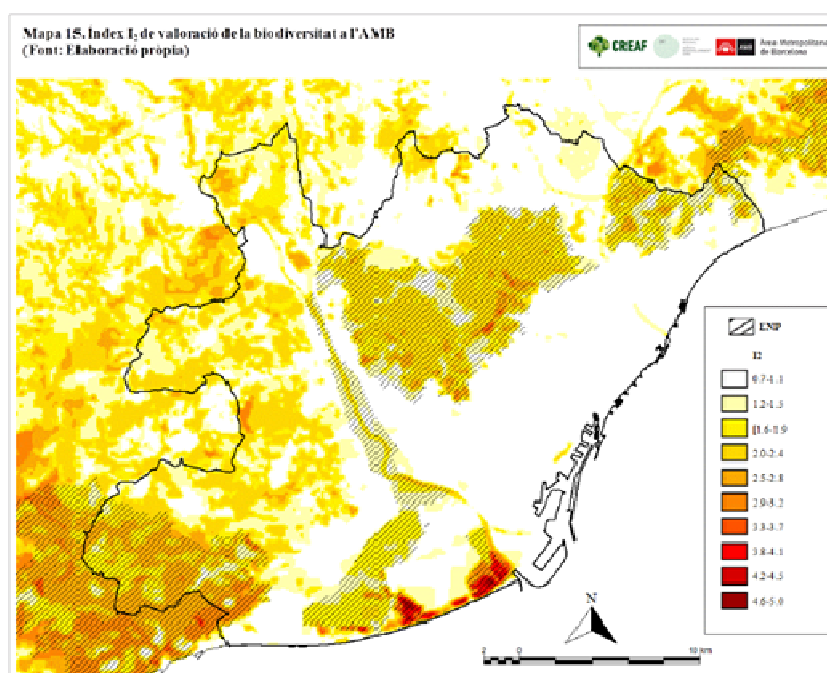
inferiors: els Plans municipals o supramunicipals forestals, els Plans d'ordenació forestal, els Plans tècnics de gestió i millora forestal i els Plans simples de gestió i millora forestal.

En relació amb el paisatge, el Catàleg del paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona, que estableix el marc normatiu de les polítiques i les actuacions en matèria de paisatge a fi de preservar-ne els valors naturals, patrimonials, culturals, socials i econòmics, delimita Collserola com a unitat de paisatge amb els seus trets distintius i principals valors, i avalua les debilitats, amenaces, fortaleses i oportunitats. Estableix uns objectius: uns paisatges naturals i forestals de Collserola ben conservats, amb qualitat paisatgística, viables ecològicament i que compaginin l'activitat agropecuària, l'aprofitament de recursos naturals i l'ús turístic i de gaudi; un paisatge de rieres i cursos d'aigua protegits davant transformacions discordants amb la seva rellevància ambiental i paisatgística; unes infraestructures lineals i de telecomunicacions integrades en el paisatge; un paisatge amb un ric patrimoni històric valoritzat i vinculat amb el paisatge que els envolta; un sistema d'urbanitzacions compactes i ordenades, integrat en el territori, i ben relacionat amb l'entorn forestal; unes fites preservades i revaloritzades, que es mantinguin com a referents visuals i identitaris de qualitat;

un sistema d'itineraris i miradors que emfasitzin les panoràmiques més rellevants i permetin descobrir la diversitat i els matisos dels paisatges de Collserola. També realitza una sèrie de propostes de criteris i accions dirigits prioritàriament a la protecció, a la gestió i a l'ordenació.

En relació amb el cicle de l'aigua, cal destacar el Pla de gestió del districte de conca fluvial de Catalunya (PGDCFC) que realitza una anàlisi i una diagnosi dels recursos hídrics de tota la conca fluvial de Catalunya, les demandes d'aigua actuals i futures, i preveu les mesures bàsiques o complementàries necessàries per assolir quatre grans temàtiques: la millora de la qualitat hidromorfològica i biològica del medi; la gestió de la demanda i dels recursos

hídrics; la millora de la qualitat de les aigües; la modernització de regadius. La serra de Collserola es caracteritza per cursos d'ordre menor on no s'ha realitzat la modelització hidràulica com en el cas de la planificació dels espais fluvials (PEF). Així doncs, els límits de la zona potencialment inundable de Collserola es representen amb criteris geomorfològics i es considera que inclou la totalitat de la plana d'inundació i la primera terrassa, mentre que les terrasses més antigues s'interpreten com a no inundables. Tot i això, el PEF del Llobregat delimita certs espais de la serra de Collserola com a zona inundable de la riera de Vallvidrera i la de Rubí. El PEF del Besòs també delimita certs espais de Collserola com a zona fluvial, sistema hídric i zona inundable

de la riera de Sant Cugat.

Pel que fa a vectors ambientals més relacionats amb fluxos metabòlics i de qualitat ambiental, el Pla de l'energia i canvi climàtic de Catalunya (PECAC) inclou la serra de Collserola com a zona geogràfica destacable sobre l'actual situació mediambiental de Catalunya. El PECAC desenvolupa estratègies de coordinació per assegurar que el PGPF tingui com a uns dels seus eixos vertebradors l'aprofitament energètic de la biomassa forestal com en el cas de Collserola. El Pla d'actuació per a la millora de la qualitat de l'aire (PAMQA) inclou tots els municipis que formen part de Collserola com a zones de protecció especial de l'ambient atmosfèric, zones que sobrepassen els valors límit de qualitat de l'aire reglamentats per NO₂ i PM₁₀. El PAMQA estableix l'obligatorietat, en tots els municipis inclosos dins d'aquesta zona, de redactar un PMU per als seus municipis amb l'objectiu de reduir les emissions associades a la mobilitat.

A nivell metropolità, trobem el Pla de sostenibilitat ambiental de l'AMB (PSAMB), que integra de forma coordinada criteris de sostenibilitat ambiental en totes les polítiques sectorials metropolitanas (urbanisme, transport i mobilitat, etc.) que siguin competència de l'AMB. El PSAMB preveu estratègies per superar els processos de fragmentació existents i millorar la funcionalitat ecològica d'espais amb un grau

d'aïllament molt alt actualment com Collserola, millora del coneixement de la biodiversitat i dels serveis ambientals que ofereix Collserola; avaluació de l'impacte de la contaminació lluminosa i plantejar mesures correctores; per citar les més rellevants.

En relació a la mobilitat, el Pla d'infraestructures del transport de Catalunya (PITC) preveu, respecte a la xarxa ferroviària, l'ampliació de la connexió ferroviària a Barcelona des del Vallès (a determinar en el PDI i sense especificar si mitjançant el Túnel d'Horta o el Túnel Central o de Sant Medir) així com un ramal amb característiques d'alta velocitat que ha de connectar el ramal del Llobregat i el del Besòs per darrere de Collserola. Respecte a la xarxa viària es proposa reconsiderar el traçat reservat per la construcció de la via de cornisa entre Molins de Rei - Cerdanyola del Vallès elaborant un traçat que eviti l'afectació de Collserola i que s'integri perimetralment als àmbits urbans que travessa i, en particular en el cas del tram Sant Cugat - Molins desafectar el traçat actualment reservat. En aquest sentit, el Pla director d'infraestructures de la Regió Metropolitana de Barcelona (PDI) preveu l'ampliació de la connexió ferroviària a Barcelona des del Vallès a través d'un nou túnel d'uns 5 km de llargada a través de la serra de Collserola (Túnel d'Horta).

D'altra banda, les Directrius nacionals de mobilitat (DNM) són el marc orientador per a

l'aplicació dels objectius de mobilitat mitjançant l'establiment d'orientacions, criteris, objectius temporals, propostes operatives i indicadors de control. Les DNM s'apliquen a tot el territori de Catalunya i tenen la naturalesa de pla territorial sectorial amb adequació a les directrius establertes pel PTGC. Les DNM han de servir per a l'elaboració dels PDM i PMU. En aquest sentit, el Pla director de mobilitat de la Regió Metropolitana de Barcelona (PDM), conté 75 mesures, de les quals una bona part afecten a la mobilitat del corredor Collserola. D'aquestes mesures cal destacar: el seguiment de la redacció i el desenvolupament dels PDU i POUM en referència a la concreció dels objectius de mobilitat del PTMB; el seguiment de les reserves de sòl per a infraestructures nodals de suport a la mobilitat; el programa i criteris de disseny de les noves infraestructures viàries; la reducció de la contaminació acústica a les xarxes de mobilitat interurbanes; la millora de serveis a les xarxes de metros comarcals del Baix Llobregat i Vallès Occidental (FGC).

A nivell metropolità, el Pla metropolità de mobilitat urbana AMB (en redacció) haurà de contenir estratègies de mobilitat sostenible de l'AMB, el pla d'accés als sectors industrials i definir la xarxa viària bàsica metropolitana, la qual també transcorre per Collserola. El Pla no ha d'estar vinculat per les mesures proposades pels PMU, atès que afecten àmbits

competencials diferents. La xarxa viària secundària local es correspon a la planificació de la mobilitat municipal i, per tant, les estratègies que determini el PMU es podran incorporar al POUM corresponent.

Per acabar, en l'anàlisi de la incidència d'altres plans sobre Collserola cal també mencionar, tot i que no sigui de caire autonòmic com tots els analitzats fins al moment sinó estatal, el de Planificación de los sectores de electricidad y gas 2008-2019, per la seva implicació directa en la identificació de les infraestructures energètiques planificades a tot el territori espanyol. El Pla preveu la creació d'una línia de 400 kV que connectaria Sentmenat i Sant Just Desvern a través de Santa Coloma de Gramenet, Barcelona i la serra de Collserola.

4.3.2 El planejament urbanístic

El Pla General Metropolità (PGM) (1976) va optar per reconèixer a la Serra de Collserola un paper preponderant dins el conjunt d'espais lliures de l'àrea metropolitana de Barcelona, recollint els antecedents històrics de figures com el *Regional Planning* de Rubió i Tudurí per a la Generalitat republicana, fins al Pla Provincial de Barcelona que preveia la creació del Parc del Tibidabo. Aquests antecedents cristal·litzen amb els esforços del planificador metropolità amb l'elaboració del Pla Especial d'Ordenació i Protecció del Medi Natural del Parc de Collserola (PEPCo).

En aquest apartat, es fa la síntesi i la diagnosi del planejament urbanístic metropolità, centrant-se exclusivament en el PGM i el PEPCo en tant que són les principals figures de planejament urbanístic que regulen el Parc Natural de la Serra de Collserola, a banda de referir per la seva incidència les determinacions de caràcter urbanístic que conté el Decret 146/2010, de 19 d'octubre, de declaració del Parc Natural de la Serra de Collserola i de les reserves naturals parcials de la Font Gropa i de la Rierada-Can Balasc.

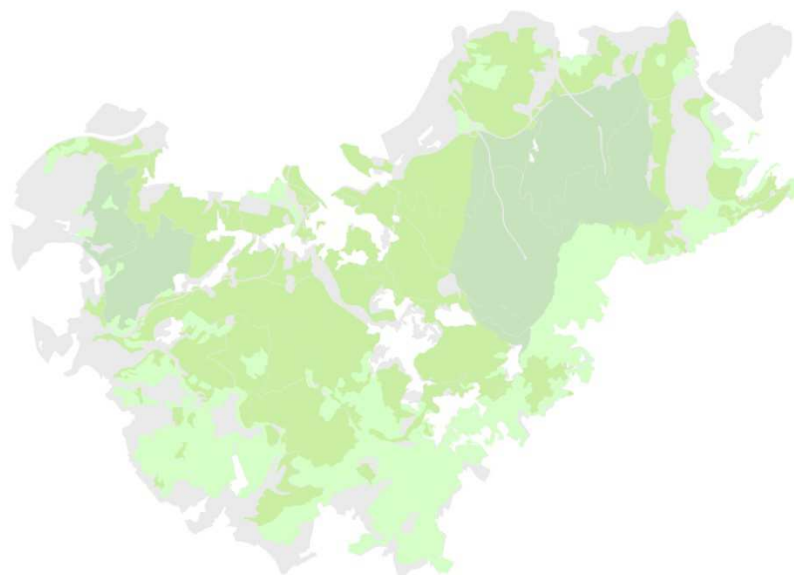

Diagrama 13 : El sistema de parc forestal de PGM de 1976 ocupava el 74% de l'àmbit actual del parc. Font : AMB.

Determinacions de caràcter urbanístic del Decret 146/2010

El Decret 146/2010 estableix un seguit de determinacions de caràcter urbanístic (d'aplicació en l'àmbit de Parc natural que el Decret defineix) que es resumeixen a continuació.

En primer lloc, el Decret 146/2010 estableix que en tot l'àmbit del Parc s'aplicarà el règim d'ús que preveu el Text refós de la Llei d'urbanisme (TRLU) per al sòl no urbanitzable, amb independència de la classificació urbanística que li atorgui el planejament vigent.

En segon lloc, es matisa que en els sòls qualificats d'equipaments el règim d'ús serà el del planejament urbanístic vigent (amb les limitacions del TRLU per al sòl no urbanitzable).

En tercer lloc, el Decret 146/2010 estableix que és compatible la qualificació de zona verda en l'àmbit del Parc Natural sempre que l'ús d'aquests espais sigui congruent amb el règim de protecció del Decret 146/2010.

En quart lloc, el Decret 146/2010 determina un seguit de normes bàsiques, entre les quals destaquen les següents:

- Els usos i aprofitaments agrícoles, forestals, ramaders i recreatius s'han de continuar desenvolupant de forma compatible amb la protecció de l'espai natural.
- En les reserves naturals parcials els usos i aprofitaments no poden suposar la desaparició ni degradació dels valors naturals protegits.
- Els usos públics s'han de desenvolupar sense que representin efectes negatius

sobre els valors naturals protegits.

- S'admet la conservació, millora i la construcció de noves infraestructures, equipaments i instal·lacions.

Per últim, el Decret 146/2010 també identifica unes àrees, anomenades espais de regulació especial (ERE) i delimitades amb caràcter indicatiu, com a sectors amb una major vinculació amb la trama urbana. En aquests àmbits, l'objectiu és permetre l'establiment d'una regulació urbanística que garanteixi la relació harmònica entre la ciutat i el parc, ordenar l'ús públic i dignificar el caràcter dels espais periurbans. N'hi ha de dos tipus:

- D'ordenació específica, que són els espais amb una presència significativa d'habitatges o àmbits d'equipaments a desenvolupar.
- D'enllaç, que són espais que formen part del sistema general d'espais lliures, aptes per a la contenció del creixement urbà, i que es configuren com a portes d'entrada al Parc amb un ús social més intens.

El planejament general (PGM)

El Pla general metropolità de Barcelona de 1976

Objectiu principal:

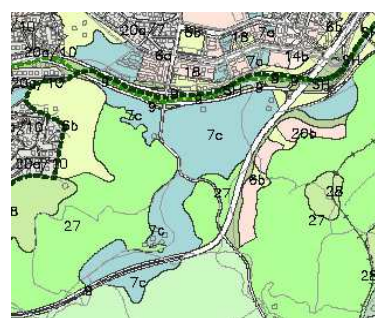
L'objectiu principal del PGM de 1976 en l'àmbit del Parc Natural de la Serra de Collserola va ser el de protegir les àrees forestals contra la forta pressió edificatòria i d'urbanització d'aquell moment i la de fomentar el gaudi i l'ús públic (idea de parc metropolità). Per a donar compliment a aquest objectiu, PGM va qualificar com a sistema de parc forestal el 74% de l'àmbit del Parc, que es corresponia amb la superfície de bosc existent a conservar (clau 27), repoblar (clau 28) o protegir com a reserva natural (clau 29).

La normativa del PGM va establir que els terrenys amb aquesta qualificació estan sotmesos a la legislació específica de protecció de les masses forestals, estan preservats de la urbanització i no podran ser destinats a usos que impliquin la transformació del sòl i la pèrdua dels valors naturals.

Respecte a la qualificació de parc forestal a protegir com a reserva natural (clau 29), la normativa limitava els usos i les edificacions als destinats a la protecció i conservació del parc i els relacionats directament amb l'activitat científica.

Previsions en relació amb els espais rústics no forestals:

A diferència de les àrees forestals, el PGM no va preservar de la urbanització els espais agrícoles i oberts no forestals del Parc de Collserola situats a la vall del Llobregat i la plana del Vallès. Si bé una part d'aquests sòls es van qualificar com a sòls rústics i espais lliures a mantenir (7,5% de l'àmbit del Parc), la resta es van destinar a reserves (de caràcter metropolità) dels sistemes d'equipaments, cementiris i serveis tècnics (7,1%) o es van classificar com a sòl urbanitzable.

Exemple representatiu de la qualificació com a equipament d'àmbit metropolità (clau 7c) d'uns terrenys que en la realitat són camps de conreu (Cerdanyola del Vallès).

Sòl destinat a usos urbans:

El PGM de 1976 preveia la transformació urbanística de 730,7 Ha de terreny (classificat com a sòl urbanitzable). Si se li suma el sòl classificat com a urbà (94,1 Ha), es conclou que gairebé el 10% de l'àmbit actual del Parc natural de Collserola estava destinat a usos urbans.

Previsions en relació amb la xarxa viària:

El PGM va preveure el pas de diverses infraestructures de mobilitat com ara el túnel de Vallvidrera, el túnel central, el túnel d'Horta, la via de cornisa i una dreuera a la carretera de l'Arrabassada. Aquestes reserves es deuen a les previsions de creixement i la concepció de la mobilitat dels anys 70 i a la voluntat d'articular el territori i les noves centralitats (com ara el centre direccional de Cerdanyola) amb vies intermunicipals d'escala metropolitana.

Patrimoni construït i assentaments edificatoris fora d'ordenació:

Per últim, en relació amb el patrimoni construït, el PGM de 1976 va qualificar menys d'una desena d'àmbits com a zona de verd privat d'interès tradicional (clau 8b), i va deixar en situació de fora d'ordenació diversos assentaments edificatoris com ara Sol i Aire, Sant Medir, etc. Per les quals es preveia l'extinció, ja fos immediata (mitjançant l'expropiació) o diferida (a través del dret de superfície, amb una durada màxima de 75 anys).

Evolució del PGM des del 1976 fins a l'actualitat

Des de l'any 1976 fins a l'actualitat s'han aprovat més de 60 modificacions puntuals del PGM en l'àmbit del Parc natural de Collserola.

De totes elles cal destacar la MPGM dins l'àmbit del Parc de Collserola de l'any 1991, que es redacta en paral·lel al PEPCo i que consisteix en:

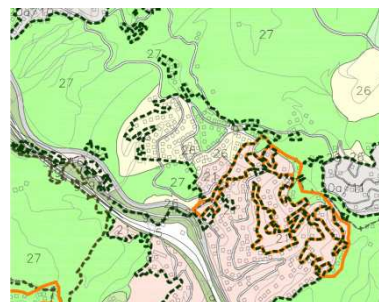
- Agrupar amb la qualificació de sistema de parc forestal de conservació (clau 27) els terrenys qualificats com a sòl rústic protegit de valor agrícola (clau 24), lliure permanent (clau 26) i parc forestal de repoblació (clau 28).
- Possibilitar els usos recreatius i de lleure a les edificacions tradicionals d'interès del sistema de parc forestal de reserva natural (clau 29).
- Regularitzar la urbanització de Les Planes de Sant Cugat.

De l'anàlisi de la resta de modificacions s'identifiquen 5 tipologies de plans, en funció del seu objectiu, que s'expliquen a continuació.

Les modificacions que desclassifiquen sòl urbanitzable, que són aquelles que tenen com a finalitat preservar àmbits de sòl de la seva transformació, classificant-los com a sòl no urbanitzable i qualificant-los, en la majoria dels casos, com a sistema de parc forestal. La justificació d'aquestes modificacions ve donada pel

valor estratègic dels terrenys com a espais lliures. Entre aquestes modificacions destaca, per la superfície i el sostre edificable que comporta, la que fa referència a la Torre Negra.

Les modificacions que traslladen edificabilitat a l'interior dels nuclis urbans, o en zones més aptes per a l'edificació, i que tendeixen a acumular zones verdes i espais lliures a la vora o a l'interior del Parc de Collserola. Entre aquests plans cal destacar la modificació que transfereix el sostre de la Vall de Sant Just a l'interior del nucli urbà i la modificació que trasllada el sostre de l'àmbit de can Busquets al centre urbà de Sant Cugat.

Qualificacions urbanístiques en l'àmbit de Les Planes abans (imatge superior) i després (imatge inferior) de la Modificació de 1991.

Les modificacions que reordenen sectors delimitats pel PGM amb la finalitat d'adaptar l'ordenació a l'estructura de la propietat, a les necessitats de dotacions i espais lliures i a les característiques físiques del territori. Amb caràcter general, aquestes modificacions tendeixen a qualificar com a zones verdes els terrenys menys adequats per l'edificació (per raó de la pendent, la densitat de bosc, etc.) i a concentrar l'edificabilitat en els terrenys més planers, situats a les cotes baixes, en contacte amb el teixit urbà. Entre aquestes modificacions destaca la de Torre Vilana, per l'impacte paisatgístic que hagués tingut el desenvolupament de les previsions del PGM de 1976 a la vessant barcelonina del Parc.

Les que modifiquen les previsions relatives a la viabilitat. Entre aquestes modificacions destaquen la MPGM a l'àmbit de la via de cornisa (aprovada inicialment) que elimina aquesta reserva viària amb la finalitat de preservar l'espai natural que travessa; i el Pla director del centre direccional de Cerdanyola, que suprimeix el tram final de la reserva del túnel central, deixant sense sentit la totalitat d'aquesta reserva viària.

Les modificacions que possibiliten la implantació o l'ampliació d'equipaments i serveis tècnics, entre les quals destaca la que fa referència al desenvolupament i ampliació del Tibidabo.

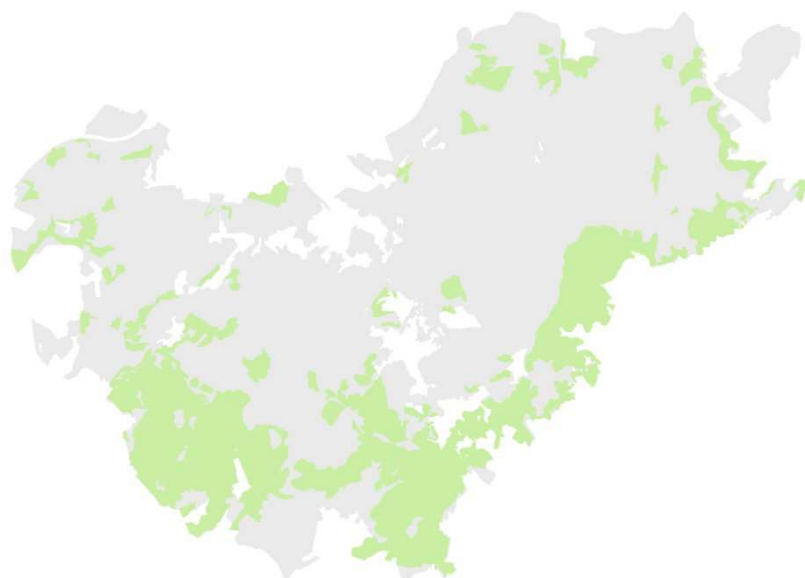
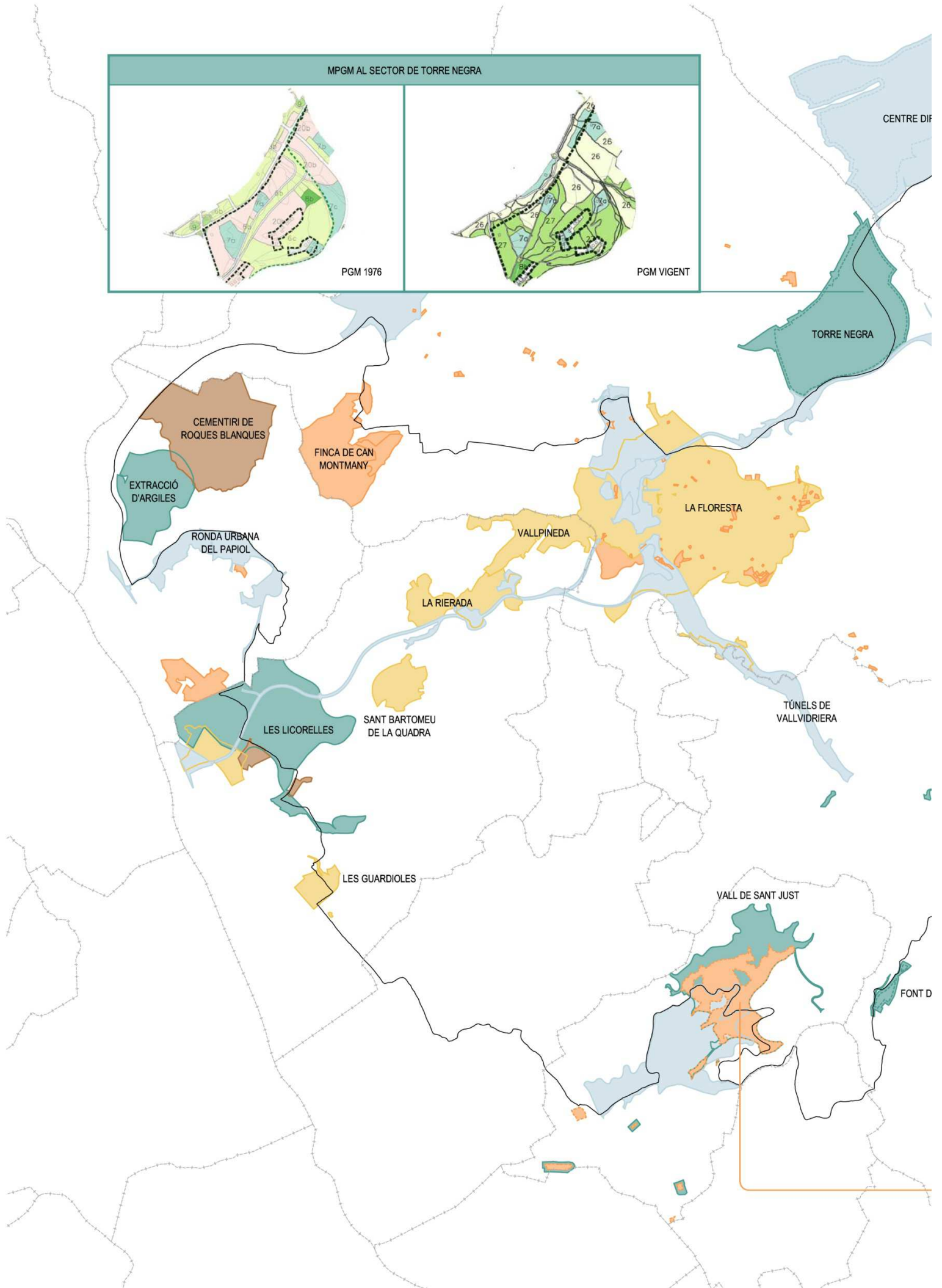
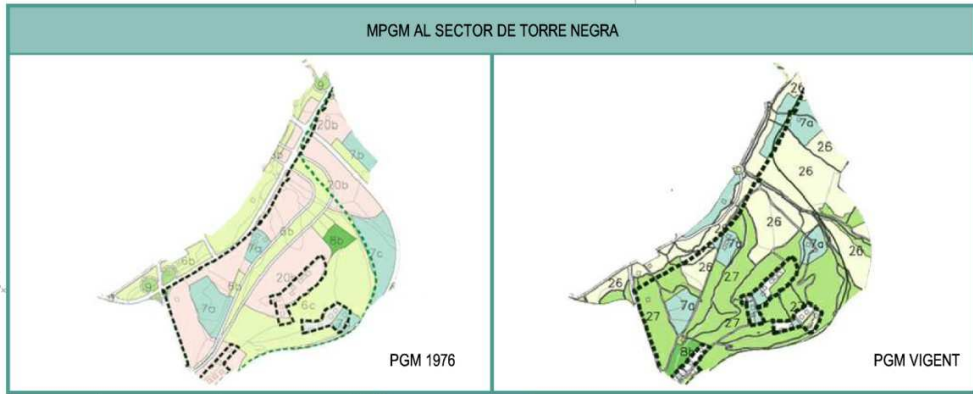
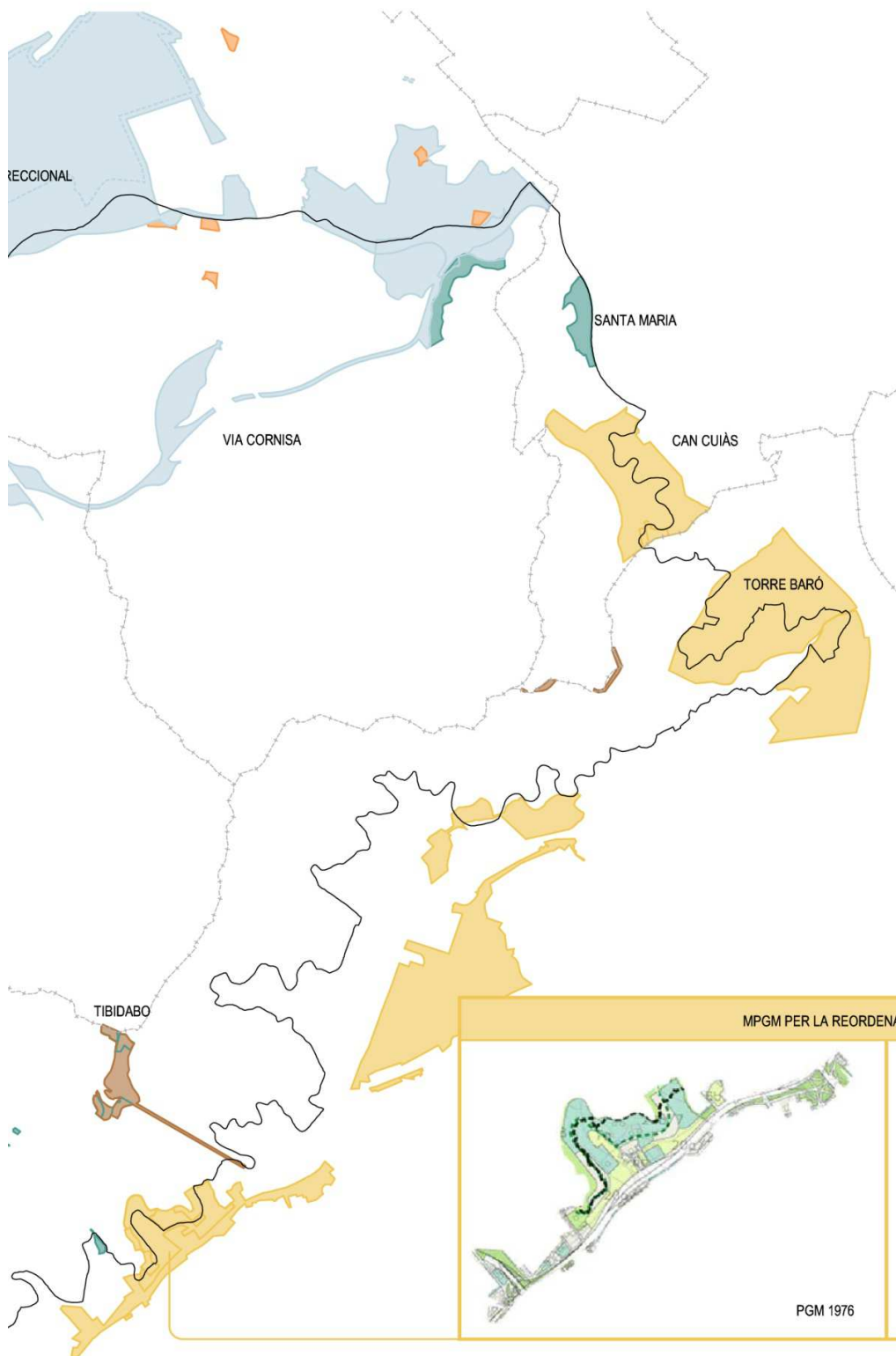

Diagrama 14 : Qualificacions de rústic protegit de valor agrícola (clau 24), espai lliure permanent (clau 26) i parc forestal de repoblació (clau 28) que la modificació de 1991 va incorporar al sistema de parc forestal de conservació (clau 27). Font : AMB.

Modificacions del Planejament dins del parc natural

- Modificacions PGM - Desclassifiquen
- Modificacions PGM - Reordenen
- Modificacions PGM - Traslladen
- Modificacions PGM - Equipaments
- Modificacions PGM - Viari
- MPMG Parc Collserola 1991

Font:

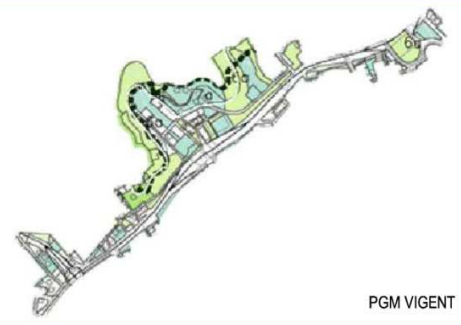
AMB

E : 1:50.000

MPMG PER LA REORDENACIÓ DE TORRE VILANNA

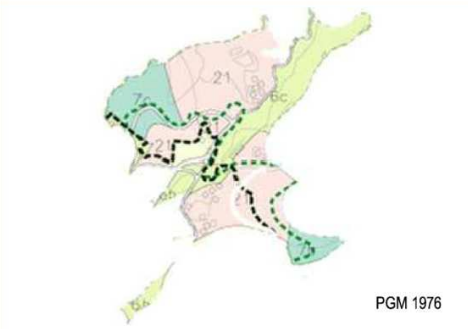

PGM 1976

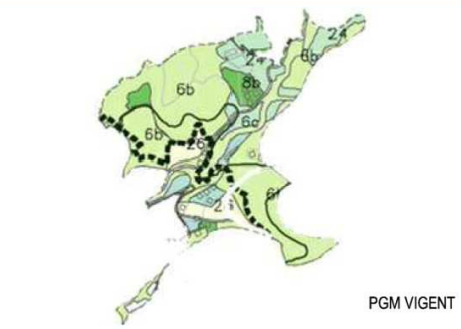

PGM VIGENT

MPMG PER LA UBICACIÓ DEL SOSTRE INDUSTRIAL I TERCIARI DE TRANSFERÈNCIA DE LA VALL DE SANT JUST

PGM 1976

PGM VIGENT

EL LLEÓ

El Pla general metropolità de Barcelona vigent

El PGM vigent és el resultat de refondre el PGM de 1976 i les més de 60 modificacions puntuals que s'han aprovat fins a l'actualitat.

Objectiu principal L'objectiu original del PGM de protegir el patrimoni natural de Collserola i fomentar l'ús públic del Parc segueix plenament vigent i s'ha vist reforçat pel conjunt de modificacions puntuals aprovades. Actualment, 6.806 ha (el 82% de l'àmbit del Parc natural de Collserola) estan qualificades com a sistema de parc forestal, fet que en garanteix la preservació com a espai lliure i l'ús públic.

Sòl urbanitzable:

Sí que s'ha produït un canvi notable en relació amb la superfície de sòl urbanitzable, que respecte el PGM de 1976 ha disminuït en 428 Ha, representant actualment menys del 4% de l'àmbit del Parc.

Zones verdes situades en els límits del Parc:

Com a resultat del desenvolupament i la reordenació dels sectors situats als límits del Parc han aparegut 80 noves ha qualificades de parcs i jardins urbans actuals i de nova creació (claus 6a i 6b).

En canvi, la superfície de parcs i jardins urbans d'àmbit metropolità ha disminuït en 36 ha, resultant un increment

Classe de sòl	REGIM	1976	%	2014	%	DIF
Sòl No Urbanitzable	SNU	7.471,15	90,06	7.808,17	94,12	337,02
Sòl Urbà	SU	94,09	1,13	195,98	2,36	101,89
Sòl Urbanitzable Delimitat	SUD	229,74	2,77	89,93	1,08	-139,81
Sòl Urbanitzable No Delimitat	SUND	500,97	6,04	201,87	2,43	-299,10
Total sòl destinat a usos urbans	SU+D+ND	824,80	9,94	487,78	5,88	-337,02
Total		8.295,95	100,00	8.295,95	100,00	0,00

Sistemes	CLAU	1976	%	2014	%	
Ferrovitari	3	7,99	0,10	8,19	0,10	0,20
Serveis tècnics	4	12,63	0,15	11,08	0,13	-1,54
Xarxa viària	5	295,72	3,56	279,93	3,37	-15,80
Parcs i jardins urbans	6	282,38	3,40	326,45	3,94	44,06
Eq. comunitaris i dotacionals	7	330,77	3,99	279,67	3,37	-51,10
Protecció de sistemes	9	61,52	0,74	60,12	0,72	-1,41
Parcs forestals conservació	27	2.904,68	35,01	5.243,99	63,21	2.339,31
Parcs forestals repoblació	28	1.704,22	20,54	35,38	0,43	-1668,85
Parcs forestals reserva natural	29	1.530,47	18,45	1.527,49	18,41	-2,98
Total Parcs forestals	27+28+29	6.139,37	74,00	6.806,85	82,05	667,48
Cementiris comarcals	25	248,35	2,99	249,59	3,01	1,24
Total		7.381,53	88,98	8.024,18	96,72	642,65

Zones en SNU	CLAU	1976	%	2014	%	
Verd privat d'interès tradicional	8b	10,95	0,13	19,16	0,23	8,21
Rústic protegit de valor agrícola	24	93,57	1,13	16,67	0,20	-76,90
Lliure Permanent	26	523,23	6,31	187,91	2,27	-335,32
Total		627,75	7,57	223,74	2,70	-404,00

Zones en SUD i SUND	CLAU	1976	%	2014	%	
Des. Urbà Intensitat 2	20b	65,44	0,79	3,03	0,04	-62,41
Des. Urbà Opcional Intensitat 3	21	175,51	2,12	18,42	0,22	-157,09
Des. Industrial	22b	17,35	0,21	3,96	0,05	-13,39
Total		258,30	3,11	25,42	0,31	-232,89

Zones en SU	CLAU	1976	%	2014	%	
Verd privat protegit	8a	4,64	0,06	6,67	0,08	2,03
Industrial	22a	0,71	0,01	0,49	0,01	-0,22
Ordenació en edificació aïllada	20a	11,21	0,14	2,58	0,03	-8,62
Ordenació volumètrica específica	18	3,36	0,04	0,03	0,00	-3,33
Renovació urbana	17	5,16	0,06	4,33	0,05	-0,83
Renovació urbana rehabilitació	16	3,29	0,04	0,64	0,01	-2,64
Total		28,37	0,34	14,75	0,18	-13,62

Taula 32 Font: AMB.
Règims del sòl.

general de zones verdes de 44 ha.

Si bé una part de les zones verdes de caràcter local estan classificades com a sòl urbà i han generat edificabilitat, el tractament que se'ls ha donat és el propi de les zones forestals.

Si se suma la superfície incrementada de parcs urbans a la dels parcs forestals, resulta que la superfície del sistema d'espais lliures representa actualment un 86% de l'àmbit del Parc Natural.

Previsions en relació amb la xarxa viària:

La majoria de les reserves viàries del PGM original es mantenen, malgrat que el Pla territorial metropolità de Barcelona (PTMB) no preveu les vies segregades d'àmbit metropolità que travessen el Parc (a excepció del túnel d'Horta per a ús ferroviari) i que el Pla d'infraestructures del transport de Catalunya proposa reconsiderar el traçat de la via de cornisa, evitant l'afectació de Collserola.

Reserves dels sistemes d'equipaments, cementiris i serveis tècnics:

Les reserves d'equipaments, cementiris i serveis tècnics han disminuït lleugerament (50 Ha), sense que aquesta disminució suposi un canvi substancial en les previsions del PGM original.

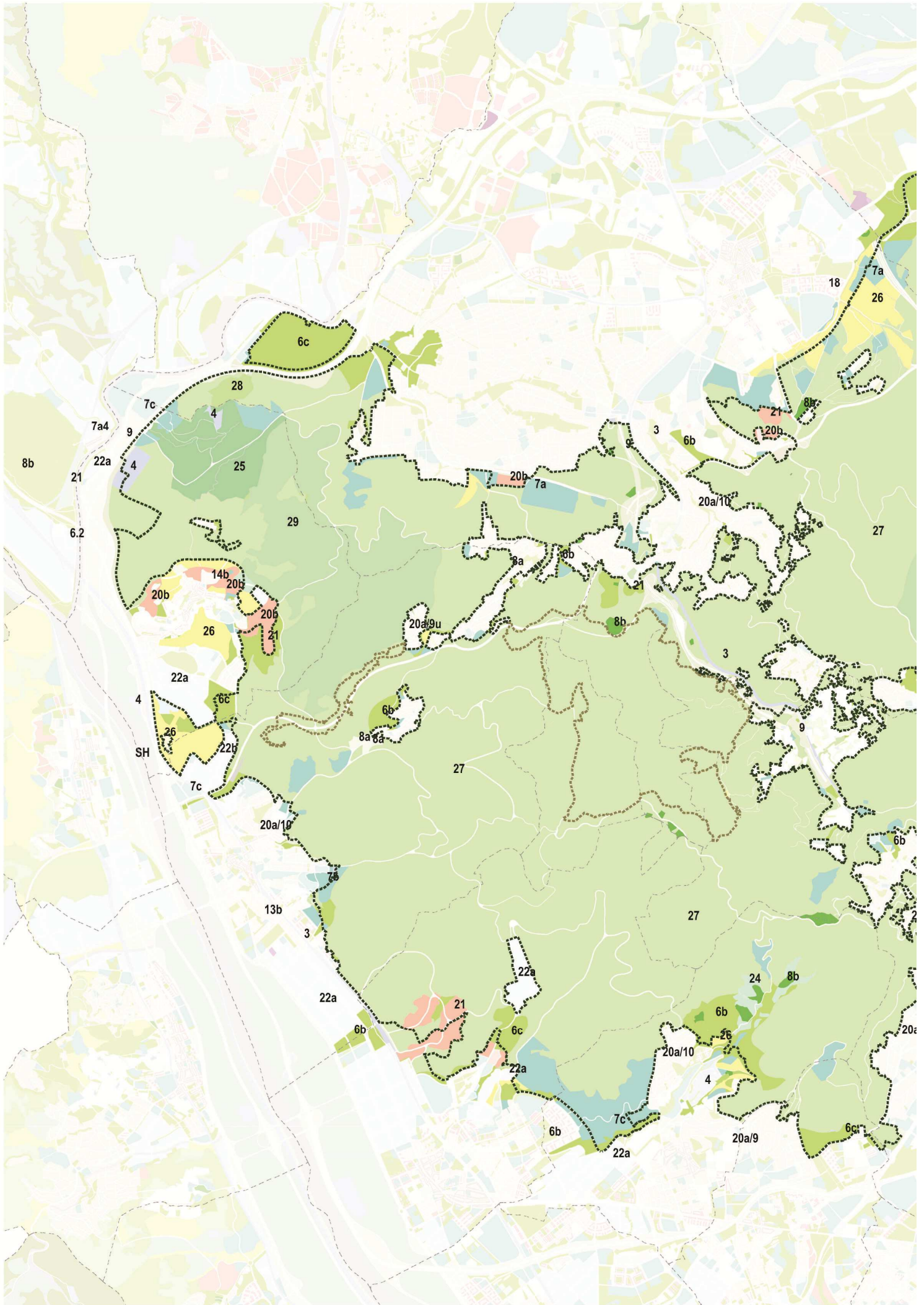
Patrimoni construït:

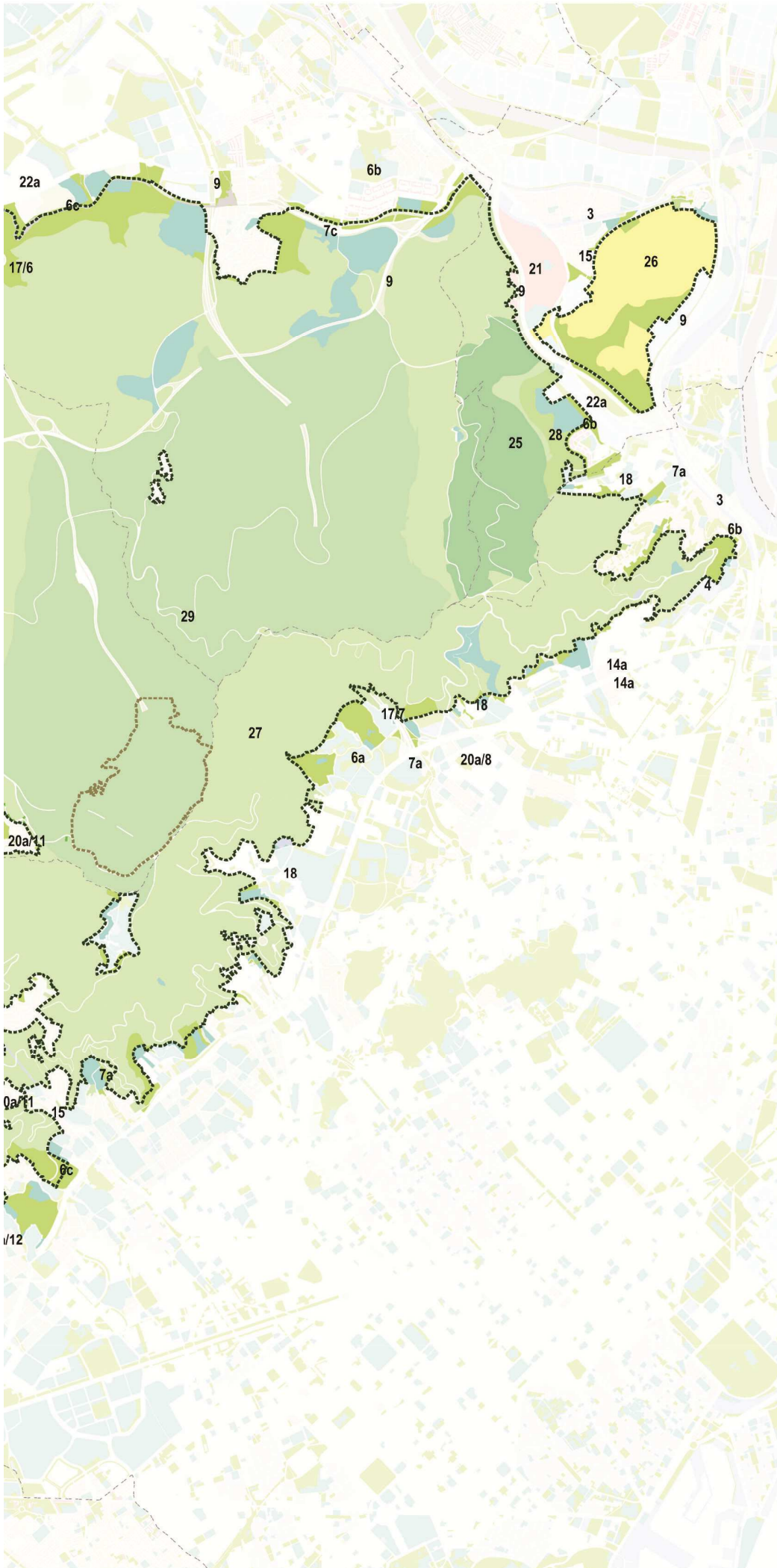
Pel que fa al patrimoni construït, s'han incrementat

lleugerament els sòls qualificats com a zona de verd privat d'interès tradicional (8 Ha), tot i que la majoria de les masies i cases rurals tradicionals continuen estant en sòls del sistema de parc forestal. En aquest sentit, cal destacar que la MPGM de l'any 1991 modifica la normativa del sistema de parc forestal de reserva natural (clau 29) amb la finalitat de permetre la rehabilitació i conservació de les edificacions tradicionals incloses en aquesta qualificació.

Assentaments edificatoris fora d'ordenació:

Per últim, en relació amb els assentaments edificatoris fora d'ordenació, la majoria continuen en aquesta situació, a excepció de la urbanització de Les Planes de Sant Cugat, que es va regularitzar mitjançant la modificació de l'any 1991; i del Turó del Quirze, que es va extingir en la seva totalitat mitjançant l'expropiació i l'enderroc de les edificacions. També s'han constituït drets de superfície al sector de Les Planes – Vallvidrera, s'han expropiat diverses parcel·les no edificades a Sol i Aire i Sant Medir i més recentment s'han establert, en diversos documents de planejament, mecanismes per a l'extinció diferida d'algunes edificacions situades als entorns de Torre Baró, Les Planes de Barcelona i can Borrull.

Refós del planejament (2014) Qualificacions

- Àmbit del Parc Natural de Collserola
- Reserva Natural

SISTEMES

	Sistema de serveis tècnics	4
	Sistema viari bàsic	5
	Sistema hidrogràfic	SH
	Parcs i jardins urbans	
	Actuals de caràcter local	6a
	De nova creació de caràcter local	6b
	Actuals i de nova creació d'àmbit metropolità	6c
	Equipaments comunitaris i dotacions	
	Actuals	7a
	De nova creació de caràcter local	7b
	Actuals i de nova creació d'àmbit metropolità	7c
	Protecció de sistemes generals	9
	Parcs forestals	
	De conservació	27
	De repoblació	28
	Reserva natural	29
	Cementiris comarcals	25

SÒL NO URBANITZABLE

	Verd privat d'interès tradicional	8b
	Rústic protegit de valor agrícola	24
	Lliure permanent	26
	Àrees forestals	30

Font: AMB

Diagnosi del planejament general vigent (PGM)

Encaix del sistema de parc forestal al règim d'ús del sòl no urbanitzable de la Llei d'urbanisme:

De les determinacions del PGM en l'àmbit de Collserola destaca la creació d'una qualificació de sistema de parc forestal, inclosa dins del sistema general d'espais lliures, que ha permès preservar les àrees forestals de la urbanització i fomentar el gaudi i l'ús de lleure (idea de parc públic metropolità).

D'acord amb l'article 200.2 de la normativa del PGM, el sistema de parc forestal participa de la naturalesa (pública) i del règim general dels parcs urbans (zones verdes del PGM). D'altra banda, l'article 206 estableix que la destinació dels terrenys qualificats com a parcs forestals no requereix la titularitat pública.

Aquesta regulació normativa ha estat interpretada en el sentit que els sòls qualificats com a sistema de parc forestal no són susceptibles d'acollir tots els usos i els aprofitaments de caràcter privat que admet la Llei d'urbanisme en el sòl no urbanitzable. Per això, es considera necessari aclarir en la normativa urbanística general quins usos admesos per la Llei d'urbanisme en sòl no urbanitzable són compatibles amb el sistema de parc forestal. Aquest aclariment es pot estendre a tot l'àmbit del PGM o es pot limitar a l'àmbit estricte del Parc Natural de la

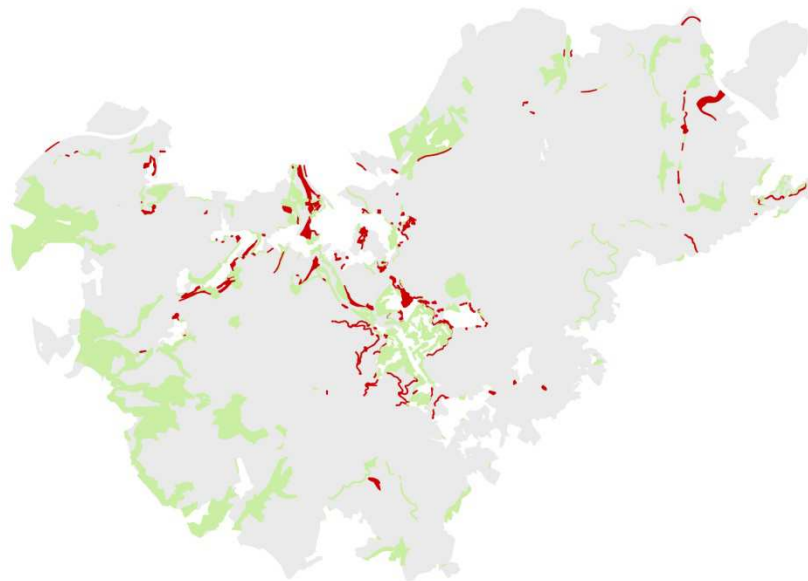

Diagrama 15 : Increments (en verd)i disminució (en vermell) del sistema de parc forestal en l'àmbit del Parc (1976-2014). Font : AMB.

Serra de Collserola mitjançant una subqualificació específica del sistema de parc forestal (27 Collserola, per exemple).

Encaix de les reserves naturals parcials amb la qualificació de reserva natural (clau 29):

Actualment, el PGM qualifica com a reserva natural uns àmbits que només coincideixen en part amb les reserves naturals parcials del Decret 146/2010. Davant d'aquesta incoherència, es poden plantejar dues alternatives:

- Ajustar les qualificacions del sistema de parc forestal de reserva natural (clau 29) a la delimitació de les reserves naturals del Decret 146/2010.
- Eliminar la clau 29 i agrupar-la amb la de parc forestal de conservació (clau 27). Amb aquesta opció, s'evitaria

haver de modificar el planejament en el supòsit que modifiquin l'àmbit de les reserves naturals parcials. La regulació (més estricta) d'aquests àmbits de reserva es podria fer a través de la normativa del Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc Natural de la Serra de Collserola (PEPNat).

Reserves dels sistemes d'equipaments, serveis tècnics i cementiris:

El PGM reserva en l'àmbit del Parc 427 ha per als sistemes d'equipaments, serveis tècnics i cementiris. En relació amb aquestes reserves, cal tenir en compte les consideracions següents:

- Molts d'aquests sòls són camps de conreu o zones forestals que per la seva

situació tenen un valor estratègic com a espais de transició entre la ciutat i el Parc (qüestió no resolta a Collserola).

- No han estat desenvolupats ni és previsible el seu desenvolupament 38 anys després de l'aprovació del PGM.
- Formen part de les previsions a llarg termini del PGM, que se sustentaven en els elevats índex de creixement i en la conjuntura dels anys 70. En el cas dels cementiris, la reserva de sòl està clarament sobredimensionada, atès el canvi de tendència actual cap a la incineració.
- En el sistema de parc forestal s'han implantat diversos equipaments i serveis tècnics. Per tant, una part dels equipaments i serveis tècnics previstos en l'àmbit de Collserola ja s'han materialitzat. El reconeixement d'aquestes dotacions justificaria una reducció de les reserves del PGM.
- L'afectació com a sistema dels sòls qualificats com a equipaments, serveis tècnics i cementiris fa que els usos en aquests terrenys estiguin molt limitats (en aquests sòls només es poden autoritzar usos i obres amb caràcter provisional). Aquesta limitació condiona la correcta gestió dels sòls afectats.
- Les determinacions del Decret 146/2010 limiten substancialment el desenvolupament d'aquests

Diagrama 16 : Comparativa del sistema de parc forestal de reserva natural, clau 29 (verd) amb les reserves naturals parcials que estableix el Decret 146/2010 (marró). Font : AMB.

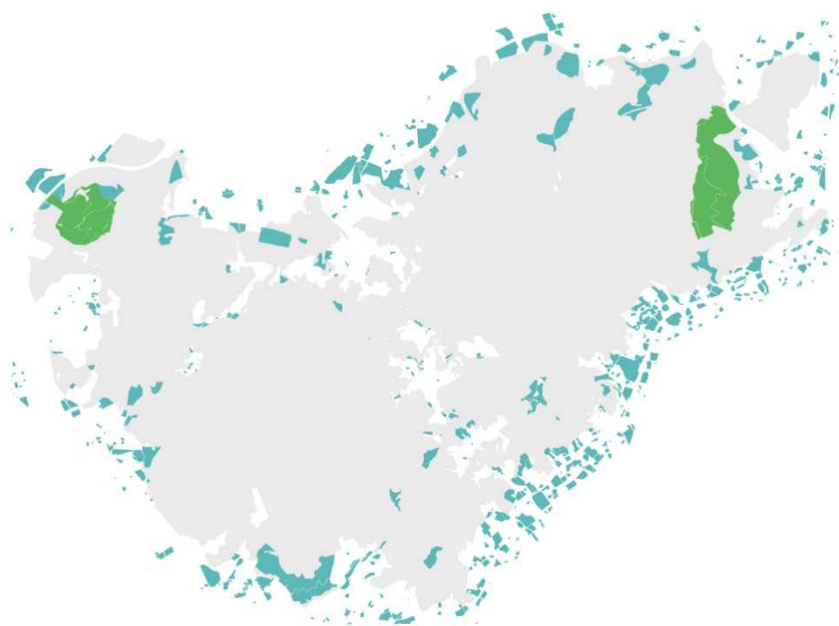

Diagrama 17 : Sòls qualificats d'equipaments (blau) i cementiris (verd) en l'àmbit i en el perímetre del Parc Natural. Font : AMB.

- sistemes (els sotmet al règim del sòl no urbanitzable de la Llei d'urbanisme).

Per tot el que s'ha exposat, s'ha d'estudiar quines són les necessitats actuals dels sistemes d'equipaments, serveis tècnics i cementiris i, en funció dels resultats, valorar la conveniència d'eliminar aquestes reserves o bé traslladar-les fora de l'àmbit del Parc natural (si bé la majoria d'elles són de caràcter metropolità i, per tant, és el Pla Director Urbanístic (PDU) de l'Àrea Metropolitana de Barcelona qui ha d'abordar la seva eliminació o trasllat).

D'altra banda, en el cas que una nova regulació normativa permetés que els sòls del sistema de parc forestal poguessin acollir tots els usos de la Llei d'urbanisme en el sòl no urbanitzable, la incorporació dels sòls d'equipaments, serveis tècnics i cementiris al sistema de parc forestal:

- Faria compatible la correcta gestió dels terrenys (sense limitacions) amb la possibilitat d'expropiar-los (quan sigui necessari) per a destinar-los a equipaments i serveis comunitaris.
- Permetria regular d'una manera més uniforme i congruent tot l'àmbit del Parc a través del PEPNat (cal tenir en compte les limitacions actuals del PEPCo, les determinacions del qual només són d'aplicació obligatòria en els sòls del sistema de parc forestal).
- No limitaria el desenvolupament d'aquests

sistemes (atès que ja han quedat limitats pel règim d'ús del sòl que estableix el Decret 146/2010).

Reserves del sistema de parcs i jardins urbans (zones verdes):

El PGM qualifica 327 ha com a zona verda (en l'àmbit del Parc Natural), de les quals:

- 18 ha són actuals de caràcter local (clau 6a).
- 130 ha són de nova creació de caràcter local (clau 6b).
- 179 ha són d'àmbit metropolità (clau 6c).

La majoria dels sòls qualificats com a 6a i 6b estan inclosos en sectors de sòl urbà i sòl urbanitzable i computen als efectes de complir els estàndards de zones verdes.

Els sòls qualificats com a sistema de parcs urbans d'àmbit metropolità (clau 6c), a

l'igual que passa amb les reserves d'equipaments, ocupen sòls amb un important valor estratègic com a espais de transició entre la ciutat i el Parc i limiten els usos en aquests terrenys.

Per això, s'ha d'estudiar si actualment són necessàries i valorar la possibilitat de incorporar-les al sistema de parc forestal (clau 27) si bé, atès el seu caràcter metropolità, s'ha d'abordar en el marc del PDU de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

Reserves del sistema viari:

En el Document de criteris i metodologia per a l'ordenació del Parc Natural de la Serra de Collserola ja s'enumeren un seguit de reserves viàries de caràcter local que no són necessàries tant des de l'òptica dels ajuntaments com des de la lògica de funcionament del

Diagrama 18 : Sòls qualificats de zona verda en l'àmbit i en el perímetre del Parc Natural. Font : AMB.

Parc. Aquestes reserves, que totalitzen unes 36 ha de sòl, es poden suprimir incorporant els terrenys al sistema de parc forestal, traslladant al PEPNat la definició, jerarquització i gestió de la xarxa viària interna.

El Document de criteris també recull algunes reserves viàries de tipus local que es consideren necessàries però que s'haurien d'ajustar a la topografia o al traçat de les vies existents, i algunes propostes puntuals dels ajuntaments, que s'hauran de tenir en compte en la fase de redacció del document per a l'aprovació inicial.

En quant a les reserves per a vies d'escala metropolitana (78 ha de sòl), l'estudi de la vigència d'aquestes previsions també s'ha de considerar en el marc de l'estudi de mobilitat del PDU de l'Àrea Metropolitana de Barcelona i del nou Pla de mobilitat urbana metropolitana, en elaboració.

En canvi, sí que correspon al PGM valorar les previsions sobre els terrenys qualificats com a reserva de sistemes (clau 9) vinculats al sistema viari, que totalitzen unes 60 Ha, ja que, si no són necessàries, poden incorporar-se al sistema de parc forestal amb la finalitat que es gestionin i es regulin amb criteris congruents amb la seva condició d'espais lliures.

Diagrama 19 : Esquema viari amb les reserves d'escala metropolitana del PGM. Font : Barcelona Regional.

Sòls qualificats de reserva de sistemes, clau 9, en verd fosc (les Planes).

*Encaix dels sòls urbans i
urbanitzables amb les
determinacions del Decret
146/2010:*

Una problemàtica que s'ha d'abordar és la dels sòls urbanitzables (no desenvolupats) inclosos en l'àmbit del Parc, atès que el decret estableix que en aquest àmbit s'aplicarà el règim del sòl no urbanitzable i, com a conseqüència, genera una contradicció entre la normativa urbanística i la del medi natural.

En els casos en què els sectors estan inclosos parcialment dins l'àmbit del Parc, una solució és la de concentrar l'aprofitament fora de l'àmbit i qualificar com a zona verda els terrenys inclosos dins del Parc. Aquesta solució és coherent amb el que estableix el Decret 146/2010, sempre que els usos i la regulació de la zona verda siguin congruents amb el règim de protecció dels espais naturals.

En els casos en què els sectors estan íntegrament inclosos dins l'àmbit, s'ha d'eliminar el sector i classificar el sòl com a no urbanitzable. Quan sigui necessari mantenir el sostre per cobrir les previsions de creixement del municipi, es pot plantejar el trasllat de l'edificabilitat a zones adients amb capacitat per a materialitzar-lo.

*Assentaments edificatoris fora
d'ordenació:*

Després de 38 anys de vigència del PGM es constata que no s'han extingit les urbanitzacions de Sol i Aire,

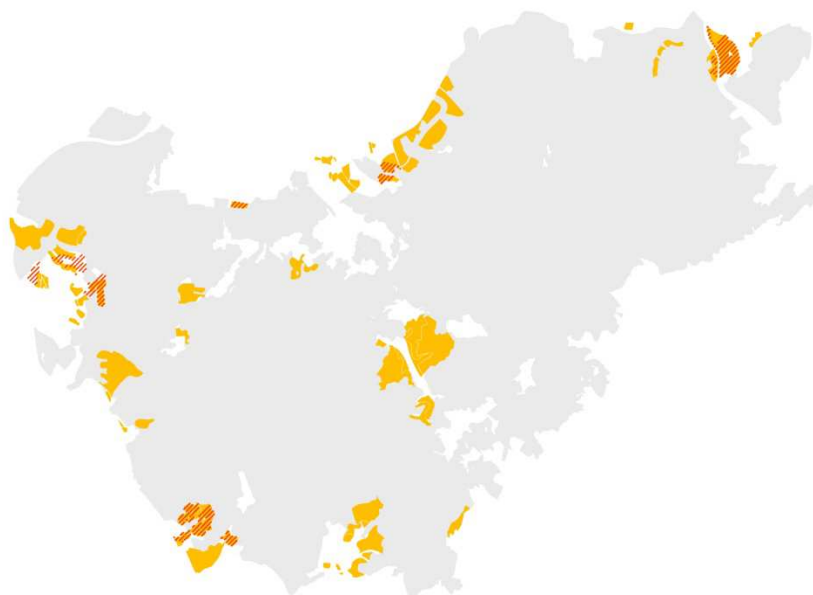

Diagrama 20 : Comparativa entre els sòls qualificats de zona en sòl urbanitzable l'any 1976 (groc) i l'any 2014 (vermell) Font : AMB..

Sant Medir, Mas Fortuny i cal Notari.

per evitar la seva consolidació i minimitzar el seu impacte.

El PTMB i el PGM ja estableixen mecanismes per a la seva extinció (ja sigui de manera immediata o diferida en el temps) i, per tant, no és necessària cap modificació en aquest sentit.

Algunes d'aquestes urbanitzacions han quedat incloses en els espais de regulació especial (ERE) del Decret 146/2010.

Altres realitats existents en el sistema de parc forestal:

En el Document de criteris i metodologia per a l'ordenació del Parc Natural de la Serra de Collserola s'identifiquen diverses activitats industrials que no són congruents amb la seva qualificació urbanística ni amb la inclusió dins del Parc Natural. En aquests casos, s'han d'establir mecanismes

Connectivitat del Parc natural de Collserola:

Un aspecte que s'ha de tenir en consideració (en desenvolupament dels articles 2.23 i 2.24 del PTMB) és la connectivitat interior del Parc atès que, amb la consolidació i el desenvolupament dels sectors de sòl urbà i urbanitzable, s'ha vist compromesa en dos punts:

- Al voltant de l'eix de la Riera de Vallvidrera, les Planes i la Floresta.
- En l'eix que formen les urbanitzacions de Vallpineda, la Rierada i Sant Bartomeu de la Quadra.

També s'ha d'estudiar la permeabilitat del Parc amb la ciutat i els espais oberts de l'entorn a través de l'anàlisi de l'espai funcional adjacent.

Pel que fa a la connectivitat exterior del Parc (de caràcter territorial), s'ha d'estudiar en el marc del PDU de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

Reconeixement del sistema hidràulic:

Per últim, el PGM no va reconèixer els terrenys del sistema hidràulic, que d'acord amb el Reglament de la Llei d'urbanisme (RLU) és la part de la zona inundable que es correspon amb l'avinguda per al període de retorn de 10 anys (Q10). Per tant, s'ha de reconèixer aquest sistema, ja sigui mitjançant una qualificació específica o a través de la normativa del sistema de parc forestal.

Diagrama 21 : Sistema d'espais oberts: connectors del PTMB. Font : Generalitat de Catalunya.

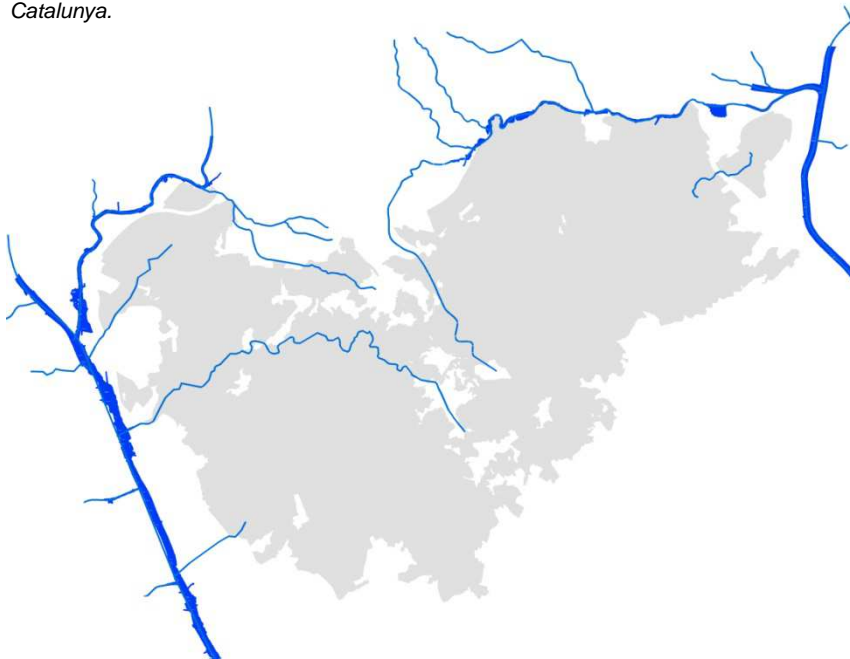

Diagrama 22 : El sistema hidràulic: Q10 i connectors fluvials del PTMB. Font : Generalitat de Catalunya i Barcelona Regional.

Així mateix, també s'han de reconèixer els cursos fluvials que tenen interès com a elements connectors i que figuren al PTMB, que són, entre d'altres:

- La Riera de Vallvidrera.
- La Riera de Sant Cugat.
- El Torrent de Batzacs.
- El Torrent d'en Tapioles.
- La Riera de Rubí.

El planejament derivat

El Pla especial d'ordenació i protecció del medi natural del Parc de Collserola (PEPCo)

Àmbit i limitacions jurídiques:

El PEPCo es va elaborar en desenvolupament de la normativa del PGM, que

estableix que s'elaboraran plans especials per a cadascun dels parcs forestals. Tanmateix, el seu àmbit no es va limitar al del sistema de parc forestal sinó que va incloure tots els sòls dins d'un àmbit predefinit, amb independència de la seva qualificació urbanística, per tal de donar estructura i coherència a tot el territori, relligant el Parc tant a l'interior com en relació amb la ciutat. En aquest àmbit, el PEPCo estableix determinacions que són d'obligat compliment per als sòls qualificats de sistema forestal (73% de l'àmbit), mentre que per a la resta de qualificacions urbanístiques regula recomanacions de caràcter paisatgístic amb la finalitat d'aconseguir una integració amb el Parc i reduir-ne el seu impacte.

Naturalesa híbrida:

Tot i ser un pla especial de protecció d'arrel urbanística, que regula els usos i aprofitaments dels sòls qualificats com a sistema de parc forestal, a la vegada conté mesures de protecció i conservació del medi natural. Es tracta, per tant, d'un pla híbrid urbanístic i de protecció del medi natural.

Objectius i model de parc:

L'objectiu del PEPCo és el mateix que el del PGM: preservar els recursos naturals i fomentar l'activitat de lleure. Respecte el model de parc, el PEPCo va plantejar Collserola com un territori actiu i no tan sols com una zona verda de bosc o jardí. En coherència amb aquesta idea de parc, va preveure el manteniment i el foment dels usos agrícoles, ramaders, forestals i de lleure, així com la integració amb el teixit urbà i la millora de l'accessibilitat i del paisatge.

Zonificació:

Per donar compliment als objectius plantejats, el PEPCo va definir unes unitats de paisatge que anomena zones. N'hi ha de tres tipus: zones naturals (representen el 41,7% del Parc), seminaturals (48,7%) i agrícoles (7,8%).

Les zones naturals, identificades als plànols amb la clau N, són aquelles en les quals s'estableix com a objectiu primordial la salvaguarda i la reconstrucció del patrimoni natural i de les funcions ecològiques que du a terme.

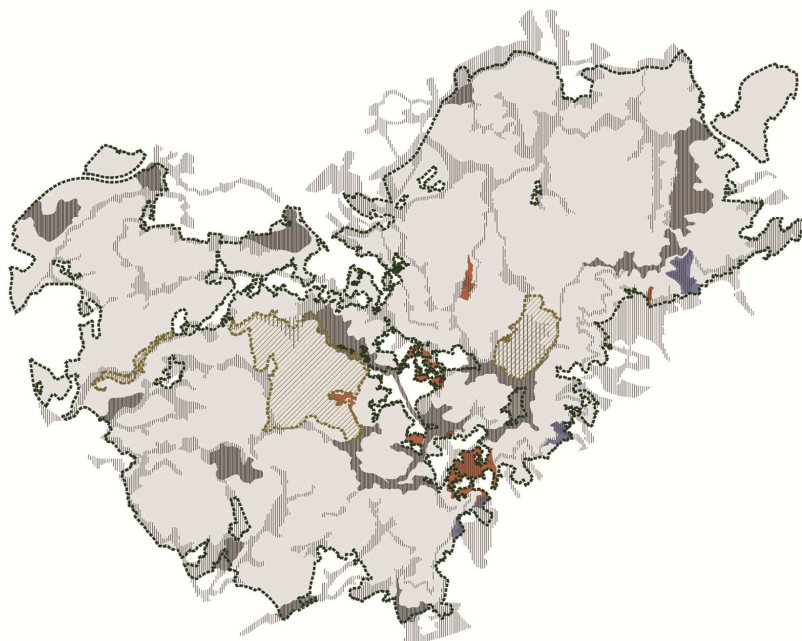

Diagrama 23 : Comparativa entre les àrees de tractament específic i paisatgístic del PEPCo i les reserves naturals (marró) i ERE (blau i vermell) del Decret 146/2010. Font : AMB i CPNSC.

Dins d'aquesta zona, el Pla identifica dues àrees d'especial protecció: la Font Grogà i la Rierada (clau ape).

Les zones seminaturals són les que poden acollir un ús de lleure més intens. N'hi ha de dos tipus: de caràcter rural i de parc organitzat. Les zones seminaturals de caràcter rural (clau SNr) són les que requereixen un tractament i organització més respectuós amb al paisatge rústic. Les de parc organitzat (SNp) són les que es destinen específicament a les activitats de lleure.

Les zones agrícoles (clau A) són les que, per les seves característiques i la seva accessibilitat, es consideren idònies per a l'activitat agrícola i la implantació d'explotacions ramaderes.

Per a cadascuna d'aquestes zones, la normativa del Pla estableix els criteris, condicions, usos i aprofitaments que s'hi poden dur a terme, en funció dels objectius plantejats.

Àrees de tractament específic i paisatgístic:

A part de les unitats de paisatge o zones, el PEPCo defineix unes àrees de tractament específic, que es corresponen amb els indrets on es preveu un ús social més intens, en les quals s'admet la construcció d'edificacions culturals o recreatives, amb una edificabilitat màxima de 0,025 m² de sostre per m² de sòl. Aquestes àrees, que representen un 18% de l'àmbit del Parc, es desenvoluparan

mitjançant projectes d'obres, d'urbanització i plans especials.

També defineix uns àmbits de tractament paisatgístic, que es corresponen amb els itineraris que articulen el Parc, el comuniquen amb el teixit urbà i li donen estructura global.

Amb la finalitat de donar una idea més clara de les intencions respecte les àrees de tractament específic i dels àmbits de tractament paisatgístic, el PEPCo incorpora una sèrie d'estudis particularitzats que tenen validesa com a criteris per a les intervencions que es facin al Parc.

La regulació dels usos al Parc:

- Es prohibeix l'aprofitament forestal de determinades espècies, així com el basat en criteris econòmics en les zones naturals, mentre que s'admet en finques privades en les seminaturals i agrícoles. La pastura només s'admet en les zones seminaturals i agrícoles.
- A banda de les zones agrícoles, l'ús agrícola s'admet en la clariana de bosc de les zones naturals i seminaturals.
- En les edificacions tradicionals, s'admeten els usos complementaris a l'activitat agrícola (sempre que aquesta es mantingui) com la pastura, el lloguer i guarderia de cavalls, refugi per a excursionistes, restaurant, etc.
- A banda dels sòls qualificats d'equipaments, les

edificacions dotacionals i les edificacions tradicionals vinculades a un entorn de jardí que cal conservar, els usos dotacionals (públics i privats sense ànim de lucre) s'admeten en les edificacions tradicionals en la clariana quan desapareix l'ús agrícola en les zones naturals i seminaturals, i segons el context en les zones agrícoles.

- L'ús d'habitatge només s'admet per al treballador agrícola en les edificacions tradicionals amb conreu i en la resta d'edificacions tradicionals mitjançant el dret de superfície (per un termini màxim de 75 anys).

D'altra banda, la normativa del PEPCo estableix un seguit de recomanacions de caràcter paisatgístic d'aplicació als àmbits no qualificats de parc forestal, entre les quals destaquen les que fan referència als sòls qualificats d'equipament, en els quals es limita l'ocupació, l'edificabilitat i l'altura de les edificacions, entre d'altres.

També es regulen les instal·lacions de serveis tècnics i la implantació de noves infraestructures, així com les condicions de la xarxa viària interna.

Patrimoni construït:

Pel que fa al patrimoni construït, el PEPCo incorpora un llistat de les edificacions i elements d'interès que cal conservar per raons històriques, arquitectòniques o paisatgístiques, diferenciant

entre elements del patrimoni historicoartístic, edificacions tradicionals i dotacionals i altres elements construïts d'interès.

Recomanacions de modificació del PGM:

El PEPCo proposa un seguit de recomanacions de modificació del PGM que són, a grans trets, les següents:

- Desclassificar diversos àmbits de sòl urbanitzable (sector del Terral, Vall de Sant Just, can Cuiàs de Sant Feliu, etc.).
- Legalitzar la urbanització de Les Planes de Sant Cugat del Vallès.
- Suprimir la reserva viària corresponent a la via de cornisa i ajustar el traçat de la resta de reserves viàries de caràcter metropolità.
- Eliminar algunes reserves d'equipaments qualificant el sòl com a parc forestal.
- Classificar com a sòl no urbanitzable diversos sòls qualificats d'equipaments, parcs urbans i serveis tècnics (zones verdes de can Castelló i can Costa, àrea del parc d'Abadal, etc.).
- Ajustar l'àmbit d'alguns sectors pendents de desenvolupament situats al límit del Parc (sector Riera Nova, Mas Lluhí).

Algunes d'aquestes recomanacions de modificació del PGM ja s'han dut a terme, especialment les que fan referència a desclassificar diversos àmbits de sòl urbanitzable (com s'ha comentat en l'apartat de

l'evolució del PGM del 1976 fins a l'actualitat).

Gestió del Parc:

En relació amb la gestió, el PEPCo estableix la necessitat de crear un organisme autònom que permeti gestionar el Parc de manera global i regula la participació d'aquest organisme en els tràmits administratius per a l'atorgament d'autoritzacions i llicències municipals.

Pla econòmic financer:

També inclou un Pla econòmic financer, amb tres escenaris en funció del grau d'intervenció de l'administració pública:

- a) Escenari mínim, que parteix del supòsit que només és necessària l'adquisició del sòl on s'intervingui directament mitjançant projectes (les àrees de tractament específic).
- b) Escenari mitjà, que suposa que l'administració també s'haurà d'encarregar directament de la gestió forestal com a conseqüència de la seva baixa rendibilitat.
- c) Escenari màxim, que pressuposa que l'administració haurà d'adquirir també les zones agrícoles i gestionar-les directament.

El Pla estableix criteris d'intervenció i fa una valoració exhaustiva de cadascun dels tres hipotètics escenaris. No obstant, no inclou un pla d'etapes concret sinó que es concep com una guia de referència per al

desenvolupament del PEPCo. Tampoc es tenen en compte les despeses de manteniment.

Altres plans derivats aprovats des del 1976 fins a l'actualitat

Des de l'any 1976 fins a l'actualitat s'han aprovat més de 90 documents de planejament derivat en l'àmbit del Parc (entre plans parcials, de millora urbana i especials).

La totalitat dels plans parcials i els plans de millora urbana detectats estan situats a les vores i inclouen només una part dels seus terrenys dins de l'àmbit del Parc Natural. De l'anàlisi d'aquests plans, es constata la tendència general de situar les zones verdes en l'àmbit de Parc. En alguns casos, la regulació d'aquestes zones té per objectiu fer compatible la naturalesa forestal dels terrenys amb la seva qualificació com a zona verda.

Pel que fa als plans especials, cal destacar que 30 d'ells s'elaboren amb la finalitat d'implantar equipaments, dotacions, serveis tècnics i altres usos admesos pel PEPCo. D'aquest 30 plans especials: 22 abasten sòls qualificats com a sistema de parc forestal, 5 abasten sòls d'equipament, 2 abasten sòls del sistema de cementiris, i un abasta sòl qualificat com a zona de verd privat d'interès tradicional. Si els agrupem en funció de l'ús: 16 dels plans tenen com a finalitat implantar equipaments i dotacions de caràcter col·lectiu, 4 d'ells implanten serveis tècnics, 3 fan referència a explotacions de recursos naturals (pedreres), 3 a l'ús d'habitatge, 2 a

cementiris, 2 a l'ús agrícola, 1 a l'ús ramader i un altre a la implantació d'una gasolinera.

També s'han aprovat 2 plans especials en desenvolupament de les previsions del PEPCo (àrees de tractament específic), que es corresponen amb el sector de la Vil·la Joana i el torrent de can Cerdà; i 11 plans especials de protecció del patrimoni.

Diagnosi del planejament derivat (PEPCo)

Zonificació del Parc

La zonificació del PEPCo (àrees naturals, seminaturals i agrícoles) no és coincident del tot amb les qualificacions del PGM ni amb els àmbits de reserva natural parcial del Decret 146/2010. Si tenim en compte que, a més, el PEPCo defineix i regula uns àmbits de tractament específic i paisatgístic, ens trobem davant d'una multiplicitat de qualificacions, propostes i criteris d'ordenació i regulació del sòl que dificulta enormement la gestió del PEPCo i la definició dels usos i aprofitaments admesos en un àmbit determinat. Així mateix, el PEPCo conté algunes llacunes quant als paràmetres urbanístics per a determinats usos admesos.

També cal tenir present que la parcel·lació no correspon amb la zonificació del PEPCo, incrementant la dificultat de gestionar les finques de forma global, atès que els paràmetres urbanístics de desenvolupament dels usos es

defineixen a partir de la zonificació i no dels requeriments tècnics, paisatgístics i ambientals que justifiquen l'activitat i la seva integració en l'entorn. Això ha comportat en ocasions no poder desenvolupar determinats projectes valorats positivament per la gestió del Parc per una qüestió merament formal de no compliment dels paràmetres urbanístics, ja que les superfícies del parcel·lari de la finca eren insuficients per a justificar urbanísticament l'activitat d'acord amb les normes del PEPCo. En d'altres ocasions, els planejaments especials d'assignació d'usos han estat merament instrumentals per a justificar l'ajustament a la normativa urbanística, deixant en un segon terme un anàlisi del projecte en relació el medi natural i la gestió del Parc.

Per això, el PEPNat ha d'abordar la zonificació de l'àmbit del Parc d'una manera global, aportant simplificació a la dispersa regulació existent en la normativa i el planejament vigents amb incidència al Parc (Llei d'urbanisme, Llei d'espais naturals, lleis sectorials, planejament territorial general i sectorial i planejament urbanístic) per tal que els usos i aprofitaments permesos no siguin interpretables sinó que responguin a criteris i normes clares i coherents, i es permeti un anàlisi de les actuacions o projectes d'intervenció amb especial èmfasi a la millora i al manteniment dels valors naturals de la Serra de Collserola des d'una visió

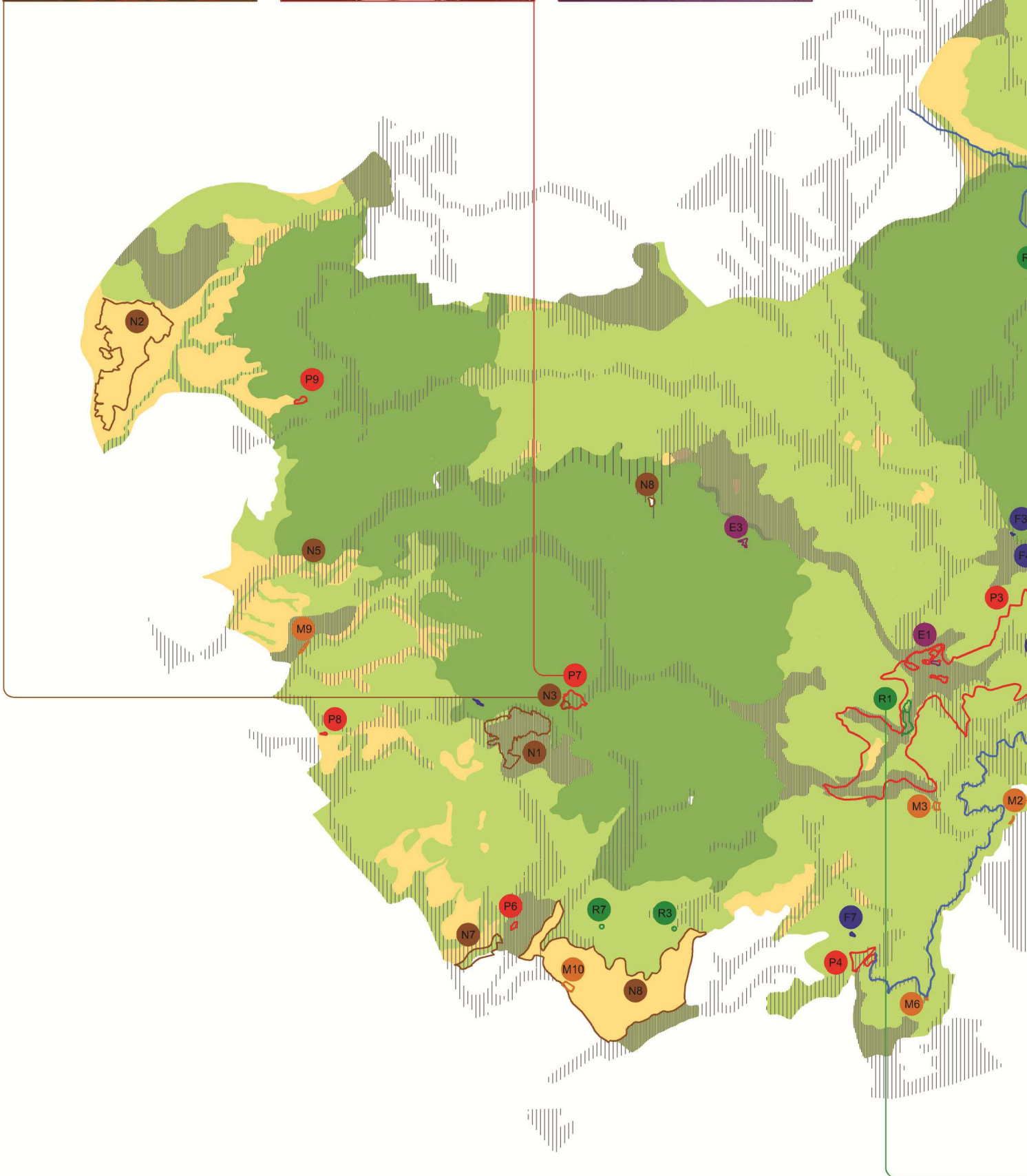
N3_PEDRERA DELS OCELLS

P7_ÀREA DE LLEURE SANTA CREU D'OLORDA

E2_EQUIPAMENT CAN COLL

Desenvolupament del PEPCo_
Intervencions (1983-2008)

- Miradors i portes
- Parcs i àrees de lleure
- Fonts
- Camins i itineraris organitzats
- Restauració, recreació i protecció de sistemes naturals
- Recuperació i rehabilitació del patrimoni construït
- Equipaments

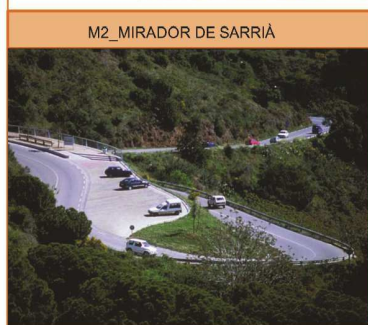
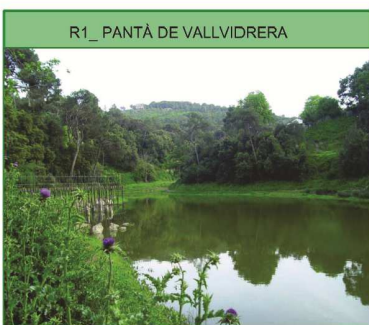
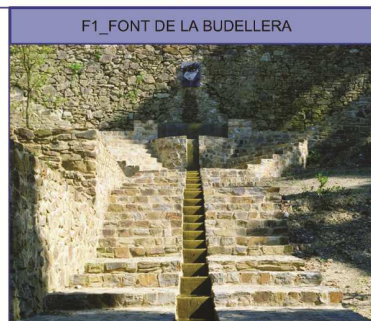
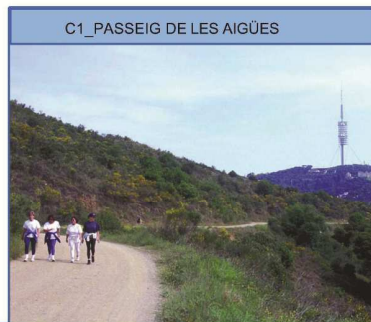
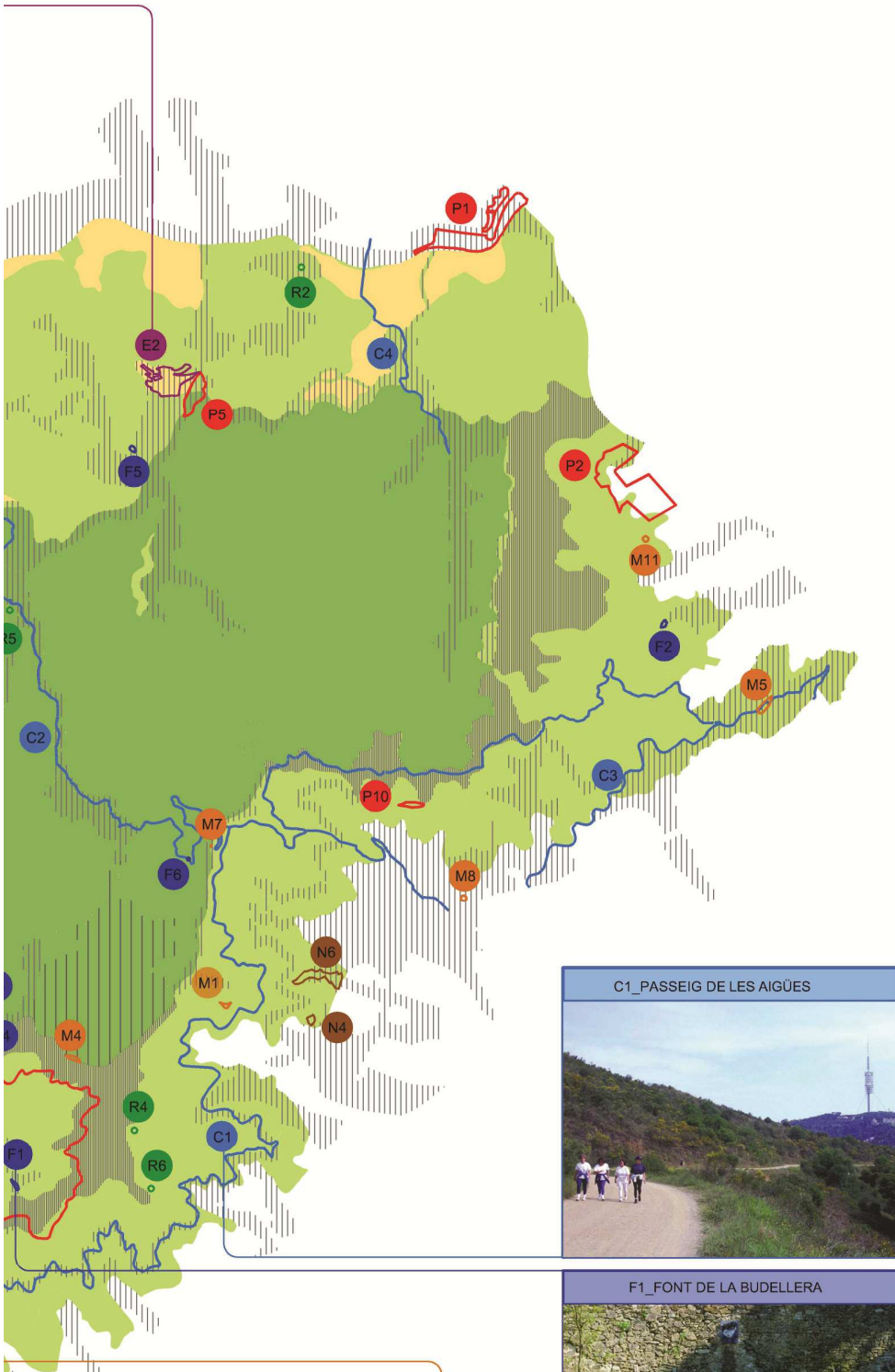
Zones

- Zona natural
- Zona seminatural
- Zona agrícola

Àrees

- Àrea tractament específic
- Àrea tractament fortament organitzat
- Àrea tractament especial protecció

Font:
Consortori del Parc Natural de la Serra de Collserola (CPNSC)

conveniència de mantenir aquestes àrees. Una possibilitat és eliminar aquestes àrees de tractament específic i paisatgístic del PEPCo i preveure que siguin els ajuntaments i l'òrgan gestor, mitjançant plans especials i projectes específics, els que defineixin quines actuacions públiques s'han de dur a terme en cada àmbit (en funció de les necessitats i dels recursos disponibles). Una altra opció és mantenir aquestes àrees però ajustant el seu nombre, dimensió i localització a les necessitats i les previsions de desenvolupament actuals i als requeriments de tipus ambiental i ecològic.

Usos i aprofitaments

Tal i com s'apunta amb la zonificació, el PEPNat ha d'abordar una revisió dels usos i aprofitaments permesos respecte al PEPCo.

L'existència d'un medi natural en constant evolució i l'experiència de la gestió del Parc els darrers 25 anys han constatat que la millor gestió per a conservar un espai natural com la Serra de Collserola és la intervenció sobre el medi. D'altra banda, la vigent Llei d'urbanisme admet l'ús d'habitatge familiar, turisme rural, d'educació en el lleure, artesanal, artístic i restauració en les construccions tradicionals (masies i cases rurals) situades en el sòl no urbanitzable.

En canvi, el PEPCo només permet l'ús d'habitatge familiar per al treballador agrícola en les edificacions tradicionals

amb conreu, mentre que en les edificacions sense conreu, l'ús d'habitatge només s'admet a través del dret de superfície i limitat a un termini màxim de 75 anys. El PEPCo, per tant, no admet en les edificacions tradicionals el turisme rural ni els altres usos en sòl no urbanitzable previstos a la Llei d'urbanisme si no estan vinculats a una activitat de conreu en funcionament. Així mateix, els usos dotacionals de titularitat privada només estan permesos en el cas que l'entitat gestora de l'equipament no tingui ànim de lucre.

Pel que fa als aprofitaments forestals i ramaders, el PEPCo només admet els aprofitaments forestals a les finques privades de les zones seminaturals i agrícoles i prohibeix la pastura a les zones naturals. Aquesta regulació dificulta la correcta

conservació del patrimoni natural atès que és necessari intervenir en els boscos per garantir el seu correcte manteniment.

Com a conseqüència, i en funció dels inputs que arribin des dels diversos vectors ambientals, s'han de reconsiderar els usos i les condicions dels previstos en al Llei d'urbanisme per al sòl no urbanitzable que es poden admetre al Parc Natural, sempre en el marc de la finalitat de gestionar de forma global les finques i millorar l'estat de conservació de les masses forestals i dels espais oberts de la Serra.

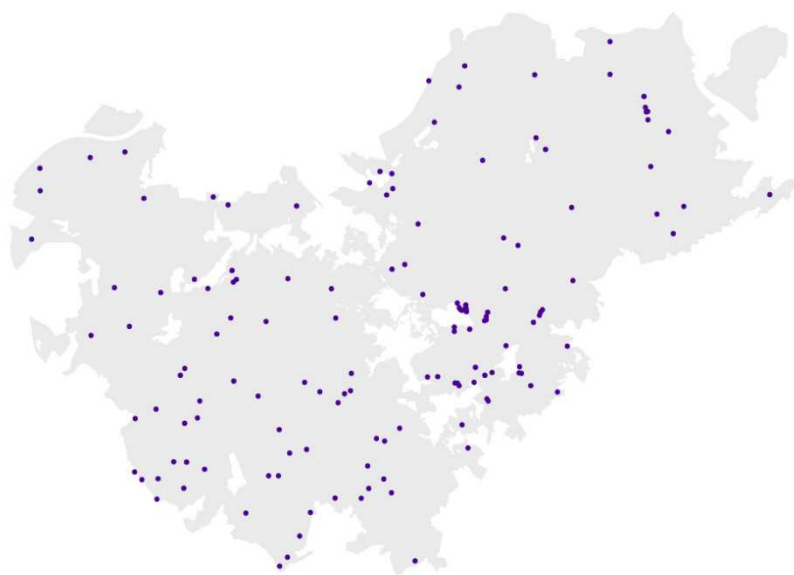

Diagrama 24 : Patrimoni: edificacions tradicionals reconegudes pel PEPCo. Font : CPNSC.

Patrimoni construït

En primer lloc, manca una revisió del catàleg del patrimoni construït. D'una banda, des de l'aprovació del PEPCo els municipis així com la Generalitat de Catalunya han aprovat els catàlegs de protecció del patrimoni arquitectònic. D'altra banda, les darreres intervencions en les fonts del Parc o les cabanes de pedra seca posen de manifest el vast i ric patrimoni existent a la Serra.

En segon lloc, s'ha constatat que la limitació dels usos en les edificacions tradicionals, juntament amb la manca de recursos pressupostaris de l'administració pública per intervenir en aquestes edificacions, ha comportat que moltes d'elles no existeixin o estiguin en un estat constructiu molt precari, a banda de dificultar la seva conservació i rehabilitació per als propietaris. Com a conseqüència, es produeix una desvalorització del patrimoni construït, una disminució de la vitalitat del Parc, un deteriorament de les finques (l'administració pública no es pot fer càrrec del manteniment de totes elles) i una disminució de la qualitat del paisatge.

Per això, amb coherència amb el model de Parc que es proposa i en concordança amb l'aclariment dels usos admesos en la qualificació de parc forestal a resoldre en una modificació del PGM, el PEPNat ha d'obrir el ventall d'usos admesos en les edificacions tradicionals. Ara

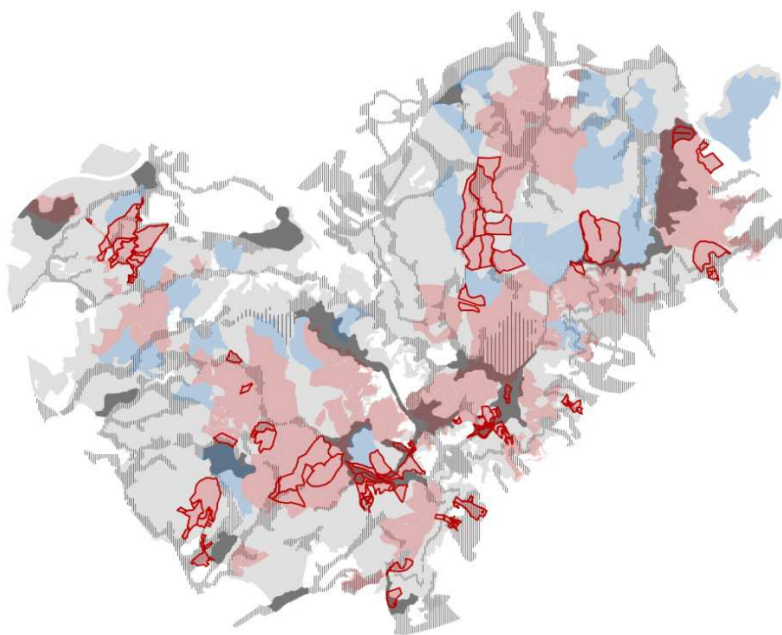

Diagrama 25 : Titularitat del sòl: propietat pública (vermell) i parcel·les privades majors de 25 ha. (blau). Les parcel·les regruixades en vermell es corresponen amb els sòls públics adquirits a partir de l'aprovació del PEPCo. Font : CPNSC.

bé, sens perjudici dels usos admesos, s'han d'establir les condicions d'integració ambiental de les construccions, la gestió forestal o ramadera, el manteniment dels camins d'accés i la resta d'obligacions que estableix la Llei d'urbanisme per als propietaris del sòl no urbanitzable, amb la finalitat de preservar el patrimoni construït i millorar el manteniment de les finques.

En qualsevol cas, l'administració continua tenint la potestat d'aprovar el desenvolupament d'aquestes intervencions mitjançant els instruments urbanístics o sectorials existents, sempre amb informe previ favorable de l'òrgan gestor del Parc. A més, les construccions i les activitats han de ser compatibles amb l'ús públic metropolità del Parc.

Titularitat del sòl i model de gestió

En relació amb les previsions d'adquisició de sòl que preveia el Pla econòmic i financer del PEPCo, es constata que no s'han dut a terme, probablement a causa de l'elevat cost econòmic. Des del 1991 només s'han expropiat unes 650 ha de sòl (el 7,8 % del Parc) quan l'expropiació prevista pel PEPCo anava de 1.153 ha (escenari de mínims) fins a 5.848 ha (escenari de màxims). El PEPNat ha de replantejar-se l'objectiu maximalista d'arribar al 100 % del sòl públic i explorar altres fórmules de titularitat mixta o privada. En aquest sentit, cal tenir present que el Consorci del Parc ja ha arribat a acords amb diversos propietaris que

han permès intervenir en finques privades per tal de millorar l'estat dels camins públics, etc.

D'altra banda, amb el context socioeconòmic actual, no es pot plantejar un model de gestió basat exclusivament en la capacitat econòmica i d'intervenció de l'administració pública. En conseqüència, s'ha d'implantar un sistema de gestió basat en la col·laboració pública i privada, que garanteixi la viabilitat i la sostenibilitat econòmica dels recursos destinats a la conservació i millora del Parc.

Per bé que fins a l'actualitat la inversió de nova construcció de totes les àrees de lleure ha estat d'iniciativa pública amb gestió indirecta mitjançant concessions administratives exclusivament quant als quioscs-berenadors, s'ha de valorar la possibilitat que algunes d'aquestes intervencions (àrees de lleure, aparcaments, restaurants, etc.) així com el manteniment sigui d'iniciativa privada, sempre sota la tutela de l'òrgan gestor del Parc.

4.3.3 Síntesi i diagnosi del planejament territorial, sectorial i urbanístic

Planejament territorial i sectorial

Des de l'aprovació del PEPCo l'any 1987, s'ha desplegat tant la normativa sectorial de caire ambiental com la planificació territorial, inexistents aleshores a excepció de la Llei d'espais naturals. A banda de la Llei d'urbanisme, sense ser exhaustiu, es pot fer referència a la legislació forestal, de residus, de l'aigua, de contaminació atmosfèrica, lluminosa, soroll, de l'accés motoritzat al medi natural o de prevenció d'incendis. A nivell de planificació territorial i sectorial destaca el Pla territorial metropolità de Barcelona, el PEIN, la xarxa Natura 2000 o els plans d'infraestructures.

D'acord amb l'anterior, el PEPNat ha de tenir en compte tota la normativa i la planificació vigent. D'altra banda, la legislació sectorial en relació als espais de protecció especial sempre admet una regulació més estricta per raó del seu règim. Per tant, el PEPNat ha de basar el seu desenvolupament en concretar el contingut de la legislació i la planificació sectorial als objectius específics de protecció dels valors ecològics del Parc Natural de la Serra de Collserola.

PGM

De l'anàlisi del PGM en l'àmbit del Parc Natural de la Serra de Collserola es desprèn:

- La necessitat de redactar i tramitar una modificació del PGM en paral·lel a la redacció i tramitació del PEPNat (modificació prevista al Conveni interadministratiu signat) que aclareixi la regulació del parc forestal com a sistema i els usos admesos en sòl no urbanitzable, ajusti la qualificació de reserva natural a les delimitacions del Decret 146/2010 i revisi les qualificacions urbanístiques dels sòls en l'àmbit del Parc amb interès estratègic per als objectius de conservació i millora.
- La necessitat que el PDU de l'Àrea Metropolitana de Barcelona adopti les mesures que assegurin la connectivitat de la Serra de Collserola amb els altres espais naturals metropolitans i revisi les previsions relatives a les reserves d'equipaments, serveis tècnics, cementiris, zones verdes i xarxa viària d'àmbit metropolità i amb incidència superior als nou municipis del Parc Natural.

PEPCo

De l'anàlisi realitzada es desprèn que el PEPCo és un instrument que ha permès assolir els objectius (plantejats inicialment) de protegir els valors naturals de Collserola i potenciar l'ús social de la Serra com a parc metropolità.

Al mateix temps, es conclou que és necessari que el PEPNat abordi la revisió del PEPCo, per tal d'adaptar les seves determinacions i

previsions al context actual en els àmbit següents:

- Ambiental (situació, coneixement, ecologia, serveis ecosistèmics).
- Social (canvis de tendència en l'ús del Parc).
- Econòmic (menor capacitat econòmica i d'intervenció de l'administració pública).
- Normatiu i legislatiu (directives europees, Llei d'urbanisme, PEIN, Decret de Parc Natural, PTMB, etc.).

De la diagnosi també es desprenen les idees següents:

- El medi natural evoluciona constantment, amb unes dinàmiques pròpies no subjectes a una planificació fixa a llarg termini, i les estratègies per a conservar i millorar els valors naturals no es poden establir de manera definitiva, per això el PEPNat ha d'incorporar uns criteris d'actuació globals per a tot el Parc, en coherència amb els valors naturals que han meregut la declaració de parc natural, però a la vegada ha de dotar la gestió del Parc d'instruments oberts, flexibles i adaptables a la realitat canviant del territori i de la societat actual.
- El PEPNat ha d'abordar la revisió i el contingut de la zonificació, les àrees de tractament específic i paisatgístic, els usos i aprofitaments, la regulació del patrimoni construït, la titularitat del sòl i el model de gestió del Parc per mantenir un model de Parc que permeti

la conservació i millora dels valors naturals i estratègics de la Serra de Collserola com espai lliure dins de l'àrea metropolitana. En aquest sentit, cal que el pla admeti i reguli el desenvolupament d'aquells usos i aprofitaments no només compatibles amb la protecció dels valors naturals i estratègics de Collserola sinó que ajudin al seu enfortiment.

- El PEPNat ha de dotar de coherència la gestió del Parc en relació a la diversitat d'administracions i de normativa d'aplicació i incentivar la inversió privada en la recuperació, millora i manteniment dels recursos naturals i patrimonials del Parc. Per això s'ha de tendir a configurar grans àrees de gestió en les quals es permetin usos i aprofitaments que assegurin el retorn de la inversió necessària a la vegada que el titular de la gestió (públic, mixta o privat) es faci càrrec del manteniment tant dels sistemes naturals (gestió forestal, agrícola i/o ramadera) com de les infraestructures del Parc (camins i àrees de lleure) així com del patrimoni construït.

Pla especial de protecció del medi natural
i del paisatge del Parc Natural de la Serra de Collserola
Avanç de Pla

5. Conclusions de la diagnosi

De l'anàlisi realitzada a l'apartat anterior en relació a l'estat actual dels valors ecològics i culturals del parc, el seu context social i econòmic i al planejament s'extreu una diagnosi de l'estat actual del Parc natural que se sustenta en els següents punts:

Ecologia i preservació de la biodiversitat

Ens trobem davant un marc ecològic complex i canviant que difícilment pot ser governat i gestionat mitjançant normes rígides i estàtiques. La integritat del parc es fonamenta en la preservació de la biodiversitat, el manteniment i la gestió activa dels processos ecològics i el control de les perturbacions. Els gestors necessiten, a més d'un marc normatiu general, eines dinàmiques per valorar adequadament els projectes que incideixen en aquest espai.

Quant a la preservació de la biodiversitat, el tractament que s'aplica actualment es basa principalment en la prevenció de les afectacions. Només per a aquelles espècies ecològicament més rares i sensibles, o pel control de les espècies al·lòctones d'elevat potencial colonitzador, s'apliquen tractaments específics.

El manteniment dels processos ecològics és essencial per la preservació de la biodiversitat i la funcionalitat del parc. Potenciar la connexió ecològica

dins del parc i cap els espais pol·litzants és cabdal per a superar l'aïllament ecològic que pateix.

L'equilibri entre les perturbacions derivades de l'ús social i les activitats del parc, i la preservació dels valors ecològics i culturals és determinant per mantenir la integritat i la qualitat de l'espai. Igualment, cal considerar també les perturbacions derivades dels riscos naturals tals com els relacionats amb episodis meteorològics extraordinaris associats amb el canvi climàtic, sobre els quals caldrà aplicar mesures de prevenció i control.

Espais perimetrals

El Llobregat, el Besòs, la riera de Sant Cugat i els diferents torrents i rieres de l'interior del parc, juntament amb els espais perimetrals, juguen un paper molt rellevant en la connectivitat interior i exterior d'aquest espai. Són particularment importants per la gestió del parc i són els que li marquen la permeabilitat i la funcionalitat ecològica.

Els rius, rieres i torrents són indrets on hi ha una gran concentració dels valors ecològics i requereixen d'una gestió molt acurada per controlar els impactes relatiu al seu funcionament i a les relacions que s'estableixen amb els sistemes naturals i les zones urbanitzades que els hi són frontereres.

En les zones perimetrals és on es manifesten els principals focus de tensió entre el parc i el

seu entorn urbanitzat, en forma d'activitats i ocupacions il·legals. També és on s'originen la majoria dels incendis forestals. És, per tant important trobar, juntament amb els municipis i altres administracions interessades, fórmules de planejament, ordenació i gestió per aquest tipus d'espais que se situen a cavall entre l'interior i exterior del parc.

Model d'ús social

El model d'ús social contemplat pel PEPCo ha estat útil durant molts anys, però actualment està clarament superat. No només per l'increment d'activitats, que ens ha portat fins a una situació que pot arribar a la saturació, sinó també per les noves activitats que han anat sorgint en aquests darrers 27 anys, com l'ús multitudinari de la bicicleta, la gran demanda de proves esportives de tota mena, o el creixement de l'activitat esportiva nocturna, entre altres.

L'augment de la freqüentació també ha aguditzat els conflictes entre activitats, un fet que, tot i l'èxit aconseguit en l'ordenació de l'ús social, fa necessari un replantejament de l'organització de les àrees de tractament específic definides en l'actual PEPCo.

Donades les característiques del parc de Collserola, un espai metropolità envoltat i fragmentat pel teixit urbà i les infraestructures, resulta molt difícil compaginar-hi les activitats cinegètiques

tradicionals amb els altres usos del parc.

La cacera tradicional, que necessita de grans espais oberts i poca presència humana, queda completament alterada en aquest espai, on les activitats lligades al lleure i altres usos de caràcter social entren en conflicte amb la cacera tradicional i, a més, generen un risc potencial elevat d'accidents.

Les poblacions cinegètiques es troben confinades en un espai petit i amb molt poca connectivitat amb l'exterior. La presència humana, en el seu interior, suposa una gran pressió pertorbadora sobre els hàbitats naturals i, al mateix temps, una creixent interrelació/conflicte amb les poblacions humanes i les seves activitats.

Per altra banda, les sobrepoblacions de determinades espècies, el cas més evident és el del senglar, també generen problemes sobre els ecosistemes i la seguretat en les infraestructures. Actualment la gestió cinegètica s'organitza en zones de seguretat, àrees privades de caça i dues zones de caça controlada. Aquest model de gestió entenem que no és l'òptim i que, encara que es tracti d'una competència clarament sectorial, donada la gran transcendència que té en tots els nivells, és un tema que s'ha de tractar globalment i amb consens de totes les administracions implicades.

Les activitats de producció de béns orgànics

Cal entendre les activitats primàries que es desenvolupen al parc com activitats econòmiques que, pel damunt de tot, tenen la finalitat d'ajudar a la gestió de la biodiversitat i disminuir la vulnerabilitat front els diferents riscos. Entre aquestes activitats destaquen la forestal, l'agrícola i la ramadera.

Pel que fa a l'activitat forestal pública, tal com s'ha indicat en aquest document, s'han endegat convenis de concessió de finques públiques de diferent titularitat en favor del Consorci del Parc per tal de poder efectuar una gestió unitària, encarada a la prevenció d'incendis i a augmentar la resiliència de les masses forestals front diferents tipus de perturbacions. Amb aquests convenis es busca obtenir una economia d'escala que permeti valoritzar productes i reduir al mínim els costos de gestió. Són remarcables els resultats obtinguts en l'execució de franges de baixa combustibilitat i les actuacions de recuperació del bosc després dels darrers episodis de ventades i nevades on, amb l'aprofitament energètic dels productes, s'han aconseguit executar els treballs de restauració pràcticament a cost zero. En els terrenys privats s'ha procurat promoure la redacció de Plans Tècnics de Gestió i Millora Forestal i la formació d'associacions de propietaris forestals per obtenir unes superfícies que permetin actuar en el mateix sentit que

en el cas de les finques públiques. Actualment es disposa ja de set PTGMF en finques privades i està força avançat el procés de creació d'una associació de propietaris forestals.

Com s'ha indicat amb la potenciació de les activitats agropecuàries es busca trobar un punt d'equilibri on, sota la base de la protecció del territori i els seus ecosistemes, es puguin generar activitats que creïn riquesa i contribueixin a la preservació dels valors del parc. En aquest sentit, el desembre del 2013 es va aprovar el Pla Agropecuari del parc on s'estableixen els criteris per la gestió d'aquestes activitats s'orienten, entre altres aspectes, a la producció agrícola de Km 0 i a la creació de marques de qualitat amb el segell de Collserola. És també remarcable el paper dels ramats d'ovelles gestionats pel Consorci en el manteniment de les franges de baixa combustibilitat.

Donada l'estructura de la propietat i les limitacions pressupostàries de les administracions, cal aprofundir en fórmules de gestió basades en models de col·laboració publico-privades.

Serveis ecosistèmics

Com hem analitzat en els apartats anteriors, al parc de Collserola s'hi ofereix una gran quantitat de serveis ecosistèmics, des de serveis d'aprovisionament fins a serveis culturals i de lleure. Per poder prestar tots aquests serveis i equilibrar-los a la

demanda diferencial, la normativa i la zonificació actual tenen les seves limitacions, les quals s'han anat manifestant al llarg d'aquests 27 anys de gestió. Pel que fa a la demanda, és interessant remarcar que juntament a una demanda lligada a factors econòmics o a grups organitzats que exerceixen una gran pressió, també hi ha una demanda oculta, no organitzada però que té una gran transcendència al parc, ens referim a famílies, usuaris individuals que passen o practiquen activitats diverses utilitzant el parc com a suport.

Des de l'aprovació del PEPCo també s'han produït canvis en les valoracions de les formacions i les activitats del parc. Així mateix, cal notar el canvi legislatiu que s'ha produït a nivell sectorial. Tot plegat fa necessari adaptar la zonificació i la normativa a la realitat actual per tal d'ajustar i compatibilitzar la prestació de tots aquests serveis ecosistèmics.

Patrimoni construït

A excepció de les edificacions tradicionals transformades en restaurants o serveis dotacionals del Parc, la regulació estricta dels usos admesos –que cal emmarcar en un context de contenció del procés d'urbanització de la Serra de Collserola- ha tingut l'efecte no desitjat de desincentivar la inversió per a la conservació i millora del patrimoni construït. Amb la finalitat de garantir el manteniment d'aquest patrimoni en un context de

limitacions pressupostàries públiques s'ha d'obrir el ventall d'usos urbanístics admesos en les edificacions tradicionals. Això ha de permetre la presència permanent de població a l'interior del Parc com a garantia de la gestió integral de les finques.

D'altra banda, la riquesa patrimonial del Parc ha de reflectir-se en l'instrument d'ordenació del Parc, per actualitzar el llistat d'elements a protegir segons els diferents catàlegs aprovats i incorporar altres elements vinculats al patrimoni natural del Parc, com les fonts o les cabanes de pedra seca.

Paisatge

El binomi usos-activitats i valors ecològics i culturals és el que conforma el paisatge del parc, un aspecte que el planejament ha de modular amb la seva aplicació, mantenint i millorant les característiques del paisatge existent, sense subvertir-lo ni banalitzar-lo i, en tot cas, incrementant-ne el valor.

En els transcurs d'aquests anys s'han controlat i recuperat àrees d'abocaments de terres i runes, com per exemple el Turó del Cors o la plaça Mireia, i s'han evitat moltes ocupacions i abocaments amb el tancament dels camins i el tractament de les vores de les carreteres però encara hi ha problemes importants d'establiment d'hortos marginals i barraques pels quals es precisen actuacions de neteja i recuperació d'aquests espais.

En la gestió portada a terme pel Consorci del parc s'han aconseguit èxits importants pel que fa al tractament ambiental de les infraestructures que travessen el parc, si bé en això hi ha hagut una part molt important de negociació amb les diferents companyies de serveis i administracions responsables de les infraestructures. Per poder continuar en aquesta direcció es precisen de noves eines de planejament que possibilitin una gestió eficaç de les mesures de control d'impacte de les infraestructures actuals i uns criteris clars per la implantació de les noves instal·lacions

Pel que fa a les noves infraestructures, caldrà economitzar el màxim un espai tant valuós com és el del parc, restringint les noves implantacions a només aquelles que siguin estrictament necessàries en ordre al seu interès general. La implantació de noves infraestructures ha de venir acompanyada a una racionalització de les existents i a la implementació de les corresponents mesures correctores per mantenir el control sobre el nivell de perturbacions que es consideri admissible, així com mesures de compensació.

Model de gestió

Des de l'aprovació del PEPCo, l'existència d'un òrgan de gestió permanent dotat de pressupost ha permès treballar en la línia de garantir la preservació dels valors ecològics i culturals fent-ho compatible amb el desenvolupament de l'ús social del Parc en un context metropolità. Transcorreguts 27 anys s'ha de dotar de coherència el model enfortint la relació entre la diversitat d'administracions amb incidència sobre el territori i el desplegament de la normativa i el planejament territorial, urbanístic i sectorial que conflueixen en l'àmbit del Parc. També s'ha de donar resposta a les necessitats de gestionar el Parc de manera flexible i adaptada a les realitats canviants, a la vegada que s'ha d'incentivar una gestió global de les finques que assumeixi el manteniment dels sistemes, les infraestructures i el patrimoni construït.

Instrument de regulació

El medi natural evoluciona constantment, amb unes dinàmiques pròpies no subjectes a una planificació fixa a llarg termini, al mateix temps que les estratègies per a conservar i millorar els valors ecològics no es poden establir de manera definitiva. Per això s'ha de dotar l'òrgan gestor del Parc d'instruments oberts, flexibles i adaptables a la realitat canviant del territori i de la societat actual. L'ordenació del Parc ha de superar l'estructura rígida del PEPCo

quant a la zonificació, les àrees de tractament específic i paisatgístic i els usos i aprofitaments admesos, per tal que la regulació urbanística no només assoleixi l'objectiu de la conservació i millora dels valors ecològics i culturals de la Serra de Collserola com espai lliure dins de l'àrea metropolitana, sinó que també afavoreixi un desenvolupament dels usos i aprofitaments que enforteixin la protecció d'aquests valors.

III. MEMÒRIA D'ORDENACIÓ

6. Objectius específics i línies estratègiques del Pla

6.1 Objectius específics

Els objectius que han de guiar el PEPNat es basen en l'anterior diagnosi del parc i en el coneixement que es té d'aquest. Com a criteri general, els objectius s'han de recolzar en un coneixement acurat i actualitzat de l'estat i la dinàmica dels sistemes ecològics i dels efectes dels usos i activitats que s'hi desenvolupin, per poder planificar, gestionar i avaluar les actuacions adequadament. En aquest sentit, resulta imprescindible l'encaix de la planificació i la gestió per a la conservació i ús sostenible dels recursos naturals en el marc del sistema de Parcs Naturals de Catalunya i per extensió a la xarxa europea Natura 2000.

El PEPNat haurà definirà les regulacions i accions necessàries per garantir la protecció, la millora i/o l'aprofitament ordenat dels recursos naturals del Natural de Collserola, d'acord amb la legislació vigent.

Considerant la realitat actual del Parc, els objectius de la seva creació i l'històric de les actuacions que s'hi han realitzat fins ara, s'han definit els següents objectius per a la redacció d'aquest Pla especial:

1.- Mantenir i millorar les condicions ambientals del parc que inclouen els factors abiòtics i biòtics, la conservació de la biodiversitat, dels hàbitats i dels processos ecològics. Cal procurar i assegurar les condicions abiòtiques adients perquè el funcionament biològic i ecològic del parc s'avingui als objectius de preservació. Preservar i mantenir l'estat de conservació favorable de les poblacions de les espècies i dels hàbitats propis del Parc natural, tot mantenint la seva qualitat ecològica i afavorint la seva estabilitat i complexitat. Controlar i gestionar les pertorbacions que afecten l'estructura i l'estabilitat de les comunitats. Assegurar que existeixin les condicions favorables perquè es puguin desenvolupar adequadament els cicles vitals de les espècies, els processos ecològics bàsics, i les interaccions entre les diferents espècies, especialment els fluxos ecològics i la mobilitat de les espècies.

2.- Millorar les condicions de les vores del parc per tal d'assegurar la connectivitat ecològica amb els espais oberts de l'entorn, disminuir els riscos, recuperar ambients i paisatges, facilitar l'accessibilitat dels usuaris del parc i corregir el caràcter suburbà. En particular, cal assegurar la permeabilitat ecològica en tant que és un dels processos ecològics més importants per al manteniment del bon estat de la biodiversitat.

	síntesi de la diagnosi	conclusions de la diagnosi
1	Relleu i valors geològics	1 Ecologia i preservació de la biodiversitat Ens trobem davant un marc ecològic complex i canviant que difícilment pot ser governat mitjançant normes rígides i estàtiques. La integritat del parc es fonamenta en la preservació de la biodiversitat, el manteniment dels processos ecològics i el control de les perturbacions. Els gestors necessiten, a més d'un marc normatiu general, eines dinàmiques per valorar adequadament els projectes que incideixen en aquest espai.
2	Cursos d'aigua i espais fluvials	2 Espais perimetrals Els espais perimetrals, juguen un paper molt rellevant en la connectivitat interior i exterior d'aquest espai. Són particularment importants per la gestió del parc i són els que li marquen la permeabilitat i la funcionalitat ecològica. En les zones perimetrals és on es manifesten els principals focus de tensió entre el Parc i el seu entorn urbanitzat.
3	Accions preventives per preservar la biodiversitat	3 Model d'ús social El model d'ús social contemplat pel PEPCo ha estat útil durant molts anys, però actualment està clarament superat. No només per l'increment d'activitats, que ens ha portat fins a una situació pròxima a la saturació, sinó també per les noves activitats que han anat sorgint en aquests darrers 27 anys.
4	Tractament específic de les espècies rares	4 Les activitats de producció de béns orgànics Cal entendre les activitats primàries que es desenvolupen al Parc com activitats econòmiques que, pel damunt de tot, tenen la finalitat d'ajudar a la gestió de la biodiversitat i disminuir la vulnerabilitat front els diferents riscos. Entre aquestes activitats destaquen la forestal, l'agrícola i la ramadera.
5	Importància ecològica dels espais perimetrals	5 Serveis ecosistèmics Al Parc de Collserola s'hi ofereix una gran quantitat de serveis ecosistèmics, des de serveis d'aprovisionament fins a serveis culturals i de lleure. Per poder prestar tots aquests serveis i equilibrar-los a la demanda diferencial, la normativa i la zonificació actual tenen les seves limitacions, les quals s'han anat manifestant al llarg d'aquests 27 anys de gestió.
6	Riscos i perturbacions	6 Patrimoni A excepció de les edificacions tradicionals transformades en restaurants o serveis dotacionals del Parc, la regulació estricta dels usos admesos –que cal emmarcar en un context de contenció del procés d'urbanització de la Serra de Collserola- ha tingut l'efecte no desitjat de desincentivar la inversió per a la conservació i millora del patrimoni construït.
7	Paisatge	7 Paisatge El binomi usos-activitats i valors ecològics és el que conforma el paisatge del Parc, un aspecte que el planejament ha de modular amb la seva aplicació, mantenint i millorant les característiques del paisatge existent, sense subvertir-lo ni banalitzar-lo i, en tot cas, incrementant-ne el valor.
8	Catàleg de béns i d'edificacions tradicionals	8 Model de gestió Des de l'aprovació del PEPCo, l'existència d'un òrgan de gestió permanent dotat de pressupost ha permès treballar en la línia de garantir la preservació dels valors ecològics fent-ho compatible amb el desenvolupament de l'ús social del Parc en un context metropolità. Transcorregut 25 anys s'ha de dotar de coherència el model enfortint la relació entre la diversitat d'administracions amb incidència sobre el territori i el desplegament de la normativa sectorial i planejament que conflueixen en l'àmbit del Parc.
9	Els serveis ecosistèmics com a principis rectors	9 Instrument de regulació El medi natural evoluciona constantment, amb unes dinàmiques pròpies no subjectes a una planificació fixa a llarg termini, al mateix temps que les estratègies per a conservar i millorar els valors naturals no es poden establir de manera definitiva.
10	Evolució de l'ús social al Parc	
11	Conflictes entre activitats	
12	Limitacions de la zonificació del PEPCo	
13	Gestió activa de les masses forestals	
14	Estimular la gestió i conservació de les finques	
15	Dotacions del Parc	
16	Els ERE	
17	Implantació de noves infraestructures	
18	Racionalització de les infraestructures existents	
19	El patrimoni construït	
20	Necessitat de modificar puntualment el PGM	
21	Mesures per a la connectivitat del PDU	
22	Necessitat d'adaptar el PEPCo a la situació actual	
23	Necessitat d'una regulació oberta i flexible	
24	Model interadministratiu de consens	

Millorar l'accessibilitat a aquest sector perifèric del parc i encabir un ús més intensiu del lleure ciutadà per protegir millor l'interior del Parc.

3.- Gestionar de forma sostenible l'ús social del parc dins del context metropolità incidint en l'ús i el foment d'energies netes. El PEPNat ha de garantir que l'ús social a Collserola, en les seves múltiples fórmules i intensitats, sigui compatible amb la conservació del patrimoni natural i cultural i amb el desenvolupament de les activitats econòmiques que s'hi duen a terme.

4.- Mantenir i adequar les activitats de producció de bens orgànics i fomentar l'economia verda. Cal assegurar que les activitats de producció de bens orgànics siguin compatibles en el context actual de preservació i ús del Parc. Cal considerar aquest ús i activitat en el marc del desenvolupament de *l'economia verda* en el Parc.

5.- Conèixer i valorar els serveis ecosistèmics, profundint en la recerca de Collserola com a espai de coneixement. Cal abordar amb decisió el coneixement dels serveis ecosistèmics que hi ha en el Parc. Entendre el valor econòmic que donen els ecosistemes (l'actiu en biodiversitat i hàbitats, fixació de CO₂, l'alliberament d'O₂, la connectivitat ecològica, la preservació del cicle de l'aigua, el control de l'erosió i manteniment dels sòls, el valor perceptiu i el paisatge, l'ús social, etc.), la qual cosa

permetrà prendre millors decisions de cara la gestió del Parc.

6.- Mantenir i millorar el Patrimoni arquitectònic, històric i cultural. Cal gestionar aquest patrimoni construït que conforma a Collserola nombroses i diverses edificacions de totes les èpoques. És important tenir cura i mantenir el ric patrimoni històric i cultural existent, que a Collserola data de fa més de 100.000 anys.

7.- Ordenar i gestionar convenientment el paisatge i minimitzar els impactes.

Collserola és essencialment una unitat paisatgística amb una entitat forta i ben diferenciada però susceptible de rebre pressions i canvis que el simplifiquin i banalitzin. Cal que l'aplicació del Pla moduli favorablement el paisatge i minimitzi els impactes.

8.- Establir un règim de gestió activa i directa basat en models de col·laboració públic-privada. El parc ha d'incorporar una nova visió de la realitat i desenvolupar visions i coneixements actuals sobre les potencialitats i capacitat d'aprofitament dels recursos naturals o culturals atenent a les capacitats d'aquest territori, i fer-ho amb respecte pels serveis ecosistèmics. Cal introduir elements d'economia productiva en el territori, sense que malmetin o comprometin els valors ecològics i culturals. Per això cal considerar la inclusió de la iniciativa privada i donar oportunitats de gestió compartida compatible.

9.- Apostar per un instrument de regulació obert, flexible i adaptable a la realitat

canviant del territori i la societat. El medi natural evoluciona constantment, amb unes dinàmiques pròpies no subjectes a una planificació fixa a llarg termini. Per això és necessari dotar al parc d'un instrument de regulació obert, flexible i adaptable a la realitat canviant del territori i de la societat actual. L'ordenació del parc ha de superar l'estructura rígida del PEPCo quant a la zonificació, les àrees de tractament específic i paisatgístic i els usos i aprofitaments admesos, per tal que la regulació urbanística no només assoleixi l'objectiu de la conservació i millora dels valors ecològics i naturals de la serra de Collserola com espai lliure dins de l'àrea metropolitana, sinó que també afavoreixi un desenvolupament dels usos i aprofitaments que enforteixin la protecció d'aquests valors.

6.2 Línies estratègiques

En el moment actual, els valors ecològics i els recursos naturals del parc han de conviure amb una elevada freqüentació i uns usos de tipologies diverses i canviant. El futur del parc passa per fer una relectura en clau actualitzada sobre aquests valors i aquesta realitat. I això suposa fer un salt de qualitat en la aproximació estratègica de com plantejar i configurar el parc d'ara en endavant. Aquest plantejament des de l'estratègia proveeix d'un referent conceptual, d'actuació i de prioritització de decisions comú a tots els actors implicats, i el primer pas per tal de consolidar-la és la definició de PEPNat considerant les línies estratègiques més essencials, que són les següents:

1.- Endegar un programa enfocat a preservar i mantenir la biodiversitat global del parc i, en particular, dels dos àmbits de Reserva Natural Parcial. Aquesta línia inclourà un inventari de la biodiversitat del parc amb mesures de protecció, control i monitoratge. Dins del programa també es farà incidència als possibles efectes del canvi climàtic sobre la biodiversitat.

2.- Impulsar la gestió integral del cycle de l'aigua dins de l'àmbit del parc, amb especial atenció sobre les zones humides i els cursos d'aigua. Aquesta línia contemplarà la incidència dels factors naturals i antròpics sobre el sistema hidrològic.

3.- Fomentar la recuperació i manteniment dels espais oberts dins de l'àmbit del parc, en tant que part molt significativa de la gestió i que és cabdal per garantir els processos ecològics.

4.- Elaborar un programa pel control i seguiment de l'estat dels principals connectors ecològics i les condicions de permeabilitat del parc, tant a l'interior de l'àmbit del parc com les connexions amb els principals sistemes que l'envolten.

5.- Revisar l'actual planificació dels accessos al parc, jerarquizant la xarxa de camins per assegurar un bon funcionament del sistema, optimitzant la capacitat de càrrega i minimitzant la fragmentació i la pertorbació

6.- Integrar el benestar i la qualitat de vida de les persones que viuen a l'interior del parc com un eix fonamental de gestió per tal de garantir una adequada integració dels enclavaments urbans i reduir l'impacte d'aquests sobre el medi natural.

7.- Promocionar l'ús del parc com un espai de salut, benestar i coneixement tot fomentant l'accés al parc a través del transport públic, a peu o en bicicleta des de la trama urbana.

8.- Desenvolupar una línia específica per l'educació ambiental centrada en els valors de l'espai natural en consonància amb els programes desenvolupats en els 27 anys de gestió del parc.

9.- Elaborar un paquet de mesures per fomentar la gestió forestal i els usos i aprofitaments agropecuaris sota criteris d'aprofitament sostenible que es basin en el respecte de la funció ecològica, social i al foment de la qualitat ambiental i paisatgística del parc.

10.- Construir un programa específic d'actuacions de recuperació d'àmbits afectats per l'ocupació d'horts marginals i barraques.

11.- Desenvolupar una línia de recerca per aprofundir en el coneixement dels serveis ecosistèmics del parc per tal de fomentar la seva producció i la maximització dels serveis que ofereixen.

12.- Fomentar la participació de tots els agents que intervenen en la producció i aprofitament dels serveis ecosistèmics.

13.- Establir una línia d'actuació per la rehabilitació de les edificacions patrimonials i tradicionals que aportin qualitat al territori i garanteixin la millora i el manteniment dels valors naturals de la finca en la qual s'ubiquen.

14.- Potenciar els usos i activitats compatibles amb els objectius del parc per mantenir i millorar el patrimoni arquitectònic, històric i cultural.

15.- Elaborar un manual que incorpori l'experiència acumulada en les condicions i els criteris relatius al manteniment, millora o nova implantació d'infraestructures

Imatges, activitats i paisatges de Collserola.

Font:
Conserci del Parc Natural de la Serra de Collserola. (CPNSC)

de comunicació i serveis amb especial èmfasi a les mesures correctores.

16.- Impulsar mesures específiques per reduir les perturbacions derivades de l'ús social estudiant la possibilitat d'establir àrees d'accés restringit i/o prohibint les activitats incompatibles. Regular les condicions i els criteris per autoritzar les activitats de caràcter col·lectiu.

17.- Posar en marxa un programa per la gestió pública, privada o mixta de les finques sense eliminar la possibilitat d'expropiar els terrenys necessaris per a la realització d'intervencions puntuals.

18.- Fomentar l'associacionisme entre els propietaris de finques agrícoles i forestals per la redacció de plans de gestió conjunts per afavorir la potenciació dels valors ecològics del parc.

19.- Redactar un model de regulació urbanística que estableixi uns criteris i unes condicions globals per a tot l'àmbit del parc que es materialitzin en paràmetres de tipus qualitatiu que posin el focus en la proposta d'intervenció i les seves conseqüències a nivell ecològic, paisatgístic, social i econòmic, i que dotin els tècnics d'elements de reflexió, contingut i valoració dels projectes.

20.- Delimitar els ERE i establir criteris i condicions per disminuir l'impacte ecològic i paisatgístic dels assentaments edificatoris fora d'ordenació.

21.- Restringir la implantació de noves infraestructures de serveis, racionalitzar les existents i preveure mesures preventives, correctores i compensatòries de l'impacte ecològic i paisatgístic.

7. Anàlisi i avaluació d'alternatives

7.1 Alternatives considerades

Per abordar l'anàlisi del model estratègic d'ordenació del parc s'han considerat diferents alternatives. Aquestes s'han avaluat en relació amb els objectius i línies estratègiques establertes a partir de les conclusions de la diagnosi. L'avaluació s'ha fet considerant el ventall d'aspectes més rellevants que el PEPNat ha d'abordar, amb la finalitat addicional de contribuir a modelar la idea o decisió política millorant-la, enfortint-la i fent-la més coherent des del punt de vista tècnic.

7.1.1 Alternativa 0

Aquesta alternativa consisteix en mantenir vigent l'actual PEPCo, com a instrument de planificació del Parc. El PEPCo és un pla evidentment urbanístic que es redactà en desenvolupament del PGM, però que incorpora importants conceptes per la protecció del medi natural.

En aquest sentit, com s'ha vist en el capítol anterior, el model de parc que s'ha aixoplugat a partir del PEPCo ha tingut un resultat rellevant en la consecució dels seus objectius inicials. La preservació de determinades zones (Reserves Naturals) ha estat ben efectiva i cal reconèixer un progrés

substancial en la millora de la biodiversitat i especialment en les accions de reconeixement i protecció de determinades espècies en situació vulnerable i que són destacades com a espècies singulars. També en relació a determinats hàbitats. De la mateixa manera, el model de parc ha estat prou eficient com per permetre la incorporació de les determinacions de nous instruments apareguts des de la seva aprovació dirigides al reconeixement i preservació de determinats valors ecològics (Directiva hàbitats, noves normes sobre protecció de les espècies, Llei espanyola, Llei catalana, etc).

Però precisament per l'evolució experimentada en la visió tècnica des de la Cimera de Rio, al 1992, en quant a la preservació de la biodiversitat, la valoració dels serveis ecosistèmics, la consideració de les infraestructures verdes, fins i tot la necessitat avalada per les institucions internacionals competents en la matèria de la necessitat d'implementar a escala global l'anomenada economia verda (de la qual aquests espais protegits n'han de ser capdavanters en la seva implementació) fa que el PEPCo hagi quedat superat com a model de gestió del Parc.

Com a conseqüència, aquesta alternativa no es pot considerar adequada atès que no permet assolir cap dels objectius plantejats en el capítol anterior. D'altra banda, seria molt difícil modificar el PEPCo per a

convertir-lo en l'instrument definit al Decret de declaració de Parc Natural, on a l'article 8 estableix que s'haurà de formular un pla especial del medi natural i del paisatge, de manera concordant amb la Llei d'Espais Naturals o la declaració de l'espai com a ZEC.

7.1.2 Alternativa 1

Aquesta alternativa consisteix en la redacció d'un nou pla especial del medi natural, desenvolupant estrictament allò que estableix el Decret de Parc Natural. És a dir els aspectes propis d'un pla d'ordenació dels recursos naturals. Això vol dir, no contemplar els aspectes de caire urbanístic que abordava el PEPCo. A la pràctica, això vol dir disposar de dos plans: un, el nou, que regularia el medi natural i l'altre, el PEPCo, amb tota la casuística urbanística, important i igualment necessària per la protecció del Parc.

Aquesta alternativa permetria, en cert sentit, impulsar la resolució dels problemes vinculats al medi natural. Ara bé, com s'ha comentat en la valoració de les capacitats i limitacions del PEPCo com instrument per encarar alguns canvis importants, el manteniment d'aquest, tant pel seu enfocament més antic com per la càrrega inercial que porta, dificulta que es pugui dur terme el canvi estratègic que cal per a abordar sòlidament aspectes tant importants com són la preservació *in situ* de la

biodiversitat, la gestió dels usos i les activitats i el desenvolupament econòmic del Parc.

7.1.3 Alternativa 2

Davant la dificultat de regular el model estratègic del parc mitjançant dos plans, un que regularia els aspectes del medi natural i l'altre els aspectes urbanístics, es planteja una nova alternativa que consisteix en desenvolupar un nou pla especial, que es cenyeixi a l'àmbit estricte del Decret de declaració de Parc natural, de naturalesa híbrida, en el sentit que contempli i incorpori, per una banda, els aspectes urbanístics necessaris i, per una altra, els que sorgeixen de l'esmentat Decret. Això pot comportar una modificació puntual del PGM que es tramitaria en paral·lel al PEPNat.

Aquesta alternativa obre la porta a poder encarar amb consistència les mancances i el dinamisme actual del Parc. També aconsegueix amb la possibilitat d'actualitzar de manera més completa l'estratègia i el model de Parc, introduint els canvis necessaris per tal d'adaptar les polítiques i accions de preservació dels valors ecològics, adequar convenientment els usos i les activitats, i donar solució als problemes urbanístics des d'un instrument més actual, robust i amb capacitat resolutiva. Tanmateix, l'alternativa no permet assolir completament aspectes rellevants i primordials de la relació entre

el parc i els espais perimetrals adjacents.

7.1.4 Alternativa 3

Aquesta alternativa seria igual que l'anterior però incorporant-hi l'estudi d'un espai funcional més ampli i obert que inclou les vores exteriors del parc i les vores dels nuclis urbans situats al seu interior, però fora dels límits del Parc Natural. Aquesta opció d'incloure la visió d'un espai funcional adjacent al PEPNat permet disposar de més elements per resoldre millor qüestions clau com són: la connectivitat ecològica; la reconfiguració d'aspectes relacionats amb els usos i activitats; l'accessibilitat; la gestió més àmplia del règim de perturbacions ambientals; i, finalment, la relació i configuració dels teixits urbans que circumden el parc.

7.2 Descripció i justificació de l'alternativa escollida

Atenent als reptes a encarar explicitats en aquest document a partir de les conclusions de la diagnosi; les línies estratègiques establertes i, tenint en compte, també, les consideracions sobre les alternatives analitzades i valorades en l'apartat anterior, el PEPNat assumeix l'alternativa 3 com la més idònia per a poder orientar el model de parc i el corresponent Pla especial. L'alternativa escollida, doncs, és la de desenvolupar un nou Pla Especial híbrid que inclogui, tant els objectius que es desprenen del Decret 146/2010 de declaració de Parc Natural, com els que corresponen al desenvolupament d'un Pla urbanístic, contemplant propostes i recomanacions dins d'un espai funcional més ampli, que facilitin l'encaix del parc amb les zones urbanes adjacents amb qualificacions urbanístiques compatibles amb els objectius del parc.

Diagrama 26 : En gris l'àmbit del PEPNat i en verd l'espai funcional a estudiar. Font: AMB.

Aquesta alternativa permet afrontar amb solidesa i consistència el canvi estratègic que cal per a abordar sòlidament aspectes tant importants com són la preservació *in situ* de la biodiversitat, la gestió dels usos i les activitats i el desenvolupament econòmic del parc.

L'alternativa possibilita resoldre qüestions clau que es donen en les seves vores i que afecten l'àmbit del parc (connectivitat ecològica, usos i activitats, accessibilitat, règim de perturbacions ambientals, i els teixits urbans).

	conclusions de la diagnosi	objectius específics	alternativa 0	alternativa 1	alternativa 2	alternativa 3
1	Ecologia i preservació de la biodiversitat	Mantenir i millorar les condicions ambientals del parc que inclouen els factors abiòtics i biòtics, la conservació de la biodiversitat, dels hàbitats i els processos ecològics				
2	Espais perimetrals	Millorar les condicions de les vores del Parc per tal de disminuir els riscos, assegurar la connectivitat ecològica amb els espais lliures de l'entorn, facilitar l'accessibilitat dels usuaris al Parc i corregir el caràcter suburbà d'aquests espais				
3	Model d'ús social	Gestionar de forma sostenible l'ús social del Parc dins del context metropolità, incidint en l'ús i el foment d'energies netes				
4	Les activitats de producció de béns orgànics	Mantenir i adequar les activitats de producció de bens orgànics i fomentar l'economia verda				
5	Serveis ecosistèmics	Conèixer i valorar els serveis ecosistèmics, aprofundint en la recerca de Collserola com a espai de coneixement				
6	Patrimoni	Mantenir i millorar el patrimoni arquitectònic, històric i cultural				
7	Paisatge	Modular convenientment el paisatge i minimitzar els impactes				
8	Model de gestió	Establir un règim de gestió activa i directa basat en models de col·laboració públic-privats				
9	Instrument de regulació	Apostar per un instrument de regulació obert, flexible i adaptable a la realitat canviant del territori i la societat.				
alternativa 0: No elaborar cap pla especial						
alternativa 1: Pla especial del medi natural						
alternativa 2: Pla especial híbrid urbanístic i del medi natural						
alternativa 3: Pla especial híbrid urbanístic i del medi natural incloent l'àmbit funcional						

	Major compliment
	Menor compliment

Taula 33.: Conclusions de la diagnosi .Font: AMB.

8. Model estratègic de la proposta d'ordenació

El Parc Natural de la Serra de Collserola es configura com un sistema d'espais lliures en un context metropolità que no requereix necessàriament la titularitat pública dels terrenys. A més de les especificitats de regulació de les reserves naturals parcials i els Espais de Regulació Especial, el model estratègic del PEPNat proposa ordenar l'espai natural protegit mitjançant la regulació normativa dels usos i aprofitaments amb el suport d'una eina multifuncional de capes d'informació permanentment actualitzades. Aquesta eina, juntament amb la normativa sectorial, el planejament vigent i el propi PEPNat seran el suport per a la presa de decisions de l'òrgan gestor del parc per a emetre els informes preceptius. D'acord amb aquests instruments, qualsevol intervenció ha de respectar els valors ecològics i els objectius de preservació i s'ha d'adequar a la normativa del PEPNat, justificant que les perturbacions associades no sobrepassen els nivells acceptables. També es promourà la gestió conjunta del patrimoni natural i arquitectònic, incentivant la col·laboració público-privada.

8.1. Preservació i millora dels valors ecològics del parc

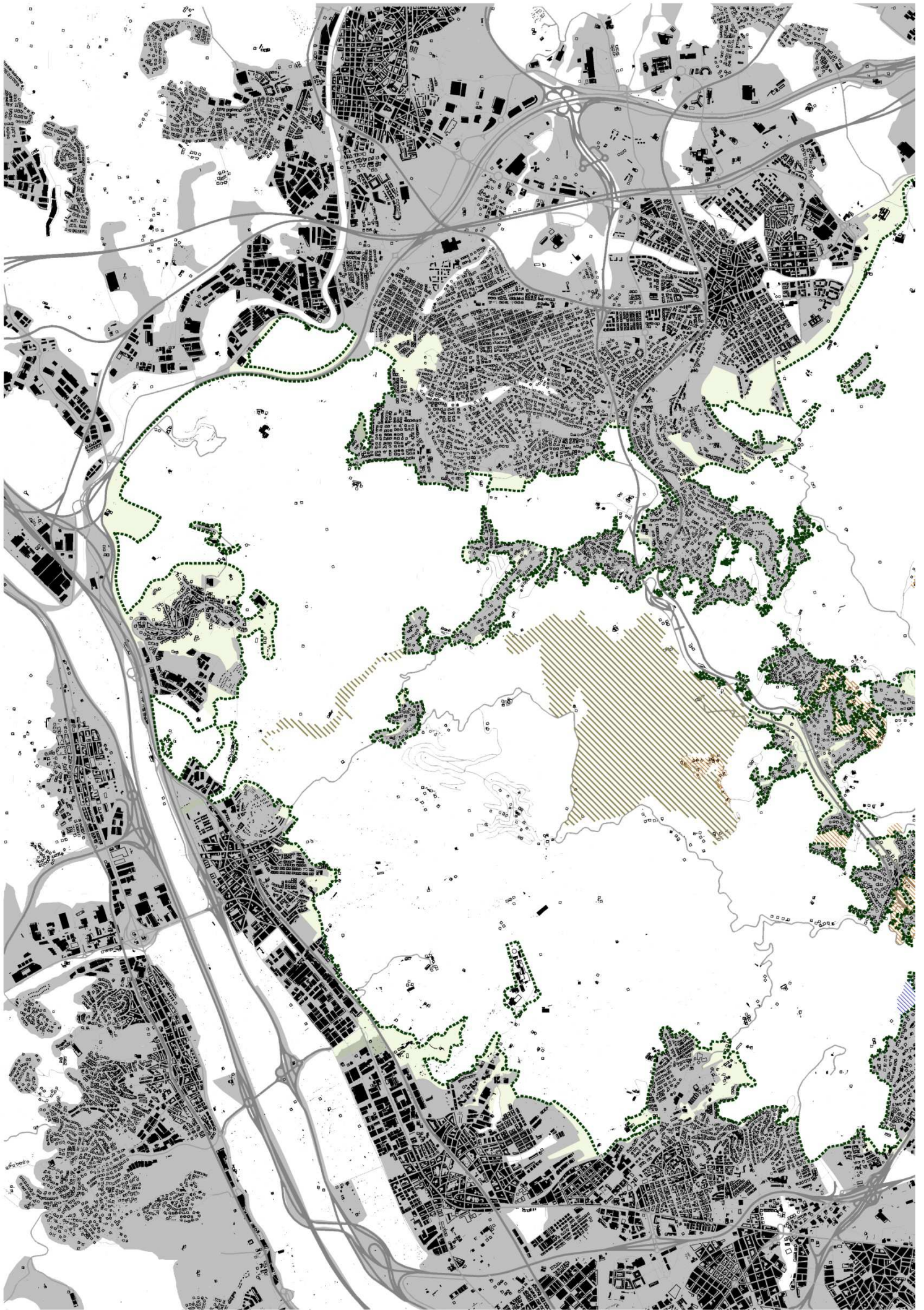
El model de preservació del parc que proposa el Pla es basa primordialment en considerar 5 aspectes claus o eixos conductors: la preservació de la biodiversitat; els processos ecològics; el control de les perturbacions; la consideració dels serveis ecosistèmics i el manteniment i millora del paisatge. Igualment, el model incorpora i considera el Canvi Climàtic com a una factor modulador de primer ordre, per bé que la capacitat d'intervenir en aquest procés des del Pla és limitada. En tot cas, el model que es proposa integra aquest aspecte, i les determinacions que l'acompanyen són compatibles pel que fa a l'adaptació al Canvi Climàtic.

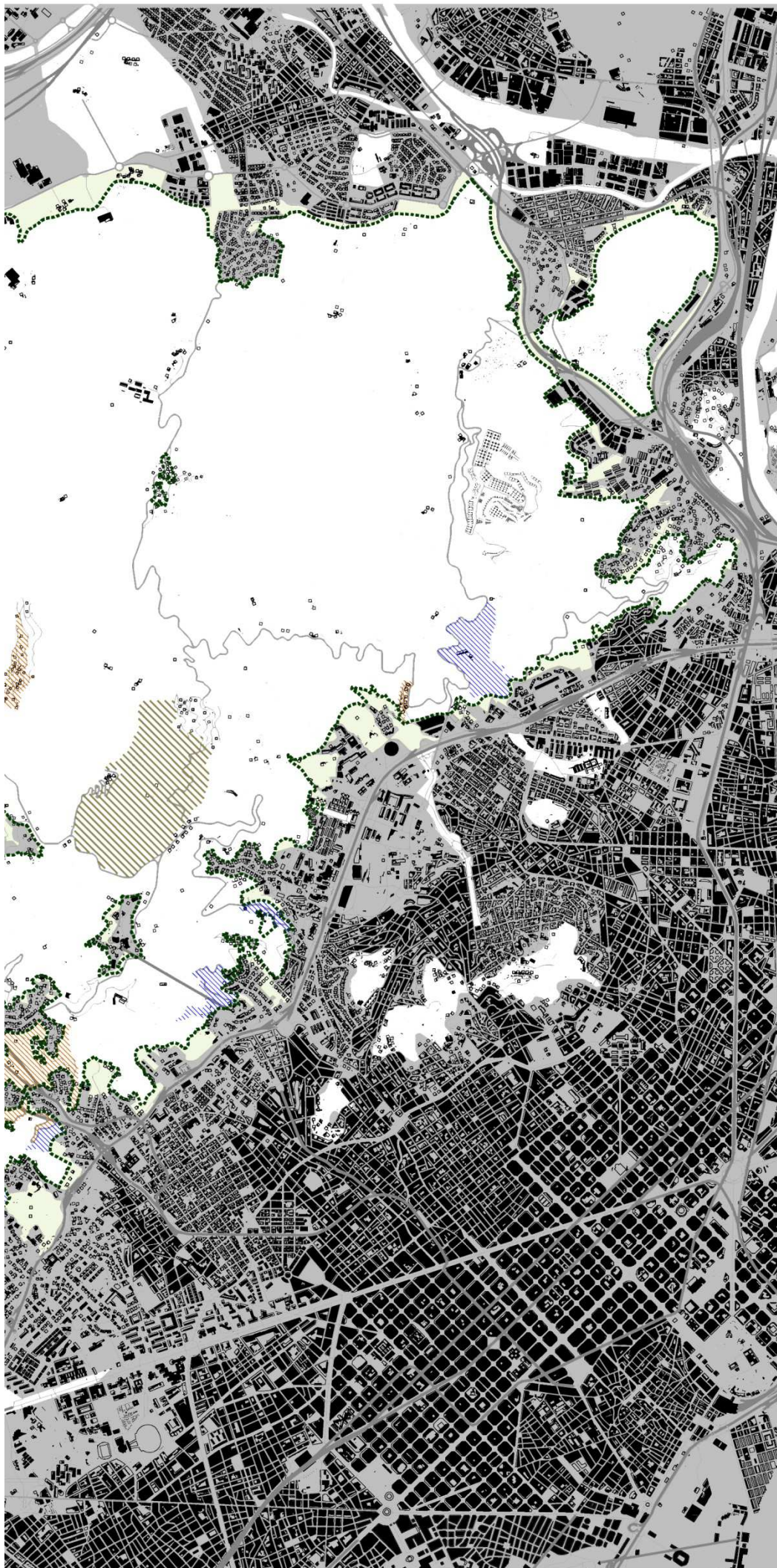
8.1.1 Preservació de la Biodiversitat

Quant a la preservació de la biodiversitat s'aposta per la seva consideració integrada en tot l'àmbit. Això significa valorar totes les espècies presents i considerar que com a conseqüència d'aquesta biodiversitat; dels requeriments de les condicions ambientals de context de clima mediterrani amb rellevants implicacions ecològiques (abiòtiques bàsicament); dels recursos (biòtics majoritàriament) i de les capacitats d'interacció entre les espècies i d'aquestes amb el medi, s'estructuren els hàbitats o ecosistemes del parc. En aquest sentit és evident que preservar els hàbitats és

preservar les espècies que contenen, i preservar les espècies del parc és assegurar la presència d'aquests hàbitats. A més, la resta de valors ecològics i ambientals deriven directament de la presència, o no, d'espècies.

Per tant, el model de parc considera aquests valors com a referent en tots els seus continguts i desenvolupament. També, i no menys important, això determina el marc d'instruments necessaris per a abordar la planificació i gestió de tots els aspectes que se'n deriven del seu desplegament posterior. En conseqüència, el model es basa en la prevenció d'afectacions per a la major part de les espècies presents (i molts dels hàbitats), en tant que no presenten una situació de vulnerabilitat especial. D'altra banda per a aquelles espècies que es troben en situació vulnerable, que són rares (en sentit ecològic) que tenen una alta capacitat colonitzadora, seran objecte d'un tractament específic atenent a la problemàtica de cadascuna. Igualment per els hàbitats amb una determinació de singularitat i vulnerabilitat. En aquests cas el Pla especial considerarà i integrarà les determinacions que en relació a aquests extrems (protecció d'espècies i hàbitats) es deriven de la normativa sectorial corresponent, tant a nivell internacional, europeu, estatal, autonòmica i aquella més local ja desenvolupada (vegeu Annex 6 Fitxes planejament territorial i sectorial).

Àmbit del PEPNat

- Àmbit del PEPNat
- Reserves naturals parcials
- ERE 1: Àmbit d'ordenació específica
- ERE 2: Àmbit d'enllaç
- Espai funcional a estudiar

Font: AMB

- Amb el model de parc pel qual s'opta, conèixer la biodiversitat del parc passa a ser una informació imprescindible. Amb aquesta finalitat es proposa la realització d'un inventari de la biodiversitat del Parc, que procuri augmentar el coneixement dels diferents grups biològics, i especialment aquells menys coneguts. Per això, cal que aquesta informació sobre la biodiversitat es posi en relació a la ubicació de les espècies dins de l'àmbit, i, per això, es requereix posar en relació els elements de la biodiversitat amb els hàbitats presents en l'àmbit.
- Disposar d'aquesta informació permet establir millor i de manera territorial les mesures que cal aplicar per a la preservació de la biodiversitat. Igualment és especialment útil per a la valoració i l'autorització de noves activitats que comportin la transformació de l'entorn.
- En tant que l'objecte principal de la preservació dels valors ecològics del parc és la biodiversitat, el model aplica i, si és el cas, desenvoluparà instruments a aquest nivell d'integració dels valors. En conseqüència, es proposa l'elaboració d'una Estratègia sintètica pel manteniment de la biodiversitat global del Parc.
- Donada la importància dels espais fluvials, tant pel que fa al cicle de l'aigua com als valors ecològics, el Pla proposa la realització d'un programa de millora de la qualitat dels espais fluvials en base a la consecució d'objectius d'índex de Qualitat Biològica dels Rius.
- Davant dels reptes de prendre decisions innovadores en relació a la preservació de la biodiversitat, així com per tal de poder gestionar determinats grups biològics amb alguna vulnerabilitat associada, el Pla habilitarà la possibilitat de reconfigurar de manera justificada determinats àmbits amb la generació i/o configuració de nous ecosistemes o l'ampliació territorial (en superfície i distribució espacial) d'alguns ja existents. En aquest sentit s'han detectat determinats tipus d'hàbitats que mereixen especial atenció (hàbitats oberts, boscos madurs, etc.).
- En aquesta línia de guanyar capacitat per a prendre decisions innovadores de preservació de la biodiversitat, el Pla procurarà millorar la complexitat ecosistèmica en aquells àmbits que es consideri adient, i de manera justificada, fer-ho.
- Per a aquelles espècies en situació vulnerable (en diferents graus) o de raresa ecològica, el Pla aposta per la integració de les mesures de gestió ja existents (d'acord amb la normativa sectorial vigent i/o a partir de la declaració de singularitat a nivell local) i en promourà d'altres que puguin contribuir a millorar-ne la preservació.
- Quant a la reintroducció d'espècies, o en el seu cas el control de les presents, el Pla habilitarà els protocols establerts o de nou establiment, tot considerant la base biològica i ecològica que les empara, establint-ne el valor i els objectius a assolir, així com la valoració de les fortaleses i les debilitats que cal preveure en cada cas, i fer-ne el seguiment oportú per tal de, si cal, prendre les mesures corresponents.
- Quant a les espècies d'alta capacitat colonitzadora, (siguin autòctones o no), cal destacar que es tracta d'espècies amb igual valor que la resta de les espècies que configuren la biodiversitat i que aprofiten (com ho fan totes les espècies) les oportunitats que l'entorn els proveeix. Tanmateix, la seva incorporació pot tenir efectes diferents depenent de l'espècie. En aquest sentit, sí es considera que cal prendre decisions al respecte se n'ha de determinar l'objectiu concret, i fer-ho amb la informació necessària i de la manera més convenient.
- L'aprofitament de béns orgànics, en tant que es basa en els elements que conformen la biodiversitat, s'ha de gestionar tenint en compte l'afectació dels ecosistemes o hàbitats en que es troben, les seves existències i a la seva capacitat de regeneració, i sempre considerant els efectes sobre la biodiversitat i la seva regeneració com a límit a respectar.
- Un aprofitament de recursos naturals amb important potencialitat de ser desenvolupat en el parc és l'obtenció de biomassa. La biomassa és una expressió senzilla, quasi numèrica, d'una multitud de valors en composició (l'eliminació de l'estrat arbustiu d'un espai

forestal pot comportar la desaparició i forta afectació d'una part important de la seva biodiversitat) i processos ecològics importants (connectivitat ecològica, infiltració d'aigua, recirculació de nutrients, de manteniment del microclima, estructuració vertical, protecció del sòl,...). El Pla considera que tots aquests aspectes han de guiar on, com, i quan realitzar les extraccions de biomassa sempre amb criteris d'aprofitament sostenible quant a la quantitat, la intensitat i la cadència en la qual es farà l'aprofitament.

8.1.2 Processos ecològics

Un aspecte, d'importància rellevant en l'actual manera d'entendre la preservació dels valors ecològics, és que el model de parc considera els processos ecològics com a elements substancials de l'orientació de la planificació i la gestió del Parc. Incorporar els processos ecològics en el model de parc significa superar la idea de preservació estàtica dels elements biològics i dels ecosistemes i apostar pel manteniment de l'equilibri dinàmic de les poblacions que conformen la biodiversitat.

En el cas de Collserola, on l'aïllament ecològic és patent, aquest és una aspecte crucial. En conseqüència s'incorpora plenament i en una posició prioritària en el mateix nivell que la preservació de la biodiversitat. De fet, assegurar els processos ecològics significa contribuir substancialment al bon estat de

la biodiversitat, des de la perspectiva de possibilitar els canvis necessaris en les espècies i les seves poblacions. En qualsevol cas, i més especialment en el cas d'aquest parc de context metropolità, desenvolupar plenament l'objectiu de Conservació i millora dels processos ecològics és un dels aspectes més importants a desplegar.

- En els àmbits determinats com d'especial interès connector ecològic (externs o interns) s'estableix que cal tenir especial cura en mantenir nivells de pertorbació més baixos. En aquests espais, la restricció i els condicionants per a autoritzar les activitats i instal·lacions serà més alta, i especialment adreçats a afavorir la permeabilitat ecològica i eliminar l'efecte de barrera ecològica. Aquelles activitats que puguin malmetre aquests valors de manera substancial no han de ser admeses. Aquelles noves activitats que per raó de la oportunitat i naturalesa o per raons de seguretat puguin afectar la connectivitat ecològica, tot i que no la malmetin, la seva autorització queda condicionada a les mesures d'evitació de l'efecte de barrera i d'afavoriment de la permeabilitat que es proposin. Aquestes mesures hauran de ser avaluades pels serveis tècnics corresponents no com a suficients sinó com a òptimes per a poder-se realitzar.
- En general, en l'àmbit del parc s'ha de considerar l'afavoriment de la permeabilitat ecològica i

la minimització dels efectes de barrera ecològica. A aquest efecte, el Pla determinarà els criteris de permeabilitat ecològica i de l'efecte de barrera dels àmbits de connexió ecològica.

- En les passeres de connexió ecològica i en els passos de fauna, es proposa l'establiment d'un programa de mesures d'habilitació ecològica per tal de la seva funcionalitat augmenti en eficiència.
- Donat el fort aïllament ecològic del Parc, es considera important la restauració d'altres possibles passos que eventualment puguin contribuir a la configuració d'un conjunt de porus més permeables en el perímetre del Parc.
- En els àmbits de connexió ecològica es valora la possibilitat en determinats casos de definir àrees d'accés restringit i prohibit (de forma total o parcial, permanent o intermitent, d'usos segregats per horaris i /o per indrets) per evitar la reducció de la seva funcionalitat.
- La xarxa fluvial (estacional o no) es considera d'especial interès connector ecològic. La seva disposició arborescent, la seva qualitat ecològica, i el fet que travessen les infraestructures lineals que envolten al parc els fa elements especialment importants per a superar els efectes de barrera ecològica. En aquest sentit, es disposa la necessitat d'analitzar i valorar l'estat dels espais fluvials en els límits del Parc, i en conseqüència aplicar mesures d'eliminació de

barreres ecològiques (físiques o químiques) i la millora dels hàbitats de les vores.

- En relació als processos successional, el Pla estableix que es valori l'estat actual dels hàbitats que configuren el parc i que cal explorar escenaris de possible evolució o bé cap a la complexitat o bé cap a la simplificació. Això és útil per tal de poder valorar la capacitat dels hàbitats a l'hora d'entomar perturbacions. També per determinar quins usos i activitats poden acollir o no. Igualment, aquest coneixement permet prendre decisions quant a la necessitat d'augmentar o no la complexitat de determinats hàbitats en determinats indrets del Parc, o bé transformar determinats àmbits en ecosistemes diferents, amb la finalitat de preservar la biodiversitat i de gestionar determinats grups d'espècies o espècies concretes en situacions de vulnerabilitat.
- El Pla proposa la realització d'una estratègia sintètica d'adaptació al Canvi Climàtic pel parc basada en la Estratègia d'Adaptació al Canvi Climàtic (ESCACC): Horitzó 2013-2020 de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic de la Generalitat de Catalunya.

8.1.3 Pertorbacions

Les perturbacions ambientals es defineixen com aquells successos no habituals que es donen en els ecosistemes i que generen efectes que els modifiquen o alteren, alguns cops de manera contundent, d'altres de manera més

lleugera. En si mateixes les perturbacions en sentit ecològic no són ni positives ni negatives, però tenen conseqüències. I és en aquestes conseqüències que podem trobar la necessitat de valorar-les positivament o negativament, i per tant de tenir-les en consideració i fins i tot actuar. En el cas el Pla, com a instrument de protecció dels valors ecològics en un entorn d'alt ús social i de nombroses i diverses activitats, que generen un règim de perturbació ambiental considerable, assumeix que el control de les perturbacions i la definició de determinats límits és essencial per tal de mantenir el bon estat ecològic i ambiental del Parc.

El model estratègic considera les perturbacions l'aspecte modulador més important a tenir en compte, ja que determinaran en bona mesura l'èxit del Pla. El règim de perturbacions (tipologia, abundància, distribució i intensitat) el defineixen els usos i totes les activitats. Per tant, la intensitat i recurrència de les perturbacions serà un element a tenir en compte a l'hora d'admetre i modular usos i activitats.

- En tant que el model de parc considera les perturbacions ambientals com l'eix conductor de les afectacions que es donin o es puguin donar, es proposa que es faci la caracterització de les perturbacions existents i previsible, i que es posin en relació a la tipologia d'usos i activitats existents en el Parc, sense excloure l'espai funcional adjacent al parc. També ha de servir per a poder valorar millor

aquelles propostes de nous usos i activitats que vagin apareixent amb el temps.

- Igualment, un cop determinada la tipologia de perturbacions, caldrà determinar els límits admesos (probablement com a rangs admissibles) per a cadascuna d'elles, la qual cosa ha de permetre orientar la gestió dels usos i activitats existents i, en el seu cas, l'autorització de noves activitats i instal·lacions.
- És determinarà la incompatibilitat d'aquells usos i activitats que es considerin no aptes en l'àmbit del Parc. En el seu cas, la modificació de la qualitat de compatible o no compatible d'un ús o activitat és basarà en un criteri restrictiu, és a dir que davant del dubte raonable haurà de ser denegada. La consideració de compatibilitat o incompatibilitat haurà d'estar ben fonamentada i justificada i d'acord amb els objectius essencials del Parc.

8.1.4 Serveis ecosistèmics

Quant als serveis ecosistèmics el model els incorpora en congruència de les visions més actuals en relació a la valoració dels espais no urbans. Es pretén que es valori i es quantifiqui el valor dels elements ecosistèmics (l'actiu en biodiversitat i hàbitats, fixació de CO₂, l'alliberament d'O₂, la connectivitat ecològica, la preservació del cicle de l'aigua, el control de l'erosió i manteniment dels sòls, el valor perceptiu i el paisatge, l'ús social, etc.) que conformen l'àmbit. El model aposta per

caracteritzar tots aquests elements i fer-ne la valoració corresponent. La finalitat és a l'hora de desplegar-lo permetre prendre millors decisions de cara la gestió del Parc. També per tal de contribuir a valorar l'ús del parc i el finançament que el correspongui. Això demana entendre els valor i entendre el context i utilitat del parc per tal de proveir dels serveis que els ciutadans amb legitimitat puguin exercir. Es per això que cal entendre que l'important ús públic, l'aprofitament dels recursos naturals les activitats de lleure i algunes més productives, la concreció urbanística, etc... no són antagonistes a la realitat del Parc. El model aposta per modelar-les i ajustar-les per tal que es desenvolupin amb compatibilitat amb els valors, però que també més enllà d'això proveeixin dels serveis necessaris i del desenvolupament d'economia de lloc. Un plantejament de serveis ecosistèmics i economia verda que resulti positiva i estableixi una relació mutual entre valors i usos. El model de Pla facilita com encaixar tot això.

- En tant que el model de parc considera els *serveis ecosistèmics* com l'eix conductor integrador del valor dels actius patrimonials del Parc, el model aposta clarament per la optimització i maximització dels serveis ecosistèmics.
- En conseqüència, es proposa que es faci (de manera prioritària) una caracterització dels serveis ecosistèmics

existents i definir els principals elements de la infraestructura verda en l'àmbit del Parc, sense excloure l'espai funcional, i regular-la en conseqüència. Aquesta caracterització ha de servir per a poder valorar i decidir millor sobre aquells usos i activitats de nova proposta.

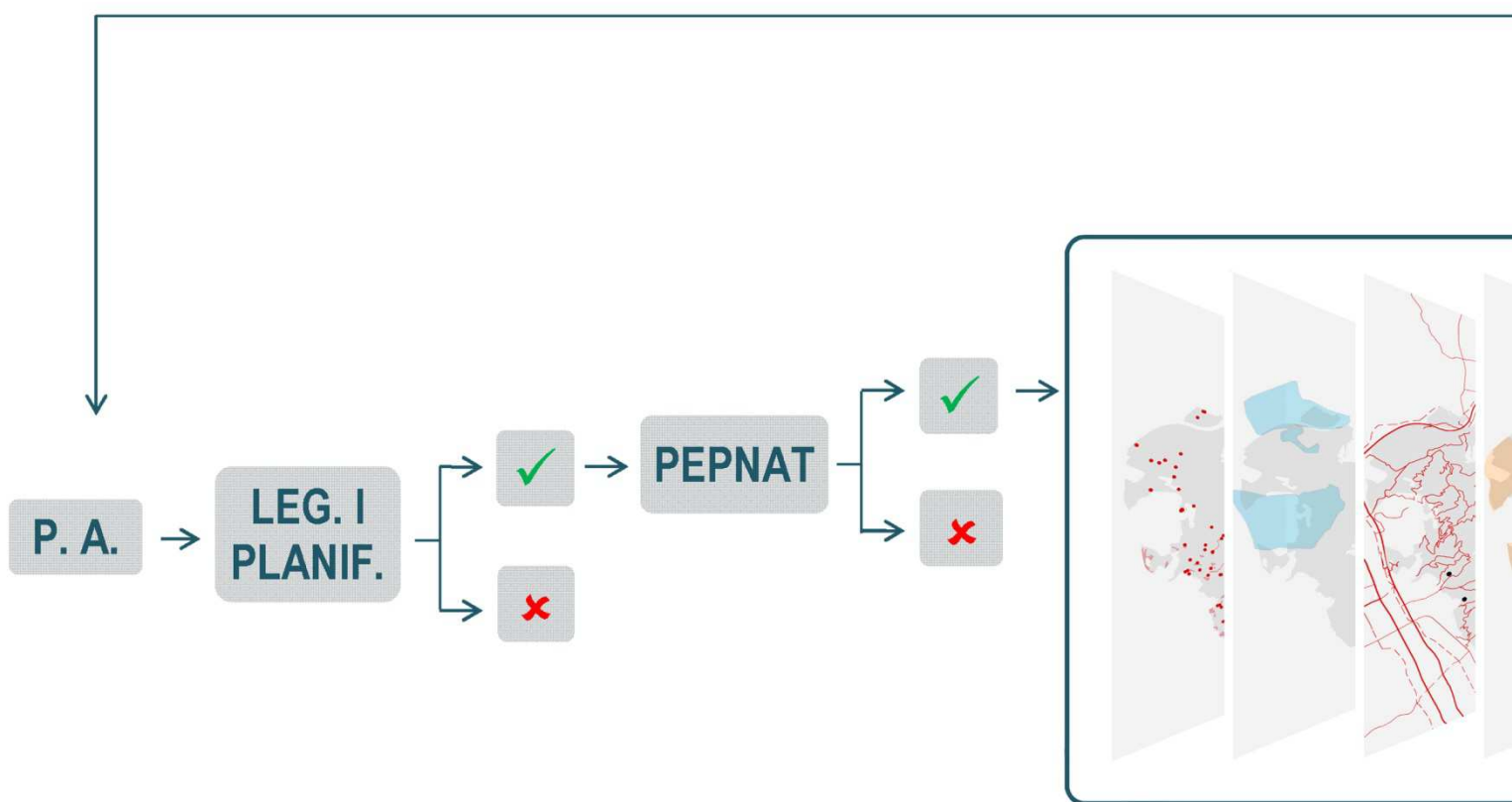
- El Pla considera l'eina multifuncional de capes d'informació (amb cobertes digitals temàtiques convenients actualitzades) com a l'instrument més important de suport per a la presa de decisions i l'emissió d'informes preceptius de l'òrgan gestor del Parc. L'esmentada eina haurà d'impulsar un apartat específic sobre els serveis ecosistèmics, amb la finalitat que desenvolupi, integri i actualitzi tota aquella informació de cadascun dels serveis ecosistèmics del Parc, incloent-ne la seva valoració en les corresponents bases de dades associades.
- Aquesta eina multifuncional contribuirà a determinar, des de la perspectiva del valor ecosistèmic que proveeixen, la compatibilitat o no dels usos i activitats, existents o proposats de nou, més enllà de l'afectació d'altres valors específics que calgui considerar.

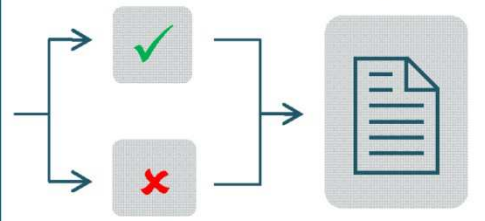
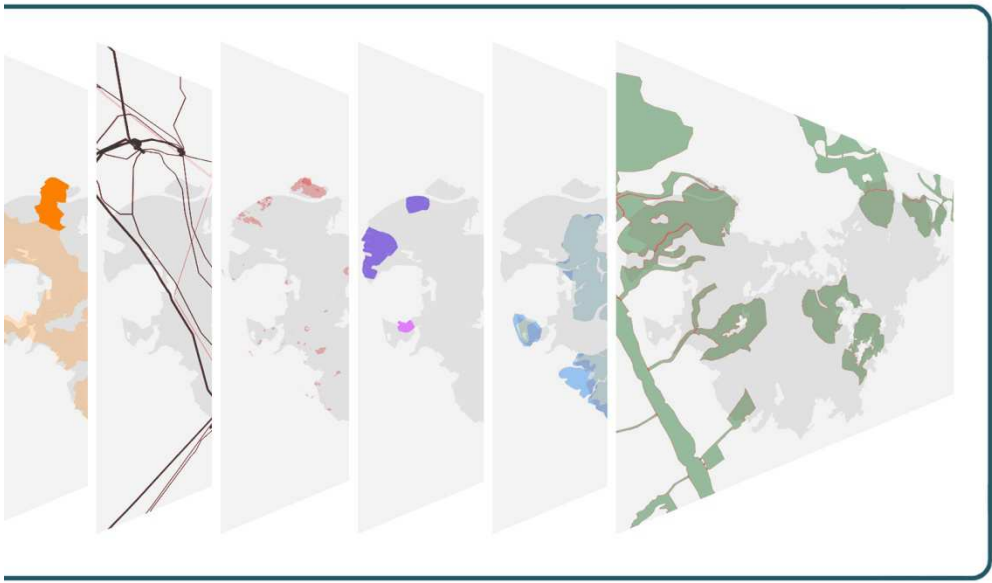
8.1.5 Paisatge

Quant al paisatge, el considera en tant que, en el context de la regió metropolitana de Barcelona, el parc té entitat com a unitat paisatgística forta i ben diferenciada en relació als

espais circumdants més immediats. El model l'integra amb la finalitat que, a causa del context metropolità, l'àmbit és susceptible de rebre pressions i canvis que el simplifiquin i banalitzin, i cal preservar la qualitat i si és el cas incrementar-la.

- El Pla incorporarà els objectius que, sobre les subunitats que integrin l'àmbit, determini el Catàleg del Paisatge de la regió metropolitana de Barcelona.
- Per a l'autorització de noves activitats que comportin transformació de l'entorn, dins dels límits que imposen els objectius essencials del Parc, caldrà fer una valoració sintètica de l'estat del paisatge d'aquest entorn i de les mesures que es consideren pel seu manteniment, millora o mesures d'integració que es requereixen. Això sense detriment d'aquells casos que la legislació requereixi del preceptiu Estudi d'impacte i integració paisatgística.
- El Catàleg de Paisatge de la Regió Metropolitana de

Barcelona (pendent d'aprovació) és la referència en relació a les Unitats del Paisatge que interessin l'àmbit.

Totes aquestes consideracions s'hauran de traduir convenientment en la elaboració del Pla especial, concretant-los en cadascun dels seus apartats i, especialment, en l'apartat normatiu.

8.2. Regulació d'usos i activitats

8.2.1. L'ús de lleure

Per tal de minimitzar les pertorbacions que afecten els objectius de preservació de la biodiversitat, la regulació del lleure del PEPNat es regeix pels següents criteris generals:

- En les reserves naturals parcials, en general, les activitats de lleure s'admetran o no en base a les pertorbacions que puguin afectar a la biodiversitat i la confortabilitat de les persones (serveis culturals, benestar, salut, inspiració, tranquil·litat,...).
- Qualsevol activitat s'ha de valorar sobre la base de les pertorbacions a la biodiversitat del Parc, especialment en el cas de les activitats nocturnes.
- S'ha de valorar la necessitat de definir àrees d'accés restringit i prohibit (de forma total o parcial, permanent o intermitent, d'usos segregats per horaris i /o per indrets) per evitar la pertorbació en els

àmbits més sensibles i regular-la en la resta.

- Pel seu efecte sobre la biodiversitat, no es poden autoritzar activitats de lleure amb instal·lacions que comporten el tancament temporal o permanent de les finques, a no ser que aquests tancaments siguin permeables (per tal de garantir la connectivitat ecològica).
- Com a mínim, per a autoritzar les activitats i instal·lacions s'han de tenir en compte els següents criteris: accessibilitat i efectes que pot comportar sobre la mobilitat; instal·lacions i infraestructures integrades en el paisatge; activitats amb mínima contaminació acústica, lluminosa i atmosfèrica; evitar moviments de terres; prioritzar la utilització de materials i productes de llarga durada, reutilitzables o reciclables i, en general, que disposin de distintius de garantia de qualitat ambiental; evitar activitats amb una forta demanda energètica; i exigir mesures d'eficiència energètica i d'utilització d'energies renovables sempre que sigui possible.
- Totes les activitats de lleure, siguin individuals o col·lectives, s'han de desenvolupar per les àrees o camins previstos a l'efecte, evitant circular fora dels mateixos.
- Es manté el tancament a la circulació motoritzada pels camins, a excepció dels veïns i els vehicles de serveis i emergència.
- La millora i manteniment de les àrees de lleure no és incompatible amb el seu

replantejament, tant pel que fa a la localització a l'interior del parc com de la tipologia.

- S'ha de potenciar la idea dels beneficis de la passejada pel parc sense la necessitat que l'ús estigui vinculat a activitats o vehicles que comporten un ús més intensiu o un impacte manifest.
- S'ha d'incentivar l'ús i visió del parc com espai de salut, benestar i difusió i coneixement de la natura a la població metropolitana.
- En els supòsits que es produeixi una greu incompatibilitat d'alguna modalitat de lleure amb els vianants, el PEPNat proposa la creació d'una xarxa específica (permanent o temporal) o l'establiment d'algun tipus de separació.
- S'ha d'incentivar l'accés al parc a través del transport públic o directament des de la trama urbana de l'entorn per tal de reduir la circulació de vehicles a l'interior del Parc.
- Pel seu efecte sobre els ramats que pasturen pel parc, així com per la fauna en general, no es podran deixar anar els gossos sense lligar. La circulació de ramats tindrà prioritat sobre la circulació de bicicletes, cavalls, grups excursionistes, etc.
- Atesa la multiplicitat d'actes col·lectius diversos i la dificultat de gestionar les autoritzacions pels serveis tècnics, el PEPNat proposa que, juntament amb el Pla rector d'ús i gestió, l'òrgan gestor aprovi un calendari anual d'activitats autoritzades, per a millorar la coordinació

amb les administracions implicades i facilitar la tasca de valoració dels serveis tècnics, d'acord amb els criteris generals:

- La valoració de la capacitat d'acollida.
- L'anàlisi de les característiques i condicions ambientals de l'espai: medi físic, medi natural, fragilitat dels sistemes naturals, impacte sobre la flora i/o la fauna, variacions estacionals, etc.
- Perfil dels visitants i pautes de l'ús públic: nombre i procedència de visitants, durada de l'estada, estacionalitat, pautes de comportament, impactes derivats de l'ús.
- La distribució de l'ús públic en l'espai a partir de l'anàlisi de les àrees que suporten un ús intens, moderat o reduït. Haurà de delimitar les àrees d'ús públic preferents tenint en compte les de més resistència a la pressió humana i preservar aquelles de major fragilitat.

8.2.2. Els usos forestals

Els boscos tenen una multifuncionalitat ambiental, social i econòmica, tres pilars amb igual importància sobre els quals s'ha de basar la gestió forestal sostenible. És important destacar, dins el pilar ambiental, el paper dels boscos en la mitigació del canvi climàtic, en la conservació i protecció de la biodiversitat dels ecosistemes forestals, i en el manteniment del cycle hidrològic.

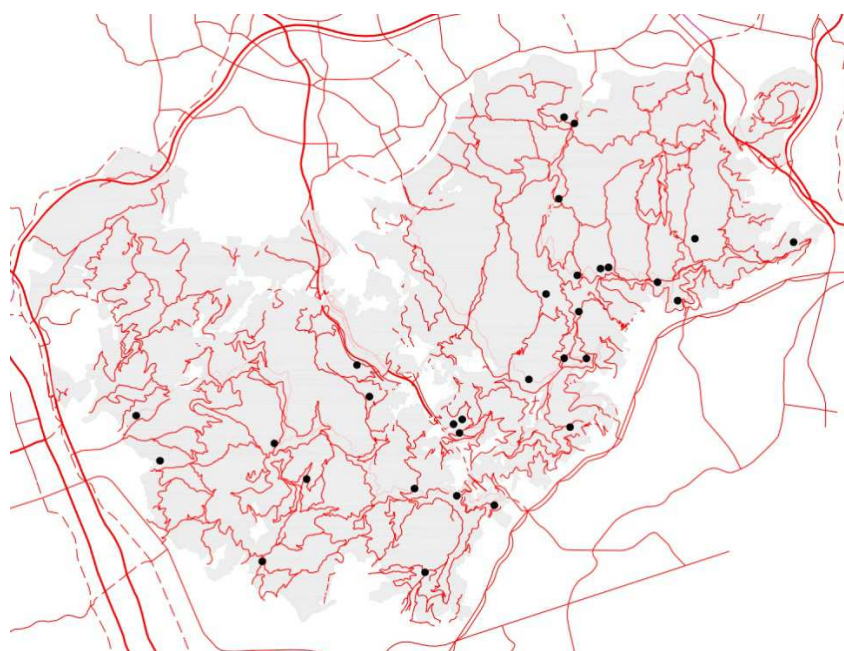

Diagrama 27 : Xarxa viària rodada i punts d'aparcament oficials. Font: CPNSC.

En el cas de la serra de Collserola, conflueixen diversos factors. D'una banda, l'existència de perturbacions naturals (ventades i nevades) que aconsellen gestionar els boscos i evitar que les masses forestals se situïn en un nivell de fragilitat molt elevada. De l'altra, una situació amb dèficit d'arbres de dimensions i característiques tecnològiques adequades per a realitzar explotacions forestals viables econòmicament. En aquest punt, l'aprofitament energètic es presenta com una oportunitat per a encarar i possibilitar la gestió dels boscos, ja que la viabilitat de l'aprofitament energètic no és la quantitat de matèria prima sinó les possibilitats d'extracció i el preu que el mercat energètic pot arribar a pagar per la

compra i extracció d'aquesta matèria prima.

Tot l'anterior apunta cap a una entesa entre la gestió forestal i l'aprofitament energètic.

La gestió dels boscos s'haurà de fer sota criteris d'aprofitament sostenible, en la línia del que estableixen les Directrius de gestió forestal sostenible elaborades per la Conferència Ministerial sobre la Protecció dels Boscos a Europa (Forest Europe).

En aquells àmbits que es consideri adient per a complir els objectius del Pla, la gestió plantejarà conduir els boscos a estadis més madurs, complexos i resilents. Per això el Pla podrà identificar zones per tal d'establir un sistema de boscos madurs amb màxima protecció.

El Parc natural de la serra de Collserola té una superfície de 8.295,09 hectàrees, de les quals prop d'un 35 % és de titularitat pública. En el context actual econòmic, es proposa un nou model de gestió forestal, basat en una gestió indirecta mitjançant la concessió de l'explotació i el manteniment de les finques forestals gestionades pel Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola, a través de l'execució dels preceptius instruments d'ordenació forestals informats favorablement per aquest Consorci i aprovats per la Generalitat de Catalunya. Aquesta gestió comporta que les administracions públiques adscriuïn la gestió i l'ús de les finques forestals al Consorci, conservant la titularitat dels béns.

Pel que fa als boscos de titularitat privada es proposa la creació d'associacions de propietaris forestals per a gestionar de forma unificada les masses forestals, de manera que es generin economies d'escala que permetin assumir els costos de la redacció i execució dels instruments d'ordenació forestal, a la vegada que faciliten l'accés a subvencions públiques.

8.2.3. Els usos agropecuaris

Els àmbits agrícoles formen part del mosaic paisatgístic i tenen un paper rellevant com a generadors de rendes econòmiques, en la lluita passiva de la prevenció

d'incendis forestals i en la creació i manteniment de diversitat d'hàbitats, i per tant d'espècies vegetals i animals.

Per la seva banda, la pastura controlada facilita el manteniment de les repoblacions, les franges de baixa combustibilitat, els prats d'albellatge i altres àmbits de vegetació oberta del Parc, reduint la biomassa d'aquests àmbits en el marc de la prevenció dels incendis forestals. La principal avantatge que això suposa és l'estalvi en el manteniment de la vegetació d'aquests àmbits i produint a més uns beneficis als propietaris dels ramats i als pastors contribuint a un desenvolupament sostenible de la serra de Collserola.

El PEPNat ha d'implantar polítiques de foment per promoure la recuperació dels usos i aprofitaments agrícoles i ramaders per continuar-se desenvolupant de manera ordenada i compatible amb la protecció de l'espai natural i que afavoreixen la conservació de la qualitat ambiental i paisatgística del Parc.

Així, es podrà donar lloc a una adequada planificació per eradicar la marginalitat i fomentar l'establiment d'una agricultura i una ramaderia ecològicament sostenible, econòmicament rendible i paisatgísticament integrada a l'entorn natural.

El Pla establirà les directrius per tal de coordinar l'ordenació agropecuària d'aquest territori d'abast supramunicipal donant resposta a les condicions de

context i a les singulars característiques físiques i mediambientals de la serra de Collserola, d'acord amb els següents criteris:

- Consolidar la superfície agrària, evitant que s'abandonin camps i afavorint la recuperació dels camps abandonats.
- Dirigir els mètodes de conreu cap a una agricultura respectuosa amb el medi, tendint cap a la Producció Integrada i, en darrera instància, a una agricultura ecològica.
- Reordenar els àmbits dels horts.
- Potenciar la pastura controlada, com eina per al manteniment de les franges de prevenció d'incendis.
- Facilitar el suport necessari pel correcte funcionament de les explotacions ramaderes i orientar-les cap a mètodes de producció ecològica.
- Promoure una xarxa de comercialització i divulgació.
- Afavorir la utilització de varietats locals cultivades i la recuperació de races autòctones.
- Inventariar les barraques de vinya, els camins ramaders i altres elements relacionats amb la història agropecuària de la serra, per tal de salvaguardar el patrimoni agrícola tradicional.
- En els casos que la recol·lecció d'elements geològics, de flora, fauna o fongs (o dels seus fruits, flors, arrels, etc.) sigui admissible segons la legislació sectorial vigent i es plantejarà la conveniència de establir una

protecció fins i tot superior en determinats casos, aquesta activitat no podrà suposar la pèrdua de biodiversitat, la degradació dels valors naturals, en especial de la coberta vegetal i edàfica, ni posar en perill la supervivència de les poblacions recol·lectades.

- Recuperar l'estructura tradicional dels camps de conreu recuperant on sigui possible les cledes de bardisses que separen els camps conreats. Això permet afavorir la preservació de la biodiversitat

8.2.4.L'ús cinegètic

De la diagnosi es desprèn que s'han d'unificar els diferents règims vigents a la serra de Collserola (dues zones de caça controlada, municipis declarats zona de seguretat i àrees privades de caça), per a consolidar una única zona de caça controlada per a facilitar actuacions a tot el Parc. Això evitaria que les espècies sotmeses a control de població es desplacin a zones de seguretat, limitant l'eficàcia de les mesures de control de població.

La regulació de la zona de caça controlada s'ha de regir pels següents criteris:

- La caça a Collserola ha de servir com a eina de gestió, controlant l'excés de població, i en cap cas s'ha d'admetre com a activitat purament esportiva.
- S'ha de evitar que els dies per a la realització d'aquests controls coincideixin amb els

dies de màxima freqüentació al Parc: dissabtes, diumenges, festius i ponts.

- Prèviament al control de població han de realitzar-se censos anuals de fauna i en funció dels resultats d'aquests, decidir els llocs i el com es fa aquest control. Aquests censos han de replantejar la possibilitat de realitzar control de població de caça menor.
- El PEPNat proposa que no es permeti la cacera en aquelles àrees on, pels seus valors i/o per la interacció amb altres usos, es consideri incompatible.
- És incompatible amb els objectius de protecció la introducció d'espècies cinegètiques que no siguin pròpies de la fauna silvestre autòctona. Només s'admeten les repoblacions cinegètiques que estiguin dirigides al manteniment o reforçament de les poblacions naturals i d'acord amb la normativa sectorial aplicable.

8.3. Patrimoni construït

De la diagnosi realitzada s'ha conclòs que la limitació d'usos en les edificacions tradicionals, juntament amb la manca de recursos pressupostaris de l'administració pública per intervenir en aquestes edificacions (com preveia el PEPCo) ha comportat que moltes d'elles no existeixin o estiguin en desús o en un estat de conservació precari.

En aquest sentit, el PEPNat ha d'admetre els usos que preveu la Llei d'urbanisme a les edificacions catalogades (habitatge familiar, turisme rural, activitats d'educació en el lleure, artesanals, artístiques, de restauració o equipament), ja que:

- Incentivaria les actuacions de conservació i rehabilitació, que són molt necessàries per revaloritzar el patrimoni construït.
- Contribuiria a introduir elements d'economia productiva al Parc.

Tanmateix, cal entendre que no totes les edificacions reuniran les condicions necessàries per poder acollir tots aquests usos (accessibilitat, entorn, dimensió de la finca i de l'edificació, riscos, etc.).

La rehabilitació d'aquestes edificacions (que corresponen a una colonització correcte del territori i formen part de la memòria històrica) ha d'anar lligada al fet que aportin qualitat al medi natural, agrari i paisatgístic (és a dir, que tinguin conseqüències positives

i duradores per al territori) i que siguin d'interès públic.

Per a la intervenció en aquestes edificacions s'haurà de justificar el compliment dels criteris i de les condicions (que s'exposen en l'apartat de Directrius per a la regulació urbanística) que garanteixin la millora i el manteniment dels valors naturals de la serra de Collserola.

Com a conseqüència, la flexibilització dels usos a les edificacions tradicionals i patrimonials permetrà:

- Gestionar de forma global les finques.
- Millorar l'estat de conservació dels boscos i dels espais oberts.
- Incrementar la qualitat del paisatge.
- Augmentar la vitalitat del parc i l'oferta de lleure.
- Revaloritzar el patrimoni.

D'altra banda, les edificacions tradicionals han de servir per estructurar les noves actuacions al Parc. En aquest sentit, el PEPNat establirà:

- La prioritat d'intervenir en aquest patrimoni (és a dir, que qualsevol proposta d'actuació passi per considerar en primer lloc la rehabilitació d'alguna de les masies en desús).
- La no admissió de cap nova edificació que no estigui suficientment justificada i que no es situï a l'entorn d'un element catalogat i el rehabiliti.

Per a regular detalladament els usos en aquestes edificacions (d'acord amb el que s'ha

exposat), el PEPNat haurà d'abordar la revisió dels catàlegs de béns a protegir i de masies i cases rurals de l'àmbit del Parc natural .

El catàleg de béns a protegir esmentat també haurà de fer referència a la resta d'elements que cal protegir per raó dels seus valors arquitectònics, socials, culturals, etnològics, ambientals, paisatgístics, arqueològics i paleontològics (fonts, aqüeductes, pantans, cabanes de pedra seca, etc.) i preveure mesures per la seva conservació i restauració. Aquestes mesures es podran plantejar com a condició per a l'autorització d'usos a les edificacions existents catalogades.

8.4. Infraestructures del Parc

8.4.1. Xarxa viària i ferroviària

El PEPNat haurà d'establir les característiques que han de reunir tant les vies i ferrovies existents com les de nova creació, amb especial èmfasi a les mesures correctores encaminades a disminuir la fragmentació dels hàbitats i evitar l'aïllament ecològic del Parc, proposant actuacions per a millorar la connectivitat (tractament de passos de fauna, passos inferiors, condicionament de les vores, etc.). També proposarà criteris per al manteniment i millora de les existents, en especial pel tractament de les vores en relació a la prevenció d'incendis i a l'afectació a la fauna.

També podrà incorporar recomanacions en relació amb les reserves per a vies segregades que preveu el PGM, que serveixin per a la reflexió en el marc de la redacció del PDU de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

8.4.2. Xarxa de camins

El PEPNat ha d'inventariar i establir una jerarquització de la xarxa de camins per assegurar un correcte funcionament del sistema, distingint els camins principals (amb una major continuïtat i un paper més estructurador) dels camins secundaris. El criteri general és el tancament dels camins a la circulació motoritzada, amb

control d'accés i clau per als veïns, serveis i emergències.

Això implica ubicar estratègicament zones d'aparcament a l'inici dels recorreguts de mobilitat tova. També, dimensionar i dissenyar correctament aquestes zones d'aparcament per evitar la dispersió de vehicles al llarg de les vies d'accés i evitar les perturbacions derivades i els riscos associats.

També podrà fixar les condicions que hauran de tenir els camins (amplada, tractament del paviment, etc.) i els usos admesos en cadascun d'ells (vianants, bicicletes, cavalls, etc.) per tal d'ordenar l'ús social dels camins amb la finalitat de:

- Optimitzar la capacitat de càrrega de la xarxa de camins.
- Minimitzar la fragmentació, la perturbació i la pèrdua de biodiversitat.

La proposta de xarxa de camins i les condicions haurà de tenir en compte l'existent xarxa de prevenció d'incendis.

S'haurà d'optimitzar el disseny i el dimensionat del viari per evitar un ús indiscriminat de recursos materials.

D'altra banda, el PEPNat haurà d'inventariar i fixar els criteris de la xarxa de senders, amb l'objectiu de que els camins o senders no inclosos en aquest inventari deixin de tenir aquesta funció i es minimitzi la dispersió dels usuaris.

S'hauran de senyalitzar correctament els senders per evitar la freqüentació fora dels

existents, així com prendre mesures de restauració d'aquells camins oberts que hagin quedat fora de l'inventari.

8.4.3. Infraestructures de serveis

El PEPNat ha d'establir les condicions i els criteris que s'hauran de justificar per a la realització d'obres de manteniment, millora, ampliació o nova construcció de les infraestructures de serveis (instal·lacions vinculades a la prevenció d'incendis, xarxes de telecomunicacions i energètiques, instal·lacions vinculades al cicle de l'aigua, etc.).

En qualsevol dels casos s'hauran de preveure les mesures preventives, correctores i compensatòries de l'impacte, sempre en aquest ordre.

En el cas de les infraestructures de nova construcció, s'haurà de justificar la necessitat de la seva implantació al Parc.

8.5. Espai funcional adjacent al PEPNat

D'acord amb la diagnosi, els espais perimetrals tenen una importància cabdal per a determinades espècies, per a assegurar la funcionalitat del parc i per a facilitar la permeabilitat ecològica. Per a aconseguir aquest objectiu, el PEPNat proposa un espai funcional, que inclou tant les vores exteriors del parc com els nuclis urbans situats al seu interior però fora dels límits del Parc natural .

8.5.1. Les vores del parc i la connexió amb la trama urbana

Aquest àmbit estructura l'ordenació dels espais de vora entre l'espai protegit i el sòl urbà i assegura la connectivitat entre la serra de Collserola i els altres espais naturals de la regió metropolitana, amb la finalitat d'assegurar un tractament adequat per a tots els sòls amb interès estratègic per als objectius de protecció de la biodiversitat. També inclou espais amb capacitat per a encabir un ús més intens de lleure i actuar de filtre de l'interior del Parc natural .

Els objectius de l'estudi d'aquest espai funcional són els següents:

- Evitar la degradació dels terrenys contigus amb el Parc

natural que tinguin unes qualitats especials com espais d'interès natural, paisatgístic, social i/o cultural.

- Assegurar la connectivitat ecològica necessària per al manteniment de la biodiversitat dels ecosistemes.
- En relació al cicle de l'aigua, minimitzar la impermeabilització del sòl i tenir especial cura de la xarxa de torrents i rieres.
- Desenvolupar usos de lleure més intensos per disminuir les perturbacions a l'interior del Parc natural (com per exemple horts urbans, àrees de lleure, etc.)

Aquests sòls no formen part de l'àmbit territorial inclòs dins del Parc natural de la serra de Collserola ni de la modificació puntual del Pla general metropolità d'acompanyament del PEPNat. Per tant, la seva consideració no té efectes normatius

El PEPNat ha d'establir les recomanacions de tractament paisatgístic dels espais inclosos en l'espai funcional adjacent, de manera que es permeti establir una base territorial pel manteniment de la xarxa de fluxos naturals en el seu àmbit i evitar la fragmentació, reducció o degradació dels espais naturals no protegits sectorialment o dels sòls amb interès estratègic. A causa del context metropolità en el qual s'ubica el Parc natural , el Consorci podrà estendre el seu àmbit territorial a aquests espais, sempre que sigui

d'interès per a l'assoliment dels objectius del Parc natural , i prèvia la formalització dels instruments de gestió corresponents.

Sens perjudici de l'anterior, el PEPNat ha de recomanar que en el supòsit que es tramiti una modificació puntual del Pla general metropolità o el document que el substitueixi, s'atorgui a aquests sòls la qualificació urbanística congruent amb la naturalesa de sòls amb interès estratègic per als objectius del Parc natural .

8.5.2. Els nuclis urbans dins l'àmbit territorial de la serra de Collserola

L'espai funcional identifica les zones de sòl urbà residencial de baixa densitat que, tot i que estan fora de l'àmbit estricte de Parc natural , es troben situades a l'interior de la serra de Collserola (Sant Bartomeu de la Quadra, la Rierada, Vallpineda, Les Planes, Vallvidrera, Can Cerdà, etc.).

Aquests sòls no formen part de l'àmbit territorial inclòs dins del Parc natural de la serra de Collserola ni de la modificació puntual del Pla general metropolità d'acompanyament del PEPNat. Per tant, la seva delimitació no té efectes normatius sobre el planejament vigent.

Per aquests nuclis el PEPNat ha d'establir recomanacions per al tractament paisatgístic de la urbanització, l'edificació i l'espai lliure de parcel·la, amb la finalitat que les actuacions que s'hi duguin a terme siguin el màxim de respectuoses i congruents amb la protecció de Parc natural dels espais de l'entorn i garanteixin la permeabilitat ecològica a l'interior del Parc, d'acord amb els criteris següents:

- Assegurar un continu vegetal amb un bon desenvolupament vegetal i d'una certa amplada per garantir la permeabilitat ecològica dins els nuclis.
- Tractaments específics d'integració paisatgística dels espais de vora entre el Parc i els nuclis.
- Franja perimetral arbrada i arbustiva dels nuclis.
- Regulació acurada dels elements d'urbanització, de les façanes, les tanques, mitgeres, etc.
- Integració visual perquè les construccions i les instal·lacions no comportin un demèrit per als valors paisatgístics.
- Exigència d'estudis d'impacte i integració paisatgística a aquells projectes que puguin afectar el paisatge.
- Màxima eficiència ambiental i energètica de la urbanització i dels edificis.

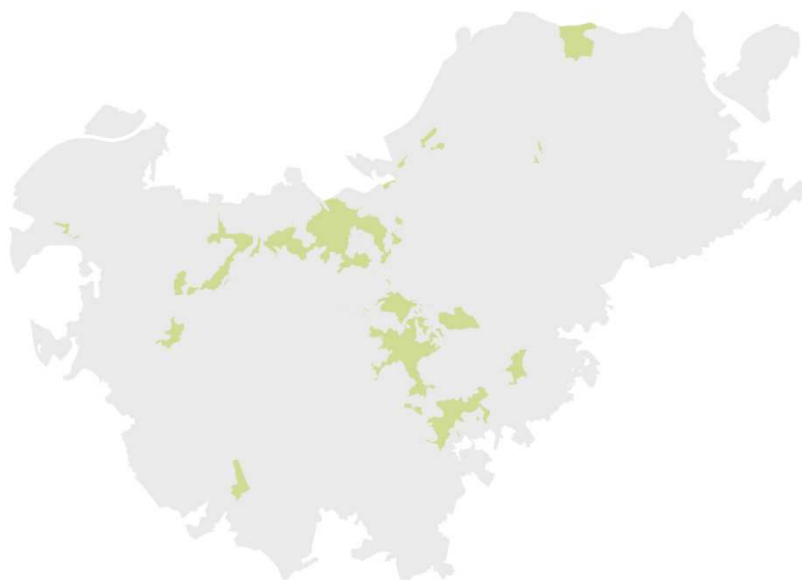

Diagrama 28 : Nuclis urbans ubicats a la serra de Collserola. Font : AMB.

8.6. Espais de regulació especial (ERE) i altres realitats existents al Parc

8.6.1. Delimitació dels ERE

El PEPNat ha de delimitar definitivament els ERE i ha d'establir la concreció d'usos i activitats, per bé que l'aprovació dels plans urbanístics específics podrà comportar ajustos de forma justificativa. Sobre la concreció d'usos i activitat, el PEPNat formula els criteris generals dels ERE, que són àrees incloses dins del Parc natural a desenvolupar per plans urbanístics específics. Aquests instruments han de regular els usos dels ERE en congruència amb el PEPNat i d'acord amb els criteris següents:

ERE 1 Àmbits d'ordenació específica

Equipaments:

- Usos congruents amb la naturalesa de Parc natural .
- Tractament paisatgístic de l'edificació i integració en l'entorn.
- Tractament de l'espai lliure amb funcions de connexió entre el parc i la trama urbana.

Habitatges:

- Estudi de les característiques físiques dels àmbits d'acord amb les directrius per al planejament urbanístic (pendents, ocupació del domini públic, accessibilitat, seguretat, etc.).
- Reducció del sòl transformat.
- Enderroc dels infrahabitatges.
- Formalització d'un nucli edificatori compacte que eviti la indefinició formal de l'àmbit i la seva extensió.

- Tractament paisatgístic del nucli edificatori per a una millor integració.
- Diagnosi dels costos ambientals, econòmics i socials tant de la dotació de serveis bàsics com del compliment de la legalitat urbanística.

ERE 2 Àmbits d'enllaç

- Usos congruents amb la naturalesa de Parc natural .
- Espais vinculats a l'espai funcional del Parc, que faciliten la integració del Parc natural en el sistema d'espais lliures urbans.
- Resolen la indefinició dels espais de frontera entre el parc i la ciutat.
- Resolen l'accés al parc des dels espais urbans.
- Tractament de l'espai que dignifiqui i endreci la degradació dels espais.
- Tractament paisatgístic que

faciliti el manteniment d'espais amb un ús social més intens que altres àmbits de l'interior del Parc.

- Tractament ecològic que reforci els valors naturals i la biodiversitat del Parc.

8.6.2. Assentaments fora d'ordenació

L'existència d'assentaments edificatoris fora d'ordenació dins del Parc natural no només es pot tractar com una realitat a resoldre mitjançant la disciplina urbanística. Aquestes urbanitzacions constitueixen una de les principals perturbacions a l'interior de l'espai protegit a la vegada que generen dinàmiques amb molt d'impacte. Com que no es poden dotar dels serveis urbanístics bàsics mitjançant els instruments previstos a la legislació urbanística les

construccions i el seu entorn entren en un procés de degradació que afecta a la qualitat paisatgística i ambiental del Parc. Algunes de les urbanitzacions han quedat incloses dins de les ERE 1. Per tant, el PEPNat proposa aplicar els mateixos criteris d'ordenació i regulació a totes les urbanitzacions fora d'ordenació. També pot ser útil l'aplicació dels drets de tanteig i retracte com instrument per ajudar a resoldre aquestes situacions.

8.6.3. Horts marginals i barraques

L'existència d'horts marginals és una realitat no només al parc sinó en el conjunt de l'àrea metropolitana. En termes generals es pot afirmar, però, que en el cas del Parc natural aquests nuclis no estan generats per una necessitat de resoldre problemes d'habitatge sinó que són instal·lacions complementàries per a persones amb un entorn socioeconòmic estable i vinculats bé a un ús de lleure o bé com a generadors d'altres ingressos econòmics.

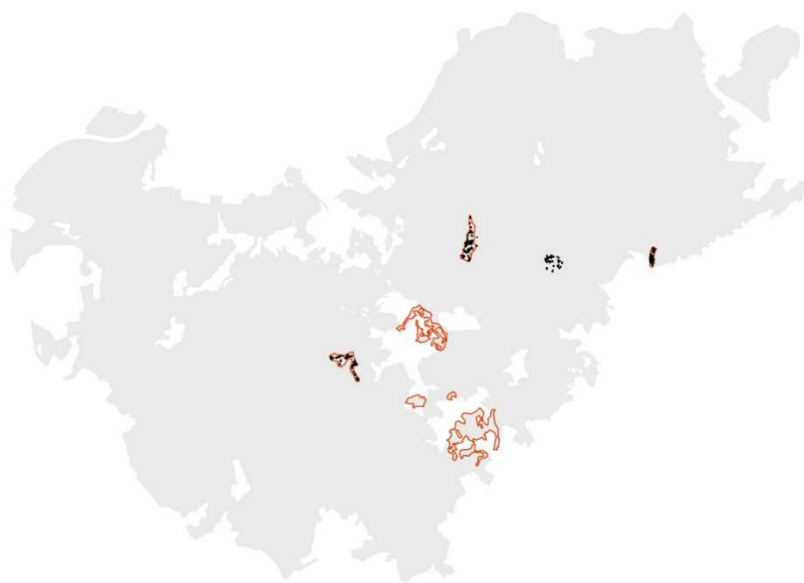

Diagrama 29 : Assentaments fora d'ordenació dins del parc i delimitació indicativa dels àmbits d'ordenació específica (ere1) del Decret 146/2010. Font : AMB.

Tanmateix, aquests horts acaben provocant greus problemes de salubritat, amb una important acumulació de residus fins i tot altament contaminants, a més de l'impacte negatiu sobre el paisatge i la transformació del sòl forestal. També esdevenen de facto una parcel·lació urbanística il·legal, en la majoria d'ocasions sense el consentiment dels propietaris dels terrenys. També és freqüent l'ocupació de béns de domini públic o bé de sòls qualificats de sistemes.

Per aquestes realitats el PEPNat proposa una actuació de recuperació dels àmbits afectats per l'ocupació d'horts marginals i barraques. A excepció de situacions aïllades, en els casos de la formació de nuclis consolidats i per evitar que la seva eradicació sigui temporal fins a una nova ocupació, es proposa que aquestes actuacions vagin vinculades a la implantació de dotacions pel Parc, ja que molts dels terrenys estan destinats a sistemes.

Diagrama 30 : Barraques dins del parc. Font : CPNSC.

8.7. Directrius per a la regulació urbanística

Tradicionalment els plans especials de protecció del medi natural i del paisatge dels espais naturals assenyalen els objectius i criteris generals i específics per a l'ordenació, els quals es materialitzen mitjançant la regulació normativa i la zonificació del territori. En aquest sentit també el PEPCo zonifica la serra de Collserola amb una triple tipologia, a la qual hi sobreposa les àrees de tractament específic i els àmbits de tractament paisatgístic, establint les determinacions generals i específiques per a cadascuna de les zones.

Tanmateix, la diagnosi de l'estat actual del Parc natural de la serra de Collserola posa de manifest la necessitat que l'instrument d'ordenació sigui

flexible i adaptable a un medi evolutiu i sotmès a una pressió social intensa per raó del context metropolità. Per això, el PEPNat proposa simplificar la zonificació, tendint cap a una regulació homogènia per a tot l'àmbit del Parc natural, amb les especificitats de les reserves naturals parcials i els Espais de Regulació Especial. El PEPNat estableix criteris i principis generals per a tot el Parc, per fer compatible la preservació amb l'ús social i dóna les eines per tal que sense entrar en el detall del projecte específic d'actuació però sense remetre l'ordenació del parc als plans sectorials, l'Administració pública disposi de criteris tècnics per avaluar i/o executar qualsevol intervenció dins del Parc natural. Aquests criteris han d'afavorir que l'ordenació del parc es desplegui sobre el territori a partir de les estructures existents de

colonització del territori, incentivant la inversió econòmica privada vinculada al manteniment i millora dels espais agrícoles i forestals així com de les infraestructures del Parc.

Per assolir aquest objectiu es proposa un model de regulació urbanística que estableixi uns criteris i unes condicions de base per a tot l'àmbit del Parc natural que:

- Es materialitzin en paràmetres de tipus qualitatiu (no quantitatiu o zonals) que posin el focus en la proposta d'intervenció (el projecte) i les seves conseqüències a nivell ambiental, paisatgístic, social i econòmic.
- Que dotin els tècnics (tant els que redacten els projectes com els que participen en el tràmit administratiu d'aprovació) d'elements de reflexió, contingut i valoració que serveixin per assegurar que les actuacions que es duuguin a terme siguin positives per al conjunt del parc i per a l'interès públic (qüestió que s'ha de garantir especialment atesa la doble condició de Natural i de sistema general d'espais lliures).

Els criteris generals s'han de referir, entre d'altres, a:

- El manteniment de la biodiversitat.
- Els processos ecològics.
- El control de les pertorbacions.
- La conservació del patrimoni natural, sociocultural, arquitectònic, arqueològic i paleontològic, i del paisatge.
- El control i la millora de l'ús social.

- Els usos incompatibles.

A banda dels criteris generals, el PEPNat ha d'especificar les condicions que han de complir els projectes per a la seva aprovació, que hauran de consistir, entre d'altres, a:

- La realització d'un estudi exhaustiu d'anàlisi dels efectes sobre el medi i la biodiversitat del projecte, així com de les pertorbacions que pugui generar i l'establiment de les mesures correctores necessàries que garanteixin el resultat global positiu de la intervenció o del projecte des d'aquesta òptica.
- L'estudi de l'impacte i la integració paisatgística de l'actuació i la previsió de les mesures correctores que s'escaiguin.
- La planificació de la gestió de la finca i el compromís d'assumir-ne el cost (gestió forestal, conservació de l'ús agrícola, manteniment i millora dels camins i de les rieres, etc.). Aquesta planificació requerirà una valoració econòmica detallada que acrediti les possibilitats reals d'execució i gestió de l'actuació proposada, que haurà d'incloure, necessàriament, criteris d'aprofitament i gestió sostenible dels recursos naturals.

Aquest model de regulació comportarà una simplificació de la zonificació. Tanmateix, el PEPNat ha d'incloure igualment tota la informació i els plànols necessaris (relatius als àmbits d'interès connector, les àrees més vulnerables per a la preservació de la biodiversitat, els serveis ecosistèmics, els

cursos d'aigua, els hàbitats, els arbres singulars, els marges dels conreus, les zones i els camins amb una pressió antròpica més intensa, etc.) per tal de dotar els tècnics que intervinguin en els projectes d'una base de coneixement que permeti reflexionar, projectar i valorar adequadament les actuacions que es promoguin. Aquesta informació de base requerirà ser actualitzada permanentment per adaptar-se als canvis que es produeixen al Parc.

Respecte als àmbits de les reserves naturals parcials del Decret, cal tenir en compte que els criteris i les condicions generals s'hauran de matisar (en el sentit restrictiu) per tal que prevalgui sempre la protecció estricta dels seus ecosistemes, comunitats i elements biològics i el foment de la recerca i la promoció de Collserola com a espai de coneixement.

El model de regulació urbanística proposat permetrà donar compliment als objectius plantejats al mateix temps que dotarà de contingut el tràmit administratiu, posant l'anàlisi del projecte (en relació amb el medi natural i la gestió del Parc) en primer terme, i fent que la intervenció dels diversos tècnics (municipals, de l'òrgan gestor del parc i dels diversos departaments de la Generalitat) serveixi per garantir la millora i el manteniment dels valors naturals de la serra de Collserola des d'una visió global i integradora del medi ambient.

8.8. Desenvolupament del pla i gestió econòmica

El PEPNat haurà de definir els diferents instruments pel seu desplegament en relació als aspectes de preservació, l'ús social, desenvolupament econòmic, etc..

De la mateixa manera caldrà que el PEPNat estableixi els òrgans de govern, gestió i assessorament del Parc.

Per la seva banda la proposta de regulació urbanística comportarà, en relació amb el desenvolupament i la gestió econòmica posterior, el següent:

- És definiran els instruments necessaris per orientar la preservació considerant el model i els objectius establerts en aquest avanç (plans de preservació, d'ús i gestió dels recursos, d'ús públic, desenvolupament econòmic,...
 - Desenvolupament del PEPNat mitjançant projectes d'actuació específica en sòl no urbanitzable d'acord amb la Llei d'urbanisme i la legislació sectorial, amb les particularitats i concrecions que estableixi la normativa del PEPNat per al control de les pertorbacions, amb informe previ preceptiu de l'òrgan gestor.
 - Gestió pública, privada o mixta sense eliminar la possibilitat d'expropiar els terrenys que siguin necessaris per a intervencions puntuals.
- Necessitat d'actualitzar permanentment el coneixement sobre els valors ecològics del parca través de les capes multifuncionals.

IV. DOCUMENTACIÓ AMBIENTAL: DOCUMENT INICIAL ESTRATÈGIC

0. Context de l'avaluació ambiental del PEPNat de Collserola.

El PEPCo (Pla Especial d'Ordenació i Protecció del Medi Natural del Parc de Collserola) fou aprovat definitivament per la Corporació Metropolitana de Barcelona, en data 1 d'octubre de 1987, amb text refós aprovat per la mateixa Corporació en data 28 de gener de 1988 i gestionat pel Consorci del Parc de Collserola. El PEPCo es formulà d'acord amb l'article 208 de les Normes urbanístiques del Pla General Metropolità (PGM), que estableix que en desenvolupament de les previsions contingudes en el PGM s'elaboraran Plans Especials per a cadascun dels parcs forestals (Títol I de les Normes Urbanístiques). D'acord amb l'article 3 de les Normes Urbanístiques del PEPCo, el contingut d'aquest el formen aquelles determinacions de caràcter normatiu definides com a tals en el conjunt de la documentació, les quals tenen plena validesa jurídica amb la publicació de l'aprovació definitiva d'aquest Pla. Aquesta publicació s'esdevingué al Butlletí Oficial de la Província de Barcelona, número 58, de 8 de març de 1988.

Els objectius del Pla Especial d'Ordenació i Protecció del Medi Natural del Parc de

Collserola (PEPCo) eren i són la preservació dels recursos naturals i de l'equilibri ecològic -que cal conservar, pel paper físic, social i ambiental que tenen per ells mateixos i en relació amb les ciutats de l'entorn-, així com el desenvolupament d'un Parc que suporti una part important i qualitativament diferent de les activitats de lleure dels ciutadans, recollint la tradicional utilització de la Serra de Collserola com a espai d'esbarjo.

En aquest sentit, el model de Parc que s'ha aixoplugat a partir del PEPCo ha tingut un resultat rellevant en la consecució dels seus objectius inicials. La preservació de determinades zones (Reserves naturals) ha estat ben efectiva i cal reconèixer un progrés ben substancial en la millora de la biodiversitat i especialment en les accions de reconeixement i protecció de determinades espècies en situació vulnerable i destacades com a espècies singulars. També en relació a determinats hàbitats. També el PEPCo ha estat prou eficient i flexible en la incorporació de les determinacions de nous instruments apareguts des de la seva aprovació dirigides al reconeixement i preservació de determinats valors ecològics (Directiva hàbitats, noves normes sobre protecció de les espècies, Llei espanyola, Llei catalana, etc).

Precisament per la evolució experimentada dels seus objectius, criteris i visions tècniques desenvolupades des de la Cimera de Rio quant a la

preservació de biodiversitat, la valoració dels serveis ecosistèmics, la consideració de les infraestructures verdes, fins i tot la necessitat avalada per les institucions internacionals competents en la matèria de la necessitat d'implementar a escala global l'anomenada economia verda (de la qual aquests espais protegits n'han de ser capdavanters en la seva implementació) han fet que el PEPCo requereixi d'una actualització replanteig dels seus objectius, visió de model de parc i determinacions d'ordenació i normatives.

Altra banda la declaració de Collserola com a Parc natural a partir del Decret 146/2010, de 19 d'octubre, de declaració del Parc natural de la Serra de Collserola, a canviat el límit del parc i la seva extensió que ha augmentat, ha suposat l'entrada de la Generalitat de Catalunya dins el Consorci del Parc de Collserola, entre d'altres aspectes que reforcen la seva gestió i preservació.

Tots aquests condicionants de contorn han fet necessària la redacció d'un nou Pla Especial de protecció de l'espai, que actualitzi els plantejaments inicials i s'adapti a la coherència actual de la matriu territorial, dels límits administratius de les figures de protecció i a la nova realitat socioeconòmica.

A nivell d'avaluació ambiental estratègica, el Pla no requeria, en principi, de la realització del procés d'avaluació de Plans i Programes, no obstant, la voluntat de realitzar un Pla

ambiciós que transcendís les pròpies competències del Planejament Especial i impulsés una MPGM a l'àmbit del Parc natural, així com propostes per a l'espai funcional adjacent, han motivat la realització d'aquesta avaluació.

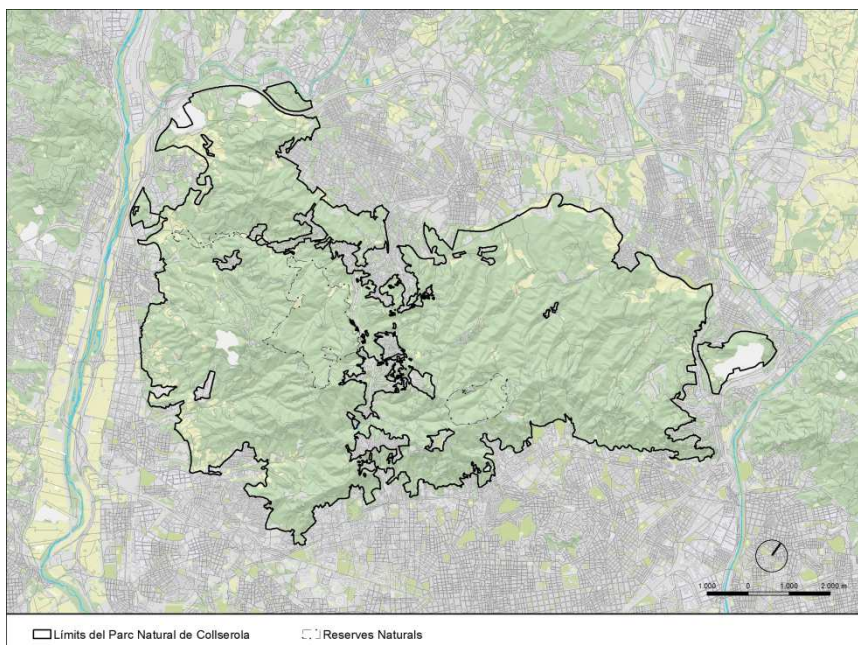
0.1. Abast territorial

L'Abast territorial del Pla Especial de Protecció del Medi Natural i el Paisatge de Collserola, en endavant PEPNAT; es centra en els límits del Parc natural, però poden ampliar les recomanacions amb caràcter no normatiu a l'espai funcional del Parc, encara per definir concretament, corresponent als entorns immediats del Parc d'interès per a l'ordenació dels fenòmens periurbans que poden afectar al Parc i per a la connectivitat ecològica de l'espai.

0.2. Antecedents

La Serra de Collserola és una unitat territorial, ecològica i paisatgística singular a l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Situada entre el Pla de Barcelona i la Plana del Vallès i emmarcada dins la Serralada Litoral entre dos límits geogràfics molt definits, el Llobregat i el Besòs, que agrupen a part de fluxos hidrològics, fluxos de mobilitat, d'energia, de materials i d'informació; Collserola esdevé un gran espai eminentment forestal envoltat d'espais urbans i grans infraestructures.

Malgrat la seva orografia, amb relleus accentuats, la Serra de Collserola, ha patit constants transformacions en el passat recent. El dinamisme de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, la seva densitat de població i la proximitat d'aquesta serra a les ciutats més grans de Catalunya han generat nombroses perturbacions, pressions i canvis en els seus usos, el seu

paisatge i els seus hàbitats. Un dinamisme que ha vingut acompanyat sempre, de la discussió sobre el paper que aquest gran espai natural havia de tenir en el mosaic territorial de l'Àrea i la Regió Metropolitana de Barcelona.

Si bé, avui en dia, ningú discuteix el paper de Collserola com a principal prestador de serveis ecosistèmics a l'AMB, moltes són les visions que al llarg de la segona meitat del segle XX i fins l'actualitat, s'han anat traduint en diversos documents de planificació damunt la serra:

1954 (Pla Comarcal) i 1966 (Pla Director): Antecedents del Pla General Metropolità

El Pla comarcal de Barcelona sorgeix de la necessitat d'articular la comarca de Barcelona com àmbit de l'urbanisme i gestió de serveis. El Pla preveu la protecció del paisatge, el patrimoni i la sistematització dels espais lliures amb caràcter vinculant, com és la protecció de l'àmbit de Collserola (parc del Tibidabo) o la qualificació agrícola del delta del Llobregat.

El Pla Director de l'Àrea metropolitana de Barcelona introdueix una precisió gràfica inèdita fins a aquest moment en el planejament. La principal innovació del Pla és la gestió fragmentada que permet executar el pla per parts segons un projecte global vinculant. El Pla director s'aprova al juliol de 1968, encara que de forma fragmentada i es publica

només com a avanç de pla provisional. No obstant això, el Pla director és el referent per a l'orientació dels plans posteriors, especialment, en relació a la protecció dels espais naturals.

1976: Pla General Metropolità (PGM)

El PGM és un pla d'ordenació urbanística general plurimunicipal. Atorga la qualificació de sistema de parc forestal a un conjunt d'espais lliures de l'àrea metropolitana de Barcelona, dels quals la major part se situen a la Serra de Collserola, d'acord amb les següents qualificacions urbanístiques:

- Parcs forestals que cal conservar en àrees de bosc existent (27).
- Parcs forestals que cal repoblar en àrees que antigament foren boscos o susceptibles de convertir-s'hi (28).
- Parcs forestals que hagin de ser protegits com a reserva natural (29).

Tots aquests espais de parc forestal, sotmesos també a la legislació específica de protecció de les masses forestals, estan preservats de la urbanització i no podran ser destinats a usos que impliquin la transformació del sòl i la pèrdua dels valors naturals.

1987: Pla especial d'ordenació i protecció del medi natural del Parc de Collserola (PEPCo)

En desenvolupament de les previsions contingudes en el PGM es va elaborar el Pla Especial d'ordenació i protecció del Medi Natural del Parc de Collserola (PEPCo), que té el caràcter de pla especial urbanístic. És una protecció impulsada des dels instruments legals vigents en aquell moment, amb l'aprovació d'un pla especial de protecció d'arrel urbanística, que regula els usos i aprofitaments dels sòls qualificats de parc forestal però que a la vegada conté mesures de protecció i conservació del medi natural, des d'una vessant més ambientalista.

Es desenvolupen unes Normes urbanístiques que complementen les del PGM i que tenen com a objectius:

- Formalitzar la ciutat metropolitana.
- Mantenir l'estabilitat dels sistemes naturals.
- Preservar la diversitat biològica.
- Preservar el patrimoni cultural i paisatgístic.
- Oferir noves oportunitats per al lleure.

1992: Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN)

En desenvolupament de la Llei d'espais naturals del 1985, es va aprovar el Pla d'Espais d'Interès Natural que inclou la Serra de Collserola, que té el caràcter de pla territorial

sectorial. Es tracta d'una protecció bàsica en la qual s'aplica d'una manera preventiva el règim del sòl no urbanitzable fixat per legislació urbanística. L'àmbit de protecció de la Serra de Collserola és el mateix que el del PEPCo exclouent les zones qualificades de sòl urbà i de sòl urbanitzable pel planejament urbanístic. Representa un reconeixement dels valors naturals a protegir més enllà de la protecció urbanística tot i que el PEPCo continua essent l'instrument de gestió i protecció del Parc de Collserola.

2006: Xarxa Natura 2000

La Directiva relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres, preveu la creació d'una xarxa ecològica europea de zones especials de conservació: la xarxa Natura 2000. Aquesta xarxa estarà formada per les zones que cada estat membre proposi a la Comissió Europea sempre que continguin hàbitats o espècies considerades d'interès comunitari d'acord amb l'inventari i criteris que la mateixa Directiva estableix. La Generalitat de Catalunya incorpora en la proposta catalana la Serra de Collserola, que correspon a la totalitat de l'espai inclòs en el PEIN. La proposat de 2006 inclou l'aprovació i publicació de les Directrius per a la gestió dels espais de la xarxa Natura 2000.

2010: Pla Territorial parcial de la Regió Metropolitana de Barcelona

En desenvolupament del Pla territorial general de Catalunya i amb coherència amb el planejament sectorial, el Pla territorial metropolità de Barcelona estableix determinacions per als tres sistemes territorials bàsics en què s'estructura:

- el sistema territorial d'espais oberts, que són de referència prioritària per al planejament urbanístic.
- el sistema territorial d'assentaments en què s'estableixen directrius que els plans urbanístics han desenvolupar.
- el sistema territorial d'infraestructures de mobilitat en interacció amb la planificació sectorial, per tal d'establir una xarxa que estructurari el territori.

Pel que fa al sistema d'espais oberts, distingeix tres tipus bàsics de sòl, entre els quals el sòl de protecció especial, que en el cas de la Serra de Collserola incorpora l'espai protegit pel PEIN i xarxa Natura 2000. El Pla territorial inclou les Normes d'ordenació territorial i les Directrius del paisatge.

2010: Parc natural

La declaració de Parc natural delimita definitivament l'EIN Serra de Collserola, a la vegada que es declaren les reserves naturals parcials de la Rierada – Can Balasc i de la Font Grogà. També queden

modificats els límits de la xarxa Natura 2000 d'acord amb la delimitació de Parc natural. La declaració suposa reforçar l'objectiu de conservació enfront de la protecció merament urbanística. Tanmateix, això no implica que quedin derogats tots els instruments urbanístics o territorials amb incidència sobre la Serra de Collserola, com és el cas del PGM i l'aplicació del PEPCo que continuen plenament vigents. El règim del sòl és el del no urbanitzable, per la qual cosa es prohibeix la urbanització però no l'edificació, que haurà de desenvolupar-se d'acord amb els objectius de protecció del Parc natural i amb els requeriments d'integració paisatgística.

0.2.1 Organització i Procés de Treball a partir del Decret 146/2010

Atès el Decret 146/2010, de 19 d'octubre, de declaració del Parc natural de la Serra de Collserola i de les reserves naturals parcials de la Font Grogà i de la Rierada–Can Balasc, la Generalitat té per imperatiu de llei la responsabilitat de formular i tramitar el Pla especial del Parc natural de Collserola, d'acord amb les especificacions sobre el paper de les administracions locals que estableix el mateix Decret.

En data 29 de febrer de 2012 va tenir lloc una primera reunió a la seu de la Direcció General de Medi Natural i Biodiversitat (del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació

i Medi Natural de la Generalitat),, per abordar la redacció del nou pla especial de Collserola que emana de l'esmentat decret.

Organització institucional

A l'octubre de 2012, i de cara a donar impuls al procés, les administracions implicades acordaren una organització institucional. Així la governança del Pla quedava organitzada en tres nivells: Comissió institucional, Comissió redactora i Secretaria tècnica. Consegüentment, en data 8 d'octubre de 2012 és constituït la Comissió Redactora i el 19 de desembre de 2012 és constituït la Comissió Institucional.

Posteriorment, a partir de la sessió de 17 d'octubre de 2013, la Comissió Institucional acordà incrementar la representació dels departaments de l'Administració implicats amb la incorporació de dues direccions generals del Departament de Territori i Sostenibilitat.

Comissió institucional

En ella estan representades totes les administracions que d'una manera o altra intervenen en la redacció del nou pla especial del Parc de Collserola: el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural, mitjançant el titular de la Direcció general de Medi Natural i Biodiversitat; el Departament de Territori i Sostenibilitat, mitjançant els titulars de les direccions generals d'Urbanisme i de Polítiques Ambientals; la

Diputació de Barcelona amb representació a través del Diputat delegat d'Espais naturals i Medi ambient; l'Àrea Metropolitana de Barcelona a través del seu gerent i el Consorci del Parc de Collserola mitjançant el president de la Comissió Executiva. Així mateix, estan representats els governs locals amb terme municipal dins de l'àmbit territorial del Parc mitjançant un representant de cada ajuntament nomenat per l'alcalde. Aquesta Comissió està presidida per la Generalitat de Catalunya, en la persona del titular de la Direcció General de Medi Natural i Biodiversitat. És l'òrgan decisor de la redacció i tramitació del Pla, que dirigeix, valida i aprova els documents i propostes de la Comissió redactora.

Comissió redactora

És una comissió pluridisciplinària formada per tècnics amb experiència en els camps de l'ordenació i planificació territorial i la planificació i gestió d'espais naturals protegits. Aquesta comissió es nodreix dels equips tècnics de les administracions impulsores. Està presidida pel titular de la Direcció General de Medi Natural i Biodiversitat i es dota d'una Secretaria tècnica. Té les funcions de definir el contingut del «pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc natural de la serra de Collserola» com un instrument innovador basat en les Directrius per a la redacció aprovades per la Comissió Institucional.

Com ha succeït en la Comissió institucional, i a partir de la mateixa data, la Comissió redactora s'ha vist ampliada amb la participació de la Subdirecció General d'Urbanisme i la Subdirecció General d'Avaluació Ambiental adscrites al Departament de Territori i Sostenibilitat, cadascuna d'elles representades pel seu titular.

Secretària tècnica

La Secretaria tècnica del Pla és la responsable de duu a terme la coordinació tècnica de les Comissions. Aquesta dirigeix un equip redactor multidisciplinari format per tècnics de diferents administracions i experts externs.

0.2.2 Procés de Gestació dels treballs entorn al Pla Especial.

Per tal d'aglutinar el conjunt de problemàtiques associades a la redacció del nou PEPNat de Collserola, la Secretaria tècnica va elaborar el **Document de criteris i metodologia per a l'ordenació del Parc natural**, el qual recollia les qüestions i/o esmenes plantejades des dels ajuntaments del Parc sobre modificacions del PGM i ajustos en la delimitació del Parc natural; les propostes de redefinició i nous plantejaments sobre les ERE; els criteris a seguir i definició d'alternatives per al DIE; les alternatives sobre els procediments i la tramitació; els criteris als que s'hauria d'ajustar la revisió del PEPCo; les línies

estratègiques per a l'ordenació dels recursos naturals, etc...¹.

Per la redacció del **Document de criteris i metodologia per a l'ordenació del Parc natural**, i amb l'objectiu de compartir i consensuar les visions que es tenen des dels propis municipis sobre les diferents realitats i problemàtiques que coexisteixen en el si del Parc natural, la Secretaria tècnica del Pla, realitzà una ronda de visites als ajuntaments del Parc. Les entrevistes amb alguns dels càrrecs electes i tècnics municipals perseguien un doble objectiu, per un costat identificar els interlocutors en cadascun dels ajuntaments, de cara a consultes tècniques posteriors, i alhora consensuar la diagnosi sobre les problemàtiques del Parc. Tanmateix es varen mantenir reunions i sessions temàtiques amb els diferents tècnics del Consorci del Parc de Collserola, a fi i efecte de copsar el dia a dia del Parc Natural, i tractar els aspectes substantius del nou Pla especial.

També va ser presentat el contingut del document al Consell Consultiu del Parc natural de Collserola.

Aquest document va ser aprovat per la Comissió Institucional el 11 de febrer del 2014. En la mateixa sessió es va instar a la Secretària tècnica a duu a terme la redacció del

Avanç de Pla del PEPNat de Collserola. En aquesta encomana cal ressenyar la voluntat expressada pel conjunt d'administracions que impulsen el PEPNat de que aquest sigui un instrument modern i un exemple de concertació interinstitucional, ja que ha de ser el resultat del treball conjunt de totes les administracions implicades. Es vol que sigui un model de bona pràctica de planificació concurrent en tant que encaixi correctament les diferents escales i visions del territori.

0.3. Marc legal

Formulació i tramitació del Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del de la Serra de Collserola. Avaluació ambiental

El Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya, és l'administració que actualment té atribuïdes les competències de formulació del Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc Natural de la Serra de Collserola (PEPNat), en col·laboració amb l'òrgan gestor del citat Parc natural, els departaments de la Generalitat corresponents i les corporacions locals de l'àmbit del Parc. Aquest Pla especial es tramita d'acord amb els articles 5, 21.2, 29.3 de la Llei 12/1985 de 13 de juny, d'espais naturals, previ informe de l'òrgan gestor del Parc abans de la seva tramitació administrativa que culmina amb l'aprovació definitiva del Pla

especial per part del Govern de la Generalitat de Catalunya.

En relació a les citades competències del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural per formular el Pla especial, cal fer esment del que determina en aquest sentit, l'article 3.9.6 del Decret 200/2010, de 27 de desembre, de creació, denominació i determinació de l'àmbit de competències dels departaments de l'Administració de la Generalitat, que atribueix al Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural l'exercici de les atribucions pròpies de l'Administració de la Generalitat en l'àmbit del medi natural i del que estableix l'article 8.1 del Decret 146/2010, de 19 d'octubre, de declaració del Parc Natural de la Serra de Collserola i de les reserves naturals parcials de la Font Gropa i de la Rierada-Can Balasc.

El Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, a l'àmbit metropolità de Barcelona, té atribuïdes competències d'aprovació definitiva de figures de planejament urbanístic mitjançant el conseller o consellera competent en matèria d'urbanisme o bé mitjançant la comissió territorial d'urbanisme corresponent, d'acord amb allò que s'estableix als articles 79 i 80 del text refós de la Llei d'urbanisme, aprovat pel Decret legislatiu 1/2010, del 3 d'agost, modificat per la Llei

¹ Aquest document s'inclou a l'annex del Avanç de Pla del PEPNat de Collserola

3/2012, del 22 de febrer, en relació amb la disposició transitòria primera de la Llei 31/2010, del 3 d'agost, de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. El Departament de Territori i Sostenibilitat és també el competent per a l'avaluació ambiental dels plans i programes, d'acord amb el que preveu el Decret 342/2011, de 17 de maig, de reestructuració del Departament de Territori i Sostenibilitat.

Pel que fa a l'aprovació definitiva del Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc natural de la serra de Collserola (PEPNat), cal tenir en compte que el Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural atribueix al Govern l'aprovació dels plans especials previstos a l'article 8.5 del mateix Decret.

L'Àrea Metropolitana de Barcelona, creada per Llei 31/2010 de 3 d'agost, té atribuïdes competències de formulació, tramitació i aprovació de planejament urbanístic de caràcter plurimunicipal, que inclou entre d'altres la competència per a la formulació i tramitació dels plans especials per a la millora d'àmbits rurals i per a la protecció i millora dels espais agrícoles i forestals, els espais fluvials, el medi natural i el paisatge. Aquesta competència s'estén a la formulació i tramitació de les modificacions del planejament urbanístic general de caràcter plurimunicipal, tot això d'acord amb els articles 31 i següents i

la disposició transitòria segona de la llei esmentada.

D'altra banda, d'acord amb l'article 1.2 dels Estatuts del Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola, aprovats per l'Assemblea General del Consorci del Parc en la sessió de 28 d'abril de 2011, els membres del Consorci són l'Àrea Metropolitana de Barcelona, juntament amb la Diputació de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i els Ajuntaments implicats, administracions totes elles consorciades en el Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola, encarregat de la gestió de l'àmbit del Pla especial d'ordenació i protecció del medi natural de la Serra de Collserola (PEPCo), aprovat definitivament en data 1 d'octubre de 1987 i actualment vigent.

El Decret 328/1992, de 14 de desembre aprovà el Pla d'espais d'interès natural, incloent-hi part de l'espai de l'anomenada Serra de Collserola. En aquesta línia de protecció l'acord del Govern de la Generalitat GOV/112/2006 de 5 de setembre designa les zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA) i aprova els llocs d'importància comunitària entre els que s'inclou la Serra de Collserola. Finalment aquesta línia de protecció de la Serra, desemboca en el Decret 146/2010 de 19 d'octubre de Declaració del Parc Natural de la Serra de Collserola i de les reserves naturals parcials de la Font groga i de la Rierada – Can Balasc.

Aquesta darrera protecció necessita d'un desenvolupament específic d'aquest territori per a una utilització racional del sòl com a recurs natural i com a contenidor de biodiversitat. Aquests objectius requereixen la formulació, redacció, tramitació i aprovació d'un pla especial de protecció del medi natural i del paisatge, segons preveu l'article 5 de la Llei 12/1985 de 13 de juny, d'espais naturals, en concordança amb el Pla d'espais d'interès natural i amb l'article 67 del text refós de la Llei d'urbanisme, aprovat pel Decret legislatiu 1/2010, del 3 d'agost, modificat per la Llei 3/2012, del 22 de febrer, així com la formulació, redacció, tramitació i aprovació d'una Modificació del Pla general metropolità d'acompanyament al Pla especial.

Com a conseqüència, conflueixen sobre aquest espai, diverses formes i mecanismes de protecció que coincideixen en l'ordenació dels usos sobre el territori, matèria aquesta que constitueix l'objecte específic de la Llei d'urbanisme d'acord amb el seu article 1, apartat 3, lletres c) i d).

En aquest sentit, l'article 1 de les Normes Urbanístiques del vigent Pla especial d'ordenació i protecció del medi natural de la Serra de Collserola (PEPCo), aprovat l'1 d'octubre de 1987, estableix que aquest pla es formulà en desenvolupament del PGM de 1976 i en compliment, entre d'altres, dels articles 3, 4 i 5 de la Llei 12/1985, d'espais naturals de Catalunya, per a la protecció

del medi natural i del paisatge del Parc de Collserola.

A més, la Disposició transitòria tercera del Decret 146/2010 preveu que mentre no s'aprovi definitivament el Pla especial per a la protecció del medi natural i del paisatge, la regulació d'usos i activitats en l'àmbit del Parc es regeix provisionalment pel que estableix el citat Decret, pel vigent Pla especial d'ordenació i protecció del medi natural del Parc de Collserola (PEPCo), per les Ordenances del Parc de Collserola i per la resta del planejament urbanístic i territorial. D'aquesta disposició es desprèn que el nou Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc Natural de la Serra de Collserola (PEPNat) substituirà al vigent Pla especial d'ordenació i protecció del medi natural de la Serra de Collserola (PEPCo).

Aquesta regulació fonamenta la tramitació coordinada del PEPNat, així com que la seva aprovació definitiva derogui al vigent PEPCo.

0.4. Relació del PEPNat amb altres plans i programes

Per a realitzar l'anàlisi de la relació dels plans i programes que poden tenir una clara incidència a Collserola, primer s'han definit a diferents nivells els diferents plans i propostes: Planejament territorial, Planejament urbanístic, Planejament sectorial i Altres

plans municipals. A més de la definició dels plans a diferents nivells, tots ells s'han classificat d'acord a les temàtiques següents: Territorial, Urbanístic, Espais oberts, Hidrològic, Risc, Energètic, Ambiental, Mobilitat.

D'aquesta manera es pot diferenciar amb facilitat si es parla de plans territorials (marc territorial del planejament urbanístic), plans urbanístics, plans sectorials (específicament destinats a ordenar un aspecte de la realitat territorial), o d'altres plans impulsats des dels municipis. I a la vegada permet conèixer si els plans tracten de temàtiques relacionades amb els espais oberts, l'aigua, la mobilitat, etc.

Tot i això, primer s'ha cercat tots els plans i programes que podien estar relacionats amb la serra de Collserola i, després d'analitzar-los, s'han escollit els que tenien repercussions més rellevants. Per aquesta raó, aquest capítol aporta una matriu de referència que facilita la coherència espacial i temporal d'aquests plans i propostes amb el present Pla Especial.

A continuació es mostra el llistat de plans i propostes cercats, dels quals es destaquen el que s'han analitzat amb més detall pel capítol:

- **Pla territorial general de Catalunya (PTGC)**
- **Pla territorial parcial de la regió metropolitana de Barcelona (PTMB)**

- Pla director urbanístic metropolità
- Pla general metropolità de Barcelona (PGM)
- Modificació del PGM a l'àmbit de la via de cornisa
- Modificació del PGM per a la regulació del desenvolupament dels sòls d'equipament en la zona d'influència del Parc de Collserola
- Pla especial d'ordenació i protecció del medi natural del Parc de Collserola (PEPCo)
- **Pla d'espais d'interès natural (PEIN)**
- **Proposta Catalana a la Xarxa Natura 2000**
- Pla territorial sectorial de connectivitat ecològica de Catalunya
- **Catàleg del paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona**
- **Pla general de política forestal (PGPF)**
- Pla estratègic de caça a Catalunya (PEC)
- Programa de desenvolupament rural (PDR)
- **Pla de gestió del districte de conca fluvial de Catalunya (PGDCFC)**
- **Planificació de l'espai fluvial a la conca del Llobregat**
- **Planificació de l'espai fluvial a la conca del Besòs**
- Planificació de l'espai fluvial a les conques de les rieres

- del Maresme i rieres
Metropolitanes
- Pla especial d'emergències per incendis forestals (INFOCAT)
- Pla especial d'emergències per inundacions a Catalunya (INUNCAT)
- Pla especial d'emergències per nevades a Catalunya (NEUCAT)
- Pla de protecció civil per accidents en el transport de mercaderies perilloses per carretera i ferrocarril a Catalunya (TRANSCAT)
- **Planificación de los sectores de electricidad y gas 2008-2016**
- **Pla de l'energia i canvi climàtic de Catalunya (PECAC)**
- Pla territorial sectorial de la implantació ambiental de l'energia eòlica a Catalunya
- **Pla de sostenibilitat ambiental de l'AMB (PSAMB)**
- **Pla d'actuació per a la millora de la qualitat de l'aire (PAMQA)**
- **Pla d'infraestructures del transport de Catalunya (PITC)**
- **Pla director d'infraestructures de la Regió Metropolitana de Barcelona (PDI)**
- Pla de transport de viatgers de Catalunya
- Pla estratègic de la bicicleta a Catalunya

- **Directrius nacionals de mobilitat (DNM)**
- **Pla director de mobilitat de la Regió Metropolitana de Barcelona (PDM)**
- **Pla metropolità de mobilitat urbana AMB**
- Projecte bàsic d'arranjament de la riera de Vallvidrera
- Esquema director de les Portes de Collserola
- Pla del verd i la biodiversitat de Barcelona
- Pla de millora de la qualitat de l'aire a Barcelona
- Pla de mobilitat urbana de Sant Just Desvern
- Pla de mobilitat urbana de Sant Feliu de Llobregat
- Pla de mobilitat urbana de Sant Cugat
- Pla de mobilitat urbana de Molins de Rei
- Pla de mobilitat urbana de Barcelona

L'anàlisi dels Plans seleccionats es pot consultar de forma resumida a la memòria del Pla, o de forma més extensa com a annex al Pla Especial.

1. Contingut i Objectius del Pla.

1.1. Objectius específics i línies estratègiques del Pla

Els objectius que han de guiar el PEPNat es basen en l'anterior diagnosi del Parc i en el coneixement que es té d'aquest. Com a criteri general, els objectius s'han de recolzar en una saviesa acurada i actualitzada de l'estat i la dinàmica dels sistemes ecològics i dels efectes dels usos i activitats que s'hi desenvolupin, per poder planificar, gestionar i avaluar les actuacions adequadament. En aquest sentit, resulta imprescindible l'encaix de la planificació i la gestió per a la conservació i ús sostenible dels recursos naturals en el marc del sistema de Parcs Naturals de Catalunya i per extensió a la xarxa europea Natura 2000.

El PEPNat haurà de definir les regulacions i les accions necessàries per garantir la protecció, millora i/o l'aprofitament ordenat dels recursos naturals del Parc Natural de Collserola, d'acord amb la legislació vigent.

Considerant la realitat actual del Parc, els objectius de la seva creació, així com l'històric de les actuacions fins ara realitzades en l'àmbit, s'han definit els següents objectius per a la redacció d'aquest Pla especial:

1.- Mantenir i millorar les condicions ambientals del Parc que inclouen els factors abiòtics i biòtics, la conservació de la biodiversitat, dels hàbitats i dels processos ecològics. Cal procurar i assegurar les condicions abiòtiques adients perquè el funcionament biològic i ecològic del Parc s'avingui als objectius de preservació. Preservar i mantenir l'estat de conservació favorable de les poblacions de les espècies i dels hàbitats propis del Parc Natural, tot mantenint la seva qualitat ecològica i afavorint la seva estabilitat i complexitat. Controlar i gestionar les pertorbacions que afecten l'estructura i l'estabilitat de les comunitats. Assegurar que existeixin les condicions favorables perquè es puguin desenvolupar adequadament els cicles vitals de les espècies, i les interaccions entre les diferents espècies, especialment els fluxos ecològics i la mobilitat de les espècies.

2.- Millorar les condicions de les vores del Parc per tal de disminuir els riscos, recuperar ambients i paisatges, assegurar la connectivitat ecològica amb els espais oberts de l'entorn, facilitar l'accessibilitat dels usuaris del Parc i corregir el caràcter suburbà. En particular, cal assegurar la permeabilitat ecològica en tant que és un dels processos ecològics més importants per al manteniment del bon estat de la biodiversitat, i en el Parc està molt compromesa. Millorar

l'accessibilitat a aquest sector perifèric del parc i encabir un ús més intensiu del lleure ciutadà per protegir millor l'interior del Parc.

3.- Gestionar de forma sostenible l'ús social del Parc dins del context metropolità incidint en l'ús i el foment d'energies netes. El PEPNat ha de garantir que l'ús social a Collserola, en les seves múltiples fórmules i intensitats, sigui compatible amb la conservació del patrimoni natural i cultural i amb el desenvolupament de les activitats econòmiques que s'hi duen a terme.

4.- Mantenir i adequar les activitats de producció de bens orgànics i fomentar l'economia verda. Cal assegurar que les activitats de producció de bens orgànics siguin compatibles en el context actual de preservació i ús del Parc. Cal considerar aquest ús i activitat en el marc del desenvolupament de *l'economia verda* en el Parc

5.- Conèixer i valorar els serveis ecosistèmics, aprofundint en la recerca de Collserola com a espai de coneixement. Cal abordar amb decisió el coneixement dels serveis ecosistèmics que hi ha en el Parc. Entendre el valor econòmic que donen els ecosistemes (l'actiu en biodiversitat i hàbitats, fixació de CO₂, l'alliberament d'O₂, la connectivitat ecològica, la preservació del cicle de l'aigua, el control de l'erosió i el manteniment dels sòls, el valor perceptiu i el paisatge, l'ús social, etc.), la qual cosa

permetrà prendre millors decisions de cara la gestió del Parc.

6.- Mantenir i millorar el Patrimoni arquitectònic, històric i cultural. Cal gestionar aquest patrimoni construït que conforma a Collserola nombroses i diverses edificacions de totes les èpoques. És important tenir cura i mantenir el ric patrimoni històric i cultural existent, que a Collserola data des de fa més de 100.000 anys.

7.- Ordenar i gestionar convenientment el paisatge i minimitzar els impactes.

Collserola és essencialment una unitat paisatgística amb una entitat forta i ben diferenciada però susceptible de rebre pressions i canvis que el simplifiquin i banalitzin. Cal que l'aplicació del Pla moduli favorablement el paisatge i minimitzi els impactes.

8.- Establir un règim de gestió activa i directa basat en models de col·laboració públic-privada. El Parc ha d'incorporar una nova visió de la realitat i desenvolupar visions i coneixements actuals sobre les potencialitats i capacitat d'aprofitament dels recursos naturals o culturals atenent a les capacitats d'aquest territori, i fer-ho amb respecte pels serveis ecosistèmics. Cal introduir elements d'economia productiva en el territori, sense que malmetin o comprometin els valors ecològics i culturals. Per això cal considerar la inclusió de la iniciativa privada i donar oportunitats de gestió compartida compatible.

9.- Apostar per un instrument de regulació obert, flexible i adaptable a la realitat

canviant del territori i la societat. El medi natural evoluciona constantment, amb unes dinàmiques pròpies no subjectes a una planificació fixa a llarg termini. Per això és necessari dotar al Parc d'un instrument de regulació obert, flexible i adaptable a la realitat canviant del territori i de la societat actual. L'ordenació del Parc ha de superar l'estructura rígida del PEPCo quant a la zonificació, les àrees de tractament específic i paisatgístic i els usos i aprofitaments admesos, per tal que la regulació urbanística no només assoleixi l'objectiu de la conservació i millora dels valors ecològics i naturals de la Serra de Collserola com espai lliure dins de l'àrea metropolitana, sinó que també afavoreixi un desenvolupament dels usos i aprofitaments que enforteixin la protecció d'aquests valors.

1.1.1 Línies estratègiques

En el moment actual, els valors ecològics i els recursos naturals del Parc han de conviure amb una elevada freqüentació i uns usos de tipologies diverses i canviant. El futur del parc passa per fer una relectura en clau actualitzada sobre aquests valors i aquesta realitat. I això suposa fer un salt de qualitat en la aproximació estratègica de com plantejar i configurar el Parc d'ara en endavant. Aquest plantejament des de l'estratègia proveeix d'un referent conceptual, d'actuació i de

priorització de decisions comú a tots els actors implicats, i el primer pas per tal de consolidar-la és la definició de PEPNat considerant les línies estratègiques més essencials, que són les següents:

1.- Endegar un programa enfocat a preservar i mantenir la biodiversitat global del parc i, en particular, dels dos àmbits de Reserva Natural Parcial. Aquesta línia inclourà un inventari de la biodiversitat del parc amb mesures de protecció, control i monitoratge. Dins del programa també es farà incidència als possibles efectes del canvi climàtic sobre la biodiversitat.

2.- Impulsar la gestió integral del cicle de l'aigua dins de l'àmbit del parc, amb especial atenció sobre les zones humides i els cursos d'aigua. Aquesta línia contemplarà la incidència dels factors naturals i antròpics sobre el sistema hidrològic.

3.- Fomentar la recuperació i manteniment dels espais oberts dins de l'àmbit del parc, en tant que part molt significativa de la gestió i que és cabdal per garantir els processos ecològics.

4.- Elaborar un programa pel control i seguiment de l'estat dels principals connectors ecològics i les condicions de permeabilitat del parc, tant a l'interior de l'àmbit del parc com les connexions amb els principals sistemes que l'envolten.

5.- Revisar l'actual planificació dels accessos al parc,

jerarquitzant la xarxa de camins per assegurar un bon funcionament del sistema, optimitzant la capacitat de càrrega i minimitzant la fragmentació i la pertorbació

6.- Integrar el benestar i la qualitat de vida de les persones que viuen a l'interior del parc com un eix fonamental de gestió per tal de garantir una adequada integració dels enclavaments urbans i reduir l'impacte d'aquests sobre el medi natural.

7.- Promocionar l'ús del parc com un espai de salut, benestar i coneixement tot fomentant l'accés al parc a través del transport públic, a peu o en bicicleta des de la trama urbana.

8.- Desenvolupar una línia específica per l'educació ambiental centrada en el valor de l'espai natural en consonància amb els programes desenvolupats en els 27 anys de gestió del parc.

9.- Elaborar un paquet de mesures per fomentar la gestió forestal i els usos i aprofitaments agropecuaris sota criteris d'aprofitament sostenible que es basin en el respecte de la funció ecològica, social i al foment de la qualitat ambiental i paisatgística del parc.

10.- Construir un programa específic d'actuacions de recuperació d'àmbits afectats per l'ocupació d'horts marginals i barraques.

11.- Desenvolupar una línia de recerca per aprofundir en el coneixement dels serveis

ecosistèmics del parc per tal de fomentar la seva producció i la maximització dels serveis que ofereixen.

12.- Fomentar la participació de tots els agents que intervenen en la producció i aprofitament dels serveis ecosistèmics.

13.- Establir una línia d'actuació per la rehabilitació de les edificacions patrimonials i tradicionals que aportin qualitat al territori i garanteixin la millora i el manteniment dels valors naturals de la finca en la qual s'ubiquen.

14.- Potenciar els usos i activitats compatibles amb els objectius del parc per mantenir i millorar el patrimoni arquitectònic, històric i cultural.

15.- Elaborar un manual que incorpori l'experiència acumulada en les condicions i els criteris relatius al manteniment, millora o nova implantació d'infraestructures de comunicació i serveis amb especial èmfasi a les mesures correctores.

16.- Impulsar mesures específiques per reduir les pertorbacions derivades de l'ús social estudiant la possibilitat d'establir àrees d'accés restringit i/o prohibint les activitats incompatibles. Regular les condicions i els criteris per autoritzar les activitats de caràcter col·lectiu.

17.- Posar en marxa un programa per la gestió pública, privada o mixta de les finques sense eliminar la possibilitat d'expropiar els terrenys

necessaris per a la realització d'intervencions puntuals.

18.- Fomentar l'associacionisme entre els propietaris de finques agrícoles i forestals per la redacció de plans de gestió conjunts per afavorir la potenciació dels valors ecològics del parc.

19.- Redactar un model de regulació urbanística que estableixi uns criteris i unes condicions globals per a tot l'àmbit del parc que es materialitzin en paràmetres de tipus qualitatiu que posin el focus en la proposta d'intervenció i les seves conseqüències a nivell ecològic, paisatgístic, social i econòmic, i que dotin els tècnics d'elements de reflexió, contingut i valoració dels projectes.

20.- Delimitar els ERE i establir criteris i condicions per disminuir l'impacte ecològic i paisatgístic de les urbanitzacions fora d'ordenació.

21.- Restringir la implantació de noves infraestructures de serveis, racionalitzar les existents i preveure mesures preventives, correctores i compensatòries de l'impacte ecològic i paisatgístic.

En definitiva es tracta d'apostar per un model de regulació urbanística que estableixi els criteris i les condicions globals per a tot l'àmbit del Parc que es materialitzin en paràmetres de tipus qualitatiu que posin el focus en la proposta d'intervenció i les seves conseqüències a nivell ecològic, paisatgístic, social i

econòmic; i que dotin els tècnics d'elements de reflexió, contingut i valoració dels projectes.

2. Síntesi dels continguts de l'Avanç de Pla

2.1. Model estratègic de la proposta d'ordenació

El Parc Natural de la Serra de Collserola es configura com un sistema d'espais lliures en un context metropolità que no requereix necessàriament la titularitat pública. A més de les especificitats de regulació de les reserves naturals parcials i els Espais de Regulació Especial, el model estratègic del PEPNat proposa ordenar l'espai natural protegit mitjançant la regulació normativa dels usos i aprofitaments amb el suport d'una eina multifuncional de capes d'informació permanentment actualitzades. Aquesta eina, juntament amb la normativa sectorial i el planejament vigent i el propi PEPNat seran el suport per a la presa de decisions de l'òrgan gestor del Parc per a emetre els informes preceptius. D'acord amb aquests instruments, qualsevol intervenció ha de respectar els valors ecològics i els objectius de preservació i s'ha d'adequar a la normativa del PEPNat, justificant que les pertorbacions associades es limiten a nivells acceptables. També es

promourà la gestió conjunta del patrimoni natural i arquitectònic, incentivant el finançament publico-privat.

2.1.1. Preservació dels valors ecològics

Model de preservació

El model de preservació del Parc que proposa el Pla es basa primordialment en considerar 5 aspectes claus o eixos conductors: la preservació de la biodiversitat; els processos ecològics; el control de les pertorbacions; la consideració dels serveis ecosistèmics i el manteniment i millora del paisatge. Igualment, el model incorpora i considera el Canvi Climàtic com a una factor modulador de primer ordre, per bé que la capacitat d'intervenir en aquest procés des del Pla és limitada. En tot cas, el model que es proposa l'integra, i les determinacions que l'acompanyen són compatibles pel que fa a l'adaptació.

Preservació de la biodiversitat

Quant a la preservació de la biodiversitat aposta per la seva consideració integrada en tot el seu àmbit. Això significa valorar totes les espècies presents en igualtat de valor. Com a conseqüència, la biodiversitat, i considerant els requeriments de condicions ambientals de context de clima mediterrani amb rellevants implicacions ecològiques (abiòtiques bàsicament), dels recursos (biòtics majoritàriament) i de les capacitats d'interacció entre espècies i amb el medi,

s'estructuren els hàbitats o ecosistemes del Parc. En aquest sentit preservar els hàbitats és preservar les espècies que contenen, i preservar les espècies del Parc és assegurar la presència d'aquests hàbitats. A més, la resta de valors ecològics i ambientals deriven directament de la presència o no d'espècies.

Per tant, el model de Parc considera aquests valors com a referent en tots els seus continguts i desenvolupament. També, i no menys important, això determina el marc d'instruments necessaris per a abordar la planificació i gestió de tots els aspectes que se'n deriven del seu desplegament posterior.

En conseqüència, el model es basa en la prevenció d'afectacions per a la major part de les espècies presents (i molts dels hàbitats), en tant que no presenten una situació de vulnerabilitat especial. I també per a aquelles espècies que es troben en situació vulnerable, perquè són espècies d'alta capacitat colonitzadora, o perquè són rares (en sentit ecològic), en considerarà un tractament específic atenent a la problemàtica de cadascuna. Igualment per als hàbitats amb una determinació de singularitat i vulnerabilitat. En aquests cas el Pla especial considerarà i integrarà les determinacions que en relació a aquest extrem es deriven de la normativa sectorial corresponent, tant a nivell internacional, europeu, estatal,

autònoma i aquella més local ja desenvolupada.

- Amb el model de Parc pel qual s'opta, conèixer la biodiversitat del Parc passa a ser una informació imprescindible. Amb aquesta finalitat es proposa la realització d'un inventari de la biodiversitat del Parc, que procuri per augmentar el coneixement dels diferents grups biològics, i especialment aquells menys coneguts. Per això, cal que aquesta informació sobre la biodiversitat es posi en relació a la ubicació de les espècies dins de l'àmbit, i, per això, es requereix posar en relació els elements de la biodiversitat amb els hàbitats presents en l'àmbit.
- Disposar d'aquesta informació permet establir millor i de manera territorial les mesures que cal aplicar per a la preservació de la biodiversitat. Igualment és especialment útil per a la valoració i l'autorització de noves activitats que comportin transformació de l'entorn.
- En tant que l'objecte principal de la preservació dels valors ecològics del Parc és la biodiversitat, el model aplica i, si és el cas, desenvoluparà instruments a aquest nivell d'integració dels valors. En conseqüència, es proposa l'elaboració d'una Estratègia sintètica pel manteniment de la biodiversitat global del Parc.
- Donada la importància dels espais fluvials, tant pel que fa al cicle de l'aigua com als

valors ecològics, el Pla proposa la realització d'un programa de millora de la qualitat dels espais fluvials en base a la consecució d'objectius d'índex de Qualitat Biològica dels Rius.

- Davant dels reptes de prendre decisions innovadores en relació a la preservació de la biodiversitat, així com per tal de poder gestionar determinats grups biològics amb alguna vulnerabilitat associada, el Pla habilitarà la possibilitat de reconfigurar de manera justificada determinats àmbits amb la generació i/o configuració de nous ecosistemes o l'ampliació territorial (en superfície i distribució espacial) d'alguns ja existents.
- En aquesta línia de guanyar capacitat per a prendre decisions innovadores de preservació de la biodiversitat, el Pla procurarà millorar la complexitat ecosistèmica en aquells àmbits que es consideri adient, i de manera justificada, fer-ho.
- Per a aquelles espècies en situació vulnerable (en diferents graus) o de raresa ecològica, el Pla aposta per la integració de les mesures de gestió ja existents (d'acord amb la normativa sectorial vigent i/o a partir de la declaració de singularitat a nivell local) i en promourà d'altres que puguin contribuir a millorar-ne la preservació.
- Quant a la reintroducció d'espècies, o en el seu cas el control de les presents, el Pla

habilitarà els protocols establerts o de nou establiment, tot considerant la base biològica i ecològica que les empara, establint-ne el valor i els objectius a assolir, així com la valoració de les fortaleses i les debilitats que cal preveure en cada cas, i fer-ne el seguiment oportú per tal de, si cal, prendre les mesures corresponents.

- Quant a les espècies d'alta capacitat colonitzadora, cal destacar que es tracta d'espècies amb igual valor que la resta de les espècies que configuren la biodiversitat i que aprofiten (com ho fan totes les espècies) les oportunitats que l'entorn els proveeix. Els seus suposats efectes perniciosos són sempre fruit de valoracions que en fem nosaltres, sovint basant-nos en una suposada virtut o defecte d'elles en relació a l'entorn que colonitzen. Tanmateix, sí es considera que cal prendre decisions al respecte se n'ha de determinar l'objectiu concret, i fer-ho amb la informació necessària i de la manera més convenient.
- L'aprofitament de béns orgànics, en tant que es basa en els elements que conformen la biodiversitat, s'ha de gestionar tenint en compte l'afectació dels ecosistemes o hàbitats en que es troben, les seves existències i a la seva capacitat de regeneració, i sempre considerant els efectes sobre la biodiversitat i la seva regeneració com a límit a respectar.

- Un aprofitament de béns orgànics amb important potencialitat de ser desenvolupat en el Parc és l'obtenció de biomassa. La biomassa és una expressió senzilla, quasi numèrica, d'una multitud de valors en composició (l'eliminació de l'estrat arbustiu d'un espai forestal pot comportar la desaparició i forta afectació d'una part important de la seva biodiversitat) i processos ecològics importants (connectivitat ecològica, infiltració d'aigua, recirculació de nutrients, de manteniment del microclima, estructuració vertical, protecció del sòl,...). El Pla considera que tots aquests aspectes han de guiar on, com, i quan realitzar les extraccions de biomassa sempre amb criteris d'aprofitament sostenible quant a la quantitat, la intensitat i la cadència en la qual es farà l'aprofitament.
- El Pla proposa la realització d'una estratègia sintètica d'adaptació al Canvi Climàtic pel Parc basada en la Estratègia d'Adaptació al Canvi Climàtic (ESCACC): Horitzó 2013-2020 de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic de la Generalitat de Catalunya.

Processos ecològics

Un aspecte innovador, d'importància rellevant en l'actual manera d'entendre la preservació dels valors ecològics, és que el model de Parc considera els processos ecològics com a elements

substancials de l'orientació de la planificació i la gestió del Parc. Incorporar els processos ecològics en el model de Parc significa superar la idea de preservació estàtica dels elements biològics i dels ecosistemes i apostar pel manteniment de l'equilibri dinàmic de les poblacions que conformen la biodiversitat.

En el cas de Collserola, on l'aïllament ecològic és patent, aquest és un aspecte crucial. En conseqüència s'incorpora plenament i en una posició prioritària en el mateix nivell que la preservació de la biodiversitat. De fet, assegurar els processos ecològics significa contribuir substancialment al bon estat de la biodiversitat, des de la perspectiva de possibilitar els canvis necessaris en les espècies i les seves poblacions. En qualsevol cas, i més especialment en el cas d'aquest Parc de context metropolità, desenvolupar plenament l'objectiu de Conservació i millora dels processos ecològics és un dels aspectes més importants a desplegar.

- En general, en l'àmbit del Parc s'ha de considerar l'afavoriment de la permeabilitat ecològica i la minimització dels efectes de barrera ecològica. A aquest efecte, el Pla determinarà els criteris de permeabilitat ecològica i de l'efecte de barrera dels àmbits de connexió ecològica.
- En els àmbits determinats com d'especial interès

connector ecològic (externs o interns) s'estableix que cal tenir especial cura en mantenir nivells de perturbació més baixos. En aquests espais, la restricció i els condicionants per a autoritzar les activitats i instal·lacions serà més alta, i especialment adreçats a afavorir la permeabilitat ecològica i eliminar l'efecte de barrera ecològica. Aquelles activitats que puguin malmetre aquests valors de manera substancial no han de ser admeses. Aquelles noves activitats que per raó de la oportunitat i naturalesa o per raons de seguretat puguin afectar la connectivitat ecològica, tot i que no la malmetin, la seva autorització queda condicionada a les mesures d'evitació de l'efecte de barrera i d'afavoriment de la permeabilitat que es proposin. Aquestes mesures hauran de ser avaluades pels serveis tècnics corresponents no com a suficients sinó com a òptimes per a poder-se realitzar.

- En les passeres de connexió ecològica i en els passos de fauna, es proposa l'establiment d'un programa de mesures d'habilitació ecològica per tal de la seva funcionalitat augmenti en eficiència.
- Donat el fort aïllament ecològic del Parc, es considera important la rehabilitació d'altres possibles passos que eventualment puguin contribuir a la configuració d'un conjunt de

porus més permeables en el perímetre del Parc.

- En els àmbits de connexió ecològica es valora la necessitat de definir àrees d'accés restringit i prohibit (de forma total o parcial, permanent o intermitent, d'usos segregats per horaris i /o per indrets) per evitar la reducció de la seva funcionalitat.
- La xarxa fluvial (estacional o no) es considera d'especial interès connector ecològic. La seva disposició arborescent, la seva qualitat ecològica, i el fet que travessen les infraestructures lineals que envolten al Parc els fa elements especialment importants per a superar els efectes de barrera ecològica. En aquest sentit, es disposa la necessitat d'analitzar i valorar l'estat dels espais fluvials en els límits del Parc, i en conseqüència aplicar mesures d'eliminació de barreres ecològiques (físiques o químiques) i la millora dels hàbitats de les vores.
- En relació als processos successional, el Pla estableix que es valori l'estat actual dels hàbitats que configuren el Parc i que cal explorar escenaris de possible evolució o bé cap a la complexitat o bé cap a la simplificació. Això és útil per tal de poder valorar la capacitat dels hàbitats a l'hora d'entomar perturbacions. També per determinar quins usos i activitats poden acollir o no. Igualment, aquest coneixement permet prendre decisions quant a la

necessitat d'augmentar o no la complexitat de determinats hàbitats en determinats indrets del Parc, o bé transformar determinats àmbits en ecosistemes diferents, amb la finalitat de preservar la biodiversitat i de gestionar determinats grups d'espècies o espècies concretes en situacions de vulnerabilitat.

Pertorbacions

Les perturbacions ambientals es defineixen com aquells successos no habituals que es donen en els ecosistemes i que generen efectes que els modifiquen o alteren, alguns cops de manera contundent, d'altres de manera més lleugera. En si mateixes les perturbacions en sentit ecològic no són ni positives ni negatives, però tenen conseqüències. I és en aquestes conseqüències que podem trobar la necessitat de valorar-les positivament o negativament, i per tant de tenir-les en consideració i fins i tot actuar. En el cas el Pla, com a instrument de protecció dels valors ecològics en un entorn d'alt ús social i de nombroses i diverses activitats, que generen un règim de perturbació ambiental considerable, assumeix que el control de les perturbacions i la definició de determinats límits és essencial per tal de mantenir el bon estat ecològic i ambiental del Parc.

Conseqüentment, el model estratègic determina com a tercer eix essencial la definició del control de les perturbacions. Aquest és l'aspecte modulador més important a tenir en compte, i

que en darrer extrem és el que determinarà en bona mesura l'èxit del Pla. El règim de perturbacions (tipologia, abundància, distribució i intensitat) el defineixen els usos i totes les activitats que es desenvolupen en el Parc i que poden afectar en major o menor mesura la biodiversitat i els processos ecològics. El model aposta pel manteniment i control de les perturbacions ambientals derivades dels usos i activitats de tal manera que es puguin realitzar amb respecte pels valors ecològics. Per això definirà i caracteritzarà el règim de perturbacions que sigui compatible i que conjumini sòlidament l'ús social i les activitats amb capacitat perturbadora sobre la preservació dels valors ecològics.

- En tant que el model de Parc considera les perturbacions ambientals com l'eix conductor de les afectacions que es donin o es puguin donar, es proposa que es faci la caracterització de les perturbacions existents i previsibles, i que es posin en relació a la tipologia d'usos i activitats existents en el Parc, sense excloure l'espai funcional adjacent. També ha de servir per a poder valorar millor aquelles propostes de nous usos i activitats que vagin apareixent amb el temps.
- Igualment, un cop determinada la tipologia de perturbacions, caldrà determinar els límits admesos (probablement com a rangs admissibles) per a cadascuna

d'elles, la qual cosa ha de permetre orientar la gestió dels usos i activitats existents i, en el seu cas, l'autorització de noves activitats i instal·lacions.

- És determinarà la incompatibilitat d'aquells usos i activitats que es considerin no aptes en l'àmbit del Parc. En el seu cas, la modificació de la qualitat de compatible o no compatible d'un ús o activitat és basarà en un criteri restrictiu, és a dir que davant del dubte raonable haurà de ser denegada. La consideració de compatibilitat o incompatibilitat haurà de estar ben fonamentada i justificada i d'acord amb els objectius essencials del Parc.

Serveis ecosistèmics

Quant als serveis ecosistèmics el model els incorpora en congruència de les visions més actuals en relació a la valoració dels espais no urbans. Es pretén que es valori i es quantifiqui el valor, també econòmic, dels elements ecosistèmics (l'actiu en biodiversitat i hàbitats, fixació de CO₂, l'alliberament d'O₂, la connectivitat ecològica, la preservació del cicle de l'aigua, el control de l'erosió i manteniment dels sòls, el valor perceptiu i el paisatge, l'ús social, etc.) que conformen l'àmbit. El model aposta per caracteritzar tots aquests elements i fer-ne la valoració corresponent. La finalitat és a l'hora de desplegar-lo permetre prendre millors decisions de cara la gestió del Parc. També per tal de contribuir a valorar

l'ús del Parc i el finançament que el correspongui. Això demana entendre els valor i entendre el context i utilitat del Parc per tal de proveir dels serveis que els ciutadans amb legitimitat puguin exercir.

Es per això que cal entendre que l'important ús públic, l'aprofitament de béns orgànics, les activitats de lleure i algunes més productives, la concreció urbanística, etc... no són antagonistes a la realitat del Parc. El model aposta per modelar-les i ajustar-les per tal que es desenvolupin amb compatibilitat amb els valors, però que també més enllà d'això proveeixin dels serveis necessaris i del desenvolupament d'economia de lloc. Un plantejament de serveis ecosistèmics i economia verda que resulti positiva i estableixi una relació mutual entre valors i usos. El model de Pla facilita com encaixar tot això.

- En tant que el model de Parc considera els *serveis ecosistèmics* com l'eix conductor integrador del valor dels actius patrimonials del Parc, es proposa que es faci (de manera prioritària) una caracterització de tots els serveis ecosistèmics existents en l'àmbit del Parc, sense excloure l'espai funcional adjacent. Aquesta caracterització ha de servir per a poder valorar i decidir millor sobre aquells usos i activitats de nova proposta.
- El Pla considera l'eina multifuncional de capes d'informació (amb cobertes

digitals temàtiques convenientment actualitzades) com a l'instrument més important de suport per a la presa de decisions i l'emissió d'informes preceptius de l'òrgan gestor del Parc. L'esmentada eina haurà d'impulsar un apartat específic sobre els serveis ecosistèmics, amb la finalitat que desenvolupi, integri i actualitzi tota aquella informació de cadascun dels serveis ecosistèmics del Parc, incloent-ne la seva valoració en les corresponents bases de dades associades.

- Aquesta eina multifuncional contribuirà a determinar, des de la perspectiva del valor ecosistèmic que proveeixen, la compatibilitat o no dels usos i activitats, existents o proposats de nou, més enllà de l'afectació d'altres valors específics que calgui considerar.

Paisatge

Quant al paisatge, el considera en tant que, en el context de la regió metropolitana de Barcelona, el Parc té entitat com a unitat paisatgística forta i ben diferenciada en relació als espais circumdants més immediats. El model l'integra amb la finalitat que, a causa del context metropolità, l'àmbit és susceptible de rebre pressions i canvis que el simplifiquin i banalitzin, i cal preservar la qualitat i si és el cas incrementar-la.

- El criteri bàsic per tal de valorar el paisatge dins l'àmbit

és el de mantenir i/o millorar les característiques del paisatge existent, sense subvertir-lo ni banalitzar-lo, i en tot cas incrementant-ne el valor.

- Per a l'autorització de noves activitats que comportin transformació de l'entorn, dins dels límits que imposen els objectius essencials del Parc, caldrà fer una valoració sintètica de l'estat del paisatge d'aquest entorn i de les mesures que es consideren pel seu manteniment, millora o mesures d'integració que es requereixen. Això sense detriment d'aquells casos que la legislació requereixi del preceptiu Estudi d'impacte i integració paisatgística.
- El Catàleg de Paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona (pendent d'aprovació) és la referència en relació a les Unitats del Paisatge que interessen l'àmbit.

Totes aquestes consideracions s'hauran de traduir convenientment en la elaboració del Pla especial, concretant-los en cadascun dels seus apartats i, especialment, en l'apartat normatiu.

2.1.2 Regulació d'usos i activitats

L'ús de lleure

Per tal de minimitzar les pertorbacions que afecten els objectius de preservació de la biodiversitat, la regulació del lleure del PEPNat es regeix pels següents criteris generals:

- En les reserves naturals parcials, en general, no es permeten les activitats de lleure. Excepcionalment es podrà autoritzar exclusivament el pas per algun dels camins que les travessen, prèvia avaluació de compatibilitat per part de l'òrgan gestor.
- Qualsevol activitat s'ha de valorar sobre la base de les pertorbacions a la biodiversitat del Parc, especialment en el cas de les activitats nocturnes.

- S'ha de valorar la necessitat de definir àrees d'accés restringit i prohibit (de forma total o parcial, permanent o intermitent, d'usos segregats per horaris i /o per indrets) per evitar la pertorbació en els àmbits més sensibles i regular-la en la resta.
- Pel seu efecte sobre la biodiversitat, no es poden autoritzar activitats de lleure amb instal·lacions que comporten el tancament temporal o permanent de les finques, a no ser que aquests tancaments siguin permeables (per tal de garantir la connectivitat ecològica).
- Pel seu efecte sobre els ramats que pasturen pel parc, així com per la fauna en general, no es podran deixar anar els gossos sense lligar. La circulació de ramats tindrà prioritat sobre la circulació de

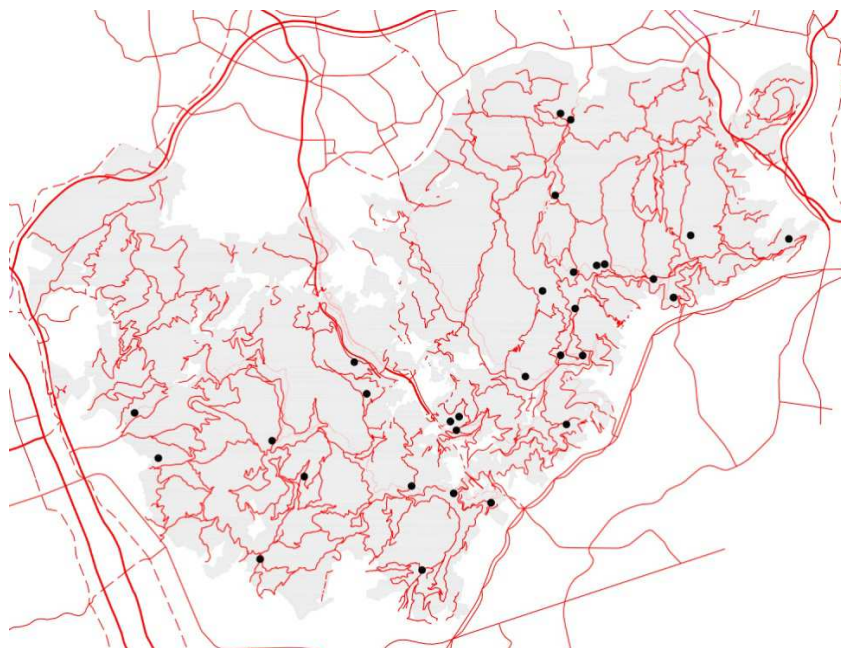

Diagrama 27 : Xarxa viària rodada i punts d'aparcament oficials. Font : CPNSC.

bicicletes, cavalls, grups excursionistes, etc.

- Com a mínim, per a autoritzar les activitats i instal·lacions s'han de tenir en compte els següents criteris: accessibilitat i efectes que pot comportar sobre la mobilitat; instal·lacions i infraestructures integrades en el paisatge; activitats amb mínima contaminació acústica, lluminosa i atmosfèrica; evitar moviments de terres; prioritzar la utilització de materials i productes de llarga durada, reutilitzables o reciclables i, en general, que disposin de distintius de garantia de qualitat ambiental; evitar activitats amb una forta demanda energètica; i exigir mesures d'eficiència energètica i d'utilització d'energies renovables sempre que sigui possible.
- Totes les activitats de lleure, siguin individuals o col·lectives, s'han de desenvolupar per les àrees o camins previstos a l'efecte, evitant circular fora dels mateixos.
- Es manté el tancament a la circulació motoritzada pels camins, a excepció dels veïns i els vehicles de serveis i emergència.
- La millora i manteniment de les àrees de lleure no és incompatible amb el seu replantejament, tant pel que fa a la localització a l'interior del Parc com de la tipologia.
- S'ha de potenciar la idea dels beneficis de la passejada pel Parc sense la necessitat que

l'ús estigui vinculat a activitats o vehicles que comporten un ús més intensiu o un impacte manifest.

- S'ha d'incentivar l'ús i visió del parc com espai de salut, benestar i difusió i coneixement de la natura a la població metropolitana.
- En els supòsits que es produeixi una greu incompatibilitat d'alguna modalitat de lleure amb els vianants, el PEPNAt proposa la creació d'una xarxa específica (permanent o temporal) o l'establiment d'algun tipus de separació.
- S'ha d'incentivar l'accés al Parc a través del transport públic o directament des de la trama urbana de l'entorn per tal de reduir la circulació de vehicles a l'interior del Parc.
- Atesa la multiplicitat d'actes col·lectius diversos i la dificultat de gestionar les autoritzacions pels serveis tècnics, el PEPNAt proposa que, juntament amb el Pla rector d'ús i gestió, l'òrgan gestor aprovi un calendari anual d'activitats autoritzades, per a millorar la coordinació amb les administracions implicades i facilitar la tasca de valoració dels serveis tècnics, d'acord amb els criteris generals:
- La valoració de la capacitat d'acollida. L'anàlisi de les característiques i condicions ambientals de l'espai: medi físic, medi natural, fragilitat dels sistemes naturals, impacte sobre la flora i/o la

fauna, variacions estacionals, etc.

- Perfil dels visitants i pautes de l'ús públic: nombre i procedència de visitants, durada de l'estada, estacionalitat, pautes de comportament, impactes derivats de l'ús.
- La distribució de l'ús públic en l'espai a partir de l'anàlisi de les àrees que suporten un ús intens, moderat o reduït. Haurà de delimitar les àrees d'ús públic preferents tenint en compte les de més resistència a la pressió humana i preservar aquelles de major fragilitat.

Els usos forestals

Els boscos tenen una multifuncionalitat ambiental, social i econòmica, tres pilars amb igual importància sobre els quals s'ha de basar la gestió forestal sostenible. És important destacar, dins el pilar ambiental, el paper dels boscos en la mitigació del canvi climàtic, en la conservació i protecció de la biodiversitat dels ecosistemes forestals, i en el manteniment del cicle hidrològic.

En el cas de la Serra de Collserola, conflueixen diversos factors. D'una banda, l'existència de perturbacions naturals (ventades i nevades) que aconsellen gestionar els boscos i evitar que les masses forestals se situïn en un nivell de fragilitat molt elevada. De l'altra, una situació amb dèficit d'arbres de dimensions i característiques tecnològiques

adequades per a realitzar explotacions forestals viables econòmicament. En aquest punt, l'aprofitament energètic es presenta com una oportunitat per a encarar i possibilitar la gestió dels boscos, ja que la viabilitat de l'aprofitament energètic no és la quantitat de matèria prima sinó les possibilitats d'extracció i el preu que el mercat energètic pot arribar a pagar per la compra i extracció d'aquesta matèria prima.

Tot l'anterior apunta cap a una entesa entre la gestió forestal i l'aprofitament energètic.

La gestió dels boscos s'haurà de fer sota criteris d'aprofitament sostenible, en la línia del que estableixen les Directrius de gestió forestal sostenible elaborades per la Conferència Ministerial sobre la Protecció dels Boscos a Europa (Forest Europe).

El Parc Natural de la Serra de Collserola té una superfície de 8.295,09 hectàrees, de les quals prop d'un 35 % és de titularitat pública. En el context actual econòmic, es proposa un nou model de gestió forestal, basat en una gestió indirecta mitjançant la concessió de l'explotació i el manteniment de les finques forestals gestionades pel Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola, a través de l'execució dels preceptius instruments d'ordenació forestals informats favorablement per aquest Consorci i aprovats per la Generalitat de Catalunya. Aquesta gestió comporta que les administracions públiques

adscriguin la gestió i l'ús de les finques forestals al Consorci, conservant la titularitat dels béns.

Pel que fa als boscos de titularitat privada es proposa la creació d'associacions de propietaris forestals per a gestionar de forma unificada les masses forestals, de manera que es generin economies d'escala que permetin assumir els costos de la redacció i execució dels instruments d'ordenació forestal, a la vegada que faciliten l'accés a subvencions públiques.

Els usos agropecuaris

Els àmbits agrícoles formen part del mosaic paisatgístic i tenen un paper rellevant com a generadors de rendes econòmiques, en la lluita passiva de la prevenció d'incendis forestals i en la creació i manteniment de diversitat d'hàbitats, i per tant d'espècies vegetals i animals.

Per la seva banda, la pastura controlada facilita el manteniment de les repoblacions, les franges de baixa combustibilitat, els prats d'albellatge i altres àmbits de vegetació oberta del Parc, reduint la biomassa d'aquests àmbits en el marc de la prevenció dels incendis forestals. La principal avantatge que això suposa és l'estalvi en el manteniment de la vegetació d'aquests àmbits i produint a més uns beneficis als propietaris dels ramats i als pastors contribuint a un

desenvolupament sostenible de la Serra de Collserola.

El PEPNat ha d'implantar polítiques de foment per promoure la recuperació dels usos i aprofitaments agrícoles i ramaders per continuar-se desenvolupant de manera ordenada i compatible amb la protecció de l'espai natural i que afavoreixen la conservació de la qualitat ambiental i paisatgística del Parc.

Així, es podrà donar lloc a una adequada planificació per eradicar la marginalitat i fomentar l'establiment d'una agricultura i una ramaderia ecològicament sostenible, econòmicament rendible i paisatgísticament integrada a l'entorn natural.

El Pla establirà les directrius per tal de coordinar l'ordenació agropecuària d'aquest territori d'abast supramunicipal donant resposta a les condicions de context i a les singulars característiques físiques i mediambientals de la Serra de Collserola, d'acord amb els següents criteris:

- Consolidar la superfície agrària, evitant que s'abandonin camps i afavorint la recuperació dels camps abandonats.
- Dirigir els mètodes de conreu cap a una agricultura respectuosa amb el medi, tendint cap a la Producció Integrada i, en darrera instància, a una agricultura ecològica.
- Reordenar els àmbits dels horts.

- Potenciar la pastura controlada, com eina per al manteniment de les franges de prevenció d'incendis.
- Facilitar el suport necessari pel correcte funcionament de les explotacions ramaderes i orientar-les cap a mètodes de producció ecològica.
- Promoure una xarxa de comercialització i divulgació.
- Afavorir la utilització de varietats locals cultivades i la recuperació de races autòctones.
- Inventariar les barraques de vinya, els camins ramaders i altres elements relacionats amb la història agropecuària de la serra, per tal de salvaguardar el patrimoni agrícola tradicional.
- En els casos que la recol·lecció d'elements geològics, de flora, fauna o fongs (o dels seus fruits, flors, arrels, etc.) sigui admissible segons la legislació vigent, aquesta activitat no podrà suposar la pèrdua de biodiversitat, la degradació dels valors naturals, en especial de la coberta vegetal i edàfica, ni posar en perill la supervivència de les poblacions recol·lectades.
- Recuperar l'estructura tradicional dels camps de conreu recuperant on sigui possible les cledes de bardisses que separen els camps conreats. Això permet afavorir la preservació de la biodiversitat

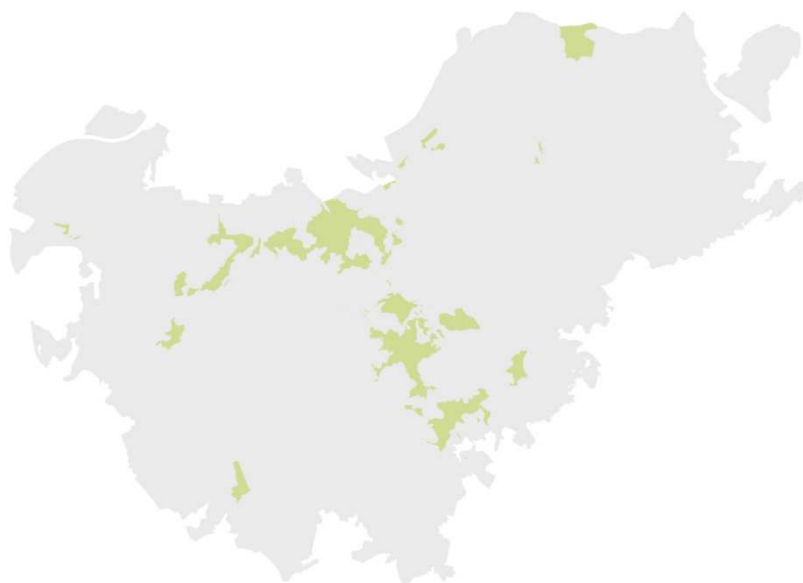

Diagrama 28 : Nuclis urbans ubicats a la serra de Collserola. Font : AMB.

L'ús cinegètic

De la diagnosi es desprèn que s'han d'unificar els diferents règims vigents a la Serra de Collserola (dues zones de caça controlada, municipis declarats zona de seguretat i àrees privades de caça), per a consolidar una única zona de caça controlada per a facilitar actuacions a tot el Parc. Això evitaria que les espècies sotmeses a control de població es desplacin a zones de seguretat, limitant l'eficàcia de les mesures de control de població.

La regulació de la zona de caça controlada s'ha de regir pels següents criteris:

- La caça a Collserola ha de servir com a eina de gestió, controlant l'excés de població, i en cap cas s'ha d'admetre com a activitat purament esportiva.

- Els dies per a la realització d'aquests controls no han de coincidir amb els dies de màxima freqüentació al Parc: dissabtes, diumenges, festius i ponts.
- Prèviament al control de població han de realitzar-se censos anuals de fauna i en funció dels resultats d'aquests, decidir els llocs i el com es fa aquest control. Aquests censos han de replantejar la possibilitat de realitzar control de població de caça menor.
- El PEPNat proposa que no es permeti la cacera en aquelles àrees on, pels seus valors i/o per la interacció amb altres usos, es consideri incompatible.
- És incompatible amb els objectius de protecció la introducció d'espècies cinegètiques que no siguin

pròpies de la fauna silvestre autòctona. Només s'admeten les repoblacions cinegètiques que estiguin dirigides al manteniment o reforçament de les poblacions naturals i d'acord amb la normativa sectorial aplicable.

2.1.3 Patrimoni construït

De la diagnosi realitzada s'ha conclòs que la limitació d'usos en les edificacions tradicionals, juntament amb la manca de recursos pressupostaris de l'administració pública per intervenir en aquestes edificacions (com preveia el PEPCo) ha comportat que moltes d'elles no existeixin o estiguin en desús o en un estat de conservació precari.

En aquest sentit, el PEPNat ha d'admetre els usos que preveu la Llei d'urbanisme a les edificacions catalogades (habitatge familiar, turisme rural, activitats d'educació en el lleure, artesanals, artístiques, de restauració o equipament):

- Incentivaria les actuacions de conservació i rehabilitació, que són molt necessàries per revaloritzar el patrimoni construït.
- Contribuiria a introduir elements d'economia productiva al Parc.

Tanmateix, cal entendre que no totes les edificacions reuniran les condicions necessàries per poder acollir tots aquests usos (accessibilitat, entorn, dimensió de la finca i de l'edificació, riscos, etc.).

La rehabilitació d'aquestes edificacions (que corresponen a una colonització correcta del territori i formen part de la memòria històrica) ha d'anar lligada al fet que aportin qualitat al medi natural, agrari i paisatgístic (és a dir, que tinguin conseqüències positives i duradores per al territori) i que siguin d'interès públic.

Per a la intervenció en aquestes edificacions s'haurà de justificar el compliment dels criteris i de les condicions (que s'exposen en l'apartat de Directrius per a la regulació urbanística) que garanteixin la millora i el manteniment dels valors naturals de la Serra de Collserola.

Com a conseqüència, la flexibilització dels usos a les edificacions tradicionals i patrimonials permetrà:

- Gestionar de forma global les finques.
- Millorar l'estat de conservació dels boscos i dels espais oberts.
- Incrementar la qualitat del paisatge.
- Augmentar la vitalitat del Parc i l'oferta de lleure.
- Revaloritzar el patrimoni.

D'altra banda, les edificacions tradicionals han de servir per estructurar les noves actuacions al Parc. En aquest sentit, el PEPNat establirà:

- La prioritat d'intervenir en aquest patrimoni (és a dir, que qualsevol proposta d'actuació passi per considerar en primer lloc la rehabilitació d'alguna de les masies en desús).

- La no admissió de cap nova edificació que no estigui suficientment justificada i que no es situï a l'entorn d'un element catalogat i el rehabiliti.

Per a regular detalladament els usos en aquestes edificacions (d'acord amb el que s'ha exposat), el PEPNat haurà d'abordar la revisió dels catàlegs de béns a protegir i de masies i cases rurals de l'àmbit del Parc Natural.

El catàleg de béns a protegir esmentat també haurà de fer referència a la resta d'elements que cal protegir per raó dels seus valors arquitectònics, socials, culturals, etnològics, ambientals, paisatgístics, arqueològics i paleontològics (fonts, aqüeductes, pantans, cabanes de pedra seca, etc.) i preveure mesures per la seva conservació i restauració. Aquestes mesures es podran plantejar com a condició per a l'autorització d'usos a les edificacions existents catalogades.

2.1.4. Infraestructures del Parc

Xarxa viària i ferroviària

El PEPNat haurà d'establir les característiques que han de reunir tant les vies i ferrovies existents com les de nova creació, amb especial èmfasi a les mesures correctores encaminades a disminuir la fragmentació dels hàbitats i evitar l'aïllament ecològic del Parc, proposant actuacions per a millorar la connectivitat

(tractament de passos de fauna, passos inferiors, condicionament de les vores, etc.). També proposarà criteris per al manteniment i millora de les existents, en especial pel tractament de les vores en relació a la prevenció d'incendis i a l'afectació a la fauna.

Xarxa de camins

El PEPNat ha d'inventariar i establir una jerarquització de la xarxa de camins per assegurar un correcte funcionament del sistema, distingint els camins principals (amb una major continuïtat i un paper més estructurador) dels camins secundaris. El criteri general és el tancament dels camins a la circulació motoritzada, amb control d'accés i clau per als veïns, serveis i emergències.

Això implica ubicar estratègicament zones d'aparcament a l'inici dels recorreguts de mobilitat tova. També, dimensionar i dissenyar correctament aquestes zones d'aparcament per evitar la dispersió de vehicles al llarg de les vies d'accés i evitar les perturbacions derivades i els riscos associats.

També podrà fixar les condicions que hauran de tenir els camins (amplada, tractament del paviment, etc.) i els usos admesos en cadascun d'ells (vianants, bicicletes, cavalls, etc.) per tal d'ordenar l'ús social dels camins amb la finalitat de:

- Optimitzar la capacitat de càrrega de la xarxa de camins.
- Minimitzar la fragmentació, la perturbació i la pèrdua de biodiversitat.

La proposta de xarxa de camins i les condicions haurà de tenir en compte l'existent xarxa de prevenció d'incendis.

S'haurà d'optimitzar el disseny i el dimensionat del viari per evitar un ús indiscriminat de recursos materials.

D'altra banda, el PEPNat haurà d'inventariar i fixar els criteris de la xarxa de senders, amb l'objectiu de que els camins o senders no inclosos en aquest inventari deixin de tenir aquesta funció i es minimitzi la dispersió dels usuaris.

S'hauran de senyalitzar correctament els senders per evitar la freqüentació fora dels existents, així com prendre mesures de restauració d'aquells camins oberts que hagin quedat fora de l'inventari.

Infraestructures de serveis

El PEPNat ha d'establir les condicions i els criteris que s'hauran de justificar per a la realització d'obres de manteniment, millora, ampliació o nova construcció de les infraestructures de serveis (instal·lacions vinculades a la prevenció d'incendis, xarxes de telecomunicacions i energètiques, instal·lacions vinculades al cicle de l'aigua, etc.).

En qualsevol dels casos s'hauran de preveure les

mesures preventives, correctores i compensatòries de l'impacte, sempre en aquest ordre.

En el cas de les infraestructures de nova construcció, s'haurà de justificar la necessitat de la seva implantació al Parc.

2.1.5. Espai funcional adjacent al PEPNat

D'acord amb la diagnosi, els espais perimetrals tenen una importància cabdal per a determinades espècies, per a assegurar la funcionalitat del Parc i per a facilitar la permeabilitat ecològica. Per a aconseguir aquest objectiu, el PEPNat proposa un espai funcional, que inclou tant les vores exteriors del Parc com els nuclis urbans situats al seu interior però fora dels límits del Parc Natural, on es proposen recomanacions per a la gestió dels àmbits propers a fi i efecte de facilitar la permeabilitat ecològica

Les vores del Parc i la connexió amb la trama urbana

Aquest àmbit estructura l'ordenació dels espais de vora entre l'espai protegit i el sòl urbà i assegura la connectivitat entre la Serra de Collserola i els altres espais naturals de la regió metropolitana, amb la finalitat d'assegurar un tractament adequat per a tots els sòls amb interès estratègic per als objectius de protecció de la biodiversitat. També

inclou espais per a encabir un ús més intens de lleure i actuar de filtre de l'interior del Parc Natural.

Els objectius de l'espai funcional són els següents:

- Evitar la degradació dels terrenys contigus amb el Parc Natural que tinguin unes qualitats especials com espais d'interès natural, paisatgístic, social i/o cultural.
- Assegurar la connectivitat ecològica necessària per al manteniment de la biodiversitat dels ecosistemes.
- En relació al cicle de l'aigua, minimitzar la impermeabilització del sòl i tenir especial cura de la xarxa de torrents i rieres.
- Desenvolupar usos de lleure més intensos per disminuir les pertorbacions a l'interior del Parc Natural (com per exemple horts urbans, àrees de lleure, etc.)

Aquests sòls no formen part de l'àmbit territorial inclòs dins del Parc Natural de la Serra de Collserola ni de la modificació puntual del Pla general metropolità d'acompanyament del PEPNat. Per tant, la seva delimitació no té efectes normatius.

El PEPNat ha d'establir les recomanacions de tractament paisatgístic dels espais inclosos en l'espai funcional adjacent, de manera que es permeti establir una base territorial pel manteniment de la xarxa de fluxos naturals en el seu àmbit i evitar la fragmentació, reducció o degradació dels espais naturals

no protegits sectorialment o dels sòls amb interès estratègic. A causa del context metropolità en el qual s'ubica el Parc Natural, el Consorci podrà estendre el seu àmbit territorial a aquests espais, sempre que sigui d'interès per a l'assoliment dels objectius del Parc Natural, i prèvia la formalització dels instruments de gestió corresponents.

Sens perjudici de l'anterior, el PEPNat ha de recomanar que en el supòsit que es tramiti una modificació puntual del Pla general metropolità o el document que el substitueixi, s'atorgui a aquests sòls la qualificació urbanística congruent amb la naturalesa de sòls amb interès estratègic per als objectius del Parc Natural.

Els nuclis urbans dins l'àmbit territorial de la Serra de Collserola

L'espai funcional identifica les zones de sòl urbà residencial de baixa densitat que, tot i que estan fora de l'àmbit estricte de Parc Natural, es troben situades a l'interior de la Serra de Collserola (Sant Bartomeu de la Quadra, la Rierada, Vallpineda, Les Planes, Vallvidrera, Can Cerdà, etc.).

Aquests sòls no formen part de l'àmbit territorial inclòs dins del Parc Natural de la Serra de Collserola ni de la modificació puntual del Pla general metropolità d'acompanyament del PEPNat. Per tant, la seva delimitació no té efectes normatius sobre el planejament vigent.

Per aquests nuclis el PEPNat ha d'establir recomanacions per al tractament paisatgístic de la urbanització, l'edificació i l'espai lliure de parcel·la, amb la finalitat que les actuacions que s'hi duguin a terme siguin el màxim de respectuoses i congruents amb la protecció de Parc Natural dels espais de l'entorn i garanteixin la permeabilitat ecològica a l'interior del Parc, d'acord amb els criteris següents:

- Assegurar un continu vegetal amb un bon desenvolupament vegetal i d'una certa amplada per garantir la permeabilitat ecològica dins els nuclis.
- Tractaments específics d'integració paisatgística dels espais de vora entre el Parc i els nuclis.
- Franja perimetral arbrada i arbustiva dels nuclis.
- Regulació acurada dels elements d'urbanització, de les façanes, les tanques, mitgeres, etc.

2.1.6. Espais de regulació especial (ERE) i altres realitats existents al Parc

Delimitació dels ERE

El PEPNat ha de delimitar definitivament els ERE i ha d'establir la concreció d'usos i activitats, per bé que l'aprovació dels plans urbanístics específics podrà comportar ajustos de forma justificativa. Sobre la concreció d'usos i activitat, el PEPNat formula els criteris generals dels ERE, que són àrees incloses dins del Parc Natural a

desenvolupar per plans urbanístics específics. Aquests instruments han de regular els usos dels ERE en congruència amb el PEPNat i d'acord amb els criteris següents:

ERE 1 Àmbits d'ordenació específica

Equipaments:

- Usos congruents amb la naturalesa de Parc Natural.
- Tractament paisatgístic de l'edificació i integració en l'entorn.
- Tractament de l'espai lliure amb funcions de connexió entre el Parc i la trama urbana.

Habitatges:

- Estudi de les característiques físiques dels àmbits d'acord amb les directrius per al planejament urbanístic (pendents, ocupació del domini públic, accessibilitat, seguretat, etc.).
- Reducció del sòl transformat.
- Enderroc dels infrahabitatges.
- Formalització d'un nucli edificatori compacte que eviti la indefinició formal de l'àmbit i la seva extensió.
- Tractament paisatgístic del nucli edificatori per a una millor integració i tractament del règim de conservació i manteniment admesos.
- Diagnosi dels costos ambientals, econòmics i socials tant de la dotació de serveis bàsics com del compliment de la legalitat urbanística.

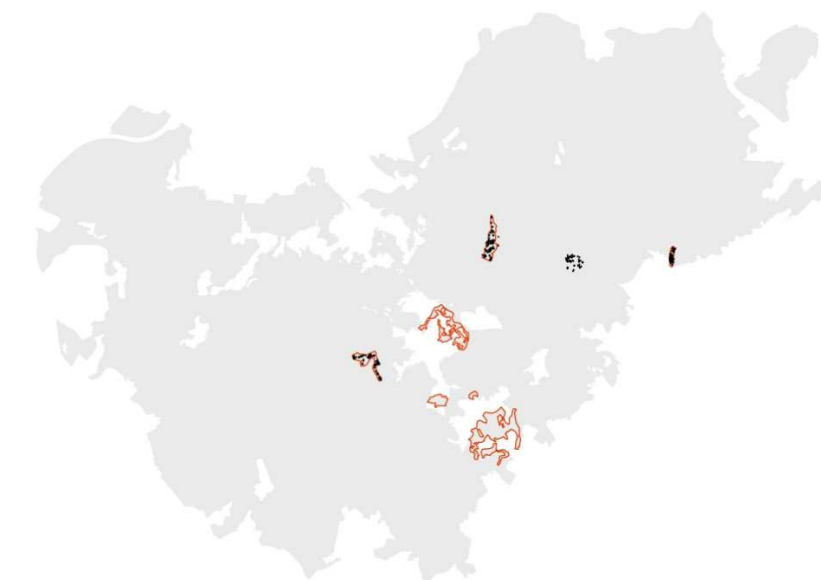

Diagrama 29: Assentaments edificatoris fora d'ordenació dins del Parc i delimitació indicativa dels àmbits d'ordenació específica (ere1) del Decret 146/2010. Font : AMB.

ERE 2 Àmbits d'enllaç

- Usos congruents amb la naturalesa de Parc Natural.
- Espais vinculats a l'espai funcional del Parc, que faciliten la integració del Parc Natural en el sistema d'espais lliures urbans.
- Resolen la indefinició dels espais de frontera entre el Parc i la ciutat.
- Resolen l'accés al Parc des dels espais urbans.
- Tractament de l'espai que dignifiqui i endreci la degradació dels espais.
- Tractament paisatgístic que faciliti el manteniment d'espais amb un ús social més intens que altres àmbits de l'interior del Parc.
- Tractament ecològic que reforci els valors naturals i la biodiversitat del Parc.

Assentaments edificatoris fora d'ordenació

L'existència d'urbanitzacions fora d'ordenació dins del Parc Natural no només es pot tractar com una realitat a resoldre mitjançant la disciplina urbanística. Aquestes urbanitzacions constitueixen una de les principals perturbacions a l'interior de l'espai protegit a la vegada que generen dinàmiques amb molt d'impacte. Com que no es poden dotar dels serveis urbanístics bàsics mitjançant els instruments previstos a la legislació urbanística les construccions i el seu entorn entren en un procés de degradació que afecta a la qualitat paisatgística i ambiental del Parc. Algunes de les urbanitzacions han quedat incloses dins de les ERE 1. Per tant, el PEPNat proposa aplicar els mateixos criteris d'ordenació i regulació a totes

les urbanitzacions fora d'ordenació. També pot ser útil l'aplicació dels drets de tanteig i retracte com instrument per ajudar a resoldre aquestes situacions.

Horts marginals i barraques

L'existència d'horts marginals és una realitat no només al Parc sinó en el conjunt de l'àrea metropolitana. En termes generals es pot afirmar, però, que en el cas del Parc Natural aquests nuclis no estan generats per una necessitat de resoldre problemes d'habitatge sinó que són instal·lacions complementàries per a persones amb un entorn socioeconòmic estable i vinculats bé a un ús de lleure o bé com a generadors d'altres ingressos econòmics.

Tanmateix, aquests horts acaben provocant greus problemes de salubritat, amb una important acumulació de residus fins i tot altament contaminants, a més de l'impacte negatiu sobre el paisatge i la transformació del sòl forestal. També esdevenen de facto una parcel·lació urbanística il·legal, en la majoria d'ocasions sense el consentiment dels propietaris dels terrenys. També és freqüent l'ocupació de béns de domini públic o bé de zones de reserva de sistemes.

Per aquestes realitats el PEPNat proposa una actuació de recuperació dels àmbits afectats per l'ocupació d'horts marginals i barraques. A excepció de situacions aïllades, en els casos de la formació de

Diagrama 30 : Barraques dins del Parc. Font : CPNSC.

nuclis consolidats i per evitar que la seva eradicació sigui temporal fins a una nova ocupació, es proposa que aquestes actuacions vagin vinculades a la implantació de dotacions pel Parc, ja que molts dels terrenys estan destinats a sistemes.

2.1.7. Directrius per a la regulació urbanística

Tradicionalment els plans especials de protecció del medi natural i del paisatge dels espais naturals assenyalen els objectius i criteris generals i específics per a l'ordenació, els quals es materialitzen mitjançant la regulació normativa i la zonificació del territori. En aquest sentit també el PEPCo zonifica la Serra de Collserola amb una triple tipologia, a la qual hi sobreposa les àrees de tractament específic i els àmbits de tractament paisatgístic,

establint les determinacions generals i específiques per a cadascuna de les zones.

Tanmateix, la diagnosi de l'estat actual del Parc Natural de la Serra de Collserola posa de manifest la necessitat que l'instrument d'ordenació sigui flexible i adaptable a un medi evolutiu i sotmès a una pressió social intensa per raó del context metropolità. Per això, el PEPNat proposa simplificar la zonificació, tendint cap a una regulació homogènia per a tot l'àmbit del Parc Natural, amb les especificitats de les reserves naturals parcials i els Espais de Regulació Especial. El PEPNat estableix criteris i principis generals per a tot el Parc, per fer compatible la preservació amb l'ús social i dóna les eines per tal que sense entrar en el detall del projecte específic d'actuació però sense remetre l'ordenació del Parc als plans sectorials, l'Administració pública disposi de criteris tècnics per avaluar

i/o executar qualsevol intervenció dins del Parc Natural. Aquests criteris han d'afavorir que l'ordenació del Parc es desplegui sobre el territori a partir de les estructures existents de colonització del territori, incentivant la inversió econòmica privada vinculada al manteniment i millora dels espais agrícoles i forestals així com de les infraestructures del Parc.

Per assolir aquest objectiu es proposa un model de regulació urbanística que estableixi uns criteris i unes condicions de base per a tot l'àmbit del Parc Natural que:

- Es materialitzin en paràmetres de tipus qualitatiu (no quantitatiu o zonals) que posin el focus en la proposta d'intervenció (el projecte) i les seves conseqüències a nivell ambiental, paisatgístic, social i econòmic.
- Que dotin els tècnics (tant els que redacten els projectes com els que participen en el tràmit administratiu d'aprovació) d'elements de reflexió, contingut i valoració que serveixin per assegurar que les actuacions que es duguin a terme siguin positives per al conjunt del Parc i per a l'interès públic (qüestió que s'ha de garantir especialment atesa la doble condició de Parc Natural i de sistema general d'espais lliures).

Els criteris generals s'han de referir, entre d'altres, a:

- El manteniment de la biodiversitat.
- Els processos ecològics.
- El control de les pertorbacions.
- La conservació del patrimoni natural, sociocultural, arquitectònic, arqueològic i paleontològic, i del paisatge.
- El control i la millora de l'ús social.
- Els usos incompatibles.

A banda dels criteris generals, el PEPNat ha d'especificar les condicions que han de complir els projectes per a la seva aprovació, que hauran de consistir, entre d'altres, a:

- La realització d'un estudi exhaustiu d'anàlisi dels efectes sobre el medi i la biodiversitat del projecte, així com de les pertorbacions que pugui generar i l'establiment de les mesures correctores necessàries que garanteixin el resultat global positiu de la intervenció o del projecte des d'aquesta òptica.
- L'estudi de l'impacte i la integració paisatgística de l'actuació i la previsió de les mesures correctores que s'escaiguin.
- La planificació de la gestió de la finca i el compromís d'assumir-ne el cost (gestió forestal, conservació de l'ús agrícola, manteniment i millora dels camins i de les rieres, etc.). Aquesta planificació requerirà una valoració econòmica detallada que acrediti les possibilitats reals d'execució i gestió de l'actuació proposada, que haurà d'incloure, necessàriament, criteris d'aprofitament i gestió

sostenible dels recursos naturals.

Aquest model de regulació comportarà una simplificació de la zonificació. Tanmateix, el PEPNat ha d'incloure igualment tota la informació i els plànols necessaris (relatius als àmbits d'interès connector, les àrees més vulnerables per a la preservació de la biodiversitat, els serveis ecosistèmics, els cursos d'aigua, els hàbitats, els arbres singulars, els marges dels conreus, les zones i els camins amb una pressió antròpica més intensa, etc.) per tal de dotar els tècnics que intervinguin en els projectes d'una base de coneixement que permeti reflexionar, projectar i valorar adequadament les actuacions que es promoguin. Aquesta informació de base requerirà ser actualitzada permanentment per adaptar-se als canvis que es produeixin al Parc.

Respecte als àmbits de les reserves naturals parcials del Decret, cal tenir en compte que els criteris i les condicions generals s'hauran de matisar (en el sentit restrictiu) per tal que prevalgui sempre la protecció estricta dels seus ecosistemes, comunitats i elements biològics i el foment de la recerca i la promoció de Collserola com a espai de coneixement.

El model de regulació urbanística proposat permetrà donar compliment als objectius plantejats al mateix temps que dotarà de contingut el tràmit administratiu, posant l'anàlisi

del projecte (en relació amb el medi natural i la gestió del Parc) en primer terme, i fent que la intervenció dels diversos tècnics (municipals, de l'òrgan gestor del Parc i dels diversos departaments de la Generalitat) serveixi per garantir la millora i el manteniment dels valors naturals de la Serra de Collserola des d'una visió global i integradora del medi ambient.

2.2. Desenvolupament previsible del pla

La proposta de regulació urbanística comportarà, en relació amb el desenvolupament i la gestió econòmica posterior, el següent:

- Desenvolupament del PEPNat mitjançant projectes d'actuació específica en sòl no urbanitzable d'acord amb la Llei d'urbanisme i la legislació sectorial, amb les particularitats i concrecions que estableixi la normativa del PEPNat per al control de les pertorbacions, amb informe previ preceptiu de l'òrgan gestor.
- Gestió pública, privada o mixta sense eliminar la possibilitat d'expropiar els terrenys que siguin necessaris per a intervencions puntuals.
- Necessitat d'actualitzar permanentment el coneixement sobre els valors ecològics del Parc a través de les capes multifuncionals.

3. Diagnosi ambiental dels entorns del Pla

Degut a que el Pla especial de protecció del medi natural i el paisatge de Collserola ja disposa d'objectius, criteris, reptes i estratègies encarades a la protecció ambiental d'aquest paratge; i degut a que el propi Pla Especial ja incorpora, en aquest sentit, una diagnosi del medi natural i social de la Serra de Collserola; en la diagnosi de l'Informe de Sostenibilitat Ambiental es planteja aportar nous elements complementaris a la caracterització de l'àmbit ja realitzada pel pla, que puguin servir per enriquir les seves propostes i avaluar-ne l'ordenació des d'òptiques diferents.

Es pretén fer, per una banda, un resum sintètic dels elements més rellevants de la diagnosi feta en el Pla Especial, del document "Diagnosi ambiental del Parc de Collserola" feta per la Diputació de Barcelona l'any 2008, i del Pla de Sostenibilitat de l'Àrea Metropolitana de Barcelona 2013 (PSAMB) per tal d'aprofitar així, tots els elements de diagnosi ambiental de la serra ja realitzats més recentment, i per tal de no generar informació redundant; i per l'altra estudiar de forma més específica elements clau per a l'avaluació del model d'ordenació del Parc que no hagin estat tractats en aquestes diagnosi, o que hagin estat tractats de forma més superficial, o sense la

voluntat de ser utilitzats per fer una avaluació posterior d'un model d'ordenació.

En aquest sentit, les temàtiques complementaries estudiades s'han centrat majoritàriament en aportar elements per a la caracterització dels serveis ecosistèmics més determinants de la Serra de Collserola i que poden incidir de forma més determinant en el seu model d'ordenació.

Si bé el Pla Especial ha caracteritzat molt bé el medi natural i socioeconòmic del Parc Natural de Collserola, el PSAMB caracteritza molt bé ambientalment el marc territorial on s'insereix la Serra, i la diagnosi de la Diputació de Barcelona del 2008, ja va analitzar també altres elements de qualitat ambiental de la serra lligats a vectors ambientals com la qualitat de l'aire, el soroll, la contaminació lluminica, etc... S'ha trobat interessant analitzar alguns dels serveis ecosistèmics més determinants pel model d'ordenació, degut a varies raons:

- Primerament, al fet que l'òptica dels serveis ecosistèmics ofereix un punt de vista diferent, centrat en els beneficis que la biodiversitat i els ecosistemes de Collserola i les seves funcions poden oferir a un entorn tant poblat com el metropolità. En aquest sentit, aquest anàlisi parteix d'una escala superior, que permet avaluar com determinades actuacions dins la Serra de

Collserola poden repercutir en la població situada als seus entorns.

- En segon terme, perquè l'estudi dels serveis ecosistèmics de les principals àrees naturals és una preocupació internacional i europea (Economia dels Ecosistemes i la Biodiversitat TEEB, Avaluació dels Ecosistemes del Mil·lenni EME), encara incipient, i de la qual s'han generat pocs estudis, i encara menys, estudis amb suficient profunditat. Actualment desconexem en quin grau la Serra de Collserola ens aporta determinats beneficis ambientals, i quines són les àrees estratègiques per garantir-los. En aquest sentit, l'estudi d'aquesta temàtica pot ser una aportació rellevant al coneixement de valors de la Serra estudiats des d'una altre òptica. Val a dir, però, que aquest estudi s'ha realitzat amb les millors dades disponibles actualment, i que aquesta és una línia de treball que s'haurà d'anar desenvolupant encara amb més profunditat en el futur.
- Finalment, l'estudi dels serveis ecosistèmics és també interessant en el cas del Parc de Collserola, perquè pot oferir-nos moltes pistes de cara a gestionar els seus ecosistemes. L'estudi de serveis ecosistèmics diferents ens pot proporcionar criteris de gestió per maximitzar un determinat servei que a vegades poden ser contraposats a l'assoliment d'un altre servei o redundar

en la millora d'ambdós (Per exemple: La presència d'un bosc en un determinat lloc pot afavorir la regulació d'avingudes o inundacions, però disminuir la infiltració d'aigua en els aqüífers, en canvi la presència d'un determinat bosc en pendents molt elevats pot contribuir a la millora d'ambdós serveis disminuint la velocitat d'escorrentia de l'aigua). El coneixement de les àrees on, una determinada gestió, pot afavorir molts serveis ecosistèmics, pot ser molt rellevant per establir línies de protecció, restauració i gestió. Més encara, en un espai on les dinàmiques i processos naturals estan tant lligades a l'actuació, freqüentació i presència humana dels seus entorns.

3.1. Medi físic

3.1.1 Relleu i hidrologia

Tal i com s'explica en la diagnosi del Pla Especial i, fent-ne una síntesi, la Serra de Collserola és un element orogràfic d'alçades discretes i formes suaus, amb pendents asimètrics més pronunciats a la vessant orientada a mar, mentre les carenes orientades al Vallès són llargues i amb un descens més suau. El punt més alt del massís és el cim del Tibidabo, situa a 512 m d'alçada.

En quant a pendents el Parc Natural s'observa que la gran majoria de superfície, un 98,6% de l'àmbit es situa per sobre el 3% de pendent.

Aquest relleu i morfologia genera una xarxa de drenatge formada per torrents i rieres de poca entitat i longitud relativament curta. Podem diferenciar 99 sub-conques hidrogràfiques de superfícies molt variables, entre les quals destaca la conca de la Riera de Vallvidrera com a principal sistema hidrològic del Parc amb 1.894 ha de superfície, únic curs del Parc Natural amb cabal circulant gairebé tot l'any. Aquest sistema és tributari de l'aqüífer de la Vall Baixa del Delta del Llobregat, aqüífer protegit.

Cal destacar com a conques importants dins el Parc també, el torrent de Sant Medir, el torrent de Sant Iscle, el torrent de Can Carbassa i la riera de Sant Just.

A nivell de conques principals, la conca més extensa del Parc és la de la riera de Sant Cugat, principal sistema tributari de l'aqüífer del Delta del Besòs, també protegit.

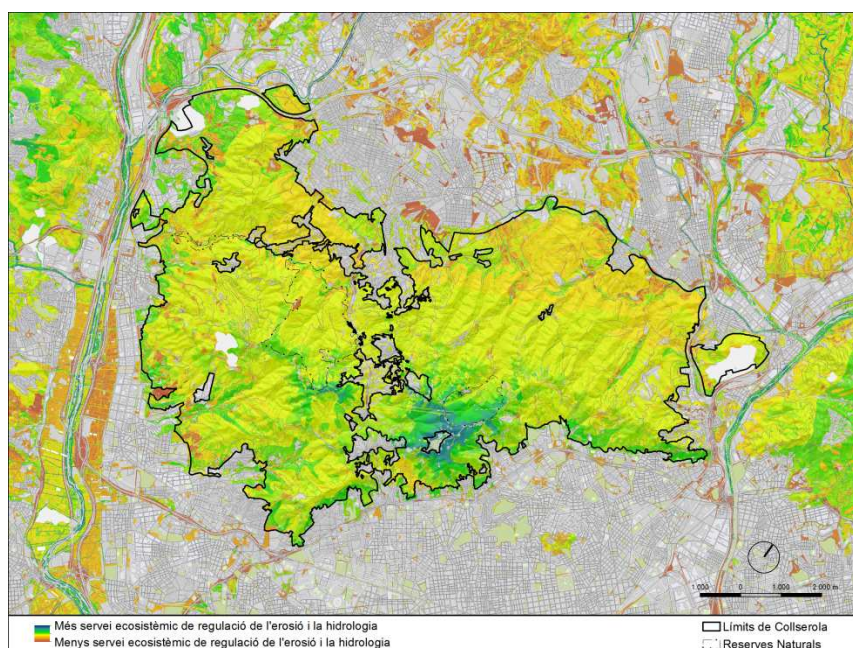
A nivell de vessants, es poden definir 3 sistemes hidrològics: Les conques que drenen cap al Besòs, les que drenen cap al Llobregat i les que drenen directament cap al Pla de Barcelona i el Mar. La vessant del Pla de Barcelona és el més

susceptible de patir problemes en relació a l'escorrentia superficial, ja que presenta majors pendents i menor cobertura de boscos.

3.1.2 Geologia i edafologia

Pel que fa a la geologia, dominen a la serra les roques metamòrfiques de les quals les predominants són les pissarres paleozoiques amb filons de quarzites, que ocupen el 57,7% de la superfície del Parc. Un 81,5% de la superfície del Parc està recoberta per roques poc permeables. No obstant existeixen tres tipus d'aqüífers a la serra: aqüífers al·luvials, aigües subterrànies procedents del Besòs; aqüífers neògens, disposats entre materials d'origen detrític sedimentats a les valls de rieres i torrents; i aqüífers paleozoics, aigües que es mouen a través de les esquerdes de les roques seguint el pendents del terreny. Aquests aqüífers donen lloc a les aproximadament 200 fonts que es troben dins el Parc.

Producte d'aquests materials geològics al Parc de Collserola predominen els sòls situats sobre pissarres i altres roques silíciques, que són predominantment argilosos i de pH més aviat àcid, mentre que els sòls calcaris i són escassos. A la façana costanera, les roques granítiques, com la granodiorita, han donat lloc a sòls sorrencs de sauló.

Aproximació qualitativa al servei ecosistèmic de regulació de l'erosió i la hidrologia
 Font: Elaboració pròpia, a partir de dades de l'ACA, CREAM i del TES

Destaquen com elements del patrimoni geològic la geozona 336 "Successió miocena de Puig Pedrós i Molí Calopa" i 338 "Escletxes del Papiol Can Puig", seguides del geòtop 337 "Pedreres i mina Berta".

L'interès d'aquestes geozones és tant geològic com paleontològic, donat que presenten unes associacions molt característiques de la biocronozona de mamífers d'Europa Occidental. Des d'aquest punt de vista tenen un valor científic patrimonial d'àmbit internacional.

Com a impactes negatius i amenaces sobre aquest patrimoni destaquen l'ampliació i gradual ocupació de polígons industrials, els abocaments incontrolats especialment en aquells sectors on existien

explotacions d'argiles o granitoids; la freqüentació incontrolada per part d'excursionistes i escaladors; l'espoli per part de col·leccionistes de fòssils; i la construcció d'una via de circumval·lació del nucli urbà del Papiol.

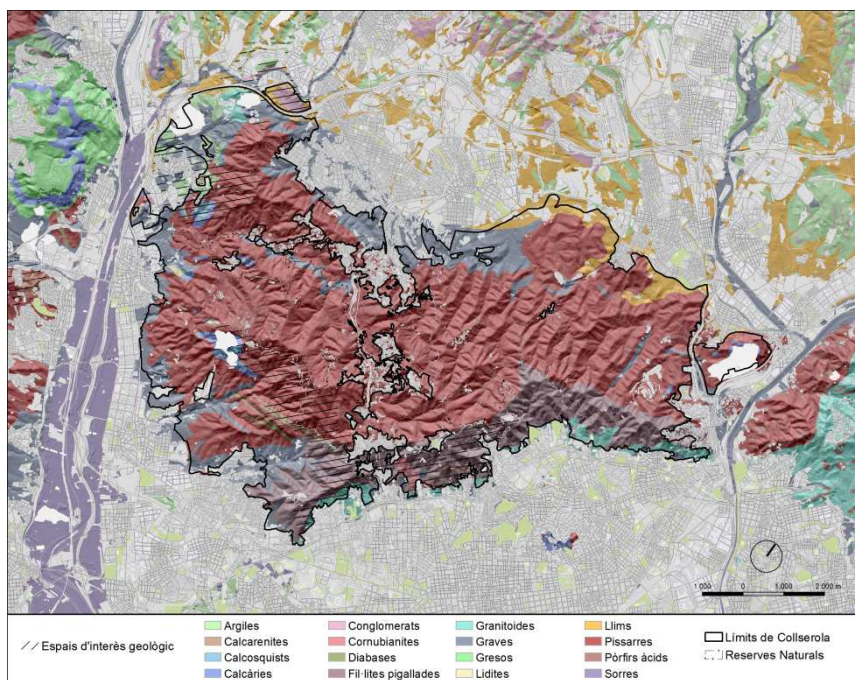
Servei ecosistèmic de regulació de l'erosió i la hidrologia

S'ha realitzat l'anàlisi d'aquest servei ecosistèmic, ja que és un dels més rellevants a nivell del medi físic de Collserola. Els ecosistemes de la Serra són capaços de retindre sòl amb el seu sistema d'arrels, disminuir la velocitat d'escorrentia evitant fenòmens erosius i facilitant la infiltració, evapotranspirar i regular l'aigua present al sòl

augmentant la seva permeabilitat i evitant episodis d'inundació. Així doncs, són en definitiva un element cabdal per el correcte comportament del cycle hidrològic i per evitar riscos d'erosió i d'inundació als seus entorns, alhora que poden suposar un estalvi en la recollida d'aigües en dels entorns urbans a menor cota.

Fins ara, la visió d'anàlisi del risc d'erosió o inundació, ha detectat aquelles zones més afectades o amb possibilitats de ser-ho, fet que podia donar eines per a la restauració o per a la gestió del risc. La visió del servei ecosistèmic de regulació de l'erosió i la hidrologia és més completa i permet detectar aquelles àrees que actualment estan evitant que els riscos d'erosió i inundació siguin majors, a part de contribuir en d'altres aspectes abans anomenats. Així doncs, l'anàlisi d'aquest servei detecta espais els quals és interessant preservar per al manteniment del servei: Parts altes de les conques, boscos de ribera, ecosistemes sobre forts pendents o espais altament erosionables litològicament, etc.

Aquesta òptica sembla més adequada per a la seva aplicació a la gestió i al planejament urbanístic i derivat ja que les àrees amb més servei, seran aquelles en que una transformació del sòl implicarà més impactes, mentre que abans no es considerava d'aquesta manera.

Patrimoni geològic als entorns de Collserola
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del TES

Per calcular aquest servei s'ha tingut en compte l'erosionabilitat litològica dels diferents materials, l'orografia i l'afectació hidrològica (zones inundables o amb pluges més intenses) per conèixer el risc d'erosió. Amb el risc d'erosió i la capacitat de retenció dels hàbitats obtenim el servei de protecció envers l'erosió. D'altra banda, amb la capacitat de regulació de la pluja dels ecosistemes i la situació altitudinal (regulació de conques més grans o pendents més pronunciats), es pot saber la capacitat de regulació hidrològica de les conques per part dels ecosistemes, que juntament amb la màxima pluviositat mensual, ens ofereix una aproximació qualitativa al servei de regulació de la hidrologia en general. Ambdós serveis, el de protecció envers

l'erosió i el de regulació de la hidrologia s'han combinat per generar un mapa del servei ecosistèmic de regulació de l'erosió i la hidrologia ja que es considera que ambdós estan relacionats (una major erosió tendeix a una menor capacitat de retenció d'aigua en el sòl i a un increment de les velocitats d'escorrentia i dels riscos d'inundació, i una major

regulació hídrica de l'aigua de les conques permet menors velocitats d'escorrentia i, per tant, menor potencial erosiu).

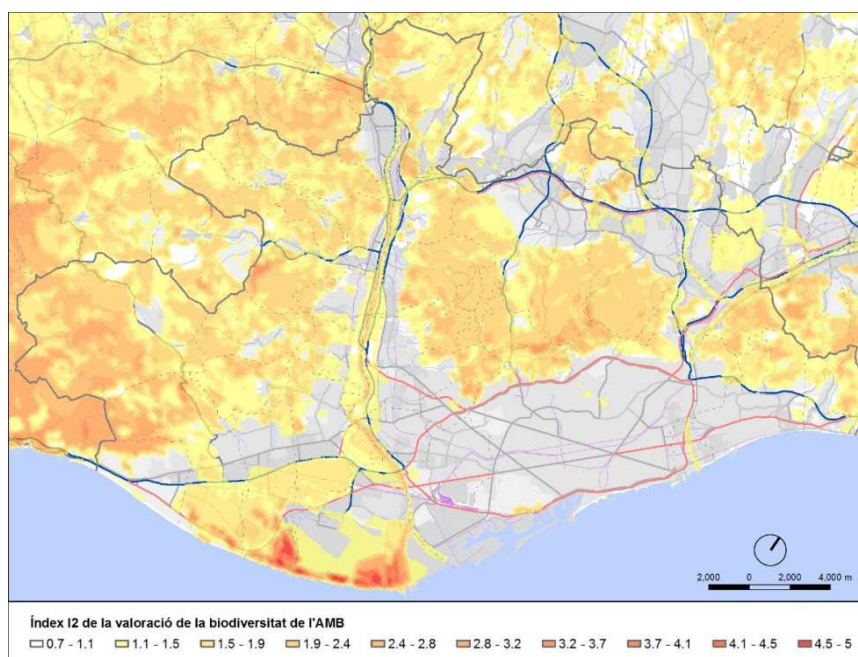
A Collserola, els entorns del Tibidabo i part alta de les conques de la Riera de Vallvidrera i de Sant Medir és on es dona més servei així com les vores amb el Pla de Barcelona i amb el Llobregat, zones amb major pendent. També es important el servei que proporciona les cobertes existents al voltant de les rieres. En resum, la serra proporciona en conjunt un servei ecosistèmic de regulació de l'erosió i la hidrologia elevat, encara més important quan Collserola es troba envoltada de zones urbanes i la presència dels seus ecosistemes evita riscos i sobre costos en infraestructures de les zones urbanes que l'envolten.

Patrimoni geològic

L'altre tema desenvolupat com a indicador d'avaluació ha estat el patrimoni geològic. En aquest cas no s'ha generat informació de nou, sinó que s'ha realitzat un mapa resum de la geologia i els valors

ENP	Parc Agrari Baix Llobregat	Parc de Collserola	Parc de la Serra de Marina	Parc de Garraf	RRNN Delta del Llobregat
Plantes	15	14	10	25	8
Mol·luscs	0	2	2	2	11
Artròpodes	1	7	6	9	11
Peixos	3	2	2	0	12
Amfibis	0	1	0	1	4
Rèptils	1	3	3	4	12
Ocells	14	9	12	20	27
Mamífers	5	8	8	11	13
CORINE	7	6	1	9	10
HIC	2	2	0	6	20

Taula 34. Font: Elements de conservació prioritària als diversos ENP de l'AMB. PSAMB

Índex I2 de la valoració de la biodiversitat de l'AMB. Font: PSAMB a partir de la Diagnosi de l'estat de conservació de la Biodiversitat a l'AMB (Pino, J i Basnou, C 2013)

catalogats com a patrimoni geològic.

A Collserola dominen les pissarres paleozoiques amb filons de quarzites, que ocupen el 57,7% de la superfície del Parc, tot i que la superfície que ocupen les roques poc permeables arriba fins el 81,5%. A més, estan reconeguts i inclosos a l'inventari d'espais d'interès geològic els principals cims, turons i careners de la part central del massís, en els quals es pot observar una gran varietat de pissarres, esquistes, bretxes i altres roques i també minerals paleozoics afectats més o menys per les intrusions granítiques. Aquests espais d'interès geològic provenen de la diagnosi del Pla Especial.

3.2. Medi biòtic

3.2.1 Biodiversitat

Pel que fa al context territorial de Collserola dins l'AMB en termes de biodiversitat, la diagnosi del PSAMB conclou que aquest Parc Natural contribueix a la conservació de la biodiversitat de l'AMB amb les seves millors mostres d'hàbitats eurosiberians, com ara diverses comunitats de ribera i fons de vall que acullen espècies d'amfibis com la salamandra (*Salamandra salamandra*) o arbres com *Quercus petraea*, *Q. canariensis* o *Ilex aquifolium*, poc freqüents en ambients mediterranis. Els principals rierols acullen salzedes i gatelledes de radicació eurosiberians, i mantenen

poblacions de barbs autòctons (*Barbus haasi*). Collserola acull una fauna notablement banalitzada per la forta pressió antròpica, en la qual hi persisteixen però notables poblacions de senglar (*Sus scrofa*) i de diversos carnívors (*Vulpes vulpes*, *Genetta genetta*, *Meles meles*, etc.) i quiròpters.

Comparant-lo amb d'altres espais protegits de l'AMB pel que fa a elements de protecció prioritària, observem les dades de la taula inferior.

Si observem l'índex de valoració global de la biodiversitat de l'AMB, veiem valors intermedis i elevats dins Collserola en el context dels espais oberts metropolitanos. Dins la Serra de Collserola, s'observen valors relativament més elevats als sectors litorals, àmbits dominats pels hàbitats oberts, tant de tipus llenyós (bosquines dominades per espècies diverses com *Arbutus unedo*, *Quercus coccifera*, *Ampelodesmos mauritanica*, etc.) com herbaci (prats de *Brachypodium retusum*, *Hyparrhenia hirta*, etc.) alguns d'ells d'interès comunitari (6220, Prats mediterranis rics en anuals, basòfils, del Thero-Brachypodietalia).

De la síntesi de la diagnosi dels factors biòtics del Pla especial se'n desprenen conclusions similars, si bé s'aprofundeix més en detall a caracteritzar els valors del Parc Natural:

Així dels dos quadrats més representatius del Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya es desprèn una

biodiversitat en nombre total d'espècies inventariades que varia entre 3146 i 1976 depenent del quadrat analitzat.

Zones d'especial valor per a la flora i la fauna

Pel que fa als fongs existeixen 3 localitats d'elevada singularitat:

- Torrent de les Tres Serres: Comunitat amb líquens especialitzada i diversa.
- Font d'en Sert: Ecosistema ric en diversos fongs vulnerables a nivell català.
- Sant Medir: Espai d'interès pels seus líquens, d'entre els quals figura la nova espècie descoberta recentment *Bacinia* sp.

Pel que fa a la flora existeixen dues localitats d'elevada singularitat florística destacades al Parc:

- Torrent de les Tres Serres: Comunitat de briòfits hidròfils especialitzada i diversa.
- Mina Juanita: Concentració de falgueres amenaçades a nivell tant provincial com local.

D'altra banda, dins el parc existeix un elevada presència d'espècies de flora al·lòctona, més d'un centenar, de les quals 39 són d'elevat potencial colonitzador.

Pel que fa a la fauna poden identificar-se diversos hàbitats i zones d'interès segons el grup faunístic:

- Invertebrats: Destaca l'interès dels boscos madurs per a les espècies de coleòpters emparats per la Directiva

Hàbitats, i els prats d'albellatge per a dues espècies d'insectes de gran interès, *Brachyoptaphus tryxalicerus* i *Vibertiola cinerea*.

- Peixos: És d'especial interès el curs mitjà de la Rierada a causa de la presència de l'única població autòctona al Parc Natural de barb cua-roig (*Barbus haasi*).

- Amfibis: La única espècie prioritària per als amfibis, el gripau d'esperons (*Pelobates cultripes*), està extingida i en procés de reintroducció en diversos indrets del sector occidental del Parc. Destaquen com a àrees d'interès per aquest grup els pantans de Vallvidrera i de Can Borrell i les pedreres Can Perera, Mina Berta i Santa Creu d'Olorda i Can Farrès.

- Rèptils: Són d'especial valor per aquest grup els hàbitats oberts o semioberts, i conreus que afavoreixen una major presència del llangardaix ocel·lat (*Timon lepidus*) considerat en regressió. Destaca el Sector del Terral (Molins de Rei).

- Ocells: Existeixen varis hàbitats de conservació prioritària per aquest grup depenen de les espècies d'interès. Els conreus de secà poden ser interessants per recuperar espècies com el botxí (*Lanius meridionalis*) o l'òliva (*Tyto alba*) i consolidar la nidificació del falcó mostatxut (*Falco subbuteo*). Les zones boscoses amb baixa pertorbació ambiental són interessants per a la nidificació d'espècies de rapinyaires com

l'àguila marcenca (*Circaetus gallicus*), l'aligot (*Buteo buteo*) i l'astor (*Accipiter gentilis*). La presència d'hàbitats rupícoles, parets rocoses o arenoses (com les pedreres de Can Perera, Mina Berta i Santa Creu d'Olorda i Can Farrès; les esclatxes, pedreres i bòviles del Papiol; els talussos de Can Canaris; Can Perera i talussos del torrent del Duc; i els ambients rupícoles del turó de Montcada) combinat amb la presència de mosaica agroforestals pot afavorir el mussol (*Athene noctua*), el falcó pelegrí (*Falco peregrinus*) i el duc (*Bubo bubo*), espècies amb poques parelles o en regressió dins el Parc. D'altra banda, cal destacar també que la Serra de Collserola té una especial rellevància en les rutes migratòries d'Europa Occidental.

- Mamífers: Són indrets d'alt interès en la conservació dels quiròpters la mina de Can Rabella, la Rierada i els pantans de Can Borrell i Vallvidrera. També són d'interès per a mamífers amb una tendència al declivi com el toixó (*Meles meles*) els vessants del Llobregat i del Vallès amb més vinculació amb àrees agrícoles, així com espais agrícoles interns a la serra. Finalment cal esmentar la problemàtica amb el senglar (*Sus scrofa*) que ha anat augmentant la seva població a Collserola i ha esdevingut una espècie sinantròpica, comportant conflictes en zones urbanes properes al Parc, major risc d'accidents, danys a finques i conreus o sobrepressió a d'altres

elements d'interès per a la biodiversitat.

- En general i com de singularitat faunística cal destacar el paper de la xarxa de torrents i fondals com ambients especialment rellevants per la fauna vertebrada terrestre i també per nombroses espècies d'ocells i invertebrats.

- Finalment, en quant a la fauna al·lòctona d'elevat potencial colonitzador destaca el rossinyol del Japó (*Leiothrix lutea*) que s'ha distribuït per la totalitat del Parc.

En quant a la diversitat d'hàbitats a la Serra de Collserola s'han identificat (Universitat de Barcelona, 2012) un total de 109 hàbitats CORINE, destaquen clarament els hàbitats composts per màquies i boscos (71%) i si hi afegim la resta de matollars i bardisses la proporció supera el 83%. Els espais oberts (prats, conreus, etc) representen un 9% aproximadament.

Més detalladament, podem observar com els boscos d'aciculifolis (40%), les bosquines mediterrànies (24%) i els boscos d'esclerofil·les (15%) són, en aquest ordre, els hàbitats representats. La vegetació que acull flora eurosiberiana (boscos caducifolis, bardisses i boscos de ribera) tan sols representa el 3,6%.

Pel que fa a hàbitats d'interès comunitari a Collserola n'hi són representats 13, dels quals 4 són considerats prioritaris. En

conjunt ocupen un 66% del territori del Parc. Els més abundants són les Pinedes mediterrànies (39%) i els alzinars i carrascars (27%). La resta ocupen superfícies molt petites inferiors a l'1% de l'àmbit.

Sobre l'estat de conservació d'aquests hàbitats, es consideren mal representats les basses temporeres, els prats de teròfits, les jonqueres, les vernedes i les suredes, i ben estructurats o en situacions intermèdies els costers rocosos calcaris i silicis, les coves, les pinedes mediterrànies, les màquies amb llor, les albaredes i gatelledes, i els alzinars.

A nivell d'hàbitats de conservació prioritària atenent disposicions legals i de planificació, s'identifiquen 20 hàbitats CORINE dels quals destaquen especialment els hàbitats associats a ambients humits (11 en total), des de petits degotalls a boscos de ribera.

Es consideren mal representats les comunitats de petites herbes (*Juncus bufonius*, *Lythrum spp...*), de llocs temporalment xops o humits de terra baixa; els herbassars amb cua de cavall (*Equisetum telmateia*) i càrexs (*Carex pendula*, *C. Remota*, ...) de fons de còrrec i sòls xops, al territori catalanídic septentrional i central; les jonqueres de jonc boval (*Scirpus holoschoenus*) i herbassars graminoides, higròfils, de terra baixa (i de la muntanya mitjana); les vernedes (de vegades

pollancredes) amb ortiga morta (*Lamium flexuosum*), de la terra baixa plujosa i de l'estatge submontà; les albaredes (i pollancredes) amb vinca (*Vinca difformis*), de la terra baixa (i de la muntanya mitjana); les freixenedes de *Fraxinus angustifolia*, de terra baixa; les suredes amb sotabosc clarament forestal; i les comunitats dominades per *Carex cuprina*, de vores d'aigua i llocs humits, de la terra baixa i de la muntanya mitjana.

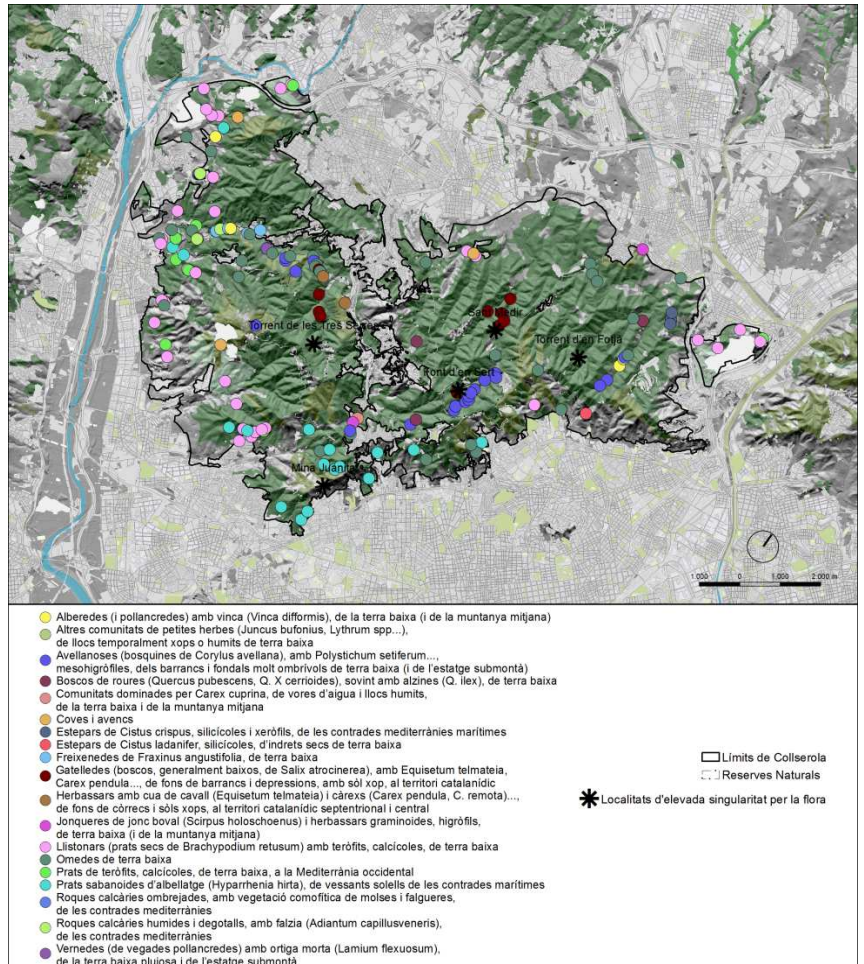
D'altra banda, es consideren ben estructurats o en situacions intermèdies les avellanoses (bosquines de *Corylus avellana*), amb *Polystichum setiferum* ..., mesohigròfiles, dels barrancs molt ombrívols de terra baixa (i de l'estatge submontà); els estepars de *Cistus crispus*, silicícules i xeròfils, de les contrades mediterrànies marítimes; els prats de teròfits, calcícules, de terra baixa, a la mediterrània occidental; els prats sabanoides d'bellatge (*Hyparrhenia hirta*), de vessants solells de les contrades marítimes; els boscos de roures (*Quercus pubescens*, *Q. x cerrioides*), sovint amb alzines (*Quercus ilex*), de terra baixa; les gatelledes (boscos, generalment baixos, de *Salix atrocinerea*), amb *Equisetum telmateia*, *Carex pendula*..., de fons de barrancs i depressions, amb sòl xop al territori catalanídic; omedes de terra baixa; roques calcàries ombrejades, amb vegetació comofítica de molses i falgueres, de les contrades

mediterrànies; roques calcàries humides i degotalls, amb falzia (*Adiantum capillus-veneris*), de les condrades mediterrànies; i coves i avencs.

Connectivitat ecològica i problemàtiques de fragmentació

Pel que fa a la connectivitat ecològica del Parc Natural de Collserola, l'estudi "Connectivitat ecològica i problemàtiques de fragmentació a la Serra de Collserola" (Barcelona Regional, 2013) conclou:

- La Serra de Collserola pateix un greu problema d'aïllament ecològic i les connexions amb els espais naturals del seu entorn són, ara per ara, molt dèbils.
- La Serra pateix també un problema de bifragmentació interna produïda per l'eix d'infraestructures de la C-16 i les urbanitzacions associades. Aquest procés està parcialment aturat, ja que les àrees protegides del Parc permeten àrees de connexió com les de l'entorn de la capçalera de la riera de Vallvidrera, no obstant, si el teixit urbà existent a l'interior del Parc intensifica el seu caràcter urbà, el problema encara es pot agreujar.
- Les possibilitats de millorar la connectivitat terrestre externa de la Serra passen, sobretot, per afavorir la connectivitat del Parc amb la Riera de Rubí i la Riera de Sant Cugat, que amb traçats tangencials a la Serra, reben afluents que venen de

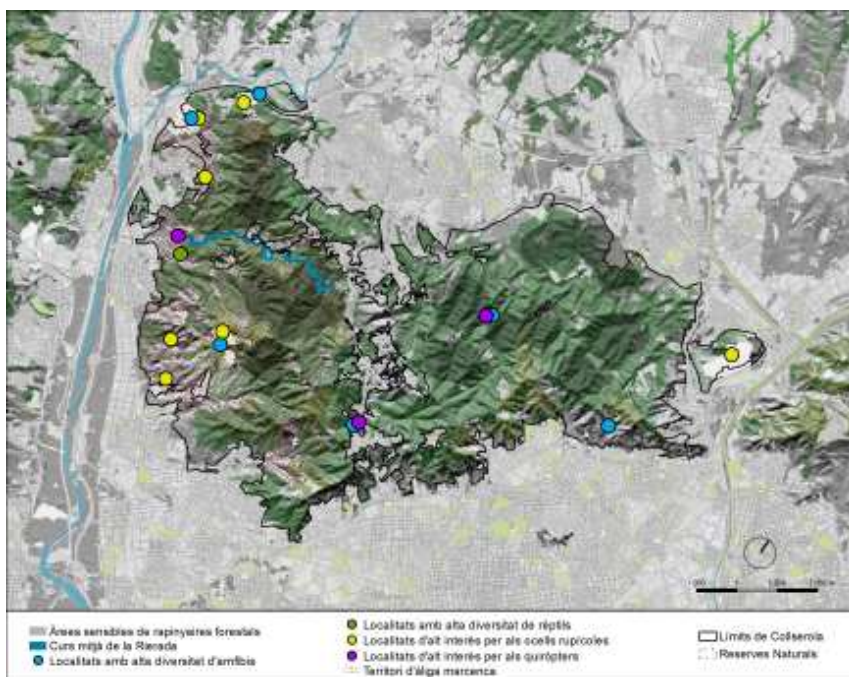

Zones d'especial interès florístic Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la diagnosi de Collserola de la diputació de Barcelona

Collserola i des d'altres espais agroforestals i corredors ecològics consolidats. I també passa per cursos fluvials com la riera de Vallvidrera i el Torrent de Batzac, que naixent dins el Parc, són capaços de travessar amb bona permeabilitat les principals barreres d'infraestructures de la perifèria de la Serra, o bé és possible restaurar-ne la

funcionalitat amb actuacions de moderada inversió.

- Degut al fort aïllament terrestre que presenta la Serra, tenen un pes estratègic pel que fa a la connectivitat ecològica externa del Parc, aquelles peces forestals capaces d'actuar de passeres d'hàbitat amb d'altres grans espais naturals.

de 8 forests públiques dins els seus límits. Dins l'àmbit del Parc si troben també 3 àrees d'interès faunístic i florístic, i una zona inclosa en l'inventari de zones humides (Pantà de Can Borrell).

3.2.1. Hàbitats d'interès

Un dels mapes resum que s'ha confeccionat com a indicador d'avaluació de les propostes del Pla Especial, és la unificació en un sol mapa dels espais i localitats d'interès

florístic més rellevants recollits en la diagnosi del medi biòtic

Zones d'especial interès per a la conservació de la fauna
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la diagnosi de Collserola de la diputació de Barcelona

Zones i punts crítics per a la connectivitat ecològica a l'entorn de Collserola

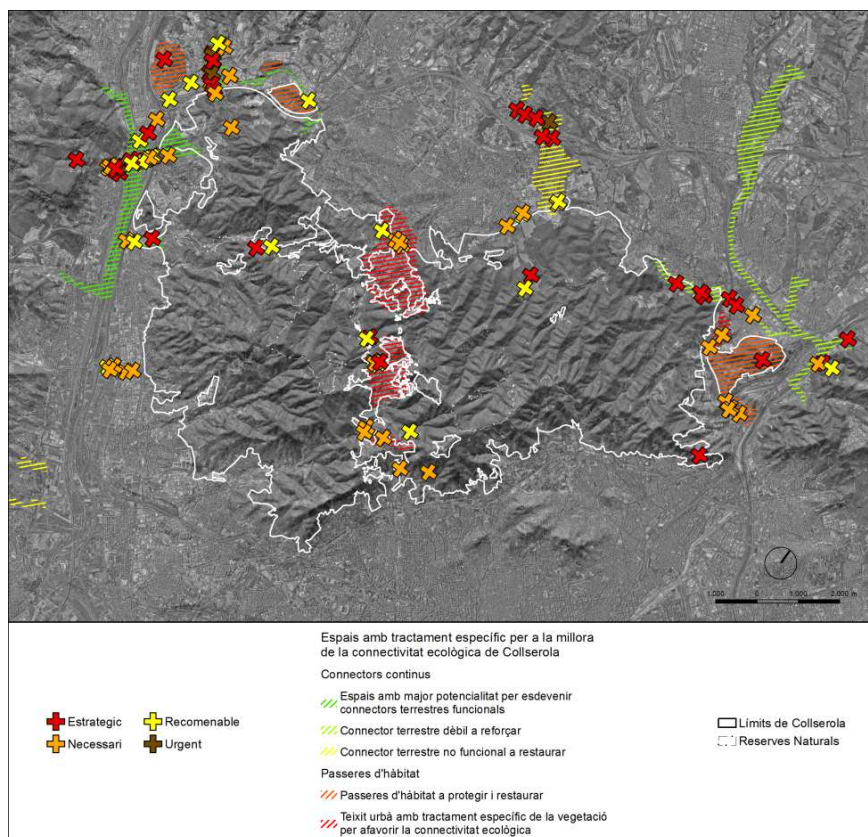
Font: Elaboració pròpia

- Finalment, també s'observen problemàtiques de qualitat dels hàbitats interiors a la Serra, com els boscos de ribera d'algunes rieres que poden afectar també la funcionalitat ecològica de Collserola, tot que aquest anàlisi no s'ha realitzat en profunditat en aquest estudi.

Cal fer constar, doncs, que la majoria de les problemàtiques de connectivitat ecològica de Collserola es produeixen fora dels límits del Parc Natural.

Altres figures de protecció

Finalment, i a nivell d'altres figures de protecció dels valors naturals més enllà de la del propi Parc Natural, Xarxa Natura 2000 o urbanística (PEPCO), Collserola disposa

del Pla.

S'observa com els hàbitats d'interès comunitari ocupen un 66% del territori del Parc, dels quals un 38% són les pinedes mediterrànies i un 27% els alzinars i carrascars. S'ha considerat important marcar els punts on es concentren aquests hàbitats d'interès comunitari així com els espais d'elevada singularitat per a la flora. Els prats sabanoides

d'albellatge, les omedes de terra baixa, les avellanoses i els llistonars són, en concret, els hàbitats d'interès comunitari amb més presència a Collserola. A més, hi ha 5 espais d'elevada singularitat, 3 pel que fa als fongs i 2 per la flora. Aquesta informació prové de la diagnosi del Pla Especial.3.2.2. Espais d'interès per a la conservació de la fauna

El mateix exercici s'ha fet amb els espais d'especial interès per a la fauna recollits en la diagnosi del Pla Especial.

En aquest cas s'observa com els prats secs de terra baixa serveixen de zona d'alimentació de nombroses aus, rèptils i mamífers, a més d'allotjar interessants comunitats de quiròpters.

A més, la major part del carener de la serralada i les seves zones immediates constitueixen àrees de gran interès per a la nidificació d'espècies d'aus amenaçades. També és d'especial interès el curs mitjà de la Rierada a causa de la presència de l'única població autòctona al Parc de barb cua-roig. S'ha

considerat important indicar totes aquestes àrees i localitats d'interès per a la conservació de la fauna. Aquesta informació prové de la diagnosi del Pla Especial.

3.2.3. Zones crítiques per a la connectivitat ecològica

En aquest apartat s'han resumit en un plànol les conclusions i detecció de punts crítics per a la connectivitat ecològica dels entorns de Collserola de l'estudi de "Connectivitat ecològica i problemàtiques de fragmentació a la Serra de Collserola, Barcelona Regional 2013".

En el mapa, s'observa el fort grau d'aïllament de la Serra envers la resta de sistema d'espais agroforestals del seu entorn. La majoria de punts crítics i problemàtiques de fragmentació es situen als entorns del Parc Natural i a la seva part central (Eix de la C-16).

S'observen majors possibilitats de connexió en el sector occidental, mentre que a l'oriental les possibilitats existents estan molt compromeses.

3.3. Medi humà

Dins aquest apartat, s'ha realitzat una síntesi dels elements més rellevants per a l'avaluació del Pla, de les diagnosi del paisatge, riscos, ús públic, patrimoni cultural, infraestructures i serveis i urbanisme realitzades en el Pla Especial, de la diagnosi

ambiental del Parc de Collserola de la Diputació de Barcelona, de l'any 2008 que afegia elements relacionats amb els vectors de fluxos ambientals a la Serra i de l'estudi de la Contaminació lumínica al Parc Natural de Collserola d'SGM de l'any 2013. Per posteriorment, com s'ha fet en els altres apartats, ampliar els temes complementaris considerats clau com a indicadors ambientals per a l'avaluació d'alternatives i del propi Pla.

Paisatge

En aquest sentit, i pel que fa al paisatge, la diagnosi del Pla especial descriu el dinamisme a nivell d'usos i cobertes del sòl que a sofert la Serra en els últims 20 anys, com a factor clau per percebre'n la configuració actual.

En aquest sentit cal fer notar que analitzant les 4 dinàmiques més rellevants dins el Parc de canvis d'usos del sòl i cobertes: aforestació, abandonament agrícola, deforestació i urbanització; en el període 1993-2009 un 5,25% de la superfície del Parc ha patit canvis en els usos del sòl. El major percentatge de canvis correspon a processos d'urbanització, amb un 3,18% de superfície del Parc; l'aforestació representa un 1,18%; la deforestació n'ha afectat menys de l'1% i l'abandonament agrícola, malgrat només un 4,66% del Parc són conreus, ha seguit augmentant en aquest període. L'aforestació i l'abandonament agrícola es concentren a la

perifèria del Parc, mentre que la deforestació i la urbanització tenen un patró menys definit.

La taxa d'urbanització ha augmentat a causa, sobretot, de la densificació de sòl urbà per construcció de parcel·les buides, a l'aparició d'estructures associades a activitats de sòl no urbanitzable (hípiques, centres de jardineria i vivers, etc), i en menor part, a l'expansió dels assentaments fora d'ordenació.

D'altra banda, els resultats obtinguts per les xarxes de seguiment de papallones i ocells mostren una ruderalització general dels diferents ambients, així com un increment de les espècies forestals i la disminució de les espècies pròpies de prats mediterranis i conreus.

A nivell d'unitats del paisatge, el Parc es troba inscrit en la unitat de Collserola dins el Catàleg del Paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona (Pendent d'aprovació), que defineix 8 valors paisatgístics principals a la Serra:

- Crestalls i cims que delimiten el carener sud de la serralada i el límit de l'expansió barcelonina: Sant Pere Màrtir, Turó de Muntanya, Turó de l'Espinagosa, Turó d'en Cors, Turó de Mont, Turó de Santa Maria, Turó de la Magarola, Turó de Valldaura, Turó de les Roquetes.
- Miradors d'excepció sobre la ciutat i el Pla de Barcelona: Sant Pere Màrtir, carretera de les Aigües, coll del Portell,

Vallvidrera, torre de Collserola, Portell de Valldaura, carretera alta de les Roquetes.

- La fita de la torre de telecomunicacions de Collserola i el Tibidabo.
- Roureda i bosc de la Font Grogà.
- Castells i torres de defensa, en estat divers de conservació: Castell de Canals, Castellciuró, Torre de Sant Pere de Romaní, Torre Negra, Castell d'Olorda, Torre o Castell de Picalquera.
- Restes de poblats i construccions ibèriques: Penya del Moro, Turó de Can Oliver, Forn ibèric de la vall de Gausac.
- Ermites de muntanya: ermita de Sant Medir, Sant Adjutori, Sant Iscle de les Feixes, la Salut, Santa Maria de Vallvidrera, Santa Creu d'Olorda.
- Construccions modernistes i noucentistes de Sarrià, La Floresta, Vallvidrera, estacions de ferrocarril, etc.

El catàleg del paisatge de la RMB identifica també unes amenaces per els valors paisatgístics d'aquesta unitat:

- La homogeneïtzació derivada de la pèrdua d'activitat agrícola i ramadera extensiva.
- Les claus urbanístiques del PGM que possibiliten operacions de nous equipaments de caràcter urbà.

- El risc d'augment de la fragmentació de la massa forestal.
- La pèrdua de connectivitat amb els espais agroforestals vallesans.
- La pèrdua de patrimoni històric, rural i cultural per abandó o canvi d'ús de les construccions
- La banalització, degradació i pèrdua de qualitat del paisatge per l'enorme pressió de la freqüentació.

Ús públic

A nivell d'ús públic és important remarcar l'elevat nombre d'usuaris del Parc, l'any 2008 l'IERM estimava aquests usuaris agregant vianants i ciclistes entre 2.056.284 i 2.153.497. Durant els darrers anys el nombre d'usuaris ha seguit augmentant, fet que possibilita que el nivell de subministrament de serveis ecosistèmics vinculats al lleure i l'oci en espais naturals augmenti, però alhora s'apliqui una forta tensió als valors i funcions naturals de la Serra. Aquest fet ha fet emergir el debat sobre la capacitat de carrega d'aquest ús públic en determinats àmbits del Parc.

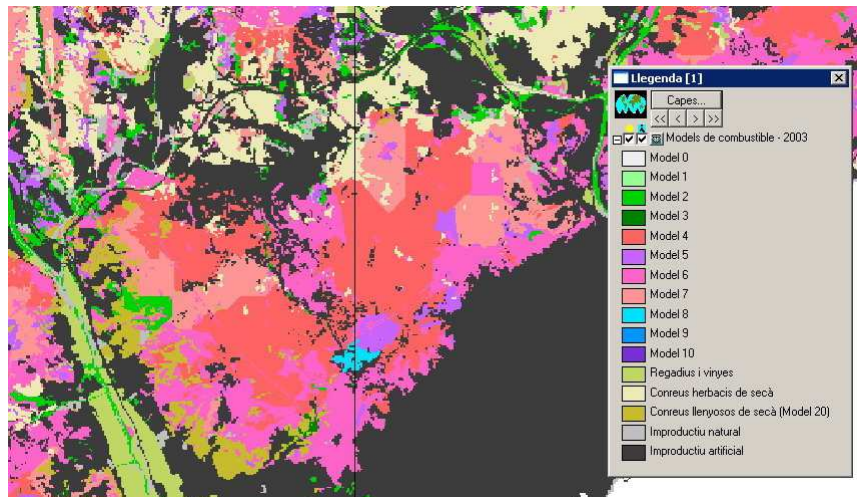
En aquest sentit, la diagnosi de l'ús públic del Pla Especial posa de relleu els condicionants de partida d'aquest ús públic:

- Un espai dinàmic en les seves cobertes i usos i intervingut per l'acció humana des de fa segles.

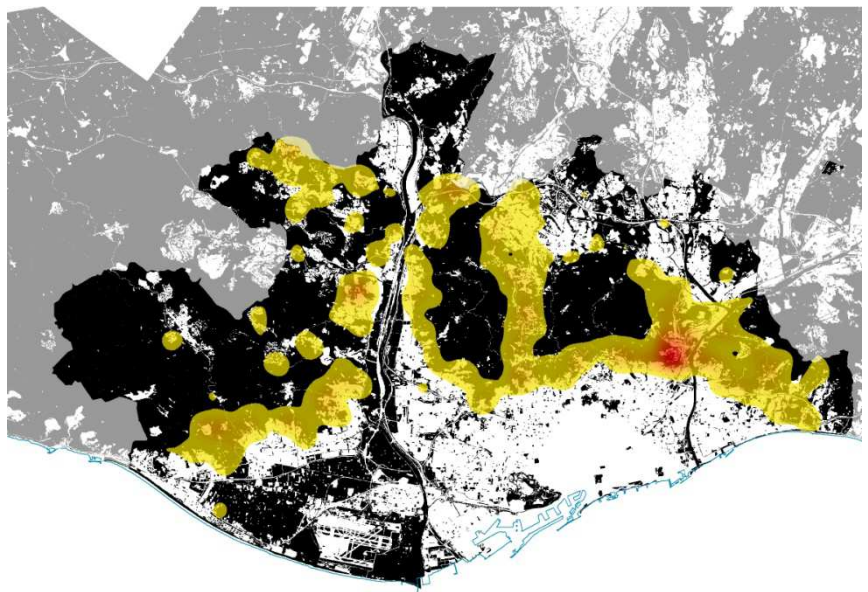
- Unes vores urbanes consolidades amb molts fenòmens periurbans que condicionen una freqüentació constant de l'espai, inclús superior en dies feiners, fet inèdit en cap altres espai natural català.
- Una forta demanda dels seus serveis ecosistèmics.
- Una veritable explosió de l'ús social i esportiu en els últims anys.
- Un ús social concentrat en camins i drecceres.
- Una adaptació i generació de nous processos ecològics vinculats a les noves perturbacions d'origen antròpic (ecosistemes novells) amb una persistència sorprenent de determinades espècies.

Es defineixen varis grups principals que freqüenten el parc segons la seva tipologia d'ús:

- Vianants: Grup centrat en l'ús de passeig, que generen una freqüentació molt concentrada als punts de màxima accessibilitat en vehicle privat i transport públic i canalitzada pels camins connectats a aquestes portes d'accés.
- Gent que va a córrer: Aquest grup d'usuaris a augmentat molt en els últims anys i és un exemple de l'increment d'activitats esportives en l'ús del parc. Aquest grup té un comportament de freqüentació similar a l'anterior, però amb una capacitat de penetració al parc superior canalitzada per camins.

Models de combustible
Font: CREAF

Densitat de punts d'inici d'incendis a l'AMB
Font: Elaboració pròpia

- Gent que passeja del gos: Aquest és un ús molt freqüent condicionat per la seva periodicitat, molts cops diària. El comportament de penetració en el Parc és similar al del passeig, però la dificultat de controlar

l'obligatorietat de portar el gos lligat, porten a una major afectació lateral en el sistema de camins.

- Ciclistes de passejada: El conforme el grup de ciclistes que utilitzen els camins més

condicionats i amb menor pendent, amb un comportament d'ús similar a la gent que va a córrer però amb recorreguts més llargs.

- Ciclistes amb bicicleta de muntanya: Grup que utilitza camins menys adaptat amb major pendent, i molts cops fora dels itineraris autoritzats (trialeres). Fet que provoca fenòmens erosius i impactes més interns i allunyats del sistema de camins habitual.
- Gent a cavall: Grup molt més minoritari, però que pot generar conflictes amb d'altres grups d'usuaris quan és solapen.
- Usuaris d'àrees de lleure: Usuaris que es concentren en els punts habilitats pel parc per fer barbacoes i gaudir de serveis complementaris, però que actualment generen impactes perifèrics a aquestes àrees per la sobrefreqüentació, amb aparcament irregular, extracció de llenya, etc.

Finalment, s'observa una utilització asimètrica de les zones habilitades per a l'ús públic (àrees de lleure i sistemes de camins), amb nivells de saturació molt diferents. En aquest sentit el Passeig Mirador de les aigües s'identifica com la zona més freqüentada i pròxima a la saturació degut a la multiplicitat d'usos. D'altra banda s'identifiquen camins, prop del 25% de la xarxa, amb un ús molt menor, i 92,6 km de xarxa fora de la xarxa de camins del Parc que són utilitzats pels

usuaris de bicicletes de muntanya com a trialeres.

Riscos

A nivell de riscos la diagnosi del Pla Especial identifica com a úniques àrees amb possible risc d'inundació, els entorns de la riera de Sant Cugat al seu pas per Cerdanyola del Vallès. Únicament per període de retorn de 500 anys s'estima que determinats punts de contacte amb la riera de Vallvidrera podrien ser també inundables.

Pel que fa al risc d'incendi aquest és, en general, elevat presentant inflamabilitats altes arreu del parc, a causa del grau de recobriments vegetals i la tipologia d'espècies presents. Pel que fa al risc de despreniments i esllavissades les zones amb risc potencial de caiguda de roques recobreixen gairebé tot el Parc de Collserola, exceptuant els terrenys de poca pendent.

Patrimoni cultural

Pel que fa a la diagnosi del Patrimoni cultural de la Serra de Collserola, i fent una síntesi de la informació present al pla especial, Collserola compta amb un patrimoni ric i divers, que abasta des del poblat ibèric de la Creu d'Olorda (segle IV aC) fins a mostres d'arquitectura contemporània, com la Torre de Telecomunicacions de Collserola.

El PEPCo va identificar un patrimoni construït de més de 200 elements, entre xarxa viària, edificació agrícola i

elements d'interès històric. Posteriorment la Diputació de Barcelona va realitzar un nou inventari de 175 elements des de ruïnes amb poc valor fins a edificacions privades en molt on estat de conservació, passant per fonts, aqüeductes, jaciments o esglésies; dels quals se'n van destacar 87 pels quals es recomanava que es realitzés un Pla Especial de Protecció.

Al llarg d'aquests anys de protecció efectiva del Parc de Collserola, el patrimoni cultural no ha estat la primera prioritat en quant a la inversió, però no s'ha desatès i ha format part de l'estratègia d'ordenació i estructuració del parc. Malgrat les dificultats detectades es considera correcte gairebé la meitat dels elements proposats al catàleg. La protecció dels elements històrics més valuosos és difícil i econòmicament costosa, per tant, convé una política comuna d'administracions i institucions privades que promoguin les seves restauracions i divulgació cultural.

Infraestructures i serveis

Pel que fa a infraestructures i serveis, a nivell viari, la vialitat arterial i intermunicipal metropolitana prevista pel PGM ha anat a menys, tan sols s'ha fet realitat la C-16, mentre que s'han menystingut el Túnel Central i el túnel d'Horta i la Via de Cornisa esta en procés de ser desprogramada. Actualment la xarxa ha quedat configurada amb un primer nivell de carreteres intermunicipals, xarxa primària,

que inclou la C-16 (túnel de Vallvidrera), la BV-1415 (Horta-Cerdanyola del Vallès), la BV-1417 (La Rabassada), la BV-1418 (La Rabassada – Vallvidrera), la BV-1462 (Sarrià – Vallvidrera – Sant Cugat del Vallès), la BV-1468 (Vallvidrera – Molins de Rei); una xarxa secundària de vials que comuniquen nuclis habitat de l'interior del Parc i que a més a més forma part de la xarxa de camins i pistes de l'ús de lleure del Parc; i la xarxa viària pròpia del Parc, conformada per camins i pistes que no admeten circulació rodada excepte pels vehicles de servei.

Moltes carreteres no disposen de vorera que permeti el desplaçament a peu amb suficients garanties de seguretat pels vianants, fet que dificulta els desplaçaments a peus en unes de les zones més òptimes a nivell de pendents del Parc.

A nivell d'infraestructures elèctriques, al Parc hi ha 315 km de línies elèctriques d'alta tensió repartides entre les de transport i distribució. Hi ha moltes línies que, fruit de l'intercanvi de titularitat entre companyies, estan duplicades però que es mantenen per raons de seguretat en el subministrament. Part dels impactes que aquestes línies elèctriques poden ocasionar sobre el medi natural s'han minimitzat fent millores a les torretes, col·locant salva ocells als cables i redactant un "plec de prescripcions tècniques per a la regulació dels treballs forestals vinculats a les

actuacions en línies elèctriques".

Planejament urbanístic i derivat

Pel que fa al tractament urbanístic de la Serra de Collserola destaca la creació d'una qualificació de sistema de parc forestal creada pel PGM, inclosa dins del sistema general d'espais lliures, que ha permès preservar les àrees forestals de la urbanització i fomentar el gaudi i l'ús de lleure (idea de parc públic metropolità). D'altra banda, el PGM qualifica de reserva natural uns àmbits que no coincideixen amb la delimitació de les reserves definida pel Decret 146/2010.

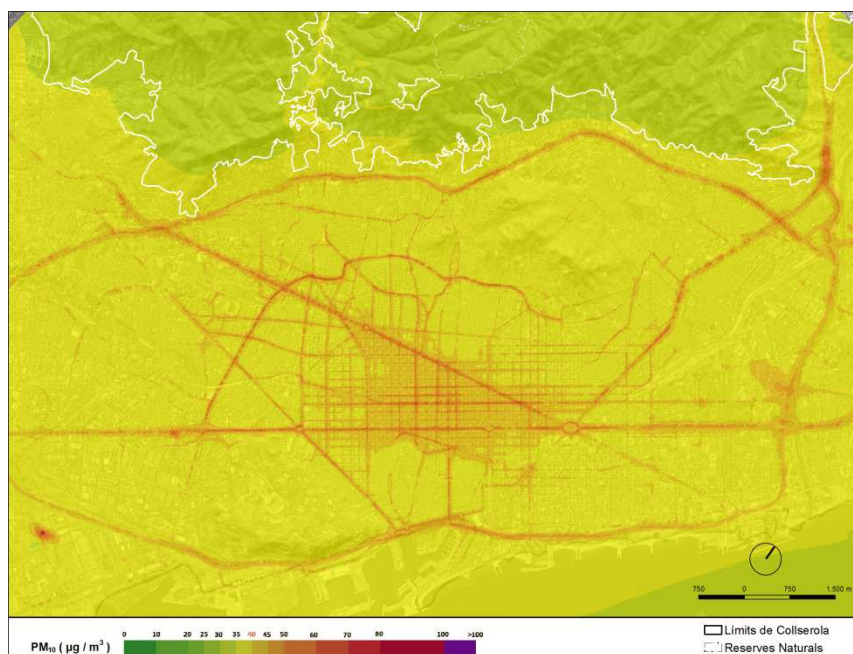
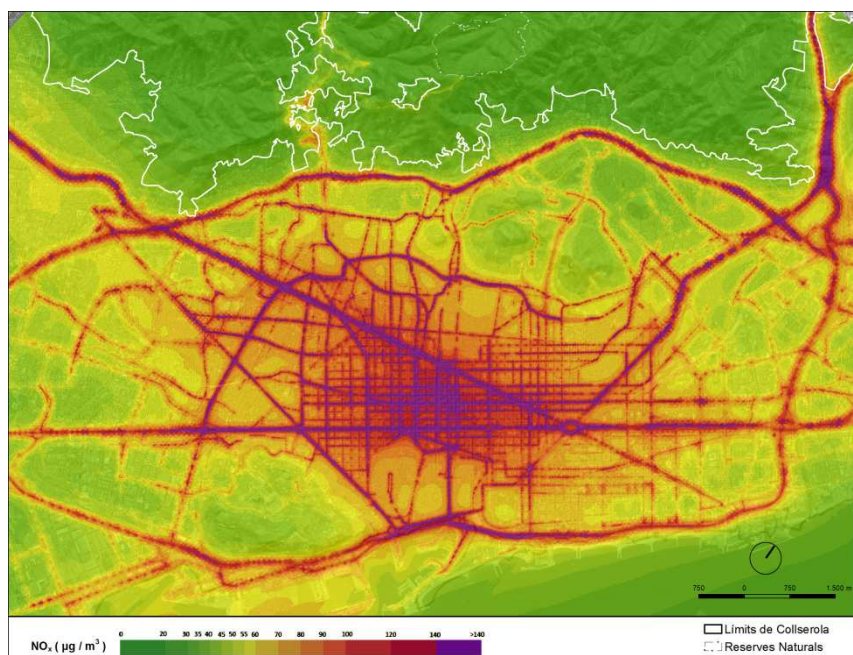
El PGM reserva a l'àmbit 427 ha per als sistemes d'equipaments, serveis tècnics i cementiris que ha quedat sobredimensionada i en molts casos en terrenys amb interès per a la conservació o per una adequada transició en vers els terrenys forestals. També existeixen qualificacions de parcs urbans d'àmbit metropolità en aquesta situació.

Un total de 36 ha de sòl de reserva viària local es considera innecessari tant pels ajuntament com des de la lògica de funcionament del Parc, i unes 78 ha de reserva viària de vies d'escala metropolitana es considera que s'haurien de tornar a estudiar la vigència d'aquestes previsions, així com també, de les 60 ha de reserva de sistemes associades.

Una problemàtica que caldrà resoldre també, és la dels sòls urbanitzables sense desenvolupar inclosos en el Parc Natural, atès que en aquests àmbits s'aplica el règim de sòl no urbanitzable i, com a conseqüència, genera una contradicció entre la normativa urbanística i la del medi natural. Es constata també que després de 38 anys de vigència del PGM, no s'han extingit les urbanitzacions de Sol i Aire, Sant Medir, Mas Fortuny i cal Notari. S'identifiquen també diverses activitats industrials que no són congruents amb la seva qualificació urbanística ni amb la inclusió dins al Parc Natural.

D'altra banda, el PGM no reconeix a hores d'ara el sistema hidràulic de les rieres de l'interior del Parc corresponent amb la zona inundable de l'avinguda per al període de retorn de 10 anys (Q10).

Pel que fa a l'anàlisi del PEPCo, i fent una síntesi dels factors més determinants per a la redacció del PEPNAT, es detecta que la zonificació del PEPCo no es coincideix del tot amb el PGM ni amb els àmbits de reserva natural parcial del Decret 146/2010, això genera una multiplicitat de qualificacions, propostes i criteris d'ordenació i regulació del sòl que dificulten la gestió i la definició d'usos i aprofitaments admesos en un àmbit determinat. Amb la dificultat afegida que la parcel·lació no correspon amb la zonificació del PEPCo.

Mapa d'emissió mitjana anual de NOx i PM10 a Barcelona i vessant sud de Collserola
 Font: Elaboració pròpia

Les àrees de tractament específic i les àrees fortament organitzades definides pel PEPCo no han resultat del tot efectives en l'ordenació de les activitats i projectes del Parc. A més a més, els canvis en la manera d'utilitzar el Parc, d'un ús més concentrat en àrees, a un ús més dispers canalitzat pel sistema de camins ha tret sentit aquesta forma d'ordenació.

Finalment, mentre que la Llei d'urbanisme admet l'ús d'habitatge familiar, turisme rural, d'educació en el lleure, artesanal, artístic i restauració en les construccions tradicionals situades en sòl urbanitzable. En canvi, el PEPCo només permet l'ús d'habitatge familiar per al treballador agrícola en les edificacions tradicionals amb conreu, mentre que en les edificacions sense conreu, l'ús d'habitatge només s'admet a

Mapa de zones potencialment vulnerables per la contaminació atmosfèrica
 Font: Diputació de Barcelona

través del dret de superfície i limitat a un termini màxim de 75 anys. El PEPCo, per tant, no admet en les edificacions tradicionals el turisme rural ni els altres usos en sòl no

urbanitzable previstos a la Llei d'urbanisme si no estan vinculats a una activitat de conreu en funcionament. Així mateix, els usos dotacionals de titularitat privada només estan permesos en el cas que l'entitat gestora de l'equipament no tingui ànim de lucre. Aquest fet, juntament amb el fet que el PEPCo només admet aprofitaments forestals a les finques privades de les zones seminaturals i agrícoles i prohibeix la pastura a les zones naturals, ha dificultat el correcte manteniment del patrimoni construït i la correcta gestió de les àrees forestals i agrícoles.

Contaminació atmosfèrica, acústica i lumínica

En aquest apartat es realitza una síntesi de les conclusions de la "Diagnosi ambiental al

Parc de Collserola (Diputació de Barcelona, 2008)" per aquesta temàtica.

Pel que fa a la contaminació atmosfèrica al Parc de Collserola, el Parc gaudeix d'una elevada humitat relativa a causa de la seva proximitat al mar, que afavoreix la concentració de contaminants a l'aire, així com una sèrie de reaccions formadores de contaminants secundaris. El règim de precipitacions no és determinant en l'àrea d'estudi ja que es concentren en unes èpoques determinades i el rentat dels contaminants, per tant, no és continu. L'elevat relleu del vessant sud del Parc actua de barrera natural davant la contaminació de Barcelona, amb el que s'ha anomenat efecte castell, i evita així

l'entrada dels contaminants

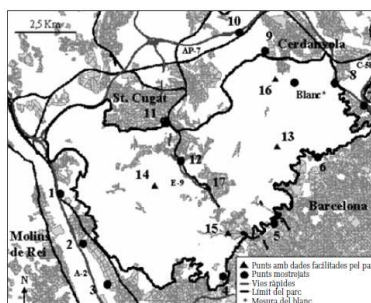
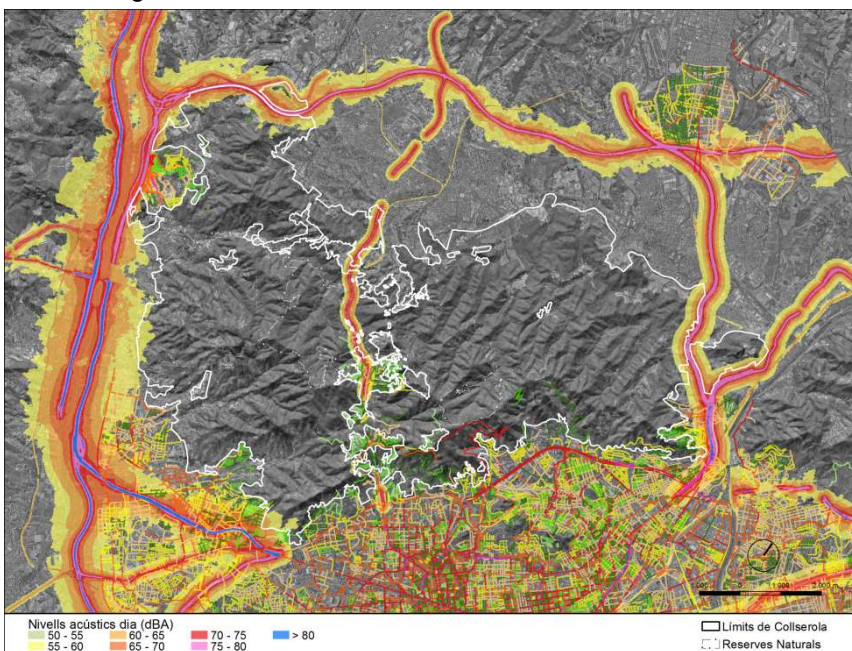
Punt	Leq'15 min (dB)		
	Laborable	Transició	Festius
1	Dia 76,9 ± 0,5	-	75,0 ± 1,0
	Nit 72,0 ± 1,0	-	71,4 ± 0,2
2	Dia 70,0 ± 2,0	71,0 ± 1,0	70,0 ± 2,0
	Nit 66,0 ± 3,0	66,0 ± 1,0	66,0 ± 1,0
3	Dia 72,0 ± 3,0	76,8 ± 0,6	74,0 ± 1,0
	Nit 71,0 ± 1,0	70,6 ± 0,6	72,1 ± 0,1
4	Dia 55,0 ± 2,0	-	56,0 ± 3,0
	Nit 51,1 ± 0,9	-	50,9 ± 0,5
5	Dia 80,0 ± 1,0	-	79,0 ± 2,0
	Nit 81,1 ± 0,4	-	78,2 ± 0,3
6	Dia 63,0 ± 1,0	63,0 ± 1,0	58,0 ± 3
	Nit 55,0 ± 2,0	58,0 ± 1,0	51,0 ± 3,0
7	Dia 63,7 ± 0,6	65,0 ± 1,0	63,0 ± 2,0
	Nit 59,2 ± 0,7	60,4 ± 0,1	61,2 ± 0,7
8	Dia 71,0 ± 3,0	73,0 ± 2,0	71,7 ± 0,8
	Nit 66,2 ± 0,4	70,0 ± 1,0	67,6 ± 0,6
9	Dia 75,5 ± 0,5	74,4 ± 1,2	70,0 ± 3,0
	Nit 68,0 ± 2,0	65,0 ± 7	65,0 ± 1,0
10	Dia 72,0 ± 3,0	67,0 ± 2,0	67,0 ± 6
	Nit 65,0 ± 0,7	66,9 ± 0,1	66,7 ± 0,1
11	Dia 73,0 ± 3,0	74,0 ± 1,0	71,0 ± 2,0
	Nit 61,6 ± 0,3	69,0 ± 2,0	66,6 ± 0,4
12	Dia 74,0 ± 2,0	-	62,0 ± 5,0
	Nit 62,2 ± 2,0	-	55,0 ± 1,0
13 ³	Dia 74,6 ± *	-	-
	Nit 72,4 ± 2,0	-	-
14 ²	Dia 62,0 ± 2,0	-	-
	Nit 53,0 ± 0,4	-	-
15 ²	Dia 60,0 ± 3,0	-	-
	Nit 53,8 ± 0,1	-	-
16 ²	Dia 63,0 ± 5,0	-	-
	Nit 46,4 ± 5,0	-	-
17 ²	Dia 72,3 ± 2,0	-	-
	Nit 68,0 ± 2,0	-	-

Leq'15 min (dia): Mitjana del valor de les Leq dels diferents intervals de les mesures diàries.

Leq'15 min (nit): Valor de la Leq obtinguda en la mesura nocturna.

IMD'15 min (dia): Mitjana del valor dels comptatges de vehicles en els diferents intervals de les mesures diàries.

IMD'15 min (nit): Mitjana del valor del comptatge de vehicles obtingut en la mesura nocturna.

dins del Parc.

Valors mitjans de Leq en diferents punts dels entorns de Collserola
Font: Diputació de Barcelona

La contaminació atmosfèrica prové principalment dels focus externs, i la pressió que aquests exerceixen sobre el Parc s'ha denominat efecte anell.

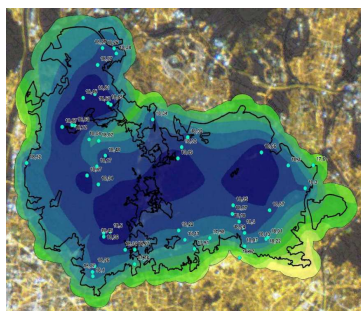
Es poden destacar els NOx i les PST com els contaminants que exerceixen un major

potencial de pressió sobre el Parc, ja que els seus nivells d'immissió en alguns casos poden arribar a superar els

llindars establerts per la legislació.

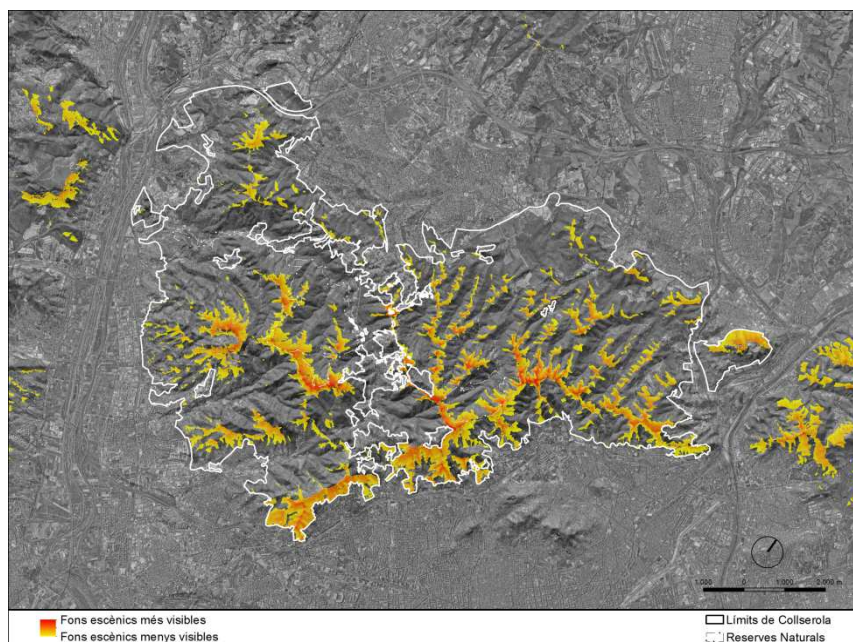
En aquest sentit la gran massa forestal de Collserola pot actuar d'element retenedor de contaminants, aportant nivells elevats de servei ecosistèmic de millora de la qualitat de l'aire, servei encara descongut o per quantificar.

Es detecten 5 zones potencialment vulnerables, malgrat els bioindicadors estudiats en aquest àmbit presenten poca contaminació atmosfèrica, són zones que presenten diferències significatives respecte a les zones control.

Mapa de la brillantor de fons del cel nocturn del Parc Natural de Collserola

Font: La contaminació lumínica al Parc Natural de Collserola, avaluació i recomanacions, SGM 2013.

Fons escènics dels entorns de Collserola

Font: Elaboració pròpia

Pel que fa a la contaminació acústica de la perifèria de Collserola la principal font de soroll és el trànsit. Els vehicles lleugers són els que més destaquen degut a l'elevada intensitat, mentre que els vehicles pesants i les motocicletes destaquen perquè un petit augment del nombre d'aquests vehicles causa un fort increment a nivell sonor.

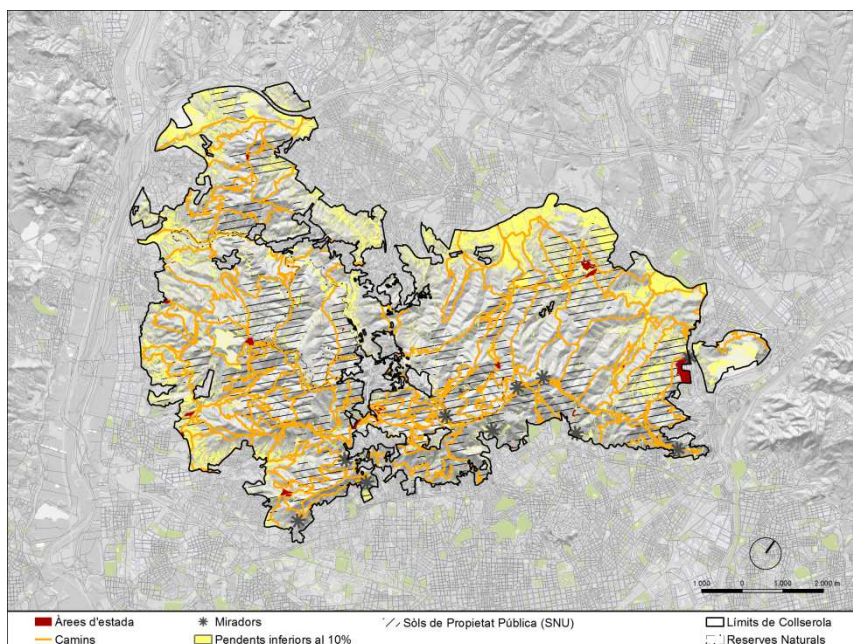
Hi ha una relació clara entre intensitat de trànsit i nivells sonors. Els nivells d'immissió en un punt varien, en general, segons la distància d'aquest a la font emissora, tot i que les característiques del medi influeixen en el grau de reducció. A grans trets, les zones amb pendents ascendents, els vents favorables i els sòls durs

afavoreixen la propagació del so.

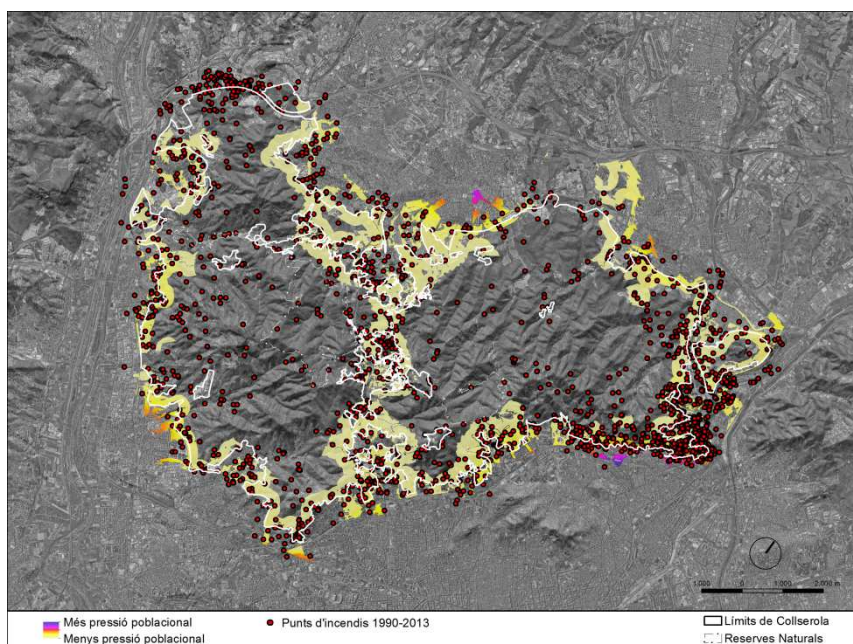
Els resultats dels punts de mostreig de mesures sonores a diferents punts dels entorns de Collserola, mostren valors més elevats a punts propers a les grans infraestructures de transport que voregen al Parc i a l'eix de la C-16, però també en algun punt interior de les carreteres locals que el travessen, també a la nit, fet que pot generar impactes més rellevants a la fauna del Parc.

Els treballs d'unificació dels mapes de nivells sonors oficials realitzats en el marc del PSAMB, mostren també aquesta afectació perimetral al Parc, generada principalment per grans infraestructures.

Pel que fa a la contaminació lumínica, Collserola presenta

Principals condicionants territorials per a l'ús públic del Parc
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Parc i la Diputació de Barcelona

Indicador de pressió de les vores
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Parc

una situació dolenta respecte la d'altres espais naturals. La brillantor promig del cel nocturn al Parc Natural és 18,3 mag/arcsec², 22,9 vegades la quantitat de fotons que rep el cel sobre l'observatori del Montsec (Font: La contaminació lumínica al Parc

Natural de Collserola, avaluació i recomanacions. SGM, 2013). Només un 16% del territori del Parc Natural resta sense risc d'il·luminació directa.

Gran part d'aquesta contaminació la produeix la conurbació urbana que l'envolta, i especialment les perifèries urbanes sense apantallaments per edificis ni masses boscoses situades a menys de 3km del Parc Natural, ja que dins el Parc no s'identifica cap focus de contaminació lumínica rellevant.

3.3.1. Paisatge: Fons escènics

Un dels mapes que s'ha desenvolupat com a indicador d'avaluació, ha estat els dels fons escènics de Collserola. Aquest mapa s'ha plantejat com a indicador objectiu d'una matèria, la del paisatge, amb un fort component subjectiu i, per tant difícil d'avaluar. En aquest sentit, la identificació de les zones més visibles des dels entorns urbans, ens pot donar una idea del paisatge amb una major component perceptiva i, per tant, més sensible a rebre impactes.

En els resultats destaquen els espais de carena més propers als perímetres dels espais, si

bé també apareixen espais interiors. Els cims i la vessant Barcelonina es configuren com els fons escènics per a un major nombre de població.

3.3.2. Principals condicionants per a l'ús públic

S'ha considerat interessant afegir com a indicador d'avaluació els principals condicionants per a l'ús públic del Parc. Les àrees d'estada, els camins, els miradors compleixen amb una important funció de lleure per als municipis metropolitans que hi limiten. Aquesta informació prové de la diagnosi del Pla Especial.

També s'ha incorporat les pendents inferiors al 10% com a condicionant pels visitants. Aquestes pendents, el 18,3%, es concentren a les vores del Parc, així com les àrees d'estada de més envergadura (les àrees d'estada representen el 0,5% de la superfície Parc). Els 10 miradors es localitzen sobre la ciutat i el Pla de Barcelona. D'altra banda hi ha 35% de sòls de propietat pública i 295 km de camins.

3.3.3. Indicador de pressió de les vores

Més enllà de l'ús públic intern, el Parc pateix una forta pressió perifèrica degut a la proximitat de sòls urbans i la seva densitat de població. En aquest sentit, s'ha volgut representar aquesta pressió mitjançant dos indicadors significatius: El nombre de població que te

accés a menys de 15 minuts de trajecte als punts de la perifèria del Parc, i els punts d'ignició d'incendis forestals en els últims anys.

El resultat és que les vores del Parc amb Barcelona, Sant Cugat del Vallès o Sant Feliu de Llobregat (les ciutats amb més habitants que envolten Collserola) són les que tenen més pressió. Els riscos directes i indirectes que aquest fet implica es pot veure amb claredat en els punts d'incendi entre 1990 i 2013 que també s'ha incorporat.

3.4. Impactes ambientals i canvi climàtic

Els riscos ambientals principals considerats són els d'incendis, les inundacions i els relacionats amb la inestabilitat geològica. També cal fer esment que, en els darrers anys, s'han donat episodis rellevants de ventades, nevades i glaçades fora de l'època habitual, probablement vinculades al procés de canvi climàtic.

Aquests riscos són de fet el reconeixement de perturbacions que tenen una importància i incidència no habitual però si amb certa probabilitat contrastada, amb conseqüències importants quan ocorren tant en el medi com en les persones. Tanmateix, hi ha altres perturbacions que incideixen en el parc, com són les derivades de la freqüentació i activitat antròpica, que s'aborden en altres apartats diagnòstics d'aquest Pla

Es fa difícil predir els efectes del canvi climàtic, especialment a la mediterrània, sobre les poblacions en general, també en les de fauna.

S'estimen com a més probables un augment de les temperatures i alteracions en la dinàmica de les pluges de sentit divers, per tant cal estar a l'expectativa doncs a aquestes tendències per tal de preveure els efectes d'aquests i, en conseqüència, orientar les prioritats de conservació de la biodiversitat actual.

4. OBJECTIUS AMBIENTALS

Degut a que el mateix propòsit del Pla especial és la protecció dels valors ambientals de la serra de Collserola. En aquest apartat es recullen els objectius ambientals derivats de la pròpia diagnosi del Pla Especial, estructurats en les línies que el Pla Especial es planteja.

Aquests objectius han estat completats amb objectius complementaris dels documents de diagnosi analitzats al document inicial estratègic ("Diagnosi del medi natural per el Pla Especial de protecció del Parc Natural de la Serra de Collserola (DIBA 2014); "Pla de Sostenibilitat de l'Àrea Metropolitana de Barcelona", AMB 2013; "La Contaminació lumínica al Parc Natural de Collserola", SGM 2013 i "Catàleg del Paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona"); i també a partir dels elements complementaris desenvolupats a l'EAE (Servei de regulació de l'erosió i la hidrologia, Síntesi de valors geològica, florístics i faunístics; fons escènics, condicionants de l'ús públic, accessibilitat a les vores, etc..) Part dels quals seran utilitzats com a indicadors d'avaluació i seguiment de les propostes d'ordenació del PEPNat.

4.1. Objectius ambientals

Objectiu 1: Conservar i millorar els processos del medi físic.

-1A: Assegurar un correcte funcionament del cicle natural de l'aigua a la Serra de Collserola, conservant els ecosistemes i espais que generen una adequada regulació de la hidrologia (capçaleres de les conques, boscos de ribera, vegetació dels entorns dels cursos fluvials, entre d'altres espais que permeten la disminució dels risc d'inundació, una correcte infiltració i un adequat suport de l'aigua al manteniment dels processos ecològics favorables a la conservació de la biodiversitat del Parc Natural).

-1B: Evitar processos d'erosió i inestabilitat del sòl, conservant ecosistemes que prevenen la pèrdua de sòl (en sòls més erosionables o litologies més inestables, pendents més elevats o zones inundables) i evitant l'afectació dels espais amb major risc.

-1C: Conservar el patrimoni geològic, evitant l'afectació de geòtops i geozones i conservant-ne els valors que n'han motivat la seva catalogació.

- Indicador 1.1.: Nivell de protecció de les zones amb majors serveis ecosistèmics de regulació de l'erosió i la hidrologia.

- Indicador 1.2.: Nivell de protecció del patrimoni geològic.

Objectiu 2: Conservar i millorar la biodiversitat i els hàbitats.

-2A: Fomentar les zones forestals obertes i les àrees agrícoles com element clau en la recuperació de la fauna i la flora que està patint problemàtiques per la disminució d'aquests hàbitats, fomentant els mosaics agroforestals i les zones d'ecotò, i afavorint les condicions necessàries per evitar la regressió de les espècies més favorables als hàbitats oberts o de marge.

-2B: Establir estratègies de conservació i millora per a la flora d'especial valor per a la conservació de la biodiversitat, partint de les comunitats existents, evitant la pertorbació de les comunitats més sensibles, les més singulars i els hàbitats d'interès comunitari.

-2C: Establir estratègies de conservació i millora per a la fauna d'especial valor per a la conservació de la biodiversitat, partint de les poblacions existents, evitant la pertorbació dels espais més rellevants per a la consecució del seu cicle vital (àmbits de nidificació, alimentació, hivernada) així com els espais d'importància per als desplaçaments habituals (zones d'interès per a la migració, el desplaçament per a la cerca d'aliment, el

desplaçament cap a les zones d'aparellament i nidificació, etc).

- Indicador 2.1.: Nivell de protecció de zones d'especial interès per a la flora.

- Indicador 2.2.: Nivell de protecció de zones d'especial interès per a la fauna.

Objectiu 3: Conservar i millorar els processos ecològics que garanteixen la biodiversitat, resiliència i adaptació de les comunitats i poblacions faunístiques i florístiques del Parc Natural.

-3A: Assegurar la disponibilitat de recursos ecològics per a les espècies.

-3B: Assegurar i millorar la connectivitat ecològica considerant Collserola com a espai integrat en el sistema d'espais oberts del territori metropolità.

-3C: Considerar el dinamisme i adaptació d'un espai en mig de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, altament pressionat i en constant canvi de les condicions de contorn.

-3D: Millorar la qualitat ecològica dels espais fluvials com a espais clau en la conservació de gran nombre de processos ecològics.

- Indicador 3.1.: Tractament de les zones crítiques i problemàtiques per a la connectivitat ecològica.
- Indicador 3.2.: QBR dels cursos fluvials d'interès connector.

Objectiu 4: Mantenir i controlar les pertorbacions ambientals.

-4A: Controlar i gestionar les pertorbacions que afectin l'estructura i l'estabilitat de les comunitats, per assegurar unes correctes dinàmiques ecològiques i preservar determinats hàbitats interessants per a la biodiversitat que requereixen de la presència de determinades pertorbacions.

-4B: Establir una estratègia d'adaptació del Parc Natural al Canvi Climàtic.

-4C: Gestionar de forma sostenible l'ús social del Parc dins del context metropolità de forma compatible amb la conservació dels valors i processos ecològics.

-4D: Ordenar les vores del Parc amb el teixit urbà per permetre una correcta transició i un control de les pertorbacions externes.

- Indicador 4.1.: Condicionants de l'ús públic del Parc Natural.
- Indicador 4.2.: Pressió poblacional de les vores del Parc Natural.

Objectiu 5: Caracteritzar i valorar els serveis ecosistèmics de Collserola.

-5A: Estudiar a fons els serveis ecosistèmics del Parc Natural.

-5B: Establir criteris de gestió i conservació per maximitzar aquests serveis ecosistèmics.

-5C: Implicar empreses, infraestructures, equipaments,

zones residencials i entitats que es beneficien dels serveis ecosistèmics del Parc en el seu finançament, manteniment o millora.

Objectiu 6: Aprofitar els recursos i el capital natural i de coneixement que representa la serra de Collserola.

-6A: Aprofitar la proximitat de la població amb el Parc Natural per fomentar l'educació ambiental i la recerca científica.

-6B: Millorar la gestió forestal i agrícola per obtenir més valors productius i alhora reduir riscos naturals i conservar la biodiversitat i els processos ecològics.

-6C: Fomentar el desenvolupament d'una economia verda al Parc.

- Indicador 6.1.: Tractament del bosc accessible per aprofitament de la biomassa
- Indicador 6.2.: Producció agrícola i ramadera al Parc.

Objectiu 7: Minimitzar el impactes sobre el paisatge i conservar el patrimoni cultural.

-7A: Mantenir i millorar el patrimoni històric i cultural.

-7B: Protegir i integrar els principals valors paisatgístics del Parc Natural (Crestalls i cims, miradors, fites visuals, Font Grogà, Castells i torres de defensa, restes de poblats i construccions ibèriques, ermites de muntanya i

construccions modernistes i noucentistes).

-7C: Evitar la homogeneïtzació del paisatge al Parc Natural derivada de la pèrdua d'activitat agrícola.

-7D: Evitar la fragmentació de les masses forestals i la pèrdua de connectivitat amb els espais agroforestals vallesans, per infraestructures.

-7E: Evitar la banalització, degradació i pèrdua de qualitat del paisatge per l'enorme pressió de la freqüentació.

- Indicador 7.1.: Tractament del patrimoni cultural del Parc Natural.
- Indicador 7.2.: Fons escènics de la serra de Collserola.

Objectiu 8: Minimitzar i racionalitzar l'ocupació del sòl per edificacions, infraestructures i activitats; i adequar la seva intensitat d'ús als objectius de protecció del Parc Natural.

-8A: Determinar les dotacions d'equipaments i serveis tècnics del Parc a partir de les necessitats relacionades amb la conservació i gestió de l'espai natural.

-8B: Revisar l'estructura i lògica de la xarxa viària per tal d'ajustar-la a les finalitats del Parc.

-8C: Minimitzar l'aparició de noves ocupacions del sòl dins del Parc Natural.

-8D: Ajustar les intensitats i tipologies d'ús de les zones construïdes a les necessitats de conservació i gestió del Parc Natural.

- Indicador 8.1.: Superfície de reserves viàries i protecció de sistema viari.
- Indicador 8.2.: Superfície de reserves d'equipaments i serveis tècnics.
- Indicador 8.3.: Superfície de sòl edificat i/o urbanitzat.

Objectiu 9: Minimitzar la contaminació atmosfèrica, acústica i lumínica, i racionalitzar les infraestructures de gestió i transport dels fluxos ambientals.

-9A: Minimitzar la contaminació atmosfèrica.

-9B: Minimitzar la contaminació acústica.

-9C: Minimitzar la contaminació lumínica.

-9D: Minimitzar i racionalitzar l'impacte de les infraestructures de servei.

-9E: Assegurar la gestió sostenible dels residus al Parc i evitar abocaments incontrolats.

- Indicador 9.1.: Nivells d'immissió en els punts de control del Parc Natural.
- Indicador 9.2.: Nivells de soroll en els punts de control del Parc Natural.
- Indicador 9.3.: Nivells lumínics en els punts de control del Parc Natural.
- Indicador 9.4.: Kilòmetres de línies elèctriques dins el Parc Natural.

5. AVALUACIÓ AMBIENTAL DE LES ALTERNATIVES

En aquest apartat es realitza una descripció de les alternatives proposades pel present avanç de Pla i s'avalua ambientalment cadascuna de les alternatives per determinar quina es la millor opció.

S'analitzen quatre alternatives de model i abast general de Planificació de la unitat ecopaisatgística de la serra de Collserola.

Les alternatives analitzades són les següents:

Alternativa 0

Aquesta alternativa consisteix en mantenir vigent l'actual PEPCo, com a instrument de planificació del Parc

Alternativa 1

Aquesta alternativa consisteix en la redacció d'un nou pla especial del medi natural, desenvolupant estrictament allò que estableix el Decret del Parc Natural. És a dir els aspectes propis d'un pla d'ordenació dels recursos naturals. Això vol dir, no obstant, no contemplar els aspectes de caire urbanístic que abordava el PEPCo, per la qual cosa això significaria disposar de dos plans: un, el nou, que regularia el medi natural i l'altre, el PEPCo, amb tota la casuística urbanística, important i igualment necessària per la protecció del Parc.

Alternativa 2

Consisteix en desenvolupar un nou pla especial, que es ceneixi a l'àmbit estricte del Decret de declaració de Parc Natural, de naturalesa híbrida,

en el sentit que contempli i incorpori, per una banda, els aspectes urbanístics necessaris i, per una altra, els que sorgeixen de l'esmentat Decret. Això pot comportar una modificació puntual del PGM que es tramitaria en paral·lel al PEPNat.

Alternativa 3

Consisteix en l'anterior incorporant l'estudi d'un espai funcional que inclou les vores exteriors del PEPNat i les vores dels nuclis urbans situats al seu interior, però fora dels límits del Parc Natural. Aquesta opció d'incloure la visió d'un espai funcional més ampli permet resoldre millor qüestions clau com són la connectivitat ecològica o l'accessibilitat entre d'altres.

5.1. Descripció de les alternatives

En aquest apartat s'esboçen les característiques principals de cadascuna de les alternatives, així com els principals avantatges i inconvenients:

Alternativa 0

Aquesta alternativa mantindria les qualificacions urbanístiques i la zonificació que emana del PGM i del PEPCo i, per tant, no modificaria el règim d'usos actuals i els sistemes previstos. D'altra banda, aquesta alternativa tampoc abordaria l'estudi de la connectivitat del Parc Natural amb els espais agroforestals del seu entorn, ni faria propostes en aquest sentit.

Aquesta alternativa tindria com a principal avantatge de no haver de generar un nou Pla especial ni modificació de PGM. Per contra, es dificultaria l'assoliment dels objectius marcats per Decret, hi hauria incoherències entre la zonificació de les reserves marcades pel decret i les establertes pel PEPCo, i alguns àmbits del Parc Natural. D'altra banda, no es podria redefinir les zones d'equipaments ni desqualificar sistema viari sobre el que, a hores d'ara, hi ha un acord general.

Alternativa 1

Aquesta alternativa mantindria les qualificacions urbanístiques i la zonificació que emana del PGM i la completaria amb un nou Pla Especial amb els límits del Parc Natural, podent assumir la zonificació del PEPCo i ampliant-la en aquells àmbits on el Parc ha guanyat terreny o redefinint-ne alguna de les determinacions

per tant, podria redefinir el règim d'usos actuals però de forma limitada, i assumiria el planejament actual del PGM. D'altra banda, aquesta alternativa tampoc abordaria l'estudi de la connectivitat del Parc Natural amb els espais agroforestals del seu entorn, ni faria propostes en aquest sentit.

Aquesta alternativa tindria com a principal avantatge el fet de no haver de fer una modificació de PGM. Existirien limitacions de caire urbanístic per a l'assoliment dels objectius marcats per Decret, hi hauria

incoherències entre la zonificació de les reserves marcades pel decret i les establertes pel PGM. D'altra banda, no es podria redefinir les zones d'equipaments ni desqualificar sistema viari sobre el que, a hores d'ara, hi ha un acord general.

Alternativa 2

Aquesta alternativa contempla la possibilitat d'un pla híbrid que alhora introdueixi canvis urbanístics per millorar el Parc i a més un pla especial del medi natural. No obstant, segueix cenyint-se només a l'àmbit del Parc Natural i del PEPCo sense abordar la problemàtica en les zones de contacte i les vores exteriors del Parc.

Aquesta alternativa té l'avantatge de disposar de majors instruments per acostarse a la consecució dels objectius del Decret. Permet, també, una homogeneïtzació de les disposicions del PGM, el Decret i del PEPCo, ja que el nou Pla Especial implicaria la derogació del PEPCo.

Per contra, suposaria un procés de tramitació més llarg perquè implicaria un tràmit urbanístic i també en paral·lel la tramitació d'una modificació puntual del PGM. D'altra banda, no resolndria tampoc el tema de les vores amb les zones urbanitzades i la connectivitat exterior.

Alternativa 3

Aquesta alternativa seria similar a l'alternativa 2, però duria a terme un estudi també dels terrenys circumdants entre

el Parc i les urbanitzacions exteriors amb qualificacions urbanístiques compatibles amb els objectius del Parc, proposant línies de treball i recomanacions a tenir en compte en la seva posterior ordenació.

Aquesta alternativa té l'avantatge de disposar de majors instruments per acostarse a la consecució dels objectius del Decret. Permet, també, una homogeneïtzació de les disposicions del PGM, el Decret i del PEPCo, ja que el nou Pla Especial implicaria la derogació del PEPCo i, a més a més, resolndria part important dels problemes derivats de l'encaix del Parc als entorns immediats.

Per contra, suposaria un procés de tramitació més llarg perquè implicaria un tràmit híbrid urbanístic i de protecció del medi natural, a més caldria fer, si s'escau, en paral·lel la tramitació d'una modificació puntual del PGM.

5.2. Avaluació ambiental de les alternatives

En aquest apartat es realitza l'avaluació ambiental de cadascuna de les alternatives, avaluant el grau de compliment dels objectius ambientals, per tal de comparar la seva incidència ambiental i determinar quina alternativa s'ajusta millor als objectius ambientals que es planteja el Pla especial.

Per fer l'avaluació comparativa entre alternatives s'han creuat els objectius ambientals del Pla amb les diferents alternatives,

valorant conjuntament quines alternatives faciliten en major mesura l'assoliment de cada objectiu per separat, a partir de tres categories:

IIII Aquelles alternatives que faciliten més, comparativament, l'assoliment de l'objectiu ambiental degut a que estableixen les condicions necessàries per a la seva consecució. Aquest fet, però, no garanteix que l'objectiu ambiental pugui no complir-se si no existeixen esforços per aconseguir aquest objectiu a escala de projecte i gestió.

IIII Aquelles alternatives que afavoreixen l'assoliment de l'objectiu parcialment, potenciant alguns aspectes favorables per a la resolució de la problemàtica però dificultant-ne d'altres; o quan l'objectiu ambiental analitzat és completament independent de la proposta d'alternativa en qüestió.

IIII Aquelles alternatives que dificulten més, comparativament, l'assoliment de l'objectiu ambiental.

Cal tenir en compte que en l'avaluació de cada objectiu s'ha tendit als valors extrems, facilita o dificulta, fent una valoració relativa a les resta d'alternatives amb la finalitat de discernir quina és la millor alternativa comparativament. No obstant, en la justificació de l'alternativa escollida es planteja un discurs integral per determinar les raons globals de l'elecció.

Objectiu	Alternativa 0	Alternativa 1	Alternativa 2	Alternativa 3
1 Conservar i millorar els processos del medi físic				
2 Conservar i millorar la biodiversitat i els hàbitats				
3 Conservar i millorar els processos ecològics que garanteixen la biodiversitat, resiliència i adaptació de les comunitats i poblacions faunístiques i florístiques del Parc Natural				
4 Mantenir i controlar les perturbacions ambientals				
5 Caracteritzar i valorar els serveis ecosistèmics de Collserola				
6 Aprofitar els recursos i el capital natural i de coneixement que representa la serra de Collserola				
7 Minimitzar el impactes sobre el paisatge i conservar el patrimoni cultural				
8 Minimitzar i racionalitzar l'ocupació del sòl per edificacions, infraestructures i activitats; i adequar la seva intensitat d'ús als objectius de protecció del Parc Natural				
9 Minimitzar la contaminació atmosfèrica, acústica i lumínica, i racionalitzar les infraestructures de gestió i transport dels fluxos ambientals				

Objectiu 1: Conservar i millorar els processos del medi físic.

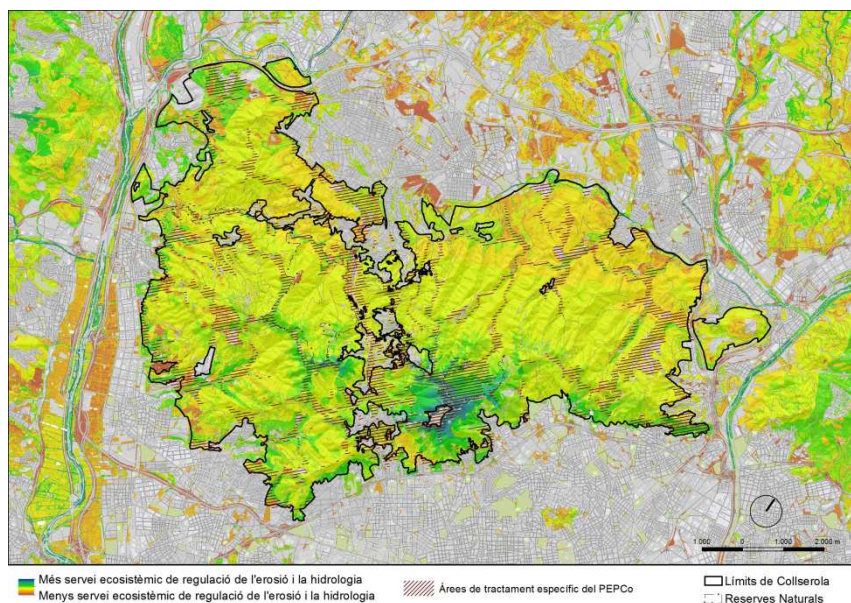
Moltes de les àrees de tractament específic es situen en zones d'especial valor per a serveis ecosistèmics de regulació de l'erosió i la hidrologia, suposant una amenaça per a la possible afectació d'aquestes àrees.

Per a la resta d'alternatives, l'assoliment de l'objectiu dependrà del model d'ordenació resultant, i de com s'acabi concretant la normativa del Pla. A efectes dels possibles beneficis de plantejar una MPGM o no que aclareixi els usos del Parc Forestal, o el plantejament de propostes en un espai funcional perimetral, no sembla que puguin incidir de forma rellevant en afavorir o desafavorir més o menys aquest objectiu.

Objectiu 2: Conservar i millorar la biodiversitat i els hàbitats.

Com en l'objectiu anterior les àrees de tractament específic afecten àrees amb valors faunístics i florístics d'especial rellevància per a la conservació de la biodiversitat. Fet que pot suposar una amenaça per a aquests valors.

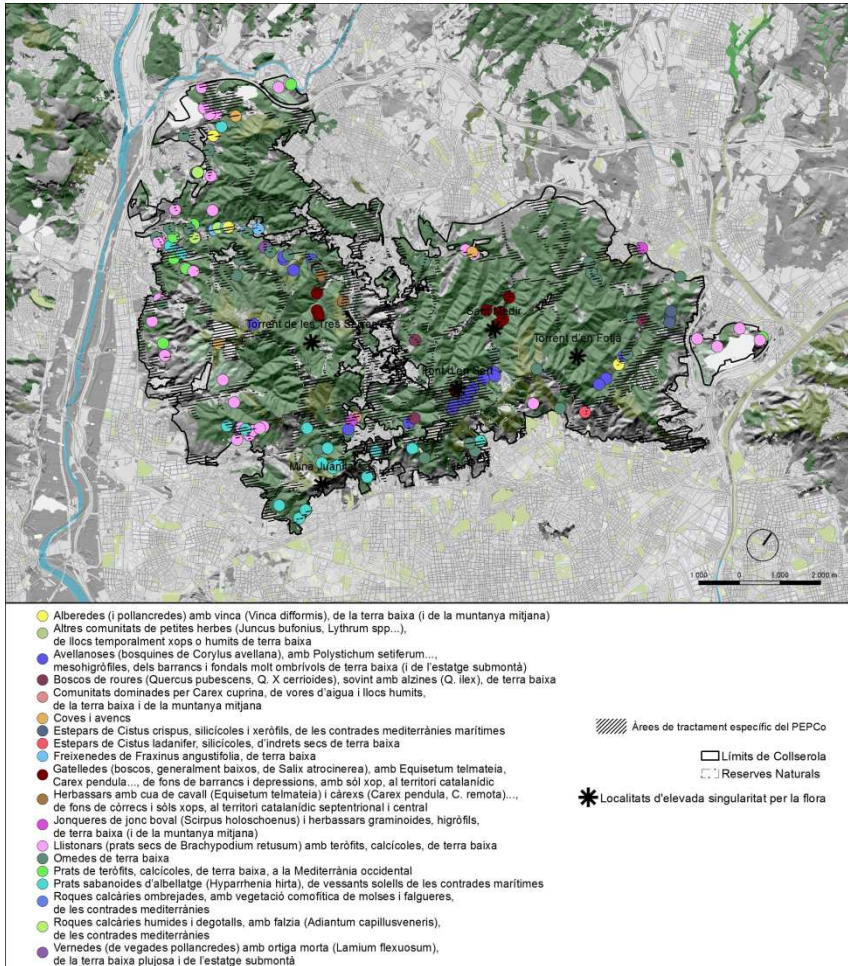
Per la resta d'alternatives tampoc s'observen diferències significatives en el seu plantejament. No obstant, es considera que totes 3 alternatives afavoreixen l'objectiu de conservar i millorar la biodiversitat i els hàbitats

Àrees de tractament específic del PEPCo creuades amb la caracterització del servei ecosistèmic de regulació de l'erosió i la hidrologia.

Font: Elaboració pròpia

respecte l'alternativa 0, ja que obren un marc regulador més obert a la inclusió d'activitat agrícola o manteniment de mosaics agroforestals i espais forestals oberts, que podria afavorir la recuperació d'espècies d'especial rellevància per a la biodiversitat del Parc Natural que actualment estan en regressió en aquest àmbit.

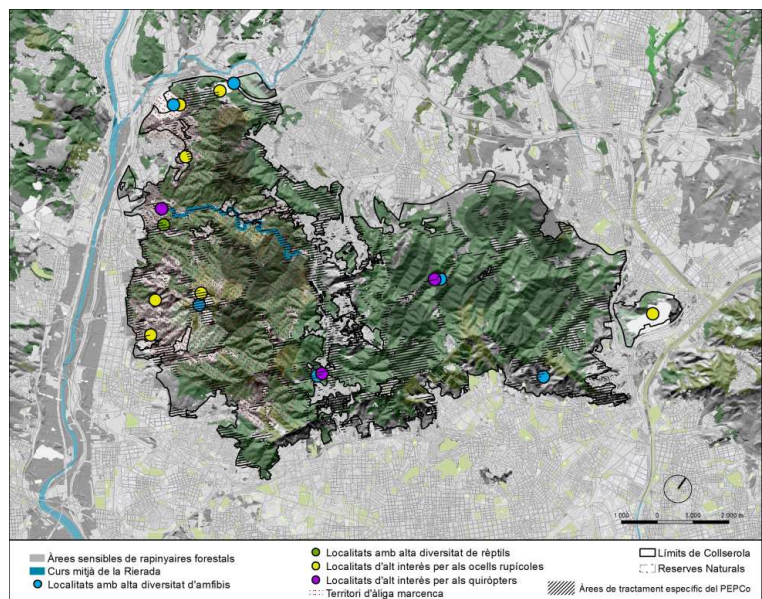

Àrees de tractament específic del PEPCo creuades amb valors florístics d'especial interès

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Diputació de Barcelona

Àrees de tractament específic del PEPCo creuades amb valors faunístics d'especial interès

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Diputació de Barcelona

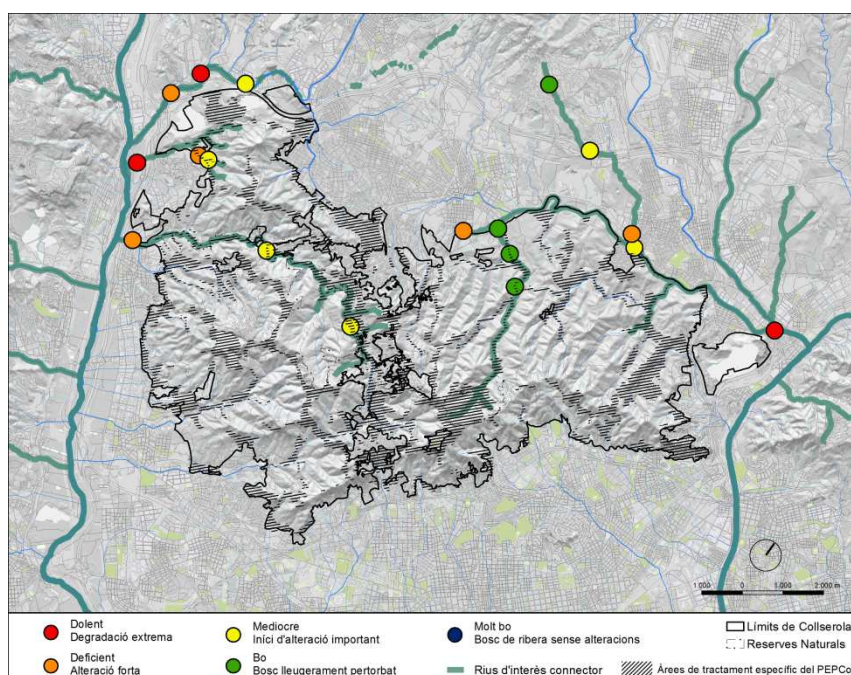
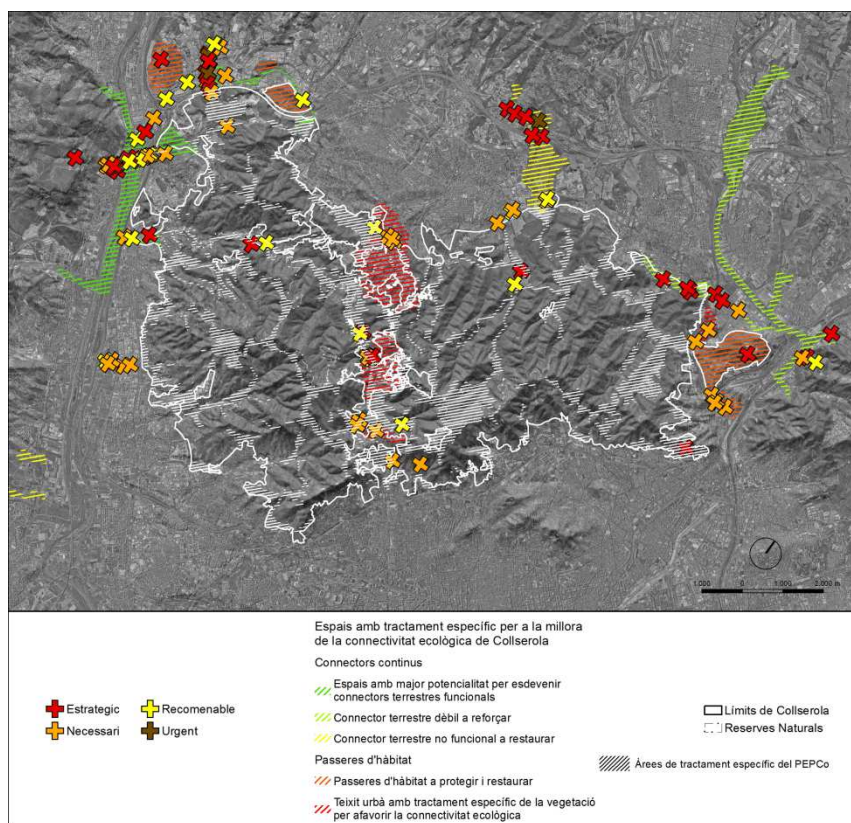

Objectiu 3: Conservar i millorar els processos ecològics que garanteixen la biodiversitat, resiliència i adaptació de les comunitats i poblacions faunístiques i florístiques del Parc Natural.

Altre cop la ordenació que planteja el PEPCo d'àrees de tractament específic, que es correspon amb els indrets on es preveu un ús social més intens, i en el qual es permet la construcció d'edificacions culturals o recreatives, amb una edificabilitat màxima de 0,025 m² de sostre per m² de sòl, tornen a afectar àrees d'especial valor per la preservació de processos ecològics. En concret zones crítiques per a la connectivitat ecològica i cursos fluvials d'interès connector.

Pel que fa a les alternatives 1 i 2, permetrien afavorir o no la connectivitat ecològica i la preservació dels processos ecològics depenent de les determinacions del Pla Especial. No obstant, com s'observa en els mapes d'avaluació, la gran majoria de punts i zones crítiques per a la connectivitat ecològica es situen a l'entorn del Parc i moltes d'elles fora dels seus límits. En aquest sentit, l'alternativa que podria afavorir més l'assoliment de l'objectiu és l'alternativa 3, ja que plantejaria propostes en l'espai funcional adjacent al PEPNat.

Àrees de tractament específic del PEPCo creuades amb zones i punts crítics per a la connectivitat ecològica i rius d'interès connector i QBR. Font: Elaboració pròpia

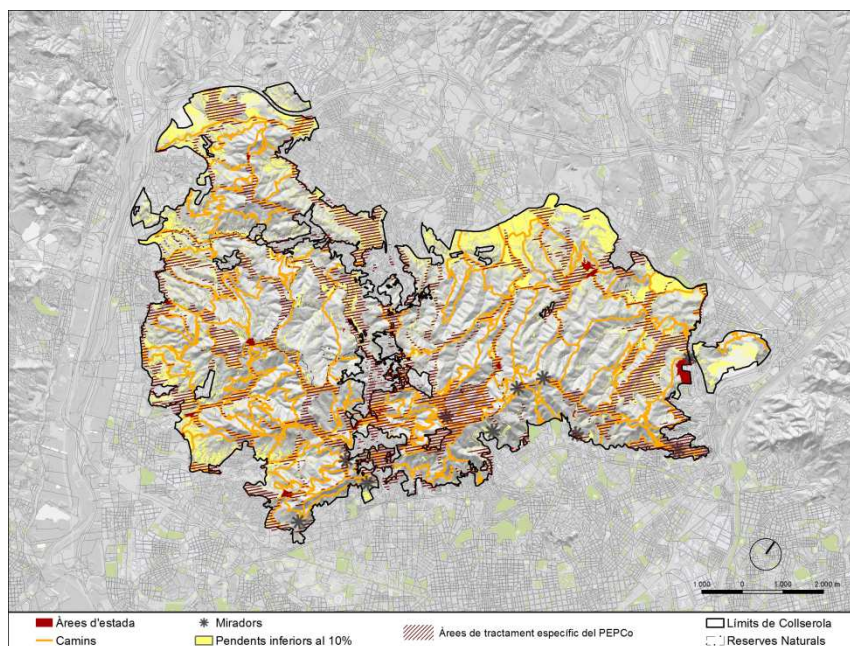

Objectiu 4: Mantenir i controlar les perturbacions ambientals.

Es considera que aquest objectiu queda supeditat a les determinacions normatives i d'ordenació del Pla especial. Si bé caldrà adaptar les noves propostes a un canvi de l'ús públic en els últims anys, que ha esdevingut més difús i distribuït per la xarxa de camins.

No obstant, a diferència dels altres objectius, les àrees de tractament específic del PEPCo presenten una major correlació amb els indicadors de condicionants d'ús públic (Xarxa de camins, pendents inferiors al 10% que no siguin àrees agrícoles) i de pressió de les vores del Parc.

L'alternativa que presenta una millor disposició per afavorir l'acompliment de l'objectiu és l'alternativa 3, ja que al plantejar un àmbit propositiu més gran, té la capacitat per establir un major tractament dels espais de vora i transició amb el Parc Natural, per tal d'evitar i controlar les pressions externes.

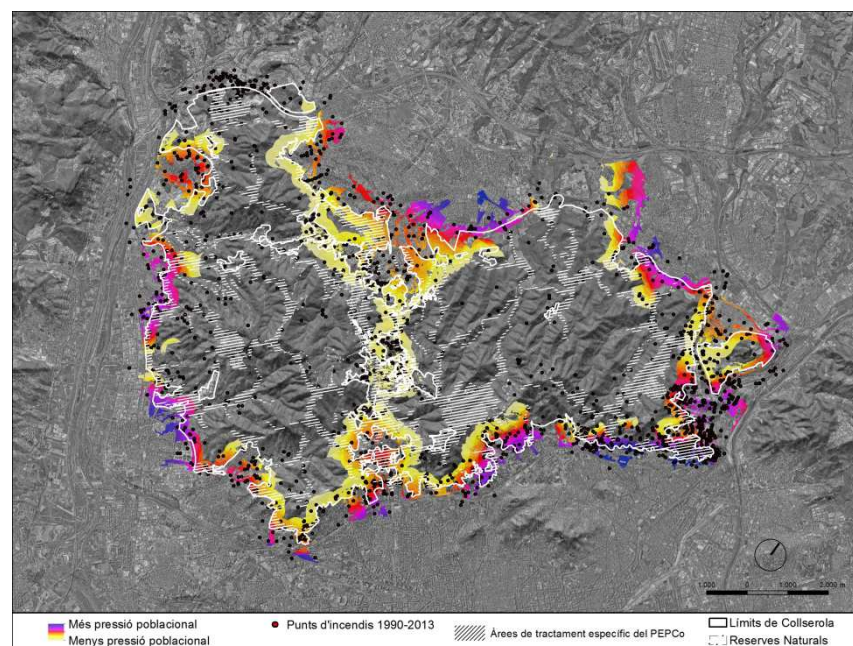

Àrees de tractament específic del PEPCo creuades amb els principals condicionants de l'ús públic

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Diputació de Barcelona

Àrees de tractament específic del PEPCo creuades amb els principals indicadors de pressió de les vores de l'espai

Font: Elaboració pròpia

Objectiu 5: Caracteritzar i valorar els serveis ecosistèmics de Collserola.

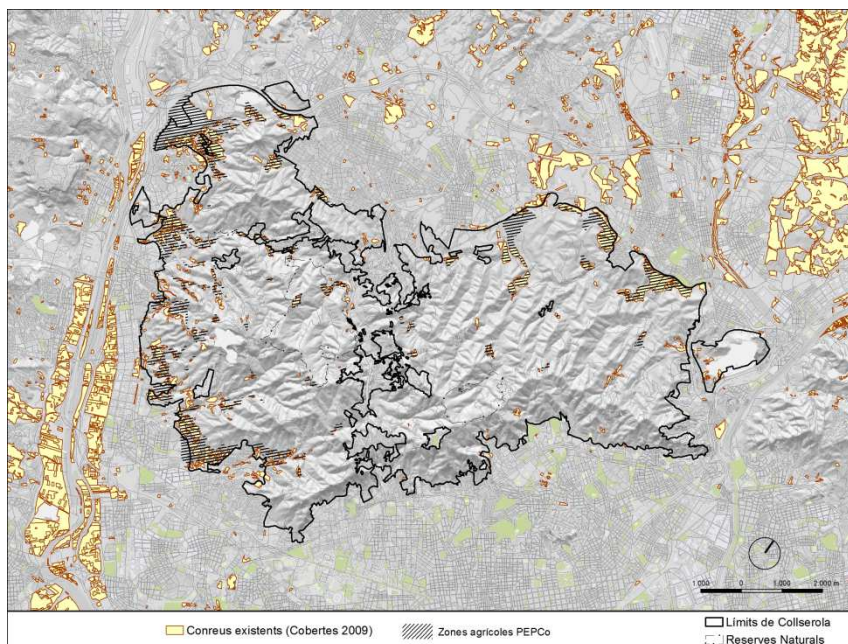
Es considera que cap de les alternatives afavoreix o desfavoreix l'acompliment de l'objectiu. Ja que el coneixement dels serveis ecosistèmics de la serra de Collserola és encara pobre i, per tant, qualsevol de les alternatives considerades haurà de fer un esforç en estudiar i caracteritzar aquests serveis per extreure'n criteris de gestió i ordenació.

Objectiu 6: Aprofitar els recursos i el capital natural i de coneixement que representa la serra de Collserola.

Pel que fa a aquest objectiu, l'alternativa 0 corresponent al planejament actual (PEPCo + PGM actual) ha suposat fins ara un bon aprofitament del capital de coneixement que comporta el Parc Natural, amb nombroses activitats d'educació ambiental i de visita escolar, amb el centre de Can Coll com a puntal en aquesta estratègia.

La recerca científica ha estat menor, amb l'estació biològica de Can Balasc com a centre de referència, encara amb camp per recórrer.

No obstant, les activitats productives encara tenen molt potencial. Els projectes d'aprofitament de la biomassa forestal són encara pocs i de baixa repercussió, i l'activitat agrícola ha anat disminuint

Zones agrícoles del PEPCo creuades amb els conreus existents

Font: Elaboració pròpia a partir del mapa de cobertes del sòl. (CREAF)

paulatinament dins el Parc Natural.

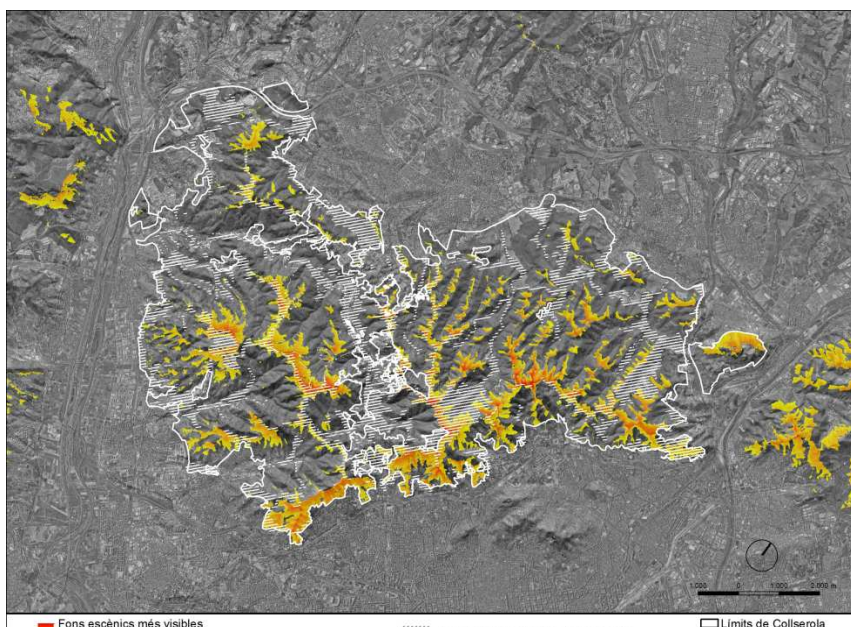
D'altra banda, malgrat les zones agrícoles definides pel PEPCo coincideixen bastant amb les àrees agrícoles existents. Les qualificacions urbanístiques d'aquestes àrees són majoritàriament d'equipaments.

En aquest sentit, es considera que les alternatives 2 i 3, que plantegen una MPGM associada al Pla Especial, tenen un escenari més favorable a l'acompliment de l'objectiu, ja que podran resoldre els desajustos existents amb les qualificacions actuals del PGM.

Objectiu 7: Minimitzar el impactes sobre el paisatge i conservar el patrimoni cultural.

Pel que fa a l'alternativa 0, les àrees de tractament específic afecten a algunes de les carenes més visibles de Collserola, fet que podria suposar una amenaça a la conservació dels seus valors paisatgístics.

D'altra banda, les limitacions establertes pel PEPCo i el PGM en el patrimoni construït en sistema de Parc Forestal, fan que a la pràctica no s'hagi pogut restaurar ni mantenir bona part del patrimoni arquitectònic de la serra de Collserola (Veure diagnòsi del Planejament urbanístic i del Patrimoni Cultural del Pla Especial).

Àrees de tractament específic del PEPCo creuades amb l'indicador de paisatge de fons escènics més visibles

Font: Elaboració pròpia

En aquest sentit, es considera que les alternatives que més afavoreixen l'assoliment de l'objectiu són les alternatives 2 i 3, ja que plantegen una modificació de PGM que podria aclarir i ampliar alguns usos en el sistema de Parc Forestal amb l'objectiu de solucionar aquesta problemàtica.

Objectiu 8: Minimitzar i racionalitzar l'ocupació del sòl per edificacions, infraestructures i activitats; i adequar la seva intensitat d'ús als objectius de protecció del Parc Natural.

Malgrat el PEPCo ha realitzat avanços significatius en aquesta matèria, comparativament amb la resta d'alternatives i considerant la seva situació de partida del PGM, és l'alternativa que permetria una major ocupació

del sòl a Collserola, degut a l'existència de les reserves viàries del túnel central i d'horta, i la reserva encara vigent de la Via de Cornisa, entre d'altres vies de caire local i que el PGM encara conserva sòls urbanitzables dins el Parc Natural i algunes qualificacions de sòls d'equipaments i serveis tècnics desproporcionades per a les necessitats actuals. (Veure diagnòsi urbanística del Pla Especial).

Pel que fa a l'àmbit d'actuació, l'alternativa 3, que englobaria un espai funcional perimetral al Parc Natural és la que més afavoriria l'assoliment de l'objectiu, ja que permetria la reordenació de determinades qualificacions de serveis tècnics, equipaments i sòls urbanitzables no desenvolupats amb major facilitat, alhora que donaria la oportunitat de

generar espais de transició amb diferents intensitats d'ús al voltant del Parc.

No obstant, cal considerar que, el fet d'ampliar els usos admesos sobre el sistema de Parc Forestal per facilitar-ne la gestió i millora del medi i la preservació del patrimoni cultural, pot comportar de retruc, sinó es realitza un control adequat i s'especifiquen molt bé les circumstàncies d'acceptació de determinats usos, una intensificació de l'ús en el patrimoni construït que generi impactes sobre la mobilitat, els residus o perturbacions ambientals per augment en la freqüentació a l'entorn d'aquests àmbits.

Així doncs, caldrà descriure molt bé, els impactes a evitar, i les condicions d'acceptació de determinats usos, així com la seva integració en el Parc, per tal d'evitar usos inadequats, i impactes associats que malmetin altres objectius de protecció del Parc Natural. Considerant els impactes acumulatius i la capacitat de càrrega del conjunt d'usos i activitats admeses a cada àmbit del Parc.

Objectiu 9: Minimitzar la contaminació atmosfèrica, acústica i lumínica, i racionalitzar les infraestructures de gestió i transport dels fluxos ambientals.

Es considera que l'assoliment d'aquest objectiu depèn majoritàriament de les determinacions normatives i d'ordenació del Pla Especial i del model de gestió que s'acabi duent a terme en el Parc Natural. No obstant, es considera que l'alternativa que més afavoreix l'assoliment de l'objectiu és l'alternativa 3, ja que molts dels impactes a nivell atmosfèric, acústic i lumínic que rep el Parc provenen de la seva perifèria. En aquest sentit, l'alternativa 3 pot tenir més incidència en la minimització d'aquests impactes al plantejar propostes en l'espai funcional perifèric del Parc Natural.

5.3. Justificació de l'alternativa escollida

Un cop analitzades parcialment, cadascuna de les alternatives enfront als objectius ambientals i als indicadors d'avaluació, és necessari fer una reflexió global que incorpori la ponderació dels objectius i la suma de factors analitzats per decidir quina és l'alternativa que millor resol totes les possibles problemàtiques ambientals i alhora aconsegueix assolir els objectius inicials que es planteja el Pla Especial.

Globalment, l'anàlisi comparatiu d'alternatives mostra:

Alternativa 0

- Una superfície de qualificacions viàries, d'equipaments i serveis tècnics desproporcionada per les necessitats actuals. I la presència de sòls urbanitzables sense desenvolupar incompatibles amb la figura de Parc Natural.

- Una mala adaptació de l'ordenació del PEPCo en relació als valors ecosistèmics de regulació de l'erosió i la hidrologia, en relació als valors faunístics i florístics i en relació als processos ecològics.

- Una millor adaptació de la zonificació del PEPCo als principals condicionants de l'ús públic, però amb necessitat d'actualitzar-se als nous patrons d'ús, més difús.

- Un bon reconeixement de les zones agrícoles, però una qualificació inadequada per part del PGM.

- Uns usos limitats al sistema de Parc Forestal que a la practica a comportat dificultats en el manteniment i conservació del patrimoni construït i la millora de la qualitat paisatgística.

Alternativa 1

- Una capacitat limitada per solucionar els ajustos necessaris en les qualificacions viàries, d'equipaments, serveis tècnics i sòls urbanitzables sense desenvolupar.

- La possibilitat d'afavorir la preservació dels valors ecosistèmics de regulació, dels valors florístics i faunístics i dels processos ecològics de forma més coherent que el PEPCo actual, però depenent de les determinacions normatives i d'ordenació que s'acabin desenvolupant en el Pla Especial.

- Una capacitat limitada per donar resposta a les problemàtiques de pressió d'us i impactes a les vores del Parc.

- Una capacitat limitada per a solucionar les incoherències de qualificació del sòl agrícola i l'aclariment d'usos en el sistema de Parc Forestal per millorar la conservació del patrimoni construït.

Alternativa 2

- Una major capacitat per solucionar els ajustos necessaris en les qualificacions viàries, d'equipaments, serveis tècnics i sòls urbanitzables sense desenvolupar.

- La possibilitat d'afavorir la preservació dels valors ecosistèmics de regulació, dels valors florístics i faunístics i dels processos ecològics de forma més coherent que el PEPCo actual, però depenent de les determinacions normatives i d'ordenació que s'acabin desenvolupant en el Pla Especial.

- Una capacitat limitada per donar resposta a les problemàtiques de pressió d'us i impactes a les vores del Parc.

- Una major capacitat per solucionar els desajustos en les

qualificacions de sòls agrícoles i en l'aclariment dels usos permesos en el sistema de Parc Forestal per tal de propiciar una millor conservació del patrimoni construït i del paisatge.

Alternativa 3

- Una major capacitat per solucionar els ajustos necessaris en les qualificacions viàries, d'equipaments, serveis tècnics i sòls urbanitzables sense desenvolupar.

- La possibilitat d'afavorir la preservació dels valors ecosistèmics de regulació, dels valors florístics i faunístics i dels processos ecològics de forma més coherent que el PEPCo actual, podent a més a més ampliar recomanacions d'actuació a l'espai funcional adjacent al PEPNat, on es concentren el major nombre de problemàtiques relacionades amb la connectivitat ecològica.

- Una major capacitat de donar resposta a les problemàtiques de pressió d'us i impactes a les vores del Parc.

- Una major capacitat per solucionar els desajustos en les qualificacions de sòls agrícoles i en l'aclariment dels usos permesos en el sistema de Parc Forestal per tal de propiciar una millor conservació del patrimoni construït i del paisatge.

Tenint en compte aquests aspectes, es considera que l'alternativa 3 és l'alternativa escollida, ja que és la que dona una millor resposta a l'ajustament de les qualificacions incoherents o

sobredimensionades del PGM, així com en l'aclariment dels usos del sistema de Parc Forestal, i alhora permet millorar la conservació d'alguns processos com la connectivitat ecològica i disminuir impactes que provenen de la perifèria del Parc.

No obstant, i tenint en compte les conclusions sectorials de les diagnosi del Pla Especial, les conclusions dels documents de diagnosi de la serra de Collserola consultats i les conclusions dels temes complementaris desenvolupats en l'EAE, s'agrupen un seguit de criteris i mesures amb incidència ambiental que s'hauran de desenvolupar en la proposta inicial de Pla:

5.3.1. Criteris ambientals a desenvolupar en l'alternativa escollida

Mesures i criteris de caire urbanístic

- Aclarir els usos admesos en la categoria de sistema de parc forestal per tal de facilitar-ne la seva gestió forestal sostenible i amb criteris de foment de la biodiversitat, la incentivació de la restauració i el manteniment del patrimoni cultural construït, i la creació de nous mosaics agroforestals promocionant l'activitat agrícola compatible amb els valors ecològics del Parc. Si s'admeten nous usos, caldrà especificar molt bé en quines condicions (accessibilitat, localització, integració paisatgística, gestió residus, compatibilitat amb valors i processos ecològics, etc) per tal que no es generin

nous impactes dins el parc. (Objectius 2A, 4A, 6B i 7C)

- Ajustar les qualificacions del sistema de parc forestal de reserva natural (clau 29) a la delimitació de les reserves naturals del Decret 146/2010 o eliminar la clau 29 i agrupar-la amb la de parc forestal de conservació (clau 27) per no haver de modificar el planejament si les dinàmiques ecològiques del Parc porten a establir criteris d'ús més restrictius en d'altres àmbits del Parc i no en les reserves actuals. (Objectius 2B, 2C, 3C i 4A)

- Estudiar quines són les necessitats actuals dels sistemes d'equipaments, serveis tècnics i cementiris, i en funció dels resultats valorar la conveniència d'eliminar aquestes reserves o bé traslladar-les fora de l'àmbit del Parc Natural. En el cas de les reserves de caràcter metropolità es podran fer recomanacions des de l'òptica de la diagnosi del Parc, però serà el PDU de l'AMB qui haurà d'abordar la seva eliminació o trasllat. (Objectius 8A i 8D)

- Estudiar la necessitat de les qualificacions de sistema de parcs urbans d'àmbit metropolità dins del Parc i en l'espai funcional i valorar la possibilitat d'incorporar-les als sistema de parc forestal. En aquest cas s'haurien d'articular les recomanacions pertinents des del punt de vista del Parc perquè les incorpori el PDU de l'AMB, marc on s'haurà d'abordar aquesta possibilitat. (Objectiu 8D)

- Eliminar les 36 ha de sòl de reserves viàries de caràcter local que el document de criteris i metodologia per a l'ordenació del Parc Natural de la Serra de Collserola identifica com a innecessàries passant-les al sistema de parc forestal i traslladant al Pla Especial la definició, jerarquització i gestió de la xarxa viària interna i dels ajustos que siguin necessaris. (Objectius 8B i 8B)

- Estudiar la vigència de les reserves de vies d'escala metropolitana i fer recomanacions al PDU de l'AMB des de l'òptica del Parc. (Objectiu 8B i 3B)

- Valorar les previsions sobre els terrenys qualificats com a reserves de sistemes (clau 9) vinculats al sistema viari, i sinó són necessàries, incorporar-les al sistema de parc forestal, especialment en aquells àmbits amb una importància estratègica per a la connectivitat ecològica. (Objectiu 8B i 3B)

- Estudiar solucions per als sòls urbanitzables (no desenvolupats) inclosos en l'àmbit del Parc, estudiant la possibilitats com la concentració de l'aprofitament fora de l'àmbit i qualificar com a zona verda els terrenys inclosos dins del Parc. En el cas que els sectors estiguin íntegrament dins l'àmbit, caldrà eliminar el sector i classificar el sòl com a no urbanitzable. (Objectius 8C i 8D)

- Establir mecanismes per evitar la consolidació i minimitzar l'impacte d'activitats industrials incongruents amb la

seva qualificació urbanística. (Objectius 8C i 8D)

- Cal estudiar en detall les qualificacions urbanístiques a adaptar i les mesures a incentivar en tots aquells àmbits crítics per a la connectivitat ecològica per restaurar-ne la funcionalitat, d'acord amb l'estudi "Connectivitat ecològica i problemàtiques de fragmentació a la serra de Collserola", Barcelona Regional 2013. (Objectius 8A, 8B, 8C, 8D, 3B i 3D)

- Reconèixer el sistema hidràulic de la zona inundable (període de retorn 10 anys) mitjançant la qualificació específica o a través de la normativa del sistema de parc forestal. (Objectius 1A i 3D)

- Reconèixer els cursos fluvials d'interès connector del PTMB i de l'estudi de "Connectivitat ecològica i problemàtiques de fragmentació a la serra de Collserola", Barcelona Regional 2013:

- Riera de Vallvidrera
 - Riera de Sant Cugat
 - Torrent de Batzac
 - Torrent de la Font
 - Torrent de Tapioles o del Cargol
 - Torrent de Sant Iscle
 - Riera de Rubí
 - Riera de Sant Medir
 - Torrent de Can Barba i Can Badal
 - Riera de Can Miano o Ca n'Amigó
- (Objectius 3B i 3D)

- Prohibir la instal·lació de cap sistema d'enllumenat públic amb emissió de longitud d'ona

inferior a 500 nm dins del Parc i dins l'espai funcional. (Objectiu 9C)

- Obrir el ventall d'usos admesos en les edificacions tradicionals i establir les condicions d'integració ambiental de les construccions, la gestió forestal, agrícola o ramadera, el manteniment dels camins d'accés i la resta d'obligacions que estableix la llei d'urbanisme per als propietaris del sòl no urbanitzable, amb la finalitat de preservar el patrimoni construït i millorar el manteniment de les finques en coherència amb el model de Parc. Evitant això si, l'establiment de segones residències encobertes, establint mecanismes de control estrictes i uns condicionants clars d'integració ambiental i paisatgística, de compatibilitat amb els valors ecològics del Parc Natural i de minimització d'impactes. (Objectius 8D, 2A, 7A, 7C i 7E)

Mesures de regulació de l'ús públic i l'accés

- Limitar l'accés als visitants en espais on s'han detectat abocaments incontrolats reiterats (Objectius 4C, 4D i 9E)

- Limitar l'accés o en el seu cas impossibilitar-lo amb la gestió forestal i disseny de camins per evitar la freqüentació d'aquelles zones amb processos ecològics especialment sensibles a aquests impactes (com la nidificació de determinats rapinyaires). (Objectius 1B, 3B, 3C i 4C)

Mesures de regulació de les activitats dins el Parc

- Impulsar des del Pla Especial un marc negociador amb representants dels bars i restaurants i de l'administració competent per redactar un plec de bones pràctiques per a la millora en l'ús de recursos i per a la reducció dels residus, amb l'objectiu d'acabar implantant un Pla Integral de Gestió de Residus en aquest sector. (Objectiu 9E)

- Prohibir la instal·lació de cap projector més dins l'àmbit del Parc i dins l'espai funcional i instar a revisar els de les instal·lacions esportives existents. (Objectiu 9C)

- Abordar la zonificació de l'àmbit del Parc d'una manera global, aportant simplificació a la dispersa regulació existent en la normativa i el planejament vigents amb incidència al Parc, per tal que els usos i aprofitaments no siguin interpretables sinó que responguin a criteris i normes clares i coherents, i es permeti un anàlisi de les actuacions o projectes d'intervenció amb especial èmfasi a la millora i al manteniment dels valors i processos ecològics de la serra de Collserola des d'una visió global i integradora del medi ambient. (Objectius 8D, 2A i 4A)

- Definir els usos i activitats i les condicions dels previstos en la llei d'urbanisme per al sòl no urbanitzable que es poden admetre en el Parc Natural, o definir-los a partir de les característiques que han de garantir per a la preservació

dels processos i dinàmiques ecològiques dels ecosistemes de la serra, en el marc de la finalitat de gestionar de forma global les finques i millorar l'estat de conservació de la biodiversitat i els processos i recursos ecològics del Parc Natural. (Objectius 8D, 2A, 3A, 3B, 3C, 3D i 4A)

- Permetre i impulsar acords de custòdia del territori entre agents públics i privats per conservar o restaurar els valors i processos ecològics, culturals i paisatgístics de determinats espais. (Objectius 2A, 2B, 2C, 3A, 3D, 5b, 5C, 7A, 7B i 7E)

- Establir un sistema de control i seguiment d'ocupacions irregulars dins el Parc per evitar nous assentaments fora d'ordenació i totes les problemàtiques associades. Estudiant per exemple la possibilitat de detectar canvis d'ús del sòl mitjançant imatges LANDSAT i realitzant controls in situ en aquelles zones on es detecten canvis. (Objectiu 8C)

Mesures per a la millora del patrimoni cultural i el paisatge

- Possibilitar les accions a l'entorn de les fonts per tal de millorar l'estructura arquitectònica, els seus serveis i el seu manteniment i possibilitar accions de millora de l'accessibilitat per afavorir-ne l'ús i la conservació. (Objectius 4C i 7A)

- Abordar la revisió del catàleg del patrimoni construït. S'han de revisar els elements patrimonials a conservar, més enllà de les masies tradicionals,

i verificar l'estat actual de moltes de les edificacions tradicionals. També cal valorar la possibilitat que els edificis que actualment estan destinats a dotacions però que no tenen un valor arquitectònic s'excloguin de la protecció. (Objectius 7A, 7B i 7E)

Mesures de regulació de l'aprofitament de recursos naturals i de gestió forestal i agrícola

- Facilitar la gestió i intervenció forestal compatible amb la preservació dels valors i processos ecològics en aquells àmbits amb major risc d'incendi. (Objectius 3C, 4A i 6B)

- Detecció d'aquells àmbits amb menys estoc de carboni, de boscos immadurs i impulsar acords públics-privats per possibilitar una gestió forestal sostenible que permeti l'aprofitament de la biomassa i alhora l'increment del seu estoc de carboni, amb la possible creació d'un banc de compensació d'emissions com a entitat impulsora del finançament dels projectes. (Objectius 4B, 5C i 6C)

- Implantar un sistema de gestió basat en la col·laboració pública i privada, que garanteixi la viabilitat i la sostenibilitat econòmica dels recursos destinats a la conservació i millora del Parc. (Objectius 5C, 6C)

- Permetre la gestió forestal només en determinades èpoques de l'any i restringir-la en aquelles èpoques més sensibles per al

desenvolupament del cycle vital de les espècies del Parc. (Objectiu 4A)

- Control i gestió cinegètica per evitar pressions excessives sobre determinades poblacions, desenvolupant l'activitat amb total seguretat i permetent el control de poblacions que generin impactes sobre valors ecològics del parc o problemàtiques en els entorns urbans (com el senglar). (Objectius 3A i 4A)

- Incentivar i permetre la pastura per al manteniment de les zones obertes d'interès per a la preservació de la biodiversitat dins del Parc Natural (com els prats d'albellatge). (Objectiu 4A)

Mesures de divulgació, coneixement i recerca científica

- Incentivació de projectes de recerca del servei ecosistèmic de millora de la qualitat de l'aire que proporcionen els hàbitats de Collserola i de la seva capacitat de carrega alhora de millorar aquesta qualitat sense rebre impactes significatius en el seu estat ecològic. (Objectius 5A, 6A i 9A)

- Estudi a fons dels serveis ecosistèmics del Parc Natural i l'espai funcional, incloent valoració i caracterització de la distribució territorial dels serveis coma a eines per millorar la gestió del Parc. Tenint en compte la transposició de la llista de serveis de la "Common International Classification of Ecosystem Services (CICES)

2011" de l'Agència Europea de Medi Ambient; als serveis que pot oferir Collserola, es considera que caldria estudiar:

- El servei d'aprovisionament d'aliments considerant producció agrícola i animal, recol·lecció i caça.
- El servei d'aprovisionament d'aigua potable (infiltració).
- El servei d'aprovisionament energètic (biomassa, solar).
- El servei de regulació de residus (compostatge)
- El servei de regulació de la hidrologia
- El servei de regulació de la contaminació atmosfèrica
- El servei d'estucatge i segrest de carboni
- El servei de regulació de l'erosió
- El servei de regulació d'esllavissades
- El servei de suport a la qualitat de l'aigua
- El servei de suport a la qualitat del sòl
- El servei de suport de la polinització
- El servei de suport de dispersió de llavors i connectivitat ecològica
- El servei de suport de manteniment de poblacions i biodiversitat (pools genètics)
- El servei cultural de contribució al paisatge
- El servei cultural de contacte amb la natura
- El servei cultural d'oci i esbarjo
- El servei cultural d'educació ambiental
- El servei cultural de recerca científica (Objectius 4B, 5A, 5b, 5C i 6A)
- Es proposa la creació d'un programa d'educació

ambiental (PEA) que impliqui planificació, continuïtat i progressió no solament destinat a escolars sinó que arribi a tots els sectors de la població dedicat a inculcar l'ús sostenible i compatible amb els valors ecològics del Parc. (Objectius 1B, 4C, 6A i 9E)

Mesures per a la conservació de la biodiversitat i dels valors i processos ecològics

- Facilitar la creació d'ambients agroforestals en aquelles zones més sensibles per a la fauna que més en depèn i que esta en regressió al Parc. (Objectius 2A, 2B, 2C i 3A)

- Facilitar la instal·lació de passos de fauna i ecoductes en les zones més crítiques de les infraestructures viaries del Parc i condicionar els passos ja existents en aquestes zones. (Objectius 8B i 3B)

- Establir les condicions d'instal·lació de ballats per permetre la permeabilitat ecològica i el moviment de les espècies, especialment en aquells àmbits crítics per a la connectivitat ecològica. (Objectiu 3B)

- Establir les zones de continu forestal i hàbitats per a la conservació dels valors i processos ecològics i el nivell de perturbacions adequat. (Objectius 2B, 2C, 3A, 3B i 3C)

- Determinar les zones adequades per espai obert i l'estructura i ecotons que haurien de tenir per el manteniment de la biodiversitat

que els és pròpia. (Objectius 2B, 2C, 3A, 3B i 3C)

Mesures de minimització de la contaminació atmosfèrica, acústica i lumínica

- Valorar la possibilitat d'adaptar els fanals viaris que se situen fora de zona urbanitzada per minimitzar-ne la contaminació lumínica, si més no els més propers a zones crítiques per a la connectivitat ecològica i als fondals i rieres. Estudiant la possibilitat d'establir una gestió intel·ligent per horaris. (Objectius 3B i 9C)

- Detectar tots aquells fanals de vora d'urbanitzacions o de zones no desenvolupades sense apantallament per part d'edificacions i estudiar mesures de tractament específic per reduir-ne l'impacte lumínic. (Objectius 4D i 9C)

- Facilitar la gestió de l'arbrat en zones amb fanals sense apantallament per tal que la llum que es reflecteix als paviments i façanes no pugui sortir devers el cel gràcies a l'efecte d'apantallament de les capçades. (Objectiu 9C)

- Es proposa l'establiment d'una estació de mesura fisico-química al Parc amb l'objectiu prioritari de mesurar d'immissió de contaminants atmosfèrics com el CO, l'SO₂. Les PM₁₀ i l'NO_x i d'un altre sistema de control de la contaminació basat en l'ús de plantes bioindicadores integrat a la xarxa EURBIONET. (Objectius 6A i 9A)

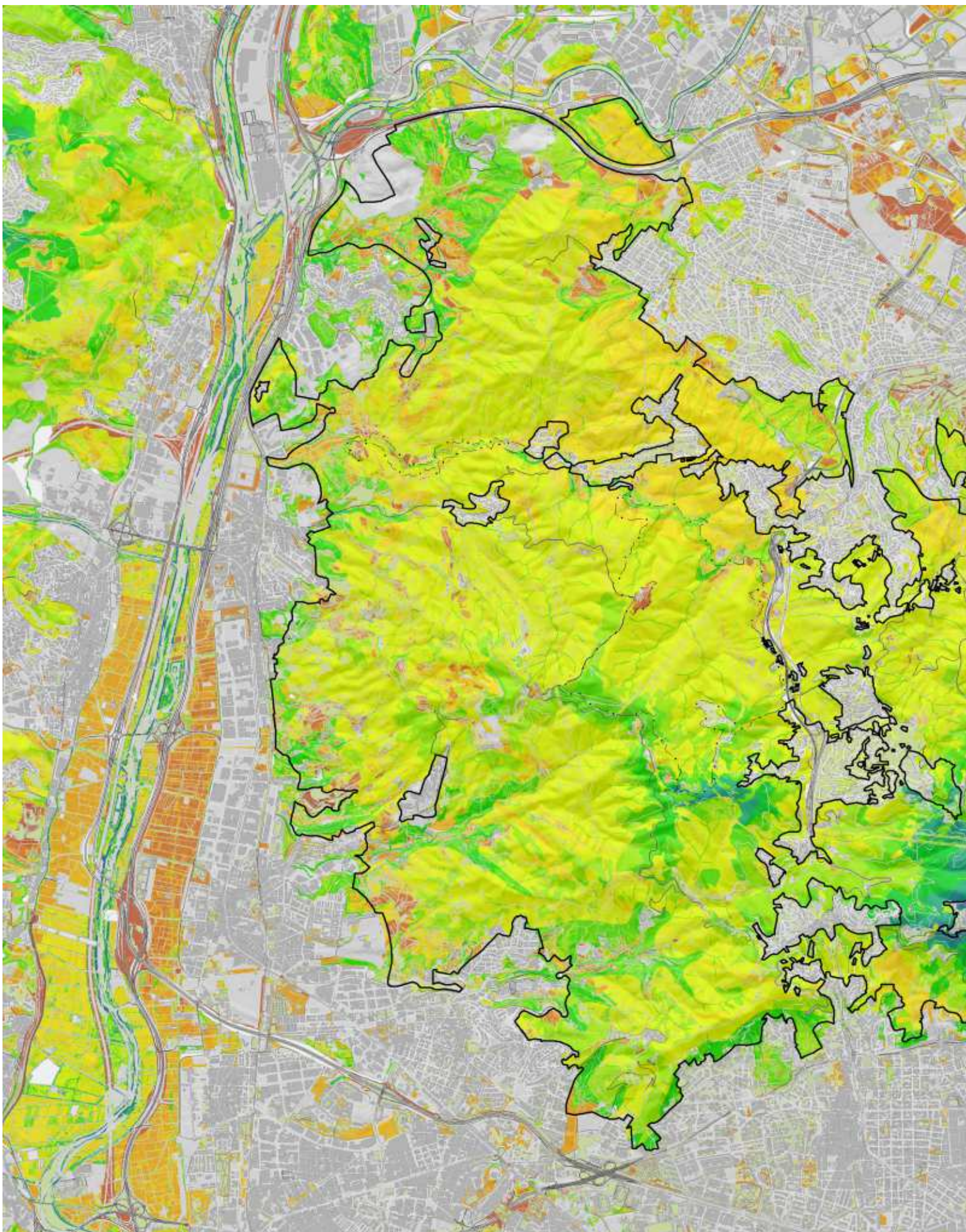
- Realitzar un estudi exhaustiu dels punts crítics a nivell acústic dels entorns del Parc i en el seu interior, per tal de dissenyar mesures que permetin la minimització de l'impacte. (Objectiu 9B)

Mesures de regulació de les infraestructures de servei i la gestió dels residus

- Dotar dels instruments necessaris als gestors per tal de que es puguin realitzar els informes i les mesures associades a la implantació i manteniment d'infraestructures viàries, energètiques i altres d'interès general que poden provocar un fort impacte dins el Parc, establint les seves condicions, la seva integració i la seva aportació compensatòria a la restauració d'infraestructures obsoletes, racionalització i compactació de traçats, restauració de valors ecològics o permeabilització de punts crítics per a la connectivitat ecològica. (Objectiu 8B, 8C, 8D, 4C, 5C, 6C i 9D)

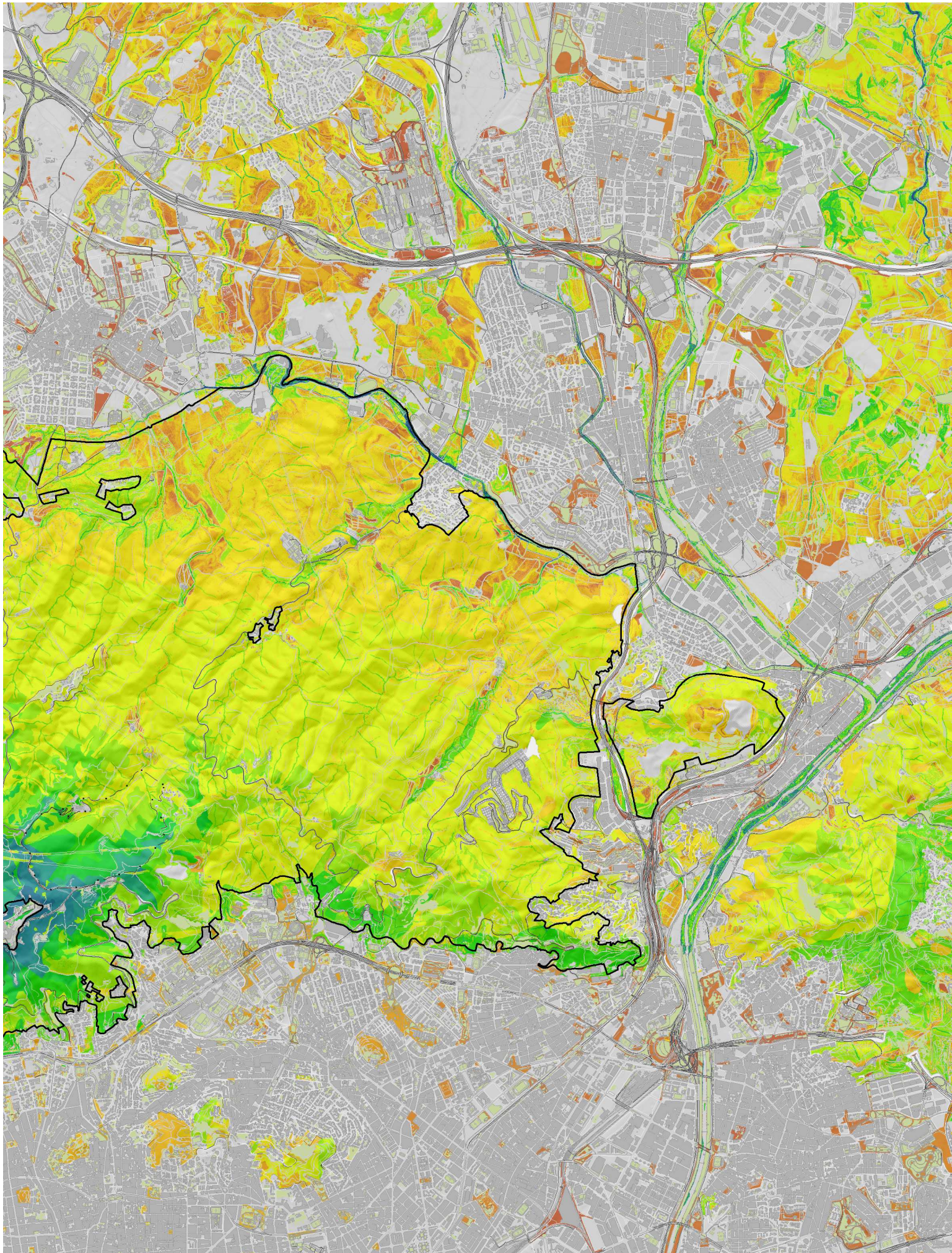
- Es proposa la creació d'una comissió específica per a la gestió dels residus a l'interior del Parc conformada pels responsables del Parc, així com per responsables dels ajuntaments. Aquesta s'hauria de reunir anualment per verificar les polítiques comunes. (Objectiu 9E)

6. PLÀNOLS

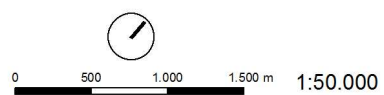

 Més servei ecosistèmic de regulació de l'erosió i la hidrologia
Menys servei ecosistèmic de regulació de l'erosió i la hidrologia

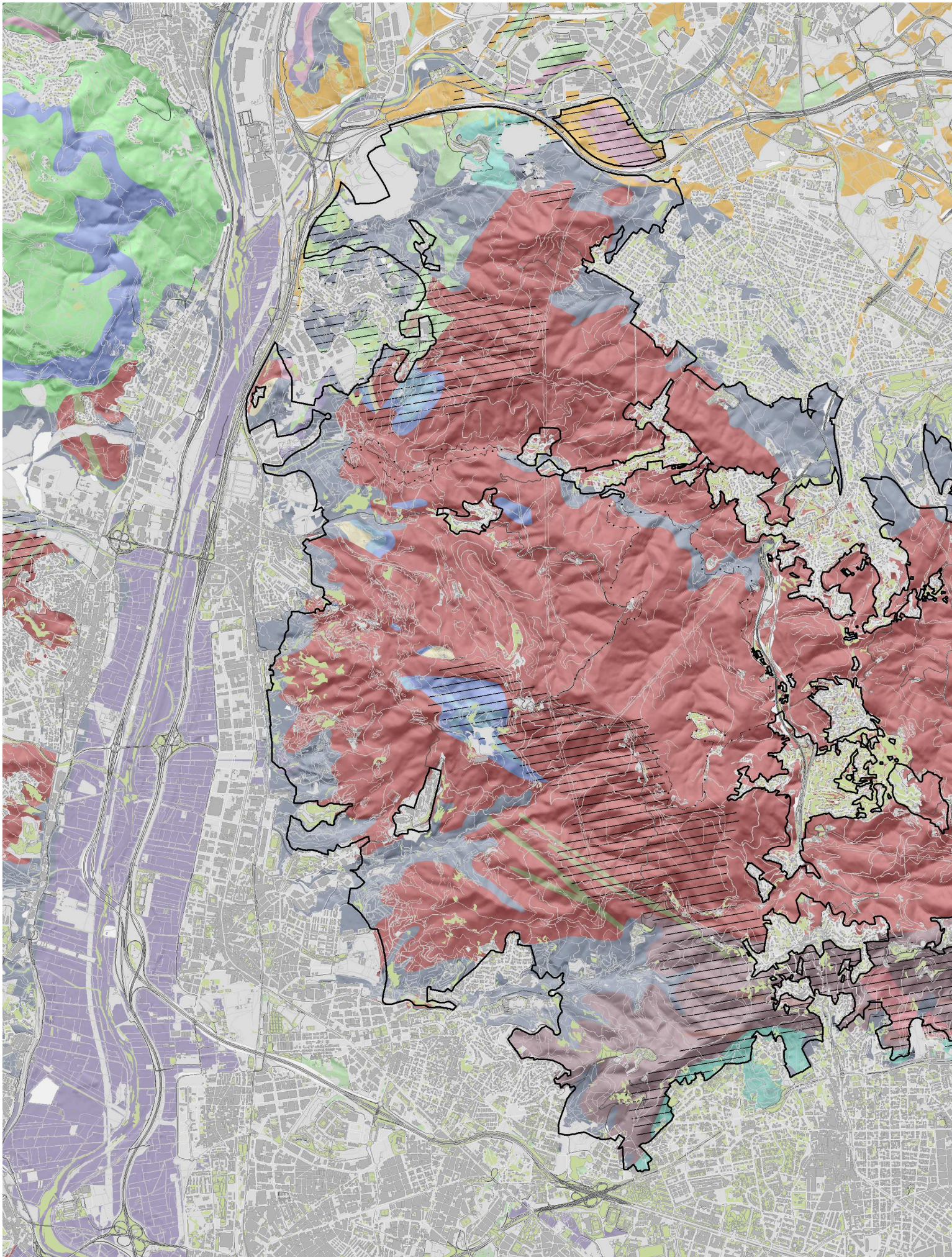
 Límits de Collserola
 Reserves Naturals

DOCUMENT INICIAL ESTRATÈGIC DEL PEPNAT DE COLLSEROLA

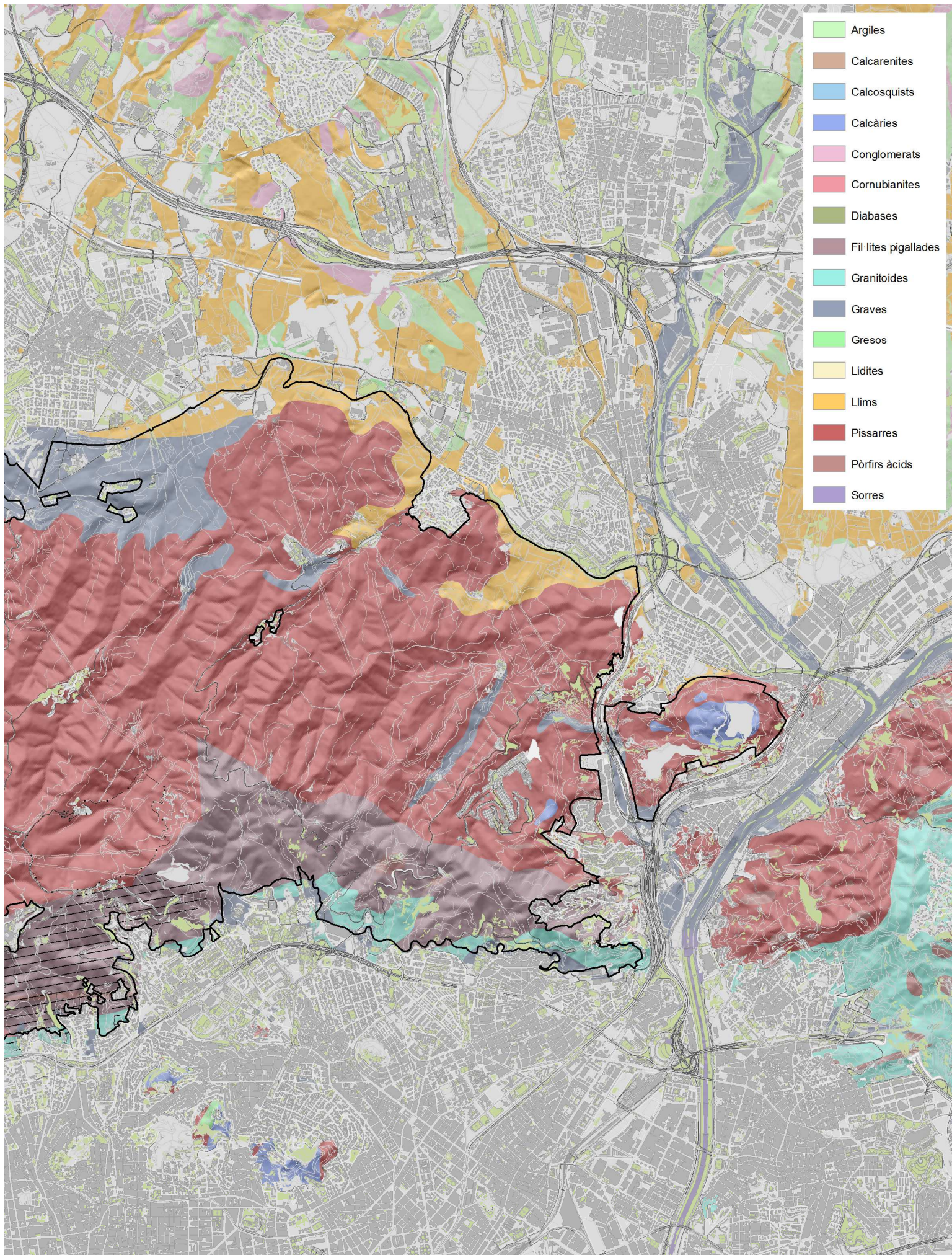
Servei ecosistèmic de regulació de l'erosió i la hidrologia

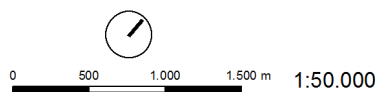
//// Espais d'interès geològic

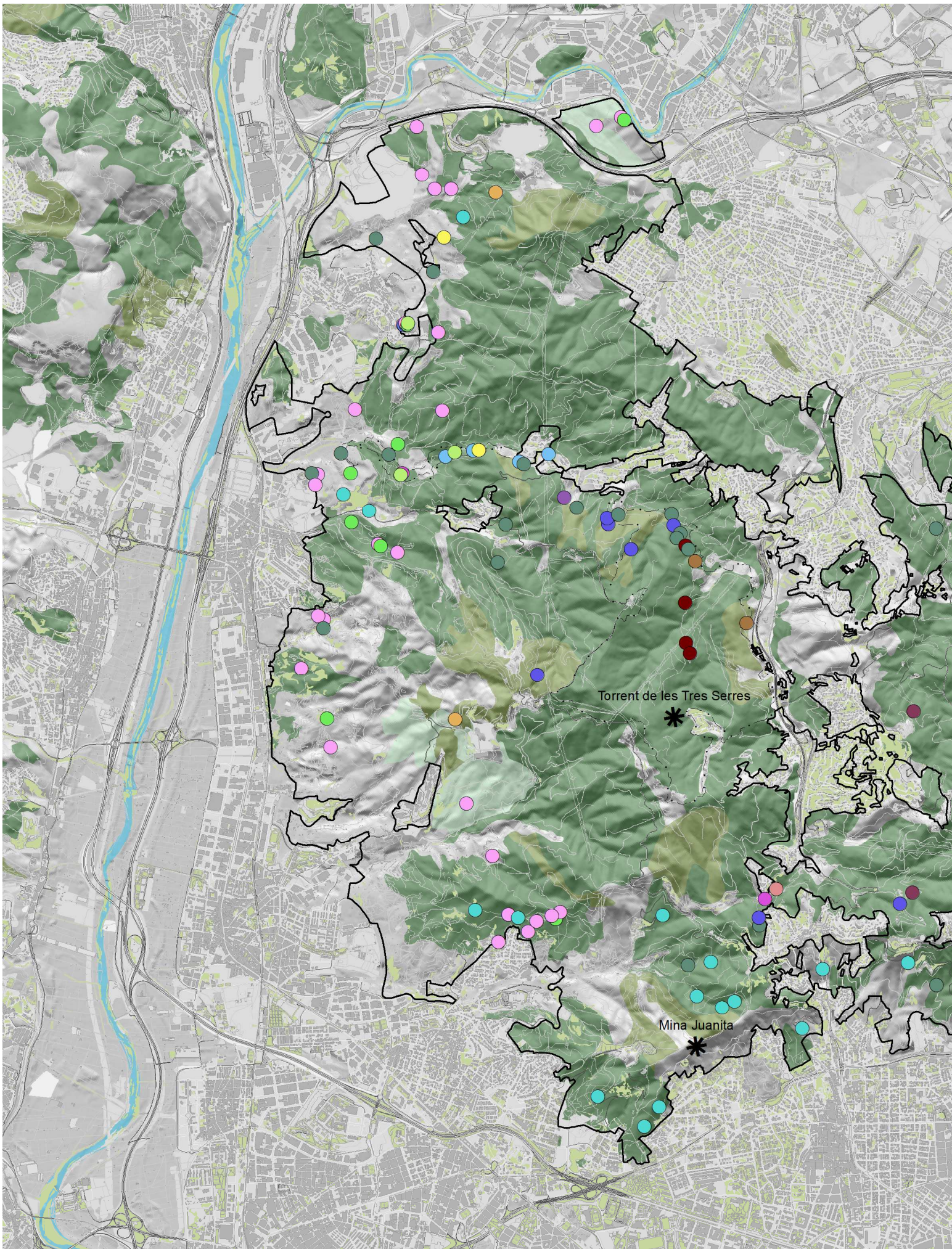
▭ Límits de Collserola

- - - Reserves Naturals

DOCUMENT INICIAL ESTRATÈGIC DEL PEPNAT DE COLLSEROLA

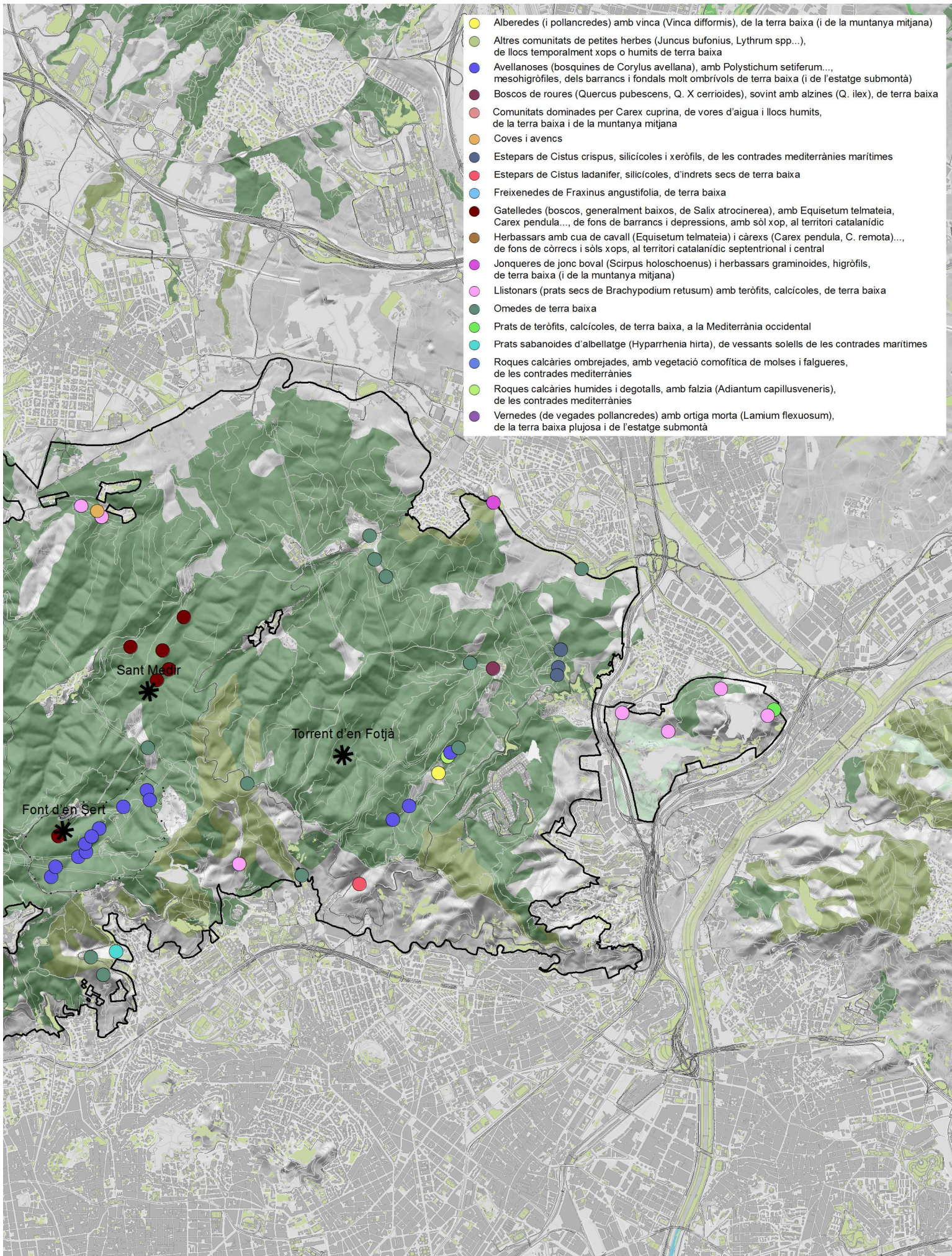

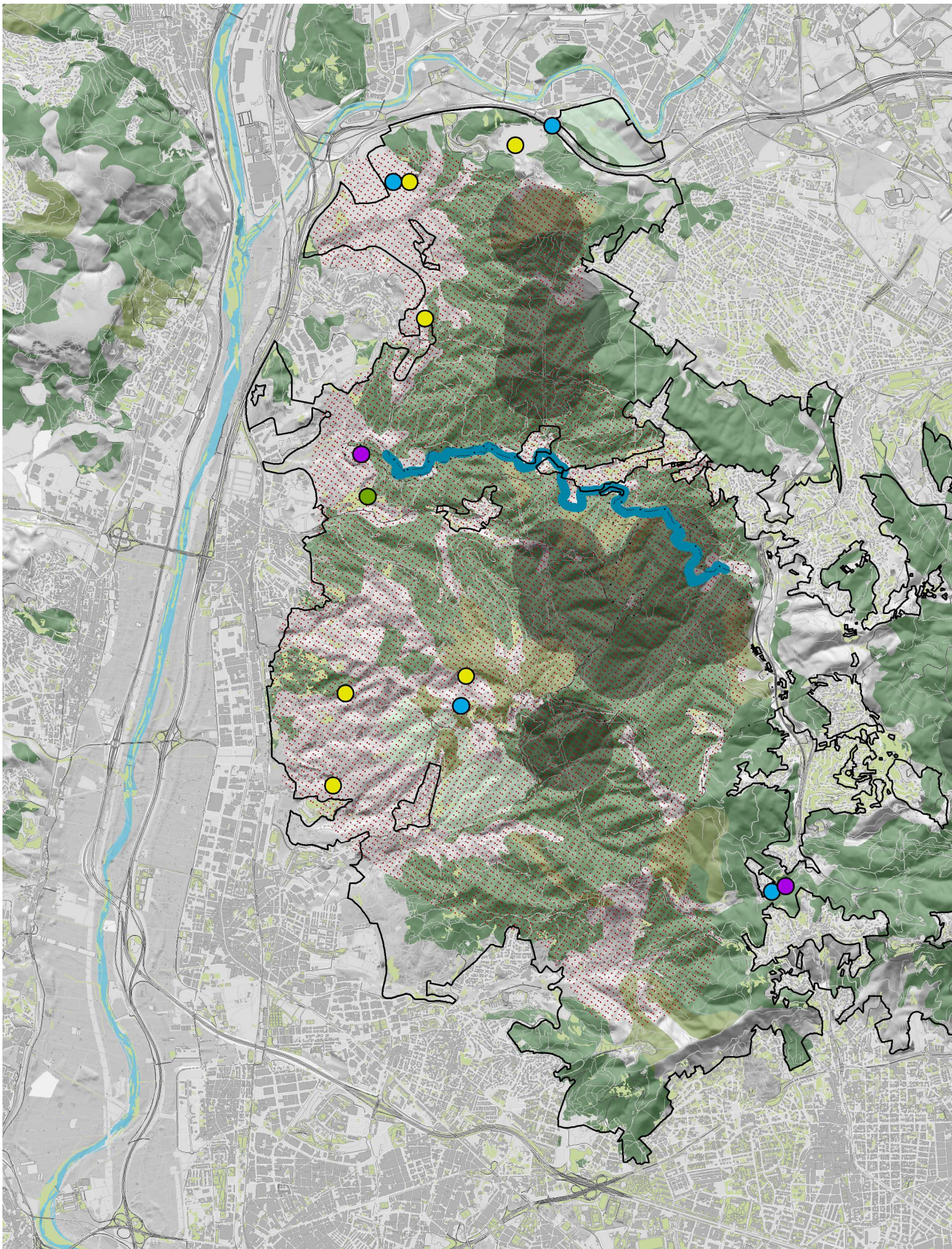

* Localitats d'elevada singularitat per la flora

— Límits de Collserola

- - - Reserves Naturals

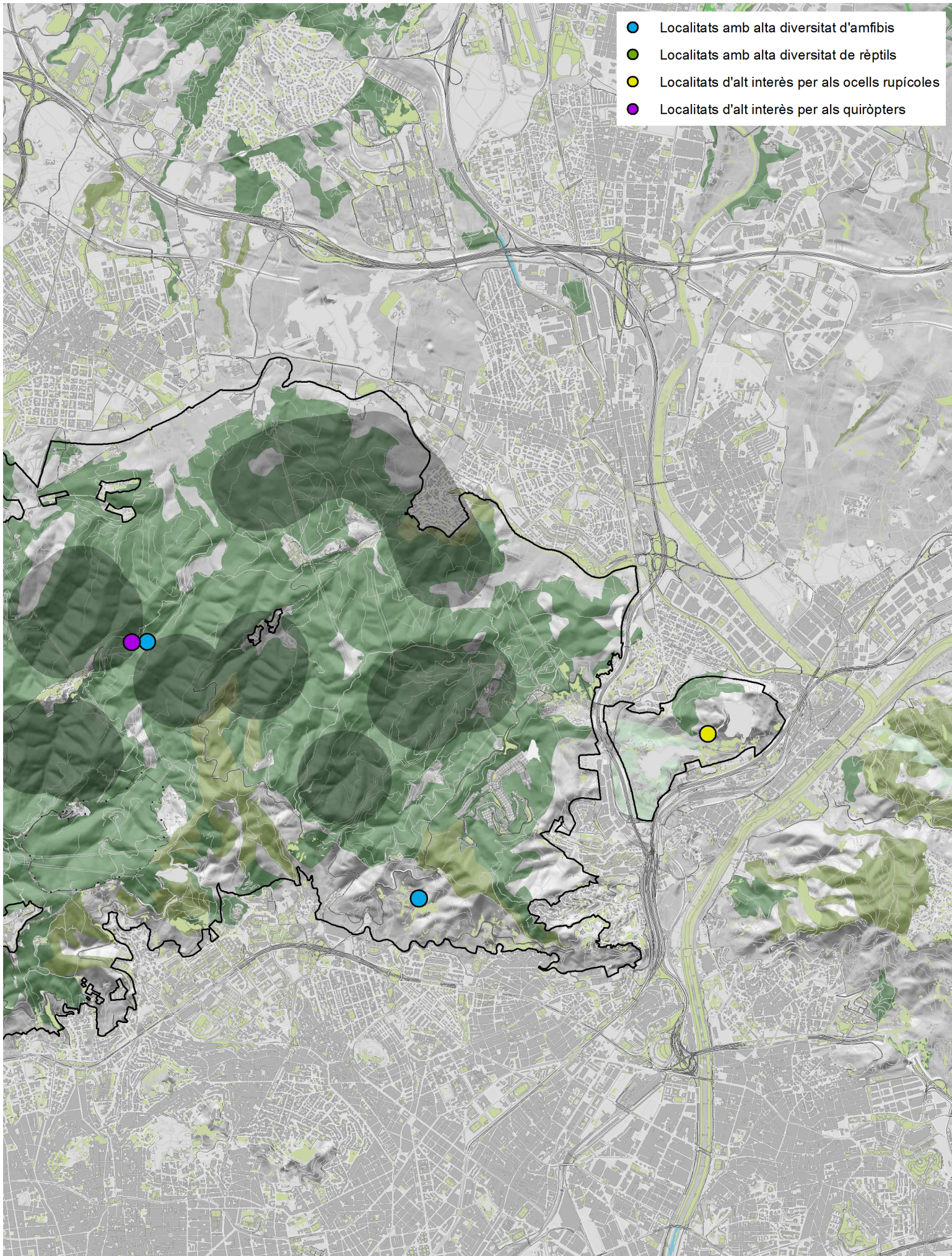
Àrees sensibles de rapinyaires forestals

Territori d'àliga marcenca

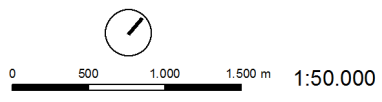
Límits de Collserola

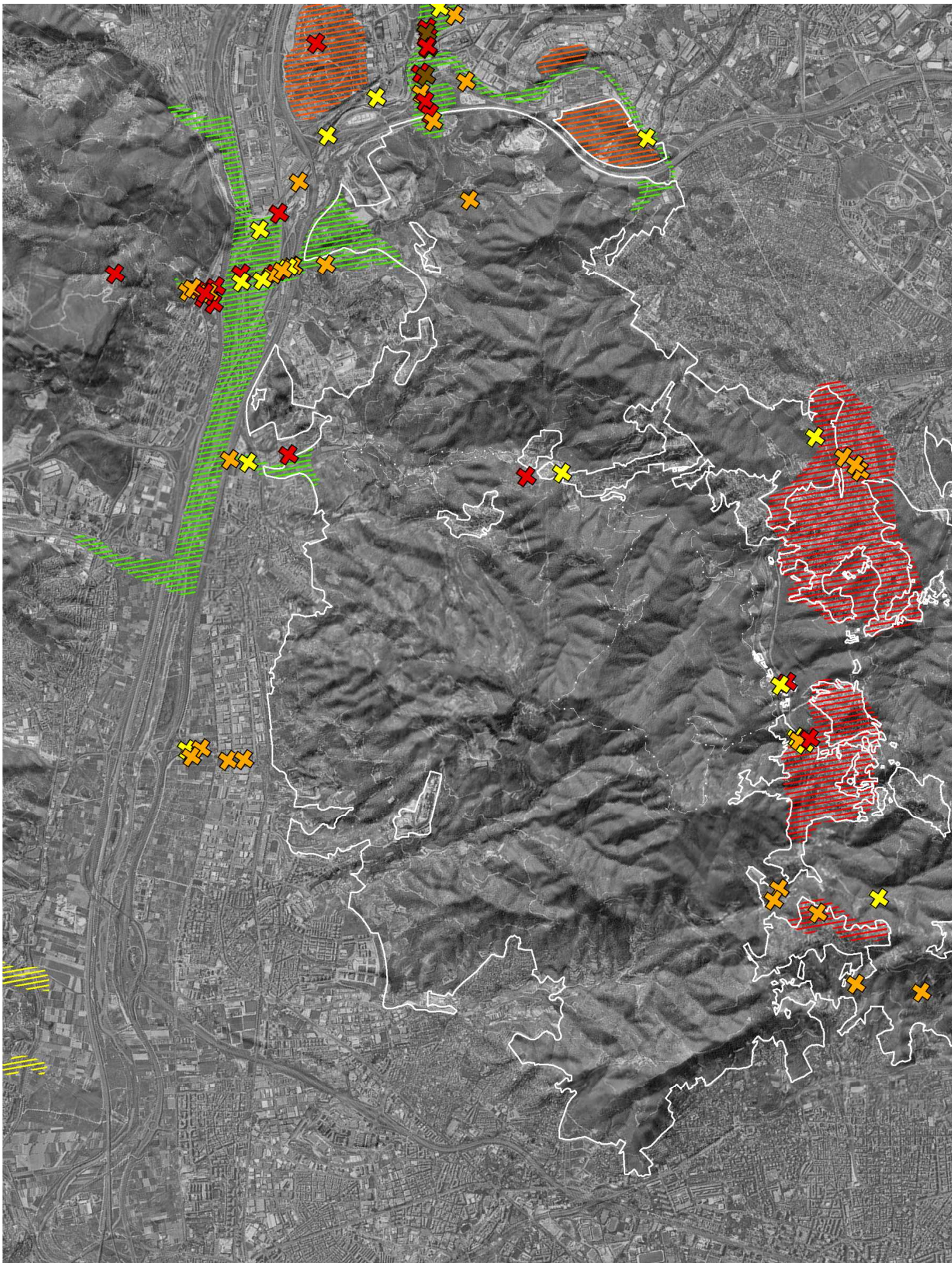
Curs mitjà de la Rierada

Reserves Naturals

- Localitats amb alta diversitat d'amfibis
- Localitats amb alta diversitat de rèptils
- Localitats d'alt interès per als ocells rupícoles
- Localitats d'alt interès per als quiròpters

+ Estrategic

+ Recomendable

 Límits de Collserola

+ Necessari

+ Urgent

 Reserves Naturals

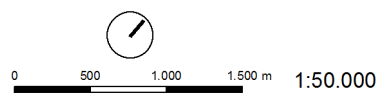
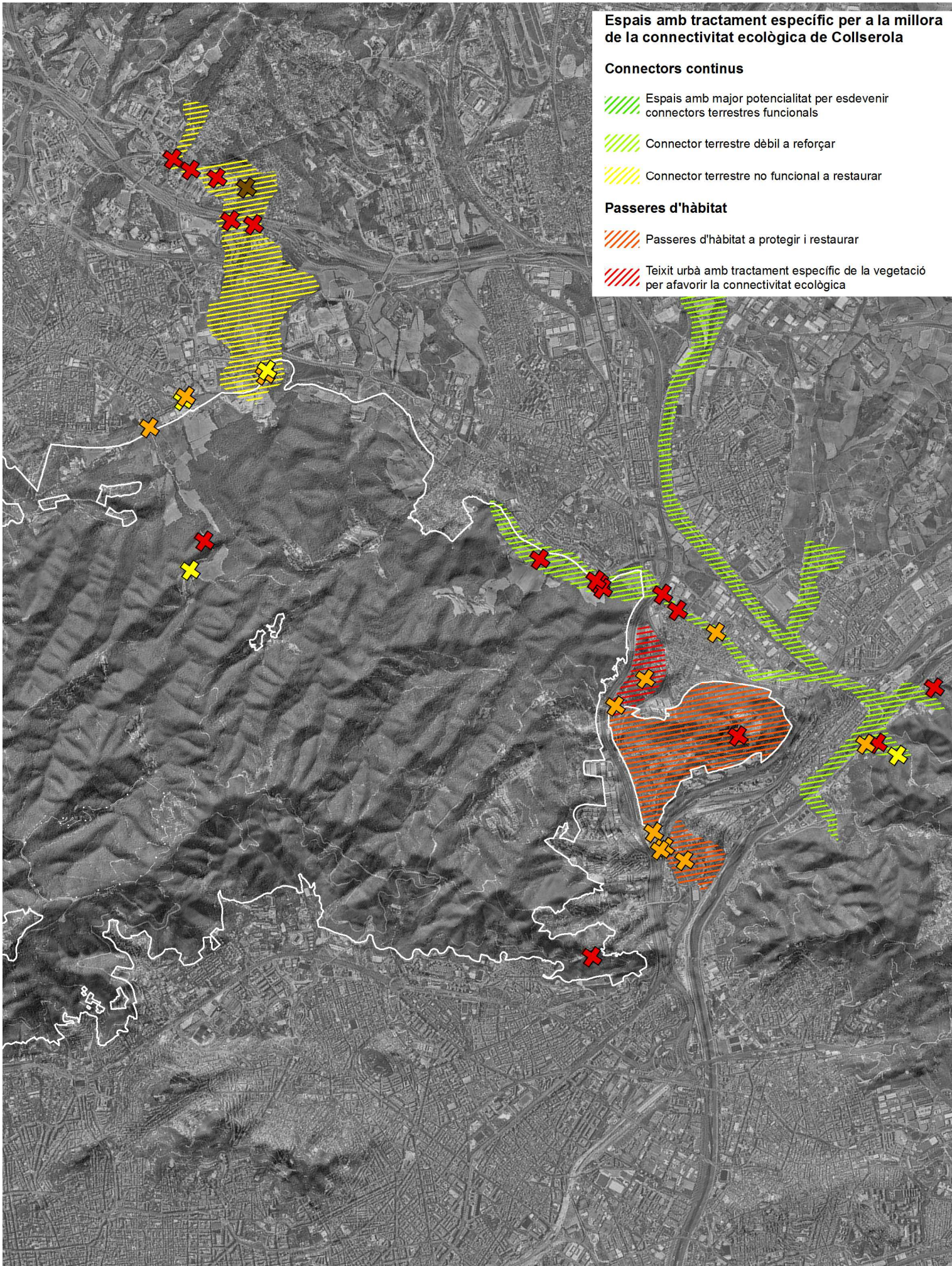
Espais amb tractament específic per a la millora de la connectivitat ecològica de Collserola

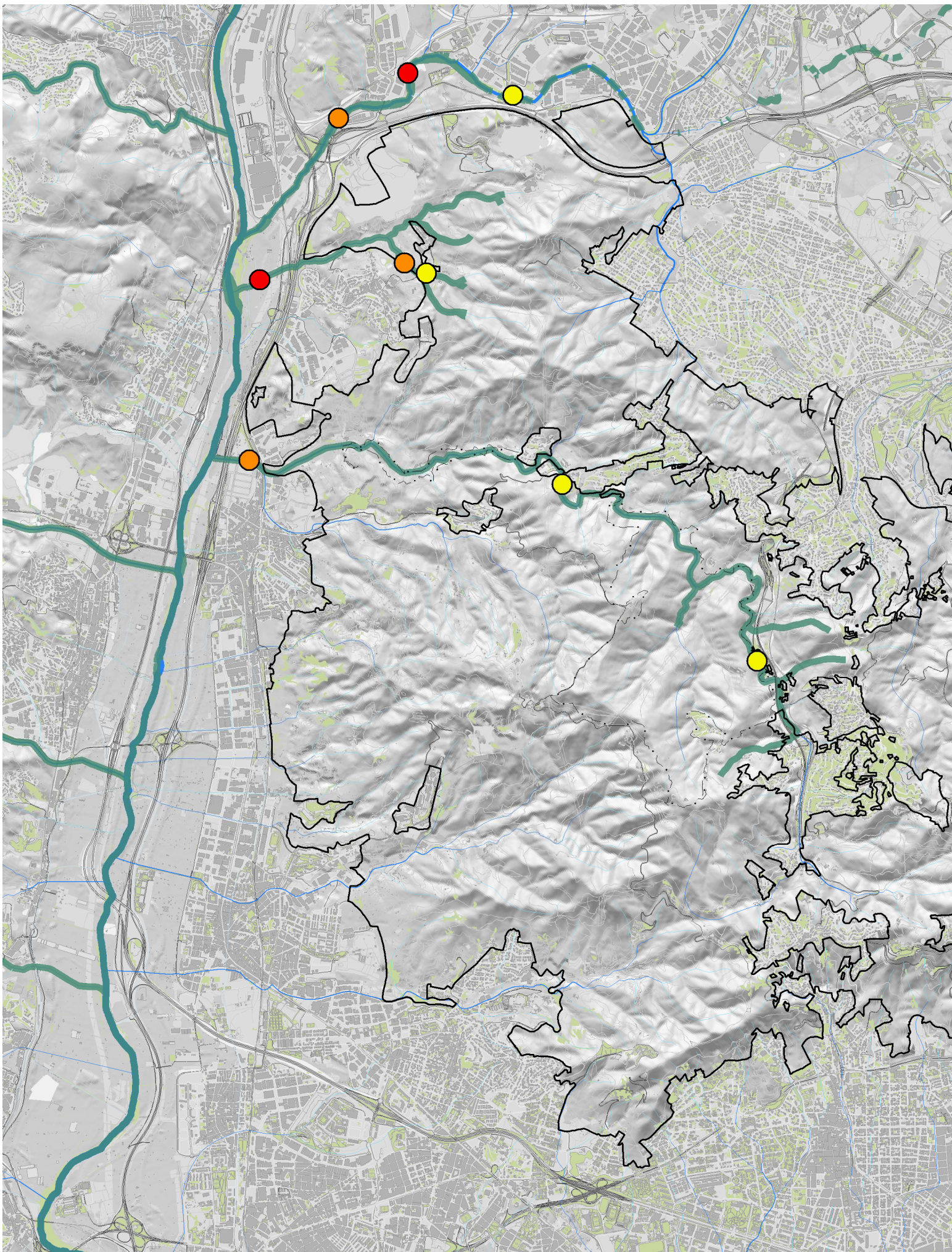
Connectors continus

- Espais amb major potencialitat per esdevenir connectors terrestres funcionals
- Connector terrestre dèbil a reforçar
- Connector terrestre no funcional a restaurar

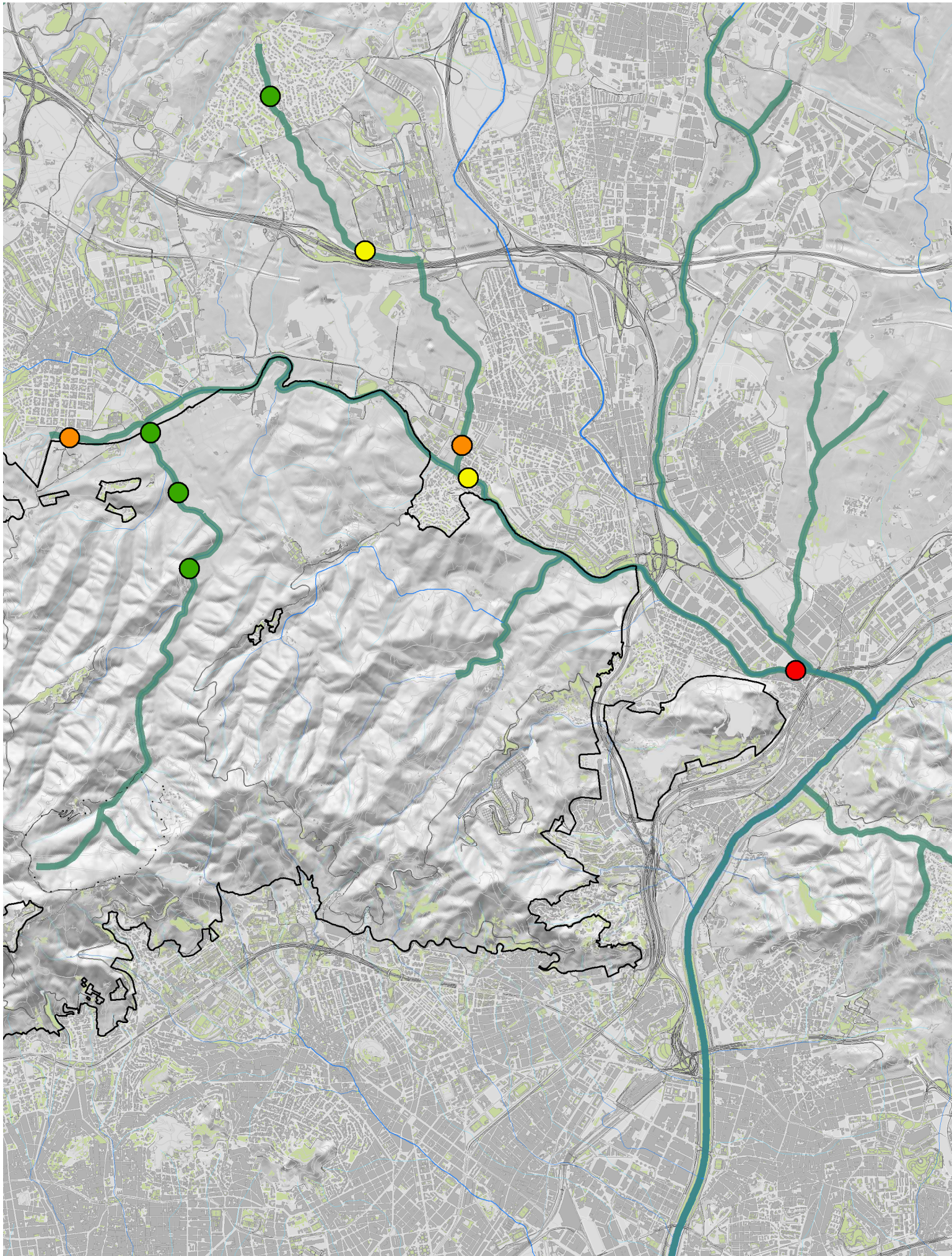
Passeres d'hàbitat

- Passeres d'hàbitat a protegir i restaurar
- Teixit urbà amb tractament específic de la vegetació per afavorir la connectivitat ecològica

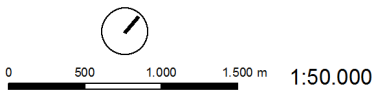

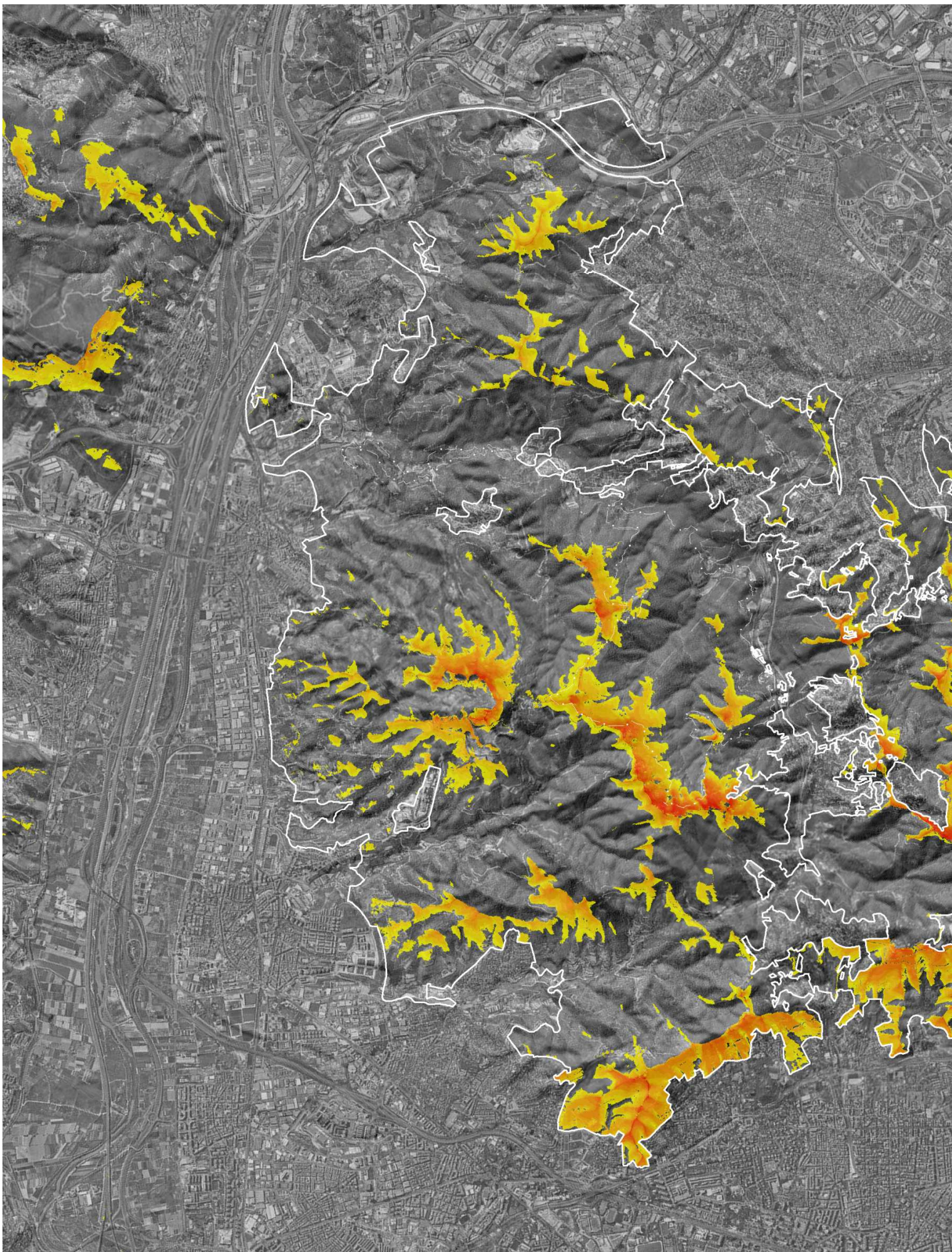
	Dolent
Degradació extrema		Mediocre
Inici d'alteració important		Molt bo
Bosc de ribera sense alteracions		Límits de Collserola
	Deficient
Alteració forta		Bo
Bosc lleugerament pertorbat		Rius d'interès connector		Reserves Naturals

DOCUMENT INICIAL ESTRATÈGIC DEL PEPNAT DE COLLSEROLA

Nivells de qualitat dels boscos de ribera

Fons escènics més visibles

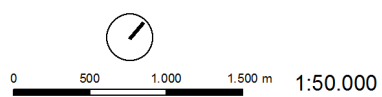
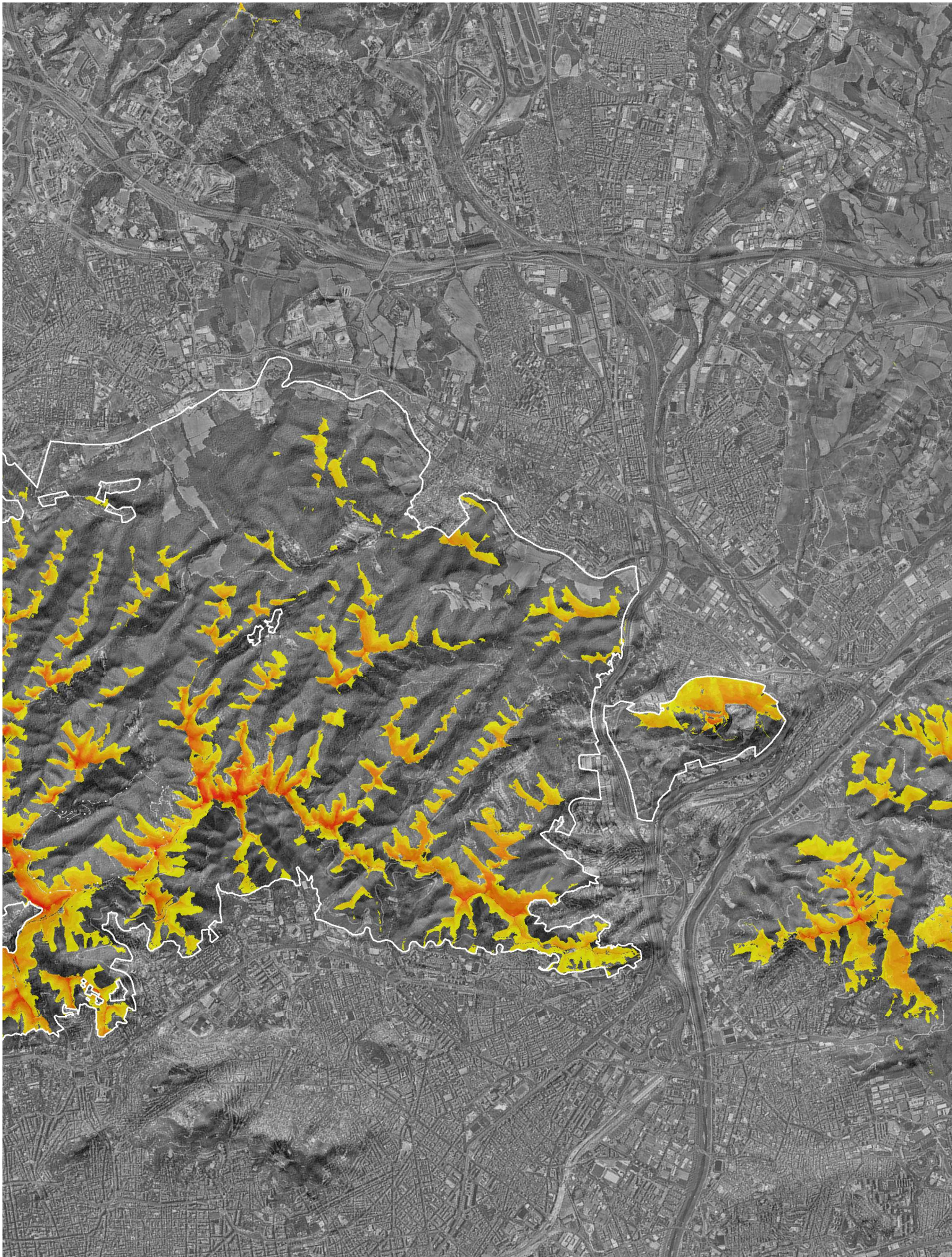
Fons escènics menys visibles

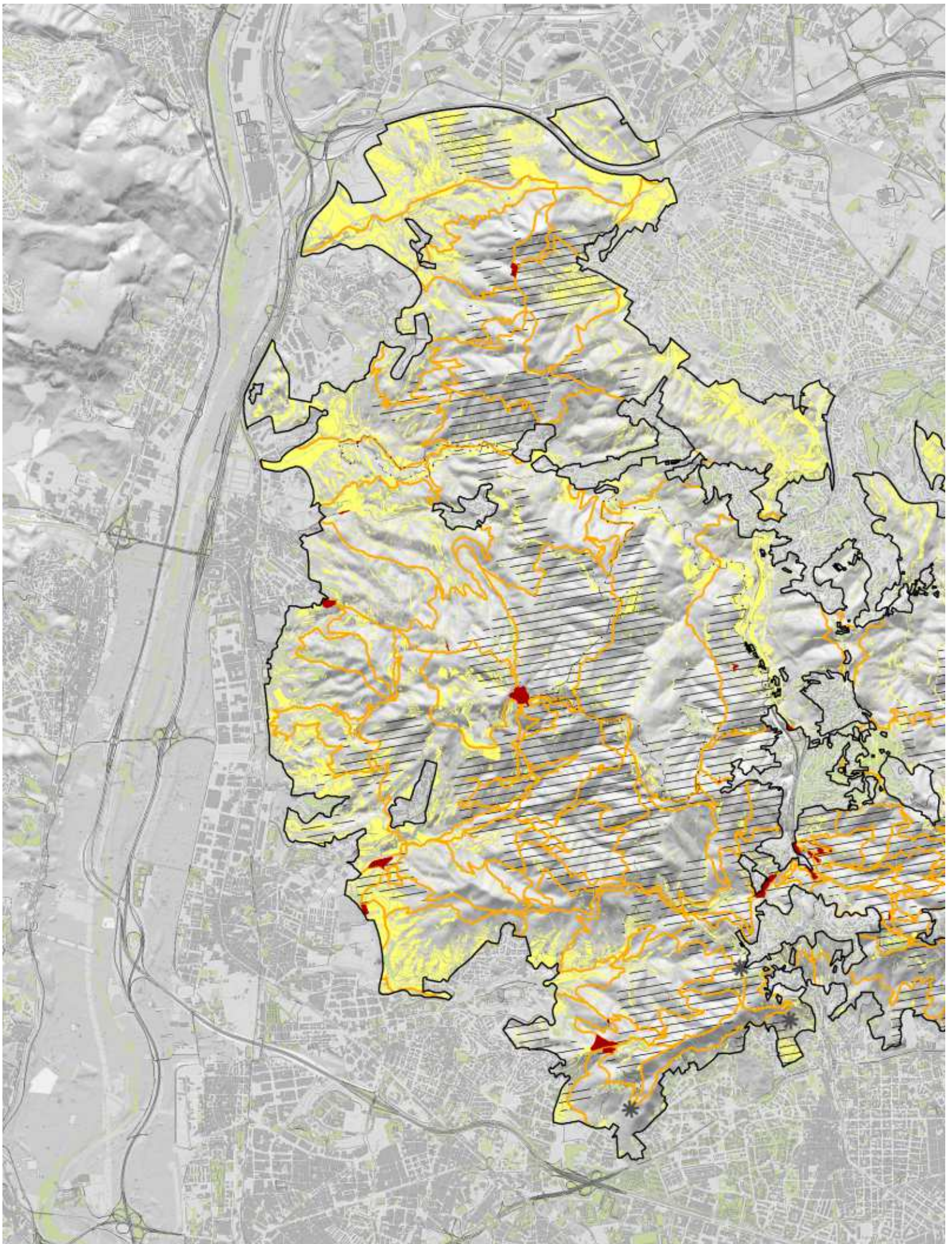

Límits de Collserola

Reserves Naturals

■ Àrees d'estada

* Miradors

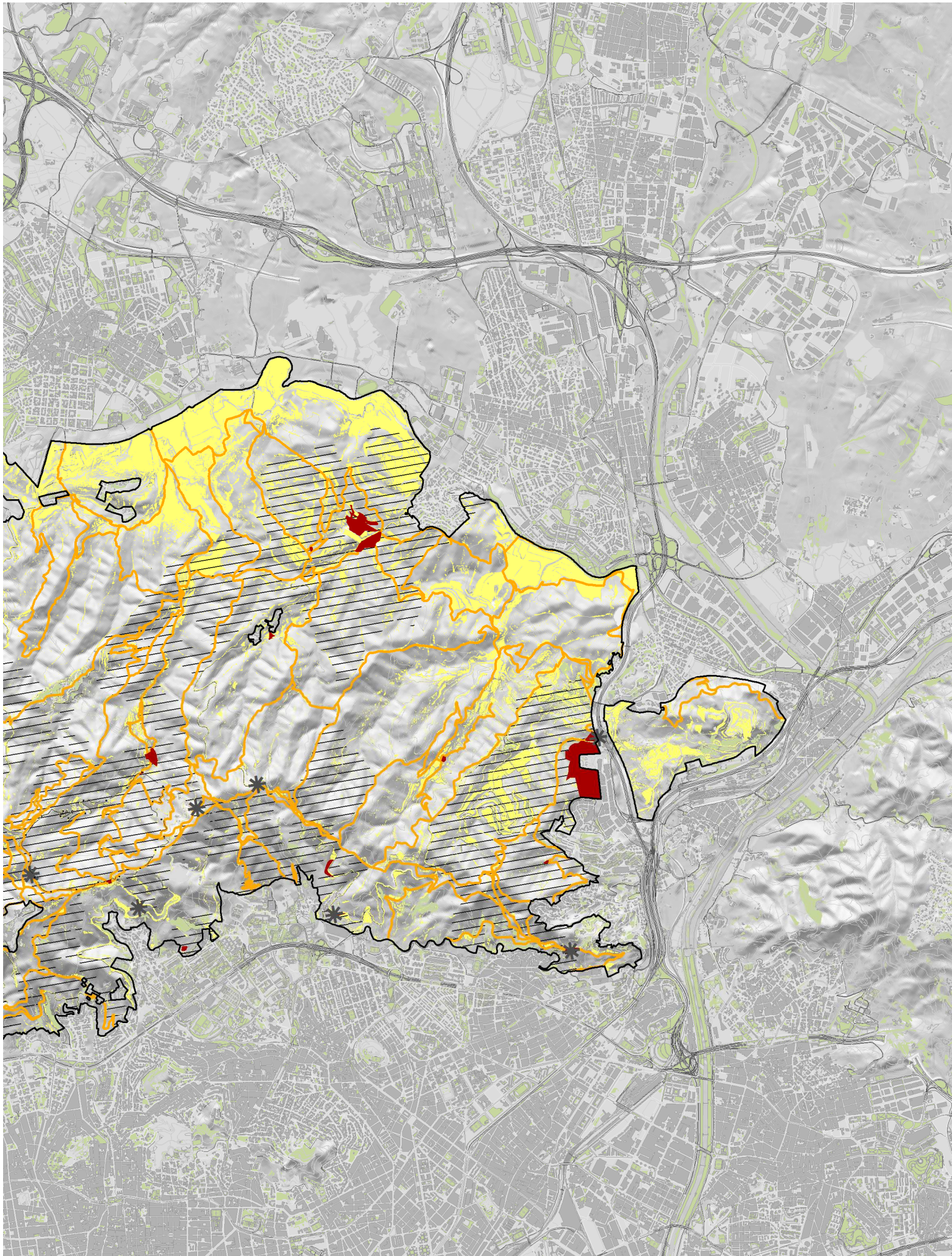
//// Sòls de Propietat Pública (SNU)

□ Límits de Collserola

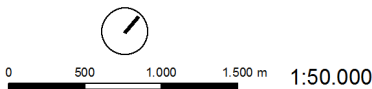
— Camins

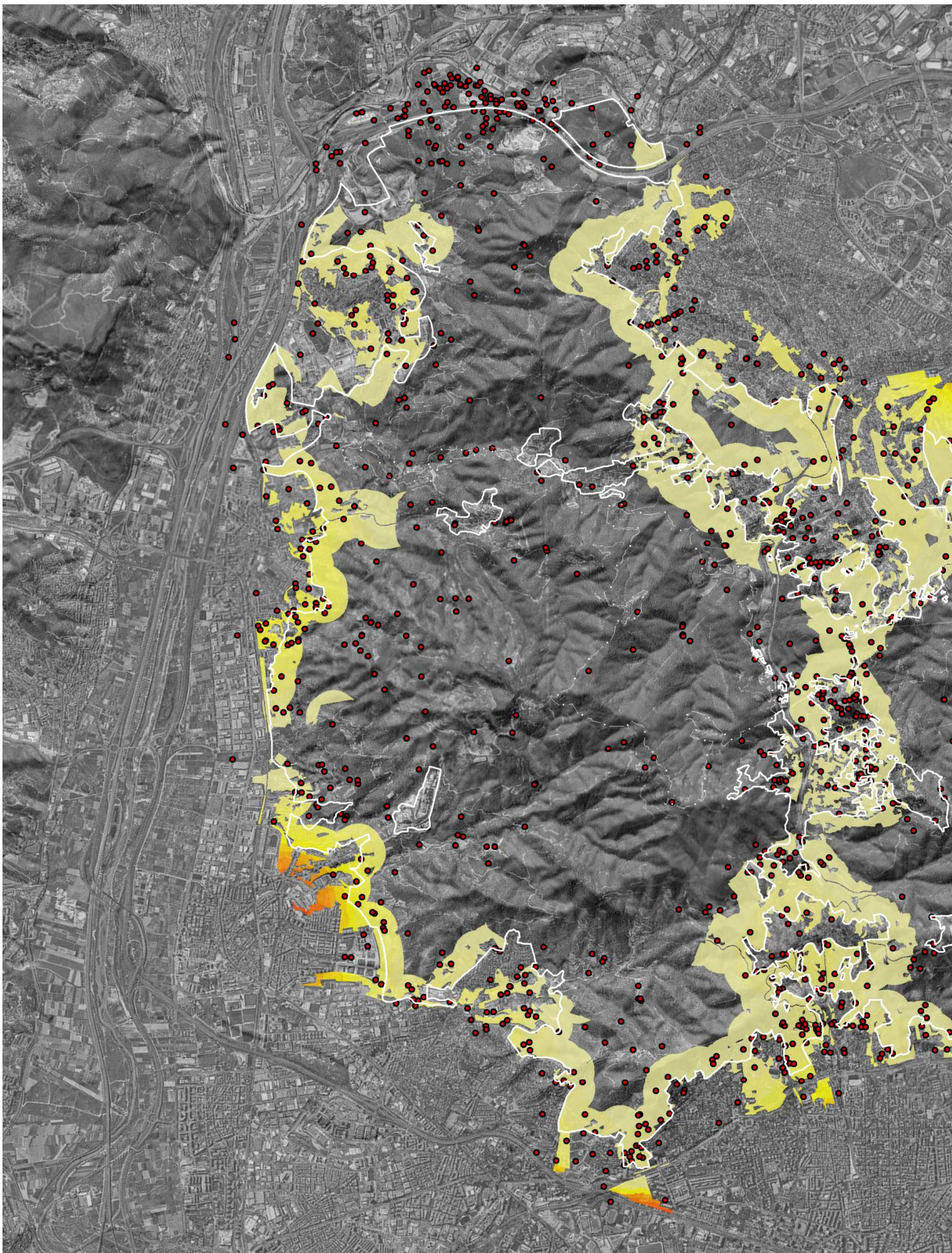
■ Pendents inferiors al 10%

- - - Reserves Naturals

DOCUMENT INICIAL ESTRATÈGIC DEL PEPNAT DE COLLSEROLA

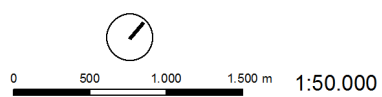
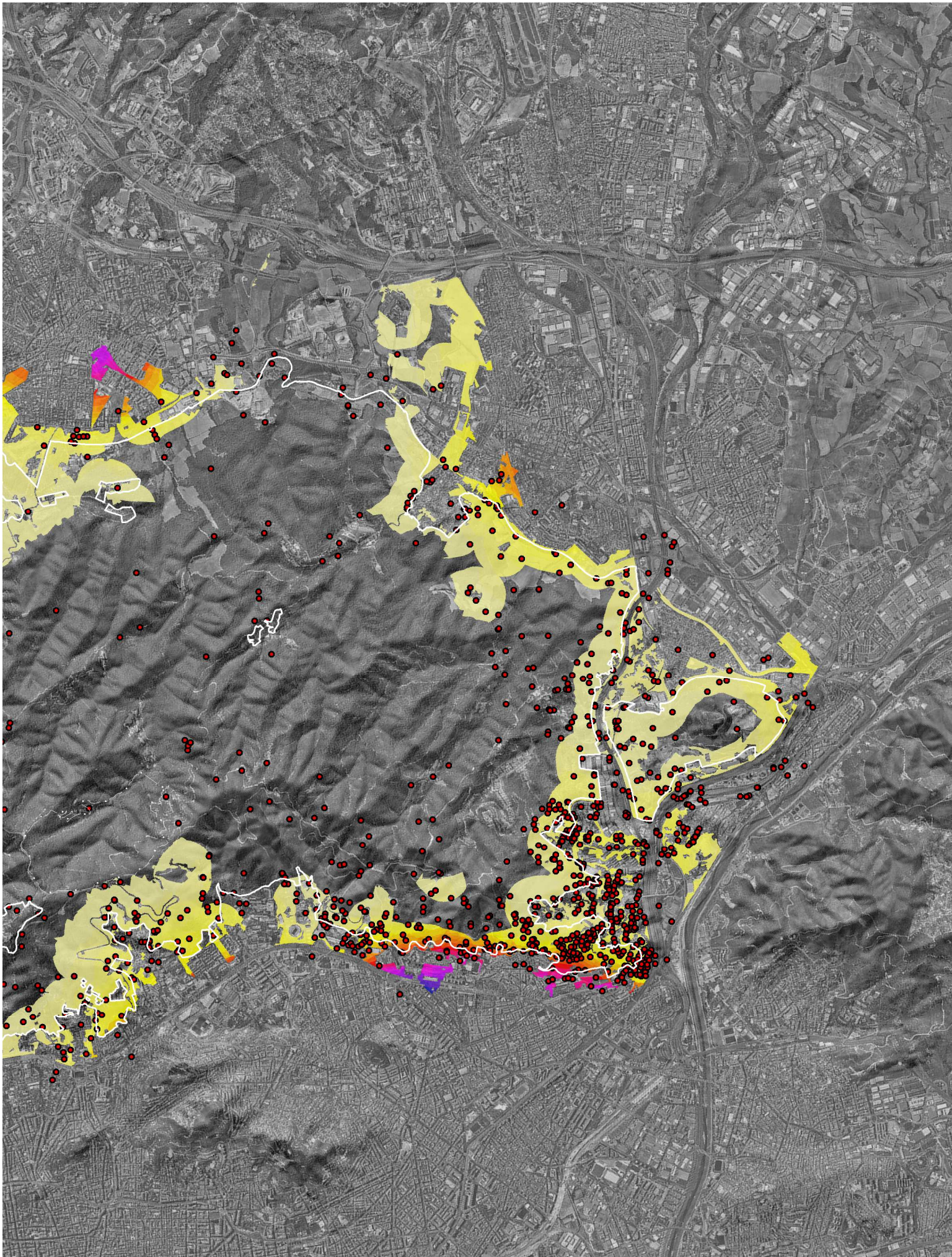

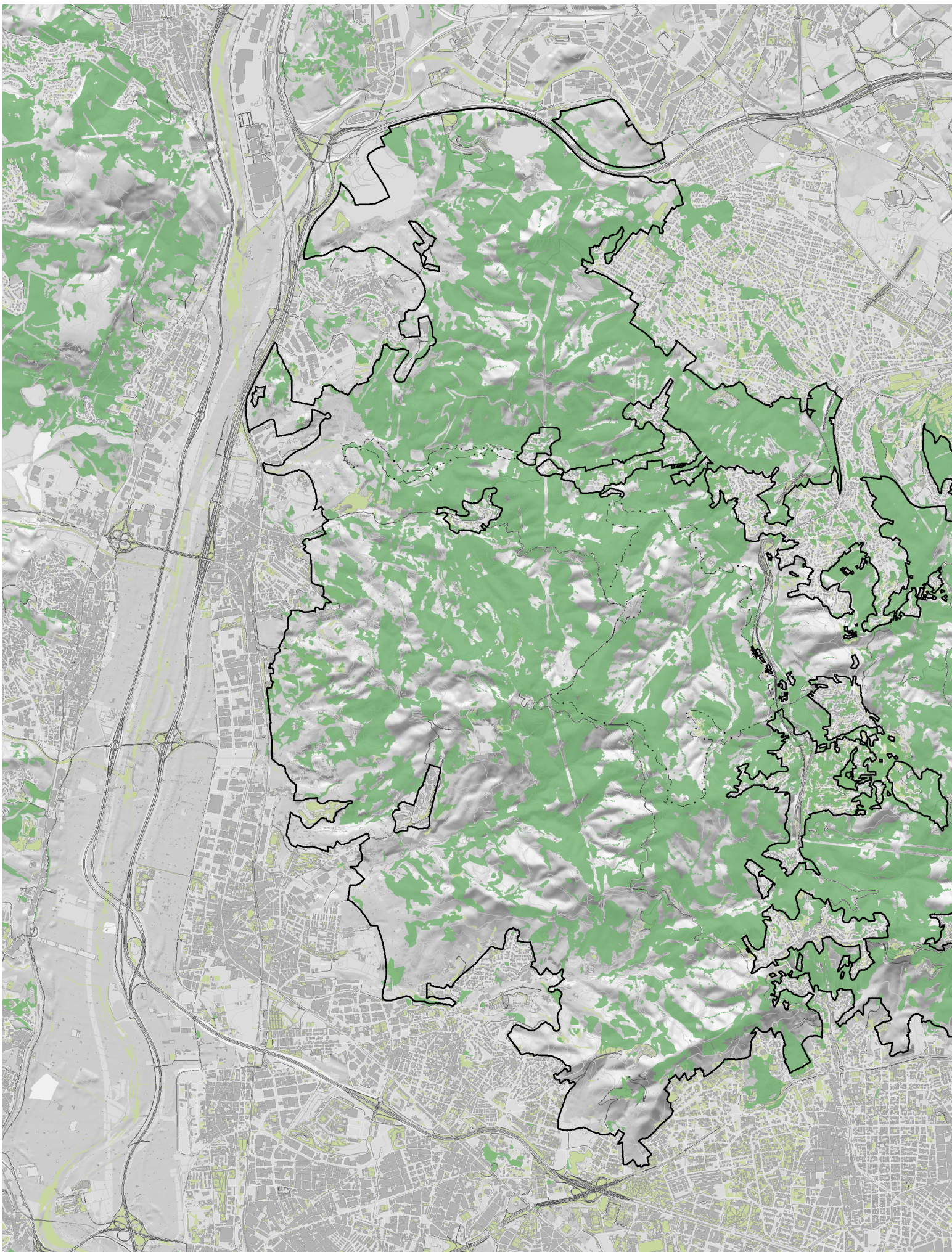

Més pressió poblacional
Menys pressió poblacional

Punts d'incendis 1990-2013

Límits de Collserola
Reserves Naturals

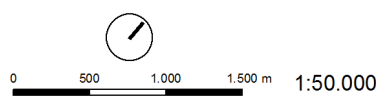
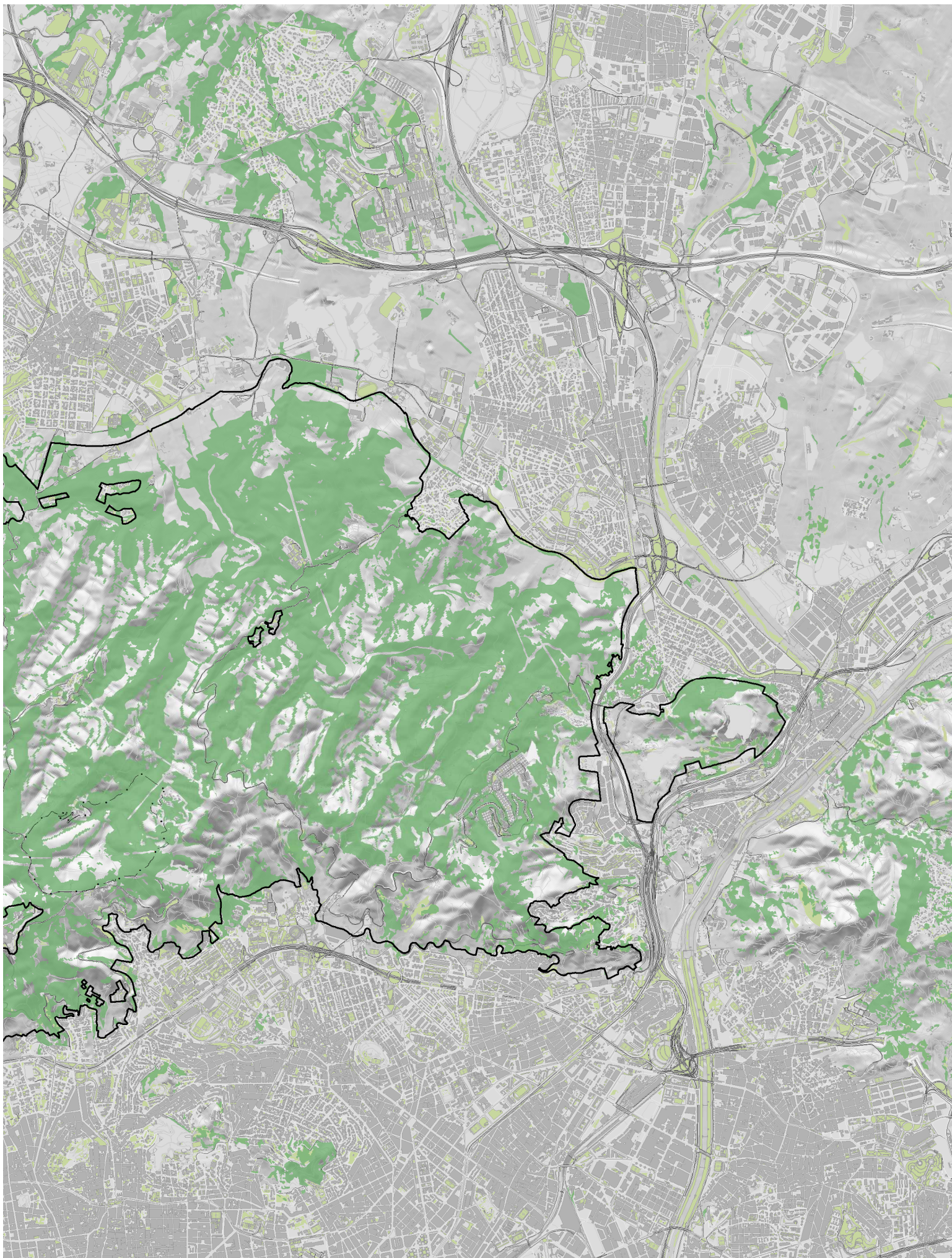

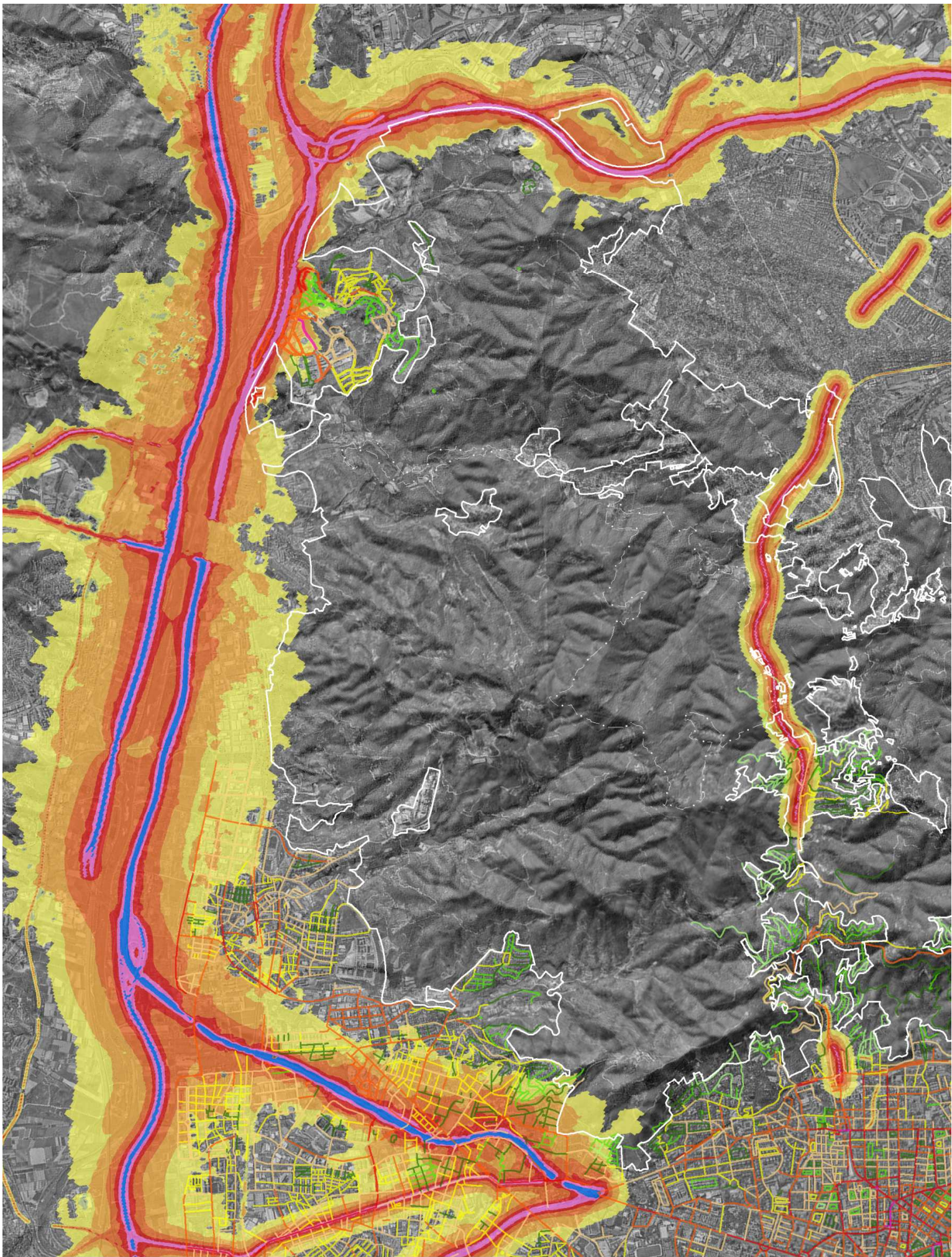

 Bosc amb potencial d'aprofitament de la biomassa

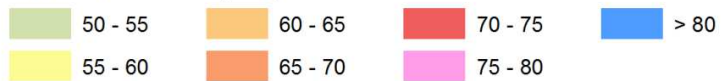
 Límits de Collserola

 Reserves Naturals

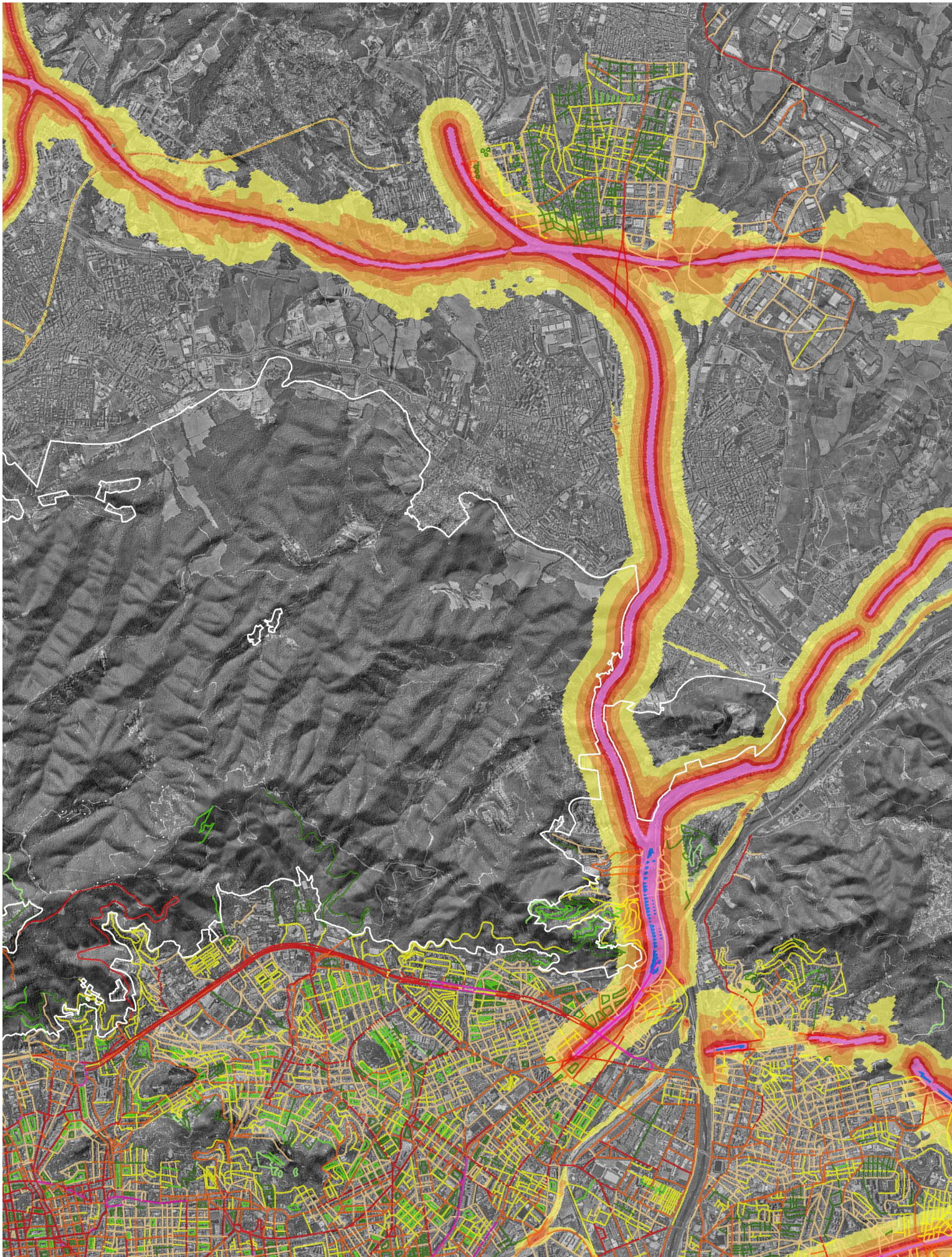

Nivells acústics dia (dBA)

 Límits de Collserola

 Reserves Naturals

DOCUMENT INICIAL ESTRATÈGIC DEL PEPNAT DE COLLSEROLA

Contaminació acústica als entorns de Collserola

V. PROGRAMA DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA

1. La Participació Ciutadana en el Consorci del Parc de la Serra de Collserola

La finalitat de les polítiques de participació del Consorci del Parc de la Serra de Collserola són enfortir les relacions entre la ciutadania i les administracions públiques per tal de millorar la presa de decisions en la gestió del Parc. El camí per avançar en la cultura de la participació, es fonamenta en el diàleg i en l'obertura d'espais de relació.

Fent propostes:

- Consell Consultiu
- Projectes de gestió participada

Col·laborant:

- Voluntaris de Collserola
- Col·laborem amb el Parc (entitats)
- Voluntariat ambiental corporatiu

Donant suport:

- Programa de patrocini

A part s'estableixen dies claus on es convoca a la ciutadania a participar en el coneixement i millora de la Serra com el Dia del Parc Natural.

Consell Consultiu

El Consell consultiu és l'òrgan de participació del Consorci del Parc naturalde la Serra de Collserola, al costat dels òrgans de govern i d'administració. Les seves funcions són, entre d'altres, les d'informació, consulta i assessorament respecte el pla d'actuació del Consorci. Les propostes que s'aproven per part d'aquest òrgan són elevades a als òrgans de govern del Consorci. Totes les actes de les sessions, així com els membres i el reglament intern són públiques i consultables a <http://www.parcnaturalcollserola.cat/pages/consell-consultiu>.

Les diferents entitats i associacions que integren el Consell Consultiu representen els sectors socials, acadèmics, culturals, professionals, econòmics i entitats privades sense finalitat de lucre, que persegueixin finalitats d'interès general concurrents amb les pròpies del Consorci. Per aquest exercici el Consell està forma per 54 entitats.

El Voluntariat

Per conservar i millorar un espai natural com la Serra de Collserola no n'hi ha prou amb la feina que realitza l'òrgan gestor, és imprescindible que tota la societat consideri important aquest objectiu, i s'hi impliqui en la mesura de les seves possibilitats. El Voluntariat esdevé un element indispensable per aconseguir aquest objectiu.

Al Parc naturalde Collserola el voluntariat té diferents espais on desenvolupar-se, que varien en funció de si la implicació i la col·laboració és a nivell individual, o bé es canalitza a través d'una entitat o associació, o d'una empresa.

La necessitat de buscar una nova fórmula de relació de la ciutadania amb el Parc, que anés més enllà del coneixement i que afavorís una aportació activa, va motivar, l'any 1991, la creació d'un projecte singular anomenat «Voluntaris de Collserola». Des d'aleshores i fins a l'actualitat, han estat més de 350 les persones que amb el seu compromís i entusiasme han contribuït a la divulgació dels valors del Parc i a una millora del seu patrimoni. El projecte s'ha consolidat com un bon espai d'aprenentatge, de col·laboració, de diàleg, i també, de relació.

D'altra banda, sempre hi ha hagut també moltes organitzacions que han volgut contribuir a la conservació i la millora de Collserola i que han actuat en aquest sentit d'una forma o una altra. Des del Consorci s'ha intentat treballar amb totes elles per tal d'unir esforços. Actualment hi ha més de 25 entitats o associacions de signe i interessos diversos que, de manera puntual o periòdica, duen a terme diferents actuacions. Fa tres anys que totes aquestes activitats s'agrupen sota el programa «Col·laborem amb el Parc». És dins d'aquest context i per tal de facilitar el coneixement mutu, l'intercanvi

d'experiències i l'acció conjunta, que el Consorci ha organitzat algunes trobades de treball amb totes elles.

Des de fa uns anys, també en l'àmbit de l'empresa s'hi estan desenvolupant programes de responsabilitat social corporativa, i dins d'aquests, el voluntariat ambiental corporatiu. Des del Consorci això es veu com una oportunitat més d'establir relació amb una part important de la societat activa, que pot fer contribucions econòmiques per a la realització de projectes al Parc, dins el programa de patrocini, o bé venir amb els seus treballadors i treballadores, de forma puntual, per als qui les actuacions de voluntariat poden ser una forma de conèixer el Parc, d'acostar-se al que representa la gestió d'un espai natural protegit i de deixar la seva aportació de millora.

Enguany són 93 persones les que han signat el Compromís anual de voluntariat, organitzades en 23 grups, que fan 11 tasques diferents de suport a l'atenció al visitant o de conservació i millora del patrimoni natural o construït. Fins al juny, han realitzat gairebé 120 actuacions de col·laboració, algunes de forma conjunta amb diferents entitats. També han fet sessions de formació específica sobre la tasca que realitzen i de formació complementària sobre diferents temes.

Pel que fa al programa Col·laborem amb el Parc adreçat a entitats, enguany s'han dut a terme un total de dotze

actuacions per part de tretze associacions diferents. Pel que fa al voluntariat ambiental corporatiu esta destinat a les empreses que volen col·laborar en diferents actuacions o intervencions per recollir fons que es destinen a obres de manteniment.

2. La participació ciutadana en el desenvolupament del PEPNat de Collserola

Cal recordar la decisió compartida pel conjunt d'administracions i actors implicats en el desplegament del Decret de Parc natural de Collserola que el nou pla especial de Collserola esdevingui també una revisió del PEPCo, és a dir que l'aprovació definitiva del nou pla especial comporti la derogació del PEPCo vigent. Aquest és un «pla especial urbanístic», que es redactà en desenvolupament del PGM i s'aprovà d'acord amb el marc legislatiu urbanístic (CMB, 1987), i que en concordança amb aquest PGM, quasi la totalitat del seu àmbit territorial el constitueixen terrenys, en règim de sòl no urbanitzable, qualificats com a "sistemes generals" de parc forestal (clau 27) o de reserva natural (clau 29) amb una regulació molt estricta respecte dels usos que s'hi poden desenvolupar.

A banda de tota aquesta casuística, de caire eminentment urbanístic, no hem d'oblidar que, tal com emana del Decret 146/2010, el nou pla especial, tal com ho va fer el PEPCo en el seu moment, també abordarà tots els aspectes propis d'un "pla d'ordenació dels recursos naturals".

És per aquest motiu que ens referim al PEPNat de Collserola com un instrument híbrid que

es fonamenta tant en la legislació urbanística com en l'ambiental.

En aquest sentit la legislació urbanística de Catalunya determina que s'han de garantir i fomentar els drets d'iniciativa, d'informació i de participació de la ciutadania en els processos urbanístics de planejament i de gestió¹. En el ben entès que el PEPNat es tramitarà en part seguint la legislació urbanística, s'ha d'adaptar l'estructura del programa de participació ciutadana al llarg de les diferents fases que es duran a terme durant la tramitació i formulació del PEPNat a dita normativa, i que han d'ésser prou flexibles per a garantir la màxima implicació dels diferents sectors institucionals, socials i econòmics.

En aquest sentit el programa de participació ciutadana ha d'expressar les mesures i actuacions previstes per facilitar-ne la divulgació i la comprensió dels objectius i el contingut de l'instrument de planejament implicat. Les etapes i els continguts del programa de participació són les següents²:

¹ Article 8. Publicitat i participació en els processos de planejament i gestió urbanístics. Text refós de la Llei d'Urbanisme Llei 3/2012. Aquest text refós no ha modificat als aspectes relatius a la participació ciutadana, sent vàlid el Reglament d'Urbanisme aprovat pel Decret 305/2006 de 18 de juliol.

² L'art. 22 del Reglament d'Urbanisme aprovat pel Decret 305/2006 regula la redacció i aprovació de Programes de

1.- Fase prèvia al període d'informació pública: accions d'informació adreçades a difondre l'inici del planejament i les dades necessàries sobre el seu abast i característiques. Les accions d'aquesta fase poden consistir en la publicació i exposició d'un avanç del planejament, la presentació d'estudis previs i la realització d'actes públics i conferències sobre aquest i altres instruments similars.

En aquesta fase s'han d'establir i comunicar quins seran els canals d'informació i participació perquè la ciutadania i les institucions puguin donar la seva opinió sobre els temes en discussió, puguin debatre'ls i també presentar-hi propostes. En tot cas, els canals previstos han de buscar la participació activa de gran part de la població, i no és suficient amb realitzar una crida general a la participació. La informació recollida en aquesta fase s'ha de sistematitzar i analitzar, presentant els resultats en un informe públic.

Els continguts mínims que ha de tenir el document d'avanç

participació ciutadana en el procés de planejament, així com les fases a les que poden referir-se els programes de participació. L'art. 105.2 del mateix Decret estableix que l'aprovació i publicació del programa de participació ciutadana és obligatòria en el cas de formulació o revisió del pla d'ordenació urbanística municipal, i es pot acordar prèviament o simultàniament a la publicació de l'avanç del pla.

del pla són³: l'objectiu i criteris generals del pla; una síntesi de les alternatives considerades i dels objectius i criteris urbanístics, ambientals i socials que justifiquen l'opció proposada; i una descripció de les característiques bàsiques de la proposta d'ordenació. En cas que l'instrument necessiti d'una avaluació ambiental s'ha d'incloure un informe ambiental previ.

En aquest sentit cal recordar que la Comissió Institucional del PEPNat va aprovar que en la redacció de l'Avanç de Pla s'incorporés l'informe de sostenibilitat ambiental preliminar.

2.- Fase d'informació pública: s'han de posar en marxa els mecanismes d'informació sobre l'ordenació que proposa el document inicialment aprovat, com també informar-ne sobre el període d'informació pública i els procediments mitjançant els quals es recolliran al·legacions i propostes, habilitant espais i mitjans apropiats per aconseguir la màxima participació.

L'exposició ha de ser d'un mínim de trenta dies, per donar temps a què es puguin presentar al·legacions. L'Administració té l'obligació de donar resposta a totes les al·legacions rebudes. Tanmateix s'ha de garantir la consulta del projecte per aquests mitjans telemàtics. Respecte dels continguts objecte de publicitat,

totes les persones i institucions tenen dret durant aquest període a consultar la documentació que integra el document i a obtenir-ne una còpia. Tenen dret també a presentar al·legacions i suggeriments, i a aportar documentació o informes que considerin rellevants per a la valoració final de l'expedient.

3.- Fase posterior al període d'informació pública fins l'aprovació definitiva: s'ha de redactar un informe valorant les propostes i iniciatives presentades durant tot el procés d'elaboració del projecte. L'acord pel qual s'aprova el programa de participació ciutadana que s'ha de publicar en el butlletí oficial corresponent. El contingut de l'acord ha de ser de consulta pública.

³ Art. 106 del Reglament d'Urbanisme aprovat pel Decret 305/2006.

3. Organització i procés de treball del PEPNat de Collserola

L'octubre de 2013, i de cara a donar impuls al procés de redacció del PEPNat, les administracions implicades acordaren una organització institucional. Així la governança del Pla quedava organitzada en tres nivells: Comissió institucional, Comissió redactora i Secretaria tècnica. Consegüentment, en data 8 d'octubre de 2012 és constituït la Comissió Redactora i el 19 de desembre de 2012 és constituït la Comissió Institucional.

Posteriorment, a partir de la sessió de 17 d'octubre de 2013, la Comissió Institucional acordà incrementar la representació dels departaments de l'Administració implicats amb la incorporació de dues direccions generals del Departament de Territori i Sostenibilitat.

Comissió institucional

En ella estan representades totes les administracions que d'una manera o altra intervenen en la redacció del nou pla especial del Parc de Collserola: el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural, mitjançant el titular de la Direcció general de Medi Natural i Biodiversitat; el Departament de Territori i Sostenibilitat, mitjançant els titulars de les direccions generals d'Urbanisme i de

Polítiques Ambientals; la Diputació de Barcelona amb representació a través del Diputat delegat d'Espais naturals i Medi ambient; l'Àrea Metropolitana de Barcelona a través del seu gerent i el Consorci del Parc de Collserola mitjançant el president de la Comissió Executiva. Així mateix, estan representats els governs locals amb terme municipal dins de l'àmbit territorial del Parc mitjançant un representant de cada ajuntament nomenat per l'alcalde. Aquesta Comissió està presidida per la Generalitat de Catalunya, en la persona del titular de la Direcció General de Medi Natural i Biodiversitat. És l'òrgan decisor de la redacció i tramitació del Pla, que dirigeix, valida i aprova els documents i propostes de la Comissió redactora.

Comissió redactora

És una comissió pluridisciplinar formada per tècnics amb experiència en els camps de l'ordenació i planificació territorial i la planificació i gestió d'espais naturals protegits. Aquesta comissió es nodreix dels equips tècnics de les administracions impulsores. Està presidida pel titular de la Direcció General de Medi Natural i Biodiversitat i es dota d'una Secretaria tècnica. Té les funcions de definir el contingut del «pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc natural de la serra de Collserola» com un instrument innovador basat en les Directrius per a la redacció

aprovades per la Comissió Institucional.

Com ha succeït en la Comissió institucional, i a partir de la mateixa data, la Comissió redactora s'ha vist ampliada amb la participació de la Subdirecció General d'Urbanisme i la Subdirecció General d'Avaluació Ambiental adscrites al Departament de Territori i Sostenibilitat, cadascuna d'elles representades pel seu titular.

Secretària tècnica

La Secretaria tècnica del Pla és la responsable de duu a terme la coordinació tècnica de les Comissions. Aquesta dirigeix un equip redactor multidisciplinar format per tècnics de diferents administracions i experts externs.

Per tal d'aglutinar el conjunt de problemàtiques associades a la redacció del nou PEPNat de Collserola, la Secretaria Tècnica va elaborar el "**Document de criteris i metodologia per a l'ordenació del parc natural**", el qual recollia les qüestions i/o esmenes plantejades des dels ajuntaments del Parc sobre modificacions del PGM i ajustos en la delimitació del parc natural; les propostes de redifinició i nous plantejaments sobre les ERE; els criteris a seguir i definició d'alternatives per a la ISA preliminar; les alternatives sobre els procediments i la tramitació; els criteris als que s'hauria d'ajustar la revisió del PEPCo; les línies estratègiques per a

l'ordenació dels recursos
naturals, etc...⁴

Per la redacció del "**Document de criteris i metodologia per a l'ordenació del parc natural**", i amb l'objectiu de compartir i consensuar les visions que es tenen des dels propis municipis sobre les diferents realitats i problemàtiques que coexisteixen en el si del Parc natural, la Secretaria tècnica del Pla, realitzà una ronda de visites als ajuntaments del Parc. Les entrevistes amb alguns dels càrrecs electes i tècnics municipals perseguien un doble objectiu, per un costat identificar els interlocutors en cadascun dels ajuntaments, de cara a consultes tècniques posteriors, i alhora consensuar la diagnosi sobre les problemàtiques del Parc. Tanmateix es varen mantenir reunions i sessions temàtiques amb els diferents tècnics del Consorci del Parc de Collserola, a fi i efecte de copsar el dia a dia del Parc Natural, i tractar els aspectes substantius del nou Pla especial.

També va ser presentat els contingut del document al Consell Consultiu del Parc naturalde Collserola.

Aquest document va ser aprovat per la Comissió Institucional en data 11 de febrer de 2014. En aquesta mateixa sessió, la Comissió Institucional va instar a la Secretària tècnica la redacció

del Avanç de Pla del PEPNat de Collserola. En aquesta encomana cal ressenyar la voluntat expressada pel conjunt d'administracions que impulsen el PEPNat de que aquest sigui un instrument modern i un exemple de concertació interinstitucional, ja que ha de ser el resultat del treball conjunt de totes les administracions implicades. Es vol que sigui un model de bona pràctica de planificació concurrent en tant que encaixi correctament les diferents escales i visions del territori.

⁴ Aquest document s'inclou a l'annex del Avanç de Pla del PEPNat de Collserola.

4. Estructura del Programa de Participació Ciutadana del PEPNat de Collserola

El Procés de Participació ciutadana té com principal objectiu informar i implicar a la ciutadania, a les entitats, associacions i institucions interessades en l'àmbit del Parc de Collserola, en el desenvolupament i avenços del PEPNat de Collserola en les seves successives fases pel seu millor coneixement, comprensió i implicació. Tot el procés estarà dirigit i coordinat per la Secretària tècnica.

El Programa de participació ciutadana conté les mesures i les actuacions previstes per tal de facilitar tant la divulgació i la comprensió dels objectius i del contingut dels treballs del PEPNat, així com la formulació d'al·legacions, suggeriments o propostes alternatives en el marc del tràmit d'informació pública. S'estructura, com s'ha comentat, en diferents fases i continguts:

Fase prèvia al període d'informació pública

Aquesta fase finalitza amb la publicació i exposició al públic de l'Avanç de Pla del PEPNat. La Secretària tècnica a l'iniciar la redacció de l'avanç, va organitzar i realitzar diferents trobades i sessions de treball amb experts de diferents àmbits i amb tècnics tant de les

administracions competents com del Parc de Collserola.

Aquestes sessions han estat dividides en dues fases diferents. Una primera per tal de tractar els problemes actuals que presenta el parc i una segona on s'han abordat les línies generals per la futura ordenació del PEPNat de Collserola. Totes aquestes reunions anaven encaminades a recollir les seves opinions i facilitar el debat i la presentació de propostes que han estat recollides en el procés d'elaboració de l'Avanç de Pla.

Per últim, s'han realitzat diferents reunions informatives. En primer lloc amb els regidors i tècnics dels diferents ajuntaments que conformen el Parc de Collserola per tal de presentar l'esborrany de l'Avanç de Pla. En el cas de Barcelona les reunions han estat amb els regidors i gerents dels diferents districtes que limiten amb el Parc. De la mateixa manera s'han realitzat reunions amb els responsables de les Administracions implicades i amb el Consell Consultiu del Parc.

Totes aquestes reunions serviran com a preparatòries de continguts per les primeres reunions de participació ciutadana.

Fase d'informació pública de l'Avanç de Pla.

Un cop publicat l'Avanç de Pla, on es recullen les directrius que es plantegen pel futur PEPNat de Collserola es plantegen les diferents sessions de participació ciutadana. Totes

aquestes sessions estarien dirigides i coordinades per la Secretària tècnica, amb l'ajuda d'alguna empresa externa especialitzada en temes de participació.

Aquestes sessions es duran a terme en tots els ajuntaments que conformen el Parc, amb l'excepció de l'ajuntament de Barcelona on les sessions es faran pels diferents districtes limítrofs al Parc de Collserola: Horta-Guinardó, Gràcia, Sarrià-Sant Gervasi, Les Corts i Nou Barris. En aquestes reunions dels districtes de Barcelona s'aprofitaria l'estructura del Consell de Barri, duent-se a terme una reunió d'aquesta figura específica per la participació del PEPNat.

Pel que fa a la resta dels ajuntaments es poden aprofitar els consells de Ciutat o crear "ad hoc" una comissió ciutadana expressa per aquestes sessions de participació. Per últim es duria a terme una sessió amb el Consell Consultiu del Parc Natural de Collserola.

La finalitat del procés és generar un coneixement correcte i compartit de la situació entre tots els sectors i agents en joc que poden tenir un interès en el procés del PEPNat de Collserola. Cal donar missatges clars per evitar la incertesa ciutadana i percepcions equivocades. L'objecte central de treballar un procés informatiu previ és generar un coneixement correcte i compartit de la situació i del que es pretén endegar en endavant.

L'estructura d'aquestes sessions seria en primer lloc una part explicativa dels continguts de l'Avanç: diagnosi i ordenació. Després, es discutirien els diferents components del model estratègic del PEPNat: preservació de la biodiversitat, usos i activitats, directrius urbanístiques, etc..., en tallers temàtics. Per últim es faria una posta en comú i els diferents grups proposarien les conclusions. Clarament són sessions que seria recomanables fer-les els cap de setmana per la seva durada (4-5hores). Segons el grau de participació, i per donar cabuda al màxim nombre de participants i de temes, es podrien desenvolupar en més d'una sessió.

Es molt important elaborar els materials idonis per aquestes sessions: power point, panells informatius en format exposició en el local on es desenvolupa el procés (fins i tot pot estar exposat un cert temps) , documents, etc...

Dins del programa de participació ciutadana del PEPNat serà necessari disposar de mitjans telemàtics no només per proporcionar informació del procés, carregar els diferents documents que conformen el pla sinó a més per recollir observacions i al·legacions de la ciutadania.

La creació d'aquest portal (es podria accedir des de les diferents pàgines web de les administracions implicades. Els materials del pla estarien en format pdf. Es recollirien les

actes de les diferents sessions participatives així com el calendari de totes les iniciatives vinculades al PEPNat de Collserola.

Es evident que per aquesta fase de la participació serà necessari disposa de bons mecanismes d'informació sobre el model d'ordenació que es proposa pel futur del Parc. De la mateixa manera serà necessari donar a conèixer l'obertura d'aquest període i el sistema de recollida d'al·legacions i propostes de manera que faciliti la seva presentació, habilitant els mitjans i els espais adients d'acord amb les característiques dels ajuntaments i dels districtes.

Cal recordar que també caldrà recollir les al·legacions que provinguin de l'exposició pública del Avanç de Pla.

Finalitzat aquest període es farà un treball de recopilació de totes les observacions i propostes rebudes tant en les sessions de treball com pels diferents mitjans emprats per la seva possible consideració en la següent fase de l'aprovació inicial del PEPNat. Aquest document recopilatori serà aprovat per la Comissió Redactora i Institucional.

Quan es disposi d'un document per l'aprovació inicial del PEPNat de Collserola, es duria a terme la segona tongada de sessions informatives i participatives. El document d'aprovació inicial igualment estarà a disposició de la ciutadania a les diferents pàgines web.

En aquest punt l'esquema de les sessions seria similar a l'anterior però amb importants matisacions en el seu desenvolupament ja que el model de Parc seria ja molt més concret. Caldrà també realitzar al final d'aquest període un informe que reculli totes les aportacions i propostes realitzades i les al·legacions rebudes. Aquest document igual que la fase anterior es presentarà a la Comissió Redactora i Institucional.

Fase posterior fins l'aprovació definitiva

Tal com recull la reglamentació, caldrà elaborar un document de valoració de les propostes i iniciatives presentades en totes les fases del procediment d'elaboració de la participació ciutadana. Aquest document haurà d'incloure els informes de resposta de les al·legacions i observacions presentades en el procés participatiu. I finalment un informe de síntesi no tècnica de les principals modificacions introduïdes en el PEPNat de Collserola. Aquest document també serà publicat de manera electrònica a les pàgines web.

Per últim l'acord d'aprovació del programa de participació ciutadana es publicarà per edicte al diari o Butlletí Oficial que correspongui i el seu contingut podrà ser objecte de consulta pública.

VI. DOCUMENTACIÓ EN DVD

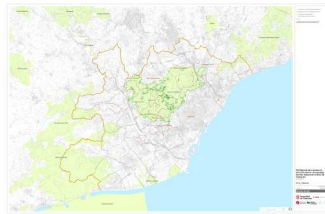
- 0 Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc Natural de la Serra de Collserola. Avanç de pla. Document lliurat a la Comissió institucional del Pla, en la sessió de 18 de desembre de 2014.
- 1 Document de criteris i metodologia per a l'ordenació del Parc Natural de la Serra de Collserola.
- 2 Observacions sobre el document de criteris i metodologia per a l'ordenació del Parc Natural de la Serra de Collserola (versió desembre 2013) Direcció General de Polítiques Ambientals.
- 3 Diagnosi del medi natural per al Pla Especial de Protecció del Parc Natural de la Serra de Collserola. (Diputació de Barcelona, 2014).
- 4 Annexos al text 4.1. Estat i evolució dels valors ecològics del Parc
Annex 1
Fons documental
- 5 Fitxes d'intervencions al Parc
Fitxa 1: Mirador de la Rabassada
Fitxa 2: Porta dels esfèrics
Fitxa 3: Àrea de Lleure de la Salut de Sant Feliu de Llobregat
Fitxa 4: Font de la Budellera
Fitxa 5: Camí de Sant Medir
- 6 Fitxes de planejament territorial i sectorial
- 7 Documentació gràfica

Índex documentació gràfica

Títol

Plànol

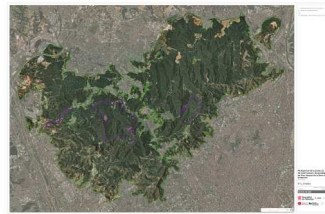
I-01a
Situació

I-01b
Topogràfic i toponímic

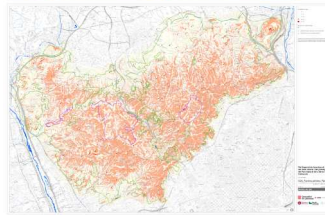
I-01c
Ortofoto

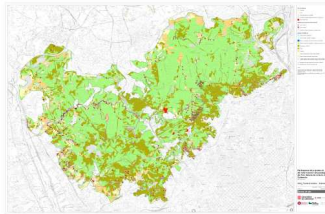
I-02a
Factors abiòtics.
Geologia i Hidrologia

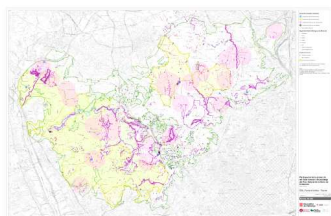
I-02b
Factors abiòtics. Relleu

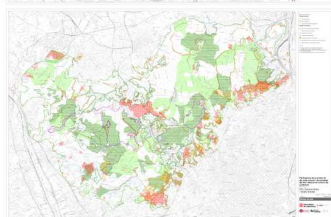
I-03a
Factors biòtics - Hàbitats

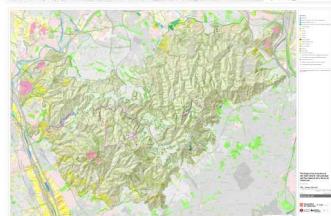
I-03b
Factors biòtics - Fauna

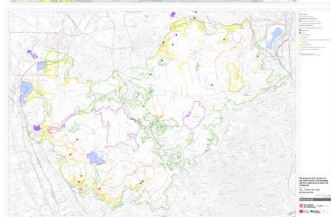
I-03c
Factors biòtics - Gestió forestal

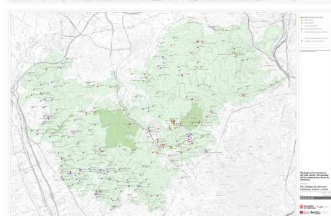
I-04
Úsos del sòl

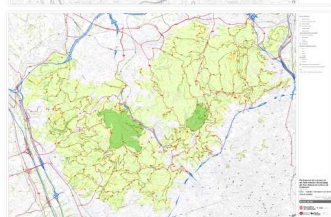
I-05
Síntesi del medi socioeconòmic

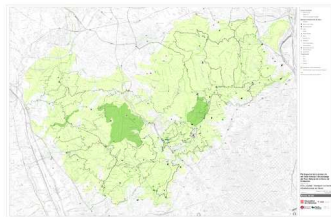
I-06
Catàleg del patrimoni tradicional, històric i artístic

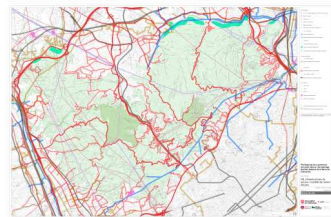
I-07a
Vialitat i transport col·lectiu.
Xarxa rodada

I-07b
Vialitat i transport col·lectiu.
Infraestructura de lleure

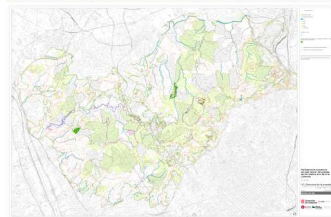
I-08
Infraestructures de serveis i
mobilitat de l'entorn del parc

I-09
Disciplina urbanística

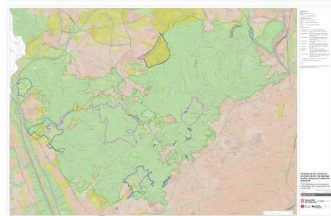
I-10
Estructura de la propietat

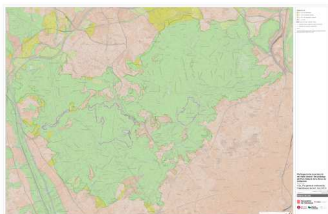
I-11
Planejament territorial de
la Regió Metropolitana

I-12a
Modificacions del pla general
metropolità sobre la
classificació del sòl de 1976

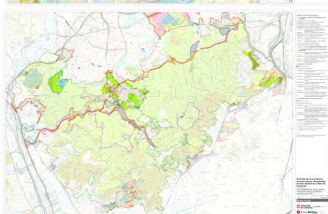
I-12b
Pla general metropolità.
Classificació del sòl. Any 2014

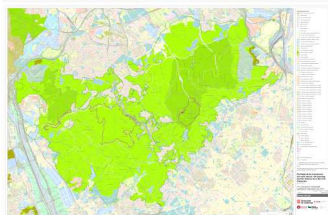
I-13a
Pla general metropolità.
Qualificació urbanística. Any 1976

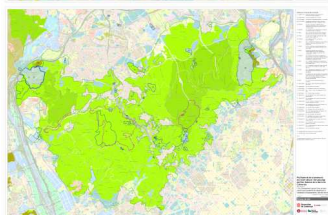
I-13b
Modificacions del pla general
metropolità sobre la
qualificació

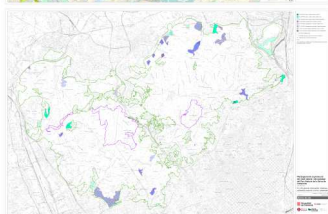
I-13c
Pla general metropolità.
Qualificació urbanística. Any
2014

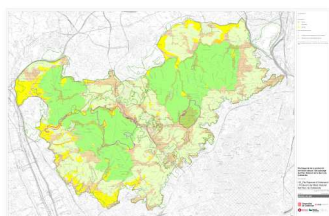
I-13d
Planejament derivat dins del
parc natural que possibilita la
implantació o l'ampliació
d'equipaments i serveis
tècnics

I-14
Pla General Metropolità.
Sistemes urbanístics adscrits
a sòl no urbanitzable

I-15
Pla Especial d'Ordenació i
Protecció del Medi Natural del
Parc de Collserola

i-16
Actuacions en projectes i
obres de l'òrgan gestor del
parc de Collserola (1986-
2014)

